

סֵפֶר
אֲשֶׁר בַּנַּחַל
חֵלֶק ה'

וְהוּא קִבֵּץ מִכְתָּבִים וּשְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת אֲשֶׁר בַּנַּחַל הַנוֹבֵעַ
מִקּוּר חֲכָמָה יְסֻדְתָּם, עֲנִינִים נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים, עֲצוֹת יְקָרוֹת,
הַתְּחִיזוֹת וְהַתְּעוּרוֹת לְהִתְקַרֵּב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל דַּרְגָּה
וְדַרְגָּה מִכָּל מְקוֹם שֶׁהוּא, יִהְיֶה מִי שִׁיְהֶיּהּ.

* * *

בְּנוֵי וּמֵיֻסָּד עַל-פִּי דְבָרֵי
רַבְּנֵי הַקְּדוֹשׁ וְהַנוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצֶּפוּן
בּוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוּנְנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלָב, זְכוּתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ
הַגְּאוֹן הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רַז לֹא אָנִים לִי
רַבֵּי נֶחֱמָן מִבְּרֶסְלָב, זְכוּתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ

וּמִשְׁלָב בְּפֶסוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים, וּמֵאֲמֵרֵי חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֵהר הַקְּדוֹשׁ

הוּבָא לְדַפּוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלָב
יִבְנָאֵל
עִיר בְּרֶסְלָב, בְּגָלִיל
שְׁנַת תשע"ו

סֵפֶר
אֲשֶׁר בַּנְּחָל

ניתן להשיג
את הספר הקדוש הזה
ועוד שאר ספרים
"קרן הדפסה והפצה
חסידות ברסלב"
יבנאל

טל. 04-6708356
נייד. 054-2287882

הדפסה:
כתר הוצאה לאור בע"מ
טל. 02-6557822
ירושלים

גרפיקה ועימוד:
 יצחק ישראל יוקר
054-6554554
כריכה
הרב אברהם אוחיון

פֶּתַח דְּבָר

הַיְהִי חֶלְקִי שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בְּנַחֵל" נִדְפְּסוּ כְּבָר כַּמָּה פְּעָמִים בְּכַמָּה מִהֲדוּרוֹת, וְנִתְפַּשְׁטוּ מְאֹד בְּעוֹלָם, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׂמֻחִיִּים וּמְחֻזְקִים עֲצָמָם עִם סְפָרִים אֱלוֹ, וְכָל חִיּוֹתָם וְהַתְמַדְתָּם בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, הֵיא רַק עַל יָדָם, וּמָה גַם שְׂאֵפְלוּ אֶת הַנְּהַגְתָּם בְּגִשְׁמִיּוֹת הֵם גַּם-בֶּן לֹקָחִים מִסְפָּרִים אֱלוֹ, כִּי הַסְפָּרִים מְדַבְּרִים אֶל הָאָדָם כְּדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְהָאֵב אֶל בְּנוֹ, וְהָרַב אֶל תַּלְמִידוֹ.

וְהַיְהִי סְפָרִים אֱלֵה נִדְפְּסוּ עַד עַתָּה שְׁלֹא כְּסֹדֵר הַשָּׁנִים, רַק בְּכָל כַּרְף מְעַרְבִים מְכַתְּבִים מְכַמָּה שָׁנִים, וְכֵן חֲסֵרִים הַרְבֵּה מְכַתְּבִים מְכַמָּה שָׁנִים, לְזֹאת לְקַחְנוּ עַל עֲצָמָנוּ לְסֹדֵר אֶת כָּל חֶלְקֵי שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בְּנַחֵל", מֵהַמְּכַתֵּב הָרִאשׁוֹן שְׁנִדְפַּס עַד עַתָּה, דְּבָר הַמְּסַתֵּם בְּיֹתֵר מֵעֲשָׂרִים אֶלְף מְכַתְּבִים, וְסִדְרָנוּ אֶת הַמְּכַתְּבִים עַל-פִּי סֹדֵר הַשָּׁנִים, וְכֵן הוֹסַפְנוּ מְכַתְּבִים רַבִּים שֶׁהִגִּיעוּ לְיַדֵּינוּ אַחֲרֵי כֵן מְכַתֵּב יָד, אֲשֶׁר טָרַם רָאוּ אֶת עֵינֵי הַדְּפוּס, וְכַמוֹ-כֵן עָרְכָנוּ אֶת הַמְּכַתְּבִים בְּהַדְּפָסָה מְחֻדָּשֶׁת עִם נִקּוּד בְּתַכְלִית הַהֲדוּר וְהִלְפִי, וְהַכְּנִסְנוּ אֶת כָּל הַ"מְרָאֵי מְקוּמוֹת" מִפְּסוּקֵי תַנ"ךְ וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים ז"ל, בְּאֲשֶׁר עֵינֵיכֶם תִּרְאֶינָה, וְכֵן הוֹסַפְנוּ תַרְגוּמֵם לְשִׁפְתֵי הָאִיִּדִישׁ, גַּם הוֹסַפְנוּ מִפְּתַח הָעֲנִינִים עַל כָּל מְכַתֵּב

וּמִכְתָּב, הַמְבִיא תְּמִצִּית הַנוֹשָׂאִים שְׁמֹדְבַר עֲלֵיהֶם בְּמִכְתָּב.

וּלְאַחַר עֲמַל וַיִּגִיעָה רַבָּה, אָנוּ מְדַפְּסִים עֵתָה אֶת הַכָּרֶךְ
 הַחֲמִישִׁי, וּמִקְוִים לְהוֹצִיא אַחֲרָיו אֶת כָּל שְׂאֵר הַכָּרְכִים
 כְּפִי סֵדֵר הַשָּׁנִים, כָּרֶךְ אַחַר כָּרֶךְ, וּבְלַבְּנוּ תִקְוָה, שֶׁכָּל מִי
 שִׁיקְרָא בְּזֶה, יִהְיֶה וַיִּחְיֶה אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד, כִּי מִכְתָּבִים
 אֵלוּ הֵם אוֹצָר כְּלֵי חֲמֻדָּה, וּפּוֹתְחִים דְּרָךְ חֲדָשָׁה בְּפְרוּשִׁים
 נִפְלְאִים עַל פְּסוּקֵי תנ"ך וְעַל מֵאֲמָרֵי חז"ל הַקְּדוּשִׁים בְּגִמְרָא
 וּמְדַרְשִׁים וּבִזְהַר הַקְּדוּשׁ וְכוּ', וְגִלּוּיִים חֲדָשִׁים בְּהַשְׁגוֹת
 אֱלֹקוֹת, מְלַבְּשִׁים בְּכַמָּה לְבוּשִׁים מְלֻבּוּשִׁים שׁוֹנִים, עַד אֲשֶׁר
 אֶפְלוּ הַיְרֹוד וְהַנְּמֹךְ בִּיּוֹתֵר, יוֹכֵל גַּם-כֵּן לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ
 הַשְׁגוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּאֶפֶן נִפְלֵא וְנִעְלָה מְאֹד, מִשְׁכָּל עֲלִיּוֹן
 לְשֹׁכֵל תַּחְתּוֹן, מֵעִלְיָה לְעֻלּוֹל, כְּאֲשֶׁר יוֹדֵה מִי שְׁרָגִיל בָּהֶם.

וְכָל הַמִּכְתָּבִים הֵם עֲצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם
 יִתְבָּרֵךְ, אֵיךְ לְהַחֲזִיק מֵעֵמֶד עַל כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו
 בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת, וְנוֹתְנִים עֲצוֹת נִפְלְאוֹת
 אֵיךְ לְהַתְּמוּדֵד עִם כָּל בְּעִיּוֹת הַחַיִּים שְׁעוֹבֵרוֹת עַל כָּל אֶחָד
 וְאֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם מִקְטָן וְעַד גְּדוֹל.

אֲשֶׁרֵי מִי שִׁיתְּמִיד בָּהֶם, וְאִזּוּ יִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ עֲרֻבוֹת,
 נְעִימוֹת, יְדִידוֹת, זִיו וְחִיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וַיִּזְכֶּה
 לְאֲשֶׁר אָמְתִי וְנִצְחִי לְאוֹר כְּאוֹר הַחַיִּים, חֲכָלִים נִפְלוּ
 לָנוּ בְּנְעִימִים, אוֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן שְׁעָלָיו נֶאֱמַר עֵיִן לֹא
 רְאֶתָה אֲלֹקִים ז'וּלְתִיךְ י'עֲשֶׂה, וַיִּזְכֶּה לְגִאֲלָה שְׁלִמָה',
 אָמֵן וְאָמֵן!

הַקְדָּמָה

מְבַאֵר בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן חֵלֶק א', סִימָן ס"א: עַל-יְדֵי אֲמוּנַת חֲכָמִים
יְכוּלִין לְהוֹצִיא מִשְׁפָּטֵינוּ לְאוֹר.

הֵינּוּ מִכָּל הַלְמוּדִים שְׁאֵדָם לומֵד, צָרִיךְ שְׂיִקְבֵּל וְיוֹצִיא מֵהֶם
מִשְׁפָּטֵי אֱמֶת, שֶׁלֹּא יִהְיֶה מִשְׁפָּט מְעַקֵּל, שְׂיִקְבֵּל וְיִלְמַד מִכָּל
הַלְמוּדִים שְׁלוּמֵד מִשְׁפָּטֵי הַנְּהֻגוֹת, שְׂיַדַע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג – הֵן
לְעֲצָמוֹ וְהֵן לְאַחֵרִים, שְׁמִתְנַהֲגִים לְפִי דַעְתּוֹ כֹּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי
בְּחִינָתוֹ, וְכִפִּי הַמְּשַׁלָּה וְהַרְבֵּנוֹת שֵׁישׁ לוֹ, הֵן לְרַב אוֹ לְמַעַט, וְכֹל
זֶה זֹכִים עַל-יְדֵי אֲמוּנַת חֲכָמִים וְכוּ'.

וְהֵנָּה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת אֲמוּנַת חֲכָמִים הוּא, כְּשִׁיזְכֶּה לְסַלֵּק אֶת
דַּעַת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי, וְיַדַע וְיִבִין בְּאֱמֶת בְּאִיזָה מַעֲמַד וּמִצָּב
אֲנִי נִמְצָא, וְעַל-כֵּן עָלִי לְסַלֵּק אֶת דַּעְתִּי לְגַמְרֵי, וְכֹל מֵה שְׁאוּמֵר
לִי הַחֲכָם הָרַב הָאֱמֶת, אֲנִי צָרִיךְ לְקַבֵּל עָלַי כֹּל אֲשֶׁר יֹאמֵר
כִּהוּא זֶה – דְּבַר קָטָן וְדְבַר גָּדוֹל, וְלִבְלִי לְנִטּוֹת, חָס וְשָׁלוֹם,
מִדְּבָרָיו יָמִין וּשְׂמָאל, וְכִמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זְכָרוֹנָם לְבִרְכָה (סְפָרֵי,
שׁוֹפְטִים יא): אֲפֹלוֹ אוֹמֵר לָךְ עַל יָמִין שֶׁהוּא שְׂמָאל וְכוּ'; וְלִהְשִׁלִּיךְ
מֵאֲתוֹ כֹּל הַחֲכָמוֹת, וְלְסַלֵּק דַּעְתּוֹ כְּאִלוֹ אֵין לוֹ שׁוֹם שְׁכָל
בְּלַעֲדֵי אֲשֶׁר יִקְבֵּל מֵהַצַּדִּיק וְהָרַב שְׁבַדוֹר. וְכֹל זִמָּן שֶׁנִּשְׁאָר אֲצִלוֹ
שְׁכָל עֲצָמוֹ, הוּא אֵינוֹ בְּשְׁלֵמוֹת וְאֵינוֹ מְקַשֵּׁר וּמְקַרֵּב לְצַדִּיק, אֲבָל
כְּשִׁיזְכֶּה לְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֵל הַצַּדִּיק וְהָרַב הָאֱמֶת, אָז יְכוּל
לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ עֲצוֹת עַל כָּל דְּבַר, הֵן לוֹ וְהֵן לְאַחֵרִים – הַחֲפָצִים
לְשִׁמְעַ בְּקוֹלוֹ (עֵין לִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קכג), וְגַם יִזְכֶּה לְצֵאת

משגעונו ומשטיותיו, שנדבקו בו על-ידי עוונותיו (עין שיחות-ה'ר"ן, סימן סז), כי הצדיק הוא מלא עצות וחדושים נוראים ונפלאים מגדול ועד קטן, דרי מעלה ודרי מטה, ועל-כן עלינו רק להעתיק דברי הצדיק בפשוטם ולהלבישם בכלים מבלי שונים לכל השואלים אותנו דבר השם, ולבלי לומר ולהמציא סברות פרסיות וכו', כי כל אלו החולקים על הצדיק, למודם הוא ממותרות, אשר משם יוצא משפט מעקל, ולא די שאינם יכולים אפלו להנהיג את עצמן, מפל שכן שאינם יכולים להנהיג את אחרים וכו'.

ועל-כן העקר לשוב על פגם אמונת חכמים, וכשאחד שואל איזה דבר או איזו עצה בעבודת השם, העקר להשיב דברי הצדיק האמת, ועל-ידי שזה מקשה ושואל, וזה משיב ומתרץ את השאלה, על-ידי-זה נעשה ספר שאלות ותשובות, ועל-ידי-זה יתחדשו ספרים לגלות ולפרסם את הרב האמת, שהוא שכל הכולל כל העולמות וכל הדרגות וכו'.

ואמר רבנו ז"ל: יש כמה ספרים עכשוו ונם עתידים להיות עוד כמה ספרים, וכלם צריכים לעולם, ואסור ללעג עליהם, חס ושלום (עין לקוטי-הלכות, קדושין, הלכה ג), כי רק הספרים המדברים מחקירות צריכין להרחיקם במטחוי קשת, ולבערם מביתו בבעור חמץ ושאר ויותר ויותר וכו', וראוי לגזר שלא להדפיסם עוד, כי שורפים נשמות הקוראים בהם וכו', אבל כל הספרים ההולכים בדרך התורה הקדושה, בדרך אבותינו, בדרך האמונה הקדושה, בודאי מצוה גדולה להדפיסם להרבות ספרים כחול הזים, כי כל ספר שמדבר מעניני תורה הן בדרך פשוט, או דרוש, או רמז, או סוד, או פרוש, או באור, או ספרי הפוסקים ושאלות ותשובות, או ספרי מוסר ואגדות וכיוצא בהם, כלם נכוחים למבין, וכלם צריכים לעולם, כלם אהובים, כלם קדושים, כי כלם מדברים מרצונו יתברך, הנעלם בתורה ובמצוות, ובודאי אסור לקוץ ברבוי ספרים, כמו שנמצאים קצת, אשר עינם צרה כשרואים שנתחדש עוד איזה ספר חדש, ועתק יוצא מפיהם כאלו מצטערים על הראשונים, שכבר יש הרבה ספרים, ולמה

לָהֶם עוֹד; וּבְאִמַּת לֹא בְדַעַת יִדְבְּרוּ, כִּי "לְכָל זְמַן וְעַת לְכָל חִפְץ" (קִהְלֵת ג, א), כִּי מִי יִכְרִיחַ אוֹתָם לְלַמֵּד זֶה הַסֵּפֶר, וְאִם לֹא יִהְיֶה לָהֶם פְּנָאִי לְלַמֵּד זֶה הַסֵּפֶר הַחֲדָשׁ, רַק יִבְלוּ יְמֵיהֶם בְּסִפְרִים שְׂיִישׁ מִכְּבָר, מִי יִמְחָה בְיָדָם, וּמָה אִכְפַּת לָהֶם, שְׂיִישׁ עוֹד סִפְרִים בְּעוֹלָם, אוֹלֵי יֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׂמִסְגָּל לָהֶם זֶה הַסֵּפֶר דּוֹקָא, כְּמוֹ שְׂרוֹאִים בַּחוּשׁ, שְׂיִישׁ בְּנֵי-אָדָם שְׂיִישׁ לָהֶם חַיּוֹת מִסֵּפֶר זֶה, וְיֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׂמִמְחִיהַ אוֹתָם סֵפֶר אַחֵר, וְגַם בְּאָדָם אֶחָד בְּעֶצְמוֹ יֵשׁ שְׂנוּיִים בֵּין הַזְּמַן, לַפְּעָמִים מִתְעוֹרֵר לְהִשָּׁם יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי דְבָר זֶה שְׂבִסְפֵר זֶה, וְלַפְּעָמִים אֵינּוּ יָכוֹל לְהִתְעוֹרֵר כִּי אִם עַל-יְדֵי דְבָרֵי תוֹרָה וּמוֹסֵר שְׂבִסְפֵר אַחֵר, וְגַם מִי שְׂנַפְּשׁוּ חֲשָׁקָה בַּתוֹרָה, וּמִבְּלָה יָמָיו עָלֶיהָ כְּרָאוּי כִּי לִכְךָ נּוֹצֵר, יֵשׁ פְּנָאִי בִימֵי הָאָדָם אֲשֶׁר הוּא חַי עַל פְּנֵי הָאָדָמָה לְעֵינַי וּלְהַבִּיט בְּסִפְרִים הַרְבֵּה מְאֹד, כְּמוֹ שְׂרָאִינוּ כְּמָה גְדוֹלִים, שְׁהִיוּ בְּקִיָּאִים בְּכַמָּה סִפְרִים הַרְבֵּה מְאֹד, וְלָמָּה לֹא נִלְמַד קַל וְחֹמֶר מִהַגּוֹיִם, שְׁלֹא קָבְלוּ אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְכָל עֲנִינֵי חֲכָמָתָם בְּעַסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, שְׁהוּא הֶבֶל וְרִיק, צַל עוֹבֵר, וְאִף-עַל-פִּי-כֵן יֵשׁ לָהֶם הַרְבֵּה סִפְרִים בְּאַרְיִכוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד, וּבְכָל מְדִינָה וּמְדִינָה נִתְחַדְּשִׁים אֲצֵלָם סִפְרֵיהֶם הַרְבֵּה מְאֹד בְּכָל שָׁנָה וְכַמְעַט בְּכָל יוֹם, וְאֵינָם קָצִים בְּרַבּוּי סִפְרֵיהֶם, וּמְדוּעַ נִבְגַּד אֲנַחְנוּ, חַס וְשְׁלוֹם, לְהַקְפִּיד, חַס וְשְׁלוֹם, עַל רַבּוּי הַסִּפְרִים שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר הִיא חַיִּינוּ וְאַרְךָ יְמֵינוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, לְעוֹלָם שְׁכָלוּ אַרְךָ וְטוֹב לְעוֹלָמֵי עַד וּלְנִצְחַ נְצַחִים?! וְהִלֵּא כְּמָה תַּחְבּוּלוֹת עוֹשִׂים וְכַמָּה סִפְרִים לְאַלְפִים וְלִרְבּוּבוֹת מִחֲבָרִים בְּשִׁבִיל עַסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, קַל וְחֹמֶר בֵּן בְּנוֹ שֶׁל קַל וְחֹמֶר כְּמָה אֲלֵפֵי אֲלֵפִים וְרַב רַבִּי רַבּוֹת רַבּוֹת וְכוּ' סִפְרִים עַד אֵין קֶץ, אָנוּ צְרִיכִים לְחַבֵּר וּלְהַדְפִּיס בְּשִׁבִיל הַתְּכָלִית הָאֲחֻרוֹנָה לְעוֹלָם הַבָּא, כִּי אָנוּ צְרִיכִים לְהַכִּיֵּן לְעֶצְמָנוּ צִידָה לְדַרְכָּנוּ הַרְחוֹקָה מְאֹד מְאֹד, וּכְבָר נִלְכְּדוּ רַבִּים מְאֹד מְאֹד בַּתְּאוּוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה וּבְהִבְלָיו וּבְטַעֲיוֹתָיו וְכוּ', וְכַמָּה סִפְרִים וְתַחְבּוּלוֹת אֵין מִסֵּפֶר אָנוּ צְרִיכִים לְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם, כְּדֵי לְמַצֵּא עֶצָה וְתַחְבּוּלָה לְהַצִּיל אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ וּנְפֶשׁ בְּנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ וְהַתְּלוּיִים בָּנוּ לְהַצִּיל כָּלֵם מִנֵּי שַׁחַת, וּלְהַחְיּוֹתָם עַל פְּנֵי הָאָדָמָה בְּחַיִּים נְצַחִים, לְקַרְבָּם אֶל הַתּוֹרָה וְאֶל הָעֲבוּדָה, וְגַם כִּי הָעוֹלָם אוֹמְרִים בְּשֵׁם הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ, כִּי "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה", כִּי

לא נגעו בָּה עֲדִין.

נְמִצָּא, שְׁכַל הַסְפָּרִים הַקְדוּשִׁים וְהַנּוֹרָאִים שֶׁכָּבַר נְמִצָּאִים בְּעוֹלָם, עֲדִין לֹא נִגְעוּ בְּעֶצֶם הַתּוֹרָה, וְעַתָּה רְאֵה וְהִבֵּן כַּמָּה סְפָרִים צְרִיכִים עוֹד, עַד שֶׁנִּתְחִיל לַגַּע בַּתּוֹרָה, מִכָּל שֶׁפֶן וְכָל שֶׁפֶן לְבוֹא לְחִדְרֵיהָ וְלִירֵד לְעִמְקָהּ, עַל-כֵּן כָּל הַסְפָּרִים הַקְדוּשִׁים שֶׁחִבְרוּ עַד הַנְּהָ, עֲדִין אֵינָם חֹלְקִים אֶחָד מֵאַלְף מַעֲמֵק רַבּוּי הַסְפָּרִים שֶׁיִּתְגַּלוּ עוֹד, בְּעַת שֶׁיִּתְגַּלוּ סִתְרֵי וְרֵזֵי הַתּוֹרָה הָאֲמִתִּיִּים, עַל-כֵּן צְרִיכִים לְהַזְהֵר לֹא לְלַעַג וּלְבַזוֹת שׁוּם סֵפֶר הַהוֹלֵךְ עַל-פִּי דֶרֶךְ הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, עַל-פִּי הַגְּמָרָא וְהַמְדַרְשִׁים וְסִפְרֵי הַזְהָר הַקְדוּשׁ וְהָאֲרִיז״ל, כִּי כָּל־סֵפֶר צְרִיכִים לְעוֹלָם, וְגַם כִּי יֵשׁ כַּמָּה וְכַמָּה מְדִינּוֹת וְעִירוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּבְמִקְוֹמוֹת אֵלּוּ מִתְפַּשְׁטִים אֵלּוּ הַסְפָּרִים וְהֵם מְחִיִּין אֶת עֲצָמָן בָּהֶם, וּבְמִקְוֹמוֹת אֲחֵרִים מְחִיִּין אֶת עֲצָמָן בְּסִפְרֵים אֲחֵרִים דִּיקָא וְכוּ׳.

וְהֵנָּה תְּמַצִּית הַסֵּפֶר הַזֶּה הִיא מִכְתָּבִים, אֲשֶׁר נִכְתְּבוּ לְמִקְרָבִים חֲדָשִׁים, אֲשֶׁר, תְּהִלָּה לְאֵל, בָּאִים וּמִתְקַרְבִּים אֶל הָאֹר הַגָּנוּז וְהַנֶּעְלָם, אֹרֹז שֶׁל רַבְּנֵי ו״ל, וּמְרִיצִים מִכְתָּבֵיהֶם לְהוֹרוֹתָם הַדֶּרֶךְ, לְרֵאוֹת אֹר וּלְצֵאת מֵהַחֹשֶׁךְ וְהָרַע שֶׁנִּלְכְּדוּ בוֹ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְהַמְכָּתְבִים הָאֵלּוּ נִכְתְּבוּ תְּשׁוּבוֹת עַל מִכְתָּבֵיהֶם.

וּבְאֵמֶת לֹא נִתְחַדַּשׁ בוֹ שׁוּם דְּבָר, כַּאֲשֶׁר יִרְאֶה הַרְּוָאָה, רַק נִלְקַט מִכָּל סִפְרֵי רַבְּנֵי ו״ל בְּכֻלֵּים מְכֻלִּים שׁוֹנִים, וּבְדֶרֶךְ הַרְּוָאָה אֲשֶׁר מְעַרְב כַּמָּה סָמִים יַחַד (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר״ן, חֶלֶק א׳, סִימָן נו), כִּי כָּל הַרְּפּוּאוֹת הֵן הַרְּכָבוֹת, דְּהֵינּוּ שְׁלוֹקָחִים סָם פְּלוּנֵי וְעֵשֶׁב פְּלוּנֵי בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקַל כָּף וְכָף, וְכֵן עֵשֶׁב אַחַר, שֶׁמֶשְׁקָלוֹ כָּף וְכָף, וְכֵן שׁוֹקְלִים מִכַּמָּה מִיָּנִים, וְכָל עֵשֶׁב וְעֵשֶׁב יֵשׁ לוֹ כַּח אַחַר, וּמְעַרְבִין אֵלּוּ הַמִּיָּנִים בְּיַחַד, וְעוֹשִׂין מֵהֶם הַהַרְּכָבָה, וְזוֹאת הַהַרְּכָבָה יֵשׁ לָהּ כַּח לְרִפָּא הַחוֹלְאָת, כִּי עֵקֶר הַרְּפּוּאָה הוּא עַל-יְדֵי הַרְּכָבָה דִּיקָא, שֶׁנַּעֲשֶׂה לָהּ כַּח אַחַר חֲדָשׁ, עַל-יְדֵי הַכַּח שֶׁקָּבְלָה מִכָּל אֵלּוּ הָעֵשֶׁבִים שֶׁנִּתְעַרְבוּ, וּבְזֶה הַכַּח הַחֲדָשׁ שֶׁל הַהַרְּכָבָה דִּיקָא מְרַפְּאִין כָּל מִיָּנֵי חוֹלְאוֹת וְכוּ׳, עֵין שָׁם; וְדָבָר זֶה

יכול כל אחד מאנשי שלומנו ומחייב לעשותו — לגלות ולפרסם את הצדיק האמת בעולם, ולהציל נפשות מרדת שחת, ובפרט אם בא אחד ושואל אותו, מטל עליו חיוב לענות לו, כי הרבה דורות תלויים בנפש זו, ואם תרחקו בעונה של שקר, אתה הורג אותו וכל התלויים בו וכו', וזהו החסד הגדול ביותר בעולם, ואין עוד חסד גדול מזה — פשוטין להכניס את הדעת האמת בחבריו, ובפרט בעתים הללו אשר החשך והאפלה נתפשטו בעולם, ונתקיים בעוונותינו הרבים (איכה ד, א): "תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות", דהינו ישראל קדושים מתגלגלים, רחמנא לצלן, בראש כל חוצות, ובפרטיות נערי ישראל, אשר עוברים עליהם בעתים הללו נסיונות כאלו, אשר לא שערום אבותינו ואבות אבותינו בלי שום גזמא כלל, ממש כמו בדור המבול, רחמנא לצלן, ואין מי שירחם עליהם כלל, כי נתפשטו ספרי מינות ונאוף לאלפים ולרבות, אשר רבים נתפסו בזה בידועים ובלא יודעים, רחמנא לצלן, וחברא חברי אית ליה, וחברא דחברי חברי אית ליה, ואחד מכשיל את חברו, ושום ראש ישיבה ומשגיח אינו יודע מזה כלל (או עושה את עצמו כאינו יודע), ועל-ידי-זה נשקעים יותר ויותר, השם יתברך ירחם; על-כן ההכרח להרחיב את הדבור בכמה מיני דבורים, כאשר אמר רבנו ז"ל, למוהרנ"ת ז"ל: כשיגיע בכתיבתו לענין "אמונה" או "צדיק", ירחיב את העט, פי אי אפשר להנצל ולצאת מהחשך, פי אם על-ידי התקרבות אל הצדיק האמת, אשר מגלה אמונתו יתברך, אמתתו יתברך ורחמנותו יתברך, פי הוא הרופא האמתי, הרופא הממחה מאד מאד (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א, סימן ל), והוא ואנשיו יכולים לירד אל כל מיני צנורות של הסטרא אחרא להכניעה, לשברה ולבטלה, ולהרים את הנפשות שנשקעו שם (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א, סימן ח).

על-כן אשרי הזוכה להתקרב אל הצדיק האמת מיחידי הדורות, שהוא גמר כל התקונים וכו', שהוא תקנות כל בית ישראל, ותקנות כל הדורות ותקנות כל העולמות וכו', נחל הנובע בו מקור החכמה הקדומה היוצאת משלש ראשונות דעתיק וכו', גאלתן

של ישראל וכו', ואל אנשיו היקרים שבכל דור, שהם צדיקי האמת
שבדור, כי כל אחד מאנשיו הוא איבר לצדיק, ובהתחברותם יחד,
שם כל הצדיק וכו'.

ואז יזכה לתקון אמתני ונצחי, ויזכה להתגלות האור הגנוז, אשר
עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה ויזכה לגאולה **שלמה**,
אמן בן יהי רצון!

ספר

אֲשֶׁר בַּנַּחַל

חלק ה'

תקסז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיֵּרָא ה'תשל"ב.

הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם יִרְדּוּ כּוֹף אֶל אֶהוּבֵי, יְדִידֵי הַיָּקָר, הָאֲבָרָה הַשׁוֹתֶה
מִמֵּי הַנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר קִבְּלָתִי בְּעֶרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְהִנֵּה לְהַשִּׁיבְךָ דְבָרֵי
אֱמֶת, הֲלֹא סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּיַדְךָ הִפָּךְ בָּהֶם בְּהַתְמַדָּה רַבָּה, וְהֵם
יַחְזִקוּךָ וַיֵּאֱמָצוּךָ וַיִּוְרוּךָ אֶת הַדָּרֶךְ אֲשֶׁר תִּלְךָ בָּהּ תְּמִיד, בֵּין בְּשִׁבְתְּךָ
בְּבֵיתְךָ וּבֵין בְּלִקְתְּךָ בַּדָּרֶךְ, כִּי בְּתוֹרָתוֹ שֶׁל הַנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר
הַחֲכָמָה הָעֲלִיּוֹנָה הַיּוֹצֵאת מִשְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק וְכוּ', יֵשׁ עֲצוֹת
וְהַתְחַזְּקוֹת וְהַנְּהַגוֹת יִשְׁרוֹת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִנְּשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁרֵי
שְׂיֵאֲחִז בָּהֶם, וּכְבֹר יְדוּעַ מַה שְּׂאֵמַר פֶּעַם מוֹהַרְנִ"ת ז"ל לְאֲבָרָה אֶחָד:
יּוֹנְגְעֵרְמָאן, חֲזוּר אֶסְאָף "לְקוּטֵי־מוֹהַרְנִ"ן", וְאֵרֹם אֵין דְּעַם גּוֹף וְאוֹס
וְעֵט לִיגֵן "לְקוּטֵי־מוֹהַרְנִ"ן", וְעֵלֵן דֵּי וְעֵרִים אֵין קָבֵר נִישְׁט צו

קומען, וועל-בן חזר, חזר הרבה ב"לקוטי-מוהר"ן", ושם תמצא מרגוע לנפשך, ותרגיל עצמך תמיד למצא רק את הטוב שבך, ותדון עצמך לכף זכות, כי באמת כל אחד ואחד מכלל ישראל בלי יוצא מן הכלל מלא מצוות פרמון (עין ברכות נו. ערוכין יט. ועוד), ובנדאי ראוי לך לשמח ולרקוד בכל יום ליחד לעצמך מקום מיחד, ולרקוד שם בשמחה עצומה, ואל יהיה דבר זה נקל וקל בעיניך, כי שמחה באלקותו יתברך היא דבר גדול מאד מאד, ומזככת את האדם, ומבטלת ומבריחה את הרע והחטאים מן האדם, כמו שכתוב (תהלים קד, לד-ה): "אנכי אשמח בה", יתמו חטאים מן הארץ ודו"ק. וכבר מובא בדברי רבנו ז"ל ומוהר"ן ז"ל אוצרות של שיחות יקרות ממעלת הזוכה לשמח תמיד ולסלק מדעתו כל המרירות והעקמומיות, רחמנא לצלן, ואף אם אינו יכול לעשות שום דבר בעבודת השם יתברך, גם-כן אסור לפל בדעתו "רק זיך מחיה זיין מיט גארנישט"^ב, הינו עם "אין", "אין" סוף ברוך הוא, כי איך שהוא על-כל-פנים נבראתי מזרע ישראל.

הכלל, אחי, דע כי דברים אלו הם עקר גדול, ועל-ידי-זה תזכה למח של חרות (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב, סימן י), ותזכה לצאת מכל המצרים והגבורות והדינים, ואם תעשה ליצנות מדבורים אלו, לא תעשה כי אם ממה — מעצמך, כי אתה רואה איך שהימים והלילות פורחים, ואי אפשר לעבר את זה העולם כי אם על-ידי עצות אלו שקבלנו מרבנו ז"ל, ומה לך להסתפל על אחרים אשר אינם בדרך זו, מה לך ולהם, האדם צריך להסתפל רק מה שטוב לפניו, ויותר לא יתבלבל, ואסור להסתפל על אחר כלל, כי מה אתה יודע מה שעובר על אחר ומאיזה עולם הוא נמשך, ומאיזו מדרגה נשמתו אחוזה, על-בן כלך מדרך זו מלהתבלבל ולחשב גם-כן מאחרים, אתה עשה כפי מדרגתך וכפי השגתך.

א) אברך, חזר הרבה "לקוטי-מוהר"ן", כי בגוף שיהיה ה"לקוטי-מוהר"ן", לא יוכלו התולעים בקבר לגשת.

ב) רק להחיות את עצמו עם "כלום".

והנה מוכא אצלנו, אָשֶׁר רבי נחמן מטולטשין ז"ל נתקרב אֶל מוהרנ"ת ז"ל כְּשֶׁהָיָה כָּבֵד בֶּן עֶשְׂרִים, וְקִדְּם הַתְּקַרְבוֹתָיו לֹא הָיָה בֶּן תּוֹרָה כָּלֵל, וְכִשְׁזָכָה לְהַתְּקַרֵּב אֶל מוהרנ"ת ז"ל, וְהִכְנִיס אוֹתוֹ מוהרנ"ת ז"ל לְהַתְּמַדַּת הַלְמוּד, אָמַר לוֹ לְלַמֵּד הַרְבֵּה עֵין יַעֲקֹב, מְדַרְשׁ, מְשַׁנִּיאוֹת וְשִׁלְחַן עָרוּף, מֵאַחַר שֶׁמָּחוּ לֹא הָיָה רְגִיל אֲזוֹ לְהַפְגִּיט וּלְעֵין בְּגִמְרָא, וּבְדַרְךָ זֶה נִכְנָס בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַד שֶׁלְּבִסּוֹף זָכָה לְמַעֲלוֹת גְּדוּלוֹת וְכוּ' וְכוּ', כִּידוּעַ בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, וְכֹאֲשֶׁר מְעִיד בְּנוֹ הַקְּדוֹשׁ רַבִּי אַבְרָהָם ז"ל בְּסִפְרֵיו, עֵין שָׁם. וְרְאוּי גַם לָךְ לְהַתְּחִיל בְּדַרְךָ זֶה, מֵאַחַר שֶׁאַתָּה כּוֹתֵב, אָשֶׁר בִּימֵי נְעוּרֶיךָ לֹא לְמַדַּת וְכוּ'.

(וּבְאַמֶּת קָשָׁה מְאֹד לִתֵּן סֵדֵר הַלְמוּד, כִּי לֹא כָּל אֲנָפִין שְׂוִיגִי, אֶחָד הוּא קַל עֵינִין וְהַשְׁנֵי קָשָׁה עֵינִין, (וְעֵין בְּשִׂיחוֹת־הַר"ן, סִימָן עו), אֶף לֹא לְעֲשׂוֹת כְּלוּם מְרַב בְּלְבוּלִים, זֶה בְּנֻדָּאֵי אֵינוֹ טוֹב, עַל־כֵּן לָמָּה לָךְ לְהַתְּבַלְבֵּל כָּל־כָּךְ אִם עַל־יְדִי־זֶה אַתָּה אֵינְךָ לּוֹמֵד כְּלוּם, הָאִם זֶה טוֹב יוֹתֵר?! וְצָרִיךְ לְהַתְּיָשֵׁב הַרְבֵּה הֵיטֵב הֵיטֵב, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שִׁיּוּלִיכֶהוּ בְּדַרְךָ הָאֲמִתִּית, וְלֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל אֶפְלוֹ כִּשְׂאֵינוֹ יְכוּל לְעֲשׂוֹת שׁוּם דְּבָר, סוּף כָּל סוּף מַה בְּכָךְ וְכוּ', אֲבָל כְּשֶׁעוֹבֵר, חֵס וְשְׁלוֹם, עֲבֵרוֹת, מֵר וּמְרוֹר יִהְיֶה לוֹ בְּסוּף, כִּי כָּל חֲטָא וְעוֹן הוּא כּוֹיָה לְנִשְׁמָה וְכוּ', וּבְאַמֶּת יֵשׁ הַרְבֵּה לְדַבֵּר בְּזֶה, כִּי רַבִּים נִתְרַחֲקִים עַל־יְדִי־זֶה דִּיקָא כְּשֶׁרוֹצִים לְעֲשׂוֹת הַרְבֵּה, וְכִשְׁרוֹאִים שְׂאִינִם יְכוּלִים לְעֲשׂוֹת הַרְבֵּה כְּמוֹ שֶׁהִיָּה בְּרִצּוֹנָם, עַל־יְדִי־זֶה מְאוּמָה לֹא עוֹשִׂים, וְעוֹד נוֹפְלִים לְחֲטָאִים וְעוֹנוֹת, וְעֵין בְּלִקוּטֵי־הַלְכוֹת (תְּרוּ"מ ג'), שְׁפָרַשׁ מוהרנ"ת ז"ל: "אֵל תְּהִי צְדִיק הַרְבֵּה" (קִהְלַת ז, טז) וְ"אֵל תִּרְשַׁע הַרְבֵּה" (שָׁם, ז, יז), הֵינּוּ מֵאַחַר שֶׁרְצִיתָ לְעֲשׂוֹת צְדָקוֹת הַרְבֵּה, וְאַתָּה רוֹאֶה שְׂאֵינוֹ עוֹלָה בְּיָדְךָ, עַל־כֵּן־פְּנִים "וְאֵל תִּרְשַׁע הַרְבֵּה" — שְׁלֹא תַעֲשֶׂה רְשָׁעוֹת וְעֲבֵרוֹת וְכוּ', עֵין שָׁם.

וְאַתְמוֹל כְּתַבְתִּי לְאַחַד שְׁיִלְמֵד בְּכָל יוֹם הַדָּף הַיּוֹמִי, וְיִהְיֶה לוֹ פְּנָאֵי לְעֵין בְּמִפְרָשִׁים, וְהַעֲקֹר יִתְמִיד בְּ"עֵין יַעֲקֹב" וּבְמִשְׁנֵיאוֹת, בְּזֶה־ר

ג) לֹא כָּל הַפְּנִים שׁוֹת, (הֵינּוּ אֶחָד אֵינוֹ דוּמָה לְזוּלָתוֹ).

ובתקונים, בלקוטי מוהר"ן ובלקוטי הלכות, ויאמר הרבה תהלים, והכל בתמימות ובפשיטות. והנה אתה כותב שיש לך רצון וחשק גדול לקיים רצון רבנו ז"ל לעבר בכל הספרים שבעולם, גם בזה צריכים להיות מישבים הרבה מאד, שלא ירצה לחטף הכל בבת אחת, כי בודאי הוא דבר וענין נפלא מאד באשר רבנו ז"ל בעצמו הפליג במעלת זה הענין, אשר בעלמא דאתי מזכירים לו את כל מה שלמד, וכן זוכה להיות במחיצותיהם שם בעלמא דקשוטי, כי עקר תענוגי הצדיקים הוא בזיו חדושיהם ותורתיהם וכו' וכו', והנה בספרי אגדה על התורה ועל מועדים טוב לעין בשעת אכילה, כי כבר ידוע מהזהר הקדוש (תרומה קסח:) ומדברי חכמינו ז"ל (באבות ג, ג) מעלת הלומד תורה בשעת אכילה. [נראיתי בצואת ה"יסוד ושרש העבודה" לבניו, שיהיה להם לחק קבוע ללמד באיזה למוד בשעת האכילה כהנחת תפלין, ואם לא — ינקם בהם, חס ושלום, עין שם], ועל-כן מה טוב לעין בכל סעדה באיזה ספר על פרשת השבוע, יהיה איזה שיהיה, וכן בכל חג לעין בספרים המדברים מאותו מועד, ובאופן כזה במשך כמה שנים יזכה לסיים את כל הספרים שנמצאים בעולם, ובפרטיות ספרי תלמידי הבעל-שם-טוב הקדוש, יזכה לסיים כלם, וכן קדם השנה יעין בספרי מוסר, ובאופן כזה יסיים במשך כמה שנים את כל ספרי מוסר שקיימים, ויזכה להתחיל ולסיים כמה פעמים בחייו, וכן בלמוד גמרא ילמד בכל יום את הדרך היומי, וישתדל לעין בכל המפרשים על הדרך ובדרך זו יזכה לעבר בכל ספרי המפרשים וכן יתמיד בטור ושלחן ערוך בכל יום, ויעין בספרי הפוסקים על כל סימן וסימן, ובדרך זו גם-כן יזכה לעבר בכל ספרי הפוסקים, והכל צריך להיות בישוב הדעת מאד, ולבלי לחפץ לתפס הכל בבת אחת, ועל-ידי-זה מאומה לא ישא בעמלו, וירבה במשניות וב"עין יעקב" בפשיטות גמורה, ועל כלם יכניס מחו בתפלה והתבודדות, לשיח ולספר כל לבבו רק אליו יתברך, ויהיה עקשן גדול להתפלל ולהתחנן אליו יתברך, שירחיב מחו ודעתו, ויזכה לצאת מגלותו שנתפס בה, כי מעלת התפלה

עולה על הכל, ועל-ידי תפלה יכולין לבוא לכל, לתורה ועבודה ולכל הטובות שבכל העולמות (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן קיא), ויזהר מאד מאד בתפלת שחרית, מנחה, מעריב, חצות, להתפלל מדי יום ביומו בכונה גדולה פרוש המלות, ובפרט כשמזכיר שמו יתברך, יציר שם הוי"ה בעיניו, ודבר זה יכניס בתוך לבו תשוקה גדולה והארה נפלאה מנעם זיו שכינתו יתברך המאירה בכל העולם, כמו שכתוב (יחזקאל מג, ב): "והארץ האירה מכבודו", כי אין בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, כי הכל לכל עצם עצמיית חיות אלקותו יתברך, ועל-פן למה תפל כל-כף בדעתך, הלא השם יתברך אתך, עמך ואצלך, ובמקומך שם רבו הלבושים (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לג), והנה הדעת בהשגת אלקותו יתברך נקראת שמן (עין שם, סימן ד), בסוד: "שמן משחת קדש" (שמות ל, כה) שהם המחין חכמה ובינה, ושם מאיר אור אלקותו יתברך, והנה כדי שיאיר השמן, לזה צריך כלים שיכניס בהם השמן, והכלים למחין שהם השמן הם בשבעה גרות (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כא) — העינים, האזנים, החטם והפה, שהם סוד המשכת אלקותו יתברך מארבעה עולמות (עין בעץ חיים) — ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, וכשזוכה לקדש ולטהר אלו הכלים, אז נמשכת עליו הארה נפלאה ונוראה, ועל-פן צריך לעבד הרבה בקדשות אלו הכלים, שעקר האדם תלוי בהם, כי כל הגוף נמשך אחריהם [כמו שאמרו חז"ל (שבת עה.)]: "פסיק רישא ולא ימות", כי אם אינו מקדש אותם, אז נמשך אחר המיתה שהם הסטרא אחרא, ודו"ק].

הכלי הראשון והעקר הוא "הדבור", לקדש ביותר מהכל את הדבור ולא יוציא מפיו שום דבור שאינו מכרח, ואמר האריז"ל לתלמידיו: תנאי הראשון בהשגת החכמה להיות דבוק בו יתברך תלוי בשמירת הדבור, וכשזוכה לשמירת הדבור, אז גר בעולם החרות, כי כל מה שעובר על האדם הוא רק מסבת פגם הדבור, דוק ותשפח; ורבנו ז"ל פרש (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לח): "רוח סערה עושה דברו" (תהלים קמח, ח) — עקר הרוח סערה במחו של

אדם נעשה על-ידי הדבור שאינו מתקן; וכבר אמרו חכמינו ז"ל (חלין פט.) על הפסוק: "האמנם אלים" (תהלים נח, ב) — מה אמנותו של אדם בעולם הזה? יעשה עצמו כאלם.

והפלי השני הוא "החטם" — לשמר עצמו מאד מאד מפעם וקפידות יהיה איה שיהיה, כי עון הפעם חמור מאד מאד, ועוקר ומאבד את נשמתו לגמרי, כמו שכתוב (איוב יח, ד): "טרף נפשו באפו", ועין בזהר הקדוש (במדבר קעט.), וְהָאֲרִיז״ל הַחֲמִיר עַל זֶה מְאֹד מְאֹד יוֹתֵר מִכָּל הַעֲבֻרוֹת. ופַעַם לְמַד תִּלְמִידוֹ רַבִּי חִיִּים וַיִּטָּאֵל כְּדָרְךָ ז״ל עִם אַחִיו הַקָּטָן, וְלֹא הִבִּין, וְרָגַז עָלָיו רַבִּי חִיִּים וַיִּטָּאֵל כְּדָרְךָ שְׁנַיִם שְׁלוֹמֵדִים, וְאָחַד אִינוּ מֵטָה דַעְתּוֹ אֶל הַדְּבֹר שְׁזֶה מְכַעֵס מְאֹד, וְאֶחָד־כֶּף כְּשֶׁבֵא אֶל הָאֲרִיז״ל לֹא רָצָה לְהִסְתַּפֵּל בּוֹ, כִּי אָמַר לוֹ, הֲלֹא אֲבִדְתָּ נִשְׁמָתְךָ, וְחָס וְשָׁלוֹם, ״אֵל זֶר״ בְּךָ (עֵין בְּזֵהר חֲדָשׁ נח, כא), וְהוּא לֹא זָכַר שְׁכַעַס עַל אַחִיו, וְכִשְׁשָׂאֵל אֶת רַבּוֹ מַה זֶה וְעַל מַה זֶה, אָז אָמַר לוֹ: עִם הַקְּפָדָה זֹו שֶׁהַקְּפָדָה עַל אַחִיךָ, נֶאֱבָדָה נִשְׁמָתְךָ, רָאֵה וְגַם רָאֵה בְּהַקְּפָדָה קְלָה כְּזֹו, יְכוּל הָאָדָם לְאַבֵּד נִשְׁמָתוֹ, מִכָּל שְׂכָן כְּשִׁכּוּעַס מְאֹד מְאֹד, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, בְּכָל כַּחוֹ וּבְכָל דַּעְתּוֹ, אִיךָ נֶאֱבָדְתָּ מִמֶּנּוּ לְגַמְרִי כָּל הַנְּשֵׁמָה, וְאִי אֶפְשָׁר שְׁתַּחֲזֹר אֲלָיו, וְאִזּוֹ הוּא כְּגוֹף בְּלֹא נִשְׁמָה, וְעַל-כֵּן בְּמִקּוֹם שְׁאִין נִשְׁמָה, שָׁם יֵשׁ אַחִיזָה לְחִיצוֹנִים, וְעַל-כֵּן הֵם בָּאִים אֲלָיו וּמְטַמְּאִים אוֹתוֹ בְּפִגְם הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְזֶה מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ ז״ל (שיחות-הַר״ן, סימן רמט): מִי שֶׁבְּכַעַס תָּמִיד, סִימֵן שֶׁהוּא פּוֹגֵם בְּבְרִית, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, עֵינֵי שָׁם; כִּי עַל-יַדִּי הַפַּעַס נִסְתַּלְקַת נִשְׁמָתוֹ לְגַמְרִי, וְאִזּוֹ הוּא גּוֹף בְּלִי נִשְׁמָה, כִּי אִם מְעַט דְּמַעַט הַמַּחִיָּה אֶת גּוֹפּוֹ, וְהָרַב הוּא מְלֹא סִטְרָא אַחְרָא, וְעַל-כֵּן יְבוֹא לְחַטָּאִים מְגַנִּים כְּאֵלוֹ וְכוּ', כִּי לְהַפֵּךְ כְּשֶׁאָדָם הוּא מְאָרִיךְ אֵף, עַל-יַדִּי-זֶה אֵין לָהֶם שׁוֹם שְׁלִיטָה בּוֹ כָּלֵל, וְלֹא יְבוֹא לְחַטָּאִים כָּלֵל.

והפלי השלישי הוא "האזנים" — לקדש מאד מאד את האזנים לבלי להכניס בהם דברים בטלים, ואמרו חכמינו ז"ל (כתבות ה.), שהאזנים נכוות תחלה, ולעולם אל תלך לשמע מה שבני-אדם

מַדְבְּרִים, כִּי מֵה שְׁאֵתָה צָרִיף לִידַע יְבוֹאוּ וַיִּגִּידוּ לָךְ, וַאֲפֹלוּ אִם
 כְּבָר שׁוֹמֵעַ מֵה שְׁבִנִי-אָדָם מַדְבְּרִים, יִכְנִיס מִחוּ לְהִיּוֹת מִבֵּין דְּבָר
 מִתּוֹךְ דְּבָר מֵה מְרַמְזִים לוֹ (עֵינֵי לְקוּיטִי-מוֹהֲרִין, חֶלֶק א', סִימָן נד), וַיִּמְצָא
 וַיִּגְלֶה אֶת הַתּוֹרָה הַגְּנוּזָה שְׁיִישׁ שֵׁם (שֵׁם, סִימָן נו), שְׁזָה בְּחִינַת "תּוֹרָה
 שְׁבַע-לִפְנֵי" "תָּא שְׁמַע" וְדו"ק. [וְאֵל תִּגְלֶה זֹאת לְשׁוֹם בְּרִיָּה רַק
 תַּחֲזִיק אֶת זֶה בְּעַצְמָךְ, וְאִדְרָבָה עֲשֵׂה עֲצָמָךְ כְּאֵלוּ אֵין אֵתָה יוֹדַע
 שׁוֹם דְּבָר, שְׁתִּהְיֶה "נְאֻמָּן רוּחַ מְכֻסָּה דְּבָר" (מִשְׁלֵי יא, יג) וְכוּ'].

וְהַפְּלִי הַרְבִּיעִי הוּא "הַעֵינִים" — לְקַדֵּשׁ מְאֹד מְאֹד עֵינָיו וְלִכְלִי
 לְהִסְתַּכֵּל עַל נְשִׁים, כִּי מִמְשִׁיף עַל עֲצָמוּ טְמֵאָה חֲמוּרָה, וּבִפְרָט
 בְּעֵתִים הֵלְלוּ אֲשֶׁר נִפְרָץ גְּדָר הַצְּנִיעוּת אֲצֵל אֲמוֹת הָעוֹלָם וְהוֹלְכִים
 כְּבָדוֹר הַמְּבוּל, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִרְחַם לְהַבָּא, וְכֵן יִזְהַר
 מִלְּהִבִּיט בְּעֵתוֹנִים הַמְּלֵאִים כְּפִירָה וְנֵאוּף, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, וְלִשׁוֹן הָרַע
 וְכָל הָרַע שְׁבַע-עוֹלָם, וְעַל-יַדֵּי הַבְּטָה פְּעַם אַחַת יִמְשִׁיף עַל עֲצָמוּ טְמֵאָה
 גְּדוּלָּה, וּבִפְרָט כְּשִׁישׁ שֵׁם תְּמוּנוֹת שֶׁל נֵאוּף, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, מִכְּנִיס
 כָּל מִחוּ וְנִשְׁמַתוּ בְּאוֹתָהּ הַזֶּהֱמָה, וְאוֹי לוֹ וְאוֹי לְנַפְשׁוֹ עַל שְׁאִינוּ חֵס
 עַל קִדְשַׁת שְׁכִינָתוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהִיא נִשְׁמַתוֹ, כִּי מוֹלִיכָה אֶל בֵּית הַכֶּסֶּא
 מִמֶּשׁ, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, שֶׁהִיא טַנְפַת תְּאוֹת נֵאוּף, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן.

וּכְשִׁיזְכֶּה לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר הַכֶּלִים הָאֵלוּ, אֲזַי זְכָה שְׁתַּמְשֵׁף עָלָיו
 הָאֲרָה נְפִלְאָה מִשְׁרָשׁוֹ הָעֵלְיוֹן, שְׂרַשׁ נִשְׁמַתוֹ, וַיִּזְכֶּה שְׁיִהְיוּ הַשְּׁמוֹת:
 ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, תְּמִיד לְפָנַי עֵינָיו, וְאִיזָה שֵׁם מְאֵלוּ הַשְּׁמוֹת
 שֶׁלֹּא יוּכַל לְהַצְטִיר לְפָנַי עֵינָיו, יִדַע שְׁבָאוֹתוֹ כְּלִי שֶׁהוּא נִגְדָה אוֹתוֹ
 שֵׁם וְאוֹתוֹ עוֹלָם, יֵשׁ פָּגָם אֲצֵלוּ בְּשִׁרְשׁוֹ, וְעָלְיוֹ לְתַקֵּן, וַיֵּשׁ בְּזָה עוֹד
 חֲלוּקִים רַבִּים, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי הָאֲרִיז"ל, בְּאִיזָה צְבַע נִרְאָה לְפָנָיו, אִם,
 חֵס וְשְׁלוֹם, שְׁחֹר, בְּיָדוֹעַ שְׁיִישׁ דֵּינִים עָלָיו בְּאוֹתָהּ בְּחִינָה שְׁבַע-עוֹלָמוֹת
 שֶׁהוּא שֵׁם עֲכָשׁוֹ, וְכֵן אִם הוּא מִרְאָה אֵשׁ אוֹ לְכֵן וְכוּ' וְכוּ', וַיֵּשׁ בְּזָה
 דְּבָרִים גְּנוּזִים, וּכְשִׁיזְכֶּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, נִזְכָּה לְזָה כְּלִי שׁוֹם פְּעֻלָּה,
 וּכְשִׁלֵּא נִזְכָּה, אֲזַי אֲפֹלוּ פְּעֻלָּה לֹא תוֹעִיל. וְהַעֲקָר לְקַדֵּשׁ אֶת הַשְּׁבַעָה

נרות, ואז יזכה להגיע למעלות רמות ונשגבות בעבודת השם יתברך וכו'.

אחי, חמדת לבבי! חזק ואמץ לבלי לבלבל עצמך משום דבר, וגם באלו העניינים שפתבתי בענין השמות וכו', אין אתה צריך להתבלבל, כי ההכרח להיות מצמצם ולבלי לחטף בפעם אחת, ומכל שכן בכתבי האריז"ל צריך להיות מתון מתון, וירבה בלמוד "נגלה", ועין בלקוטי מוהר"ן (חלק א', סימן טו), "נגלה" הפל צריכים, אבל נסתר זעירון אינון וכו', עין שם.

ואף שאמר האריז"ל, שאם אחד רואה שאינו עולה לו יפה בלמוד גמרא, יראה להכניס מחו בנסתר, אף-על-פי-כן "גם מזה אל תנח את ידך" (קהלת ז, יח), לצמצם הזמן גם על למוד גמרא לפחות את הדרך היומי, ולעין במפרשים עליהם פנ"ל, ומכל שכן שצריך להתמיד בשלחן ערוך, לידע איך להתנהג בכל דבר כאשר הזהירנו רבנו ז"ל, ואף-על-פי-כן אם יש לך חשק בזה ללמד כתבי האריז"ל תקים כל הנ"ל, ואז תזכה לכנס אל תוף הקדשה.

ועקר הכל לברח תמיד אליו יתברך מכל מה שעובר עליו, וישפך שיחו כאשר ידבר איש עם רעהו, כי זהו עקר הכל, וכלי זה האדם מבהל ומבלבל מאד מאד. וכבר דברנו הרבה בזה, אף ההכרח עוד לדבר בזה כפי מה שעובר על כל אחד ואחד מדי יום ביומו — ירידות ונפילות, השלכות, קטנות, וצמצומים וכו' וכו', על-פי-רב נשכח היום מה שדברנו אתמול, מכל שכן מה שדברנו לפני כמה שבועות, כי כאשר יזכה לישב הדעת אמת, יראה, יבין וישפיל אשר ההכרח לשוב אל עלמא דאתי, ואפלו יצבר ממון כל היום, לא יועיל ביום עברה וזעם, וכמאמר התנא (אבות ו, ט): "אין מלוין אותו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות אלא תורה [ומצוות] ומעשים טובים בלבד", ועל-כן הזהירנו חכמינו ז"ל

(ה) מעטים הם שצריכים לזה.

בְּיוֹתֵר (שְׁבַת קִנְג.): "שׁוֹב יוֹם אֶחָד לְפָנַי מִיַּתֵּד", וְשָׂאֵלוּ תַלְמִידָיו:
 וְכִי אָדָם יוֹדֵעַ אֵיזָה יוֹם יָמוּת? וְהַשִּׁיב לָהֶם: וְכָל שָׁבֵן יֵשׁוּב הַיּוֹם
 שָׁמָּא יָמוּת לְמַחֵר, נִמְצָא כָּל יָמָיו בְּתִשׁוּבָה. "אֲשֶׁרִי הַזֹּכֶה לְחֹשֶׁב עַל
 תְּכַלִּיתוֹ הַנִּצְחִית בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, וַיִּבְרַח בְּכָל פֶּעַם אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְאִז
 לְעוֹלָם לֹא יָבוֹשׁ", הֵינּוּ שֶׁעָקַר כָּל מְגַמְתּוֹ צָרִיף לְהִיּוֹת בְּהַסְתַּפְלוּת אֶל
 הַתְּכַלִּית הַנִּצְחִית, לְהַפִּיר אֶת מִי שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם, וְזֶה יִהְיֶה עָקַר
 מְגַמְתּוֹ, חֲפָצוֹ וְרִצּוֹנוֹ, הֵן בְּלִמּוּד, הֵן בְּתַפְלָה וְהֵן בְּקִיּוּם הַמַּצּוּוֹת,
 שֶׁבְּאִמְצָעוֹתַי יִזְכֶּה לְזֶה, וְלֹא יִבְקֹשׁ וַיַּחֲפֹשׂ אַחֲרֵי הַשְּׂגוּת וּמַדְרָגוֹת,
 הָעָקַר יִרְדֵּף אַחֲרֵי נִקְדַּת הָאֱמוּנָה, לִידַע לְהוֹדִיעַ וּלְהוֹדֵעַ, כִּי אֵין
 בְּלִעְדָּיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וַתְּנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם,
 וְדוּמָם, צוּמַח, חַי, מְדַבֵּר, הַפֵּל לְכָל עֵצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ
 יִתְבַּרֵּךְ מִמֶּשׁ, כִּי בְּלִעְדָּיו יִתְבַּרֵּךְ אֵין לָהֶם שׁוּם קִיּוּם כָּלֵל, וּכְשִׁיזְכֶּה
 לְבְרוּר וְזִכּוּף הָאֱמוּנָה הַזֶּה, אִז מִמִּילָא יִזְכֶּה לְהַכֵּל, כִּי הָאֱמוּנָה הַיָּא
 הַשַּׁעַר וְהַפֶּתַח לְכָל הַקְּדוּשׁוֹת, לְכָל הַמַּדְרָגוֹת וּלְכָל הַהַשְּׂגוּת, וְכַמוּבָא
 בְּתַקּוּנִים (תְּסַר).

וְהַמְּדָה הַזֶּה נִקְרָאת בְּסִפְרֵי הַמְּקַבְּלִים "בְּאֵר שֶׁבַע", כִּי הַמְּלָכוֹת
 הֵיא הַסְּפִירָה הַשְּׁבִיעִית [הֵינּוּ מִסְפִּירַת הַחֹסֶד] (תְּסַר).

תְּקַסֵּחַ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֵר וַיִּרְא ה'תְּשַׁל"ב

אֵף טוֹב וְחֹסֶד יִרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, יְדִידֵי הַיָּקָר .. גֵּרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶץ קִבְּלָתִי עֲכָשׁוּ, וּבּוֹ אֶתָּה מְסַפֵּר כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר
 עָלַיךָ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת. וְהִנֵּה לְנַחֲמֶךָ הֵלֵא סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּיָדְךָ,
 הַפֶּךָ בָּהֶם וְשֶׁם תִּמְצָא מְרֻגָע לְנַפְשֶׁךָ, כִּי הֵם מְלֵאִים דְּבוּרֵי הַתְּחִינּוֹת
 וְעֲצוֹת יִשְׁרוֹת אֵיף לְעִבְר בְּשָׁלוּם אֶת הָעוֹלָם.

אף כְּכֹר בַּעֲצָמָהּ הַבְּנֵת וְטַעַמָּהּ מִנֶּפֶת צוּף אִמְרֵי נֶעַם דְּבוּרָיו
 שֶׁל הַנְּחָל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, מֵהַ שְׁגָלָה לָנוּ
 (עֵינֵינוּ לְקוּטֵי־מוֹהָרִין, חֶלֶק א', סִימָן קע), שְׁבִיזָה הָעוֹלָם הַהִכְרַח שְׁיַעֲבֹר עַל
 הָאָדָם מֵהַ שְׁיַעֲבֹר, וְכָל זֶה לְנִסּוֹתָיו וְלַעֲזוּרָתוֹ לְתַחֲיָה, שֶׁהוּא יִתְקַרֵב
 דִּיקָא בְּדֶרֶךְ וּבִבְנֵי תֵיבָה, בְּחִינַת מֵהַ שְׁאֲמָרוּ בַּזֶּהר הַקְדוּשׁ (שֶׁלַח
 קסח): אֲעָא דְלָא סְלִיק נְהוּרִיָּה יִבְטָשׁוּן בֵּיהּ וְאַנְהִיר, גּוּפָא דְלָא סְלִיקָא
 בֵּיהּ נְהוּרָא דְנִשְׁמָתָא יִבְטָשׁוּן לִיהִיא, שְׁזָה כָּל הַמְרִירוֹת וְהַקְטָנוֹת,
 הַיְסוּרִים וְהַבְּלוּלִים שְׁעוֹבְרִים בְּכָל יוֹם, בְּכָל עֵת וּבְכָל שְׁעָה עַל
 הָאָדָם, הַפֶּל לַעֲזוּרָתוֹ וְלִקְרֹבוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, אִף אִם אֵין לְאָדָם דַּעַת
 וְשִׁכְלָא, אִזִּי אֲדַרְבֵּה נִתְרַחֵק יוֹתֵר, וּמִכָּל מַה שְׁעוֹבֵר עָלָיו יוֹתֵר, נִתְעַקֵּם
 מִחוּ וְדַעַתוֹ וְנִתְרַחֵק, רַחֲמָנָא לְצַלֵּנוּ, יוֹתֵר וְיוֹתֵר, עַל־כֵּן צָרִיף לַעֲנִשׁוֹ
 וְלַעֲזוּרָתוֹ בְּיוֹתֵר בְּדִינֵים קָשִׁים, וְעַל־כֵּן כְּשֶׁאֵין לוֹ הַדַּעַת הָאֲמֵת, שְׁבִכְלָא
 תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם — מִתְרַחֵק יוֹתֵר, וְעַל־כֵּן מֵרַ
 מִמֵּנָה עוֹבֵר עָלָיו — דִּינֵים וְיְסוּרִים, וְכֵן בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר עַד
 שְׁתַּכְלִית הַהַפּוּף, נִדְמָה לוֹ, שְׁחַס וְשָׁלוֹם, יֵשׁ פֹּה עוֹוֹת הַדִּין וְהַמְשַׁפֵּט,
 וּכְאֵלוֹ כָּל הָעוֹלָם עוֹמֵד עָלָיו, וּכְאֵלוֹ עִמּוֹ מִתְנַהֲגִים בְּמִדַּת הַדִּין יוֹתֵר
 מִכָּלֵם, וְעַל־כֵּן נִתְעַקְמִים מִחוּ וְדַעַתוֹ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּנוּ, בְּחֻקֵּי הַמִּגְנוֹת,
 וּמִחוּ מְעַקֵּם מְאֹד מְאֹד, רַחֲמָנָא לְצַלֵּנוּ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נוֹפֵל יוֹתֵר וְיוֹתֵר
 בִּירִידוֹת עֲצוּמוֹת כָּל אֶחָד לְפִי מְדַרְגָּתוֹ, וְזֶה עֵקֶר הַחֲשָׁף וְעַרְפֵּל שֶׁל
 הַגְּלוּת שְׁמִתְפַּשֵּׁט בְּעוֹלָם, וְעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהַ שְׁעוֹבֵר,
 לוֹלָא שְׁשׁוּלַח לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ בְּכָל פַּעַם צְדִיק אֶחָד מִיְחִידֵי הַדּוֹרוֹת,
 אֲשֶׁר הוּא וְתַלְמִידוֹ וְתַלְמִידֵי תַלְמִידוֹ וְכוּ', מְחַזְקִים וּמְאֲמָצִים אוֹתָנוּ,
 וּמְגַלִּים לָנוּ אֲלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, אִיף שֶׁהַעֲקָר הוּא רַק לְבָרַח אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ,
 וְכָל מַה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, הַפֶּל סְבוּבִים לִקְרֹבוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ בְּדֶרֶךְ זוֹ
 דִּיקָא, וְעַל־כֵּן כְּשֶׁיֵּשׁ לְאָדָם דַּעַת הָאֲמֵת אֲשֶׁר מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ,
 וְאִיהוּ מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוּבֵב כָּל עֲלָמִין וּבְתוֹף כָּל עֲלָמִין, וְדוּמָם,
 צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, הַפֶּל לְכָל עֵצָם עֲצָמִיּוֹת חֵיּוֹת אֲלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ.

(א) עֵץ שֶׁלֹא נִתְפַסֵּט בּוֹ הָאֵשׁ שְׁרוּצִים לְהַאֲדוֹ עִמָּה, יִכְעֹטוּ בּוֹ וְיִכְתְּשׁוּ אוֹתוֹ וְיֵאִיר, כֵּן בְּגוּף שֶׁלֹא
 נִתְפַסֵּס בּוֹ אוֹר הַנְּשִׁמָּה מֵרַב חֲמִירוֹתוֹ יִכְעֹטוּ בּוֹ (עַל־יְדֵי יְסוּרִים), וְאִזִּי יֵאִיר בּוֹ אוֹר הַנְּשִׁמָּה.

ועל-כן מכל סבה קלה ומכל דבר בורח תכף-ומיד עד המכהו, ואז באותו רגע יתפרדו מעליו כל פועלי און, ויתגלה עליו מלך עליון בהארה נוראה ונפלאה מאד מאד, בתשוקה גדולה וכו'.

והדעת הזו נקראת דעת משיח שהיא הארת שער נו"ן, ששם יחוד שתי הצפירים — בינה ומלכות, על-ידי הנא"ו שהיא התורה שבצל-פה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימנים: א, ג ודו"ק). [בסימן א' מבאר, אשר על-ידי התורה שהיא נא"ו נותנים פח למלכות להתיחד עם החכמה שבבינה, שזה נו"ן, ג' — מלכות, ו' — תורה, ו' — בינה, ובסימן ג' מבאר, אשר על-ידי תורה שבצל-פה שהיא תקון השית עזקאין שבקנה"ב נתקשרת ונתעלית המלכות אל שרשה שהיא בינה ודו"ק], וכדעת הזו נתגלה שאין חסר לו כלום, בסוד (נדרים מא.): "דעת קניית מה חסרת" (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כא) וכו' וזה שאמר הכתוב (בראשית יב, א): לך-לך — שתלך אל שער הנו"ן — ל'ך' ודו"ק.

הדורש שלומך באהבה...

תקסט.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וירא ה'תשל"ב.

ששון ושמחה ישיגו אל אהובי, אחי ורעי, הבחור היקר החפץ ומשתוקק להכניס אל עבודת השם יתברך על-פי דרך האמת שקבלנו מהנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

(ב) הששה קנים שבקנה הוצאת הקול, שרבנו ז"ל אומר שם, שעל-ידי למוד תורה שבצל-פה מסקן את הקנה.

(ג) ל"ך — עולה בגימטריה חמשים [ג].

אָקְנָה שְׁעֲדִין אַתָּה מַחְזִיק בְּתַמָּךְ לְבָרַח תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ
בְּתַפְלָה וּבִקְשָׁה וְהַתְּבוּדוֹת, שְׁזָה הָעֶקֶר בְּזָה הָעוֹלָם, וְעַל-יְדֵי-זֶה
תִּזְכָּה לְצֵאת מִמָּה שְׁצָרֶיךָ לְצֵאת, כָּל אֶחָד כָּפִי שְׁנִלְכַד בְּעוֹנוֹתָיו
וּפְשָׁעָיו.

וְהָעֶקֶר תִּהְיֶה עֶקְשָׁן גָּדוֹל עַל כָּל דָּבָר בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ,
כִּי הִבְעַל-דָּבָר מְכַנִּים בְּאָדָם תָּמִיד עֶקְמוּמִיּוֹת וּבִלְבוּלִים חֲדָשִׁים,
וּמַחְלִישׁ דַּעְתּוֹ בְּכָל פַּעַם כְּאִלּוֹ אֲבָדָה תִּקְנֹתוֹ, חַס וְשְׁלוֹם, וּכְאִלּוֹ הוּא
כָּבֵר לֹא יִהְיֶה אִישׁ כָּשֵׁר, וּבִכְפָּרְטִיּוֹת כְּשִׁמְכִשִׁילוֹ בְּכָל פַּעַם בְּחֻטָּאִים
חֲדָשִׁים, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, בְּזָה מְבַלְבְּלוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר. "רְאֵה גַם רְאֵה שְׁזָה
יָמִים, חֲדָשִׁים וְשָׁנִים, שְׁאַתָּה רוֹצֵה לְבָרַח מִהָרַע וְהַחֲשָׁף, וְלֹא עוֹלָה
בְּיָדְךָ, כִּי בְּכָל פַּעַם אַתָּה נִכְשָׁל יוֹתֵר, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, עַל-כֵּן כִּלְךָ מִדְּרָךְ
זוֹ, כִּי אִי אֶפְשָׁר לָךְ כָּבֵר לִהְיוֹת אִישׁ כָּשֵׁר, וְיוֹתֵר טוֹב לָךְ לִהְיוֹת בֵּין
אַחֵרִים, אֲשֶׁר אֵין יוֹדְעִים מִהַדְּעַת הָאֱמֶת" וְכוּ' וְכוּ', וְכַדּוּמָה פְּתוּיִים
וּבִלְבוּלִים כְּאִלּוֹ. וּבְאֱמֶת צָרֶיךָ לִידַע שֶׁהַכֹּל אַחֲזִיזַת עֵינַיִם, וְכָל פְּתוּיֵי
כְּעִנָּן וּכְאֲבָק פּוֹרַח וְכוּ', כִּי אֵיתָא בְּדַבְּרֵי הָאֲרִיזוֹ"ל, שְׁדִיקָא הַנְּשָׁמוֹת
הַגְּדוֹלוֹת מְאֹד מְאֹד, שְׁשָׁרְשָׁן לְמַעְלָה לְמַעְלָה בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים
גְּבוּהָ מְאֹד מְאֹד, עֲלִיהֶן מִתְגַּבֵּר הִבְעַל-דָּבָר בְּיוֹתֵר לְטַמָּא אוֹתָן
בְּכָל מֵינֵי פְּגָמִים וְלִטְנָפָן בְּפָגַם הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וּמְכַנִּים בְּהֵן
חֲלִישוֹת וּבִלְבוּלִים כְּאִלּוֹ אֶפְסָה תִקְנֹתָן, חַס וְשְׁלוֹם, בְּאֶפְן שְׁלֹא יַעֲשׂוּ
אִלּוֹ בְּגִי-הָאָדָם וְלֹא יִתְקַנּוּ מִה שְׁצָרִיכִים לַעֲשׂוֹת וּלְתַקֵּן בְּזָה הָעוֹלָם
וְכוּ' וְכוּ', וְעַל-כֵּן כְּשֶׁאָדָם רוֹאֶה שְׁעָלָיו מִתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר הַסֵּמ"ך-מ"ם,
רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וּמְטַמָּא אוֹתוֹ בְּיוֹתֵר בְּפָגַם הַבְּרִית, חַס וְשְׁלוֹם, וְכָל
מִה שְׁרוֹצֵה לְבָרַח מִזֶּה, וְלָנוּס מִמֶּנּוּ, יוֹתֵר מִתְגַּבֵּר עָלָיו וְתוֹפֵס אוֹתוֹ
בְּמִצּוֹדָתוֹ, "צָרֶיךָ לִידַע שְׁבּוּדָאֵי נִשְׁמָתוֹ גְּבוּהָ מְאֹד מְאֹד", וְסוּף
כָּל סוּף אִם יִהְיֶה עֶקְשָׁן גָּדוֹל, וְלֹא יִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם מְנִיעָה שְׁמוֹנְעִים
אוֹתוֹ, וְלֹא יִפְחַד מִשׁוּם פְּחַד שְׁמִפְחִידִים אוֹתוֹ, הֵן בְּבִיתוֹ מְאָבִיו
וְאָחָיו וְכוּ', וְהֵן בְּיִשְׁבִּיבָה מִחֲבָרָיו וְהָרֵאשׁ יִשְׁבִּיבָה וְכוּ', כִּי הַכֹּל פְּחָדִים
שֶׁל הֶבֶל, שְׁצָרֶיךָ לְבָרַח מִזֶּה וּלְבָלִי לְהַתְּפַחַד וּלְבָלִי לִפְלַ בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל
בְּשׁוּם אֶפְן בְּעוֹלָם, אִזּוֹ יִזְכָּה וְכוּ' וְכוּ'.

וְהַעֲקֹר לְהִיּוֹת "הַצְנִיעַ לְכַת" (מִיכָה ו, ח), וְלִבְלִי לְפָרֶסֶם שְׂיִישׁ לוֹ שְׂיִכּוֹת אֶל הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, בְּאִפְּן שֶׁלֹּא תִתְגַּבְּרָנָה עָלָיו הַמְּנִיעוֹת בְּיוֹתֵר, חֵס וְשִׁלּוּם, רַק לְעֶסֶק תְּמִיד בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, וּלְפָרֵשׁ שִׁיחַתּוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יִדְבַר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וַיִּתְמִיד מְאֹד מְאֹד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה כַּמָּה דְּפִי גְמָרָא וְכַמָּה סִימְנִים בְּשִׁלְחַן עָרוּךְ בְּכָל יוֹם. וְזָכַר כִּי "יִנְקוּתָא כְּלִילָא דְיִוֵּרְדָא"^א (שְׁבַת קנב.), "בְּחֹזֵר יְכוּל לְקַנּוֹת חֲיֵי עוֹלָם יוֹתֵר מִהַפְּלִ", כִּי אֵין עָלָיו טְרִדוֹת הַפְּרִנְסָה וְעַל הַקְּשָׁה שֶׁל מְשַׁפְּחָה וְכוּ', וְעַל-כֵּן אָמַר רַבְּנֵי יוֹ"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת תְּשׁוּבָה, סִימָן עג): הַעֲבֹדוֹת שֶׁהָאָדָם עוֹבֵד אֶת הַשֵּׁם בְּיָמֵי בְּחֵרוּתוֹ, כָּל יוֹם עֲרֹכוּ יָקָר מְשָׁנִים רַבּוֹת שֶׁל עֲבוּדָה לְעֵת זְקֻנָתוֹ, וּבְפִרְטוּיֹת הַתְּבוּדוֹת, אִם מְרַגֵּיל עֲצָמוֹ בְּיָמֵי נְעוּרָתוֹ לְבְרוּחַ תְּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְנִעְשָׂה דְבַר זֶה הַרְגֵּל אֲצִלוֹ, אִז כְּשִׁיעֲזָרוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וַיְהִיָּה כְּבָר הָאָדָם הַשֵּׁלֶם עִם בְּנֵי בֵיתוֹ וּבְנָיו, וְתַעֲבֹרְנָה עָלָיו טְרִדוֹת פְּרִנְסָה וְכוּ', כְּבָר יִהְיֶה רַגִּיל לְבְרוּחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וַיִּדַע שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ הַפְּתַכַּת הַרְאֵשׁוֹנָה לְפָנוֹת בְּעֵת צָרָה, חֵס וְשִׁלּוּם, "אֲשֶׁרִי הָאִישׁ הַזּוֹכֵה לְבְרוּחַ תְּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִשִׁיחַ וְלִסְפָּר הַפֶּלֶל לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יִדְבַר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ", וְאִז לְעוֹלָם לֹא יִהְיֶה לְבַד — בֵּין בְּשִׁבְתּוֹ בְּבֵיתוֹ וּבֵין בְּלִכְתּוֹ בְּדֶרֶךְ, עַד שֶׁתִּגִּיעַ הָעֵת שִׁיְהִיָּה צָרִיף לְהַפְּנִים לְבֵית עוֹלָמוֹ הַנִּצְחִי, שְׁגָם שָׁם יִשִׁיחַ וַיִּסְפָּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְשׁוּם דְבַר לֹא יִבְלָבְלוּ בְּדַמְיוֹנוֹת וּבְפִתּוּיִים שֶׁהֵם מְלֹאכֵי הַחֲפָלָה בְּעֵנֶשׁ עוֹלָם הַתְּהוֹ וְכוּ', כִּי כְּבָר קָנָה קִנְיָן בְּנִפְשׁוֹ, יִהְיֶה אִיף שִׁיְהִיָּה אֲנִי אֲשִׁיחַ וְאִסְפָּר הַפֶּלֶל לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְאִבְכַּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים וְכוּ', אֲבָל עֲדִין יֵשׁ עַל זֶה חֲלִישׁוֹת וּבְלִבּוֹלִים רַבִּים מְאֹד מְאֹד "נִישֵׁט צוֹ גְּלוּבֵן נִישֵׁט קִיִּין צִיִּיט צוֹ הָאָבֵן טְהוּן אַנְדְּעָרַע עֲבוּדוֹת אֲבִי נִישֵׁט תְּפִלָּה"^ב, כִּי הַבְּעַל-דְּבַר יוֹדֵעַ שֶׁאִם הָאָדָם מִתְחַזֵּק בְּעֲבוּדַת הַתְּפִלָּה, אִז אֵין לוֹ כְּבָר מֵה לְחַפֵּשׁ אֲצֵל זֶה הָאָדָם, כִּי תְּמִיד יְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַקֵּר הַנְּסִיּוֹן לְאָדָם הוּא בְּהַתְּחַלָּה, כָּל זְמַן שֶׁאֵינוֹ

(א) יְמֵי הַנְּעוּרִים עֲטָרַת וְרָדִים הֵם.

(ב) לֹא לְהַאֲמִין וְשִׁלָּא יִהְיֶה זְמַן לְזֶה, לְעֲשׂוֹת עֲבוּדוֹת אַחֲרוֹת הַעֲקָר לֹא תְּפִלָּה.

רגיל כִּלְכִל בְּקִבְעוֹת לְבָרַח אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, שְׂאֵז מְסַכֵּן מְאֹד מְאֹד,
 שְׂלֵא יִחְזֹר לְאַחֲרָיו וַיִּפֹּל בְּשָׂאוֹל תַּחֲתֵיּוֹת שְׂהַכִּין לְפָנָיו הַבְּעַל-דְּבָר,
 רַחֲמָנָא לְצִלָּן, אֲכַל אִם כָּבֵר קָבַע לְעַצְמוֹ קְבִיעוֹת חֲזָקָה לְתַפְלָה
 וְהַתְּבוּדוֹת, אֲזֹ אֲפִלוּ אִם יִפֹּל, חַס וְשָׁלוֹם, לְמָקוֹם שְׂיִפֹּל וְאֲפִלוּ
 הַנְּפִילָה תִּהְיֶה מְגִנָּה מְאֹד מְאֹד, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, בְּחֻטָּא חֲמוּר, חַס
 וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, אֶף-עַל-פִּי-כֵן גַּם מִשֵּׁם יִקַּח אֶת עַצְמוֹ לְתַפְלָה,
 וַיִּצְעַק אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וַיַּעֲשֶׂה מְחָאָה נֶגְדַּ הַסֵּמ"ךְ-מ"ם וְחִילוֹתָיו, וַיִּגְלֶה
 פְּנִימִיּוֹת רְצוֹנוֹ וּמַחְשַׁבְתּוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, חֲטָאתִי,
 עֲוִיתִי, פִּשְׁעֵי לְפָנֶיךָ, וְכֹזֵאת וְכֹזֵאת עָשִׂיתִי, וּמְפִימִיּוֹת לְבָבִי וּרְצוֹנִי
 הוּא רַק לְעַבְדֹת אוֹתָךְ וְלִהְיוֹת כְּרִצוֹנֶךָ, אֶף הַסֵּמ"ךְ-מ"ם מְתַגַּבֵּר עָלַי
 מְאֹד מְאֹד וּמְכַשִּׁיל אוֹתִי וְכוּ', וְאֲנִי אֵינִי רוֹצֵה לְעֲשׂוֹת דְּבָר זֶה בְּשׂוֹם
 אֲפֵן שְׂבַעוֹלָם, אֶף כָּבֵר נִלְפָדְתִּי בְּרִשְׁתּוֹ עַד שֶׁקָּשָׂה עָלַי לְצֵאת "וְכוּ',
 וַיִּרְחִיב בְּזֶה אֶת הַדְּבֹר מְאֹד מְאֹד, וְאֲזֹ סוּף פֶּל סוּף יִזְכֶּה לְצֵאת,
 וַיִּתְגַּלֶּה עָלָיו הַתְּגִלּוֹת אוֹר עֲלִיוֹן בְּזֶה, אֲשֶׁר לֹא שְׂעַר בְּדַעְתּוֹ כִּלְכִל מַה
 שְׂיִכּוֹלִים לְזַכּוֹת עַל-יְדֵי הַתְּמִדָּה בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, וְזֶה (בְּרֵאשִׁית יח,
 א): "וַיִּרְא אֵלָיו ה' בְּאֵלָנִי מִמְּרָא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל כְּחַס הַיּוֹם",
 הֵינּוּ אִם אֵתָּה רוֹצֵה שְׂיִתְגַּלֶּה וַיִּתְרָאָה אֵלֶיךָ ה' בְּאֵילָן הָעֲלִיוֹן שֶׁהוּא
 כִּלְכִל פְּרִצוּף כִּלְכִל הָעוֹלָמוֹת, כִּלְכִל צְרוּפֵי הַשְּׁמוֹת וְהַיְחוּדִים, וְלִקְשֵׁר
 וְלִשְׁלֹב עוֹלָם אֶל עוֹלָם, וְלִטְיִל בְּעוֹלָמוֹת כְּמִטְיִל בְּגֵן נֶהְדָּר וְנִפְלָא
 וְכוּ' וְכוּ', הָעֲצָה — "וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל", שְׂיִשֵּׁב בְּפֶתַח הַתְּפִלָּה
 וְהַתְּבוּדוֹת, וַיִּשְׁקֹד מְאֹד מְאֹד עַל דְּלִתֵי הַתְּפִלָּה וְהַרְחָמִים, וְאֶף
 שְׂבִין כֶּף עוֹבֵר עָלָיו מַה שְׂעוֹבֵר בְּחַמִּימוֹת הַיִּצּוֹר, בְּחִינַת "כְּחַס
 הַיּוֹם" — שְׂבּוּעַר בּוֹ הַבְּעַל-דְּבָר כְּמִדּוּרָה, בְּפִרְטִיּוֹת בְּתַאֲנוֹת נְאוּף,
 רַחֲמָנָא לְצִלָּן, אֵל יִסְתַּכֵּל עַל זֶה כִּלְכִל, רַק יִרְדֹּף תְּמִיד אַחֲרָיו יִתְבַּרֵּךְ
 בְּשִׂיחָה בֵּינּוּ לְבֵין קוֹנּוֹ, וְאֶף שְׂבִתוֹף כֶּף רוֹאָה שְׂנוּפֵל יוֹתֵר וַיּוֹתֵר,
 וְאֵין אֶחָד מְסַתְּכַל וּפּוֹנֶה אֵלָיו כִּלְכִל, אֶף-עַל-פִּי-כֵן, אַחִי, עֲמַד חֲזַק
 מְאֹד מְאֹד, וְאֵל תֹּאכֶה וְאֵל תִּשְׁמַע לְשׁוֹם חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת כִּלְכִל, וְאֲזֹ
 סוּף כִּלְכִל סוּף יִפְתַּח בְּעַל הַבִּירָה, וַיִּאִיר עָלֶיךָ נֵעַם זִיו שְׂכִינְתּוֹ בְּהָאָרֶה
 וַתְּשׁוּקָה נִפְלְאָה מְאֹד, וַתְּרָאָה אֵיךְ שְׂכַל הָעוֹלָם הוּא עֶצֶם עַצְמִיּוֹת
 חִיּוֹת אֲלִקוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְהוּא מְשַׁגִּיחַ בְּהַשְּׁגָחָה פְּרִטִי פְּרִטִית עַל כִּלְכִל

פָּרַט וּפָרַט מְזֵה הָעוֹלָם, וְ"אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבְּעוֹ מִלְמַטָּה אֶלָּא אִם-כֵּן מְכַרְיִים עָלָיו מִלְמַעְלָה", כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו"ל (חֲלִין ז:), וְאֵין שׁוֹם דְּבַר נַעֲשֶׂה מִעֲצָמוֹ, כִּי יֵשׁ מְנַהֵיג וּמוֹשֵׁל עַל כָּל דְּבַר בְּפִרְטִיּוֹת, וְיִרְאֶה אֵיךְ שְׁפָל הַבְּרִיאָה שָׂרָה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ וְכוּ' וְכוּ'.

אֲחֵי הַיָּקָר, חֲמֻדַת לְבָבִי, אֵין דְּבוּרִים לְסִפּוֹר וּלְצִיר לְאָדָם מַעֲלַת עֲבוּדַת הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, אֶף הַהֲכָרַח לְדְבַר קִצַּת מְזֵה, וְלַהֲרַחֵב בְּזֶה אֶת הַדְּבוּר, כִּי עַל דְּבַר זֶה אוֹרֵב הַבְּעַל-דְּבַר מְאֹד מְאֹד, לְגִרְשׁוֹ מֵאֵהָל הַתְּפִלָּה, וְאֲשֶׁר עַל-יְדֵי-זֶה יִפֹּל נְפִילָה אַחַר נְפִילָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן.

וְהִנֵּה אֲבָרְהָם אָבִינוּ שֶׁהִיָּה הָרֵאשׁוֹן שֶׁהִפִּיר אֶת הַבּוֹרָא, וְהוּא הָיָה הָרֵאשׁוֹן שֶׁקָּרָאוּ יִתְבָּרַךְ — אָדוֹן, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו"ל (בְּרָכוֹת ז:), כִּי הוּא גָּלָה וּפְרָסָם אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הוּא אָדוֹן הַכֹּל, הוּא הַמְּנַהֵיג אֶת הָעוֹלָם בְּהַשְׁגָּחָה פְּרִטִי פְּרִטִית וְכֵן אָמְרוּ, בְּמִדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, א, ב): "וַיְהִי אוֹר" (בְּרֵאשִׁית א, ג) — זֶה אֲבָרְהָם, הִדָּא הוּא דְכָתִיב: "מִי הָעִיר מִמְזֻרַח צְדָק" (ישעיה מא, ב), אֵל תִּקְרָא הָעִיר אֶלָּא הָאִיר, כִּי הוּא הָאִיר אֶת כָּל הָעוֹלָם עִם אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁגָּלָה וּפְרָסָם לְכָל אֶחָד וְאֶחָד: דָּעוּ כִּי יֵשׁ בּוֹרָא כָּל הָעוֹלָמִים, הַמְּחִיָּה וְהַמְּהַנֶּה וְהַמְּקִיָּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה, וְדוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, הַכֹּל לְכָל עֵצִים עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-כֵּן אֵין שׁוֹם יֵאוּשׁ כָּלָל, כִּי מִכָּל הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת, עֲדִין יְכוּלִים לְחַזֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבְפִרְטִיּוֹת עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, כִּי הֵלֵא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶתְּךָ, עִמָּךְ וְאֶצְלָךְ, וְזֶה שֶׁאָמְרוּ בְּמִדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה לט, ג): "אֲחוֹת לָנוּ קִטְנָה" (שִׁיר הַשִּׁירִים ח, ח) — זֶהוּ אֲבָרְהָם, שֶׁאִיחָה [שְׁחַבַּר] אֶת כָּל בְּאֵי הָעוֹלָם, כִּי הוּא גָּלָה אֲמַתַּת יְחִידוֹ יִתְבָּרַךְ. וְכֵן אָמְרוּ (שֵׁם מג, ז), אָמַר לִיָּה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: אֲנִי לֹא הִיָּה שְׁמִי נִפְרַ לְבְרִיּוֹתִי, וְהַפְּרַת אוֹתִי בְּבְרִיּוֹתִי, מַעֲלָה אֲנִי עָלֶיךָ כְּאֵלוֹ אֶתָּה שְׁתַּף עִמִּי בְּבְרִיּוֹתִי שֶׁל עוֹלָם וְכוּ', עֵין שֵׁם. וְהוּא הָיָה תִּקְוַת עַמּוּד הָאֱמוּנָה, עַד שֶׁהַתּוֹרָה הָעִידָה עָלָיו (בְּרֵאשִׁית טו, ו): "וְהֶאֱמִין בֵּיהֶם", וּבְמִדְרָשׁ אֵיתָא: "תְּבוֹאֵי

תְּשׁוּרֵי מְרֵאשׁ אַמְנָה" (שיר השירים ד, ח) — זֶה אַבְרָהָם (עֵין שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה ד), וּכְבֹר מוֹבָא אֶצְלָנוּ אֲשֶׁר תְּפִלָּה וְאַמּוֹנָה הֵם דְּבַר אֶחָד, כִּי אֵין אָדָם מִתְּפִלָּל כִּי אִם כְּשֵׁישׁ לוֹ אַמּוֹנָה, וְכֵן לְהִפְךָ, אֵינוֹ זוֹכֵה לְשִׁלְמוֹת הָאַמּוֹנָה כִּי אִם עַל-יְדֵי תְּפִלָּה, וּכְמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת יז, יב): "וַיְהִי יַדְיוֹ אַמּוֹנָה", וְתַרְגּוּמוֹ: פְּרִישָׁן בְּצִלוֹ, וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרַכּוֹת ו:): כָּל הַקּוֹבֵעַ מְקוֹם לְתַפְלָתוֹ, אֱלֹקֵי אַבְרָהָם בְּעֶזְרוֹ, וְאַבְרָהָם מְנַלְוֵי דְקַבְעֵ מְקוֹם, דְּכַתִּיב (בְּרַאשִׁית יט, כז): "וַיִּשְׁפֹּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר עָמַד שָׁם", כִּי אַבְרָהָם אָבִינוּ שֶׁהִיא רֵאשׁ לְמֵאמֵינוּ, הֵיטָה לוֹ קְבִיעוֹת מְקוֹם מֵיחָד לְתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, אֲשֶׁר שָׁם עָמַד תְּמִיד לְהַתְּפַלֵּל, וּלְדַבֵּר עִמּוֹ יְתִבְרָךְ, וּבְכַרְטִיּוֹת קָדָם אוֹר הַיּוֹם, שָׁאז הוּא עֵת רְצוֹן נִפְלֵא וְנוֹרָא מְאֹד, אִז הִרְבָּה לְהַתְּבוּדָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם: "וַיִּשְׁפֹּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר", וְעַל-כֵּן הֵיטָה כָּף תְּפִלָּתוֹ נוֹרָאָה וְנִשְׁגָּבָה מְאֹד, עַד שֶׁשָּׁפַעל יְשׁוּעוֹת רַבּוֹת עַל-יְדֵי תְּפִלָּתוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרַאשִׁית רַבָּה, לט, יא): אַבְרָהָם הָיָה מִתְּפַלֵּל עַל עֲקָרוֹת — וְהֵן נִפְקָדוֹת, עַל הַחוֹלִים — וְהֵם מְרוֹיַחִים, עֵין שָׁם. כִּי הֵיטָה עֲבוּדָתוֹ בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת בְּמִדְרָגָה נִשְׁגָּבָה מְאֹד מְאֹד, וְהַכְּנִיס דְּבַר זֶה בֵּין תְּלִמִּידוֹ, וְאִף שֶׁכָּל הָעוֹלָם הָיָה כְּנִגְדּוֹ, לֹא הִסְתַּפֵּל עַל שׁוֹם בְּרִיָּה, רַק דִּבֶּק עֲצָמוֹ בּוֹ יְתִבְרָךְ יְהִיָּה אִיף שִׁיְהִיָּה, וְהַשֵּׁם יְתִבְרָךְ צָרְפוֹ וְנִסּוֹ בְּכִמָּה מֵיְנֵי צְרוּפִים וְנִסְיוֹנוֹת, לְרֵאוֹת אִם יַעֲמַד חִזֵּק עַל עָמְדוֹ, וְהוּא לֹא נִפְל בְּדַעְתּוֹ כְּלָל אִף שֶׁהִיא נַעֲשֶׂה הַכֹּל נֶגֶד רְצוֹנוֹ, הוּא לֹא רָאָה רַק יְד הַשֵּׁם וְהַשְׁגָּחָתוֹ יְתִבְרָךְ, וְאִפְלוּ בְּשַׁעַה שֶׁהִבְעִירוֹ אֵשׁ בְּאוֹר כְּשִׁדִּים לְזָרְקוֹ וּלְשַׂרְפוֹ, לֹא הִתְפַּחַד כְּלָל, כִּי יָדַע אֲשֶׁר שׁוֹם בְּרִיָּה לֹא יְכוּלָה לַעֲשׂוֹת לוֹ טוֹב אוֹ רַע, חֵס וְשָׁלוֹם, וְאִם כְּוִנָּתוֹ יְתִבְרָךְ לְשַׂרְפוֹ, הוּא מוֹכֵן לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ, וְאִם יְהִיָּה רְצוֹנוֹ יְתִבְרָךְ שְׁלֵא יִשְׂרָף, אִז אִפְלוּ יֵשֵׁב בְּאֵשׁ, גַּם-כֵּן לֹא יִשְׂרָף, כְּלַכְּפֵךְ נִשְׁגָּבָה אַמּוֹנָתוֹ בּוֹ יְתִבְרָךְ, עַל-כֵּן זָכָה לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, כִּי עַל-יְדֵי תַקְיָה הָאַמּוֹנָה וְהַעֲקָשְׁנוֹת בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, סוּף כָּל סוּף עוֹבְרִים עַל הַכֹּל.

והוא העביר את כל עבודתו ומדרגתו לבנו יצחק, אשר גם הוא הלך בדרכי אביו, לצאת אל השדה ולהרבות בתפלה ותחנון, בקשה וצעקה בהתבודדות, כמו שכתוב (בראשית כד, סג): "ויצא יצחק לשוח בשדה" וגו', ותרגומו: ונפיק יצחק לצלאה בתקלא וכו', וכן פרש רש"י לשוח — לשון תפלה. והפליגו חכמינו בעבודת התפלה שלו (יבמות סד), היה עומד בזוית בעקשנות גדולה, ומתפלל אליו יתברך, ושופך דמעות כמים, ובתקף אמונתו ודבקותו בו יתברך, היה מוכן מרצונו למסר נפשו על קדוש השם בשעת צנקה, אם-כן על-ידי התמדת התפלה זכה לבטל עצמו לגמרי אליו יתברך בתשוקה רבה וכלות הנפש ממש (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נב), שזהו בעצמו סוד הצנקה פידוע לידועים וכו', כי כשזוכה להתמיד בתפלה והתבודדות, אז נמשך על האדם אור ותשוקה נשגבה ועצומה ואהבה רבה, עד שמלב זיו אור תשוקת התגלות נשמתו, רוצה למסר נפשו אליו יתברך, שזה סוד היחוד הגמור שזוכים אחר התפלה, על-כן זכה למדרגה נשגבה כזו, אשר הוא הוא עומד על פתח הגיהנום ומציל בניו מדינה של גיהנום, כמובא במדרש (שיר השירים רבה ח, יא): ויצחק להיכן הלך? הלך לישב על פתחה של גיהנום להציל בניו מדינה של גיהנום, וכן הוא בגמרא (שבת פט:), שהוא אומר להקדוש-ברוך-הוא: פלגא עלי ופלגא עליך — אני מקבל עלי חצי עוונות ישראל, ואתה, רבונו של עולם, קבל חצי, ותמחל להם, ומחוי להו יצחק הקדוש-ברוך-הוא בעיניהו, מיד נשאו עיניהם למרום. כי הוא מגלה להם שאין שום עצה אחרת להנצל בזה העולם, כי אם על-ידי הסתכלות והרמת עיניו אליו יתברך וכו', עין שם בגמרא באריכות קצת, כי על-ידי תקף דבקותו בו יתברך מוסר נפשו תמיד בשביל ישראל אפלו הגרוע שבגרועים, ומבקש ומתחנן מלפניו יתברך שימחל להם, כי הוא מקבל על עצמו וכו' כנ"ל, ועל-כן מאחר שמסר נפשו כל-כף בשביל ישראל, והניח את עצמו לארכו ולרחבו שימחל השם יתברך לכל ישראל, ומוציאם מהגיהנום כנ"ל, על-כן זכה הוא דיקא להתגלות "ראש השנה",

(ד) ומראה להם יצחק על הקדוש-ברוך-הוא בעיניו (כלפי מרום).

"גָּאָר מֵיִן וְאֵף אִיז 'רֵאשׁ הַשָּׁנָה' (עֵין חַיִּי-מוֹהַר"ן, סִימָן תג), כִּי דִיָּקָא לְצִדִּיק שְׂמוּסָר נִפְשׁוּ כָּל-כָּף בְּשִׁבְלֵי נְשׂוֹת יִשְׂרָאֵל לְהַגְבִּיהֶם וּלְהַרְיָמָם, לְחֻזְקָם וּלְאַמְצָם, דִּיָּקָא לוֹ נְתַגְלָה סוּד "רֵאשׁ הַשָּׁנָה", אֲשֶׁר אִזּוּ הוּא זְמַן הַתְּשׁוּבָה, כִּי כָּל עֲנִין רֵאשׁ הַשָּׁנָה הוּא בְּסוּד "פְּחַד יִצְחָק" (בְּרֵאשִׁית לא, מב), כִּי הוּא מוּסָר נִפְשׁוּ בְּשִׁבְלֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, אֲפִלּוּ הַגְּרוּעַ שְׂבַגְרוּעִים הַמְּנַח בְּעֶשְׂרֵה כְּתָרִין דְּמִסְאַבּוּתָא, חֵס וְשְׁלוֹם, וְזֶהוּ שׁוֹפָר שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה, בְּחִינַת הַתְּעוֹרְרוֹת הַשָּׁנָה שֶׁל הַצִּדִּיק (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ס), שְׂמַעוֹרָר אוֹתָנוּ מִשְׁנַתְנוּ הַעֲמָקָה, וּפּוֹתַח פִּינוּ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ אֲפִלּוּ מִהַמְּקוֹם שָׂאָנוּ נִמְצָאִים שָׁם, וְזֶה שְׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (רֵאשׁ הַשָּׁנָה טו.): לְמָה תוֹקְעִין בְּשׁוֹפָר אֵיל? אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: תִּקְעוּ לְפָנַי בְּשׁוֹפָר אֵיל, כְּדֵי שְׂאֲזַכֵּר לָכֶם עֲקֵדַת יִצְחָק בֶּן אֲבְרָהָם, וּמַעֲלָה אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאִלּוּ עֲקֵדְתֶם עֲצַמְכֶם לְפָנַי וְכוּ', כִּי הַצִּדִּיק מְכַנֵּס בְּאַנְשֵׁי הַתְּעוֹרְרוֹת עֲלִיוֹנָה כְּזוֹ, עַד שֶׁנִּפְתַּח פִּיהֶם לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁגַּם הֵם זוֹכִים לְתְּשׁוּבָה עֲצוּמָה כְּזוֹ, שֶׁהֵם מוֹכְנִים בְּרִצּוֹן שְׁלֵם לְמָסָר נִפְשָׁם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְּפָרִים כָּל עוֹנוֹתֵיהֶם. וְעֵין דְּבָר נִפְלָא בְּמִדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה נו, יג): כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה יִשְׂרָאֵל נֶאֱחָזֵין בְּעֵבְרוֹת וּמִסְתַּבְּכִין בְּצָרוֹת, וּבְרֵאשׁ הַשָּׁנָה הֵן נוֹטְלִין שׁוֹפָר וְתוֹקְעִין בוֹ, וְנִזְכָּרִין לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהוּא מוֹחֵל לָהֶם, וְסוֹפֵן לְהַגָּאֵל בְּקִרְבָּנוּ שֶׁל אֵיל, שְׂנֵאמַר (זְכַרְיָה ט, יד): "וְהָ אֱלֹקִים בְּשׁוֹפָר 'תִּקְעוּ' וְגו', כִּי עַל-יְדֵי שׁוֹפָר הַתְּעוֹרְרוֹת הַצִּדִּיק נְתַגְלָה כִּי 'ה' הוּא הָאֱלֹקִים" (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ד), שֶׁהוּא בְּסוּד הַגָּאֵלָה מְכַל צְרוּתָיו (עֵין שָׁם, סִימָן רנ).

וּמְכַל זֶה תְּתַעוֹרָר כְּמִצִּיץ מִן הַחֲרָפִים מִמַּעֲלַת הַקְּבוּץ הַקְּדוֹשׁ שְׁלָנוּ בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, כְּמֵאֲמַר רַבְּנוּ ז"ל בְּעֶצְמוֹ: וְוִי אֲזוּי זָאל אֵיף אֵיף זָאגֵן קֵיין גְּרַעסְעֶרס דְּעַר פּוֹן אִיז נִיט פֶּאָר הָאָנִין (חַיִּי-מוֹהַר"ן, סִימָן תו), דְּעַר אוֹבְעֶרֶשְׁטֶעַר הָאָט נָאָר מִיר מְגַלָּה גְּעוֹוֶעַן דָּאָס גְּרוֹסְקֵיט פּוֹן רֵאשׁ הַשָּׁנָה וְכוּ' (שָׁם, סִימָן תה), וְאִין כָּאָן מְקוֹם לְהֶאָרִיף בְּזֶה].

(ה) כָּל הַעֲנָן שֶׁלִּי הוּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה.

(ו) מָה אָמַר לָכֶם, אִין דְּבָר גְּדוֹל מִזֶּה, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא גֵּלָה רַק לִי עֲנִין רֵאשׁ הַשָּׁנָה.

וּכְבֹר יְדוּעַ מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ (שְׁמוֹת רַבָּה, טו, יב): "רֹאשׁ חֹדֶשׁ נִיטָן נוֹלָד יִצְחָק וְבוֹ נֶעְקֵד" וְדו"ק; וְכֵן אָמְרוּ (בְּרַאשִׁית רַבָּה נג, טו): בְּשַׁעַה שְׁנוּלָד יִצְחָק הָיוּ הַכֹּל שְׂמֵחִים, וְכֵן הוּא בְּמִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא (תּוֹלְדוֹת ב): בְּשַׁעַה שְׁנוּלָד יִצְחָק הָיוּ הַכֹּל שְׂמֵחִים, אֲלֵמְלָא לֹא נִבְרָא יִצְחָק לֹא הָיָה הָעוֹלָם מְתַקֵּים, כִּי הוּא נִקְרָא עַל שֵׁם הַצְּחוּק וְהַשְׂמֵחָה, כִּי הוּא הַמְשַׂמַּח הַכֹּל וְהַמְנַחֵם הַכֹּל וְכוּ', כִּי מֵרַב תְּפִלוֹתָיו שֶׁהִרְבֵּה לְבַקֵּשׁ וּלְהַתְפַּלֵּל, זָכָה לָמָּה שֶׁזָּכָה עַד סוּף כָּל הַדּוֹרוֹת וְכוּ' (חֶסֶד).

תקע.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וַיֵּרָא ה'תשל"ב

אֵף טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, יָדִיד נִפְשֵׁי, הַאֲבִירָךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתָה מִמֵּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מִקּוּר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

מִכְתָּבְךָ הָאָרוֹךְ הַיּוֹם קִבַּלְתִּי, וְהִנֵּה אֵף שֶׁהִשְׁכַּחְתִּי לָךְ לִפְנֵי כַּמָּה חֲדָשִׁים עַל זֶה הָעִנְיָן, אֵף-עַל-פִּי-כֵן אָמַרְתִּי עוֹד לְנִטוֹת יָדֵי בְּמִכְתָּב, וּלְהַשִּׁיב בְּזֶה הָעִנְיָן עִם דְּבוּרִים חֲדָשִׁים.

א. אַחֵי הַיָּקָר! רַבְּנוּ ז"ל הִזְהִירֵנוּ מְאֹד עַל יִשׁוּב הַדַּעַת, לְהִתְיַשֵּׁב בְּכָל פַּעַם בְּדַעַתוֹ: "הֵיכֵן אָנִי בְּעוֹלָם, וּמָה עֲשִׂיתִי עַד עַכְשָׁו, וּלְהֵיכֵן אָנִי צָרִיךְ לְחֹזֵר" וְכוּ', וּכְשֶׁתִּזְכֶּה לְיִשׁוּב הַדַּעַת אָמַתִּי, תִּזְכֶּה לְרֵאוֹת, שֶׁאֵין שׁוּם מְקוֹם לְבָרִיחַ מִכָּל פְּגַעֵי הַזְּמַן וּמִכָּל הַהִרְפָּתָקָאוֹת הָעוֹבְרוֹת עָלֶיךָ, כִּי אִם אֲלֹו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הוּא מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, מִמְּלֵא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין — דּוּמָם, צוּמַח, חַי וּמְדַבֵּר, הַכֹּל לְכָל עֶצֶם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין שׁוּם בְּרִיָּה יְכוּלָּה לַעֲשׂוֹת לָךְ הַטּוֹב אוֹ הָרַע, חַס וְשְׁלוֹם, כִּי הַכֹּל מְשַׁגַּח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרִטִי פְּרִטִית, "אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְּמַטָּה אֶלָּא אִם-כֵּן מִכְרִיזִין עָלָיו מִלְּמַעְלָה" (חֵלִין ז:).

ב. וכשתזכה לידיעה זו, אז תהיה באהבה אחנה ורעות עם כל בריה שבעולם, מאחר שאין בלעדיו תברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, ומכל שכן שתזכה לאהבת ישראל, אשר כל אחד מישראל הוא נצוץ מהשכינה, ולא תראה כי אם מעלת כל אחד ואחד, ותהיה בטל ומבטל נגד כל אחד ואחד כתולעת הרוחשת על הארץ, ומכל שכן וקל וחמר נגד אנשי הצדיק, אשר בכל אחד יש נצוץ ונקדת הצדיק, בודאי אתה צריך להתבטל כנגדם ממש, ולהיות כאסקפה הנדרסת, ולהיות אתם תמיד ביחד פאשר הזהיר על זה ביותר רבנו ז"ל, וקדם שנסע רבנו ז"ל לאומן להסתלק לעילא ולעילאא וכו', אמר בזו הלשון: "אויב איהר וועט זיך האלטן צוזאמען וועט איהר מיר ממשיך זיין צו זיך"² (עין חיי-מוהר"ן, סימן קפז).

ג. ויסוד ועקר הכל לברח מהתמנות והשתררות על זולתו, להיות רב, רבי או דרשן וכו', כי זה גורם לירידה גדולה, ונאכד ממנו הכל, הינו שמאכד את דעתו והשגחתו לגמרי, שמגרה בו היצר הרע בקנאה ושנאה ורדיפת הכבוד, אשר הן אש לוהטת לנשמה, וגורמות לו רעות רבות עוד בזה העולם מפל שכן מה יהיה בעולם העליון, אשר בוששה וחרפה יסוכבוהו וכלימה תדבק בו, וטוב לו לקבל בושות ובזיונות בזה העולם, אשר על-ידי-זה תכפרו עוונותיו ופשעיו, ובפרט מה שפגם נגד חברו, אשר על-ידי אלו הבזיונות יתרחץ מזהמת הנחש, טנוף מעשיו הרעים והמרים, וכדרך שבזית וצערת את חברך, כן בא עליך, וכמאמר התנא (אבות ב, ו; ועין סכה נג): "על דאטפת אטפוף"י וגו', ותסבל את כל אשר עובר עליך, ועל-ידי-זה ימחל לך השם יתברך.

(א) למעלה ולמעלה.

(ב) אם תאחזו את עצמכם ביחד, תמשיכו אותי אליכם.

(ג) על שהטבעת אחרים — יטביעוך.

אֲשֶׁר תִּקַּע בְּנֹחַל לֹא

ד. כי לזכות להתגלות מִלֶּךְ הַכְּבוֹד, שִׁיְהִי נִכְלָל בּו יִתְבַּרֵךְ, וְיִרְאֶה בְּעֵינָיו אֵיךְ שְׂמֵלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהַכֵּל לְכָל עֶצֶם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, לְזֶה אֵי אֶפְשֶׁר לְהַגִּיעַ, כִּי אִם כְּשִׁימְעֵט בְּכְבוֹד עֲצָמוֹ (עֵינ לְקוּיטִי-מוֹהֲרֵ"ן, חֶלֶק א', סִימָן ו'), וְלֹא יִהְיֶה אֲכַפְתָּ לּוֹ מֵה שְׂמֵצְעָרִים וּמְבֻזִים אוֹתוֹ, כִּי זֶה עֶקֶר הַתְּשׁוּבָה — כְּשִׁשׁוּמַע בְּזִיוּנוֹ וְיָדָם וְיִשְׁתַּק, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה לְהַתְעַלּוֹת אֶל תְּכֵלִית הָעֲלִיָּה, וְיִתְגַּלֶּה עֲלֶיךָ מִלֶּךְ הַכְּבוֹד בְּהָאָרֶה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד מְאֹד, בְּגִלּוּי רַב וְנִפְלְאָה מְשַׁלֵּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק, אֲשֶׁר שֵׁם הַתְּגַלּוֹת הַפְּנִיִם הָעֲלִיּוֹנִים בְּחִינַת אֲקִי"ק^ד הַמְּאִיר מְאֹד, וְשֵׁם הַמְּתַקֵּת כָּל הַדֵּינִים וְכָל הַצְּמֻצוּמִים, כִּי שֵׁם הוּא לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן וְלְמַעְלָה מִן הַמְּקוֹם, הָאֲרֵת דְּעֵתוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ (עֵינ שֵׁם, חֶלֶק ב', סִימָן סא), וְשֵׁם עֶקֶר הַגְּאֻלָּה, לְגֹאֵל נִפְשׁוֹ מִכָּל הַמְּצָרִים וְהַדֵּינִים וּמִכָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עֲלֶיךָ.

ה. אֲבָל קִדְּם הַתְּשׁוּבָה, אֲזִי הוּא עֲדִין בְּהִסְתַּרְת פְּנִיִם, לְמַטָּה מִן הַמְּקוֹם וְהַזְּמַן שֶׁשֵּׁם כָּל הַדֵּינִים וְהִיסוּרִים וְהַמְּצָרִים, הִסְתַּרְת פְּנִי אֲקִי"ק, כִּי כְּשִׁעֲתִיקָא מְסַתְּלָק, אֲזִי עֶקֶר הַדֵּינִים, וְאֲזִי הוּא הַחֲזֵרַת וְהִסְתַּרְת פְּנִי אֲקִי"ק, שְׁגִימְטְרִיָּה ד"ס"ה, הֵינּוּ שְׂאֵז מִתְגַּבֵּר עֲלָיו הַיִּצָּר הָרַע שְׂבָא מֵהַדְּמִים שְׂבַחֲלָל הַשְּׂמֵאֲלִי שְׂבַלָב (עֵינ לְקוּיטִי-מוֹהֲרֵ"ן, חֶלֶק א', סִימָן עב), כִּי עֶקֶר הַיִּצָּר הָרַע הוּא מֵהַדֵּינִים, כִּי אֶפְלוּ הַיִּצָּר הָרַע הָעֵב וְהַגְּשָׁמִי שֶׁל עֲכִירַת הַדְּמִים, בְּוֹדָאֵי יֵשׁ לּוֹ שְׂרֵשׁ לְמַעְלָה, וְכֵן לְשִׂרְשׁ הַיִּצָּר הָרַע לְמַעְלָה יֵשׁ גַּם-כֵּן שְׂרֵשׁ לְמַעְלָה מִזֶּה, וְכֵן לְעִילָא וְלְעִילָא בְּכָל דְּרָגָה וְדְרָגָה, עַד שִׁישׁ קְלַפָּה דְּקָה מְאֹד, דְּקָה מִן הַדְּקָה, לְמִשְׁלַעַל עַל חֲבֵרוֹ לְהִיּוֹת מְנַהֵיג וּמוֹשֵׁל עַל זוּלְתוֹ בְּעִזּוֹת וּבְלִיצְנוֹת (עֵינ שֵׁם, חֶלֶק ב', סִימָן א), וְהִיא קְלַפַּת נְגִהָה, אֵיךְ אֵינן זֶה הַיִּצָּר הָרַע שֶׁל הַקְּדוּשִׁים בְּעִלֵי חֲכָמָה וְדַעַת, כִּי אֲצֻלָּם הוּא רַק הַיִּצָּר הָרַע שְׂלִמְעֻלָּה, שֶׁהוּא הַמְּלֶאךָ הַקְּדוּשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת גְּבוּרוֹת וְדֵינִים, וְהוּא תְּכֵלִית הַשְּׂרֵשׁ הָעֲלִיּוֹן שֶׁל כָּל הַיִּצָּרִים הָרַעִים.

ד) הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ אֶהֱיָה.

ה) כְּשִׁכּוֹתֵבִים אֶהֱיָה כָּךְ: א, אה, אהי, אהיה, בְּגִימְטְרִיָּה 44, כְּמִסְפֵּר דָּם.

ו. ובשֶׁבִיל זֶה בָּאִים עָלָיו בְּזִיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים, שְׁמֹחֲרָפִים וּמְבִזִים אוֹתוֹ כְּאֶחָד הַרִיקִים, כִּי זוֹהִי הַסִּתְרַת וְהַחֲזָרָת פְּנֵי אֲקִי"ק שְׁעוֹלָה דָם, (הֵינּוּ כְּשִׁכּוֹת־בַּיִם הַשֵּׁם אֲקִי"ק בְּאַחֲרָיִם, דֶּהֵינּוּ א' א"ק אֲקִי"ק אֲקִי"ק, שְׁחֹזְרִים בְּכָל פֶּעַם לְאַחֹר, הוּא בְּגִימְטְרִיָּה ד"ם, וְזֶה בְּחִינַת הַחֲזָרָת וְהַסִּתְרַת פְּנֵי אֲקִי"ק שְׁעוֹלָה דָם), וְאִזּוֹ מִתְגַּבֵּר עָלָיו הַיֵּצֶר הָרַע בְּעִכְרֵת דָּמִיו, כֹּל אֶחָד לְפִי בְּחִינַתּוֹ, וְעוֹבֵר עָלָיו מֵה שְׁעוֹבֵר — יְרִידוֹת וְנִסְיוֹנוֹת רַבִּים מְאֹד מְאֹד, כִּי נִחְסֵר אֶצְלוֹ א' — אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, כִּי נִשְׁאַר רַק דָּם'י, הֵינּוּ תְּבַעֲרַת הַמְדוּרָה שֶׁל הַדָּמִים הָרָעִים, שְׁמֵשֵׁם בָּא קְלִקוּל מַעֲשָׂיו הַמְגַנִּים וּמְחַשְׁבוֹתָיו הָרָעוֹת וְהַפְּגוּמוֹת, רַחֲמָנָא לִיְצַלֵּן, וּמִזֶּה מִשְׁתַּלְּשֵׁל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו צָרוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים וּבְזִיוֹנוֹת מְאֹשְׁתוֹ וּבְנִיּוֹ, מְשִׁרְתּוֹ וְחֻבְרָיו, כִּידוּעַ מְאֹמֵר הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקָּדוֹשׁ: אִם פּוֹגְמִים בְּמַחְשְׁבוֹת רָעוֹת, בָּאִים עָלָיו יְסוּרִים מְבִנִּיּוֹ, וּכְשִׁפּוֹגְמִים בְּדַבּוּר, יֵשׁ לוֹ יְסוּרִים מְאֹשְׁתוֹ, וּכְשִׁמְקַלְקֵל מַעֲשָׂיו, יֵשׁ לוֹ יְסוּרִים מִחֻבְרָיו וּמְשִׁרְתּוֹ.

ז. וְהַתְּקוּן לָזֶה — שְׁיִחְזֹר לְמְקוֹמוֹ הָרֵאשׁוֹן, וַיִּדְבֵּק עֲצָמוֹ בְּשִׁרְשׁוֹ הָעֲלִיּוֹן, וְעַתִּיקָא קְדִישָׁא יִגְלֶה רַעְוָא דְלִיה, וַיִּמְשְׁכוּ עָלָיו רַחֲמִים גְּדוֹלִים דְּעַתִּיקָא סְתִימָאָה (עֵינֵן לְקוּסֵי-מוֹהַר"ן חֵלֵק א', סִימָן קה), עַל-יְדֵי שְׁיִהְפֹךְ דָּם לְדָם, שְׁיִהְיֶה מִן הַשּׁוֹמְעִים חֲרָפְתָם וְאִינָם מְשִׁיבִים, וְלֹא יִדְקָדֵק עַל בְּזִיוֹן כְּבוֹדוֹ כָּלֵל, וַיִּדָּם וַיִּשְׁתַּק, וְכֹל מֵה שְׁיִגְבְּרוּ עָלָיָהּ הַבְּזִיוֹנוֹת וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת, עֲצָתָךְ — שְׁתַּק, וְאֵל תַּעֲנֶנּה, וְקַבֵּל הַכֹּל בְּשִׁמְחָה רַבָּה וְעֲצוּמָה, כִּי תִדַּע שְׂאִין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלִתֵּי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, וְאִף שְׁעַל-יְדֵי הַבְּזִיוֹנוֹת וְהַצָּרוֹת וְעֲגַמַת הַנֶּפֶשׁ, גּוֹרְמִים לָךְ הַסִּתְּלָקוֹת הַחִיּוֹת וְהָאוֹר וְהַמַּחֲיִן, וְאַתָּה מְרַגֵּשׁ טַעֲמֵי מִיתָה וּגְסִיסָה מִמֶּשׁ, עַד שְׁכַמְעַט אַתָּה אֲבוּד בְּעֲצָמָךְ, וְנִדְחָה לְגַמְרֵי מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, חֵס וְשָׁלוֹם, וְלֹאֲחֵר יֵאוּשׁ חֵס וְשָׁלוֹם, אִף-עַל-פִּי-כֵן עֲצָתָךְ — שְׁתַּק, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה לְעֲלוֹת לְתַחֲלַת הַמַּחְשְׁבָה, בְּחִינַת עַתִּיק.

ו) הֵינּוּ שְׁנַחֲסֵר לוֹ הָאֵל"ף מְאֹדָם וְנִשְׁאַר דָם.

ח. וְזֶה סוּד מֵה שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ וְ"ל (מְנַחוֹת כּט): עַל הַתְּנָא רַבִּי עֲקִיבָא, שְׁמַעְתָּו הֵיטָה גְבוּהָהּ וּגְדוּלָהּ כָּל-כָּף כָּל-כָּף, עַד שֶׁבִשְׁעָה שְׁעָלָה מִשָּׁה לְמָרוֹם, מִצָּאוּ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁיֹשֵׁב וְקוֹשֵׁב כְּתָרִים לְאוֹתִיּוֹת, אָמַר לְפָנָיו: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, מִי מַעֲכָב עַל יָדְךָ?" אָמַר לוֹ: "אָדָם אֶחָד יֵשׁ, שְׁעֵתִיד לְהֵיּוֹת בְּסוּף כַּמָּה דוֹרוֹת, וְעֲקִיבָא בֶּן יוֹסֵף שָׁמוּ, שְׁעֵתִיד לְדַרֵּשׁ עַל כָּל קוֹץ וְקוֹץ תַּלְיִן תַּלְיִן שֶׁל הַלְכוּת", אָמַר לְפָנָיו: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, הֲרָאֵהוּ לִי", אָמַר לוֹ: "חֲזוּר לְאַחֲרֶיךָ", הִלֵּךְ וַיֵּשֶׁב בְּסוּף שְׁמוֹנָה עָשָׂר שׁוּרוֹת, וְלֹא הָיָה יוֹדֵעַ מַה הֵן אוֹמְרִים, תִּשָּׁשׁ כַּחוֹ, כִּינּוֹן שֶׁהִגִּיעַ לְדָבָר [אַחַד], אָמְרוּ לוֹ תַלְמִידָיו: "רַבִּי מַנִּין לָךְ?" אָמַר לָהֶן: "הִלְכָה לְמִשָּׁה מְסִינִי", נִתְיַשְׁבָּה דַּעְתּוֹ, חֲזוּר [וּבָא] לְפָנָיו הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אָמַר לְפָנָיו: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, יֵשׁ לָךְ אָדָם כְּזֶה וְאִתָּה נֹתֵן תּוֹרָה עַל יָדֶיךָ?" אָמַר לוֹ: "שְׂתַק, כָּף עָלָה בְּמַחְשָׁבָה לְפָנָיו", אָמַר לְפָנָיו: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, הֲרָאֵנִי תּוֹרְתוֹ, הֲרָאֵנִי שְׂכָרוֹ", אָמַר לוֹ: "חֲזוּר לְאַחֲרֶיךָ", חֲזוּר לְאַחֲרָיו, רָאָה שֶׁשׁוֹקֵלִין בְּשָׂרוֹ בְּמַקּוֹלֵינִי, אָמַר לְפָנָיו: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, זֶה תּוֹרָה וְזוֹ שְׂכָרָה?" אָמַר לוֹ: "שְׂתַק, כָּף עָלָה בְּמַחְשָׁבָה לְפָנָיו".

ט. וּפְרַשׁ מוֹהֲרַנְ"ת וְ"ל (לְקוּטִי-הַלְכוּת, תַּפְלִין, הַלְכָה ה', אוֹתִיּוֹת: כז, כח), אֲשֶׁר זֶהוּ כָּלֵל נְשָׁמוֹת הַצְּדִיקִים הַקְדוּשִׁים, אֲשֶׁר מַעֲלָתָם גְבוּהָהּ מְאֹד מְאֹד, וְעַמָּם הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ מִתְנַהֵג בְּמִדַּת הַדִּין מִתְחַלֵּת הַצְּמֻצוּם, וְהֵם עוֹמְדִים בְּכָל הַנְּסִיווֹנוֹת, וְסוֹבְלִים כָּל מִינֵי יִסּוּרִים וְצָרוֹת, בְּזִיווֹנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים הַנִּמְשָׁכִים מִמִּדַּת הַדִּין, וְנִשְׁאָרִים עַל עַמָּדָם, עַד שְׁזוֹכִים עַל-יָדֶיךָ לְמָה שְׁזוֹכִים, כָּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּאַבְרָהָם, יִצְחָק וַיַּעֲקֹב: "הֲאֵלֵקִים אֲשֶׁר הִתְהַלְכּוּ אָבוֹתַי לְפָנָיו" (בְּרֵאשִׁית מח, טו), הֲאֵלֵקִים דִּיקָא, שֶׁהוּא מִדַּת הַדִּין, שֶׁהִלֵּךְ מַעֲצָמוֹ בְּלִי סִיוֵעַ דְּלַעֲיֵלָא (כָּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שֵׁם בְּפָרַשְׁת נח), וְזוֹ בְּחִינַת כָּל הַיִּסּוּרִים, הַדִּינִים וְהַצְּמֻצוּמִים, הַבְּזִיווֹנוֹת וּשְׁפִיכוֹת הַדָּמִים שֶׁהַצְּדִיקִים סוֹבְלִים, כָּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִרְמְיָה כ, יב): "וְהָ צָבָאוֹת בּוֹחֵן צְדִיק" וְגו', וְכָתִיב

ז) מִי מַעֲכָב עַל יָדְךָ, מֵה שֶׁכָּתַבְתָּ שְׂאִתָּה צְרִיף לְהוֹסִיף עֲלֵיהֶם עוֹד כְּתָרִים — רַש"י.
ח) בְּמַקּוֹם הַקְּצָבִין שׁוֹקֵלִין בְּשָׂרוֹ — רַש"י.

(תהלים יא, ה): "ה' צדיק יבחן וגו', ואמרו חכמינו ז"ל (בראשית רבה לב, ג): אמר רבי יונתן, היוצר הזה אינו בודק קנקנים מרועים, שאינו מספיק לקוש עליהם אחת, עד שהוא שוכרם, ומי הוא בודק? בקנקנים יפים, אפלו מקיש עליהם כמה פעמים, אינם נשברים, כף אין הקדוש-ברוך-הוא מנסה את הרשעים אלא את הצדיקים, שנאמר: "ה' צדיק יבחן", וכתוב (בראשית כב, א): "והאלקים" [מדת הדין] "נסה את אברהם", אמר רבי יוסי בן חנינה: הפשתי הזה בשעה שהוא יודע, שהפשטן שלו יפה, כל שהוא כותשה היא משתפחת, וכל זמן שהוא מקיש עליה היא משתמנת, ובשעה שהוא יודע שהפשטן שלו רעה, אינו מספיק לקוש עליה אחת, עד שהיא פוקעת, כף אין הקדוש-ברוך-הוא מנסה את הרשעים אלא את הצדיקים, שנאמר: "ה' צדיק יבחן", אמר רבי אלעזר: משל לבעל הבית שהיו לו שתי פרות, אחת כחה יפה ואחת כחה רע, על מי הוא נותן את העל, לא על זאת שפחה יפה? ! כף הקדוש-ברוך-הוא מנסה את הצדיקים, שנאמר: "ה' צדיק יבחן", וכתוב (משלי ג, יב): "כי את אשר יאהב ה' יוכיח".

י. ואמרו בגמרא (ברכות ה.): כל שהקדוש-ברוך-הוא חפץ בו — מדכאו ביסורים, שנאמר (ישעיה נג, י): "וה' חפץ דכאו החלי" וגו', ואיתא בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן קע), אשר כל אחד לפי נשמתו ולפי עבודתו, כף יש לו יסורים, יש שיש לו יסורים מבניו ומאביו ומשכן, ויש שהוא במדרגה גדולה ממנו, ויש לו יסורים משכנים רחוקים, ויש גדול ממנו, ויש לו יסורים מכל העיר, ויש גדול מאד, ויש לו יסורים מכל העולם וכו', ועל-ידי היסורים נכנע גופו, כי כל היסורים נקראים צרות, על שם שהם מצרים ומעיקים לגוף, וכשנכתת הגוף על-ידי הצרות, על-ידי-זוה מאירה ונתגדלת הנפש, כי בהכנע החמר תגדל הצורה, וכמו שמוכא בזהר הקדוש (שלח קסח.): אעא דלא סליק נהוריה יבטשון ביה ואנהיר, גופא דלא סלקא ביה נהורא דנשמתא, יבטשון ליה^ט עד שתאיר נשמתו,

(ט) עץ שלא נתפסת בו האש שרוצים להאירו עמה, יכעטו בו ויקתשו אותו ויאיר, כן בגוף שלא נתפס בו אור הנשמה מרב חמריותו יכעטו בו (על-ידי יסורים).

אֲשֶׁר תִּקַּע בְּנַחֵל לֵה

וְעַל-כֵּן נִקְרְאת צָרָה לְשׁוֹן צוּרָה, כִּי עַל-יְדֵי הַצָּרָה נִכְנַע הַגּוֹף וּמְאִירָה הַצּוּרָה, אִם זוֹכָה לְסַבֵּל כָּל מִי שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּאֲרִיכוֹת אַפִּים, וְאִינוּ מְהַרְהֵר, חֵס וְשְׁלוֹם, אַחַר מַדּוּתָיו יִתְבַּרֵךְ, וַיּוֹדַע בְּרוּר "אֲנִי הַיְוָי" הַלֹּא שְׁנִיתִי" וְגו' (מְלָאכִי ג, ו), "מִפִּי עֲלִיּוֹן לֹא תִצָּא הַרְעוֹת" (אֵיכָה ג, לח), וְהַכֹּל בְּשִׁבִיל הַנְּסִיּוֹן, לְרֵאוֹת אֵיךְ תִּחְזַק עֲצָמְךָ בְּשַׁעַת יְרִידָה וְחֻשָּׁף, וּכְדֵי שְׂיִכְנַע חֲמֻדָּה הַעֵב, שֶׁהַמְשַׁכֵּת עָלֶיךָ עַל-יְדֵי חֲטָאֶיךָ וּפְשָׁעֶיךָ הַקָּשִׁים וּבִפְרֹט בְּפִגְמֵי הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, אֲשֶׁר מִסְתִּיר מִמֶּךָ אוֹר הַשְׁכִּינָה, וְחֻשָּׁף לָךְ וְלֹא אוֹר בְּעֵדֶךָ, וְאִם אַף-עַל-פִּי-כֵן אַתָּה מִתְחַזֵּק, וְסוֹבֵל וְשׁוֹתֵק עַל הַבְּזִיוֹנוֹת וְהַצָּעַר שֶׁבָּא עָלֶיךָ, וּכְמוֹ שְׁאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרִכוֹת סב): קִבְּלָה דִּיסוּרֵי — שְׁתִּיקוּתָא, וְאִמְרוּ (פְּסִיקְתָּא רַבְתִּי מו): אֲשֶׁרֵי אָדָם שֶׁנִּגְעוּ בּוֹ יִסּוּרִין, וְכַבֵּשׁ בְּעֶסוֹ וְלֹא קָרָא תְּגֵר אַחַר מִדַּת הַדִּין, אֲזִי בּוֹ בְּרִנָּע יֵאִיר עָלֶיךָ מְלֶךְ עֲלִיּוֹן בְּאוֹר מְפָלָא וְנֹעִים מְאֹד מְאֹד, וְתִרְגִּישׁ עוֹלָמְךָ בְּחַיִּיךָ.

יא. וְזֶה שְׁאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (שְׁבֹת פח:): הַנְּעַלְבִין וְאִינָן עוֹלְבִין, שׁוֹמְעִים חֲרַפְתָּם וְאִינָם מְשִׁיבִין, עוֹשִׁין מְאֵהָבָה וּשְׂמִיחִים בְּיִסּוּרִים, עֲלֵיהֶם הַכָּתוּב אוֹמֵר (שׁוֹפְטִים ה, לא): "וְאֵהָבִיו כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבְרָתוֹ", וּפִרְט בּוֹ אַרְבַּע בְּחִינּוֹת, שְׁצָרֶיךָ עוֹבֵד הַשֵּׁם לְקִנּוֹת וְלַהֲרַגִּיל בְּנַפְשׁוֹ, וְאֲזִי יֵאִיר עָלָיו אוֹרוֹ יִתְבַּרֵךְ, בְּחִינָה אַחַת: "הַנְּעַלְבִין וְאִינָן עוֹלְבִין" — שְׂיִקְנָה קִנְיָן בְּנַפְשׁוֹ תְּמִיד, לְהִיּוֹת בְּכֹלל הַנְּעַלְבִין, וְלַעֲוֹלָם לֹא יַעֲלִיב אַחֲרָיו יְהִי אֵיךְ שְׂיִהְיֶה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִרְגִּיל עֲצָמוֹ בְּמִדַּת עֲנוּהַ וְשִׁפְלוּת וְלֵב נִשְׁפָּר, שֶׁבְּזֶה יְהִי כְּלִי מוֹכֵן שֶׁתִּשְׁרָה בּוֹ שְׁכִינָתוֹ יִתְבַּרֵךְ, כְּמוֹ שְׁנֹאמֵר (יִשְׁעִיָה נז, טו): "כִּי כֹה אָמַר רִם וְנִשְׂא שֹׁכֵן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ, מְרוֹם וְקָדוֹשׁ אֲשַׁכּוֹן וְאֵת דְּכָא וּשְׁפַל רוּחַ" וְגו', וְאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (עֵינִי יִלְקוּט יִשְׁעִיָה, רְמֵז תפ"ט): מִגִּיד הַכָּתוּב שֶׁכָּל מִי שֶׁהוּא עָנוּ, סוֹפּוֹ לְהִשְׁרֹת שְׁכִינָה עִם הָאָדָם בְּאֲרֶץ וְכוּ', וּבְזֶה שֶׁהוּא עֲלוּב וְאִינוּ עוֹלָב, הוּא בְּכֹלל עֲנוּהַ, כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (אַבוֹת דְּרַבִּי נְתָן כג):

(י) "קִבְּלָה" — מִסְרַת וּמִנְהַג שֶׁקִּבְּלָנוּ מִרְבוּתֵינוּ, דִּיסוּרֵי שְׁתִּיקוּתָא — [שְׁלִיסוּרִים צְרִיף לְשִׁתְּקָא].
שְׁלֹא יִבְעֵט בְּיִסּוּרֵינֵינוּ הַבָּאִים עָלָיו — רַש"י.

איזוהו עלוב שבְּעֵלוּבִים — זה הוא שְׁהוּא עלוב כְּמִשֶׁה רַבְנוּ, שְׁנֶאֱמַר (במדבר יב, ג): "וְהָאִישׁ מִשֶׁה עָנּוּ מְאֹד", עוד אָמְרוּ (ערוכין יג): מִפְּנֵי מה זָכוּ בֵּית הַלֵּל לְקַבֵּעַ הַלְכָה כְּמוֹתָן? מִפְּנֵי שְׁנוּחִין וְעֵלוּבִין הָיוּ, [וְעַיִן מה שְׁכַתְבַּת בְּזֶה הַחֵיד"א ז"ל בְּסִפְרוֹ "פֶּתַח עֵינַיִם", כִּי הָעָנּוּ לְבוֹ לֵב נִשְׁבֵּר כְּלִי טְהוֹר, וְהַחֲכָמָה שָׁבוּ בָרָה וּנְקִיָּה וְהִשְׁכִּינָה עִמּוֹ, וְאִין עָלָיו שׁוּם קְטְרוּג מִסֶּמ"ף-מ"ם, וְלִכְן מְכוּן לְהִלְכָה כְּנִתְיָנְתָה מִסִּינֵי, שְׁגַם-כֵּן מְרַמֶּזֶת לְעֲנוּהָ, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (סוטה ה): אָמַר רַבִּי יוֹסֵף: לְעוֹלָם יִלְמַד אָדָם מִדַּעַת קוֹנוֹ, שְׁהָרִי הַקְּדוֹשׁ-כְּרוּף-הוּא הַנִּיחַ כָּל הָרִים וּגְבָעוֹת וְהִשְׁרָה שְׁכִינָתוֹ עַל הַר סִינֵי וְכוּ'].

יב. וְהִנֵּה בַּמָּה שְׁזָכוּ בֵּית הַלֵּל שְׁיִקְבְּעוּ הַלְכָה כְּמוֹתָן, הִבִּיא הַחֵיד"א ז"ל בְּסִפְרוֹ "מְרֵאִית עֵינִין" קְשִׁית מְרֵן בְּכֻלֵּי הַגְּמָרָא: אָטוּיָא מִפְּנֵי הָעֲנוּהָ שְׁהִיא מְדָה טוֹבָה יְתֵהֲפֹף הַדִּין? וְתַרְץ: בְּזָכוֹת הָעֲנוּהָ יִכְוֵן אֶל הָאֱמֶת, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ. וְהוּא הוֹסִיף כִּי אֵיתָא בְּדַבְרֵי גוּרֵי הָאֲרִיז"ל, אֲשֶׁר עָשָׂה מִשֶׁה' לְעֵינָיִי כָּל יִשְׂרָאֵל' (דברים לד, יב) סוֹפֵי תְבוּת: הֵילֵל, כִּי הָיָה בּוֹ נִצּוּץ מִשֶׁה, וְלָזָה זָכוּ שְׁהִלְכָה כְּמוֹתָם וְכוּ', עֵינֵן שָׁם; וְיַעֲלֶה וְיָבֹא בְּקִנְיָה אֶחָד עִם מַה שְׁגָלָה לָנוּ רַבְנוּ ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן עב), אֲשֶׁר בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל מְקַשְׁרֵת שְׁפָלוּת וְהָעֲנוּהָ שֶׁל מִשֶׁה רַבְנוּ בְּכָל אֵיבָר וְאֵיבָר, כִּי מִשֶׁה הוּא הַדַּעַת הַכּוֹלָלֶת שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, (כִּי הוּא כְּלוּל מִכָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, עֵינֵן בְּקַהֲלוֹת יַעֲקֹב, עֲרַף מִשֶׁה בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמִשׁוֹן מְאוֹסְטְרוֹפּוֹלִי ז"ל, מִשֶׁה בְּהַכָּאָה עוֹלָה שְׁשִׁים רְבּוּא וְכוּ', עֵינֵן שָׁם); וְעֵינֵן בְּמִדְרָשׁ (שיר השירים רבה א, סד): רַבִּי הָיָה יוֹשֵׁב וְדוֹרֵשׁ, וְנִתְנַמְנֵם הַצְּבוּר, בְּקֶשׁ לְעוֹרְרֵן, אָמַר: יִלְדָה אִשָּׁה אַחַת בְּמִצְרַיִם שְׁשִׁים רְבּוּא בְּכֶרֶס אַחַת וְכוּ', זו יוֹכְבֵד שְׁיִלְדָה אֶת מִשֶׁה שְׁשִׁיקוֹל כְּנָגֵד שְׁשִׁים רְבּוּא שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְכוּ', וְעֵינֵן בְּזִהַר הַקְּדוֹשׁ (פִּינְחָס רטז): רַעֲיָא מְהֵימְנָא שְׁזִיב שְׁתִּין רְבּוּא כְּמָה זְמַנִּין דְּאֵתִי בְּגִלְגּוּלָא וּבְגִין דָּא זָכוֹת כְּלָהוּ תְלִיא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא בֵּיה, וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ רַבְנוּ: אִשָּׁה אַחַת יִלְדָה

(א) האם.

(ב) הרועה הנאמן (משה רבנו) הציל ששים רבוא כמה פעמים שבא בגלגול, ובצבור זה זכות כלם תלה הקדוש-כרוף-הוא בו, ובגלל זה קבעו חכמים...

בְּמִצְרַיִם שְׁשִׁים רְבּוּא בְּכָרֶס אֶחָד וְכוּ', עַיֵן שָׁם; וּבְמִכִּילֶתָא (בְּשִׁלַח טו) אֵיתָא: מִשָּׁה שְׁקוּל כְּנֶגֶד כָּל יִשְׂרָאֵל, וְיִשְׂרָאֵל שְׁקוּלִין כְּמִשָּׁה בְּשָׁעָה שְׁאֲמָרוּ שִׁירָה, עַיֵן שָׁם, וּפְרָשׁ הַנְּצִי"ב שָׁם בְּמִקוּמוֹ: יִשְׂרָאֵל שְׁקוּלִין כְּמִשָּׁה דִּיקָא בְּשָׁעָה שְׁאֲמָרוּ שִׁירָה, דְּאֵילוּ בְּכָל עֵת לֹא הָיוּ שְׁקוּלִים כְּמִשָּׁה וְכוּ' עַיֵן שָׁם).

יג. וּבְמַעְמַד הָרַסְיָנִי הַמְּשִׁיף מִשָּׁה הַשְּׁפִלוֹת שְׁלוֹ לְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל אֵיבָר וְאֵיבָר, אֲבָל אוֹתָהּ הַשְּׁפִלוֹת שֶׁל מִשָּׁה שְׁהִיא בְּשִׁירָשׁ כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, מִנְחַת וְשׁוֹכְבַת אֶצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְאֵינָה מִתְעוֹרֶרֶת וּמִתְגַּלָּה אֶצֶלוֹ, כִּי אִם עַל-יַדֵּי הַתְּקָרְבּוֹת אֶל הַצְּדִיק הָאָמֵת (עַיֵן לְקוּטִי-מוֹהֲרֵ"ן, חֶלֶק ב', סִימָן סז), אֲשֶׁר מִי שְׁנִתְקָרַב אֵלָיו, נִפְקָחוֹת עֵינָיו, וְרוּאָה וּמִסְתַּפֵּל עַל עֲצָמוֹ אֵיף הוּא אוֹחֵז בְּכָל הַמַּדּוֹת הַנִּמְשָׁכוֹת מֵאֲרַבְּעַת הַיְסוּדוֹת, וְעַל-יַדֵּי-זֶה נִכְנָסֶת בּוֹ בּוֹשָׁה, וְעַל-יַדֵּי-זֶה עוֹשָׂה תְּשׁוּבָה, כִּי עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה הִיא עַל-יַדֵּי הַבּוֹשָׁה (עַיֵן שָׁם, חֶלֶק א', סִימָן לח), וְהַבּוֹשָׁה הַזֹּאת הִיא בְּחִינַת אוֹר הַתְּפִלִּין, שְׁהוּא הָאֶרֶת וְהַתְּנוּצָצוֹת הַמַּחֲזִין שְׁזוֹכִים עַל-יַדֵּי הַתְּשׁוּבָה, שְׁזֶה סוּד קְרוּן אוֹר פְּנֵי מִשָּׁה שְׁהוּא אוֹר הַתְּפִלִּין, הַשְּׂגַת הַמַּחֲזִין).

וּבְזֶה יִתְנוּצֵץ לְמִרְאָה עֵינֵינוּ אֵיזָה רְמֵז, לְמָה תְּפֹס רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר רְאוּי שְׁתַּבּוּא עָלָיו בּוֹשָׁה גְדוֹלָה כְּשֶׁהוֹלֵף לְקִיָּם מְצוּהָ, וְנִקְטַ דִּיקָא מְצוֹת תְּפִלִּין וְשֶׁל רֵאשׁ דִּיקָא כְּמוֹ שְׁכַתְּבָ, כִּי אֵיף בְּאִים לְחֻטֵּף הַתְּפִלִּין שְׁהֵם כְּתָרִים דְּמִלְפָא, וְלִהְיִיתָם פְּתָאוּם עַל הָרֵאשׁ וְכוּ' וְכַנֵּ"ל, כִּי תִכְף-וּמִיד כְּשִׁזּוּכָה לְהַתְּקָרַב אֶל הַצְּדִיק הָאָמֵת, נוֹפְלֶת עָלָיו בּוֹשָׁה גְדוֹלָה, וּמִתְחִיל לְהִסְתַּפֵּל עַל עֲצָמוֹ הֵיכָן הוּא בְּעוֹלָם, וּמָה עֹשֶׂה בְּזֶה הָעוֹלָם, וּבְמָה מְבַלָּה יָמָיו וְשִׁנּוּתָיו וְכוּ', וּמִתְחִיל לְהַתְּבַיֵּשׁ מְאֹד מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל-יַדֵּי הַבּוֹשָׁה הַזֹּאת זוֹכֶה לְהַתְּנוּצָצוֹת הַמַּחֲזִין שְׁהוּא אוֹר הַתְּפִלִּין, וְזוֹכֶה לִירְאָה, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרִכּוֹת ו'): "וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם ה' נִקְרָא עָלֶיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָ" (דְּבָרִים כח, י), תְּנִיָּא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגְּדוֹל אוֹמֵר אֵלוּ תְּפִלִּין שְׁפָרְאשׁ, וְהִירְאָה הִיא הַבּוֹשָׁה, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (נְדָרִים כ.): "וּבְעֶבֶר תְּהִיָּה יִרְאָתוֹ עַל פְּנֵיכֶם"

(שמות כ, יז) — זו בושה (שהיא על הפנים), ועל-כן בכל פעם קדם שצריך לזכות להתנוצצות המחין שהיא סוד הנחת תפלין של ראש, אז ראוי שתבוא עליו בושה גדולה מאד ודו"ק היטב, לקשר שלשה המאמרים כי קצרתם.

יד. מפל זה תתעורר אחי יקירי, חמדת לבבי, שלכל תפל בדעתך כל-כף בשעה שעוברת עליך חלישות הדעת ובזיונות רבים, ומצערם אותך ומבישים אותך מאד מאד, כי כל זה הוא לטובתך, שתזכה שיכנע אצלך החמר, ותזכה לשפלות וענוה של משה, ועל-ידי-זה יתגלה ויתנוצץ לך אור התפלין, התנוצצות המחין, הארת נשמתך, שתתבטל לגמרי אליו יתברך, ולא תראה כי אם אותו יתברך הממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, ואשר בכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, ולזה אי אפשר לזכות, כי אם על-ידי הכנעת עזות הגוף [עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כב], אשר לזכות להארת הנשמה להשיג אלקותו יתברך, זה אפשר כי אם על-ידי הכנעת עזות הגוף], וזה מה שאמרו חכמינו ז"ל (שבת מט.): תפלין צריכין גוף נקי, הינו כנ"ל, להשגת אור המחין שהוא הארת הנשמה אי אפשר, כי אם על-ידי גוף נקי, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (אבות א, יז): "ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה", הינו כי הלא עקר תקון וזכוף הגוף — שיזכה שיאיר בו אורו יתברך, זה זוכים על-ידי השתיקה, כפי שתזכה לשתק ולסבל על כל מה שעובר עליך, ולא תהרהר, חס ושלום, על מדותיו יתברך, רק תאריך אפך על כל הבא עליך, ותקבלם באהבה, וכזה תבין גם מה שאמרו חכמינו ז"ל (ראש השנה יז.): פושעי ישראל בגופן מאי ניהו קרקפתא דלא מנח תפלין, הינו אם אינו מאיר בגופו אור התפלין, התנוצצות דבקות אלקותו יתברך, אז הוא בכלל פושע ישראל, חס ושלום, אשר מתגברת בו עזות הגוף, כי להפך כשזוכה להתנוצצות המחין, הארת הנשמה, אז יוצא מהגוף, הינו הגוף נכנע לגבי הנשמה, וזה שאמרו חכמינו ז"ל

ג) מי הם אלו אשר מגדרים "פושעי ישראל בגופן"? גלגלת שאינה מניחה תפלין.

אֲשֶׁר תַּקְעָא בַּנְחָל לַט

(פּרָקִי דְרַבֵּי אֱלִיעֶזֶר, פָּרָק לַד): אֵין הַנְּשִׁמָּה יוֹצֵאת מֵהַגּוֹף, אֶלָּא כְּשֶׁתְּרָאָה הַשְּׂכִינָה, וְדו"ק (חֶסֶר).

תַּקְעָא.

בְּעֵזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר וַיֵּרָא ה'תשל"ב.

חַיִּים, חַן וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הָאֲבָרְךָ הַיְקָר, שׁוֹתָה מִמֵּי הַנְּחָל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר הַחֲכָמָה הָעֲלִיוֹנָה מְשַׁלֵּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעִתִּיק וְכו'. ... גְּרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הַיְקָר בְּאַרְיכוֹת גְּדוּלָּה הַיּוֹם קִבְּלָתִי, וְנִשְׁבַּר לְבִי בְּקַרְבֵּי עַל כָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ וְכו'.

וְהִנֵּה לְהַשִּׁיבְךָ הֲלֵא סִפְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל בְּיַדְךָ, הַפֶּה בְּהֵם דְּכָלֵא בְּהֵם — הַתְּחִזְקוֹת, הַתְּעוֹרְרוֹת וְהַנְּהַגוֹת יִשְׂרָוֹת לְכָל דְּרָגָה וְדְרָגָה וְכו', וּמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל אָמַר פְּעַם לְאַבְרָךָ אָחַד: "וּיִנְגַעְרַמָּן חֲזַר" לְקוּטֵי-מוֹהֲרַנְ"ן וְוָארוֹם אֵין דְּעַם גּוֹף וְוָאס וְוַעֲט זַיִן "לְקוּטֵי-מוֹהֲרַנְ"ן" וְוַעֲלֵן דִּי וְוַעֲרִים אֵין קָבַר נִישְׁט צו קוּמַעֵן"א, "אַשְׁרֵי הָאִישׁ הַזּוֹכֶה לְחֲזוֹר הַרְבֵּה לְקוּטֵי-מוֹהֲרַנְ"ן, עַד שֶׁדְּבָרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל יִבְלְעוּ בְּתוֹךְ דְּמִיו, וַיִּתְּהַפֵּף לְמַהוּת הַצְּדִיק, וְלֹא יַעֲשֶׂה דְּבָר מִבְּלֵי שִׁיקְשָׁרְנוּ אֶל תּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה הַכְּלוּלָה מֵהַכָּל".

וּזְכַר הַיֵּטֵב מָה שֶׁקִּבְּלָנוּ מִרַבְּנֵנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת הַר"ן, סִימָן נֵא): "אֵיְהִר זְאֵלֵט זִיף נִישְׁט לְאַזֵּן נֵאֲרֵן"ב, וְעַל-כֵּן צְרִיף לְשִׁים אֶת זֶה תְּמִיד לְפָנֵי עֵינָיו, כִּי אוּלַי מְטַעָה אוֹתוֹ הַבְּעַל-דְּבָר, כִּי בְּזֶה בְּעַצְמוֹ כְּשֶׁחֲטָא, חַס וְשָׁלוֹם, וְנוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ, וּמְכַנֵּס בְּלִבּוֹ הַבְּעַל-דְּבָר שֶׁאַבְדָּה תְּקוּמוֹ,

(א) אַבְרָךָ: חֲזַר בְּ"לְקוּטֵי-מוֹהֲרַנְ"ן", כִּי בְּגוֹף שִׁיְהִיָּה הַ"לְקוּטֵי-מוֹהֲרַנְ"ן", הַתּוֹלְעִים בְּקָבַר לֹא יִגָּשׁוּ אֵלָיו.

(ב) אֵל תְּנִיחוּ עֲצַמְכֶם לְטַעוֹת.

וְאִי אֶפְשֶׁר לוֹ כִּבֵּר לְשׁוּב, דְּבַר זֶה בְּעֶצְמוֹ טְעוֹת שְׁמִטָּעָה אוֹתוֹ הַבְּעַל-דָּבָר, וְאֶפְלוּ אִם הִירִידָה כְּמוֹ שֶׁהִיא, רַחֲמָנָא לְצַלָן, כֹּל זְמַן שֶׁנִּכְנָסָה בְּלִבּוֹ הַטְּעוֹת, שֶׁכְּבִיכּוֹל הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ בְּרַגְזוֹ עָלָיו, וְכֵן שׁוֹמֵעַ מְאַחֲרִים שְׂאִין לוֹ כִּבֵּר שׁוּם תִּקְנָה, וְכֹאֵלוּ אֲבָד מְנוּס מִמֶּנּוּ, זֶהוּ עֵקֶר הַטְּעוֹת, שֶׁעַל זֶה הִזְהִיר רַבְּנֵנוּ ז"ל: אִיְהוָה זָאֵלְט זײַךְ נִישְׁט לְאֶזֶן גַּאָרָן, כִּי הָאָדָם אײַךְ שֶׁהוּא, כֹּל זְמַן שֶׁהוּא חַי עַל פְּנֵי הָאָדָמָה, יֵשׁ בְּכַחוֹ לְעֲלוֹת אֶל תְּכֵלִית הַמַּדְרָגָה הָעֲלִיוֹנָה, כְּמוֹ אֲבוֹת הָעוֹלָם וּמִשָּׁה — רַעֲיָא מְהִימְנָאִי, וְהַנְּבִיאִים, הַתַּנְּאִים וְהָאֲמֹרָאִים וְכוּ', וְהַעֲקָר תְּלוּי בִּיגִיעוֹת וּבְעִבּוּדוֹת שִׁיגַע מְאֹד מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, וּבְכַפְרֻטִּיּוֹת בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת — לְשִׁקֵּד יוֹמָם וּלְלֵילָה עַל זֶה, וְלִכְפּוֹת לְפָנָיו בְּדַמְעוֹת שְׁלִישׁ, וּבְכָל פַּעַם שִׁיפֹל יוֹתֵר, חֵס וְשְׁלוֹם, אֵל תְּחַלֵּשׁ דַּעְתּוֹ, אֲדַרְבֵּה יוֹסִיף הַתְּבוּדוֹת וְשִׂיחָה בֵּינּוּ לְבֵין קוּנוֹ, וְיִצְעַק אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ בְּעֵקֶשְׁנוֹת גְּדוּלָה; וְהַעֲקָר לְהִיּוֹת חֲכָם, אוֹן זײַךְ נִישְׁט לְאֶזֶן גַּאָרָן, שֶׁכְּבָר אֵין לִי תִקְוָה, מְאַחַר שֶׁאֵין רוּאָה שְׁעוֹבְרִים יָמִים וְשָׁנִים וְעַדִּין לֹא פְּעֻלְתִּי כְּלוּם, אֲדַרְבֵּה הִירִידוֹת הֵן תְּכוּפּוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָן, וּבְכָל יוֹם הִירִידָה שְׁלִי יוֹתֵר עֲמָקָה, רַחֲמָנָא לְצַלָן, עַל-כֵּל-פָּנִים אֵל יִסְתַּכֵּל עַל זֶה כָּלֵל.

וּמָה טוֹב וּמָה נְעִים לְחַזֵּר עַל הַמַּעֲשֵׂה שֶׁל הַבַּת מְלֶךְ (סְפֹרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה א'), וְלִהְיוֹצִיא לְעֶצְמוֹ מִשָּׁם רְמִזִּים וְהַתְּחַזְּקוֹת, אײַךְ שֶׁהַשְּׁנִי לְמֶלֶךְ, שֶׁמְרַמֵּז עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, הֵלֶךְ לְהוֹצִיא אֶת נַשְׁמָתוֹ, שֶׁהִיא הַבַּת מְלֶךְ, לְהַחְזִירָה אֶל הַמֶּלֶךְ — מְלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

עַמֵּד, רְאֵה וְהִבֵּן, אִם בְּעַל גַּפְשׁ אַתָּה, מָה שֶׁעֵבֵר עָלָיו כְּמָה יָמִים וְשָׁנִים, וְכְמָה צְרוֹת וְיִסוּרִים, וְכְמָה פְּנִיּוֹת וְדַחֲיוֹת וְהִרְחָקוֹת שֶׁרַחֲקוּהוּ וְדַחֲוּהוּ, אַף-עַל-פִּי-כֵן עַל-יְדֵי תִקְוָה עֵקֶשְׁנוֹתוֹ, לֹא הִיָּתֵה שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁתּוּכַל לְדַחֲוֹתוֹ, עַיִן שָׁם הֵיטֵב; וְזֶה נִקְרָא בְּשִׁלְמוֹת: "זײַךְ נִישְׁט

ג) הַרוּעָה הַגָּאָמָן.

ד) וְלֹא לְהַנִּיחַ עֶצְמוֹ לְטְעוֹת.

גַּעֲלֵאזֵט נֶאֱרָן"ה, כִּי יֵשׁ בְּזֶה הָעוֹלָם בְּלִבּוֹלִים וּנְפִילוֹת וְחִלְשׁוֹת
הַדַּעַת הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד מְכַל עֲנִין וּמְכַל דְּבַר, עַד שֶׁאֵין לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר
אִיךָ שֶׁנוֹפֵל הָאָדָם מְכַל דְּבַר בְּפִרְטֵי פִרְטֵיּוֹת, וּמִטְעָה אֶת עֲצָמוֹ, חֵס
וְשִׁלּוֹם, כְּאֵלוֹ אַחֲרֵי שֶׁעָשִׂיתִי וּפְגַמְתִּי בְּחֹטָא זֶה וְכוּ', אוֹ בִירִידָה זֹו
וְכוּ', אוֹ אַחֲרֵי שֶׁבִטַּלְתִּי בְּכַטּוֹל זֶה וְכוּ', אוֹ אַחֲרֵי שֶׁהִיָּתָה לִי מִחֲלָקֶת
וּבְלִבּוֹל בְּזֶה וְכוּ', אֵין אֲנִי כְּכָר יָכוֹל לְהִיּוֹת אִישׁ כְּשֶׁר, וּכְאֵלוֹ כְּכָר
אֵין הַדְּבוּרִים שֶׁל רַבְּנוֹ ז"ל סוֹכְבִים עָלַי, וְעַל-כֵּן צָרִיךְ לְחַפֵּם בְּיֹתֵר,
וּלְבַלִּי לְהַנִּיחַ עֲצָמוֹ לְבְּלִבֵּל דַּעְתּוֹ בְּשִׁטּוֹת, בְּדַמְיוֹנוֹת וּבְפִתּוּיִים, כִּק
יַעֲשֶׂה בְּכָל שַׁעַה וְשַׁעַה הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה לְהַכְנִס בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יְתִבְרַךְ,
וּלְהַפִּירוֹ יְתִבְרַךְ מְכַל דְּבַר שֶׁבְּפִרְטֵי הַבְּרִיאָה : דּוּמָם, צוּמָח, חֵי,
מְדַבֵּר, כִּי בְּאַמֶּת אֵין שׁוּם מְצִיאֹת בְּלַעֲדֵיּוֹ יְתִבְרַךְ, וְהַכֵּל לְכָל עֲצָם
עֲצָמִיּוֹת חֵיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יְתִבְרַךְ, וּמִי שֶׁעֵיִן פְּקוּיָה לּוֹ, יוּכַל לְרְאוֹת
אֶת זֶה, וְעַל-כֵּן אֵין שׁוּם מְקוֹם לְהַתְּחַבֵּא מִמֶּנּוּ יְתִבְרַךְ, וּבְכָל תְּנוּעָה
וּתְנוּעָה שֶׁם אֵלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם וְעַקֵּר הָעֲצָה כְּשֶׁנוֹפֵל, חֵס וְשִׁלּוֹם,
וְנִכְשֵׁל בְּמָה שֶׁנִּכְשֵׁל, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, שֶׁתִּכְרַף-וּמִיד יְתוּדָה בְּפָה מְלֵא:
"בְּזֹאת וְכֹזֶאת עָשִׂיתִי, רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, מְחַל לִי", וְיַרְבֵּה בְּזֶה, וּיַפְצִיר
מְאֹד בְּתַפְלָה שֶׁיִּמְחַל לוֹ הַשֵּׁם יְתִבְרַךְ, וְאִזּוּ בּוֹדָאֵי נִמְחַלוּ עוֹנוֹתָיו,
וְאֵין צָרִיךְ לְחַשֵּׁב עַל זֶה כָּלֵל וְכוּ', כִּי מַעֲלַת בְּעַל הַתְּשׁוּבָה, אֵי
אֶפְשָׁר לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר כָּלֵל בְּשֶׁכֶל הָאֲנוּשִׁי, וּכְעֵיִן שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל
(בְּרִכּוֹת לר:): בְּמְקוֹם שֶׁבְּעָלִי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים שָׁם צְדִיקִים גְּמוּרִים
אֵינָם יְכוּלִים לַעֲמֹד.

וּלְמַעַן הַשֵּׁם לְטוֹבַתְךָ הַנְּצַחִית, חֲטִף וְאָכַל מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ
נִהְיָא דְּאוּרִיתָאֵי, וְתִקְבַּע לְךָ שְׁעוּרִים קְבוּעִים בְּתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה:
מְקָרָא, מְשֻׁנָּה, גְּמָרָא, מְדָרְשׁ, שֶׁלְחַן עָרוּף וְסַפְרֵי רַבְּנוֹ ז"ל —
"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", וְלוֹמַר עַל כָּל תּוֹרָה הַתְּפִלָּה מִ"לְקוּטֵי תְּפִלוֹת",

(ה) לֹא הַנִּיחַ עֲצָמוֹ לְטַעוֹת.
(ו) לְחֻמָּה שֶׁל תּוֹרָה.

וביותר תקשר את עצמך אל ה"לקוטי-הלכות", ללמד פסדן מדי יום ביומו, ואז טוב לך לנצח.

הדורש שלומך...

תקעב.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר וירא ה'תשל"ב.

שים שלום טובה וברכה, חיים, חן וחסד ירדפו לאהובי, ידידי היקר, האברך, השותה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו.

מכתבך היקר אתמול קבלתי.

אחי היקר! חזק ואמץ מאד מאד מחדש, ולבל תפל בדעתך כלל, כי השם אתך, עמך ואצלך, כי מלא כל הארץ כבודו, ואין שום מציאות בלעדיו יתברך, וזה העקר שצריך האדם להגיע לזה העולם, לזכות לשלמות ברור וזכוף האמונה הקדושה.

והנה חז"ל אמרו (שבת לא.): "אמונה זה סדר זרעים", וידוע שבגשמיות כפי שזרעים בן צומח, כמו-כן ברוחניות, כפי שעובדים באמונה, בן זוכים לצמח יותר ויותר וכו' (ועין היטב בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קנה), "ושלמות ברור האמונה תלוי בתפלה", כי תפלה ואמונה הן דבר אחד, כי על-ידי תקף אמונה בו יתברך, וידע שהכל רק בידו, ויאמין שאין שום בריה שיכולה להיטיב לו, או, חס ושלום, להרע לו, ועל-כן מבקש רק ממנו יתברך, ועל דבר זה הזהירנו רבנו ז"ל להתחזק מאד מאד באמונה פשוטה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ה), וכן הזהיר מאד מאד להיות רגיל בשיחה בינו לבין קונו,

ומוהרנ"ת ז"ל ספר, אָשֶׁר מִכָּל מַה שֶׁהֲרַבָּה רַבְּנוּ ז"ל לְדַבֵּר עִמּוֹנוּ
 בְּיָרֵאת שָׁמַיִם, אִז עַל־פִּי־רַב נִכְנַס בְּשִׂיחָה נִפְלְאָה לְהִתְחַזֵּק בְּעִבּוּדֵת
 הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָדוּת בְּתַמִּימוֹת גְּמוּרָה וּבִכְפִּישֵׁיטוֹת בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת
 כָּלָל, וְכָל מַה שִׁיּוֹסִיף תְּפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת, כֵּן תִּתְחַזֵּק אֲמוּנָתוֹ, וּכְשִׁיזְכֶּה
 לְשִׁלְמוֹת הָאֲמוּנָה, אִז הוּא נִגָּאֵל מִכָּל צָרוֹתָיו וְגִלוֹתָיו, כִּי עָקֵר הַגְּלוּת
 וְהַצָּרוֹת הֵם רַק מַחֲמַת חֶסֶד אֲמוּנָה וְחֶסֶד הַדַּעַת (עֵין שָׁם, חֵלֵק א',
 סִימָנִים ז, רז), וְעַל־כֵּן כְּשִׁיזְכֶּה לְעֶסֶק בְּתְפִלָּה וְהַתְּבוּדָדוּת, לִיְחַד לְעַצְמוֹ
 מְקוֹם מְיֻחָד שֶׁאֵין שָׁם בְּגִי־אָדָם, וּלְפָרֵשׁ כָּל שִׂיחָתוֹ וְכָל מַה שֶׁעוֹבֵר
 עָלָיו אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אִזִּי זוֹכֶה עַל־יְדֵי־זֶה לְהַעֲלוֹת וּלְהַגְבִּיֵה וּלְהַרִּים
 דַּעַתוֹ, וַיִּזְכֶּה לְכָל טוֹב אֲמִתִּי וְנִצְחִי. אֲשֶׁרִי הַזּוֹכֶה לָזֶה לְעֲשׂוֹת לְעַצְמוֹ
 קְבִיעוֹת חֲזָקָה, וּלְבָרַח בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, בְּזֶה יִמְתִּיק מִמֶּנּוּ אֶת
 כָּל הַדֵּינִים, וַיִּזְכֶּה לִישׁוּעָה בְּרוּחָנִיּוֹת וּבַגְּשָׁמִיּוֹת.

וּבְאֵמַת כְּשֶׁמְתַבּוֹנְנִים הֵיטֵב הֵיטֵב מַה שֶׁנֶּעֱשֶׂה בְּזֶה הָעוֹלָם, וּמַה
 שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, רּוֹאִים שֶׁהַכֹּל הֶבֶל, כִּי הַיָּמִים וְהַלֵּילוֹת
 פּוֹרְחִים כְּעוֹף הַפּוֹרַח וּכְעָנָן כְּלֵה, וְאִי אֶפְשֶׁר לְתַפְסֵם, כִּי אִם עַל־יְדֵי
 מַעַט תְּפִלָּה וְשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, וְעַל־יְדֵי מַעַט לְמוֹד הַתּוֹרָה
 הַקְּדוּשָׁה, וְהַשָּׂאֵר הֶבֶל הַבָּלִים, עַל־כֵּן לָמָּה לְבַלְבֵּל עֲצָמָךְ עַל עוֹלָם
 שֶׁאֵינוֹ שָׁלֵךְ, כִּי מִי יוֹדֵעַ מַה יֵּלֵד יוֹם.

מַה אָמַר לָךְ, יְדִידִי הֵיךְ לִי מְאֹד, אַחֲרֵי קִצַּת יְשׁוּב הַדַּעַת, כְּבָר
 כָּל הַחַיִּים הוֹלְכִים בְּצוּרָה אַחֲרֵת לְגַמְרִי, וְעַל־כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמְכַנְּסִים
 אֶת דְּבוּרֵי אֱלוֹ אֵל תּוֹף לְבוֹ וְדַעַתוֹ, וּמִתְנַהֵג עַל־פִּי דְרָכָיו וְעֲצוּתָיו
 הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ תְּמִיד וּמְצַפֶּה לִישׁוּעָתָךְ...

תקעג.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וירא ה'תשל"ב.

חיים ושלוש וברכה ירדפו אל אהובי, ידידי היקר, השותה ממי
הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

מכתבך היקר קבלתי לפני כמה ימים, ולא היה לי הפנאי
להשיבך על אתר כמו שבקשת, מפני כמה טרדות שעברו עלי וכו'.
והנה בענין "לקרב רחוקים" ששאלת, פדאי שתלמד קדם היטב
היטב את התורה בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נ"ט, וכל ההלכות
השיכות אליה מלקוטי-הלכות.

והעקר שבכל העקרים — לדבר רק מיראת שמים, עבודת השם
יתברך ודברי אמונה בהשגחה פרטית, שדבר זה כל אחד צריך,
ולמען השם, לא להתנפח שהדרך שלי היא אמתית והדרך שלך היא
שקר וכו', זה אינו נצרך כלל, כי זה רק מבלבל ודוחה אנשים, וכבר
אמר פעם רבנו ז"ל: "וואס הארט דיר אז א איד וועט בענטשן א
גוטע בענטשן און ער וועט נישט וויסען אז דאס איז פון מינע
דבורים"א, ודבר זאת לענין שאחד שאלו, אם יגלה לו ממי הדבורים
שמדבר, ועין היטב בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן קעא), על הפסוק
(דניאל יב, ב): "ורבים מישגי אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה
לחרפות לדראון עולם", שכאשר נתגלית דעת חדשה בעבודת השם
יתברך, אזי יש בני-אדם שמתעוררים והולכים עם דבורים אלו, ויש
להפך — שהם מבזים את העולם ואומרים: ראה פי דרכי היא דרך
האמת, ואתה מנח בשקר וכו' וכו'.

ומספר שפעם אחת היה אחד מאנשי שלומנו במקום של
מתנגדים, וכשונכנס לבית-המדרש, סבבוהו אברכים, והתחילו
להתנפח עמו בקשיות על חסידות ברסלב, ולכל אחד היו טענות

(א) מה אכפת לך, שיהידי יברך ברפת-המזון טובה (בכונה), ולא ידע שזה מהדבורים שלי.

אַחרות, וְהָשִׁיב לָהֶם בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "וּוּאָס דַּאָרְפֵן מִיר רַעְדֵן פּוֹן אַזוֹי אַזאַךְ וּוּאָס מִיר גְּלִיִּכְעֵן זײַךְ נִישְׁט אוֹיס לֵאמִיר בְּעֵסֶער רַעְדֵן פּוֹן אַ וואָךְ וּוּאָס מִיר אַלֶּע גְּלִיִּכְעֵן זײַךְ אוֹיס"^ב, הֲלֵא הַתְּכָלִית מִכָּל הָעוֹלָם הַזֶּה הִיא מִסְכָּמַת אֶצֶל כָּל אֶחָד בְּלִי שׁוּם סִפְק וּנְטִיַת אַמַּת, אַז מָעַן וְוַעֲט זײַן אַ מַת און אַ גּוֹסס און לִיגֵעַן מִיט דִּי פּוּס צו דִּי טִירִיכּוּ, עַל-כֵּן צָרִיךְ לְהִשְׁפִּיל בְּחַיִּים חַיּוּתוֹ, און זײַךְ רַכְטִיג אַנגֶרִיטֵן מִיט תּוֹרָה וּמִצְוֹת^ג, וְכֵךְ הִתְחִיל לְהַרְבּוֹת בְּדַבּוּרִים אַמְתִּיִּים וּבְעֵצוֹת הַנּוֹרָאוֹת הַמוֹבָאוֹת בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, וְכָל הָאֲבָרְכִים יֵשְׁבוּ בְּהִשְׁקָט וְשִׁמְעוּ דַבּוּרֵי כַּמִּים קָרִים עַל נַפְשׁ עֵיפָה, עַד שֶׁנִּתְעוֹרְרוּ כָּל-כָּף שְׁלֵא עֲזוּבוּהוּ עוֹד לְלֶכֶת מֵאַתָּם, רַק שִׁסְפֹּר וַיְדַבֵּר עוֹד, עַד שֶׁהִסּוֹף הָיָה שֶׁכָּלֶם נִתְקַרְבוּ לְעַבֹּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּאַמַּת, וְנִעֲשׂוּ מִקְרָבִים אַמְתִּיִּים לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

הַכָּל, אַחִי, תִּדַע שֶׁכָּל אֶחָד מִבְּנֵי הַנְּעוּרִים כְּסוּפוֹ וּרְצוֹנוֹ מֵאֵד מֵאֵד לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וּלְהִתְקַרֵּב אֶל הַקִּדְשָׁה, אַךְ נִסְתַּרַת מִמֶּנּוּ הַדֶּרֶךְ, וְאַפְלוּ אֵלוֹ הַנוֹסְעִים אֶל הַמִּפְרָסְמִים שֶׁבְּדוֹר אֵין לָהֶם שׁוּם חַיּוּת אַמְתִּית, כִּי אִם מְעַט דְּמַעַט כְּיָדוּעַ, כִּי כָּל אֶחָד רוֹצֵה לְהִגִּיעַ לְדַרְגָּה גְבוּהָה בְּעַבֹּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אַךְ נִסְתַּם לְפָנָיו הַפֶּתַח וְכוּ'; עַל-כֵּן הָעֵקֶר רַק לְדַבֵּר וּלְגַלוֹת לְרוּצִים לְשִׁמְעַ דַבּוּרֵי אַמוּנָה וְעֵצוֹת יִשְׁרוֹת, וַיַּעֲשֶׂה בְּחִכְמָה, שֶׁלְּכָל יִגְלֶה לָהֶם מֵהִיכָן נוֹבְעִים הַדַבּוּרִים, בְּאַפֵּן שְׁלֵא יִקְלַקֵּל וְכוּ', וּמִכָּל שַׁפֵּן שֶׁלְּכָל יִכְנֹס בְּוִכּוּחִים וְכוּ' — "הַדֶּרֶךְ שְׁלִי אַמַּת וְשִׁלְךָ הִיא שִׁקֵּר", זֶה אֵינוֹ נִצְרָךְ כָּלֵל וְכוּ', וּבְאַמַּת רוּאִים בְּחוּשׁ, כִּי הֵימִים וְהַלִּילוֹת פּוֹרְחִים, וְאִי אֶפְשָׁר לְתַפְסֹם, כִּי אִם עַל-יָדֵי מְעַט תּוֹרָה שְׁלוֹמְדִים בְּכָל יוֹם, וְעַל-יָדֵי מְעַט תְּפִלָּה שֶׁמְתַפְּלִים וּמְעַט הַמִּצְוֹת שֶׁמְקִימִים, וְיֹתֵר מִזֶּה הַכָּל הֵבֵל הַבָּלִים, הֵבֵל נְדָף, וְעַל-כֵּן לָמָּה לְהַכְנִיס אֶת עֲצָמוֹ בְּוִכּוּחִים שֶׁל הֵבֵל וְכוּ'.

ב) מָה אָנוּ צָרִיכִים לְדַבֵּר מִדְּבַר שְׁבוּ אֵין אָנוּ מִשְׁתּוּיִם, הִבָּה נְדַבֵּר מִנוֹשָׂא עִמוּ כְּלָנוּ מִשְׁתּוּיִם וּמִסְכִּימִים.

ג) שְׁנֵהִיָּה "מַת" וְ"גּוֹסס", וְנִשְׁכַּח עִם הַרְגָּלִים מוֹל הַדְּלַת (כְּדֶרֶךְ שֶׁמְשַׁכְּיבִים אֶת הַנִּפְטָרִים). ד) וְלִהְכִין אֶת עֲצָמוֹ הַיֵּטֵב עִם תּוֹרָה וּמִצְוֹת.

והעקר, אחי היקר, יותר טוב לבלי לבלבל עצמו משום ברִיָּה שְׂבֻעוֹלָם, כִּי לְפַעְמִים מְבַלְבְּלוּ הַבַּעַל־דָּבָר, וּבַפְּרָט בַּתְּחִלָּת הַהִתְקַרְבוֹת שְׂרׁוּאָה אֹר נִפְלָא וְנוֹרָא בְּזָה וְכוּ', דַּעַת נְחַמְדַּת וְכוּ', עַל־כֵּן מִתְלַהֵב מְאֹד וְרוֹצֶה לְגַלוֹת אֶת זֶה לְכָל בְּרִיָּה וְכוּ', וְצָרִיף לְהִיּוֹת זֶהִיר בְּזָה בְּיֹתֵר, כִּי כָּל זְמַן שְׂאֵתָהּ בְּעֶצְמָהּ לֹא נִשְׂרַשׁ בְּ"אַמַּת" וְכוּ', אִיף תְּשִׁיב אַחֲרִים וְכוּ'? ! עַל־כֵּן עֲצַתְךָ — תִּסְתַּכַּל רַק עַל עֲצַמְךָ הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב, וְתַקִּים בְּשִׁלְמוֹת עֲצוֹת רַבְּנׇנּוּ ז"ל — בַּפְּרָט הַתְּבוּדָּוִת, לְשַׁפֵּט אֶת עֲצַמְךָ הַיֵּטֵב בְּאִיזָה מַעֲמָד וּמַצֵּב אֶתָּה נִמְצָא, וְכַלִּף מִדְּרָף זֹו לְרוּץ אַחֲרֵי אַחֲרִים, וְאַף שְׂמוּבָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ (תְּרוּמָה קַח:): הַהוּא וְנִפְאָה בְּעֵי לְמִדְּרָף בְּתֵר חִיבָא" וְכוּ', כִּי הַכֹּל צָרִיף לְהִיּוֹת בְּשִׁכְל וּבִישׁוּב הַדַּעַת אֲמַתִּי, אִיף לְפַעְמִים עוֹד יִגְרַמוּ שְׁלָךְ בְּעֶצְמָהּ יִכְנָסוּ סְפָקוֹת, אוֹלִי כְּדַאי לְשׁוּב לְאַחֹר, חַס וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שְׂכַתְבַּת בְּמַכְתָּבָךְ וְכוּ', עַל־כֵּן מִי מְבַקֵּשׁ מִמֶּךָ לְהַחֲזִיר בְּגִי־אָדָם בְּתִשׁוּבָה וְכוּ'? ! וְכִכֵּר יִדוּעַ לְנוּ מֵאַמֵּר רַבְּנׇנּוּ ז"ל: אִיְהֵר זְאֵלֵט אִיִּף נִישֵׁט לְאִזַּן נְאֲרִין וְדו"ק מְאֹד, אִיף זֶה קִבְּלָנוּ מִזְקֵנֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: לְכַתְּחִלָּה זְאֵל מְעַן נִישֵׁט אַרוּיס גִּינִין, רַק אִם אֶחָד בָּא אֵלֶיךָ תִּרְאֶה לְדַבֵּר עִמּוֹ וְכוּ', וַיֵּשׁ לְהֶאַרִיף בְּזָה אִיף אֵין הַפְּנָאֵי עֲכָשׁוּ, אִיף דְּבַר אֶחָד רׁוֹאִים בְּחוּשׁ בְּכָל הַדּוֹרוֹת אֲצֵל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵינוּ, כִּי כְּמַעַט כָּל הַמְּקַרְבִּים נִתְקַרְבוּ רַק עַל־יְדֵי סְפָרִים, אֶחָד עַל־יְדֵי סְפָר זֶה, וְאַחָד עַל־יְדֵי סְפָר אַחֵר, וְעַל־כֵּן עָלִינוּ לְמִסֵּר אֶת נַפְשֵׁנוּ, וְלְהַפִּיץ סְפָרֵי רַבְּנׇנּוּ ז"ל בְּעוֹלָם, וְצָרִיכִים לְחַשֵּׁב בְּכָל פֶּעַם מִחֲשָׁבוֹת אִיף לְהַרְחִיב אֶת הָעֶסֶק הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא הַזֶּה, כִּי בְּזָה תְּלוּיָה כָּל הַגְּאֻלָּה, וּבַפְּרָטִיּוֹת לְהַפִּיץ סְפָרֵי "לְקוּטֵי־מוֹהֲרִין" הַקְּדוּשִׁים, אֲשֶׁר רַבְּנׇנּוּ ז"ל אָמַר עַל סְפָר זֶה שֶׁהוּא אֶתְחַלְתָּא דְּגֵאֻלָּהּ (עֵין חֵי־מוֹהֲרִין, סִימָן שְׂמו), וְלְבַחֲוִרִים רְאוּי לְהַפִּיץ סְפָרִים קְטָנִים, כְּגוֹן: "מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ", "הַשְּׂתַפְּכוֹת הַנֶּפֶשׁ", שֶׁהֵם תְּמַצִּית סְפָרֵי רַבְּנׇנּוּ ז"ל — "הַתְּחִזְקוֹת וְהַתְּבוּדָּוִת"; וְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ זַכַּיִת בְּזַכִּיּוֹת חֲנָם לְהַדְפִּיס חֲמִשָּׁת אֲלָפִים סְפָרֵי "מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ", וְכְמַעַט שִׁשָּׁת אֲלָפִים

(ה) הצדיק הזה רוצה לרדף אחרי החוטא (להחזירו בתשובה).

(ו) שלא תטעו את עצמכם.

(ז) שלא לצאת (לדבר עם השני).

(ח) תחלתה של הגאולה.

ספרי "השתפכות הנפש", ותהלה לאל, נתפשטו בכל העולם, כי מכרתי בכמה פרוטות כל ספר, כידוע לאנשי שלומנו; והשם יתברך יזכנו לחבר ספרים חדשים, שיהיו לבושים וכלים מדעת רבנו ז"ל בשביל בני הנעורים, עד שעל-ידי-זה נזכה לקרב את כל העולם אליו יתברך, וכלם ידברו עמו יתברך, "ויידע כל פעול כי אתה פעלתו" וכו'.

הדורש שלומך...

תקעד.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר וירא ה'תשל"ב.

חיים ושלום, שפע, ברכה והצלחה לאהובי, אחי ורעי היקר, האברך השוטה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך היקר קבלתי בערב-שבת-קדש, ומאד נשבר לבי בקרבך על כל מה שעובר עליך.

אחי היקר! ידעתי גם ידעתי, ואני מרגיש את כאב לבך על כל מה שעובר עליך בפרטי פרטיות וכו', אך תדע כי רבנו ז"ל הוא התגלות השלש ראשונות דעתיק, דעתו של משיח צדקנו, שבזו הדעת יכבש משיח צדקנו את כל העולם, ויהבדיל אפלו לגוים מתגלה זו הדעת (עין לקוטי-מורה"ן, חלק א', סימן כא), והדעת הזו היא התגלות אלקותו יתברך לכל באי עולם, כמו שכתוב (ישעיה יא, ט): "כי מלאה הארץ דעה את ה' וגו'", "כי כלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם" וגו' (ירמיה לא, לג), וכשתהיה ההתגלות הזו, שכל אחד יזכה לראות בעיניו, איך שכל הבריאה היא עצם עצמיות חיות אלקותו

יִתְבַּרְךָ, וְהַכֵּל מְשַׁנַּח בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד, וְכִמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (חלין ז): "אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה אֶלָּא אִם-כֵּן מִכְרִיזִין מִלְמַעְלָה; וְאָמְרוּ (בְּרִכּוֹת נח.): אֶפְלוּ רִישׁ גְּרִגִּיתָא מִן שְׁמַיָּא מִנּוּ לִיהִי^א; וְאָמְרוּ (ירוּשְׁלָמִי שְׁבִיעִית, פָּרָק ט', הַלְכָה א): אֶפְלוּ צִפְרָא קְלִילָא מִבְּלַעְדֵי שְׁמַיָּא לָא מְצַתְדִּיא, וְכֹל שֶׁכֵּן בַּר אִינִישׁ, אִזְּ הִיּוּ נִמְתְּקִים מִהָאָדָם כָּל הַצְּרוֹת וְהִיסוּרִים, הַדִּינִים וְהַבְּלוּבִלִים, מֵאֲחֵר שִׁיּוּדַע שְׁלֹכַל הַבְּרָה יֵשׁ בַּעַל הַבְּרָה, וְעַל-כֵּן יִפְתַּח פִּיּוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (צְפַנְיָה ג, ט): "אִזְ אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שְׁפָה בְרוּרָה לְקָרָא כָּלֵם בְּשֵׁם ה' לְעַבְדּוֹ שְׁכֵם אֶחָד", כִּי אֲמוּנָה וּתְפִלָּה תְלוּיּוֹת זוּ בְּזוּ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת יז, יב): "וַיְהִי יְדִיו אֲמוּנָה", וְתַרְגּוּמוֹ: פְּרִיסָן בְּצִלּוֹי, (וְעַיִן לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִמָּן סב), וּמִכָּל מַה שֶּׁרָק יַעֲבֹר עָלָיו בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגַשְׁמִיּוֹת, יִדַּע אֲשֶׁר אֵין שׁוּם עֲצָה אַחֲרָת, כִּי אִם לְדַבֵּר וּלְפָרֵשׁ שִׁיחַתּוֹ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְאֶפְלוּ אִם נִפְל לְמָקוֹם שְׁנַפֵּל, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְעוֹבֵר עָלָיו מַה שְׁעוֹבֵר, זֶה בְּעֲצָמוֹ יְדַבֵּר וַיִּגְלָה אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, אֶפְלוּ שְׁדַבּוּרוֹ בְּקִטְנוּת עֲצוּמָה מְאֹד מְאֹד, יְהִיָּה חֻזַּק וְאִמִּין בְּיוֹתֵר לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְהִנֵּה עֵקֶר תְּכִלִּית פְּנוּת הַבְּרִיאָה הִיָּה (עַיִן בְּהַתְחַלַּת הָעֵץ חַיִּים, וּבְלְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִמָּנִים נב, סד): כִּדִּי שְׁנִזְכָּה לְהַפִּירוֹ יִתְבַּרְךָ פְּנִים אֶל פְּנִים כְּבִיכּוֹל מִכָּל דָּבָר בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת שֶׁל הַבְּרִיאָה, שֶׁהוּא עֵנִין הַסֵּתְפָלוֹת עַל הַשֶּׁכֶּל וְהַחַיּוֹת אֱלֻקוֹת הַמְּחִיָּה וְהַמְהוּיָה אֶת זֶה הַדָּבָר, כִּי בְּכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שֵׁם אֱלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם מִמֶּשׁ, וְהַכֵּל לְכָל עֵצָה עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ מִמֶּשׁ שְׁנַתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשׁ כְּזֶה, וְזֶהוּ עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַדַּעַת — שִׁיזְכָּה לְהַגִּיעַ לְזֶה.

וְהִנֵּה מוֹבָא בְּסִפְרֵי הַיְצִירָה בְּסוּפּוֹ: כְּשֶׁבָּא אַבְרָהָם אֲבִינוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, וַרְאָה וְהַבִּין וְחָקַר וְחָקַק וְחָצַב, עָלְתָה לְפָנָיו הַבְּרִיאָה, שְׁנֵאָמַר (בְּרֵאשִׁית יב, ה): "וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחַרְוֶן", מִיָּד נִגְלָה אֵלָיו אֲדוֹן הַכֹּל יִתְבַּרְךָ שְׁמוֹ לְעַד, וְהוֹשִׁיבוֹ בְּחִיקוֹ וּנְשָׁקוֹ עַל רֹאשׁוֹ

(א) אֶפְלוּ זֶה שְׁמִמְנָה עַל הַבּוֹרוֹת וְהַזְּכָלִים, [הַתְּמַנּוּת זוֹלָה זו], אִף הִיא מִשְׁמַיִם עַל-יְדֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ.
 (ב) אֶפְלוּ צִפּוֹר קָלָה מִכָּלִי [שְׁגוּרִים עָלֶיהָ בְּדִין] הַשְּׁמַיִם, לֹא נִצְוְדָה, וְכֹל שֶׁכֵּן בֶּן אָדָם.
 (ג) פְּרוּשׁוֹת בְּתַפְלָה.

ויקראו: אברהם אהבי, וכרת לו ברית ולזרעו עד עולם, שנאמר (שם טו, ו): "והאמין בה' ויחשביה לו לצדקה" (חסר).

תקעה.

בעזרת השם ותפלה, יום ראשון לסדר חיי-שרה ה'תשל"ב.

חיים, שלום וברכה ירדפו אל אהובי, רעי, יקירי, האברהם השותף ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך היקר קבלתי עוד לפני שבוע, ולא היה לי הפנאי לכתב לך כרצונך מרב טרדותי, ובפרט לכתב לחברים היקרים אשר אני טרוד בזה כמעט בכל יום, ואמיתי לרשם לך מה שדברנו אתמול בסעודה שלישית בבית מדרשנו, והיה הדבור על-פי התורה בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס"ג, "סוד פונת המילה", כי אחד מאנשי שלומנו עשה אתמול בשבת-קדש ברית לבנו.

והנה כבר ידוע, אשר התורה הזו עמקה מאד מאד, והעקר שנאמרה פסקה פסקה, על-כן נראה שאין בה קשר בין דבר אחד לחברו (עין בשיחות השכיכות לתורה זו, ובפרפראות לחכמה על זה, עין שם), אף כבר הזהירנו רבנו ז"ל, לחתור ולשאב עצות עמקות מתורתו לכל אחד לפי מדרגתו, ועל-כן אם תעין היטב כל התורה מראשה עד סופה, תראה שרבנו ז"ל מדבר פה מקדשת הברית ומקדשת הדבור, הברית נקראת אמה (כמוכא בפנים), וכן הדבור נקרא אמה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ט), חמש מוצאות הפה הפלול מאש ומים, (הינו כי כח הדבור כלול מחמימות ולחלוחית שהיא קרירות), ועין שם (בסימן ט): כפי שמקדש דבורו, בין זוכה לשמירת הברית, כמוכא בפסוקים הקדושים: ברית המעור תלוי בברית הלשון (ספר היצירה).

(א' מ' ראשי תבות א"ש מ"ם, ומשם הם ה' [חמש] מוצאות הפה — א"מ'ה).

ועל-כן כְּשִׁזְזָהּ לְקַדְשָׁת הַדְּבוּר, לְדַבֵּר רַק דְּבוּרֵי אֲמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית וְדְבוּרֵי תוֹרָה, תְּפִלָּה וְשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנּוֹ, כְּמוֹ-כֵן נִבְנִית וְנִתְגַּדְּלַת וְנִשְׁלַמַּת דַּעְתּוֹ בְּקַדְשָׁהּ, שָׁזָה בְּעֲצֻמוֹ בְּחִינַת תְּקוּן הַבְּרִית, כִּי סְלוּקָא דִּיסוּדָא עַד אַבָּא וְאַמָּא^ב (עֵין שָׁם, סִימָן לו), וְזוֹכָה עַל-יְדֵי שְׁלֵמוֹת דַּעְתּוֹ לְרֵאוֹת וּלְהִבִּין אִיךָ שְׁמֵלָא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעְדֵּיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שָׁם אֵלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם מִמֶּשׁ, וְאִזּוֹכָה לְהַגְבִּיר הַקְּדוּשָׁה בְּכָל הָעוֹלָם (שָׁם, סִימָן נב), מֵאַחַר שְׁכוּלָל אֶת כָּל הָעוֹלָם בְּחִיּוּב הַמְצִיאוֹת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכִשְׁזָזָהּ לָזֶה אִזּוֹ הוּא בְּגֵדָר מְלֵאָךְ (שָׁם, סִימָן כא), מֵאַחַר שְׁכוּלָל הַיְדִיעָה בְּתוֹךְ הַבְּחִינָה, וְרוֹאֶה רַק עֵין הַהַשְׁגָּחָה הַעֲלִיּוֹנָה, וְזֶה בְּחִינַת מַה שְׁאֵמָה כְּלוּלָה מִשְׁשָׁה טְפָחִים, כְּמוֹ שְׁאֵמְרוּ חַכְמֵינוּ וְ"ל (עֲרוּבִין ג:), שְׁזָהוּ סוּד הַשֵּׁשׁ כְּנַפִּים שֵׁשׁ לְמֵלְאָךְ, "בְּשִׁתִּים יְכֶסֶה פְּנֵי וּבְשִׁתִּים יְכֶסֶה רַגְלָיו וּבְשִׁתִּים יַעֲוֹפֶף" (יִשְׁעִיָּה ו, ב), כִּי מִי שְׁזָזָהּ כְּבָר לָזֶה עַל-יְדֵי רַבּוּי תְּפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת וְשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנּוֹ, וְעַל-יְדֵי קַדְשַׁת הַדְּבוּר בְּדְבוּרֵי אֲמוּנָה בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, הוּא צְרִיף לְשִׁתֵּי כְּנַפִּים שֵׁיכֶסֶה פְּנֵיו, פְּנֵיו הֵם בְּחִינַת הַתְּגַלּוֹת אֱלֻקוֹת פְּנִים אֶל פְּנִים, בְּחִינַת: "יָאֵר ה' פְּנֵיו אֵלֶיךָ" (בְּמִדְבָר ו, כה), הֵינּוּ כִּי כָּל מַה שְׁמִתְקַרֵּב יוֹתֵר לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ, צְרִיף לְהִתְרַחֵק יוֹתֵר, הֵינּוּ כָּל מַה שְׁנִתְקַרֵּב יוֹתֵר, וְנִתְגַּלָּה לוֹ יוֹתֵר עֲצָם עֲצָמִיוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹת שֵׁשׁ בְּכָל דְּבַר, צְרִיף לִידַע שֶׁהוּא רְחוּק מְאֹד מֵהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי אִם יִחַשֵׁב וַיִּדְמָה בְּדַעְתּוֹ שְׁכָבָר נִתְקַרֵּב לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ, וַיּוֹדַע בִּידְעוֹת הֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ, זֶה סִימָן שְׂאִינוּ יוֹדַע כְּלוּם, כִּי אִם הִיָּה יוֹדַע קִצַּת מֵהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ, הִיָּה יוֹדַע שֶׁהוּא רְחוּק מְאֹד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל שְׁמִתְקַרֵּב יוֹתֵר לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ וַיּוֹדַע, הוּא יוֹדַע יוֹתֵר שֶׁהוּא רְחוּק מְאֹד מֵאֹד, וְאִינוּ יוֹדַע כָּלֵל, וְזֶה דְּבַר שְׂאִי אֶפְשָׁר לָפֶה לְדַבֵּר וּלְהַסְבִּיר בְּשׁוּם אֶפֶן, כִּי גְדֻלַּת הַבוּרָא אֵין לָהּ שַׁעֲוֹר וְכוּ', שְׁזָה בְּחִינַת: "וּבְשִׁתִּים יְכֶסֶה פְּנֵיו", וְכֵן לְהַפְּךָ — כְּשִׁנּוּפֵל, חֵס וְשָׁלוֹם, אֶפְלוּ הִירִידָה עֲמָקָה מְאֹד מְאֹד, חֵס וְשָׁלוֹם, אֶף-עַל-פִּי-כֵן יִדַע שְׂאִין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, כִּי גַם מִירִידָתָךְ עֲדִין אַתָּה יְכוּל לְצַאת וּלְשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל-כֵּן מְכַל הַנְּפִילוֹת,

(ב) מִדַּת הִיסוּד עוֹלָה עַד הַמַּחִין שְׁנִקְרָאִים "אַבָּא וְאַמָּא".

הִירִידוֹת וְהַשְּׁלֻכוֹת שֶׁנִּפְלְטָה, יִרְדֹּת וְנִשְׁלַכְתָּ אֲלֵיהֶן, עֲצָתְךָ — לְבָלִי
 לְהִסְתַּכֵּל עַל זֶה כָּלֵל, וְזֶה "וּבְשֵׁתִים יִכְסֶה רַגְלִיו", שֶׁהִיא הַמְדַרְגָּה
 הַתַּחְתּוֹנָה — הֵינּוּ הַנְּפִילָה וְהִירִידָה שֶׁלְּךָ, שֶׁלְּבַל תִּסְתַּכֵּל עַל זֶה
 כָּלֵל, וְאִזּוֹ כְּשֶׁתִּהְיֶינָה לוֹ שְׁתֵּי בְּקִיאֵיֹת אֵלָיו (עֲיֵן לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א',
 סִימָן ו, וּבְחֶלֶק ב', סִימָן פב), הֵן בְּעֵלְיָה — לִידַע שְׁעַדִּין אֵינּוּ יוֹדַע כְּלוּם,
 שְׂזָה בְּחִינַת: "וּבְשֵׁתִים יִכְסֶה פְּנָיו" כַּנ"ל, וְהֵן בִּירִידָה — לְבָלִי לִפְל
 בְּדַעְתּוֹ, שְׂזָה בְּחִינַת: "וּבְשֵׁתִים יִכְסֶה רַגְלִיו" כַּנ"ל, אִזּוֹ יִזְכֶּה לְעוֹלָם
 לְעוֹף וּלְפָרֶחַ בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שְׂזָה בְּחִינַת: "וּבְשֵׁתִים יַעֲוֹפֶף"
 (וְדו"ק מְאֹד, כִּי הוּא נִכּוֹן, בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ), וְאִזּוֹ יִהְיֶה גְּלוֹי לְפָנָיו
 הַכֹּל, עַד שֶׁגַּם אֲכִילְתּוֹ תִּהְיֶה בְּבְחִינַת לְחֵם הַפְּנִים (עֲיֵן בְּפָנִים), שְׂיִזְכֶּה
 לְרֵאוֹת אֵיךְ שְׁדוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, הַכֹּל לְכֹל עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חֵיּוֹת
 אֱלֹקוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ, וְעַל־כֵּן גַּם אֲכִילְתּוֹ הִיא עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חֵיּוֹת אֱלֹקוֹת,
 כִּי אֵין בְּלַעְדָּיו יִתְבָּרֵךְ, וְזֶה הוּא לְחֵם הַפְּנִים — שְׁרוּאָה הַפְּנִימִיּוֹת
 שְׁבִתוֹךְ הַלְּחֵם וְהַמְּאָכֵל, שֶׁהוּא עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חֵיּוֹת אֱלֹקוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ,
 שְׂזָה סוּד (שְׁמוֹת כד, יא): "וַיִּיחָזוּ אֶת הָאֱלֹקִים וַיֵּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ", הֵינּוּ
 שְׂזָכוּ לְהַתְגַּלּוֹת הָאֲרֶת הַרְצוֹן שֶׁמִּתְגַּלֶּה בְּתוֹךְ הָאֲכִילָה דִּיקָא (עֲיֵן
 לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ז), (וְאֵין כָּאֵן מְקוּמוֹ לְהֶאֱרִיךְ בְּזָה).

וְכֹל זֶה זוֹכִים עַל־יְדֵי קִדְשַׁת הַדְּבֹר, שְׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְשִׁמְרַת
 הַבְּרִית, שֶׁהִיא שְׁלֵמוֹת הַדַּעַת וְהַמַּח בְּהַשְׁגַּת וְזִכּוּךְ גְּלוֹי הָאֱמוּנָה בּו
 יִתְבָּרֵךְ, וּלְהַפְּךָ, חֵס וְשְׁלוֹם, כְּשֶׁפּוֹגֵם בְּדְבוּרוֹ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וּמְדַבֵּר
 לְשׁוֹן־הַרֶע, רְכִילוֹת, לִיצְנוּת וּדְבָרִים בְּטָלִים, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, אִזּוֹ נִפְגַּמַת
 דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לִישְׁזַכֵּן (עֲיֵן שֵׁם, חֶלֶק א', סִימָנִים כט, מח, נד), וְנוֹפֵל
 מִחוּ וְדַעְתּוֹ בְּטַפְשׁוֹת כַּח הַמְדַמָּה, שֶׁהוּא כָּלֵל הַפֵּאנְטִזְיוֹת, רַחֲמָנָא
 לְצַלֵּן, וְעוֹד זֹאת שְׁנוֹתֵן כַּח לְחֻקְרֵי הַפִּילוֹסוֹפִיָּה וְהָאֶפִיקוֹרְסוֹת,
 וְנוֹתֵן לָהֶם כְּנַפִּים לְעוֹף בְּעוֹלָם, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְנִתְפַשְּׁטַת כְּפִירוֹת
 בְּעוֹלָם, וְעַל־יְדֵי־זֶה עוֹקְרִים אֶת עֲצָמָם מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן,
 וּמִתְגַּבְּרִים בְּלְבוּלֵי אֱמוּנָה גַּם אֲצֵל הַכְּשָׁרִים, וְכֹל זֶה עַל־יְדֵי פָגַם
 הַדְּבֹר, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, שְׁמִפְקִיר דְּבוּרוֹ לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל לְבוֹ וְדַעְתּוֹ,
 שְׁעַל־יְדֵי־זֶה עוֹקֵר אֶת עֲצָמוֹ וְאֶת כָּל הָעוֹלָם מִשְׁרָשָׁם הָעֲלִיּוֹן, וְגוֹרֵם

כל הצרות והקלקולים שבעולם, בבחינת: "רוח סערה עשה דברו" (תהלים קמח, ח), שעל-ידי פגם הדבור נעשית רוח סערה אצלו ובכל העולם (עין שם, סימן לח), וכבר אמרו חכמינו ז"ל (חלין פט): מאי דכתיב "האמנם אלם צדק תדברון" (תהלים נח, ב), מה אמנותו של אדם בעולם הזה? יעשה עצמו כאלם, וכל זה הוא רק בדברים בטלים, אבל דבורי תורה ויראת שמים ירבה מאד עם חבריו, כמובא שם בגמרא: יכול אף בדברי תורה? תלמוד לומר: "צדק תדברון", עין שם; ואמר החפץ חיים ז"ל: למה נקטו חכמינו ז"ל לשון אמנות? אלא לומר לה, כמו שאמנות צריך ללמד הרבה, עד שיוכל לעשות כבר את האמנות היטב, כן בשמירת הלשון — צריך אמנות יתרה עד שיזכה להשיגה, וספר במשל: בעירות הקטנות יש לכל בעל-בית גן ירק סמוך לביתו ומגדר היטב, ובאשר הגדר אינה גבוהה כל-כף, על-כן קופצות לשם עזים, ומכלות את הירקות, ודורסות על הערגות, ומגרשים אותן מפעם לפעם ומגביהים את הגדר מעט, אף נשאר הפתח פתוח, ובעל-הבית מזהיר את בני ביתו, שיהיה הפתח סגור, אף שוכחים ומניחים את הפתח בכל פעם פתוח, ודרך שם נכנסות העזים ומכלות הכל, מה עושה בעל-הבית? סוגר את הפתח לגמרי, ולכניסה וליציאה הוא מטפס מעל הגדר, ואם פי עמל כבד הוא לטפס מעל גדר הקוצים שיש שם, אבל מה יעשה, הלא הירקות דרושים לו למחית בני ביתו, ואם ישאר הפתח פתוח, לא ישאר מאומה, כי הכל יתקלקל, והנמשל הוא לענין חטא הלשון, אם רואה אדם שנכשל פעם אחר פעם בלשונו בליצנות ובלשון-הרע ובדבורים בטלים, עושה גדרים וסניגים גבוהים יותר, ואם גם זה אינו מועיל, מה עושה איש אשר יראת אלקים בו? חוסם את פיו לגמרי, וממילא לא יכשל, ואם פי זוהי עבודה קשה, אף מה לא יעשה בשביל שישאר מחו ודעתו בשלמות, ולא יתקלקל, חס ושלום.

ומובא באלשי"ך הקדוש (פרשת תצוה), דלכף נברא האדם עם שתי עינים, שתי אזנים ופה אחד, ולא להפוך, ולהורות — שידבר

רק החצי ממה ששומע וממה שרואה, וכבר ידוע מה שמוכא בזהר הקדוש (פֶּלֶק קצג): סימן לשטות — מלין; כי בזה שמרבה לדבר דברים אסורים ובטלים, על-ידי-זה מבלבל מחו ודעתו לגמרי, חס ושלום, ועוקר את עצמו משרשו העליון, ואמרו חכמינו ו"ל (אבות א): "וכל המרבה דברים מביא חטא", ואמרו (פסחים קיג): הפך בנבילתא ולא תהפך במלי.

עמד והתבונן, ראה והבן איך החמירו חכמינו ו"ל על קדשת הדבור, כי על-ידי-זה נבנית ונשלמת הדעת, ולהפך, רחמנא לצלן, על-ידי פגם הדבור, נופלת ונפגמת הדעת; ועין ענין נפלא ונורא בדברי רבנו ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן צד), אשר כל זמן שישראל בקטנות ובגלות, אזי הדבור גם-כן בגלות, וכשיגאלו ישראל, אז גם הדבור יתעלה ויתקן בשלמות, כמו שכתוב (ישעיה מ, ה): "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דבר", כי הדבור דקדשה שהם דבורי תפלה, נעשה על-ידי תקף האמונה שזוכה, ומאחר שעקר הגלות הוא מחמת חסרון אמונה (עין שם, סימן ז), על-כן גם הדבור בגלות, רחמנא לצלן, אבל בזה שישתכל בכל דבר גשמי על החיות אלקות שיש בזה הדבר, על-ידי-זה תקף ומיד נתעלה ונשלם הדבור, ויזכה לדבר דבורים אליו יתברך; אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו לתורות נוראות פאלו, המגלות לנו סתרי נסתרות פאלו, תורה מעתיק יומין, אשר גם מגשם כמוני יוכל לסלסל ולמצא בהם ציצים ופרחים יקרים; טוב להודות להשם יתברך על כל החסד חנם שעשה עמנו.

עוד היתה אריכות הרבה, אף אין הפנאי עכשו להעתיק הכל מעצם טרדוטי ברוחניות ובגשמיות.

אף דבר אחד אנו רואים, אשר עקר האדם הוא הדבור, כי מותר האדם מן הבהמה אין כי אם הדבור, וזהו ההפרש בין בעל-חי לבין

ג) יותר טוב להתעסק ולהפך בנבלה מאשר לעסק בפספוט.

אדם, ועל-כן צריך לקדש ולטהר את הדבור, ואפלו אם נפל כבר כמו שנפל בפגם הכרית - הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן, יהיה אידך שיהיה, אם יהיה חזק על-כל-פנים מזה הרגע בקדשת הדבור, ויתמיד בתפלה והתבודדות, אז הכל יתקן על הצד הטוב ביותר.

וכלל זה נקט בידך: לעולם אל תתחיל לדבר עם שום בריה שבעולם, כי אם המכרח לך מאד מאד, ואי אפשר באפן אחר, ואם ישאל אותך אחד איזה דבר, תענהו ותקצר מאד מאד, וצריך להחשיב וליקר כל דבור ודבור כאבנים טובות ומרגליות ממש, וכעין שאמרו חכמינו ז"ל (מגלה יח.): מלה בסלע משתוקא בתריין; וכל זה בדברים בטלים ושיחות של מה בכך, ומכל שפן להזהר ולהשמר מלשון-הרע, ליצנות, נבול פה וקללות, חס ושלום, רחמנא לצלן, אבל בדברי רבנו ז"ל שהם דבורי התחזקות ויראת שמים, מצוה להרבות בהם לכל החפצים לשמע דיקא, כמובא בזהר הקדוש (זהר חלק א' בהשמטות ז.): זכאה מאן דמליל על אודניה דשמעיה; כי להפך — לדבר למי שלא יקבל דבוריו, זה אסור בהחלט, כי מוציא דבוריו לבטלה, וכבר אמרו (במות סה:), שפישם שמצוה לומר דבר הנשמע, כן מצוה שלא לומר דבר שלא נשמע, ובפרט לדבר אל לצים ומתנגדים, אשר עליהם נאמר (משלי ב, ט): "כל באיה לא ישוּבוּן", אסור לדבר לפניהם, כי יבזו לדבורים הקדושים, ואז לא די שלא יתקן, כי אם גם יקלקל, חס ושלום, כי לבם הוא בית כפא ממש, כי מאן דלעיגי על דברי החכמים נדון בצואה רותחת, שמחם מטנף בצואה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סא), ותמחל לי על מה שכתבתי פה, כי לבי בוער בקרבי וכן לב כל אנשי שלומנו, ששמענו בשורה מבהילה, רחמנא לצלן, שהמתנגדים הידועים שרפו בשבוע שעבר ספרי רבנו ז"ל, אוי להם ואוי לנפשם, וידועים דברי מוהר"ן ת"ז, הובאו דבריו בעלים לתרופה (מכתב קעב), אשר אין מי שישורף ספרי רבנו ז"ל, כי אם מי שעבר קדם איזו עברה גדולה מאד

ד) מלה שנה סלע, השתיקה — שני סלעים.

ה) אשרי מי שמדבר באזני מי שמוכן לשמע.

ו) מי שלועג.

אֲשֶׁר תִּקְעוּ בַּנֶּחֱל נה

מֵאֵד, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְאִין מִי שְׁיִלְמַד בְּהֵם, כִּי אִם מִי שְׁנִתְעוֹרַר קִדְם
בְּהִתְעוֹרוֹת תְּשׁוּבָה גְדוּלָה מֵאֵד וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; אֲשֶׁרִינוּ אֹן פְּאָרְט
אֲשֶׁרִינוּ, דָּאס אַז מִיר לְעִרְנֵעֵן דִּי סְפָרִים אֹן מִיר פֶּאָרְבֶּרְעֵנְעֵן נִישְׁט
דִּי סְפָרִים, וְעַל זֶה בְּעֶצְמוֹ צְרִיכִים לְרַקֵּד בְּכָל יוֹם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

תִּקְעוּ.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְפָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר תּוֹלְדוֹת ה'תשל"ב.

אָךְ טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ לְאַהֲבָי, יְדִידֵי הַיָּקָר, הָאֲבָרָךְ הַשּׁוֹתָה מִמִּי
הַנֶּחֱל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר קִבְּלָתִי בְּשָׁבוּעַ שְׁעֵבֵר.

הַעֲקָר, אַחֵי הַיָּקָר, חֲזוֹק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד יְהִיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה, וְאַל
תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ מִשׁוּם דְּבָר שְׁבַעוּלָם, וְתִרְאֶה לְבָרַח תָּמִיד אֶל הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה, כִּי הִיא חַיִּינוּ וְאַרְךָ יְמֵינוּ, וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת
לַמּוֹד, סִימָן י'): כָּל יְדִיעָה בְּמִשְׁפָּטֵי הַתּוֹרָה — הֵן מִצְוֹת שְׁבִין אָדָם
לְחִבְרוֹ, הֵן מִצְוֹת שְׁבִין אָדָם לְקוֹנוֹ, הַיְדִיעָה בְּעֶצְמָהּ הִיא הַצְּלַחַת
הַנֶּפֶשׁ; וְהָאִרְיָךְ לְדַבֵּר בְּזֶה ר' אֲבָרְהָם בְּר' נַחֲמָן ז"ל (שִׁיחֹת וְסִפּוּרִים),
אֲשֶׁר כָּל מִצְוָה וְלַמּוֹד, יֵשׁ בָּהֶם הַצְּלַחַת הַנֶּפֶשׁ נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה
מְאֹד, וְטַעֲמִים רוּחָנִיִּים וְסִגְלוֹת נִפְלְאוֹת לְהַצְּלַחַת הַנֶּפֶשׁ בְּרוּחָנִיּוֹת
וּבְגִשְׁמִיּוֹת וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

וּפְעַם דְּבָר רַבֵּנוּ ז"ל עִם מוֹהֲרַנ"ת ז"ל מִמַּעַלַת הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה,
וְאִיךָ שְׁכַח הַתּוֹרָה גְבוּהָ מְאֹד מְאֹד, שְׁאִפְלוּ מִי שְׁנִשְׁקַע כְּכֹר בְּעֵבְרוֹת

(אֲשֶׁרִינוּ וּבְכָל אִפְּן אֲשֶׁרִינוּ עַל זֶה שְׁאֵנוּ לּוֹמְדִים בְּסְפָרִים, וְאִין אֲנוּ שׁוֹרְפִים אֶת הַסְּפָרִים.

חמורות, רחמנא לצלן, על-ידי עצם פח התורה, יוכל סוף כל סוף לצאת, אם יקבע לעצמו חק קבוע ללמד בכל יום, ושאלו מוהרנ"ת ז"ל: ואם אחד פגום בפגם הברית, רחמנא לצלן? והשיב לו רבנו ז"ל בהקפדה: וכי אין אתה יודע שברית ביסוד והתורה היא בתפארת, רצה לומר במדרגה גבוהה יותר, ועל-כן אם יתמיד בתורה, אז סוף כל סוף יצא מהמקום שגלכד בו (עין שיחות-הר"ן, סימן יט, ובחיי-מוהר"ן, סימן תקעג), כי התורה הקדושה משברת את לב האבן, כמו שאמרו חכמינו ז"ל במדרש (תנחומא, האזינו ג): נמשלה תורה למטר, מה מטר משחק אבנים, אף התורה משחקת לב האבן; וכן הוא בגמרא (קדושין ל): בראתי יצר הרע — בראתי לו תורה תבלין, ואם אתם עוסקים בתורה, אין אתם נמסרים בידו וכו', אם אבן הוא נמת, ואם ברזל הוא מתפוצץ וכו', ועל-כן בא ותראה שהעקר מה שהבעל-דבר מתפשט הוא למנע את האדם מלמוד התורה הקדושה, כי יעזב ויניח לו הכל, רק שלא ילמד תורה, ובפרטיות על למוד הגמרא הוא מתפשט עצמו לארכו ולרחבו בכמה וכמה בלבולים, כי יודע שלמוד הגמרא מכניע את הקלפה לגמרי (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ריד), על-כן אינה רוצה להכניע ולהבטל, לזאת מתפשטת מאד מאד למנע את האדם מלמוד גמרא, (ואם תתבונן היטב היטב, תראה שפך הוא, כי אין לך דבר כבד וקשה לאדם כמו למוד גמרא, ואפלו מי שמשבר המניעות, למודו הוא רק מעט מזעיר, ובפרטיות כשמתחיל בפלפולים, אז אינו לומד כי אם כמה שורות ביום ולא יותר, וכל זה מפאת הסטרא אחרא, אשר מסבבת ומבלבלת דעתו בקשיות). (חסר).

תקעז.

בעזרת השם יתברך, אור ליום שני לסדר תולדות ה'תשל"ב.

אף טוב וחסד ירדפו אל אהובי, אחי ורעי, הבחור היקר החפץ ומשתוקק להבגס אל תוף הקדשה, ולשתות ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

מכתבך היקר קבלתי בתחלת השבוע שעבר, וראיתי מלא געגועי נפשך להתקרב אליו יתברך, מי יתן והיית זוכה להוציא את הגעגועים האלו מפיך, ואז היית ממשיך אליך נפש דקדשה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימנים לא, סו), והיית זוכה להוציא מהכח אל הפעל כל הרצונות והכסופים, כי הדבור והשיחה בינו לבין קונו, זה אי אפשר לשער בשכל אנושי כלל, והיא עבודה תדירה, ואין צריך לזה שכל ומח כלל, רק לדבר ולשיח עמו יתברך כאיש פשוט גמור, וזה ימשיך עליו אחר-כך מחין ואור גדול, ובלבד, אחי, להיות חזק בזה בלי שום חכמות ומחשבות יתרות, ואחד מאנשי שלומנו ספר, ששמע את ההתבודדות של ר' אברהם בר' נחמן ז"ל: רבונו של עולם, זפני לידע ולהאמין, שכל דבור שאני מדבר עמך, אינו נאבד, חס ושלום, והוא לי להצלחה נצחית.

פי באמת ימינו כצל עובר, והימים והלילות פורחים אט אט טאג און אט איז נאכט^א, ואי אפשר לתפסם כלל, פי אם במעט השיחה והתפלה שמשוח ומדבר אליו יתברך, ודבר זה יכול לקיים בקביעות בביתו ובלקתו בדרך, בשכבו ובקומו, פי ענין השיחה בינו לבין קונו, זה בעצמו סוד "קריאת שמע" שהיא האמונה הקדושה, אשר היא מצוה תדירה לזכר תמיד בו יתברך, וזו כל עבודת רבנו ז"ל, שהיא ההתגלות של שלש ראשונות דעתיק וכו', להמשיך בנו גלוי אלקות בהארה נוראה ונפלאה פזו, אשר עדין לא הייתה בעולם. על-כן אין שום ספק שיקנאו במסתופפים בצל קורתו (עין סי-מוהר"ן, סימן שיד), והעקר — שאנו צריכים לבטל דעתנו הפגומה לגמרי, ולקבל דבריו ככל אשר יאמר כהוא זה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קכג), שזה נקרא שלמות ההתקרבות, ולקיים השלש נקודות

(א) הגה יום והגה לילה.

(שם, סימן לד), שָׁהֵם הַשְּׁלֵשָׁה אָפְנִים שֶׁעַל יָדָם מְתַבְּטְלִים כָּל הַחֲרָפוֹת וְהַבְּזִיווּנוֹת וְהָאֵהָבוֹת הָרָעוֹת, וְכָל הַבְּלִבוּלִים שְׁעוֹכְרִים עָלֵינוּ בְּכָל יוֹם, וְהַהֲכָרַח לְקַיִם שְׁלֹשָׁתָן מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, כִּי אַחֲרַת לֹא יוֹעִיל כָּלֵל:

א. "נְקֻדַת הָרֵב" — לְהַתְמִיד מְאֹד בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים. ב. "נְקֻדַת הַחֲבֵר" — לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִם אֶחָד אוֹ כַּמָּה מְאֲנָשִׁיו, וְדַעַת לְנִבּוֹן שֶׁהַדְּבוּר צָרִיף לְהִיּוֹת רַק מִתּוֹרָתוֹ וְעֲצוּתוֹ הַקְּדוּשׁוֹת. ג. "נְקֻדַת עֲצָמוֹ" — לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ. וְכַאֲפֵן כְּזֶה יִתְקַיֵּם אֲצֵלוֹ: "וְהַחוּט הַמְּשַׁלֵּשׁ לֹא בְמַהֲרָה יִנְתַּק" (קִהְלַת ד, יב), כִּי בְתַחֲלָה יִשְׁמַע דְּבַרֵי הָרֵב עַל-יְדֵי שְׂקִידָה בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, וְאַחֲרֵי-כֵן יִחְזֹר עַל זֶה עִם חֲבֵרָיו הַיְקָרִים, תְּלַמִּידֵי הַצַּדִּיק, וְאַחֲרֵי-כֵן יִחְזֹר עַל זֶה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנֵו בְּעֲשׂוֹתוֹ מִתּוֹרוֹתָיו תְּפִלוֹת.

וְדַע לָךְ, אֶהוּבִי, אָחִי, שֶׁכָּל אֱלוֹ מְאֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוֹ, אֲשֶׁר זָכוּ לְקַיִם אֵת הָעֲצָה הַנּוֹרָאָה הַזֹּאת שֶׁהִיא הַעֲקָרִית בְּהַתְקַרְבוֹת לְרַבְּנוּ ז"ל, גְּדֻלוֹ וְהַצְּלִיחוֹ בְּעֲבוּרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, וְכָל אֱלוֹ אֲשֶׁר הַתְקַרְבוֹתָם הִיָּתָה רַק מִן הַשְּׁפָה וְלַחוּץ, הָאֲבָן זִיף נִישֵׁט דְּעַר הָאֲלֵטָן^ב (וְעַיִן הַיֵּטֵב לְקוּשֵׁי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק א', סִימָן קעא). וּמוֹהֲרָנִי ז"ל אָמַר: דִּי אֲלַע וְוַאס לְהַאֲבָן גִּירְעֵדֵט הָאֲבָן זִיף נִישֵׁט דְּעַר הָאֲלֵטָן.

וּפְעַם אַחַת דְּבַר אֶחָד בְּשִׁלְחָנוּ שֶׁל מוֹהֲרָנִי ז"ל מְרִירוֹת עַל הַמְתַּנַּגֵּד וְכוּ', וְאָמַר לוֹ מוֹהֲרָנִי ז"ל: דִּי וְוַעֲסֵט זִיף נִישֵׁט דְּעַר הָאֲלֵטָן, וְכֵן הָיָה; וְכִבֵּר אָמַר פְּעַם מוֹהֲרָנִי ז"ל לְאֶחָד שֶׁדְּבַר עַל הַחוּלְקִים, בְּשֵׁם רַבִּי פִּנְחָס קְאָרִיצְעַר, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, שֶׁאָמַר: דְּעַר שׁוֹחֵט אִיזו סִפְק טְרִיף אָבְעַר מִחֲלֻקַּת אִיזו וְדַאי טְרִיף^ה, כִּי הַעֲקָר לְקַבֵּל

(ב) לֹא הִחְזִיקוּ מַעֲמַד.

(ג) כָּל אֱלוֹ שֶׁדְּבָרוֹ לֹא הִחְזִיקוּ מַעֲמַד.

(ד) אַתָּה לֹא תִחְזִיק מַעֲמַד.

(ה) אִם הַשׁוֹחֵט לֹא טוֹב וְאַתָּה מְדַבֵּר עָלָיו, הַשׁוֹחֵט הוּא רַק "סִפְק" מְטְרִיף, אֲבָל מִחֲלֻקַּת זוֹ טְרַפָּה וְדַאִית.

על עצמו לבלי לדבר מאחר כָּלֵל, ואֶפְלוּ הוא מאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ אֶסוּר
 לְחַלֵּק עֲלָיו, (וּכְמֵאֵמֶר ר' גְּעַצִּי ו"ל מֵאוֹמֵן: דָּעַר רַבִּי הָאֵט גְּעַהִיִּסָן
 דַּן וַיִּין לְכַף זְכוּת דִּי גֵאנְצָע וְוֵעֵלֵט, אָבְעֵר אֶוֹנְזֵרַע לִיִּט נִישְׁטִי?...
 כִּי כָל אֶחָד יֵשׁ לוֹ נִקְדוּת אַחֲרוֹת וְכֵן עֲבוּדָה אַחֲרָת, וְעַל-כֵּן מֵה לָּךְ
 לְחַלֵּק עֲלָיו, וְאִם אֵין אַתָּה מְקַבֵּל חַיּוֹת וְהַתְּחִזְקוֹת מִמֶּנּוּ, מִי הַתִּיר
 לָךְ לְדַבֵּר עֲלָיו?! וְכַעֲיִן שְׁמִסְבִּיר מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל (עֵיִן לְקוּטִי-הַלְכוּת,
 קִדוּשֵׁיִן, הֵלְכָה ג) דְּבָרֵי רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן סא), שְׁאָמַר,
 שְׁיֵשׁ סִפְרִים וְעַתִּידִים לְהִיּוֹת סִפְרִים, וְאֶסוּר לְלַעֵג עַל אֶחָד מֵהֶם, כִּי
 כָּלֵם צָרִיכִים לְעוֹלָם, כִּי יֵשׁ מְקוֹמוֹת שְׁמַחִיִּים אֶת עֲצָמָם עִם סִפְרֵ
 זֶה, וּבְמְקוֹמוֹת אַחֲרִים מְחִיִּים אֶת עֲצָמָם עִם סִפְרֵ אַחֵר, וּמִי מְבַקֵּשׁ
 מִמֶּךָ לְהַסְתַּפֵּל בְּסִפְרֵ שְׁאֵיִן אַתָּה מְקַבֵּל חַיּוֹת מִמֶּנּוּ, וְאִיךָ שֶׁהוּא
 עַל-כָּל-פְּנִים יֵשׁ מְקוֹמוֹת שְׁמַקְבָּלִים חַיּוֹת וְהַתְּחִזְקוֹת מִסִּפְרֵ זֶה וְכוּ',
 עֵיִן שָׁם; וְכַמוֹ-כֵּן אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים, כָּלֵם אֶהוּבִים וְכָלֵם בְּרוּרִים,
 וְלִפְעָמִים יֵשׁ לְבָנֵי הַנְּעוּרִים חַיּוֹת וְהַתְּחִזְקוֹת מִפְּלוּנֵי, וְאַחֲרִים אֵין
 לָהֶם חַיּוֹת וְהַתְּחִזְקוֹת מִמֶּנּוּ כָּלֵל רַק מֵאַחֵר, וְעַל-כֵּן אֶסוּר לְדַבֵּר עַל
 אֶף אֶחָד, וְאֶפְלוּ אִם נִרְאִית לָךְ כָּל עֲבוּדָתוֹ כְּזֶרָה, מֵה לָּךְ לוֹ?! זֶה
 אֵינוֹ עֲנִין שְׁלָנוּ לְדַבֵּר עַל זֶה אוֹ עַל זֶה, רַק לְשַׁקֵּד בְּסִפְרֵ רַבֵּנוּ ו"ל,
 וְלִמְצֵא לְעֲצָמוֹ חֵבֵר טוֹב כְּפִי רוּחוֹ וְדַעְתּוֹ, וְלִשְׁיַח עִמּוֹ הַרְבֵּה כְּפִי
 מְדַרְגָּתוֹ, וְאַחֲרֵ-כֵן יִרְבֶּה בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדָדוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּהְיֶה לוֹ
 הַצְּלָחָה גְּדוּלָה.

וְתַרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ לְהַסְתַּפֵּל עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל וּבִפְרָטִיּוֹת
 עַל כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּעֵיִן טוֹבָה, כִּי עַל-יְדֵי "אוֹר הָעֵינִים"
 מְעוֹרְרִין לְבַטֵּל אֶת הַשָּׂאֵר שֶׁבְּלֵב הָאָדָם, הַמְּסִית אֶת הָאָדָם שֶׁיִּהְיֶה רַ
 אַחַר תְּלַמִּידֵי חֻכְמִים שְׁבִדוֹר, וְלוֹמַר: זֶה נֶאֱדָה וְזֶה אֵינוֹ נֶאֱדָה (עֵיִן
 לְקוּטִי-מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב', סִימָן פג), וְצָרִיךָ שְׁתַּדַּע, שְׁאוּרוֹ הַגִּנּוּזֵי שֶׁל רַבֵּנוּ
 ו"ל, אֵינוֹ מְצַמְצֵם אֶצֶל אָדָם פְּרָטִי, כִּי הוּא מִתְּנָה לְכָלֵל יִשְׂרָאֵל, וְכָל
 עֲבוּדָתוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ — שְׁיִזְכֶּה לְזַכֵּךְ אֶת עֲצָמוֹ

ו) וְרַבֵּנוּ צָוָה לְדוֹן אֶת כָּל הָעוֹלָם לְכַף זְכוּת, וְכִי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הֵם לֹא בְּכָלֵל? (כַּאוֹמֵר מֵהֶם צָרִיךְ
 לְהַתְּחִיל אֶת הָעֲבוּדָה שֶׁל לְמוֹד זְכוּת).

כל-כף, עד שגם הוא יכלל בנחל, ויהיה נובע מקור החכמה הקדומה
לאחרים, כי תכלית הטוב להיטיב.

ועין בספורי-מעשיות (מעשה ב): "די בת מלך האט געהייסן אז
מען זאל מאכן ארום דער גאנצע שטאט קנאלין, ארום און ארום,
כדי אז איינער וועט וועלן אטרונק טאן, זאל ער ניט באדרפן אנוועק
גיין איין טרונק טאן, נאר איטלעכער זאל געפונען א קוואל לעבן
זיך", הינו שיהיו הרבה מאנשי שלומנו מפזרים במקומות רבים,
ויהיו מעינות מוכנים לכל הרוצה לשתות, באפן שמי שרוצה לשתות
ממי הנחל, יהיה כבר מעין מוכן לפניו.

ועל-כן אסור ללעג על שום אחד מאנשי שלומנו יהיה איך
שיהיה, כי גם הוא מעין, ואם אין אתה שותה ממנו מה בכף, הלא
אחרים שותים ממנו, ומכל שפן וקל וחמר ממעין ששתית זה ימים
ושנים, אסור להשליך שם אבנים, כי אם לא הוא לא היית מתקרב
כלל, והיית עומד עדין בחוץ לגמרי; וזכור את זה כל ימי חייך.

הדורש שלומך...

תקעה.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תולדות ה'תשל"ב.

חיים, חן וחסד ירדפו אל אהובי, אחי, יקירי, האברך הצמוד
בפנימיות לבבי, שותה ממי הנחל הנובע מקור החכמה העליונה,
היוצא משלש ראשונות דעתיק וכו' ... גרו יאיר.

ז) בת המלך צותה שקימו מעינות סביב כל העיר, כדי שאם משהו ירצה לשתות, לא יצטרך
ללכת הרבה כדי לשתות, רק כל אחד ימצא מעין ונחל בסביבתו לידו.

בְּכָל יוֹם יֵשׁ לִי הַתְּעוֹרָרוֹת וְהַשׁוֹקָה חֲזָקָה לְכַתֵּב לָךְ מִהַנִּתְחַדֵּשׁ
אֶצְלָנוּ, כַּאֲשֶׁר הִבְטַחְתִּיךָ, אַף טְרַדוֹתֵי הַרְבִּים, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים,
וּבִיּוֹתֵר הַכְּבוֹדוֹת וְהַעֲצָלוֹת הַמִּנְחַת עָלַי, זֶה אֲשֶׁר מַעֲכָבֵנִי.

אָחִי הַיָּקָר! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד לְהִתְחִיל מִחֲדָשׁ עַל-כָּל-פְּנִים
מְרַגֵּעַ זֶה בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלִשְׁכַח אֶת כָּל מַה שְּׁעָבַר עָלֶיךָ עַד
עַכְשָׁיו בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, כִּי דֶרֶךְ הַבְּעַל-דָּבָר לְבַלְבֵּל אֶת הָאָדָם
עַל כָּל מַה שְּׁעָבַר וְעוֹבֵר עָלָיו בְּכָל פֶּעַם, וְעַל-יְדֵי-זֶה מִחְלִישׁ אֶת
דַּעְתּוֹ וּמְקַרֵּר אוֹתוֹ מִעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּבְאַמַּת מִי שֵׁישׁ לוֹ מְעֻט
שָׁכַל, וְרוּאָה יוֹדֵעַ וּמִבִּין שֶׁהַכֹּל דְּמִיּוֹן וְהַכֹּל רוּחַ, מַה שְּׁמַבְלִבֵּל אֶת
דַּעַת וְלֵב הָאָדָם בְּכָל פֶּעַם, כְּאִלוּ כְּבָר אֲבָדָה תְּקִנְתּוֹ, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, כִּי
אִם תִּזְכֶּה לְהִתְבּוֹנֵן בְּאַמַּת, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, כִּי מֵלֹא
כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, מִמֵּלֵא כָּל עֲלָמִין וְסוֹכֵב כָּל עֲלָמִין, וְהַכֹּל לְכָל —
דוֹמָם, צוּמָח, חַי, מְדַבֵּר, הוּא עֵצִים עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹת, אִם-בֶּן אֵין
שְׂיִכַת אֵיזוֹ נְפִילָה, כִּי הֵלֵא אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה
וּתְנוּעָה שֶׁם אֵלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּמַה עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת כְּשֶׁאֲנוּ נוֹפְלִים,
חֶסֶד וְשְׁלוֹם, בְּכָל פֶּעַם כְּמוֹ שְׁנוֹפְלִים, וּבְכַרְט שְׁאֲנוּ מְסִיחִים דַּעְתָּנוּ
מִיִּדְעָה זֹה, וְעַל-יְדֵי-זֶה עוֹבֵר עָלֵינוּ מַה שְּׁעוֹבֵר, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, הַעֲקָר
לְהִיּוֹת רְגִיל בְּכָל פֶּעַם לְשִׁיחַ וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבּוֹ כַּאֲשֶׁר
יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְכָל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת,
הֵיזָה רְגִיל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּמִקּוֹם מִיַּחַד וְעַקֵּר הַכֹּל — תְּמִימוֹת
וּפְשִׁיטוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּתְּהַפְּכֵנָה כָּל יְרִידוֹתָיו לַעֲלִיּוֹת גְּדוּלוֹת.

אָחִי, אָחִי! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד בְּשִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ מִדֵּי
יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְאֵל הֵיזָה דְּבַר זֶה נִקְל בְּעֵינֶיךָ, כִּי מוֹכָא בְּכַתְבֵי הָאָרִיז״ל,
אֲשֶׁר כָּל בְּרוּרֵי וְתַקּוּנֵי הָעוֹלָמוֹת וְכָל הַגְּאֻלָּה תְּלוּיָהּ בְּשִׁיחָה —
זֹה תְּפִלָּה, כִּי בְּזֶה שְׁמַדְבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, בְּזֶה מְרָאָה לְדַעַת שֵׁישׁ לוֹ
אֲמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הוּא עוֹמֵד עַל יְדוֹ מִמָּשׁ, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא
מוֹרִיד אֶת הַשְּׂכִינָה לְמִטָּה שֶׁתִּשְׁרָה בְּעוֹלָם, וְגוֹרֵם שְׁעֲשׂוּעִים רְבִים
אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְמַשִּׁיף בְּרִכּוֹת וַיִּשׁוּעוֹת לְכָל הָעוֹלָם, וְכָל זֶה נַעֲשֶׂה

על-ידי כל אחד ואחד מישׂרָאל, וְזֶה עֵקֶר הַבְּחִירָה — שְׂאִין אָדָם רוֹאֵה בְּעֵינָיו מֵה נַעֲשֶׂה מְשִׁיחָתוֹ וּמִתְּפִלָּתוֹ, כִּי אִם הִיָּה רוֹאֵה אֵילֹו צְרוּפִים וַיְחִוּדִים נִתְּהוּיִם מִתְּפִלָּתוֹ וְשִׁיחָתוֹ, וְאֵילֹו אֹרוֹת נִתְּחַדְּשִׁים מִתְּפִלָּתוֹ וְשִׁיחָתוֹ, לֹא הִיָּה אֶצְלוֹ שׁוּם נְסִיּוֹן כָּלָל.

וְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵינוּ סִפֵּר, שֶׁשָּׁמַע פַּעַם אֶת הַהִתְבּוֹדוֹת וּתְפִלָּת ר' אַבְרָהָם בֶּר' נַחֲמָן ז"ל: "רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זְכַנִּי לִידַע וְלִהְאָמִין אֵיךְ שֶׁכָּל דְּבוּר וְדְבוּר מִתְּפִלָּתִי יִקָּר אֶצְלֶךָ, וְאֵינִי נֹאכֵד לְעוֹלָם, וְאֶפְלוֹ אֲנִיחָה אֲמִתִּית שְׂאֵנִי מִתְּאַנַּח עַל עֵנְיִי וְגִדְל הַתְּרַחֲקוֹתֵי מִמֶּךָ, גַּם-כֵּן אֵינִי נֹאכֵדֶת כָּלָל. רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זְכַנִּי שְׁעַל-יְדֵי תְּפִלָּתִי וְשִׁיחָתִי, יִקָּיִם 'וַיְשַׁלְּמָה פְּרִים שְׁפִתֵינוּ' (הושע יד, ג), אֵף שֶׁעֲדִין לֹא זְכִיתִי אֶל זֹו הַקְּדָשָׁה וְאֶל זֹו הַמְּצוּהָ וְאֶל זֶה הַדְּבָר טוֹב שֶׁאֵנִי מְשַׁתְּוֶקֶק וּמִתְּגַעְגַּע אֵלָיו מְאֹד, עַל-כָּל-פְּנִיִם בְּזֶה שֶׁאֵנִי מִתְּפַלֵּל וּמְדַבֵּר אֵלֶיךָ מְזֶה, יִהְיֶה חָשׁוּב, כְּאֵלֹו קִימָתִי אֶת זֹאת כְּבָר בְּפַעַל מִמֶּשׁ, עַד שֶׁתּוֹכְנִי לְהוֹצִיא מִחֲשַׁבְתִּי מִהַכּוֹחַ אֶל הַפַּעַל וּלְקִימָם בְּאַמֶּת".

אֲחִי הַיֵּקָר! הֲלוֹאֵי שְׁנֵקִיִם זֹאת בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת, וְאִז טוֹב לָנוּ לְנַצַּח נְצַחִים, כִּי יִמֵּינוּ כְּצֵל עוֹבֵר וּמִי יוֹדַע מֵה יֵלֵד יוֹם, וְכָל יוֹם שֶׁעוֹבֵר בְּלִי שִׁיחָה עִמּוֹ יִתְּבַרֵךְ, הוּא אַבְדָּה נְצַחִית שֶׁלֹא תַחֲזוֹר לְעוֹלָמִי עַד. "לְגִלוֹת לְפָנָיו בְּכַפְשִׁיטוֹת מְצַוֵּנִי לְכַבּוֹ, וְכָל דְּבָר שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת", וְזֶהוּ עֵקֶר שְׁלֵמוֹת בְּרוּר וְזַכּוּף הָאֲמוּנָה, מֵאַחַר שֶׁאֵינִי עוֹשֶׂה שׁוּם דְּבָר בְּלִי לְקִשְׁרוֹ אֵלָיו יִתְּבַרֵךְ.

וּמִסִּפֵּר עַל מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל שֶׁאָמַר, לְמָה הוֹלֶכֶת לוֹ הָעֵבֹדָה כְּסֻדָּר? כִּי הַכְּנִיס אֶת עֲצָמוֹ כָּל-כֶּף בְּשִׁיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוּנּוֹ, עַד שֶׁאֵינִי יְכוֹל לְעֲשׂוֹת שׁוּם דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם, אֶפְלוֹ דְּבָר גִּשְׁמִי, מִבְּלִי שֶׁיִּדְבֵר וַיְשִׁיחַ קִדְּם עִמּוֹ יִתְּבַרֵךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

תקעט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְפַּרֵּךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת ה'תשל"ב.

שִׁים שְׁלוֹם, טוֹבָה וּבְרָכָה, חַיִּים, חַן וְחֶסֶד לְכֹל עִם יִשְׂרָאֵל בְּכֹל מְקוֹמוֹת מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם, וּבְתוֹכֶם לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הָאֲבֵרָךְ הַיְקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, שֶׁהוּא אֹר הָאוֹרוֹת הַיּוֹצֵא מִשְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק וְכוּ'. ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְעַד וּלְנֶצַח.

מִכְתָּבְךָ הַיְקָר קִבַּלְתִּי זֶה יוֹתֵר מִשְׁבוּעַ, אַף טְרוֹדוֹתֵי רַבּוֹ, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, עַל-כֵּן נִתְעַכֵּב עַד עַכְשָׁיו, וְנֹא לְדוֹן אוֹתִי לְכַף זְכוּת, כִּי לֹא בְּמִזִּיד עָשִׂיתִי זֹאת כִּי אֲשֶׁר תָּבִין מֵעֲצָמְךָ, כִּי בְּכֹל יוֹם הַהֲכָרַח לְבָלוֹת כְּפֶה שְׁעוֹת לְדַבֵּר עִם בַּחֲוָרִים וְאַבְרָכִים מִהַהֲתַגְלוֹת הַנּוֹרָאָה שְׁזַכֵּינוּ עַל-יְדֵי רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהוּא אֹרוֹ הַגָּנוּז שֶׁל מְשִׁיחַ, אֹר הַחֲנֻכָּה, וְתַהֲלָה לְאֵל, זֹ שֶׁמְחַתְּנוּ, זֶה חֲלַקְנוּ וְזֶה גּוֹרְלָנוּ — שְׁאָנוּ זוֹכִים לְבָלוֹת שְׁעוֹת רַבּוֹת בְּכֹל יוֹם וּלְדַבֵּר מִרַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר הַדְּבוּר מִמֶּנּוּ הוּא לְבַד הַצְּלָחָה נְצַחִית, וּמִסְגָּל לְאָדָם מְאֹד מְאֹד, וּכְבָר אָמַר פֶּעַם רַבְּנוּ ז"ל: יִהְיֶה זְמַן שֶׁתִּתְגַּלֶּה גְדֻלַּתוֹ וְכוּ', וְכֵן אָמַר לְר' נִפְתָּלִי ז"ל: אֵתָה חוֹשֵׁב שֶׁשָּׁם בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן שׁוֹמְעִים דְּבוּר מִמֶּנִּי כְּמוֹ שֶׁאַתָּם שׁוֹמְעִים, שֵׁם נַעֲשִׂים דְּבָרִים אַחֲרַיִם לְגַמְרֵי מַדְבוּרֵי וְכוּ'.

וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי הַזּוֹכָה לְדַבֵּר מִרַבְּנוּ ז"ל בְּכֹל יוֹם וַיּוֹם בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וּבוֹחֵר לְעֲצָמוֹ חֵבֵר טוֹב, וְרַק בְּזֶה יִהְיֶה עֲקָר דְּבוּרָם, כִּי "יִמִּינוּ כְּצֹל עוֹבֵר" (תְּהִלִּים קמ"ד, ד), וּמִי יוֹדֵעַ מַה יֵּלֵד יוֹם, וַיִּהְיֶה הַהֲכָרַח סוּף כֹּל סוּף לְשׁוֹב אֶל בֵּיתָנוּ הַנְּצַחִי, וּבְזֶה שְׁנִדְבַר רַק מִרַבְּנוּ ז"ל, נִזְכָּה שֶׁתִּהְיֶה לָנוּ שְׂיָכוֹת עִמּוֹ גַּם בְּעֲלָמָא עֲלָאָה וְכוּ'.

והנה במה שכתבת, שנחלשת מאד מאד וכו', חמדת לכבי, צריך לשמר מאד מאד על בריאות גופו, כי שנחלש גופו, אזי גם נחלשת נשמתו, כי קשה וכבד לו אז ללמד ולהתפלל ולקיים מצוותיו ותברך, ועין ברמב"ם (הלכות דעות, פרק ד', הלכה א'), שהרי אי אפשר שיבין או ידע דבר מידיעת הבורא והוא חולה, לפיכך צריך להרחיק אדם עצמו מדברים המאבדין את הגוף, ולהנהיג עצמו בדברים המברין והמחלימים וכו', עין שם איך לשמר עצמו הן באכילה ושתיה והן בשנה, והוא עקר ויסוד גדול ביהדות — לשמר מאד על בריאותו, ובדברים פאלו אסור להסתפל על חבירו, כי יכול להיות שטבע חבירו הוא אחר לגמרי, חבירו יכול להיות ער שעות הרבה ולמעט באכילה וכו', ואתה אינך יכול, ועל-כן אם תרצה לעשות כחברך, אז בלי שום ספק תחלש יותר ויותר, ובפרט בענין השנה, אסור לסגף את עצמו כלל, כי יותר טוב לישן כפי צרכו, ויהיה אחר-כך במח מישב, מאשר למעט בשנה, ויהיה כל היום במח מבבל ולחלש כחו, וכבר אמרו חכמינו ז"ל (בראשית רבה ט, ו) על הפסוק (בראשית א, לא): "והנה טוב מאד" — זו השנה.

ובפרט אחרי שגלה לנו רבנו ז"ל את השער והפתח להפנס אליו ותברך, והוא — תפלה והתבודדות, לדבר עמו ותברך בלשון שרגיל בה, וכל מה שעובר עליו ברוחניות ובגשמיות, ישיח ויספר לפניו ותברך כאשר ידבר איש עם רעהו, וכבר אסר עלינו לסגף את עצמנו בתעניות ובסגופים וכו', כי יכולים להפך כל הדברים הגשמיים שיהיו כסא אל הקדשה, על-ידי הדבור שמדברים ומקשרים אותו הדבר אליו ותברך, ועל-ידי תפלה והתבודדות, יכול לחיות חיים נצחיים, חיים מתקים, עוד בזה העולם, וישמש לפניו ותברך כמלאכי מעלה, כי ירגיל עצמו לספר הכל לפניו ותברך, ואפלו דבר גשמי יקשרנו אליו ותברך, ואז חלה הקדשה על אותו הדבר, ונעשה כסא אל הקדשה, עד שהצדיקים שבדור, שהם תלמידי רבנו ז"ל, אנשי שלומו הקדושים, זוכים לחיות חיי העולם הבא בזה העולם ממש, כי מתענגים מזיו שכינתו ותברך, ומוצאים אותו ותברך בכל דבר;

אֲשֶׁרֵי הַזֹּכָה לְהִתְאַבֵּק בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַקְּדוּשִׁים, שֶׁהֵם הֵם צַדִּיקֵי דוֹרֵנוּ, וְאֵלֵיהֶם אָנוּ צָרִיכִים לְשִׁמְעַע וּלְהַטּוֹת אֶזְנֵן קְשָׁבָת, וּלְקַבֵּל מִכָּל אֶחָד נִקְדָּתוֹ כְּפִי שֶׁקַּבֵּל מִרַבֵּנוּ ו'ל, וְדַעַת לְנִבּוֹן, אֲשֶׁר מֵה שֶׁרַבֵּנוּ ו'ל מְעוֹרֵר כָּל-כֶּף עַל עֲגִינֵן הַתְּקַרְבוֹת לְצַדִּיקִים, וְלִהְיוֹת בְּצוּתָא בֵּין צַדִּיקֵי דוֹרֵנוּ, כְּנֻתָּו הִיא רַק עַל אֲנָשֵׁי הַיְקָרִים, הַמְקִימִים עֲצוּתוֹ הַקְּדוּשׁוֹת וּבִינֵיהֶם שׁוֹרָה רוּחַ-הַקִּדְּשׁ שֶׁל רֵאשׁ הַצַּדִּיקִים שֶׁהוּא רַבֵּנוּ ו'ל בְּעֶצְמוֹ, וְאִיךְ יַעֲלֶה עַל דַּעַת נִבּוֹן כְּמוֹךְ, שֶׁכְּנֻתָּו עַל מְפָרְסָמִים שֶׁל שֶׁקֶר, שֶׁמְלֻכוֹתָם הִיא בְּלֹא תִּאֲגָא (עֲגֵן סְנֵהֲדָרִין קה.)^א, וּמִכָּל שֶׁכֵּן עַל אֱלוֹ הַמַּעֲזִים פְּגִיָּהֶם כְּכֻלָּבִים לְחַלֵּק עַל רַבֵּנוּ ו'ל, וְעוֹד מוֹנְעִים אַחֲרֵים מִלְּהִתְקַרֵּב אֶל רַבֵּנוּ ו'ל, וְהִיאִיךְ תַּעֲלֶה מִחֻשְׁבָּה שֶׁל שְׁטוֹת כְּזוֹ בְּדַעַתְךָ ? !

יְדוּעַ הַסְּפוּר כְּשֶׁנִּתְקַרַּב רַבֵּי יִשְׂרָאֵל קֶאֱרִדוֹנְעֵר ו'ל (שֶׁהִיָּה אַחֲרֵ-כֶּף מְגֹדוּלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ) אֶל חֲסִידֵי בְּרִסְלָב, וּבָא בְּפַעַם הַרְּאשׁוֹנָה אֶל ר' מֹשֶׁה בְּרִסְלָבֵר ו'ל (שֶׁהִיָּה מִתְּלִמֵּי־דֵי מוֹהֲרַנְ"ת ו'ל), וְשִׁמְעַע מִמֶּנּוּ אִז תּוֹרָה מִמַּעֲלַת הַהִתְקַרְבוֹת אֶל צַדִּיקִים, וְאִיךְ שֶׁכָּל הַיְהוּדוֹת תְּלוּיָה בְּזֶה, וְהַפְּלִיג מְאֹד אֶל מֵה שֶׁיִּכְוֹלִים לְהַגִּיעַ עַל-יְדֵי הַתְּקַרְבוֹת אֲמִתִּית אֶל צַדִּיקִים, וְאִיךְ שֶׁנִּשְׁתַּנִּית כָּל בְּחִירָתוֹ לְטוֹבָה, וּמִתְחִיל לְבַעַר אֱלִיו יִתְבַּרְךְ בְּהַתְּלַהֲבוֹת עֲצוּמָה, וְזוֹכָה לְהַתְּעוֹרֵר מִשְׁנֵתוֹ הַעֲמָקָה וְכוּ' וְכוּ', וּשְׁאֵלוֹ רַבֵּי יִשְׂרָאֵל: "הֵיִתְכֵּן שֶׁתֵּאֱמָרוּ כְּזֹאת? הֲלֹא אֲנִי נוֹסֵעַ כְּבָר זֶה יָמִים וְשָׁנִים אֶל צַדִּיקִים, וּמַעוֹלָם לֹא שִׁמְעָתִי כְּזֹאת, וְכֵן לֹא רְאִיתִי אֲנָשִׁים שֶׁיִּגִּיעוּ לְדַרְגוֹת כְּאֱלוֹ שֶׁאֲמַרְתֶּם — לְהַתְּעוֹרֵר אֶל הַשֵּׁם יִתְבַּרְךְ עַד שֶׁיִּזְכָּה גַם הוּא לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרְךְ". וְהַשִּׁיב לוֹ רַבֵּי מֹשֶׁה בְּרַבְרֵי צְחוּת: "אַתָּה גְּרוּעַ מִפְּרָעָה, פְּרָעָה אַחֲרֵי שֶׁגָּלָה אֶת יוֹסֵף הַצַּדִּיק, שֶׁאֲמַר לוֹ נִפְלְאוֹת רַבּוֹת מֵה שֶׁיְהִיָּה וְכוּ', אֲמַר תְּכַף-וּמְיָד אֶל עַבְדִּיו: 'הִנֵּמְצָא כְּזֶה אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹקִים בּוֹ, וַיֵּאמֶר פְּרָעָה אֶל יוֹסֵף אַחֲרֵי הוֹדִיעַ אֱלֹקִים אוֹתָךְ אֶת כָּל

(א) הַגְּמָרָא שֶׁם מְבִיאָה: אֲמַר רַב שֶׁשֶׁת: חֲצָפָא מְלֻכוּתָא בְּלֹא תִּאֲגָא הִיא, כְּלוּמַר שְׁנֵרָה גְּדוּלָּה וְאִינוּ חֲסֵר אֲלֵא כְּתֵר מְלֻכוֹת — רַשִׁי, וְכְנֻתָּו לְהַלִּיץ אֶת דְּבָרֵי רַבֵּנוּ ו'ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרַ"ן, חֲלֵק ב', סִימָן א'): "כִּי יֵשׁ בְּמֵה מְפָרְסָמִים שֶׁהֵם בְּשֶׁקֶר, וְהֵם רַק עַל-יְדֵי עֲזוּת, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ חו"ל: 'עֲזוּת מְלֻכוּתָא בְּלֹא תִּאֲגָא'".

זאת, אין נבון וְחָכָם כְּמוֹךָ, אַתָּה תְּהִיָּה עַל בֵּיתִי וְעַל פִּיךָ יִשָּׁק כָּל עַמִּי' (בְּרֵאשִׁית מֵט, ל־ח־מ), כִּי תִכְּרַף-וּמְיָד כְּשֶׁשָּׁמַע נִפְלְאוֹת רַבּוֹת מִיוֹסֵף הַצַּדִּיק, הוֹדָה שְׁפָה הוּא הַמְּקוֹם הַטּוֹב בְּיוֹתֵר, וְזֶהוּ הַצַּדִּיק הָאֲמִתִּי, וְלֹא שָׁאֵל: מִדּוּעַ שָׁאַלְתִּי אֶת כָּל הַחֲרָטוּמִּים וְאִין מִגִּיד לִי זֹאת, רַק תִּכְרַף-וּמְיָד הוֹדָה... בֶּן הַדְּבָר עִמָּךְ פֶּה אֶצְלָנוּ, אַתָּה שׁוֹמֵעַ אֶת כָּל הַדְּבוּרִים הַנִּפְלְאִים, אִיךָ שֶׁלְּכָל אֶחָד יֵשׁ עֲדִין תִּקְנֶה לְתַקֵּן הַכֹּל, וְלִזְכוּת לְמָה שֶׁצָּרִיכִים לְזְכוּת בְּזֶה הָעוֹלָם, וְנִתְגַּלִּים לָךְ עֲצוֹת וְאוֹרוֹת נִפְלְאִים כְּאֵלוּ, אֲשֶׁר אֶפְלוּ הַגְּרוּעַ שֶׁבְּגְרוּעִים יְכוּל עַל יָדָם לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ יְהִיָּה אִיךָ שֶׁיְהִיָּה, מִדּוּעַ תִּשָּׁאֵל: לְמָה אֶצֶל אַחֲרִים לֹא שָׁמַעְתִּי וְרֵאִיתִי דְבָר זֶה, בְּיָדָי אִין זֶה כִּי אִם אֲשֶׁר פֶּה הוּא הַמְּקוֹם שֶׁל רֹאשׁ הַצַּדִּיקִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹסֵף הַצַּדִּיק, שֶׁהִיָּה מִבְּחִירֵי הַצַּדִּיקִים, וְאִיךָ שֶׁגַּם אֶחָיו הַקְּדוּשִׁים הָיוּ צַדִּיקִים נוֹרָאִים, אִיךָ-עַל-פִּי-כֵן עַל יוֹסֵף הַצַּדִּיק נֶאֱמַר (מִשְׁלֵי לֹא): 'רַבּוֹת בְּנוֹת עָשׂוּ חֵיל וְאַתָּה עָלִית עַל כָּלָנָה' (עֵין לְקוּטִי-הַלְכוֹת, הַשְּׁפָמַת הַבְּקָר, הַלְכָה ד), שֶׁאִיךָ שֶׁאֶחָיו הַצַּדִּיקִים עָשׂוּ חֵיל כָּל אֶחָד לְפִי מִדְּרַגָּתוֹ, אֲבָל 'וְאַתָּה [יוֹסֵף] עָלִית עַל כָּלָנָה'."

וְהִנֵּה בְּנִקְדָה זוֹ יֵשׁ לְהַאֲרִיךְ הַרְבֵּה אִיךָ אֶפֶס הַפְּנָאִי, אֲקַנֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְחַבֵּר פְּעַם סֵפֶר, אֲשֶׁר יִבְאֵר אֶת חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב וִיבְאֵר אֶת כָּל הַסְּפָקוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּכָל־לִיּוֹת הָעוֹלָם וּבְכַרְטִיּוֹת בֵּין אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תקפ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת ה'תשל"ב.

חַיִּים, חֵן וְחֶסֶד וְהַמְּתַקֵּת הַדִּינִים, יִשׁוּעוֹת וְהַרְחַבּוֹת יִמְשָׁכוּ אֶל אַהוּבִי, יְדִידֵי הַיָּקָר, הָאֲבִירָה הַשׁוֹתֶה מִמִּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נְרוֹ יֵאִיר.

מכתבך הארוך אתמול קבלתי.

אחי היקר! חזק ואמץ מאוד מאוד, כי בזה העולם צריכים להתחזק מאוד מאוד, כי אם לאו, אזי הוא אבוד לגמרי, חס ושלום, כי העולם הזה דומה לים הסוער מאוד מאוד, והאדם הוא כעומד על סלע אחד באמצע הים, והגלים רועשים ועולים אליו, והרוח חזקה מאוד מאוד, וכמעט שיטבע, חס ושלום, מה עושה? מחזיק בכל כחו בפסלע, כדי שלא יפל אל עמק המים, וצועק אליו יתברך: "חוס ורחם עלי והוציאני מן המצר הזה", ועושה כל מיני עצות ותחבולות, שלא יפל בדעתו ולא תפל רוחו, כדי שלא יתיאש, חס ושלום, כי אז בודאי יפל, כמו-כן ברוחניות, עוברים על האדם בכל יום ובכל שעה ממש משברים וגלים רבים, וסוערים עליו כל מיני דינים והרפתקאות וכו', ואם לא יחזק את עצמו בכל מיני עצות ואפנים, בודאי יפל לשוחה עמקה, לעמק הרע והחשף וכו'.

וזכר את זה תמיד, כי תצטרך לזה בימים הבאים וכו': "להתחזק ולהתאמץ בכל מיני פעולות ועצות ואפנים יהיה איך שיהיה, ולעולם אל תיאש את עצמך בתקף הקטנות והחשף והתרדמה, כי גם משם אתה יכול לשוב אליו יתברך", ואל תטעה את עצמך לומר, שדבורים אלו אינם בשבילי, כי אני נפילתי כבר כל-כף, רחמנא לצלן, עד שאיני יכול להרים את עצמי כלל, כי אני רואה איך עוברים עלי ימים ושנים ועדין אני מלא עביות וגשמיות וכו', אל תאמר כן, כי אתה מטעה רק את עצמך, וסוף כל סוף יגיע הזמן שתצטרך לשוב אל ביתך הנצחי, ומה תשיב לשולחך דבר?!

והנה אתה רואה, אשר עליך עובר ברוחניות ובגשמיות יותר ממה שעובר על אחרים, ובפרטיות בפגם הברית, רחמנא לצלן, שהפעל-דבר אורב עליך כל-כף, וכל מה שאתה רוצה לברוח ממנו, יותר רודף אותך, מכשיל אותך ומטמא אותך, רחמנא לצלן, ואין

זו עצה כָּלֵל לְרַפּוֹת אֶת עַצְמוֹ וְלוֹמַר: "עַס אִיז שׁוִין פֶּאָר פֶּאָלִינְא, חס וְשָׁלוֹם", אֲדַרְבֵּה צְרִיף לְהִתְיַשֵּׁב מְאֹד מְאֹד, סוֹף פֶּל סוֹף הוּא רוֹאָה אִיף שְׁהַסֵּמ"ף-מ"ם מִתְגַּבֵּר עָלָיו מְאֹד מְאֹד, וּמִחֲטִיאֹ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְכוּ' וּבְכָל יוֹם מִתְגַּבֵּר עָלָיו יוֹתֵר וְיוֹתֵר שְׁלֵא כְּדָרְךָ הַטָּבֵע, וְעוֹבְרוֹת עָלָיו יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת כְּאֵלוֹ, שְׁאִינֵן עוֹבְרוֹת עַל שׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעוֹלָם וְכוּ', צְרִיף לִידַע שְׁמַעְלַת נְשַׁמְתוֹ גְּבוּהָה מְאֹד מְאֹד, וְעַל-כֵּן מִתְפַּשֵּׁט עָלָיו הַסְטֵרָא אַחְרָא כָּל-כָּף, כִּי יוֹדַעַת אֲשֶׁר נִשְׁמָה זֹו יֵשׁ בְּכַחַה הַרְבֵּה לְהַמְשִׁיף שְׁכִינַת עֲזוֹ עַל הָעוֹלָם, וְיִכּוֹלָה לְגַלוֹת וּלְפָרְסֵם אֱלֻקוֹתָיו יִתְבַּרְךָ לְכָל בְּרִיָּה, עַל-כֵּן יַעַן שְׁהַסְטֵרָא אַחְרָא אֵינָה חֲפָצָה בְּזֶה, עַל-כֵּן הִיא מְטַמְּאֵת אֶת הָאָדָם לְגַמְרִי, וְחוֹזֶרֶת וּמִתְגַּבֵּרֶת בְּכָל פַּעַם כְּדִי לְהַבִּיאֹ לְהַסְתָּרָה שְׁבַתוֹף הַסְתָּרָה, וְעַיֵן בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲרָן (חֶלֶק א', סִימָן לז), שְׁהַנְּפִשׁוֹת הַנִּכְבְּדוֹת נַעֲשִׂקוֹת בְּתוֹף הַטִּיקְלָא, שְׁהִיא קִלְפַת נִגְהָ, וְהַקְלָפָה רוֹצָה שִׁישְׁתַּקַּע שָׁם וְכוּ', עַיֵן שָׁם.

הַהֲכָרַח לְקַצֵּר, מִפְּנֵי הַטְרַדָּה שְׁנִתְהוּתָה לִי.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תקפא.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת ה'תשל"ב.

שָׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סְלָה אֶל מַעֲלַת הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד,
צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי, שׁוֹתָה בְּצִמָּא דְּבָרֵי הַנַּחֵל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה,
זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

תְּשׁוּבָה עַל מִכְתָּבִי שְׁעֵבֵר עֲדִין לֹא קִבַּלְתִּי מִמֶּךָ, אֲקַוֶּה שֶׁהַפֶּל
בְּסֵדֶר, וְלִמְעַן הַשָּׁם וּלְטוֹבַתְךָ הַנִּצְחִית, חֲזַק מְאֹד מְאֹד לְהִיּוֹת רַק

בְּשִׁמְחָה, וּלְהִרְחִיק מִמֶּךָ אֶת הָעֲצָבוֹת וּמֵרָה שְׁחוּרָה, שְׁלֵא מוֹעִילָה
כָּלֵל, אֲדַרְבֵּה עוֹד מִזִּיקָה מְאֹד כִּידוּעַ, וְכַמּוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְנּוּ ז"ל,
שְׁתַּכְּף-וּמִיד כְּשֶׁנִּכְנָסִין בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, עֲבָרָה גְדוֹלָה כְּשֶׁהוּא
בְּעֲצָבוֹת (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן מַח), וּתְהִלָּה לְאֵל, יֵשׁ לָנוּ עַל
מִי לְהַשְׁעִין "עַל הַכַּח שֶׁל רַבְנּוּ ז"ל", שֶׁאָמַר: "מָה לָּכֶם לְדַאֵג מֵאַחַר
שֶׁאֲנִי הוֹלֵךְ לְפָנֶיכֶם" (תִּי-מוֹהַר"ן, סִימָן רַכָּה), כִּי בְּיָדָי הוּא מְלִיץ יִשְׂרָאֵל
לְמַעַלְהָ עָלֶיךָ, וְהֶעֱקַר חֲזַק וְאֵמֵץ בְּשִׂיחָה וּתְפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, וְהַכֹּל
בְּשִׁמְחָה כַּמּוֹבָא בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת (אוֹת שִׁמְחָה, סִימָן פֶּא): הַתְּפִלָּה כְּשֶׁהִיא
בְּשִׁמְחָה, הִיא עֲרֻבָה וּמְתַקָּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְתִשְׁתַּדֵּל לְרַקֵּד
בְּכָל יוֹם בְּמָקוֹם מִיְחָד שֶׁאֵין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִמְתַּקּוּ מִמֶּךָ
כָּל הַדֵּינִים, כַּמּוֹבָא בְּלְקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן י'): עַל-יְדֵי מַחִיאת
כַּף וְרִקּוּדִים נִמְתַּקִּים כָּל הַדֵּינִים, וְאֵל יִהְיֶה דָּבָר זֶה קַל בְּעֵינֶיךָ, חֵס
וְשָׁלוֹם, רַק לְרַקֵּד כִּנ"ל בְּמָקוֹם מִיְחָד, שְׁלֵא יַדַּע מְזֶה שׁוֹם אָדָם,
כִּי בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים "מִצּוֹת הַשִּׁמְחָה" שֶׁהִיא תְּכָלִית כָּל הַמִּצְוֹת,
עֲדִין כָּל-כֶּף בְּהִסְתֵּר, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְהָאֲרִיז"ל גָּלָה לְאַנְשֵׁי סוּדוֹ, כִּי
בְּעִבּוּר זֶה בְּאוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, כָּל הַקְּלָלוֹת שֶׁבַּתּוֹכָהּ "תַּחַת אֲשֶׁר
לֹא עֲבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׁמְחָה" (דְּבָרִים כח, מז), וְאָמַר שְׁעַל-יְדֵי
שִׁמְחָה בְּאַלְקוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, יְכוּלִים לְזַכּוֹת לְנִבּוּאָה וְרוּחַ-הַקֹּדֶשׁ, רַק
שִׁיְהִיָּה בְּאֵמֶת וּבְלֵב שָׁלֵם, וְכַמּוֹבָא בְּלְקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן
כד), שְׁעַל-יְדֵי שִׁמְחָה עֲצוּמָה זוֹכִים לְהַשְׁגַּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, בְּבַחֲנֵינָת
מְטִי וְלֹא מְטִי תְּכָלִית הַמְּדַרְגָּה הָעֲלִיּוֹנָה, וְאִיתָא שֵׁם (חֶלֶק ב', סִימָן
י'), שְׁעַל-יְדֵי שִׁמְחָה זוֹכָה שְׁמוּחָה הוּא בַּחֲרוּת, וְזוֹכָה לְיִשׁוּב הַדַּעַת
אַמְתִּי, וְעוֹד אִיתָא שֵׁם (סִימָנִים: כג כד), שְׁזוֹכִים לְרַפּוּאָה בְּרוּחָנִיּוֹת
וּבְגִשְׁמִיּוֹת עַל-יְדֵי מִדַּת הַשִּׁמְחָה, וְאִמְרַתִּי רָמְזוּ (שִׁיר הַשִּׁירִים א, ד):
"הִבִּיאֲנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו נִגְלֶה וּנְשַׁמְחָה בָּךְ", לְזַכּוֹת לְהַכְּנֵס לְחֲדָרֵי
מֶלֶךְ מְלָכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הוּא עַל-יְדֵי נִגְלֶה וּנְשַׁמְחָה
בָּךְ, כִּי עַל-יְדֵי "מִדַּת הַשִּׁמְחָה" זוֹכִים לְבַקֵּר בְּהִיכָל, וְלַחְזוֹת בְּנֻעָם זִיו
הַשְּׁכִינָה הַקְּדוּשָׁה, הַמְּמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוּבֵב כָּל עֲלָמִין, גַּם אִמְרַתִּי
"אֲנֹכִי אֲשַׁמַּח בְּה'" יִתְמוּ חֲטָאִים" (תְּהִלִּים קד, לד-לה), עַל-יְדֵי שִׁשְׁמַח

עֲצָמוּ בְּאַלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדֵי-זֶה יִתְמוּ הַחֲטָאִים מִמֶּנּוּ, וַיִּמְחְלוּ לוֹ
עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו.

אָחִי הַיָּקָר, חֲמֵדַת לְבָבִי, הָאֱהוּב לִי מְאֹד, קַיִם כָּל זֶה, וְאִז טוֹב
לָךְ לְנַצַּח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...
...

תקפב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי - עֶרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תּוֹלְדוֹת ה'תשל"ב.

אִךָ טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ לְאֱהוּבִי, יַקִּירִי, הַבְּחוּר הַנְּחָמָד וְהַנְּעִים,
שׁוֹתֵה מִבְּאֵר מַיִם חַיִּים מִהַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חַכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ
... נֵרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנַצַּח.

פְּלִיאָה נִשְׁגָּבָה בְּעֵינַי, שָׁזָה כַּחֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת שְׁדַבְּרָתִי עִמָּךְ
וְהִבְטַחְתָּ לְכַתֵּב, וְעַדִּין לֹא קִבַּלְתִּי שׁוּם מִכְּתָב מִמָּךְ, וְהִנֵּה אֲנִי רוֹאֶה
בְּעֲצָמִי, אִיךָ הִבְעַל-דְּבָר מִתְפַּשֵּׁט בְּכַבְדוֹת עֲצוּמָה לְבָלִי לְכַתֵּב לָךְ,
וּכְבֹר כְּתִבְתִּי לָךְ כַּמָּה מִכְּתָבִים, וּבְכָל פַּעַם יֵשׁ לִי טְרָדוֹת אַחֲרוֹת,
שְׁעַל-פִּי-רַב שְׁכַחְתִּי לְשַׁלַּח לָךְ, וְנִרְאָה שֶׁהִבְעַל-דְּבָר אֲוִרַב עַל זֶה
בְּיֹתֵר לְבָלִי לְהִיּוֹת בְּיַחַד בְּאַחַדוֹת אֶחָד עִם חֲבֵרוֹ, שְׁזוֹהִי קִלְפַת הַמֶּן -
עֲמָלֶךָ, הָאוֹמֵר (אֶסְתֵּר ג, ח): "יִשְׁנֹו עִם אֶחָד מִפְּזָר וּמִפְּרָד בֵּין הָעַמִּים"
וְגו', כִּי רוֹצֵה לְהַפְרִיד בֵּין הַחֲבֵרִים, כִּי כְּשִׁישְׂרָאֵל בְּאַחַדוֹת אַחַת, אִז
אֵין שׁוּם רַע יְכוּל לְנַגֵּעַ בָּהֶם — בֵּין בְּרוּחַנִיּוֹת וּבֵין בְּגִשְׁמִיּוֹת, וְעַל-כֵּן
מֵנִיחַ אֶת עֲצָמוֹ הִבְעַל-דְּבָר לְאֶרְכוֹ וּלְרַחְבּוֹ לְקַלְקַל בְּרִית הָאֱהָבָה
בֵּין יִשְׂרָאֵל, כִּי בְּאֶפְן הַזֶּה יִלְכֹּד אֶת כָּל אֶחָד בְּמִצּוֹדָתוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם,
וְעַל-כֵּן הִזְהִירוּנִי רַבְּנוּ ז"ל, הִבְעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ, הָאֲרִיז"ל וְרַבִּי
שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי (שְׁהֵם יַחֲדֵי הַדּוֹרוֹת, מִמְּשִׁיכֵי אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ מִיּוֹם

הַחֲרָבָן, וּמַגְלִים וּמִפְרָסְמִים אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּהַתְגַּלוֹת נִפְלְאוֹהָ, עַד שְׁגַם אֲנַחְנוּ הָרְחוּקִים נוּכַל לְזַכּוֹת לָזֶה, עַל אֶהְבֵּת חֲבָרִים, וְלֵאחֲזוֹ אֶת עֲצָמָם בְּיַחַד (כְּמוֹכָא בְּסִפְרֵיהֶם הַקְדוּשִׁים), וּכְשֵׁאי אֶפְשֶׁר לְהִתְנוּעַד יַחַד, עַל-כָּל-פְּנִים לְקַשֵּׁר עֲצָמוֹ עַל-יַדֵּי פְתִיכָה, כִּי מוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קַעג), שֶׁהִכְתֵּב הוּא הַתְגַּלוֹת פְּנִימִיּוֹת הַנֶּפֶשׁ, בְּסוּד מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (שֶׁבֶת קה.): אֲנֵא נִפְשֵׁי פְתִיבִית יְהִיבִית, הֵינּוּ שֶׁהַפּוֹתֵב נוֹתֵן נִפְשׁוֹ בְּתוֹף הַפְּתִיב וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְעַל-כֵּן כְּשֵׁאי אֶפְשֶׁר לְהִתְנוּעַד עִם חֲבָרוֹ כִּי גַר בְּרַחוּק מְקוֹם מְמוֹנוֹ, טוֹב מְאֹד לְהִתְקַשֵּׁר עִמוֹ עַל-כָּל-פְּנִים עַל-יַדֵּי הַפְּתִיב.

הַכָּלֵל, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר, בְּזֶה הָעוֹלָם צָרִיכִים לְהִתְחַזְקוֹת עֲצוּמָה מְאֹד מְאֹד כְּפִי מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד בְּפִרְטֵי פְרֻטִיּוֹת מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וּבְפִרְטֵי מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל כָּל הַבָּא לְהַכְנִס אֶל הַקְדָּשָׁה, שֶׁעָלָיו מִתְעוֹרְרִים וּמִתְגַּבְּרִים קְטְרוּגִים, בְּלְבוּלִים וּמְנִיעוֹת רַבּוֹת עַד מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (סְפָה נב.): כָּל הַגְּדוֹל מִחֲבָרוֹ יִצְרוֹ גְּדוֹל הַיְמָנוֹ; כִּי כָּל מַה שֶּׁרוּצָה לְהַכְנִס לְקְדָשָׁה גְבוּהָה, יוֹתֵר מִתְגַּבְּרֵת וּמִתְפַּשְׁטֵת עָלָיו הַסְטָרָא אַחְרָא לְמַנַּע וּלְעַכֵּב וְכוּ', וְזֶה עֶקֶר הַנְּסִיּוֹן, אֲשֶׁר אֵינִי הָאָדָם יְכוּל לְעַמֵּד וּלְהִבִּין אֶת עִמְק הָעֲנִיָּן הַנִּשְׁגָּב הַזֶּה, וּמִכָּל שֶׁפֶן מִי שֶׁנִּפְל וְנִכְשַׁל כְּבָר בְּמַה שֶׁנִּכְשַׁל וְכוּ', לוֹ נִדְמָה כִּי נִאֲבָדָה כְּבָר תִּקְנָתוֹ, וְאֵינִי לוֹ כְּבָר שׁוֹם תִּקְנָה, וּכְאֵלוֹ נִפְל בַּחֲשָׁף כְּזֶה אֲשֶׁר לְעוֹלָם כְּבָר לֹא יִהְיֶה לוֹ אוֹר, חֵס וְשְׁלוֹם, וּבְאַמַּת אֵינוֹ כֵּן, כִּי הַדְּלָקַת הָאוֹר אֵינִי סוֹף אֶצְלוֹ שֶׁיֵּאִיר לוֹ, זֶה תְּלוּי בְּךָ בְּעֲצָמְךָ, כְּפִי שֶׁתִּתְגַּבֵּר וְתִתְמַיֵּד בְּשִׂיחָה בֵּינְךָ לְבֵין קוֹנֵךְ, שֶׁהִיא תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּה, כֵּן יִהְיֶה לְךָ אוֹר, כִּי עַל-יַדֵּי תְּפִלָּה מְאִיר לְאָדָם, כִּי מִמְּשִׁיף עַל עֲצָמוֹ תִּשׁוּקַת נֵעַם זִיו אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, הַמְּמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין וּבְתוֹף כָּל עֲלָמִין, כִּי בְּכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שָׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, כִּי הַכֵּל לְכָל עֵצָם עֲצָמִיּוֹת חִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וּכְשֵׁיִדַּע יְדִיעָה זוֹ, אִזּוֹ יוּכַל לְצֵאת גַּם מֵעִמְק הַחֲשָׁף, כִּי הֵלֵא אֵינִי בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, כִּי כָּל הַבְּרִיאָה הִיא עֵצָם אֱלֻקוֹת בְּהַתְּלַבְּשׁוֹת כְּזוֹ וְכוּ'.

וְתַתְּמִיד מְאֹד בְּלִמּוּד גְּמֵרָא בְּפִשְׁיטוֹת וּבְתַמִּימוֹת, וְכֵן בְּלִמּוּד
שְׁלֶחֶן עָרוֹף כְּאֲשֶׁר דִּבְרַנּוּ, וּמַחֲמַת טְרוּדוֹתֵי עֲכָשׁוּ בְּעַרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ
— אֶקְצֹר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָהּ...

תַּקְפָּג.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֹדֵר תּוֹלְדוֹת ה'תשל"ב.

חַיִּים וְשְׁלוֹם וְהַמְתַּקְתָּ הַדִּינִים מֵעַל יְדֵי הַיָּקָר, הָאֲבֵרָךְ הַמְשִׁתּוֹקֵק
לְעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל־פִּי דְרָךְ הָאֵמֶת שֶׁקִּבְּלָנוּ מִהַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר
חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר בְּעַרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ קִבְּלַתִּי, וְלֹא הָיָה הַפְּנָאֵי לְהַשִּׁיבְךָ
תַּכְף־וּמִיד כְּרִצּוֹנְךָ.

מְאֹד נִשְׁבַּר לְבִי בְּקִרְבֵי מְכַל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, אִךְ יְדִיד נִפְשִׁי
לֹא כָף קִבְּלָנוּ מִרְבֵּנוּ ז"ל לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמוֹ אֶל הַצֶּעֶר, וְלִפְל בְּדַעְתּוֹ
מְכַל פָּרֵט וּפָרֵט שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, אֲדַרְבֵּה, אֲפִלוּ אִם יַעֲבֹר, חַס וְשְׁלוֹם,
מִה שֶׁיַּעֲבֹר, גַּם־כֵּן צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק וְלִמְצֹא הֶרְחָבוֹת בְּתוֹךְ הַצָּרָה (עֵין
לְקוּטֵי־מִוֶּהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קצ"ה), וּמְכַל שֶׁכֵּן בְּעֵנְיָנִים כְּאֵלוֹ, בְּוִדְאֵי
צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת בְּאִפְסָן שִׁיתְחַזֵּק וְיַעֲמֵד עַל עַמְדוֹ, וְלֹא
יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ, וְאִף שְׂאֵלוֹ הַעֲנִינִים שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ, הֵם דְּבָרִים קְטָנִים
לְדַעְתִּי, כְּאֲשֶׁר דִּבְרַנּוּ פְּנִים אֶל פְּנִים אִךְ מֵאֲחָר שֶׁמְבַלְבְּלִים אוֹתָךְ
כָּל־כָּף, בְּוִדְאֵי הֵם הֵם הַמְּנִיעוֹת, הַבְּלִבּוּלִים וְהַנְּסִיווֹת שֶׁבָּהֶם מְנַסִּים
אוֹתָךְ, לְרֹאוֹת אִיךָ תִּתְחַזֵּק עֲצָמְךָ, וְלִהְיֶיךָ תַּפְנֵה בְּשַׁעַת הַמְּרִירוֹת,
וּכְבָּר אֲמַרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (עִבּוֹדָה זָרָה ג.): אֵין הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא כָּא
בְּטְרוּנְיָה עִם בְּרִיּוֹתָיו, וְכֵן הוּא בְּמִדְרָשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה לַד, א), שֶׁאֵין

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בָּא בְּטַרְחוֹת עִם בְּרִיּוֹתָיו, לֹא בָּא עַל הָאָדָם אֲלָא לְפִי כַחוּ, אַתָּה מוֹצֵא כְּשֶׁנִּתֵּן הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, אִלּוּ הָיָה בָּא אֲלֵיהֶם בְּחֹזֶק כַּחוּ, לֹא הָיוּ יְכוּלִים לַעֲמֹד, שְׁנֵאמַר (דְּבָרִים ה, כב): "אִם יִסָּפִים אֲנַחְנוּ לְשִׁמְעַ" וְגו', אֲלָא לֹא בָּא עֲלֵיהֶם כִּי אִם לְפִי כַחַם, שְׁנֵאמַר (תְּהִלִּים כט, ד): "קוֹל ה' בְּכַח", בְּכַחוּ אֵינּוּ אוֹמֵר אֲלָא בְּכַח — לְפִי כַחוּ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; הֵינּוּ שֶׁכָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם — דְּבָר קָטָן אוֹ דְּבָר גָּדוֹל, יֵדַע שֶׁזֶּה הַנְּסִיּוֹן וְזוֹ הִירִידָה וְהַנְּפִילָה שְׁמִסְבָּבִים עִמּוֹ מְלַמְעֵלָה, הַכֹּל לְפִי כַחוּ, שְׂרוּצִים לְרֹאוֹת לְהִיכֵן יְבָרַח, וְאִפְלוּ הִירִידָה וְהַנְּפִילָה וּבִלְבוּל הַדַּעַת הַגְּרוּעִים בְּיוֹתֵר, שְׁעוֹבְרִים עֲלָיו, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, גַּם-בֵּן יֵדַע וַיֵּאמֵן כִּי אִלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם מְסַתֵּתֵר שָׁם (עֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קטו), וְזֶה הַנְּסִיּוֹן שֶׁלָּךְ, וְאִם תִּתְחַזֵּק וְתִתְאַמֵּץ לְבָרַח מִמְּקוֹמָךְ וּלְקַשֵּׁר עֲצָמְךָ אֶל לְמַעְלָה מִהַמָּקוֹם, שֶׁהוּא הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ — מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲזַ תִּשְׁעַע וַיִּמָּתֵק מִמֶּךָ הַכֹּל, כִּי עֵקֶר הִירִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת שֶׁל הָאָדָם, כְּשֶׁנּוֹפֵל עַל-יְדֵי חֲטָאִיו, עוֹנוֹתָיו וּפְשָׁעָיו אֶל תַּחַת הַמָּקוֹם וְהַזְּמַן, וְנִדְמָה לוֹ שֶׁהַכֹּל טָבַע, וְהוּא בְּתוֹךְ הַמָּקוֹם וְהַזְּמַן שֶׁשָּׁם עֵקֶר הַמִּצַּר וְהַצְּמָצוּם, אֲבָל כְּשֶׁזּוֹכֶה לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִהַמָּקוֹם וְהַזְּמַן, אֲזַ נִמְתַּק מִמֶּנּוּ הַכֹּל, וְזוֹכֶה לְהַנְּשֵׁעַ. וְאִיךָ זוֹכֶה לְקַשֵּׁר אֶת עֲצָמוֹ מִתּוֹךְ הַמָּקוֹם וְהַזְּמַן, שֶׁשָּׁם עֵקֶר הַצְּמָצוּם, אֶל לְמַעְלָה מִהַמָּקוֹם וְהַזְּמַן, שֶׁשָּׁם עֵקֶר הַחֲרוּת? עַל-יְדֵי תּוֹרָה וְתַפְלָה.

עַל-בֵּן עֲשֵׂה מֵה שֶׁתַּעֲשֶׂה עַכְשָׁנוּ, וְתִיחַד לְעֲצָמְךָ מְקוֹם קְבוּעַ שְׁאִין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, וְתִשְׁיַח וְתִסַּפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל לְבָב הַנְּשַׁבֵּר, וְכָל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפָרְטִי פָרְטִיּוֹת כְּאֲשֶׁר יִדְבַר הַתִּינוּק לְפָנָיו אָבִיו, וְאֲז תִּרְאֶה נִפְלְאוֹת רַבּוֹת כִּי יִקַּל לְךָ מְאֹד, וְאִם תִּתְמִיד בְּזֶה תַּפְלָה אַחֵר תַּפְלָה, אֲזַ יִשְׁכַּר לְבָב הָאֶבֶן, וְתִזְכֶּה לְלֵב בְּשׂוֹר, וְלִידַע שֶׁהַכֹּל לְטוֹבֶתְךָ הַנְּצַחִית (עֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ד), שֶׁזֶהוּ תַעֲנוּג עוֹלָם הַבָּא.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

תקפר.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא ה'תשל"ב.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה אֶל מַעֲלַת הָאֲבָרָה הַיָּקָר ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ קִבְּלֹתִי, וְלִהְשִׁיבְךָ דְבָרֵי אֱמֶת, הֲלֹא סִפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל בְּיָדְךָ, וְהַעֲקֵר בְּזֶה הָעוֹלָם לְקַדֵּשׁ אֶת הַשְּׂבָעָה גְרוֹת: הָעֵינַיִם, הָאָזְנוֹיִם, הַחֹטֵם וְהַפֶּה, שְׂבָאֵיבָרִים אֵלּוּ תְלוּיּוֹת כָּל הַמַּדּוֹת הַטּוֹבוֹת וְכָל הַקְּדוּשׁוֹת, לְשֹׁמֵר מְאֹד מְאֹד אֶת הָעֵינַיִם לְבָלִי לְהַסְתַּפֵּל בְּשׁוֹם דְּבַר הַמְּבִיא לְיָדִי הַרְהוּרִים רָעִים, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, לְקַדֵּשׁ אֶת הָאָזְנוֹיִם, לְהַשְׁמִיעַ לְאָזְנוֹיִךְ רַק תּוֹרָה וּרְמִזִּים, וְהַחֹטֵם יִשְׁמַר מְאֹד מְאֹד מִכַּעַס וּמִקְפִּידוֹת, הֵן עַל בְּנֵי וְעַל בְּנֵי בֵיתוֹ, וּמִכָּל שָׂפָן עַל אַחֲרִים, וַיְהִי סִבְלָן גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד, וְהַפֶּה יְהִי סְגוּר תָּמִיד כְּאֵלֶם לֹא יִדְבֵר, כִּי עַקֵּר הָאָדָם הוּא הַדְּבוּר, שֶׁהוּא צְנוּר הַשֹּׁפֵעַ, וְעַל-יָדֵי קְדוּשַׁת הַשְּׂבָעָה גְרוֹת יָאִיר עָלָיו אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וַיִּזְכֶּה לְרוּח־הַקְּדוֹשׁ בְּרוּר (כְּמוֹבָא בְּלִקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כ"א), וְעַל כָּלֶם יְהִי תָמִיד בְּשִׂמְחָה וּבְכַפְנִים שׁוֹחֲקוֹת יְהִי אִיף שְׂיִהְיֶה, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֲתָךְ, עִמָּךְ וְאַצְלָךְ, מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ מְמֹלָא כָּל עַלְמִין, וְסוֹבֵב כָּל עַלְמִין אֵין בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל.

וְהַעֲקֵר לְהַשְׁרָאת הַנְּבוּאָה וְרוּח־הַקְּדוֹשׁ לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, כִּי הוּא בְרוּר הַמְּדַמָּה (כְּמוֹבָא שָׁם, סִימָן נ"ב), וְעַל-כֵּן הַנְּבִיאִים הָיָה לְפָנֵיהֶם כְּלֵי נְגוּן לְנִגּוֹן, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (מְלָכִים-ב ג, טו): "וְהָיָה כְּנִגּוֹן הַמְּנַגֵּן וְתָהִי עָלָיו רוּחַ ה'" וְגו'.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תּקפּה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא ה' אֶת־שִׁלְבֵי.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה אֶל יְיָדֵי הַיָּקָר, הַבְּחוּר ... גִּירוּ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ קִבְּלָתִי עֲכָשׁוּ, צַר לִי מְאֹד מְאֹד מִמָּה שֶׁעוֹבֵר עָלַיְךָ, וְהִנֵּה
 בְּשָׁבוֹעַ זֶה קוֹרִין "וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיִּלְךָ חֲרָנָה", יְדוּעַ אֲשֶׁר
 "בְּאֵר שֶׁבַע" נִקְרָאת הַמַּלְכוּת שֶׁהִיא מִדַּת הָאֱמוּנָה (עֵינֵי בְּשַׁעֲרֵי אוֹרָה),
 וְהַמַּלְכוּת נִקְרָאת גַּם־כֵּן הַדְּבוּר, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּתַקוּנֵי זֶהר (בַּהֲקֻדְמָה דף
 יז.) "מַלְכוּת פֶּה", כִּי שְׁלֵמוֹת בְּרוּר וְזִכּוּף הָאֱמוּנָה, זֶה זֹכִים עַל־יְדֵי
 דְּבוּר הַפֶּה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים פט, ב): "אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ בְּפִי", כִּי
 עַל־יְדֵי שֶׁהָאָדָם מִתְּפַלֵּל וּמְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, בְּזֶה סִימָן שֶׁאֱמוּנָתוֹ
 בְּשְׁלֵמוֹת, וְזֶה עֵקֶר הַגְּאֻלָּה, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ וְ"ל בְּלִקוּטֵי־מוֹהַר"ן
 (חֶלֶק א', סִימָן ז): עֵקֶר הַגְּלוּת אֵינָה אֶלָּא מִחְסְרוֹן הָאֱמוּנָה, פְּגָם
 הַתְּפִלָּה, עֵינֵי שֵׁם, נִמְצָא בְּשֶׁהָאָדָם מִתְחַזֵּק בְּתְפִלָּה וְהַתְּבוּדָּדוּת עִם
 הַדְּבוּרוֹ, נִבְנִית מִזֶּה הַמַּלְכוּת דְּקֻדְשָׁה, וְזוֹכָה לַגְּאֻלָּה, וְהוּא בְּעוֹלָם
 הַחַרוּת, וּמִתְעַנֵּג מִזִּיו נַעַם הַשְּׂכִינָה קְדִישָׁא, הָאֶרֶת הָאֱמוּנָה, וְחַס
 וְשְׁלוֹם, כְּשֶׁהָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, בְּחִינַת יַעֲקֹב, יוֹצֵא מִזֶּה, הֵינּוּ שֶׁנִּפְגָּם
 הַדְּבוּר בְּדְבוּרִים פְּגוּמִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, אֲז נִפְגַּמַת הָאֱמוּנָה גַם־כֵּן,
 כִּי אִם הִיתָה אֱמוּנָתוֹ חֲזָקָה, לֹא הָיָה מְדַבֵּר, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, מַה שֶׁאֲסוּר
 וְעַל־יְדֵי דְבוּרִים פְּגוּמִים, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, מְעוֹרֵר רוּחַ נְסֻעָה (עֵינֵי שֵׁם,
 סִימָן לח) בְּחִינַת (תְּהִלִּים קיח, ח): "רוּחַ סְעָרָה עָשָׂה דְּבָרוֹ", כִּי עַל־יְדֵי
 פְּגָם הַדְּבוּר גּוֹרֵם עַל עֲצֻמוֹ הַסְּתָרָה, וְחֲשֵׁף גְּדוּל, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, שְׁנֵי
 בְּחִינַת "חֲרוֹן אַף", וְאֲז עוֹבֵר עָלָיו מַה שֶׁעוֹבֵר, וְזֶה "וַיֵּצֵא יַעֲקֹב
 מִבְּאֵר שֶׁבַע", כְּשֶׁהָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, בְּחִינַת יַעֲקֹב, יוֹצֵא "מִבְּאֵר שֶׁבַע"
 — מִהָאֱמוּנָה וְהַתְּפִלָּה, עַל־יְדֵי־זֶה "וַיִּלְךָ חֲרָנָה" — בָּא, רַחֲמָנָא
 לְצַלָּן "חֲרוֹן אַף" גְּדוּל וְדוּ"ק.

וְעָקַר הַלְמוּד הַגָּדוֹל בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ — לְהַרְגִיל עֲצָמוּ
בְּמִדַּת הַ"שְׁתִּיקָה", שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְטַעַם מְטַעַם אֹר הַגְּנוּז הַמְּאִיר
בְּכָל יוֹם. וּבְלִקּוּטֵי-מוֹהַר"ן, (חֵלֶק ב', סִימָן פ"ז) אֵימָא, שְׁעַל-יְדֵי כְּנֻת
אֱלוֹל, שֶׁהִיא לְדָם וְלִשְׁתֵּק לְמַחְרָפוֹ (פְּמוּבָא בְּסִימָן ו', שָׁם, חֵלֶק א'), זֹכָה
לְמִצָּא אֶת זְוֹגוֹ, שֶׁרֵשׁ קִדְשָׁתוֹ שְׁנִקְרָאת "מְלָכוּת".

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

תקפו.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא הַתְּשֻׁל"ב.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל מַעְלַת הָאֲבָרָה הַיָּקָר
לִי מְאֹד, הַרוֹצֶה לְהֵאִיר נַפְשׁוֹ מְאֹד הָאוֹרוֹת הַנַּחֵל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר
חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוֹ יְאִיר.

אֶתְמוּל בְּלִילָה מְסֹר לִי בְּחֹר אֶחָד מִכְּתָב שְׁשֻׁלְחַת בְּשִׁבְלִי,
וּבְאֵמַת הִזֵּה פָּלָא בְּעֵינֵי, אֲשֶׁר כָּבֵר כְּתָבְתִי לָךְ לְפָנַי כְּמָה שְׁבוּעוֹת,
וְאֵינִי שׁוֹמֵעַ מִמֶּךָ.

וְעַל-כֵּן יִפְּלָא בְּעֵינֵי מְאֹד, מְדוּעַ לֹא תִכְתֵּב יְשִׁירוֹת אֵלַי, כִּי
עַל-פִּי-רַב אֲנִי יוֹשֵׁב בְּבֵיתִי, וְאֵינִי מְתוֹעֵד עִם אֲחֵרִים, רַק אֶתְמוּל
הֵייתִי בְּהֶסְפֵּד שֶׁהֶסְפִּידוּ כָּאֵן אֶת הַגָּאוֹן הַצַּדִּיק רַבִּי דָּוִד יוֹנָגְרִיז ז"ל,
וְאֵז מְסֹר לִי הַבְּחֹר הַנִּלְ אֶת הַמְּכָתָב, וְלוֹלָא זֹאת הִזֵּה נִמְשָׁךְ עוֹד
כְּחֻצֵי שְׁנָה, עַד שֶׁהִזֵּה מִגִּיעַ אֵלַי, עַל-כֵּן אֵינִי מִבִּין לָמָּה לֹא כְּתָבְתָּ
יְשִׁירוֹת אֵלַי.

כֵּן אֲבַקֵּשׁ מִמֶּךָ עַל לְהֵבֵא, שְׁתִּכְתֵּב יְשִׁירוֹת אֵלַי, וּמִכָּל שְׁכָן
הַסְּפָרִים אִם רְצוֹנָךְ שְׁיִגִיעוּ לְיָדִי, תִּשְׁלַחֵם רַק אֵלַי.

וְהִנֵּה מֵה שְׁפֹתֶיךָ שֶׁשְׁלַחְתָּ חִבִּילַת סְפָרִים, וְכֵן אַתָּה שׁוֹלַח
מִכְתָּב וְהַרְשִׁימָה אֵלַי, אֲבָקְשֶׁךָ לְכַתֵּב לִי תַכְף־וּמִיד אִם נִשְׁלַח אֵלַי
אוֹ אֶל אַחֲרִים, כִּי אַחֲרַת יֵאבֹד כַּנְּ"ל.

וַיֵּשׁ פֹּה כַּמָּה אֲבָרְכִים שְׁמֻזְזִים אוֹתִי לְכַתֵּב לָךְ אוֹדוֹת קִנְיַת
הַסְּפָרִים, וְעַל־כֵּן אֲנִי מְחַכֶּה לְרִשְׁימָה וְלִתְשׁוּבָה מִמֶּךָ תַכְף־וּמִיד
בְּקִבְלַת מִכְתָּבִי זֶה.

הַכֹּפֵל הַדְּבָר, שֶׁתִּרְאֶה לְשַׁלַּח יִשִּׁירוֹת אֵלַי כִּי בְּאִפְּן אַחַר יֵאבֹד
כַּנְּ"ל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמֶךָ...

וּמֵה שְׁפֹתֶיךָ מַעֲנִין פְּרִנְסָה וְזוּוּג, מְבֹאָר (בְּלִקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק
א', סִימָן ט): כִּפִּי שְׁמֻפְרָנִס לְאַבְיו שְׁבִשְׁמִים בְּתַפְלָתוֹ, כֵּן נוֹתְנִים לוֹ
פְּרִנְסָתוֹ, וְכֵן כִּפִּי הַזּוּוּג שְׁגוּרָם בְּתַפְלָתוֹ, כֵּן זוֹכֶה לְזוּוּגוֹ, הֵינּוּ כִּי
הַתְּחִלָּה וְעַקֵּר הַכֹּל הוּא תַפְלָה, שִׁיחָה רְגִיל לְיַחַד לְעֲצֻמוֹ מְקוֹם
מִיחָד שְׁאִין שֵׁם בְּגִי־אָדָם, וַיִּפְרֹשׁ שִׁיחָתוֹ וְכֹל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו אֵלָיו
יְתַבְרָךְ, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וַיִּכְטַל עֲצֻמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יְתַבְרָךְ,
שְׁנֵה בְחִינַת: "אֲנִי לְדוֹדִי" (שִׁיר הַשִּׁירִים ו, ג) זִיךְ אִין גְּאֲנָצִין אִיבְעֵר
גְּעֵבֵן צוֹ הַשֵּׁם יְתַבְרָךְ^א (שְׁזוֹ כְּוַנַּת אֶלּוּל כְּפִדּוּעַ), אֲזִי עַל־יְדֵי־זֶה
יִזְכֶּה שִׁיחָה זּוּוּגוֹ כְּרִצּוֹנוֹ (עֵין לִקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן פז), וְאִיתָא
בְּתַקוּנֵי־זֶהָר (תַּקוּן יד, דָּף ל:): וְעַם כָּל דָּא אִם חִזֵּר בְּתִיבְתָא עֲלֵיהּ
אַתְמַר וְשָׁב וְרָפָא לוֹ, וַיִּהְיֶה לוֹ בַּת זּוּגִיָּה^ב, וְכֵן תִּמְשָׁךְ עָלָיו פְּרִנְסָה
(עֵין לִקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קעב), כָּל הַחֲסְרוֹנוֹת הֵן מֵצַד הָאָדָם
בְּעֲצֻמוֹ, כִּי עַל־יְדֵי מַעֲשָׂיו עוֹשֶׂה צֶל שְׁלֵא יִגִיעַ אֵלָיו אוֹר וְהַשְׁפַּעַת
הַשְׁכִּינָה, אֲבָל כְּשׁוֹזְכֶה לְכַטַּל עֲצֻמוֹ אֵלָיו יְתַבְרָךְ בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת,

א) לְמַסַּר אֵת עֲצֻמוֹ לְגַמְרֵי לְהַשֵּׁם יְתַבְרָךְ.

ב) מְדַבֵּר שֵׁם בְּתַקוּנֵי זֶהָר, שְׁעַל־יְדֵי פְגַם הַכְרִית מְאֹבֵד אֵת זּוּוּגוֹ, וּמְסַיֵּם: וְעַם כָּל זֶה, אִם חִזֵּר
בְּתִשׁוּבָה, נֶאֱמַר עָלָיו: "וְשָׁב וְרָפָא לוֹ", וְנוֹתְנִים לוֹ בַּת זּוּגוֹ.

אז תִּמְשֹׁךְ עָלָיו הָאֶרֶת הַמַּחֲיִן, וַיִּזְכֶּה לְהַשְׁפִּיעַ בְּפִרְנֶסָה, וַזּוּוּגוּ תִּהְיֶה נְעֻשִׁית עֲזוּרָת, וְכִלְשׁוֹן הַתְּקוּנִים (שָׁם): עֲזוּר לֹא בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי, עֵינֵי שָׁם; וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ וְ"ל (בְּכָא מְצִיעָא נֹט): אוֹקִירוּ לְנִשְׁיִכּוּ, כִּי הֵיכִי דְתַתְּעִתְרוּ, וַיֵּשׁ בְּזָה סוּד נִפְלָא כְּמוּבָא, אוֹקִירוּ מִלְשׁוֹן קָרִי, וְאָמְרוּ בְּזָהר הַקְּדוּשׁ (פְּנִחַס רַמְד): מָאן דְּזָרִיק פְּרוּרִין דְּנַהֲמָא, עֲנִיּוֹת רְדִיף אֲבַתְרִיה, כָּל שְׂכָן מָאן דְּזָרִיק פְּרוּרִין דְּמַחָא וְכוּי, הֵינּוּ שְׂמֻזְהִיר שְׁלֵא יִפְרִיד הַטְּפָה מִזּוּוּגוּ, כִּי הֵיכִי דְתַתְּעִתְרוּ כִּי עַל-יְדֵי-זָה יִזְכֶּה לְפִרְנֶסָה בְּנִקְל, וְכַמְבָּאָר (בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲרִין, חֶלֶק א', סִימָן כֹּט): תִּקּוּן הַבְּרִית וּפְרִנְסָה תְּלוּיִים זֶה בְּזָה, וְעַל-יְדֵי שְׁלֵמוֹת הַדְּבֹר שֶׁהוּא דְבֹר הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, יִזְכֶּה לְתַקֵּן הַכֹּל, וְלַהֲרַמֵּת הַמַּח וְהַדְּעַת לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ (עֵינֵי שָׁם, סִימָן סו), וַיִּזְכֶּה לְפִרְנֶסָה בְּנִקְל וְלִזּוּגוּ וְכוּי, עֵינֵי שָׁם וְדוּ"ק, כִּי נִפְלָא הוּא בְּעֲזֵרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ.

וּבְלִקוּטֵי-מוֹהֲרִין (שָׁם, סִימָן סט) מוּבָא, שְׁהַעֲשִׂירוֹת בָּאָה מִבֵּת זּוּוּגוּ, כִּי הֵם תְּלוּיִים זֶה בְּזָה, עֵינֵי שָׁם; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ וְ"ל (סוּטָה יז): אִישׁ וְאִשָּׁה — זָכוּ, שְׂכִינָה בֵּינֵיהֶם, שְׁהִיא י"ק פְּיָדוּעַ, סוּד הַמַּחֲיִן, חֲכָמָה וּבִינָה, תִּקּוּן הַבְּרִית, וּכְשֶׁאֹר הַשְּׂכִינָה שׁוֹפֵעַ בֵּינֵיהֶם, זֹכִים לְהַכֹּל, כִּי אֶפְלוּ אִם יֵשׁ לְאָדָם לְפַעְמִים צַעַר מְמָנָה, יְדוּנָה לְכַף זְכוּת (עֵינֵי שִׁיחֻת-הַרִ"ן, סִימָנִים: רַסג, רַסד), וְעַל-יְדֵי-זָה לְעוֹלָם לֹא תִהְיֶה מַחֲלָקַת בֵּינֵיהֶם, רַק שְׁלוֹם, שֶׁהוּא שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא (שְׁבַת י). וְאָמְרוּ (רַאשׁ הַשָּׁנָה יח): בְּזִמָּן שְׁיֵשׁ שְׁלוֹם בְּעוֹלָם, יִהְיֶה לְשִׁשׁוֹן וְלִשְׂמֻחָה; וְאִסִּים בְּשִׁים שְׁלוֹם.

הַנִּ"ל...

אֲבָקֶשׁךָ לְשַׁלַּח לִי סֵפֶר "לְשׁוֹן חֲכָמִים" מֵרַבִּי יוֹסֵף חַיִּים הַסְּפָרָדִי, וְכֵן סֵפֶר "בְּנִיָּהוּ" עַל אַגְדוֹת הַש"ס, חֶלֶק א', גַּם-כֵּן מְמָנָה, וְכֵן יֵשׁ

ג) [בֵּת זּוּוּגוּ] "עֲזוּר" לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

ד) תְּכַבְּדוּ אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם כְּדֵי שֶׁתַּחֲעֲשִׂרוּ.

ה) מִי שֶׁזָּרַק פְּרוּרֵי לֶחֶם — עֲנִיּוֹת וּרְדַפַּת אַחֲרָיו, כָּל שְׂכָן מִי שֶׁזָּרַק פְּרוּרֵי הַמַּח [הֵינּוּ שְׂמוּצִיא זָרַע, שְׂבָא מִהַמַּח, לְכַטְלָה].

אֲשֶׁר תִּקְפוּ בְּנַחֵל עַט

מִמָּנוּ סֵפֶר "סֵדֶר הַיּוֹם", וְשָׂאֵר הַסְּפָרִים מִמָּנוּ אֶל תְּשֻׁלַּח לִי, כִּי כָלֵם יֵשׁ לִי.

תִּרְאֶה לְכַתֵּב לִי תִּכְף־וּמִיד בְּקַבְּלָתְךָ מִכְּתָבִי זֶה, וְאִזּוּ, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, אֶמְסֹר מְעוֹת קְדִימָה לְר' ... עַל הַחֲשָׁבוֹן שְׁלָנוּ.

הַנ"ל...

תִּקְפוּ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא ה'תּשׁל"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סְלָה אֶל יְדִיד נְפִשִׁי, וְתִיק וְחָסִיד ... גְּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח.

אָחִי הַיְקָר! חֲזוּק וְאַמֵּץ מְאֹד לְהִתְחִיל בְּכָל שְׁעָה וְשְׁעָה מִחֲדָשׁ, וְהַעֲקֹר לְשֹׁמֵר אֶת הַשְּׁעוֹת שֶׁבְּכָל יוֹם, לְרְאוֹת לַחֲטָף אֵיזָה טוֹב בְּכָל שְׁעָה מִשְׁעוֹת הַיּוֹם, אֵיזוֹ מְצִיָּה אוֹ אֵיזָה לְמוֹד, אוֹ פְּמָה פְּרוּטוֹת לְצִדְקָה, אוֹ קֶצֶת הַתְּבוּדוֹת וְכִסּוּפִים טוֹבִים, אוֹ אִם יִזְכֶּה לִיַּחַד אֵיזָה יַחוּד מִשְׁמוֹת הַנְּי"ה בְּרוּךְ הוּא, אֲשֶׁר מַעֲלֵת זֶה הָעֲנָן אֵי אֶפְשָׁר לְשַׁעַר וְלִסְפֹּר כַּמּוֹבָא בְּדַבְּרֵי הָאֲרִיז"ל, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה יִשְׁמַר מִמַּחֲשָׁבוֹת רָעוֹת, כִּי יִכְנִיס מִחֲשָׁבְתוֹ בְּשִׁמּוֹת הַקְּדוּשִׁים, וּבְכָל מְקוֹם שֶׁהוֹלֵךְ שְׂכִינָה עִמּוֹ פְּיָדוּעַ, וְצָרִיף לַחֲקֹק הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב בְּדַעְתּוֹ, כִּי זוֹ הַשְּׁעָה כְּבָר לְעוֹלָם לֹא תִהְיֶה לוֹ, וַיִּמָּה שְׁיַחֲטוּף בְּזוֹ הַשְּׁעָה יְאִיר לוֹ לְנֻצַח, וְרַבְּנוּ ז"ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד לִילֵךְ בְּדַרְךָ זוֹ, עַל-פִּי (תְּהִלִּים צה, ז): "הַיּוֹם אִם בָּקְלוּ תִשְׁמְעוּ" (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ערב), אִם תִּרְצֶה לְשִׁמְעַת בְּקוֹלוֹ יִתְבָּרַךְ, הַעֲקֹר לִידַע רַק "הַיּוֹם", כִּי אֵין לוֹ רַק זֶה הַיּוֹם, וְאֵל יְדַחֵף, חֵס וְשְׁלוֹם, מִיּוֹם לַחֲבָרוֹ, וְכֵן כָּל שְׁעָה מִשְׁעוֹת הַיּוֹם צָרִיף לִידַע שְׂיִקְרָה מְאֹד מְאֹד, וַיְכַוֵּלִים לַחֲטָף בָּהּ רַב טוֹב תוֹרָה וְתַפְלָה אֲשֶׁר הֵם מְזוֹנָא דְנִשְׁמָתָא. וְיָדוּעַ אֲשֶׁר מוֹהֲרַנ"ת

(א) מִזוֹן הַנְּשִׁמָּה.

ז"ל היה לפני עיניו המורה שעות (הזייגער), ואפלו בדרך עסק בתורה ובתפלה, וכשתרגיל עצמך בדרך זו, אז תראה נפלאות רבות, ותוכל לחטף כמה דפי גמרא וכמה סימנים שלחן ערוך, ופרקי משניות ומזמורי תהלים הרבה מאד, כי תהיה לך יקרה כל שעה ושעה, וכל בטול שתצטרך לבטל, תזכר כמה שעות תורה ותפלה תאבד בעבור זה הענין, על-כן אם תוכל להמנע מלבטל — מה טוב, ואם, חס ושלום לא, על-כל-פנים בשעה שאתה הולך, אתה יכול לעסק בהתבודדות, ואם אתה הולך בין אנשים ואי אפשר, על-כל-פנים אתה יכול לתן צדקה או ליחד איזה יחוד, ואם גם זה לא, על-כל-פנים תהיה בשמחה, שתהלה לאל אתה מקיים גם עכשו הרבה מצוות — ציצית ואמונה וכו' וכו', ותחיה עצמך מאד עם התורה "אזמרה לאלקי בעודי" (תהלים קמו, ב), וכשתוכל, תחזר אל עבודתך, ואם תרגיל עצמך בזה, אזי במשך הימים תהיה בעזרתו יתברך מתמיד גדול ונורא; אשרי שיאחז בזה, אשרינו שיש לנו רבי כזה המלמדנו עצות נפלאות כאלו, כי כל זה נשאר מדברי רבנו ז"ל, הנחל נובע מקור חכמה.

ידיך...

תקפה.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר ניצא ה'תשל"ב.

חיים ושלום והרחבת הדעת ימשכו אל אהובי, יקירי, הבחור הנחמד והנעים ... גרו יאיר ויזרח, השותה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו.

מכתבך היקר קבלתי בערב-שבת-קדש, ושמחתי מאד לקראת דבריך היקרים, שעדין אתה אוהו בתמך, ומחזק עצמך על-פי דרך האמת שקבלנו מרבנו ו"ל, אך מאד נשבר לבי על אשר אתה מבלבל את עצמך בחנם, יען כי אינך מבין את השעור בישיבה, ועל-ידי-זה אתה נופל למרה שחורה, לקטנות ולירידות וכו', הלא כבר דברנו הרבה, שאסור לפל בדעתו משום דבר שבעולם, כי הלא אפלו אינו יכול ללמד כלל, אסור לפל בדעתו ולהתיאש, חס ושלום, וכו' ומכל שכן אתה, ברוך השם, סימת כמה פרקים במסכת ברכות, וכן בשלחן ערוך אתה אוהו בהלכות בציעת הפת, על-פן עליך לשמח נפשך מאד מאד, ולראות לשקד עוד יותר ויותר בכל יום דף אחר דף וסימן אחר סימן, כי מעלת רבוי הלמוד אי אפשר לשער בשכל אנושי כלל, והכל בתמימות ובפשיטות, להיות רגיל באמירה הרבה, אשר דברנו מזה הרבה, וכמו שאמרו חכמינו ו"ל (עבודה זרה ט.) : לעולם ילמד אדם תורה ואחר-כך יהגה, שנגאמר : "בתורת ה' והדרא" "ובתורתו יהגה" (תהלים א, א), ופרש רש"י : דלאחר ששנה הרבה, הוא מתישב בתלמודו ומתרחץ לעצמו דבר הקשה. עוד שם : לעולם לגרס אינש ואף על גב דמשבח ואף על גב דלא ידע מאי קאמר^ב, שנגאמר (תהלים קיט, כ) : "גרסה נפשי לתאבה", גרסה פתיב ולא פתיב טחנה, עין שם ; ועין שם במהרש"א : הינו בלי עיון, רק שתהא שגורה בפיו וכו', עין שם.

ועל-פן היות שיש לך בלבולים רבים, ואי אפשר לך ללמד בעיון, על-כל-פנים חזר חזר על גמרא כסדרן וכן שלחן ערוך כסדרן, ובפרטיות משניות כסדרן, ואז במשך הימים והשנים תזכה לסיים את כל הש"ס וכל ארבעת חלקי שלחן ערוך וששה סדרי משנה, ואז תתחיל עוד פעם, וכן פעם אחר פעם כל ימי חייך, עד שתזכה בימי גדלתך ללמד בעיון רב. (אבל השעור הנוגע לישיבה,

א) ואחר-כך כתוב.

ב) לעולם יגרס האדם (בלמוד התורה) ואף-על-פי ששוכח, ואף-על-פי שאינו יודע מה שאומר.

תחזור כפמה וכמה פעמים, כדי שתוכל להבין מה שראש הישיבה מדבר, ואם אף-על-פי-כן אינך מבין, אל תתבלבל כלל, ורוב היום חוזר וחוזר על השעורים הנ"ל: משניות, גמרא ושלחן ערוך, והכל בהצנע, כדי שלא יבלבלו אותך וכו'.

ואל תאבה ואל תשמע לשום בריה שרוצה לבלבל אותך אשר אין זה נקרא למוד כלל, כי הלא היא גמרא מפרשת פנ"ל, וכן הזהיר רבנו ז"ל (עין שיחות-הר"ן, סימן עו), להיות רגיל ללמד ולחזור השעורים בנריות (מלבד שעור עיון), ואמרתי להעתיק לך דברי החיד"א בספרו "פתח עינים" על דבריהם, שאמרו: לעולם לגרס איניש ואף על גב דלא ידע מאי קאמר, הטעם הוא, שאותיות ותבות התורה מעוררות רוחניות למעלה, פי כל אות רומזת בצורתה לרוחניות ידועה מכל הספירות, ולכל אות יש אור רוחני נכבד נאצל מעצם הספירות משתלשל עד שמגיע האור באות ההוא והכל פיו יהיו צורות קדושות עליונות מתקשרות בשרשם, וכשיזכר תבה מהתבות יגיע כח האותיות המצרפות בה, ומסבת תנועת כחות ההם והכאמתם זה בזה, יתהווה בהכל פיו רוחניות וכו', ותמשך עליו ההארה עצומה, עין שם.

(ומכל זה יש להתעורר מאד על שמירת הדבור, כי הקול והדבור הוא ענין נורא, וכפי שמדבר בן נמשכת עליו הקדשה והדעת, וכן, חס ושלוש, להפך, ואין פאן מקומו להאריך בזה).

ובלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן עד), מביא רבנו ז"ל, שהלמוד בלי עיון נקרא בחינת הושענא רבא, בחינת יצחק וכו', ומעתיק לשון הזהר הקדוש (קדושים פה:): אית מאן דלעי באורייתא ומגמגם בה בגמגומא דלא ידע כל מלה ומלה סלקא לעילא וקדשא בריה הוא חדי בהאי מלה וקביל לה ונטע לה סחרגיה דההוא נחלא

ואתעבידו מאינון מלין אילנין רב־רבין ואקרוין ערבי נחל, עין שם. וידוע מדברי המקבליים, שנחל הוא סוד הבינה, הינו שנמשכת עליו הארה נפלאה מעולם התשובה (שהיא בינה), על-ידי למוד כזה, שהוא למוד לשמה, וכמו שפרש הפעל-שם-טוב הקדוש, לשמה — לשם האות בעצמה, שידיבק נפשו באותיות התורה ויעלה אותן בשושן (עין נוצר חסד, פרק ו'), ועל-ידי-זה תזדכך נפשו מאד מאד, ויאיר בהארה עצומה, אם יתמיד בזה ימים ושנים.

וראיתי בחדושי מהר"ל מפראג ו"ל סוד הענין שאמרו חכמינו ו"ל: ילמד, ואחר-כך יתגה, ואף על גב דלא ידע מאי קאמר "כי אין המדה שילמד תורה ויעין באותו מקצת מה שלמד", רק ילמד תורה עד ששגורה לו בפה ואחר-כך יעין, כי אין נקנה לו העיון והחכמה בתחלה כאשר אין האדם בעל תורה, ועל-ידי שלומד הרבה ומדבר בתורה, על-ידי-זה שם בעל תורה עליו, ואז ישלים לו השם יתברך מה שחסר לו, שהוא העיון, ודיק היטב בעמק הדברים.

והנה במה שכתב רבנו ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן עד), שהלמוד בלי עיון נקרא בחינת יצחק, שהוא דינים, על שם בחינת ערבי נחל בדברי הזהר הקדוש כנ"ל, יובן על-פי מה שכתב ה"קהלות יעקב" (ערך "ערבי נחל"), שהם גבורות שאיצא דמיניה דינין מתעריין בחינת יצחק, ובעצמה היא רחמים, וידוע אשר אמא (בינה) הוא סוד הני"ה ס"ג בכל עשור בחינותיה, ועשור פעמים מלוי ס"ג גימטריה "ערבי נחל", והן הגבורות דאמא, עין שם; ומוכא בדברי רבנו ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ו, ובחלק ב', סימן פב), שהשם ס"ג הוא המחיה ומקים את כל הנפשות הירודות והנפולות, שלבל יסגו אחר, חס ושלום, ויתרחקו, בסוד (תהלים נג, ד): "כלו סג יחדו", שאפלו אותן הנשמות שנפלו בעמקי עמקים בשאול תחתיות ומתחתיו, עדין

ג) יש מי שעוסק בתורה ומגמגם בה בגמגום ואינו יודע, כל מלה ומלה עולה למעלה, והקדוש-ברוך-הוא שמח במלה הזו, ומקבל אותה, ונוטע לה סביב הנחל ההוא, ונעשים מהמלים האלו אילנות גדולים, ונקראים "ערבי נחל".

ד) שממנו דינים מתעוררים.

יש להן תקנה טובה לשוב אליו יתברך, כי השם הקדוש הוי"ה במלוי ס"ג, מחיה את כל הנסוגים אחר מקדשתם להחזיקם לבל יפלו לגמרי, חס ושלום, כי היא אמא דמסככא על בניה"ה, ועל-כן אף שמיניה דינין מתערין, עם כל זה אין הדין נמתק אלא בשרשו, ובזה שנפל כל-כף בחשף על-ידי חטאים, עוונות ופשעים הרבה, בפרטיות בפגם הברית, רחמנא לצלן, שעל-ידי-זה ממשיך על עצמו דינים הרבה, שנאבד ממנו סוד הבינה (שהיא ההבנה), בזה בעצמו יתקן — שילמד הרבה בפשיטות ובתמימות אף שאינו מבין, ובזה בעצמו יבוא לתקונו הנצחי, שתמשך עליו הארה נפלאה ונוראה מאד מאד מסוד שם ס"ג, בסוד מה שאמרו חכמינו ז"ל (ירושלמי חגיגה א, ז): המאור שבה יחזירנו למוטב, ואור רז אתקרי דאיהי חסד דנפיק מבינה, ועל-כן (כתבות קיא): כל המשתמש באור תורה, אור תורה מחייהו, פי ימשך עליו חיות ואור חדש לתקן הפל, ולצאת ממקום שצריך לצאת, ואמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן ט), שאפלו אותם אנשים הרחוקים מן הקדשה מאד, שנלכדו במצודה רעה, עד שרגילים בעברות, חס ושלום, רחמנא לצלן, רחמנא לישזבן, אף-על-פי-כן הכח של התורה גדול כל-כף, עד שיכולה להוציא אותם מן העברות שרגילים בהם, חס ושלום, אם יעשו לעצמם חק קבוע וחיוב חזק ללמד בכל יום את התורה הקדושה יהיה איך שיהיה, יזכו לצאת ממצודתם הרעה על-ידי התורה, פי כח התורה גדול מאד. והעקר על-ידי רבוי הלמוד בתמימות ובפשיטות, לומר הרבה דפי גמרא ופרקי משניות וסימנים בשלחן ערוך וכו', שאז יכניע את יצרו הרע לגמרי, ויזכה להדבק בו יתברך, וימשך עליו אור הגנוז מעלמא דאתי, אור שבעת הימים, שהיא הבינה, וימחלו לו על כל עוונותיו, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (ברכות ה): כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים, מוחלין לו על כל עוונותיו, ובירושלמי (ראש השנה ג, ח) איתא: כיון שקבלתם עליכם על תורה, מעלה אני עליכם כאלו לא חטאתם מימכם, פי נתבטל ממנו כח היצר הרע

(ה) אמא שמסככת על בניה.

(ו) "אור" נקרא "רז" (סוד), שהוא חסד שיוצא מבינה.

לְגַמְרֵי, וְעוֹד אֵיטָא (קְדוּשִׁין ל.): אָמַר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בְּרֵאתִי יֵצֵר הָרַע וּבְרֵאתִי לוֹ תוֹרָה תְּבַלִּין, וְאִם אַתָּם עוֹסְקִין בַּתּוֹרָה, אֵין אַתָּם נִמְסָרִים בְּיָדוֹ, תְּנָא דְבָרֵי רַבִּי יִשְׁמַעְיָל: בְּנִי, אִם פָּגַע בְּךָ מְנוּל זֶה, (פְּרָשׁ רַש"י: יֵצֵר הָרַע מִתְגַּרְהַ בְּךָ), מְשַׁכְּהוּ לְבֵית-הַמִּדְרָשׁ, אִם אָבִין הוּא — נִמְחַ, וְאִם בְּרוּל הוּא — מִתְפּוֹצֵץ וְכוּ', עֵין שָׁם.

וּמְקָשִׁים הָעוֹלָם, הֲלֹא אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרֵכוֹת ה.): לְעוֹלָם יִרְגִּיזוּ אֲדָם יֵצֵר טוֹב עַל יֵצֵר הָרַע, אִם נִצְחוּ — מוּטָב, וְאִם לֹאוּ — יַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וְכוּ', אִם נִצְחוּ — מוּטָב, אִם לֹאוּ — יִקְרָא קְרִיאַת שְׁמַע וְכוּ', אִם נִצְחוּ — מוּטָב, וְאִם לֹאוּ — יִזְכִּיר לוֹ יוֹם הַמִּיתָה, עֵין שָׁם; רוֹאִים מְכַאֵן, שְׁלַפְעָמַיִם גַּם לַמּוֹד הַתּוֹרָה אֵינוֹ מוֹעִיל, רַק צָרִיף לַעֲצָה — לְקָרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע, אוֹ לְהִזְכִּיר עֲצֻמוֹ יוֹם הַמִּיתָה, וּמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל מְקַשֶּׁה עוֹד יוֹתֵר בְּמֵאֲמָר זֶה בְּעֲצֻמוֹ (עֵין לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, בְּצִיעַת הַפֶּת, הַלְכָה ה', אוֹת כב): אִם-בֵּן יִזְכִּיר לוֹ תַּכְף יוֹם הַמִּיתָה, לְמָה צָרִיף לְחַכּוֹת קָדָם עַל לַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְאַחֲרֵיכֶן עַל קְרִיאַת שְׁמַע? וְעוֹד, הֲלֹא אָנוּ רוֹאִים שָׂרֵב בְּגֵי-אֲדָם זוֹכְרִים וּמְזַכְּרִים אֶת יוֹם הַמִּיתָה בְּפִיָּהֶם, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן עוֹשִׂים מַה שְׁעוֹשִׂים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וּכְמוֹ שְׁפָתוֹב (תְּהֵלִים מט, יד): "זֶה דְרַכָּם כְּסֹל לְמוֹ וְאַחֲרֵיהֶם בְּפִיָּהֶם יִרְצוּ סֵלָה", וְדַרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (שְׁבֵת לא): אָמַר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לֹא דִין לְרַשְׁעִים שְׂאִינָם תְּרַדִּין וְעַצְבִּים מִיוֹם הַמִּיתָה, אֲלֹא שְׁלָבָם בְּרִיא לָהֶם כְּאוֹלָם, כִּי יוֹדְעִים רַשְׁעִים שְׁדַרְכָּם לְמִיתָה, וּמְזַכְּרִים בְּפִיָּהֶם בְּכָל פֶּעַם שְׂיִמוּתוֹ, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן אֵינָם שָׂמִים עַל לָבָם לְשׁוֹב. וּמְתַרְץ, אֲשֶׁר בְּאַמַּת עַקֵּר הַמְּלַחְמָה כְּנֻגַד הַיֵּצֵר הָרַע הוּא הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, לְהַתְמִיד הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת, כְּמוֹ שְׂאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (שָׁם בְּקְדוּשִׁין): אִם פָּגַע בְּךָ מְנוּל זֶה, מְשַׁכְּהוּ לְבֵית-הַמִּדְרָשׁ, אִם אָבִין הוּא נִמְחַ וְכוּ' כְּנ"ל, וְכֹאֲשֶׁר קִבְּלֵתִי וְהִבְנֵתִי בְּפִרוּשׁ מְפִי רַבְּנּוּ ז"ל, שֶׁהַתְּקוּן הוּא לַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְלְהַתְמִיד בָּהּ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת, כִּי שְׂאֵלֵתִיו: הֲלֹא אִם אָחַד בְּעַל עֲבָרָה מְפָשׁ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן? הַשִּׁיב לִי בְּלִשׁוֹן גְּעָרָה: הָאִם אֵין אַתָּה יוֹדֵעַ גְּדֹל הַכַּחַשׁ שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, הֲלֹא עֹסֵק הַתּוֹרָה הוּא גְּדוֹל בְּמַעֲלָה

מִשְׁמִירַת הַבְּרִית, כִּי בְרִית בִּיסוּד וְאוֹרִינְתָא בְּתַפְאֲרַת (עֵין חַיִּי-מוֹהֲרָן, סִימָן תַּקְעָג, וּבְתַקוּנַיִי-זֶהֱרָ, תַּקוּן ג', דָּף יח:): מֵאֵן דְּנָטִיר בְּרִית אֲתַקְרִי אִישׁ תַּמִּים, וְתַמְן 'בְּרֵאשִׁית' — בְּרִי"ת א"ש, דְּנָטִיר לִיה מֵאֲשָׁא דְגִיּהָנָם, אֲבָל מֵאֵן דְּאֲתַעֲסַק בְּאוֹרִינְתָא וְנָטִיר לִיה אֲתַקְרִי אָדָם בְּדִיוֹקְנָא דֵּהוּוּא דְלַעֲיֵלָא, הֵדָּא הוּא דְכִתְיִבִי (יִשְׁעִיה מִד, יג): "כְּתַפְאֲרַת אָדָם לְשִׁבְתַּת בֵּית", הֵינּוּ מִי שְׁנוּטֵר אֶת הַבְּרִית יִנְצֵל מֵאֵשׁ הַגִּיּהָנוּם (גִּיּהָנוּם שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה וְגִיּהָנוּם שֶׁל עוֹלָם הַבָּא), וּמִי שְׁלוּמֵד תּוֹרָה נִקְרָא בְּדַמּוּת אָדָם, וְאַחִיזְתּוּ בְּזַעִיר אֲנָפִין, וְזוֹכָה לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוּ יִתְבַּרְךָ, וּמֵהַפָּךְ הַכֹּל אֶל בְּחִינַת בִּי"ת, שֶׁהוּא מְסַבֵּב עִם אֱלָקוּת כְּבִי"ת, כִּי בְּמִקּוֹם הַתּוֹרָה שֵׁם הַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל בְּמִדְרָשׁ (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה ח, יג): כָּל מְקוֹם שֶׁהַשְּׂרָה הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא תּוֹרְתוֹ הַשְּׂרָה שְׂכִינְתּוֹ, וְכֵן הוּא בְּתַנָּא דְּבִי אֱלִיהוּ רַבָּה (פָּרָק ג'): כָּל הַנוֹשֵׂא פָּנִים אֶל הַתּוֹרָה, זוֹכָה וּמִקְבֵּל פְּנֵי שְׂכִינָה, נִמְצָא שְׁעָקֵר הַנְּצַחֵחֹן לְנִצְחַת אֶת הַיֵּצֶר הָרַע הוּא רַק עַל-יַדֵּי הַתּוֹרָה, אֲבָל הַבְּעַל-דָּבָר מֵתַגְבֵּר עַל זֶה בְּעֲצָמוֹ לְבַטְלוֹ מֵהַתּוֹרָה, וּבְפִרְטוּיּוֹת מְלַקְבֵּעַ שְׁעוּרִים קְבוּעִים לְלַמֵּד כְּסֻדְרָן, וְאַפְלוּ כְּשֶׁהָאָדָם עוֹסֵק לְפַעֲמִים בַּתּוֹרָה, הוּא מֵתַגְבֵּר לְהַפִּילוֹ מִזֶּה, וְעָקֵר הַסֵּתֶתוֹ לְדַחּוּתוֹ מֵהַתּוֹרָה, חַס וְשָׁלוֹם, הוּא עַל-יַדֵּי-זֶה בְּעֲצָמוֹ, מִחֲמַת שְׁרוּאָה שְׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן עֲדִין הָרַע שָׁלוֹ בְּתַקְפוֹ, וְאֲדַרְבָּה נִכְשָׁל עוֹד בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, רַחֲמָנָא לְצַלָן, בַּפְּגָם הַבְּרִית — הוֹצָאָת זֶרַע לְבַטְלָה, חַס וְשָׁלוֹם, עַל-כֵּן מֵתַנַּבֵּל אֱלִיו הַבְּעַל-דָּבָר לְהַסִּיתוֹ וּלְהַדִּיחוֹ מִן הַתּוֹרָה לְגַמְרִי, וְאוֹמֵר לוֹ: עֲזוּב דְרַכֵּיךְ שְׁבַחֲרַתְּ לָךְ, כִּי אֵין זֶה בְּעַבּוּרָךְ, וְאֵין זֶה נִקְרָא לְמוֹד, כִּי זֶה אוֹמֵר כָּכָה וְכוּ', וְזֶה אוֹמֵר כָּכָה וְכוּ', עַל-כֵּן כָּלֵךְ מִדְרָךְ זוֹ לְלַמֵּד גְּמָרָא וְשִׁלְחֹן עֲרוּךְ כְּסֻדְרָן, אֲבָל מִי שֶׁמְסַתְּפֵל עַל הָאֲמַת לְאֲמַתָּה, וְיִזְכּוֹר בְּאֲמַת אֶת יוֹם הַמִּיתָה וְהַקְּבוּרָה, שְׁסוּף כָּל סוּף יַעֲבֹרוּ יְמֵי חַיָּיו כְּצֵל עוֹבֵר, וְיִצְטָרֵךְ לְתַן דִּין וְחֶשְׁבוֹן וְכוּ', בּוֹדָאֵי לֹא יִסְתַּכֵּל עַל הַסֵּתֶת הַיֵּצֶר הָרַע, וְיִקְיִים דְּבָרֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל הַקְּדוּשִׁים לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה בְּכָל יוֹם וְיוֹם חַק וְלֹא יַעֲבֹר יְהִיָּה אֵיךְ שִׁיְהִיָּה, כִּי סוּף כָּל סוּף

(ז) מִי שְׁשׁוּמֵר הַבְּרִית נִקְרָא "אִישׁ תַּמִּים", וְזֶהוּ "בְּרֵאשִׁית" (צִרוּף) בְּרִי"ת א"ש, שְׁשׁוּמֵר אוֹתוֹ מֵאֵשׁ הַגִּיּהָנוּם, אֲבָל מִי שְׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה וְשׁוּמֵר אוֹתָהּ, נִקְרָא אָדָם, בְּדַמּוּת הַהוּא שְׁלַמְעֵלָה, וְזֶה מֵה שְׁכַתּוּב...
 מה שכתוב...

המאור שֶׁבָּהּ יִחְזִירָנוּ לְמוֹטֵב, וְזוֹ כְּפִנֵּת הַגְּמָרָא, שֶׁצִּנָּה לְעֶסֶק בַּתּוֹרָה אוּ בְקִרְיַאת שְׁמַע, כְּדֵי לְנַצַּח אֶת הַיֵּצֶר הָרַע, וְאִם לֹא — שְׁלֹא נִצְחוּ עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה, וְאִזִּי יִרְצֶה הַיֵּצֶר הָרַע לְהִתְנַפֵּל עָלָיו לְדַחֲוֹתוֹ מִהַתּוֹרָה לְגַמְרֵי, מֵאַחַר שֶׁרוֹאֶה שְׁאִין מוֹעִיל לוֹ עֶסֶק הַתּוֹרָה לְנַצַּח אֶת הַיֵּצֶר הָרַע, וְלִפְעָמִים נוֹפֵל כָּל-כָּף בְּדַעְתּוֹ, עַד שֶׁדוֹחָה אוֹתוֹ אֲפִלוּ מִלְקָרוֹת קְרִיַאת שְׁמַע בְּכֹנֶנָה, וּבִכְרִט קְרִיַאת שְׁמַע שְׁעַל הַמָּטָה בְּכֹנֶנָה גְּדוּלָה וְנוֹרָאָה, כִּי מִכְּנִיס בָּלֵב הָאָדָם חֲלִישוֹת הַדַּעַת וּמְרִירוֹת כְּזוֹ, עַד שֶׁכִּמְעַט וְאֲבָדָה תִּקְנָתוֹ, וּכְאִלוּ נֶאֱבַד כֶּבֶד מְשַׁנֵּי הָעוֹלָמוֹת, שֶׁכָּף אֲמָנוֹתוֹ שֶׁל יֵצֶר הָרַע — הַיּוֹם אוֹמֵר לוֹ עֲשֵׂה כָּךְ, וְלִמְחָר אוֹמֵר לוֹ עֲשֵׂה כָּךְ, עַד שֶׁאוֹמֵר לוֹ עֲבֹד עֲבוּדָה זָרָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן (שִׁבְתָּ קה:). וְהַעֲצָה עַל זֶה — שֶׁיִּזְכֹּר יוֹם הַמִּיתָה, שְׁסוּף כָּל סוּף יִצְטַרֵּף לְמוֹת, וְאִזּוֹ הַכֹּל בְּוֵדָאֵי יִהְיֶה טוֹב יוֹתֵר, כִּי מֵה שֶׁחֲטָף בְּזֶה הָעוֹלָם — אֵיזָה דְבוּר תּוֹרָה אוּ תְּפִלָּה וּקְרִיַאת שְׁמַע, אֵף שֶׁהוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא, רַק זֶה יִהְיֶה נִשְׁאָר לוֹ לְנַצַּח, וְיִתְעַנֵּג בּוֹ בְּתַעֲנוּג נִצְחֵי וְכוּ', וְעַל-כֵּן כְּשֶׁיִּזְכֹּר לוֹ יוֹם הַמִּיתָה, הֵינּוּ שָׂרָק זֶה יִשְׁאָר לוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה יִחְזוֹר לַתּוֹרָה וּלְקְרִיַאת שְׁמַע בְּכֹנֶנָה, מֵאַחַר שֶׁלֹּא יִשְׁאָר רַק זֹאת, הֵינּוּ כִּי עֲנִין הַזְּכָרֶת הַמִּיתָה, מִפְּרֵשׁ מוֹהֲרֵינֵי ז"ל, צָרִיף לְהִיּוֹת כְּדֵי לְשַׁמַּח אֶת עַצְמוֹ, הֵינּוּ שֶׁיִּתְחַזֵּק וְיִדַּע, שֶׁלֹּא יִשְׁאָר לוֹ רַק כָּל מֵה שֶׁלּוֹמֵד, וְלֹא כְּמוֹ שֶׁהַבַּעַל-דְּבָר אוֹמֵר לוֹ: לְמָה אֲנִי צָרִיף לְלַמֵּד בְּדַרְךָ זוֹ, הֲלֹא זֶה אֵינּוּ נִקְרָא לְמוֹד, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲדִרְבֶּה צָרִיף לְהִתְחַזֵּק וְלִידַע שָׂרָק זֶה יִשְׁאָר לִי לְנַצַּח, וְהֵבֵן הַיֵּטֵב לְמַעֲשֵׂה, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְבֹאֵר הַכֹּל עַל פְּנֵי הַכֶּתֵב, וּבִכְפֻרְטִיּוֹת אֲשֶׁר הַבַּעַל-דְּבָר מְעַקֵּם כָּל-כָּף כָּל-כָּף אֶת הַלֵּב, וּמִכְּנִיס בּוֹ מְרִירוֹת עֲצוּמָה, עַל-כֵּן צָרִיף לְהִיּוֹת מְשֻׁכָּל עַל דְּבַר אֱמֶת, וְלִקְיַם דְּבָרֵי מוֹהֲרֵינֵי ז"ל: "אֲשֶׁר הֵם הַגִּנְ-עֵדָן שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ".

חֲמִדַת לְבָבִי, עִם כָּל הָאֲרִיכוֹת עֲדִין לֹא הִתְחַלֵּתִי לְהֶאֱרִיף כָּלֵל, כְּפִי רַבּוּי הַדְּבוּרִים שֶׁצָּרִיכִים לְדַבֵּר יַחַד בְּכָל יוֹם וְיוֹם מִחֲדָשׁ, וְלְהִתְעוֹרֵר יַחַד וְלְהִתְחַזֵּק יַחַד, אוּלַי נִזְכֶּה לְהִיּוֹת כְּרָצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי הַבַּעַל-דְּבָר עֵינָיו לְטַשׁ וְשֵׁנָיו חָרַק עַל כָּל הַבָּא לְהַפְגִּס אֶל הַקְּדוּשָׁה,

אך גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ, וּבְיָדָיו נִזְכָּה סוּף כָּל סוּף לְתַקוּן נִפְלָא
וְנוֹרָא מְאֹד עַל-יְדֵי רַבְנוּ ז"ל.

וּמַחֲמַת טְרֻדוֹתַי אֶקְצֹר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָהּ...

תקפט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח ה'תשל"ב.

שְׁלוֹם רַב לְאַהוּבֵי, יְדֵידי הַיְקָר, הַבְּחוּר ... נְרוּ יְאִיר.

אָחִי, חֲמֻדַּת לְכַבִּי! חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ, וְאַל תֵּאָכֵה וְאַל תִּשְׁמַע לְשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁפָעוּלָם, אִם מֵאֲנָשִׁי
שְׁלוֹמֵנוּ הַמְדַבְּרִים נֶגְדַת הַתְּבוּדוֹת, כִּי בְּלֹא הַתְּבוּדוֹת כָּל הַהִתְקַרְבוֹת
מִהַשְׁפָּה וְלַחוּץ, וְאִין מְרַגְּשִׁים שׁוֹם טַעַם בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּלִי
הַתְּבוּדוֹת, וַיֵּשׁ לְהַעֲתִיק לְךָ כָּל סִפְרֵי רַבְנוּ ז"ל, שֶׁרַק זֶה הִיָּה עֲקָר
הַרְצוֹן שֶׁל רַבְנוּ ז"ל, אִם מֵאֶפֶס הַפְּנָאִי עֲכָשׁוּ, וְגַם מַחֲמַת הַחֲלִישׁוֹת
הַדַּעַת שֶׁיֵּשׁ לִי, שֶׁיְהִיוּ אֲנָשִׁים כְּאֵלוֹ אֲשֶׁר יְדַבְּרוּ בְּפִרוּשׁ נֶגְדַת זֶה וְכוּ',
עַל-פֶּן אֶקְצֹר, וּבְעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בְּקָרוֹב אֶכְתֹּב לְךָ בְּאַרְיִכוֹת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָהּ...

תקצ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח ה'תשל"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה לְאַבְרָהָם הַיְקָר מְאֹד ... הַשּׁוֹתָה מִהַנַּחַל
הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

אָחִי הַיְקָר! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד, וְאַל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ מִשּׁוֹם
דְּבַר שְׂבָעוּלָם, כִּי הַשֵּׁם עִמָּךְ, אִתְּךָ וְאַצְלָךְ, וְצָרִיךְ לְהַכְנִיס בְּלִבּוֹ
וּבְדַעְתּוֹ אֶת אֲמַתַּת אֱמוּנָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר זֶה הָעֵקֶר, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב
(תְּהִלִּים קִיט, פּו): "כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה", וְזֶה יְסוּד כָּל הַתּוֹרָה, לְבַטֵּל
עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֱלֹהֵי יִתְבָּרֵךְ, וְלִהְיוֹת כְּאֵלֶיךָ שְׂיֵשׁ בְּכָל דְּבַר,
וְלִהְיוֹת לְעֵצָמוֹ עֲצוֹת וְרַמְזִים מִכָּל דְּבַר שְׂבָעוּלָם, וְהָעֵקֶר לְהִיּוֹת
תָּמִיד בְּשִׂמְחָה.

וּמְחַמַּת טְרוּדוֹתֵי הָרַבִּים — אֶקְצֹר, וְאֵין לִי פְּנָאֵי עֲכָשׁוֹ לְהֶאֱרִיךְ
כְּרִצּוֹנְךָ, וּבְקָרוֹב אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, אֶכְתֹּב לְךָ בְּאַרְיִכוֹת רַבָּה כְּרִצּוֹנְךָ,
וְהַתָּמֵד מְאֹד מְאֹד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְתִמְצָא מְרֻגָּע לְנַפְשְׁךָ, כִּי הֵם
כְּלוּלִים מִהַכֹּל כְּיָדוּעַ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

תּקצא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר וַיִּשְׁלַח ה'תּש"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה אֶל יְדִידֵי הַיְקָר ...

מִכְתָּבְךָ קִבְּלָתִי בְּשָׂבוּעַ שְׂעֵבֵר, וְהִנְנִי לְהַשִּׁיבְךָ.

אָחִי הַיְקָר! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד יְהִי אִיךָ שְׂיֵהִיָּה, וְעֵקֶר דַּעַת
רַבְּנוּ ז"ל — "לְעֵשׂוֹת טוֹבָה לְבַעַל בְּחִירָה", כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם, אֲשֶׁר
הִתְפַּשְׁטוֹת שֶׁל הַסְּטָרָא אַחֲרָא גְדוּלָּה מְאֹד מְאֹד, וְהַתְּאוּת וְהַמְּנִיעוֹת

מתפשטות לרחב ולארץ, ובפרט על מי שנכשל כְּכַר בְּמָה שְׁנֹכְשֵׁל, עליו המניעות גדולות מאד, רחמנא לצלן, וזה רב העולם שהולכים וכו', ועובר היום והלילה, החדש והשנה וכו', ואינם זוכים אפלו פעם אחת להתבודד ולהתישב "וואס"א, וכשזוכים לעשות לאיזה בעל בחירה טובה ברוחניות ובגשמיות, זה יותר טוב מהכל, ואלו צריכים להיות כל הדבורים שלנו — מהתכלית, והדבור שיהיה רק "אמת", ואז מאיר לו, שיזכה לצאת מהחשך שנלכד בו (עין בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימנים: ט, קיא), אף לחפש דיקא אחר חדושים וגימטריאות, אשר לא תצא לו מזה שום תועלת, זה אינו חשוב כלל, כי מה משנה אם החשבון יצא צודק כשלא תצא מזה שום תועלת, אף על-ידי הדבורים הטובים של התחזקות, יזכה את חברו בתפלה בכונה, בתצות, בלמוד התורה הקדושה ובמצוות, ומכל שכן כשיזכה לעורר את חברו, שיזכה להתישב בזה העולם, ולפרש שיחתו אליו יתברך, זה עולה על הכל, ואין למעלה מזה, כי יש בני-אדם שהולכים בזה העולם עם יסורים וכו' ובלבולים, ואין להם שום עצה שלמה, והולכים נע ונד, שזה, רחמנא לצלן, עקר הקללה, כי נפגמת האמונה, כי אם היתה האמונה בשלמות, אז היו זוכים כל היום וכל הלילה בשעה שבטלים מהתורה, לשיר ולרנן לפניו יתברך בשירות, שיחות ותפלות, אשר ימציא מדעתו, אף-על-פי-כן, בעזרת השם יתברך, כשיהיה לי פנאי, אכתב לך חדושים שנתחדשו אצלי בכל יום, אבל אל תשפח שאין פונתי, חס ושלום, בחדוש, כי זה אינו טובה כל-כף כלל, והעקר שנוזפה להתחדש יחד, ועל-פי-רב כשמתחילים לכתב, ממילא מתחיל לנבוע מעין החכמה, כי מי שאוחז עצמו בזה הנחל, אין שום ספק שיפתחו אצלו התרעין דחכמתא ולחדש. ובאמת הזהירנו רבנו ז"ל על זה ביותר, ואמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן קה), שהוא תקון גדול על העבר, מה שחטא ופגם בהרהורים, רחמנא לצלן, ואפלו אם לא תכונן אל תכונן פונתו, גם-כן טוב מאד מאד, ומכל שכן כשזוכים לכונן

(א) "מה".

(ב) שערי החכמה.

אַל פְּנֹת רַבְּנוּ ז"ל, אֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה, וּכְכֹר כְּתִבְתִּי לָךְ, שְׁעַקֵּר פְּנֹת רַבְּנוּ ז"ל הִיא לְעֲשׂוֹת טוֹבָה לְבַעַל בְּחִירָה, לְעֲזֹרוֹ וּלְהוֹצִיאוֹ מִמָּקוֹם שְׁנַפֵּל לְשָׁם, כְּאֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ פְּעָמִים אֵין מִסְפֵּר, שְׁזָה עַקֵּר הַנַּחַת רוּחַ אֲצִלוֹ — כְּשִׁזְזוּכָה לְרֵאוֹת שְׁאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִתְעוֹרֵר בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, עַל-כֵּן כָּל עַקֵּר הַחֲדוּשִׁים שְׁלָנוּ שְׁאָנוּ צְרִיכִים לְחַדָּשׁ, צְרִיךְ לְהִיּוֹת רַק עַל קֵטֵב זֶה — לְקַרֵּב אֶת חֲבֵרוֹ וּלְחַזְקוֹ וּלְאַמְצוֹ.

וּמַחֲמַת טְרִדוֹתֵי הַרְבֵּים עִכְשׁוֹ, עַל-כֵּן אֶקְצֵר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תְּקַצֵּב.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֵר וַיִּשְׁלַח ה' יִתְשַׁל"ב.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סְלָה לְאַהוּבֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד מְאֹד, הָאֲבִירָךְ הַשׁוֹתֶה בְּצִמָּא מִמִּי הַנַּחֵל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ... גִּירוֹ יָאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּח.

טָרַם שְׁקִבְלִתִּי תְּשׁוּבָה מִהַמְּכָתֵב הַקָּדָם שְׁשָׁלַחְתִּי לָךְ, אֲמַרְתִּי לְכָתֵב לָךְ עוֹד, לְעוֹרֵר אוֹתָךְ וּלְקַשֵּׁר בְּרִית הָאֱהָבָה בֵּינֵינוּ, כְּמִצְוֶה עָלֵינוּ מִפִּי רַבְּנוּ ז"ל, שְׁזָה תִקּוּן וְהַמְּתַקֵּת הַבְּלִבּוּלִים וְהַצְּמִצּוּמִים (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֲלֵק' א', סִימָן סט), כִּי לְכָל אֶחָד יֵשׁ גְּבוּל וְצִמְצוּם אַחַר כִּידוּעַ, אֲשֶׁר מִשָּׁם נִתְהוּוּ הַמְּרִיבוֹת וְהַמְּחַלּוֹקוֹת, כִּי כָּל אֶחָד הוּא גְּבוּל וְצִמְצוּם וְדַעַת אַחֲרָת, וְכִמוֹ שְׁאֶמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרִכוֹת נח.): כִּשֵּׁם שְׁאֵין פְּרָצוּפִיָּהֵן שְׁוִין זֶה לְזֶה, כִּף אֵין דַּעְתָּן שְׁוָה, וְעַל-כֵּן (פְּסָחִים נד.): אֵין אָדָם יוֹדֵעַ מַה בְּלִבּוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, וְעֵין בְּלִקוּטֵי-הַלְּכוֹת (שׁוֹמֵר שְׁכָר, הִלְכָה ב', אוֹת י'): מִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם לֹא הָיוּ עַדִּין שְׁנֵי צַדִּיקִים וּכְשָׁרִים אֲמַתִּיִּים שְׁוִים לְגַמְרֵי בְּכָל תְּנוּעוֹתֵיהֶם, אֶף-עַל-פִּי

שְׁשִׁיָּהֶם הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ אַחַת וַיּוֹנְקִים מֵרֵב אֶחָד, אֶף-עַל-פִּי-כֵן יֵשׁ חֲלוּקִים רַבִּים בְּדִרְכֵיהֶם וּבַהֲנִיגוּתֵיהֶם פְּאֶשֶׁר סֵפֶר רַבְּנוּ ז"ל בְּגִדְל הַחֲלוּקִים בֵּין הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים הַמְּפֹלְגִים בְּמַעֲלָה, שֶׁהִיוּ סְמוּךְ לְזַמְנוֹ, כִּי כָל־סֵם הָיָה תִּלְמִידֵי הַבַּעַל-שֵׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ וְהַמְּגִיד הַקְּדוֹשׁ, זְכוּתָם תִּגַּן עֲלֵינוּ, וְהָיָה שְׁלוֹם גְּדוֹל בֵּינֵיהֶם, אֶף שֶׁהִיוּ מְחֻלְקִים מְאֹד מְאֹד בְּדִרְכֵיהֶם, זֶה הָיָה נוֹסֵעַ בְּמִדְיָנָה וְדוֹרֵשׁ בְּרַבִּים, וְזֶה יֵשֵׁב בְּבֵיתוֹ בְּחֲדָרֵי חֲדָרִים, זֶה הָאָרֶץ בְּיוֹתֵר בְּתַפְלָה וְהַתְּפִלָּה לְפָנֵי הַתְּבָה בְּצַעֲקוֹת וּבַהֲתַלְהָבוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד, וְזֶה הַתְּפִלָּה בְּלַחֵשׁ עִם הַצְּבוּר בְּדֶרֶךְ הַהַמּוֹן, זֶה הַרְּבָה בְּתוֹרָה עַד מְאֹד, וְזֶה הַרְּבָה בְּצַדִּיקָה וּבְכַפְדִּיּוֹן שְׁבוּיִים וּכְיוּצָא בְּזֶה שְׁנוּיִים רַבִּים לְאִין מְסַפֵּר, אֶף-עַל-פִּי שֶׁיִּנְקוּ מֵרֵב אֶחָד, כִּי אֵי אֶפְשֶׁר שֶׁיְהִיוּ כָּל־סֵם שְׁוִין, כִּי כָּל אֶחָד עוֹבֵד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ כְּפִי מִדְּתוֹ וְכְפִי שְׂרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ, עֵינַי שָׁם, וְזֶה הַהֲכָרַח שֶׁיְהִיָּה כָּף, כִּי אֵין הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹשֶׂה שְׁנֵי דְבָרִים שְׁוִין, אֶלֶּא כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ דֶּרֶךְ וְנִתִּיב כְּפִי שְׂרֵשׁוֹ בְּרִצּוֹן הַעֲלִיּוֹן, אֲשֶׁר מִשָּׁם נִמְשַׁכֶּת נַפְשׁוֹ, רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ, וּמִחֲמַת שְׁכָל אֶחָד הוּא גְּבוּל וְצִמְצוּם אַחֵר, לְכֵן נִתְּהוּתָה הַתְּגִירוֹת הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, שְׁמַתְקַנָּא בְּחִבּוּרַת הַצְּדִיקִים וְהַפְּשָׁרִים אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, וּמְכַנִּיס בֵּינֵיהֶם מְחֻלְקָת, וְעַקֵּר הַמְּחֻלְקָת הוּא מִחֲמַת שְׁכָל אֶחָד אֵינוֹ מְאָמִין בְּחִבְרוֹ, שָׁגַם כְּנֻנְתּוֹ וּרְצוֹנוֹ לְשֵׁם שְׁמַיִם, אֶף-עַל-פִּי שֶׁאֵין חֲבֵרוֹ מִתְּנַהֵג בְּדַרְכּוֹ וּרְצוֹנוֹ, כִּי הַבַּעַל-דְּבָר מִטְעָה אֶת הַלֵּב מְאֹד מְאֹד עַד שֶׁנִּדְמָה לְכָל אֶחָד שֶׁחֲבֵרוֹ נוֹטֵה מִדֶּרֶךְ הָאֱמֶת, עַד שֶׁעַל-פִּי-רֵב יֵשׁ שְׁשִׁנֵּי בְּנֵי-אָדָם רוֹצִים רְצוֹן אֶחָד, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן יֵשׁ בֵּינֵיהֶם מְחֻלְקָת גְּדוֹלָה, מִחֲמַת שְׁכָל אֶחָד אֵינוֹ יוֹדֵעַ שֶׁחֲבֵרוֹ רוֹצֵה גַם-כֵּן אֶת זֶה הַדְּבָר, וְאֶף כְּשֶׁזּוֹכִים לְהִתְוַעֵד יַחַד אֵי אֶפְשֶׁר לְכָל אֶחָד לְגַלוֹת לְחֲבֵרוֹ פְּנִימִיּוֹת דַּעְתּוֹ וּרְצוֹנוֹ, שֶׁכְּנֻנְתּוֹ הִיא בְּשִׁבִיל הָאֱמֶת וְהַתְּכָלִית הַנְּצַחִית — לְהַצִּיל נַפְשׁ מְרֵדַת שַׁחַת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, כִּי מִחֲמַת הַקְּטָטוֹת וְהַמְּרִיבוֹת וְהַקְּפִידוֹת שֶׁבֵּינֵיהֶם, אֵין אֶחָד יוֹדֵעַ וּמִבֵּין רְצוֹן חֲבֵרוֹ, שֶׁבְּאֱמֶת אֵין שׁוֹם שְׁנוּי בֵּינֵיהֶם, אֶף הַבַּעַל-דְּבָר אוֹרֵב עַל זֶה בְּיוֹתֵר לְקַלְקֵל הָאֱהָבָה, הַשְּׁלוֹם וְהָאֲחֻדוּת, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל: "אוֹיֵף מִיִּין זֶאָךְ פֶּאֶרְלֵיגְט זײַךְ דָּער בַּעַל-דְּבָר אַזױפִּיל אַז אַפְלוֹ אֵיִין פֶּאטְעֶר מִיט אֵיִין זױן בֵּיִדְע פּוֹן מִינְע מְעַנְטְשֵׁן

און פון דעס טוועגן איז איינער מונע דעם צווייטן^א, ודבר זה ראינו בחוש כמה פעמים ואלו המחלקת והסכסוכים נהוים מהחטאים והעוונות, שעל-ידי-זה נעשה מחו מבלבל מאד, ואין לו עצה שלמה לעולם, ואף פעם אינו יכול לתן עצה לנפשו, כי המותרות עולים אל מחו ומסבבים את דעתו לגמרי, ועל-ידי-זה אי אפשר לו להכלל בשלמות בצדיק האמת — "שכל הכולל", אשר על ידו נמתקים כל הדינים והצמצומים, כי הוא "חכמה עלאה", וכפי שאינו יכול לקבל מזה הצדיק "שכל הכולל", פן אין לו שלום ואחדות עם חבריו, וכמו-כן ההפך, כפי שאין לו שלום ואחדות עם חבריו, אינו יכול לקבל מזה הצדיק "שכל הכולל", כי זה תלוי בזה פידוע, ואם-כן כמעט אבדה תקנתו, חס ושלום, מאחר שכלנו אין פנינו יפות כלל, ועל-ידי-זה אין אנו יכולים לקבל מזה הצדיק "שכל הכולל", כי המותרות עולים אל מחנו. ועין בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן לו): "כלל גדול שאי אפשר לשום אדם להשיג ולתפס בדבורו של הצדיק, אם לא שתקן תחלה אות ברית קדש פראוי, אז המחין שלו בשלמות, ויכול להבין דבורו של הצדיק, כפי התקון של כל אחד ואחד, פן השגתו, עין שם". והקשה על ענין זה מוהר"ן^ב "ל (לקוטי-הלכות, קריאת שמע, הלכה ד', אות ב'): לכאורה לא שבקת חיי לכל בריה^ג, כי אם-כן מה יעשו המון-עם שרפם אינם בכלל מתקני הברית בשלמות, פי זעירון אינויך בכל דור שזוכים לתקון הברית בשלמות, ואם-כן זה שלא זכה עדין לתקון הברית, חס ושלום, אפסה תקנתו, עין שם מה שתירץ, ויעלה בקנה אחד עם מה שכתב רבנו ז"ל פאן (בתורה "חדי רבי שמעון" שאנו עוסקין בה): מי שכבר נשקע באלו המותרות, יש מים שהם מטהרים מזאת הטנפת, בבחינת (יחזקאל לו, כה): "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאתיכם ומפל גליליכם אטהר אתכם", ואזי יבוא לעצה שלמה,

א) על עניני מניח את עצמו הבעל-דבר כל-כף הרבה, עד שאפלו אבא וכן, שניהם מאנשי, ובכל זאת אחד מונע את השני.

ב) לא הנחת חיים לכל הבריות, כלומר, אמה פוסל את כלן.

ג) מעשים הם.

וְיִזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ הָאֶרֶת הַצַּדִּיק — "שְׁכַל הַכּוֹלֵל", וְיִמְתְּקוּ כָּל הַצְּמֻצוּמִים וְהַדֵּינִים שְׁעָלָיו.

וַיֵּשׁ לֹמֵר פְּרוּשׁ עַל הַמִּים הָאֵלוֹ הַמְטַהְרִים אֶת הָאָדָם מִטְּנֶפֶת הַמּוֹתְרוֹת הַמְּנַחִים בְּמַחוֹ עַל-יְדֵי חֲטָאֵיו וְעוֹנוֹתָיו:

מִים — בַּפְּשִׁיטוֹת, לְהִזְהַר בְּיוֹתֵר בְּטְבִילַת מְקוּהָ, שְׁמָאד מְאֹד הִזְהִירוּנוּ עַל זֶה רַבְּנוּ ז"ל, וְאָמַר: דָּאס עַרְשֻׁטֵּעַ אִיז מְקוּהָ^ד, וּמוּבָא בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (גָּרִים, הַלְכָה א'): אִי אָפְשֵׁר לְהַחְזִיר הַנְּשָׁמָה כִּי אִם עַל-יְדֵי טְבִילָה בְּמְקוּהָ, עֵינֵי שָׁם, עַל-כֵּן טוֹב מְאֹד תַּכְּף-וּמְיָד כְּשֶׁמְתַעוֹרֵר מְשָׁנָתוֹ, שְׂיִלֵּךְ לְמְקוּהָ, וּמוֹהַרְנָת ז"ל הַבְּטִיחַ, שְׁמִי שְׂיִהְיֶה חֶזֶק בְּיוֹתֵר בְּטְבִילַת מְקוּהָ בְּשִׁבְלֵי הַתְּקַרְבוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יֵשׁ לוֹ תְּקוּהָ טוֹבָה שְׂיִתְקַן כָּל מַה שְׁפָגַם עַד עַכְשָׁו [עֵינֵי הַיֵּטֵב בְּקוּוֹנְטֵרַס "מְקוּהָ יִשְׂרָאֵל" שְׂזָכִיתִי לְהַדְפִּיס, מִמְּעַלַּת טְבִילַת מְקוּהָ בְּכָל יוֹם, לְקַט מְסַפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל], וְעַל-יְדֵי כְּנִיסָתוֹ אֶל תוֹף מִי הַמְּקוּהָ וּמִתְעַלֵּם שָׁם בְּבַחֲיַנַּת עֲלָמָא דְאַתִּי, יִזְכֶּה שְׂיִטְהַר אֶת מַחְשַׁבְתּוֹ מִכָּל מִינֵי מוֹתְרוֹת, וְזֶה בְּחִינַת (יְרֵמְיָה יד, ח): "מְקוּהָ יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעוֹ בְּעַת צָרָה", וּפְרַשׁ רַבְּנוּ ז"ל (לִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נו), שְׁעַל-יְדֵי טְבִילַת מְקוּהָ, מִמְּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ אֹר מְסַפִּירַת "הַבִּינָה" עֲלָמָא דְאַתִּי, שֶׁהוּא "שְׁכַל" וְדַעַת עֲלִיוֹן גְּבוּהָ עַד מְאֹד, וְחֶסֶד וְרַחֲמִים נִפְלָא וְנוֹרָא עַד מְאֹד, וְשָׁם נִמְתְּקִים כָּל הַדֵּינִים, כִּי שָׁם הוּא "שְׁכַל הַכּוֹלֵל", כִּי אֹר הַ"בִּינָה" נִקְרָא נַחַל נוֹבֵעַ הַמְּקַבֵּל מִמְּקוֹר הַ"חֲכָמָה", שְׁשָׁם הִיא הַמְּחַשְׁבָה הַעֲלִיוֹנָה, מְקוֹר הַשְׁכָּל, אֲשֶׁר מִשָּׁם נִמְתְּקִים כָּל הַדֵּינִים וְכָל הַצְּמֻצוּמִים, וּמִי שְׁנִכְלָל שָׁם, מִמְּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ אֹר הַגְּאֻלָּה שְׁלַעֲתִיד לְבוֹא, כִּי הָאֶרֶת שְׁעַר הַחַמְשִׁים דָּא דְרַגְא דְיֹבֵלָה, וְעַל-זֶה נֹאמַר (וַיִּקְרָא כה, לא): "גְּאֻלָּה תְּהִיָּה לוֹ וּבִיּוֹבֵל יֵצֵא", כִּי בִינָה נִקְרָאת יוֹבֵל, וְשָׁם תְּלוּוִיִּים כָּל מִינֵי חֲרוֹת וּגְאֻלָּה, וְהוּא סוּד עוֹלָם הַבָּא, הָאֶרֶה מִהַעוֹלָמוֹת הַעֲלִיוֹנִים, וְכָל הַזּוֹכֶה לְהַדְבִּיק "בַּנְּחַל" הַזֶּה, לְעוֹלָם לֹא

ד) הַרְאֵשׁוֹן [מִתְקוּנֵי חֲטָא] הוּא מְקוּהָ.

ה) זֶה הִי הַמְּדַרְגָּה שֶׁל "יּוֹבֵל".

אֲשֶׁר תְּקַצֵּג בְּנִחַל צֶה

יִרְאֶה דְאָגָה וְלֹא שׁוֹם חֲסָרוֹן. וְאָמְרוּ חַז"ל (יומא ל.): אֵין אָדָם נִכְנָס
לְעִזְרָה לְעִבּוּדָה אֶפְלוּ הוּא טָהוֹר, עַד שְׂיִטְבֵּל חֲמֵשׁ טְבִילוֹת, וְזֶהוּ
רְמִזוּ וְהִתְעוֹרְרוּת נִפְלְאָה לְכָל הַבָּא לְהַכְנִס בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ,
שְׂיִזְהַר לְטַבֵּל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

תְּקַצֵּג.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח ה'תּשׁל"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה אֶל מַעֲלַת יְדִיד נִפְשִׁי, וְחֵיק וְחֲסִיד,
הָאֲבָרָךְ הַיְקָר, הַשׁוֹתֶה בְּצִמָּא דְבָרֵי הַנִּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ
יִגַן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר.

אֲחֵי הַיְקָר! חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יְהִיָּה
אִיף שְׂיִהְיֶה, וְאֵל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ מִשׁוֹם דְּבַר שְׂבַעוּלָם, כִּי הִהְכַרַח שְׂיִעֲבֹר
מֵה שְׂיִעֲבֹר, כִּי אָדָם הוּא גִשְׂמִיּוֹת, וְרוּצָה לְהַפְלִיל בְּרוּחָנִיּוֹת, לְהַגְבִּיר
אֶת הַנְּשָׂמָה עַל הַגּוּף, וְהַגּוּף מִמְּשִׁיף אֶת הַנְּשָׂמָה אֵלָיו, וְלִהְפֹּךְ
הַנְּשָׂמָה מוֹשְׁכַת הַכָּל אֵלָיָה, וּמִזָּה נִתְהַוִּים הַבְּלָבוּלִים לְאָדָם, וְעַל-יְדֵי
שְׂקִינָה בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, עַל-יְדֵי-זֶה מְגַבְּרִים אֶת הַנְּשָׂמָה
עַל הַגּוּף, וְכֵן עַל-יְדֵי תִפְלָה וְהִתְבּוֹדוּת גַּם-כֵּן נוֹתְנִים כַּח לְנִשְׂמָה
לְהַתְגַּבֵּר עַל גִּשְׂמִיּוֹת הַגּוּף, וְצָרִיךְ לְעַסֵּק תָּמִיד בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה, וְעַיִן
בְּלִקוּטֵי-מִוְהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן א). וַיִּוְתַר מֵהַכָּל לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה,
וּלְשִׂמְחָה עִצְמוֹ עִם מֵה שְׂיִוִּכֵל, כִּי הַגּוּף מִמְּשִׁיף אֶת הָאָדָם לְעַצְבוֹת
וּמְרָה שְׁחוּרָה, וְצָרִיךְ רַק לְעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי עֲצוֹת לְהַגִּיעַ לְשִׂמְחָה,
שְׂעַל-יְדֵי-זֶה נוֹתְנִים כַּח לְנִשְׂמָה...

ומחמת טרדותי עכשו מאד מאד, ונדעתי אינה צלולה כלל, על-פני אקצור, רק כתבתי לך כמה שורות, כי בקשתני מאד, ובקרוב אאריך לך.

הדורש שלומך...

תקצד.

בעזרת השם יתברך, בין השמשות של יום רביעי, לסדר וישב התשל"ב.

חיים, חן וחסד, ברכה והצלחה בגשמיות וברוחניות ירדפו אל אהובי, ידידי היקר, הבחור המצין ... גרו יאיר ויזרח, השותה ממי הנחל הנובע מקור החכמה העליונה היוצאים משלש ראשונות דעתיק וכו'.

מכתבך היקר אשר הרבה חכיתי לו בזה הרגע קבלתי, בפעם שאני מזדרז עכשו לילך אל בית מדרשנו, להתאסף יחד עם אנשי שלומנו היקרים פדרפנו בכל ליל רביעי, ולדבר ולשיח יחד מהעצות היקרות שקבלנו מרבנו ז"ל, ומוהרנ"ת ז"ל אמר פעם (עין אבניה ברזל, סימן יח): "וואס מיר שמוסען אדורך אין א פראסטן מיטוואך וועט קיין אנדערער גוטער יוד ניט משיג זיין אין גן-עדן" כי אי אפשר לשער בשכל אנושי גדל הפלגת מעלת זה הענין הנשגב — להתאסף יחד ולדבר מדברי רבנו ז"ל, אשר בפעם שמדברים מרבנו ז"ל, נעשה אור בכל העולמות, ובפרט בזה העולם וכו', והרבה מן החשף נדחה ונתגרש לגמרי, וכמוכא בספר המדות (חלק ב', אות צדיק, סימן א'): על-ידי ספורי-מעשיות של צדיקים ממשיכין אור של משיח בעולם, ודוחה הרבה חשף וצרות מן העולם, עין שם; וכל זה כשםספרים ממנו מה שעבר עליו וכל

(א) מה שאנו משוחחים ביום רביעי בגיל, לא ישיג צדיק אחר בגן-עדן.

מה שְׁאַרַע לוֹ, וְכָל מַה שֶׁעָשָׂה וּפְעַל בְּזֶה הָעוֹלָם, וְעַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה כְּשֶׁזּוֹכִים לְדַבֵּר וּלְחַזֵּר עַל תּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה, שֶׁקִּבְּלָם מִמְּקוֹם שֶׁקִּבְּלָם וְכוּ' מִן הָאֵי רִישָׁא דְלֹא אֶתְיַדַע וְלִית מֵאֵן דְּקִימָא בֵּיהּ^ב (עֵין סִימָן מוֹהֲר"ן, סִימָן שֵׁנִי), וְעַתִּידָהּ לְאַתְגְּלִיאַי בְּבִיאַת מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ וְכוּ', אֵין לְשַׁעַר וְאֵין לְסַפֵּר מַה שֶׁנֶּעֱשֶׂה מִזֶּה, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה נִמְתָּקִים הַרְבֵּה דִּינִים וּבְלִבּוֹלִים מְכַל הָעוֹלָם (וְעֵין בְּסֵפֶר הַמְּדוּת, אוֹת צְדִיק, חֶלֶק א', סִימָן קנא): בִּיאַת מְשִׁיחַ תְּלוּיָהּ בְּקִרְבַת הַצְּדִיקִים, כִּי שָׂרֵשׁ מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ הוּא מְרִישָׁא דְלֹא אֶתְיַדַע, שֶׁהֵם שְׁלֹשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיקָא, וְעֵין בְּעֵץ חַיִּים, שֶׁעַר י"ג, הַנִּקְרָא שֶׁעַר אֲרִיף אֲנַפִּין פֶּרֶק ג': שְׁמַעְתִּי מִמּוֹרֵי ז"ל (הֵינּוּ הָאֲרִיז"ל), הָאוֹרוֹת הָאֵלוֹ אֵין יְכוּלִים הַתְּחַתּוֹנִים לְקַבֵּל אוֹרָם, כִּי אִם לְאַחַר הַתְּקוּן, כִּי אוֹרוֹת אֵלוֹ הֵן מְקוֹרֵיאוֹת וְשִׁרְשֵׁיאוֹת לְכָל הָאֲצִילוֹת וְכוּ', וְלֹא נוֹכַח לְהַרְחִיב בּוֹ הַדְּבָר וְהַבְּאוּר הַצְּרִיף לְזֶה וְכוּ', כִּי אֵין בְּנוֹ רְשׁוּת לְבָאָר עֲנִינָה, לְפִי שְׁבַתוֹף הָאֵי רִישָׁא מְתַלְבֵּשׁ אֵין סוֹף בְּרוּף הוּא וְכוּ', עֵין שָׁם; וְעַל-כֵּן אֵיתָא שָׁם, סִימָן קנ"ב: עֶקֶר שְׁלֵמוֹת הַנֶּפֶשׁ תְּלוּיָהּ בְּקִרְבַת הַצְּדִיקִים; וְעֵין בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲר"ן (חֶלֶק א', סִימָנִים: סו, עב), אֲשֶׁר הַצְּדִיק פּוֹתַח אֶת הָעֵינַיִם, וְזוֹכֶה לְהַסְתַּכֵּל עַל עֲצָמוֹ וְאֵיף וּמַה צְרִיף לְתַקֵּן, כִּי עֶקֶר הַתְּקוּן לְקַבֵּל בּוֹ כָּל הָאוֹרוֹת וְהַהֲשָׁגוֹת הוּא עַל-יְדֵי שְׁלֵמוֹת הַתְּקַרְבוֹת אֶל הַצְּדִיק. וְעֵין בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (מְצֻנּוֹת, הַלְכָה ד'), שְׁבֻזָּה תְּלוּיָהּ כָּל הַגְּאֻלָּה, שְׂאֵז יִתְקַן אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְהַכֵּל יִהְיֶה יְכוּלִים לְקַבֵּל כָּל הָאוֹרוֹת הַגְּבוּהִים וְכוּ', עֵין שָׁם; וְעֵין בְּמִדְרָשׁ (בְּרַאשִׁית רַבָּה א, ו): וְנִהוּרָא עֲמֵה שְׂרָא (דְּנִיאל ב, כב) — זֶה מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, כִּי הוּא אוֹר הָאוֹרוֹת, מְאוּרֵי אוֹר, אֲשֶׁר מְאִיר עֵינֵי הַנְּפּוּלִים, הִירוּדִים וְהַשְּׁבוּרִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם הַמְּגֻנִים, וּמְגַלָּה לָהֶם כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִמָּם, אֲתָם וְאֶצְלָם, כִּי מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹכֵב כָּל עֲלָמִין, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְעַל-כֵּן אֶפְלוּ מֵעַמְקֵי יְרִידָתוֹ, עֲדִין יְכוּל לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם

(ב) מִה"רֵאשׁ" הִזָּה שְׁלֹא יְדוּע, וְאֵין מִי שֶׁמְפִיר וְעוֹמֵד עָלָיו, (הַכּוֹנֵה לְרֵאשִׁית הַסְּפִירוֹת הַגְּבוּהוֹת בְּיִתְרָה).

(ג) וְעַתִּידָהּ לְהַתְּגַלּוֹת.

(ד) מִה"רֵאשׁ שְׁלֹא נוֹדַע שֶׁהֵם שְׁלֹשׁ הַמְּדוּת הַרֵאשׁוֹנוֹת שֶׁל עֶשֶׂר הַסְּפִירוֹת שֶׁל עַתִּיק.

כָּלֵל, וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חַכְמֵינוּ ז"ל (מדרש שמואל, פָּרָק כט): וּכְאוּר בִּקְרָה
 יִזְרַח שְׁמֶשׁ (שמואל-ב כג, ד), אֵינן אָנוּ יוֹדְעִין, וּכְאוּר בִּקְרָה יִזְרַח שְׁמֶשׁ,
 אֲלֵא כְּשֵׁי־אִיר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בִּקְרוּ שֶׁל מְשִׁיחַ יִזְרַח שְׁמֶשׁ,
 דְּכַתִּיב בֵּיהּ (תהלים פט, לו): "וְכִסְאוֹ כְּשֶׁמֶשׁ נִגְדִי" וְגו', עֵינַי שָׁם;
 וְעֵינַי בְּלִקְוֹטֵי-מוֹהַר"ן (חֵלֶק א', סִימָן א'): שְׁמֶשׁ הוּא בְּחִינַת אוֹר
 הַחֻכְמָה אוֹרוֹ יִתְבַּרֵךְ, כִּי מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ יִגְלֶה אוֹרוֹ יִתְבַּרֵךְ לְכָל
 הָעוֹלָם; וּבִפְסִיקְתָּא דְרַב כְּהֵנָּא (פְּרָשָׁה לו, פְּסָקָה קוּמֵי אוּרִי) עֵינַי שָׁם
 בְּאַרְיִכוֹת קֶצֶת: "כִּי עָמַד מְקוֹר חַיִּים בְּאוּרְךָ נִרְאָה אוֹר" (תהלים
 לו, י) — מֵהוּ "בְּאוּרְךָ נִרְאָה אוֹר", אֵיזְהוּ אוֹר שֶׁכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
 מְצַפֶּה וּמְחַכֶּה עָלָיו? זֶה אוֹרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ, שֶׁנֶּאֱמַר עָלָיו
 (בְּרֵאשִׁית א, יב): "וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב" — מְלַמֵּד שֶׁצִּפְּהָ
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּמְשִׁיחַ וּבְמַעֲשָׂיו קָדָם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, וְצִוָּה לוֹ
 לְדוֹר תַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד שְׁלוֹ. (אֲנָב יוֹבֵן עַל-פִּי זֶה מֵה שֶׁכָּתַב רַבְּנוּ
 ז"ל בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת (אוֹת מְשִׁיחַ, סִימָן ה'): עַל-יְדֵי תְּשׁוּבָה מִמְּשִׁיחַ עַל
 עֲצָמוֹ אוֹר שֶׁל מְשִׁיחַ, עֵינַי שָׁם; כִּי אָמְרוּ חַכְמֵינוּ ז"ל (יומא פו:):
 גְּדוּלָּה תְּשׁוּבָה שֶׁמִּגְעַת עַד כֶּסֶף הַכְּבוֹד, שֶׁשָּׁם מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ וְדו"ק.
 וְעוֹד יוֹבֵן עַל-פִּי זֶה הִרְבֵּה עֲנִינִים נִפְלְאִים, אֵךְ אֵינן כָּאֵן מְקוּמָם
 (לְהֶאֱרִיךְ), אֲמַר הַשֵּׁטֶן לִפְנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם,
 הִרְאָהוּ לִי, אֲמַר לוֹ כֹּא וּרְאָה אוֹתוֹ, כִּיִּן שֶׁרְאָה אוֹתוֹ נִזְדַּעְזַע
 וְנִפְלַע עַל פָּנָיו, וְאָמַר: בּוֹדָאֵי זֶהוּ מְשִׁיחַ, שֶׁהוּא עֹתִיד לְהַפִּיל לִי
 וּלְכָל שָׂרֵי אַמּוֹת הָעוֹלָם בְּגִיּהֵנוּם, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כה, ח): "בְּלַע
 הַמּוֹת לְנֶצַח", כִּי הַשֵּׁטֶן מְטַמֵּא וּמְחַטֵּיא אֶת בְּנֵי-הָאָדָם בְּפִרְטוּיּוֹת
 בְּפָגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלְן, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה
 מְחַשֵּׂיף עֵינֵיהֶם וְשׁוֹרִים בַּחֲשָׁף, וּמָר וּמְרוֹר לָהֶם, כִּי נֶאֱחָז בָּהֶם
 הַמּוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלְן, "וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי ה' וַיִּמִּיתָהּ
 ה'" (בְּרֵאשִׁית לח, ז) עֵינַי פְּרוּשׁ רַש"י שָׁם, כִּי עַל-יְדֵי פָּגַם הַבְּרִית
 — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלְן, נְמַשְׁכַּת עַל הָאָדָם מִיָּתָהּ,
 חֵס וְשְׁלוֹם, שֶׁהוּא מִיָּתֵת הַלֵּב (עֵינַי לְקוּיֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נד),
 שְׂאִינוּ זֹכָה לְזִכּוֹר וּלְהַדְבִּיק מִחֲשַׁבְתּוֹ בְּעֵלְמָא דְאַתִּי, וּלְהַשִּׁיג מֵהָאוֹר
 הַגָּנוּז, "כִּי רַדֵּף אוֹיֵב נִפְשִׁי" (שֶׁהוּא הַיֵּצֵר הָרַע), דְּכֹּא לְאַרְצָא חִיָּתִי,

הושיבני במחשבים כמתי עולם" (תהלים קמג, ג) והצדיק מכניס בו נקדה חדשה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לה, ובלקוטי-הלכות, תפלין, הלכה ב), ופותח עיניו לשוב בתשובה, וזוכה לתקון נפלא כזה, שאין לשער ולספר כלל בשכל אנושי, כי הנקדה החדשה היא אור מ"ה החדש שמתקן הכל, ועל-כן לא בחנם פשראה אותו הסמ"ך-מ"ם, נפל על פניו ונודעווע מאד, ואמר: בודאי זה יפיל אותי כנ"ל; ועין בספורי-מעשיות (במעשה מהזבוב והעכביש), שצעק הסמ"ך-מ"ם: רבנו של עולם, שמע תפלתי, אם זה יבוא לעולם, מה לי לעשות עוד, ועל מה שוא בראתני וכו', עיין שם ודו"ק. כי הוא מוריד עצמו לעמקי עמקים בשאול תחתיות ומתחטיו, ומעלה משם את כל הנפשות הירודות, הנפולות והפגומות ביותר, ורוחץ ומנקה אותן, עד שזוכות בעצמן להיות כלי קבול לקבל בו אור וחיות ודעת וכו'; ועין בספר הנפלא "פתחי שערים" נתיב פרחוף אריף אנפין (פרק ו'), כי גלוי האור משלש ראשונות (שמגלה הצדיק), מעביר את הרע והטמאה מן העולם, ונטהרת הנפש מכל החטאים, ונדבק בשכינה וכו', עין שם.

וההכרח לי לקצר לרוץ לבית-המדרש כנ"ל, אך מרב תבערת לבי מגדל גדלת רבנו ז"ל המאירה בי, לא יכלתי להתאפק, והצרכתי לרשם קצת כמצוין מן החרפים, כי אי אפשר לרשם על פני הכתב, ועוד חזון למועד.

הדורש שלומך...

תקצה.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וישב ה'תשל"ב.

חיים ושלום, ברכה והצלחה אל אהובי, ידידי היקר, הבחור הנחמד והשקדן בתורה ובתפלה, שותה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

אף שדברנו כבר יחד הרבה הרבה, והחיינו עצמנו מאד מאד עם דברי רבנו ז"ל, המחיים ומחזקים הרבה, עם כל זאת אני רואה שיש מניעות רבות המונעות אותנו להתוועד יחד בכל פעם, על-כן אמרתי על-כל-פנים ויהי מה, ארוצה דברי אליך על פני הפתח למען יעמדו ימים רבים אצלך וכו'.

אחי היקר! חזק ואמץ מאד מאד יהיה איך שיהיה, כי בזה העולם צריכים להתחזקות עצומה מאד מאד על כל פסיעה ופסיעה, ובכל יום ויום צריכים להתחזקות חדשה כפי שמתגבר היצר הרע בתבערת התאוות והמדות הרעות, וכמו שאמרו חכמינו ז"ל (קדושין ל): "בכל יום ויום יצרו של אדם מתגבר עליו ומבקש להמיתו, שנאמר (תהלים לו, לב): "צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו", ואלמלא הקדוש-ברוך-הוא עוזרו אין יכול לו, שנאמר (שם, פסוק לג): "ה' לא יעזבנו בידו", ועקר העזר — ששולח לנו בכל דור ודור צדיקים אמתיים, שאצלם גנוז אור התורה, והם מפייחים ומכניסים בנו חיות והתעוררות חדשה דקדשה, באפן שגם אצלנו יאיר אור התורה, ועל-ידי התורה נכנע ונתבטל היצר הרע, כמו שאמר הקדוש-ברוך-הוא (שם): בני, בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, אם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו וכו'.

ועל-כן צריך שתהיה כל מגמתו רק להתקרב באמת אל הצדיק האמת, אשר הוא פתח עיניו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימנים: סז, עב), ויזכה לראות ולהרגיש את אור ונעם התורה הקדושה, כי אם אינו מקרב לצדיק האמת, אזי הוא יושב בחשך וצלמות, ואף שנדמים לו לפעמים אילו נצוצי אור, הפל דמיון, כי עקר האור הגנוז הוא אצל הצדיק האמת, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (תענית טו):

אֲשֶׁר תְּקַצֶּה בְּנַחֵל קָא

לא הכל לאורה צדיקים לאורה וכו', ואנו צריכים לקבל את האור מהם, ובפרט מי שנפל כבר למקום שנפל, חס ושלום, ונכשל בפגם הברית, ורחמנא לצלן, בודאי עקר תקונו הוא רק על-ידי הצדיק האמת המכניס בו נקדה והתעוררות חדשה (עין לקוטי-מורה"ן, חלק א', סימן לד, ובלקוטי-הלכות, תפלין, הלכה ב'), ובלעדי הצדיק יהיה נאבד, חס ושלום, לגמרי, כי בתורה בעצמה יש שני פחות, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (יומא עב:): זכה נעשית לו סם חיים, לא זכה נעשית לו סם המות, כי יכול להוציא לעצמו למודים פגומים, חס ושלום, פאלו לו אין כבר שום תקנה לחזור אליו יתברך, פי דרך הפעל-דבר להראות לאדם את כל המאמרים אשר יכולים לרחק אותו, חס ושלום, ולהראות לו פאלו אפסה תקנה, והוא אינו יכול כבר לעלות במעלות הסלם, לזכות למה שהוא צריך לזכות בזה העולם, אבל פשוטה להתקרב אל הצדיק האמת, אז פותח עיני שכלו, וזוכה שמאירה לו התורה הקדושה, ונעשית לו סם חיים, ואדרבה בכל מקום שפותח בדברי תורה מאיר לו, ורואה שפונת חכמינו ז"ל היא רק לקרב ולא לרחק, כי אין שום יאוש בעולם כלל.

ועין בלקוטי-הלכות (בכור בהמה טהורה, הלכה ד' בסופה), אודות למוד ראשית חכמה, שיש בני-אדם שמתרחקים דיקא על-ידי שרואים את גדל הענש על כל חטא ועון, כי יודעים בעצמם שיש בהם כל אלו החטאים והעוונות פעמים אין מספר, חס ושלום, ועל-כן נדמה להם פאלו אפסה תקנה, ובאמת לא כן הוא, כי דברי חכמינו ז"ל מקרבים ולא מרחקים, חס ושלום, וכו' עין שם, כי מי שאינו מקרב אל הצדיק האמת, התורה נעשית אצלו סם המות, חס ושלום, ונדמה לו שמרחקים אותו, חס ושלום, אבל פשוטה להתקרב אל הצדיק האמת, והוא מגלה לו רחמנותו יתברך, שאם ישוב באמת ובכל לבבו, ימחל לו השם יתברך ויטהר כל עוונותיו, ועל-כל-פנים מעכשו יתחיל לשמר את עצמו, וכן בכל פעם וכו', אז התורה נעשית לו סם חיים, ואף שהאדם פגום, חס ושלום, כמו שפגום, ורחמנא לצלן, הצדיק מכניס בו התעוררות דקדושה, ומאיר

לו אור חדש ונפלא כזה, אשר מעור עיני הסטרא אחרא שנאחזה באדם, כי על-ידי גלוי אור הקדשה, דבקות השכינה, נתגרש כל הרע מהאדם, כי "מעט מהאור דוחה הרבה חשך" (צידה לדרך יב), וכמו שפרש רש"י בפרשה זו: הפשתני הזה, נכנסו גמליו טעונים פשתן, הפחמי תמה: אנה יכנס כל הפשתן הזה? פקח אחד משיב לו: נצוץ אחד יוצא מהמפות שלך ושוורף את כלו, כי יעקב ראה את כל אלופי עשו הפתובים למעלה, תמה ואמר: מי יכול לכבש את כלם? מה פתיב למטה: "אלה תולדות יעקב יוסף", דכתיב (עובדיה א, יח): "והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש", נצוץ יוצא מיוסף שמכלה ושוורף את כלם (עין בראשית רבה פד, ה); ועין היטב בלקוטי-מוהר"ן חלק א' (סימן א'), אשר יעקב וכן יוסף הם המסתכלים בחיות אלקות שיש בכל דבר מהדומם, צומח, חי, מדבר, כי הם מגלים אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, והכל מתנהג רק בהשגחה פרטי פרטית ואין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם-כן מכריזין עליו מלמעלה (חלין ז:), שזהו עקר האור, בחינת "באורך נראה אור" (תהלים לו, י), כי עקר האור המאיר הוא השם יתברך, כמו שכתוב (תהלים יח, כט): "ה' אלקי יגיה חשפי", וכתיב (שם קיח, כז): "אל ה' ויאר לנו", ועשו ואלופיו הם עקר החשך, כי "לא יחפץ כסיל בתבונה כי אם בהתגלות לבו" (משלי יח, ב), כי הם כופרים לגמרי, רחמנא לצלן, וחושבים שהכל טבע גמור, חס ושלום, וכאלו אין הקדוש-ברוך-הוא משגיח על מעשה בני-אדם, חס ושלום, ומהם עקר הצרות, המרירות והיסורים שעוברים על כל אחד, כי עקר כל הצרות והירידות הוא, כשאינו זוכה לשלמות ברור וזכוף האמונה שאין בלעדיו יתברך, ותולה הכל בטבע (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רנ), וזהו עקר הגלות המרה והארפה הזו אשר אנו מערבים בין אמות העולם ולומדים ממצשיהם, כמו שכתוב (תהלים קו, לה): "וייתערבו בגוים וילמדו מעשיהם", ונדמה שהכל טבע גמור, וכל אחד עושה מה שלבו חפץ, חס ושלום, וזה עקר החשך בעולם עכשו, רחמנא לצלן, ועל-כן יעקב אבינו חזה

וְצִפָּה מֵרֹאשׁ מַה שִׁיְהִי נַעֲשֶׂה קִדְּם הַתְּגַלּוֹת מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, שֶׁהוּא יִגְלֶה אֶת דְּרוֹךְ הָאֱמֶת לְכָל בְּאֵי עוֹלָם, וְרֹאֵה אֶת כָּל אֱלוֹפֵי עֲשׂוֹ — כָּלֵל הָאֱמוּנוֹת הָעוֹלָם, שִׁתְּגַבְּרוּ, חֵס וְשְׁלוֹם, עַל יִשְׂרָאֵל, וַיִּחְשִׁיכוּ אֶת הָעוֹלָם עִם חֲכֵמַת הַטְּבַע (הַקְּאֵלִיטְשֵׁעַס) שֶׁלָּהֶם הָאֲרוּרָה וְהַמְתַּעֲבֵת, רַחֲמָנָא לְצַלּוֹן, עַל-כֵּן תָּמָה וְאָמַר: אוֹי, מִי יְכוּל לְכַבֵּשׁ אֶת כָּלֵן, וַיִּמָּה יִהְיֶה נַעֲשֶׂה עִם כָּלֵל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל? מַה עֲנֶה לוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא? נִצּוֹץ יוֹצֵא מִיּוֹסֵף מְכַלָּה וְשׁוֹרֵף אֶת כָּלֵם, הֵינּוּ שֶׁאֲשַׁלַּח צְדִיקִים אֲמֵתִיִּים, שֶׁהֵם בְּחִינַת יוֹסֵף הַצַּדִּיק, יְחִידֵי הַדּוֹרוֹת וְכוּ', וְנִצּוֹץ אֶחָד הֵינּוּ דְבוּר אֶחָד הַמְּאִיר מְאֹד מִדְּבוּרֵיהֶם הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁיֵּצֵא בְּעוֹלָם, יְכַלֶּה אֶת כָּל חֲכָמָתָם הָאֲרוּרָה. וְכִמוֹ שֶׁאָמַר מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל קִדְּם הַסְּתַלְקוֹתוֹ לְעֵילָא וְלְעֵילָא וְכוּ': "טְרִיף פְּסוּל אִיז זִיף מַתְּגַבֵּר אַזוֹי ווִי עֵס אִיז דָּא אֲלָפִים וְרַבְבוֹת טְרִיף פְּסוּל"א, (הֵינּוּ שֶׁנִּתְרַבּוּ בְּעוֹלָם אֲלָפֵי וְרַבְבוֹת סְפָרֵי מִיְנוֹת וְאֲפִיקוֹרְסוֹת בְּפָרֵט בְּעֵתִים הַלְלוּ — הַעֲתוּנִים, אֲשֶׁר כָּלֵם נִתְפָּסִים עַל יָדָם בְּמִיְנוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלּוֹן) נָאֵר אִיף הָאֵפ דָּאֵס אִיִּין בְּלַעֲטָל פּוֹן רַעֲבִינְס סְפָרִים וְעַט זִיִּין אַ תְּקוּן אוֹיף אֲלִדְיִנְגִי, כִּי דְבוּרֵי רַבְּנוּ ז"ל הֵם אוֹרוֹת נְשֹׁגְבִים וְנוֹרְאִים מְאֹד מְאֹד, בְּחִינַת: נִצּוֹץ יוֹצֵא מִיּוֹסֵף, שֶׁמְכַלֶּה וְשׁוֹרֵף אֶת כָּל אֱלוֹפֵי עֲשׂוֹ — כָּלֵל הַחֲכָמוֹת, הַדְּעוֹת וְהַבְּלָבוּלִים הַרְעִים שֶׁיֵּשׁ עֲכָשׁוּ בְּעוֹלָם, כִּי אֵין עוֹד סְפָרִים וְדְבוּרִים הַמְּחַיִּים וְיִתְחַזְּקִים אֶת הַכָּל כְּמוֹ דְבוּרֵי וְסְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל. "אֲשֶׁרֵי שִׁיאַחַז בְּהֵם וַיִּתְמִיד בְּהֵם, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּמְשֹׁף עָלָיו הָאָרֶה נוֹרְאָה מִהַצַּדִּיק הָאֱמֶת", אֲשֶׁר פָּנָיו, שֶׁכָּלוּ וְחֲכָמָתוֹ שֶׁם גְּנוּזִים (עֵיִן לְקוּיִטִּי-מוֹהֲרַנְ"ן, חֵלֶק א', סִימֵן קצב), וְכִשְׁיִזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב בְּאֱמֶת אֶל הַצַּדִּיק, אֲזַי פִּתַּח פִּיו לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ [עֵיִן שֶׁם (סִימֵן ס) עַל מְשַׁנֵּת: סֵתָם חֲרַשׁ — אִינוּ שׁוֹמְעִים וְאִינוּ מְדַבְּרִים, וְכוּ' (תְּרוּמוֹת א, ב)], וְזֶהוּ עֵקֶר שְׁלֵמוֹת אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, שֶׁיִּזְכֶּה לְבְרוּר וְזָכוּף אֲמוּנָה כְּזֶה, עַד שֶׁיִּרְגִישׁ שֶׁאֵלְקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ מִמֶּשׁ עוֹמֵד עַל יָדוֹ, וְאֲזַי יִתְגַּבֵּר וַיִּתְחַזַּק לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רַעְיוֹ, וַיִּשְׁיַח וַיִּסְפֹּר לְפָנָיו כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר

(א) "הַטְּרִיף וְהַפְּסוּל מַתְּגַבֵּר כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ אֲלָפִים וְרַבְבוֹת טְרִיף וּפְסוּל".
 (ב) וְכִי אֲנִי מִקְּנֵה שְׂדֵף אֶחָד מִסְּפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, יִהְיֶה תְּקוּן עַל הַכָּל.

עָלְיוֹ, וְאֶפְלוּ כְּשִׁיפֵל פַּעַם בְּאִיזוֹ יְרִידָה אוֹ חֶטָּא, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם, גַּם-כֵּן אֵל יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ, רַק תִּכְףּ-וּמִיד יתּוֹדֶה לְפָנָיו יתְבַרַךְ, וַיִּגְלֶה אֶת כָּל לְבוֹ אֱלֹהֵי יתְבַרַךְ, וַיִּבְקֶשׁ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים שְׂיִזְכֶּה לְהַכְנִס אֶל תּוֹךְ הַקְּדוּשָׁה, וּמַעַלְת הָעֲנָן הַנִּשְׁגָּב וְהַנּוֹרָא הַזֶּה שֶׁל תַּפְלָה וְהַתְּבוּדוּת, אִי אֶפְשֶׁר לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר כָּלֵל, עַד שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ ז"ל (פְּרָכוֹת ו.): עַל הַפְּסוּק: "כָּרַם זֶלַת לְכַנִּי-אָדָם" (תהלים יב, ט) — אֵלּוּ דְבָרִים שְׁעוֹמְדִים בְּרוֹם רוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּמֵאִי נִיהוּ? תַּפְלָה, וּבְנֵי-אָדָם מְזוֹלְזָלִים בָּהֶם, כִּי אֵינָם יוֹדְעִים מַעַלְת הַתַּפְלָה, אֲשֶׁר עַל יְדֵה גַם הֶרְחוֹק וְהַפְּגוּם בְּיֹתֵר, יְכוּל לְשׁוּב וּלְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יתְבַרַךְ, וְיְכוּל לְזָכוֹת לְכָל טוֹב שֶׁכָּכֵל הָעוֹלָמוֹת (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קיא), כִּי זֶהוּ עֵקֶר הַשַּׁעַר וְהַפֶּתַח לְהַכְנִס אֵלָיו יתְבַרַךְ (עֵין שֵׁם, סִימָן פג), וְנִתְכַפְּרִין לוֹ כָּל עוֹוֹנוֹתָיו, כִּי הַתַּפְלָה בְּמָקוֹם קָרְבָן, וְנִמְשַׁכֶּת לוֹ עַל-יְדֵי-זֶה רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף (שֵׁם, סִימָן ח), וְנִפְתָּחִים לוֹ כָּל מַעֲיָנוֹת הַחַכְמָה, וְנוֹבַע שְׂכָלוֹ, שְׂיִכּוֹל לְלוֹן בְּעַמְקָהּ שֶׁל הַלְכָה (שֵׁם, חֶלֶק א', סִימָן ח). אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֶלְקֵנוּ, שְׂזַכִּינוּ לִידַע מְאוֹר נוֹרָא וְנִפְלָא כְּזֶה, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֵׁם יתְבַרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

וְהַעֲקָר לְהִתְמִיד הַרְבֵּה בְּלַמּוּד גְּמָרָא כְּסִדְרָן וְכֵן בְּלַמּוּד שְׁלַחַן עָרוּף כְּסִדְרָן, כְּאֲשֶׁר הוֹרְנוּ רַבְּנֵינוּ ז"ל (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן עו), כִּי מַעַלְת לַמּוּד תּוֹרָה שְׁבַע-לֶפֶת אֵין לְשַׁעַר וְאֵין לְסַפֵּר כָּלֵל, כִּי הוּא הַמְקַשֵּׁר בֵּין שְׁנֵי הַצְּפָרִים — בֵּינָה וּמַלְכוּת (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ג), שְׁנִיתְקַשֵּׁר וְנִתְיַחַד הַקּוֹל וְהַדְּבֹר, שֶׁהוּא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא וּשְׂכִינְתֵיהּ הוּי"ה אֲדֻנָּי (עֵין לְקוּטִי-הַלְכוֹת, אֶפּוֹטְרוֹפּוּס, הַלְכָה ג'), וּבְלַקוּטִי-מוֹהֲר"ן (חֶלֶק א', סִימָן ריד) — תַּלְמוּד בְּגַמְטְרִיָּה מְגִינן שֵׁם הַקְּלָפָה, כִּי עַל-יְדֵי לַמּוּד גְּמָרָא, מִמְּשִׁיף עַל עֲצָמוֹ קְדָשָׁה עֲצוּמָה לְהַכְנִיעַ אֶת הַקְּלָפָה הַיְדוּעָה, הַמְחַטִּיאָה אֶת הָאָדָם בְּמַקְרָה לִילָה, רַחֲמָנָא לְצַלָן, עֵין שֵׁם; וּמוֹבָא בְּסִפְר הַחַיִּים לְאַחֵי הַמְהַר"ל מְפָרָג, אֲשֶׁר גְּמָרָא הִיא רְאִשֵׁי תְבוֹת שְׁמוֹת הַמְלָאכִים הַמְשַׁמְרִים אֶת הָאָדָם מִכָּל דְּבַר רַע וּבְכַפְּרֵט מִמַּקְרָה לִילָה (עֵין שֵׁם, חֶלֶק ב', סִימָן ה): גְּבִרְיָאֵל, מִיְכָאֵל, רִפְאֵל, אִוְרִיאֵל, כִּי הֵם הַמְלָאכִים מִהַמְרַכְּבָה הָעֲלִיוֹנָה, וְעַל-כֵּן טוֹב מְאֹד

להיות רגיל לומר אֶפְלוּ כַּמָּה פְּעָמִים בַּיּוֹם: "בְּשֵׁם ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, מימיני מיכאל, ומשמאלי גבריאל, ומלפני אוריאל, ומאחורי רפאל, ועל ראשי שכינת אל", שְׁזָה בְּחִינַת קְשׁוּר הַמְרַכְּבָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִצּוּל מְטַמְּאֵת הַמְקַרָּה, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, וְזוֹכָה לְמַחִין נְקִיִּים וְזָכִים, בְּחִינַת מַחֵי הַתְּפִלִּין, וְנִתְפַּשְׁטָת עַקְמֵיּוֹת לְבוֹ, וְאִין קָשָׁה לוֹ שׁוֹם קְשִׁיּוֹת עָלָיו יִתְבַּרֵךְ, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, הַבְּאוֹת מֵעַמְלֶק, שְׁמוּצִיא מִשְׁפָּט מֵעֶקֶל, רַחֲמָנָא לְצַלּוֹ, שְׁהֵם כָּלֵל הַסְּפָקוֹת וְהַבְּלוּלִים שְׁמַכְנִיס בְּלֵב הָאָדָם, רַק מִשְׁלִיף חֲכָמָתוֹ וְדַעְתּוֹ לְגַמְרֵי, וְעוֹבֵד אוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת בְּלֵי שׁוֹם חֲכָמוֹת כָּלֵל, הַפֶּה עַמְלֶק, שְׁמַכְנִיס בְּלֵב הָאָדָם חֲכָמוֹת וְחֻקִּירוֹת (עִין שָׁם, סִימָן ט), וְזֶה הִיָּה עֶקֶר מְלַחֲמַת הַיּוֹנִים, יַמַּח שָׁמָּם, שְׁגָזְרוּ גְזוּרוֹת רְעוֹת עַל יִשְׂרָאֵל (ראש השנה יח): שְׁלֹא יִזְכִּירוּ שָׁם שָׁמַיִם בְּפִיהֶם, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, וְאָמְרוּ: כְּתָבוּ לָכֶם עַל קַרְן הַשּׁוֹר, כִּי אִין לָכֶם חֵלֶק בְּאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, חֶסֶד וְשָׁלוֹם (ירושלמי חגיגה, פֶּרֶק ב), וְנִכְנְסוּ אֶל הַהֵיכָל וְטַמְּאוּ כָּל הַשְּׁמָנִים (שַׁבַּת כ"א), שְׁהֵם כָּלֵל הַדְּעַת דַּקְרָשָׁה, כִּי שָׁמֵן הוּא הַדְּעַת (עִין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ד), וְהִיָּה חֲשֵׁף גְדוּל בְּעוֹלָם, עַד שְׁחַמַּל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהָאִיר אֶת כָּל הָעוֹלָם עִם פֶּה הַשְּׁמֵן שְׁמַצָּאוּ חֲתוּם בְּחוֹתָם כֶּהֵן גְּדוּל, הִיָּנוּ שְׁמַצָּאוּ אֶת הַדְּעַת הָאָמַת שֶׁל הַצְּדִיק בְּחִינַת נִצּוּץ שֶׁל יוֹסֵף כְּנִ"ל, שְׁעַל יְדוֹ הַכְּנִיעוּ וְשָׂרְפוּ אֶת כָּל אֱלוֹפֵי עֲשׂוֹ וְהַחֲכָמָה הַיּוֹנִית שְׁנַמְשָׁכָה מֵהֶם, שְׁזָהוּ עֲצֵם גְּדֻלַּת הַנֶּסֶם הַנִּפְלָא שֶׁל אֹר חֲנֻכָּה, שְׁמַתְגַּלָּה אֶז הָאֹר הַגָּנוּז שֶׁל שֵׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית כַּמּוּכָא בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, וְעַתִּידָה לְהַתְגַּלוֹת בְּמַהְרָה בְּהַתְגַּלוֹת מְשִׁיחַ צְדִיקְנוּ. וְאָנוּ זוֹכִים לְזֶה בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה לְהַמְשִׁיךְ בְּבִיתְנוּ אוֹתָהּ הָאָרָה, וְהַהָאָרָה וְהַהַתְגַּלוֹת הַזֶּה הֵן אֹר הַצְּדִיק הָאָמַת, וְכַפִּי שְׁזוֹכָה לְהַתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק הָאָמַת בְּשִׁקִּידָה נִפְלְאָה בְּתוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה, כַּמּוּ-כֵן נִמְשָׁךְ עָלָיו הָאֹר הַגָּנוּז, וְכִיּוֹתֵר מַתְגַּלָּה עָלָיו הָאֹר הַגָּנוּז שֶׁהוּא הָאָרַת הַצְּדִיק — עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, כַּמּוּכָא בְּלְקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֵלֶק א', סִימָן טו): מִי שְׂרוּצָה לְטַעַם טַעַם אֹר הַגָּנוּז, יַעֲלֶה מֵדַת הִירָאָה לְשִׁרְשָׁה וְכוּ', וְכִבֵּר יְדוּעָה לְנוּ שִׁיחַת מוֹהַר"ן וְ"ל בְּשַׁעָה שְׂדַבֵּר מֵתוֹרָה זו עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ,

ואמר שהפּרוש הוא: מי שרוצה לטעם טעם רבנו ז"ל שהוא אור הגנוז — ירבה בהתבודדות ודו"ק.

אחי היקר, חמדת לבבי! אי אפשר לך לשער בשכל אנושי למה יכולים לזכות על-ידי רבוי תפלות ובקשות בהתבודדות וכו'. חזק ואמץ מאד ברגע זה לברח למקום מיחד שאין שם בגי-אדם, ותפרש שיחתך אליו ותברך בתמימות ובפשיטות כאשר ידבר איש עם רעהו, ותספר לפניו ותברך כל מה שעובר עליך, ותהיה עקשן גדול על דבר זה ימים ושנים ממש בלי שום טעם ושכל, בתמימות ובפשיטות, אז יאיר עליך סוף כל סוף אור כזה וכו' וכו', שהוא אור הגנוז ותראה עולמך בחייה וכו', ותשיר ותרגן (ישעיה יב, א): "אודך ה' פי אנפת בי". פי עקר הארת והתגלות משיח צדקנו היא דרך התפלה וההתבודדות, פי עקר פלי זינו של משיח צדקנו הוא תפלה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ב), וכמו שכתוב (צפניה ג, ט): "פי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה'", וכפי שהאדם מתחזק ומתגבר עכשו בתפלה והתבודדות בתמימות ובפשיטות גמורה, בן זוכה שנמשך עליו אור הגנוז של משיח צדקנו, וגם עוזר בקרוב הגאולה בכלליות העולם, ושכרו ומעלתו גדולים ונשגבים מאד מאד בכל העולמות, וקדשא בריך הוא משתבח בו, וכרוזין יוצאים מרום גבהי מרומים: זכאה האי בר נש דעביד רעותיה דקדשא בריך הוא, קדשא בריך הוא משתבח בהאי בר נש, זכאה אנת בעלמא הדין, זכאה אנת בעלמא דאתי, בגין דאנת בריה מהימנותא דקדשא בריך הוא דאחיזת בהאי נהורא עלאה דנפיק מהאי רישא דלא אתידע וכו', ועל-ידי תפלה ממשיך על עצמו אור הגנוז לצדיקים, שזה בחינת לא'ה, עולם הבינה פידוע, וכוננת חנכה היא מהשגת אור הבינה שעולה חנ"ה, שם ס"ג לזעיר, שהוא כ"ו שם הוי"ה שיוכל להזדווג עם נוקביה ביחוד ג"ר, כמובא בסדור האריז"ל, ועין בלקוטי-הלכות (ראש חדש, הלכה ה'):

ג) אשרי האדם הזה שעושה רצון הקדוש-ברוך-הוא, הקדוש-ברוך-הוא משתבח בכך-אדם זה, אשריך בעולם הזה ואשריך בעולם הבא, בגלל שאמה בריה נאמנת של הקדוש-ברוך-הוא האחותה באור העליון הזה שיוצא מהראש הזה שלא נודע.

ל'א'ה' היא סוד התפלה, בחינת (בראשית כט, יז): "ויעניי לאה רכות", שהיתה בוכה שלא תפל בחלקו של עשו, שזה צריך כל אחד הבא אל הקדש — לבכות ולהתחנן אליו ותברך, שלא יפל בחלק של הסטרא אחרא, בחינת "אלופי עשו", כלל הכופרים והאפיקורסים, ונרבה בהתבודדות ימים ושנים, שאז יזכה לזכוה המחין והבינה שלו, ויזכה להשיג את ה'נסתרות ל'השם אלקינו (דברים, כט כח), ראשי תבות ל'א'ה' [עין לקוטי-הלכות (חלק א', סימן כב) שתפלה היא בחינת נסתר, שעל-ידי תפלה יזכה שיתגלו לו כל ה'נסתרות ל'השם אלקינו, שהיא בעצמה אור העליון של הבינה], כי על-ידי התפלה יכולין לקבל האורות הגדולים והנוראים בתוך לבושים וצמצומים נפלאים, כי עקר הלבושים והכלים לקבל כל האורות העליונים ויזדווגו בחינת קדשא בריך הוא ושכינתיה ועיר אנפין ונוקביה בחינת נשמתו עמו ותברך, זה על-ידי רבוי התפלה, וזה אשר ימי החנכה נתקנו לימי תפלה והודאה (עין לקוטי-מורה"ן, חלק ב', סימן ב), שהוא שעשוע עולם הבא, כי על-ידי תפלה ובקשה והודאה על העבר, וצעקה על להבא, על-ידי-זה ממשיכין הארת עולם הבא שהיא קדשת שבת לששת ימי החל, שגם בעודו בעולם הזה ירגיש תענוגי עולם הבא, ויזכה להנות מזיו השכינה על-ידי אור העליון של הבינה היורד לזעיר, שיכול להזדווג עם כלל נשמות ישראל. ועל-כן איתא בספרים הקדושים, שבימי חנכה מאיר אור הגנוז של משיח צדקנו, שזה בחינת ל"ו [שלשים וְששה] גרות כנגד ל"ו שעות שהאיר האור הגנוז בזה העולם אצל אדם הראשון, ועתיד להתגלות במהרה בימינו בהתגלות משיח צדקנו (עין בבני יששכר, רמזי כסלו טבת, מאמר תורה אור), עוד שם: ל"ו גרות דחנכה הם כנגד ל"ו מסכתות גמרא שיש לנו, שזהו כלל תורה שבועל-פה, כי היונים רצו לבטל מישראל את התורה הקדושה, וידוע אשר עקר שליטת האפיקורסים והכופרים היא על תורה שבועל-פה (עין לקוטי-הלכות, שבת, הלכה ו), שרוצים לעקר, חס ושלום, את אמונת החכמים מישראל, שהיא כלל תורה שבועל-פה, ועל-כן לפי זה קשהאדם מתחזק להתמיד בלמוד הגמרא הקדושה כנ"ל, לסיים

ש"ס כל הל"ו מסכתות, אז גם-כן יהיה נמשך עליו האור הגנוז מששת ימי בראשית, הארת משיח צדקנו, וכמו שמקבל מרבנו ז"ל, שמי שמסים כל הש"ס — הל"ו מסכתות, נמשך עליו "צ'לם אלקים", [נדעת לנבון, שלהיות ראוי שימשך עליו צ'לם אלקים, הוא צריך קדם לשאת אשה, כמובא בעץ חיים (שער מ"א, הנקרא שער החשמ"ל, פרק ג'): סוד צ'לם אלקים הוא סוד הארת הוי"ה אלקים המתפשטים בכל הגוף, בבחינת הוי"ה, הוא פ'ף: י"ק — הם המחין שבראש חכמה ובינה, ו' — גוף האדם, הינו שתי הידיים חסד וגבורה, והגוף תפארת, שתי הרגלים נצח והוד, והיסוד הוא הברית קדש, ה' — היא בת זוגו, ובבחינת אלקים, הוא פ'ף: א' — הוא פתור, ל' — הוא הג' מחין, ה' — הוא ה' קצוות מחסד עד הוד, י' — יסוד י' זעירא פנודע, ס' — היא בת זוגו], נמצא שהארת חנפה היא הארת משיח צדקנו, וזה שאיתא בספרים הקדושים, משי"ח ראשי תבות: מ'זוזה, י'מין, ח'נכה, ש'מאל, וצריך לתן טעם, איזו שיכות יש בין מצנת מזוזה לנר חנכה? אף קדם נבאר קצת במצנת נר חנכה, כי מבאר בפנונות מעצם נוראות נפלאות אור החנכה אשר יורדת למטה מעשרה טפחים, שדבר זה אין נמצא בשום חג, לגלות את האור אף למטה למטה. ומבאר בלקוטי-הלכות (השקמת הבקר, הלכה ד'), שהאור הנפלא הזה של חנכה היא אותה הארה של הצדיק האמת המוריד את עצמו למטה למטה להאיר השגת אלקות אפלו לאלו שנפלו בעמקי עמקים על-ידי רבוי עוונותיהם, ומנחים בשאול תחתיות, כי מגדל פחו הנשגב והנורא יכול להוריד את עצמו גם במקומם שמנחים שם בתאוותיהם הרעות, ויכול להגביה ולהרים אותם, ולגלות להם כי אין שום יאוש בעולם כלל, וגם במקום שהם, יכולים לשוב ולחזר אליו יתברך, ומאירה בהם השגת אלקות נפלאה ונוראה מאד וכו', עין שם, כי הצדיק האמת מאיר באור תורתו עצות נוראות ונפלאות כאלו על-ידי רבוי הספרים שלו, שהם בכלל תורה שבעל-פה (עין לקוטי-הלכות, ראש חדש, הלכה ז), עד שגם הגרוע שבגרועים והפחות שבפחותים, גם-כן ימצא לעצמו

אָשֶׁר תְּקַצֶּה בְּנַחֵל קַט

עֲצָה נְכוֹנָה אֵיךְ לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ אֶפְלוּ מִמְקוֹמוֹ הַשָּׂפֵל, כִּי עֲצוֹת הַצַּדִּיק הֵן עֲמֻקּוֹת מְאֹד מְאֹד, "עֲמֻק עֲמֻק מִי יִמְצְאוּ" (קֹהֵלֶת ז, כד), כִּי הֵן חֲכָמָה עֲמֻקָּה כְּזֹאת, אֲשֶׁר יְכוּלָה לְהַאֲיר גַּם לַמְטָה לַמְטָה בְּתַקְיָה הַעֲשִׂיָּה לְנִמְוָכִים וְהִירוּדִים מְאֹד מְאֹד, שְׂיֻכְלוּ לַמְצֵא עֲצָה לְנִפְשָׁם לְמַלֵּט נַפְשָׁם מִנִּי שַׁחַת, לְאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים וְכוּ', עַיִן שָׁם; נִמְצָא שְׂמֻצוֹת גַּר חֲנֻכָּה הִיא דִּיקָא לַמְטָה בְּמִקּוֹם הַחִיצוֹנִים סְמוּךְ לַחוּץ דִּיקָא, כִּי מִצְוָה לְהִנְיָחָה בְּטַפַּח הַסְּמוּךְ לַפְּתַח, הֵינּוּ לְגִלוֹת גַּם לַמְקוֹמוֹת הַחִיצוֹנִים, לְבִנְיַאֲדָם הִירוּדִים וְהַנְּפוּלִים, שְׁגַם לָהֶם יֵשׁ עַדִּין תְּקוּנָה טוֹבָה לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

וְעַתָּה נִבְאָר בְּמֻצוֹת מְזוּזָה (עַיִן שָׁם, פְּקֻדוֹת הַלְכָה ד), כִּי אֵת הַמְזוּזָה קוֹבְעִים לִיד הַפְּתַח, שְׂדֵרֶךְ שָׁם נִכְנָסִים מִחוּץ לְפָנִים, הֵינּוּ מְרֻשּׁוֹת הַרְבִּים שֶׁהוּא הַסְּטָרָא אַחְרָא, פְּגָם אֲמוּנָה, חֵס וְשְׁלוֹם, אֶל רְשׁוֹת הַיְחִיד, יְחִידוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהַמְזוּזָה מְקַשְׂרֶת בֵּין הַחִיצוֹנִיּוֹת לְפְנִימִיּוֹת, לְגִלוֹת גַּם אֶל הַחוּץ, שְׂאִין בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שָׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, שְׂזָהוּ סוּד מֻצוֹת מְזוּזָה, עַיִן שָׁם; נִמְצָא שְׂשִׁתֵּי מֻצוֹת אֵלוּ שְׂיָכוֹת לְהַדְרִי' כַּנ"ל, שְׂשִׁתֵּיהֶם אוֹרוֹ שֶׁל מִשְׁיַח', מְזוּזָה, י'מִין, חֲנֻכָּה, שְׂמֵאל, כִּי שְׂתִיָּהֶם מְגִלוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ גַּם בְּמִקּוֹם הַחִיצוֹנִים וְכַנ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת תּוֹרָה וְתַפְלָה, כִּי בְּאַרְנוֹ לְעִיל, אֲשֶׁר סוּד אוֹר הַחֲנֻכָּה הוּא סוּד הַתַּפְלָה וְהַהוֹדָאָה, שְׂזָה בְּחִינַת הָאֲרַת הָעוֹלָם הַנִּקְרָאת לְאַיָּה', וְעַתָּה מְצֵאתִי בְּכַנּוֹת (עַיִן בְּסִדּוּר רַבִּי שְׁבַת'), כִּי מְזוּזָה הִיא הָאֲרַת הָעוֹלָם הַנִּקְרָאת רַחֵל, וּמְבֹאֵר בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן יב), שְׂרַחֵל הִיא סוּד תּוֹרָה שְׂבַע־לִפְּהָ, שֶׁהִיא כְּרַחֵל לְפָנֵי גּוֹזְזִיָּה, שְׂהַכַּל גּוֹזְזִין וּפּוֹסְקִין מִמֶּנָּה הַלְכוֹת, עַיִן שָׁם; כִּי חֲנֻכָּה הִיא בְּחִינַת תּוֹרָה שְׂבַע־לִפְּהָ מְדַרְבְּנָן, וְעַל-כֵּן דִּיקָא עַל-יְדֵי תַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת וְלַמּוֹד גְּמָרָא תּוֹרָה שְׂבַע־לִפְּהָ תַמְשָׁף עָלָיו הָאֲרַת מִשְׁיַח' צְדִקְנוֹ, וְזֶה גְדֵל הַזְּהָרַת רַבְּנוֹ ז"ל עַל הַתְּבוּדוֹת וְעַל לַמּוֹד שְׂלַחַן עָרוּךְ,

שהוא תמצית תורה שבעל-פה פידוע, כי על-ידי שתי הנהגות אלו, שהן הארת חנכה, יזכה לצאת מגלותו. [ובמקום אחר הארכתי, אשר הם בחינת שני הצמצומים שנוצרכים לכל הבא לכנס אל הקדש בהשגת המ'ח', צמצום אחד למעלה, סוד ו' ארכה שהיא הבינה, אהל ל'א'ה', "תפלה", וצמצום אחד למטה, סוד נ' כפופה, שהיא המלכות, אהל ר'ח'ל', "שלחן ערוך", שעל-כל-פנים לא יצא מגדרו, חס ושלום, ויעשה מעשה בהמה, רק יקים כל מה שפתוב בשלחן ערוך וכו' וכו'].

ויען שזכינו להגיע עד כה, אשר הארת חנכה בחינת אורו של משיח צדקנו זהו למוד תורה שבעל-פה גמרא ושלחן ערוך (שהם תמצית תורה שבעל-פה כנ"ל), אז יזכה לאור הגנוז ולצלם אלקי"ם. והזכרנו מאמר האריז"ל, שלזכות שימשך עליו צלם אלקים, צריך קדם לשא אשה, אמרתי עתה נטיל יחד אל תוף הארמון הנהדר והנפלא מאד, שהוא מאמר ימי חנכה בלקוטי-מוהר"ן (חלק ב', סימן ב), ונכנס יחד רק לחדר אחד מהארמון, ונביט בו היטב היטב אנה ואנה, ונקח משם השיף לעניננו (עין באות ד'), וזו לשונו באמצע דבריו: "עקר קיום ושלמות הדבור הוא על-ידי האמת שהוא מאיר בדבור על-ידי שלשה שמות, בבחינת (תהלים נ): "אל אלקי"ם הויה דבר", כי אלו שלשת השמות הם מקור האמת, ועל ידם מאירה האמת בדבור וכו', ושלשת השמות "אל אלקי"ם הויה" הם בחינת תפלה ותורה ושדוכים וזווגים וכו', שכל זה נתגלה בחנכה (עין באות ו' בסופו).

[ואם אמנם דברים אלו ברום גבהי מרומים ירמזון, ואין אתנו יודע עד מה, אף כבר הזהירנו רבנו ז"ל ופקד עלינו, לחתור ולפרש ולסלסל בדבריו, כל אחד כפי דעתו והשגתו, ויוציא לעצמו עצות והתחזקות, על-בן אענה גם אני חלקי, ולקשרו ולשלו בו בכל מה שדברנו עד כה] (חסר הסיום), (עין בפנים התורה שמדבר שם משלחן ערוך, הלכה, תפלה והודאה ושדוכים וכו').

תקצו.

בעזרת השם יתברך, אור ליום רביעי לסדר מקץ, ג' דחנכה ה'תשל"ב.

חיים ושלום, ברכה והצלחה ירדפו אל אהובי, אחי היקר, הבחור הנחמד ... גרו יאיר, שותה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו.

מכתבך הקצר זה כמה ימים קבלתי, ולא היה לי הפנאי להשיבך מעצם רבוי טרדותי ברוחניות ובגשמיות, ובפרטיות להשיב אל החברים היקרים מאנשי שלומנו, המריצים אלי אגרותיהם, ומבקשים תשובה.

אחי היקר! חזק ואמץ מאד מאד יהיה אידך שיהיה, ואל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, ועקר מגמתך יהיה תמיד רק לברוח אליו יתברך, ולפרש כל שיחתך וכל מה שעובר עליך ברוחניות ובגשמיות לפניו יתברך כאשר ידבר איש עם רעהו, וכן תברח תמיד אל התורה הקדושה שעורים כסדרן — גמרא שלחן ערוך ומשניות כאשר דברנו, ואל תסתכל לאחוריה כלל, אף שאתה שוכח וכו', ותעשה בכל שעה ושעה התחלה חדשה, "על-כל-פנים משעה זו אני רוצה להיות איש כשר ולהיות בשמחה, ולקדש ולטהר את השבועה גרות: העינים, האזנים, החטם והפה, ולהתמיד בתורה ובתפלה", וכן תעשה בכל שעה. ממש התחלה חדשה, ותחשב בדעתך כי אין לך רק השעה הזו, ועל-כן תראה שהשעה הזו לא תלך לריק, או שתעסק בתורה בשעה זו, או שתעסק בתפלה בשעה הזו, או בצדקה או באיזו מצוה או בכסופים טובים, על-כל-פנים בכל שעה תדע שאין לך כי אם זאת השעה, ועל-כן תראה לעשות איזה טוב בזו השעה, איזה דבור טוב או איזה למוד כנ"ל, וזה מה שאמרו חכמינו ז"ל (אבות ד, ג): "אין לך אדם שאין לו שעה", כי על-פירוב האדם

דוּחָה מַשְׁעָה לְשַׁעָה, וְאוֹמֵר: "בַּיּוֹם הַשְּׁנִי אוֹ בַשְּׁעָה הַשְּׁנִיָּה אֶתְחִיל לְהִיּוֹת אִישׁ כְּשֶׁר", וּבֵין כֶּף וּבֵין כֶּף עוֹבְרִים עָלָיו הַיָּמִים וְהַשְּׁעוֹת בְּלֹא כְּלוּם, וְעַל-כֵּן עֵקֶר הַעֲצָה — לְשָׁמֵר אֶת הַשְּׁעוֹת, וְלַחֲטֹף בְּזַמַּן אֵיזָה טוֹב, אִם שָׂרֵב הַשְּׁעָה תִּלְךָ לְרִיק, חֵס וְשְׁלוֹם, עַל-כָּל-פְּנִים יַחֲטֹף אֵיזָה טוֹב, וְעַל-יְדֵי שִׁירְגִיל עֲצָמוֹ כֶּף, אִזּוֹ בְּסוּף הַיּוֹם יִהְיֶה לוֹ חֶשְׁבוֹן גָּדוֹל שֶׁל תּוֹרָה וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְהַיָּמִים שְׁלוֹ יִהְיוּ שְׁלֵמִים, בְּבַחֲיִנַת (בְּרֵאשִׁית כד, א): "וְאַבְרָהָם יָקָן בָּא בַּיָּמִים", וּפְרָשׁוֹ בַּזֶּהר הַקְּדוּשׁ (חַי שְׂרָה קכט.), שֶׁבָּא עִם יָמָיו, הֵינּוּ שֶׁהִיָּתָה לוֹ שְׁלֵמוֹת הַיָּמִים, כִּי מָנָה וְסִפֵּר כָּל יוֹם וְכָל שַׁעָה, עַד שֶׁזָּכָה לְהַתְּעַלּוֹת וּלְכוּא וּלְהַגִּיעַ אֶל מַדְרַגָּתוֹ. וּכְמִסְפָּר אֲשֶׁר תִּלְמִידֵי מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל שָׂאָלוּ אוֹתוֹ פַּעַם, לְמָה קָרָא אֶת שֵׁם סֵפֶר הַתּוֹלְדוֹת שְׁלוֹ "יָמֵי נְתַן", וְשֵׁם סֵפֶר הַתּוֹלְדוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל "חַיֵּי מוֹהֲרַנְ"ן"? וְהַשִּׁיב, כִּי רַבֵּנוּ ז"ל זָכָה לְחִיּוֹת בְּכָל פַּעַם חַיִּים חֲדָשִׁים בְּהַשְׁגוֹת נוֹרְאוֹת וְנִפְלְאוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, עַל-כֵּן לְסַפְּרֵי חַיָּו הַקְּדוּשִׁים נֶאֱדָה בְּאַמַּת לְיַחַס אֶת הַשֵּׁם "חַיֵּי", אֲבָל אֲנִי כָּל חֲכַמְתִּי וּבִינְתִי וְדַעְתִּי הֵן רַק מְרַבֵּנוּ ז"ל, וְעַל יְדֵי זְכִיתִי לְשָׁמֵר וּלְקַדֵּשׁ אֶת יָמֵי וּשְׁעוֹתִי, לְחִיּוֹת בָּהֶם יָמִים טוֹבִים וּקְדוּשִׁים בְּעַבֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, עַל-כֵּן הַשֵּׁם "יָמֵי" נֶאֱדָה וְיִפָּה לְיַחַס לָהֶם, וְדָבָר זֶה נוֹדַע לְכָל מַפְיָרוֹ אֲשֶׁר הִפְרִיחוּ, שְׁמִיּוֹם הַתְּקַרְבוֹתוֹ לְרַבֵּנוּ ז"ל, הָיָה שׁוֹמֵר אֶת כָּל שְׁעוֹתָיו וּרְגָעָיו בְּכָל מִינֵי שְׁמוֹר, וְהָיָה אוֹחֵז תְּמִיד הַמּוֹרָה שְׁעוֹת (הַשְּׁעוֹן) לְנֶגֶד עֵינָיו, לְמַעַן לֹא יִלְךָ שׁוֹם רָגַע מִמֵּי חַיָּו לְאַבּוֹד, חֵס וְשְׁלוֹם, עַד שֶׁגַּם בְּנִסְיַעְתּוֹ וּיְשִׁיבָתוֹ עַל הַעֲגָלָה לְמַד הַרְבֵּה וְהַתְּפִלָּל, וְשׁוֹם דָּבָר לֹא בִלְבָל אוֹתוֹ, כִּי הוּא הִלְךָ בְּדַרְךָ זוֹ — לְחַשֵּׁב עַל כָּל שַׁעָה וְשַׁעָה, אֲשֶׁר הַשְּׁעָה הַזֹּאת עוֹד לֹא הִיָּתָה לוֹ וּכְבָר לֹא תִהְיֶה, עַל-כֵּן הִזְדַּרְזוּ מְאֹד בְּכָל שַׁעָה לְקַנּוֹת חַיֵּי עוֹלָם. "אֲשֶׁרִי הַזֹּכָה לִילְךָ בְּדַרְךָ זוֹ, וְטוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים".

וְעַיִן בְּעֵלִים לְתַרוּפָה, מְכַתֵּב הָאֲחֵרוֹן, שֶׁכָּתַב מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת קִדְּם הַסֵּתְלָקוֹתוֹ לְבִנּוֹ ר' יִצְחָק ז"ל, שֶׁשָּׁלַח לוֹ אֶת הַשְּׁעוֹן שֶׁנִּתְקַלְקַל לוֹ, וְשִׁמְסְרָנוּ לְתַקּוֹן, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ בְּאַמְצַע דְּבָרָיו: "אֲנִי

(א) אֲשֶׁר נִקְרָא אֲצִלָּנוּ "יָמֵי מוֹהֲרַנְ"ת".

אֲשֶׁר תְּקַצוּ בַּנְּחָל קִיג

מְזַהֵר שְׂיִבְלָה הַיּוֹם אֵיזָה שְׁעוֹת, וַיַּעֲמֵד עַל הַזַּיִגָּעַר מֵאֲכַעֲרֵיב שְׂיִגְמֹר
תְּקוֹן הַזַּיִגָּעַר לֵי הַיּוֹם "וְכוֹ", "כִּי יִדְעֶתֶם כַּמָּה מִכְרַח לִי הַזַּיִגָּעַר בְּכָל
שְׁעָה" עַיִן שָׁם. מְכַל זֶה רוֹאִים אֵיךְ הֵיטָה חֲשׂוּבָה אֲצִלוֹ כָּל שְׁעָה
וְשְׁעָה וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה זָכָה לְמָה שְׂזָכָה].

וְעַל-כֵּן בְּשִׁזְזוּכָה לִילֵךְ בְּדֶרֶךְ זֶה, לְחַשֵּׁב תְּמִיד כְּאִלוֹ אֵין לוֹ
רַק זֶה הַשְּׁעָה, אֲזַ תְּמִיד תְּהֵינָה שְׁעוֹתֵי מְלֵאוֹת בְּתִשׁוּבָה, בְּמִצְוֹת
וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים. וַיְדוּעַ מָה שְׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (אֲבוֹת ד, יז): "יִפָּה
שְׁעָה אַחַת בְּתִשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּעוֹלָם הֵזֶה מְכַל חַיֵּי הָעוֹלָם
הַבָּא", וְכֵן אָמַר רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ (עֲבוּדָה זָרָה י): "יֵשׁ קוֹנֵה עוֹלָמוֹ בְּשְׁעָה
אַחַת, הֵינּוּ כְּנֹל, בְּשְׁעָה אַחַת יְכוֹל לְחַטֵּף טוֹב הַרְבֵּה, וְעַל-יְדֵי-זֶה
יִתְקַן כָּל מָה שְׂפָגַם וְשַׁחַת וְכוּ', אֲבָל גַּם בְּהִנְהָגָה זֶה צָרִיךְ לְהִשְׁכִּיל
הֵיטֵב וְלִהְיוֹת מְכִיִּן דְּבַר מִתּוֹךְ דְּבַר, בְּאִפְּן שְׁלֵא יִפִּילוֹ שׁוֹם דְּבַר וְשׁוֹם
עַנְיָן שְׂבָעוֹלָם, כִּי לְפַעְמִים עַל-יְדֵי תַקְוָה זְהִירוֹתוֹ יְכוֹל לְפַל לְגַמְרֵי,
רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וּכְמוֹ שְׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרִכוֹת סד.): כָּל הַדּוֹחֵק אֶת
הַשְּׁעָה, הַשְּׁעָה דּוֹחֵקתּוֹ, כִּי יִרְצֶה לְחַטֵּף וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה מְאוּמָה
לֹא יִשָּׂא, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, בְּעַמְלוֹ, עַל-כֵּן צָרִיךְ לְהִשְׁכִּיל עַל דְּבַר זֶה מְאֹד
מְאֹד, לְהִיֹּת נְדַחָה מִפְּנֵי הַשְּׁעָה, וְאִף-עַל-פִּי-כֵן יִרְאֶה לְשַׁמֵּר אֶת
הַשְּׁעָה, וְלֹא תַעֲבֹר לוֹ לְרִיק, (וְהֵבֵן זֹאת הֵיטֵב, כִּי אֵי אֲפֻשֵׁר לְפָרְשׁוֹ
עַל פְּנֵי הַכְּתָב).

וּמִצְאָתִי מְאָמַר אַחַד, הוֹבָא בְּיַלְקוּט שְׁמוֹת (רַמְזוֹ קסח), וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ:
כְּתִיב (יִשְׁעִיָה כו, כ): "לֵךְ עַמִּי בֵּא בְּחַדְרֵיךְ", בְּשְׁעָה שְׂאֵתָה רוֹאֶה
שְׂהַשְּׁעָה חֲצוּפָה, לֹא תַעֲמֹד כְּנִגְדָּה, אֲלֵא תֵּן לָהּ מְקוֹם, הַסְּתַכְּלוֹ
כִּי כְּכִיכּוֹל, כְּשִׁרְאִיתִי הַשְּׁעָה חֲצוּפָה בְּעוֹנוֹתֵיכֶם, נִתְּתִי לָהּ מְקוֹם,
שְׂנֵאָמַר (אֵיכָה ב, ג): "הִשִּׁיב אַחֲזֹר יְמֵינוּ", וְכָל מִי שְׂעוֹמֵד כְּנִגְדָּה
הַשְּׁעָה, נוֹפֵל בְּיָדָהּ, וְכָל מִי שְׂנוֹתֵן מְקוֹם לְשְׁעָה, הַשְּׁעָה נוֹפֵלֶת בְּיָדוֹ,
אֲבָרְהֵם נִתֵּן מְקוֹם לְשְׁעָה וּבְרַח מִפְּנֵי נִמְרוּד, וְנִפְלָה בְּיָדוֹ, יִצְחָק נִתֵּן

(ב) הַשְּׁעוֹן.

(ג) הַשְּׁעוֹן.

מקום לשְׁעָה וּנְפִלָה בְּיָדוֹ, שְׁנֵאָמֵר (בְּרֵאשִׁית כו, כו): "וְאֲבִימֶלֶךְ הִלְךְ אֵלָיו מִגָּרָר", יַעֲקֹב נָתַן מְקוֹם לְשָׁעָה, שְׁנֵאָמֵר (הוֹשֵׁעַ יב, יג): "וַיִּבְרַח יַעֲקֹב שָׂדֵה אָרֶם", וּנְפִלָה הַשָּׁעָה בְּיָדוֹ, שְׁנֵאָמֵר (בְּרֵאשִׁית לו, ו): "וַיִּיקַח עֲשׂוֹ אֶת נַשְׂיוֹ" וְגו', מִשָּׁה נָתַן מְקוֹם לְשָׁעָה, שְׁנֵאָמֵר (שְׁמוֹת ב, טו): "וַיִּבְרַח מִפְּנֵי פְרַעֲהוֹ", וְחִזְרָה הַשָּׁעָה וּנְפִלָה בְּיָדוֹ, שְׁנֵאָמֵר (שְׁמוֹת יא, ג): "גַּם הָאִישׁ מִשָּׁה גָדוֹל מְאֹד" וְגו' "בְּעֵינַי עֲבָדִי פְרַעֲהוֹ" וְגו', דָּוִד נָתַן מְקוֹם לְשָׁעָה, שְׁנֵאָמֵר (שְׁמוֹת א-ב, א): "וַיִּבְרַח דָּוִד מִנִּיּוֹת", חִזְרָה הַשָּׁעָה וּנְפִלָה בְּיָדוֹ, וְאָמַר לוֹ שְׂאוּל: "יִדְעָתִי כִּי מְלוֹךְ תִּמְלֹךְ, עַיִן שָׁם.

והנה המאמר הזה הוא יסוד גדול בחיים — בין ברוחני ובין בגשמי, כי הנה על-פי-רוב האדם רוצה "אויספירען זיינס" תכף-ומיד, ועל-פן בשביל זה עובר עליו מה שעובר, כי הוא דוחק את השעה, אבל אם נותן מקום לשעה, ומחכה ומקנה אליו יתברך, ואינו דוחק את השעה, אז סוף כל סוף השעה נופלת בידו, עס פירט זיך אויס זייער שיין". וצריך שתחזק בדעתך היטב ענין זה בגשמיים וברוחניים, בגשמיים כשאתה צריך איזה דבר, ראה לבקש רק ממנו יתברך ברחמים ובתחנונים, וחכה, חכה, אחי, בסבלנות גדולה, אז סוף כל סוף תקבלנו, וכן ברוחניים כשאתה רוצה לזכות לאיזו מדרגה או קדשה, או שאתה רוצה לצאת ממקום שנפלת בו וכו', אל תדחק את השעה לומר שמכרח בשעה זו דיקא לפרח תכף-ומיד בקדשה וכו', וכשרואה שאינו עולה בידו, הרי הוא נשבר לגמרי, לא-כן, אחי, צריכים לתן מקום לשעה, מידארף ווארטן, כי הבא לטהר מסייעין לו (שבת קד.), ואומריין לו: המתן (יומא לט.), אָשֶׁר זהו עקר התשובה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ו), ואז דיקא יזכה שהשעה תפל בידו ודו"ק מאד, כי הוא נצרך מאד בחיי יום יום.

ד) להוציא בשלמות מהכח אל הפעל את ענינו ורצונו.
ה) זה מחנהג יפה מאד, (הינו שנקדחו יוצאת ממילא לאור).
ו) צריך לחכות.

והנה חכמינו ז"ל הביאו לְדַגְמָא אֶת הָאֲבוֹת הַקְדוּשִׁים: אַבְרָהָם, יִצְחָק, יַעֲקֹב, וְכֵן מֹשֶׁה וְדָוִד, כִּי יָדוּעַ אֲשֶׁר הָאֲבוֹת גָּלוּ וּפְרָסְמוּ אֶת הָאֱמוּנָה הַקְדוּשָׁה בְּעוֹלָם, וּמֹשֶׁה גָּלָה וּפְרָסָם אֶת הַתּוֹרָה בְּעוֹלָם, וְדָוִד גָּלָה וּפְרָסָם אֶת הַתַּפְּלָה בְּעוֹלָם, וְרוֹאִים בְּחוּשׁ כִּי דִיְקָא עֲלֵיהֶם עֲבַר מֵהַשְׁעָבֵר מִמַּתְנַגְדִּים שְׁעָמְדוּ עֲלֵיהֶם בְּכָל פַּעַם, וּמָה עָשׂוּ? לֹא עָמְדוּ נֶגֶד הַשּׁוֹנְאִים, רַק בְּרָחוּ מֵהֶם כְּעֵין שְׁאָמַר רַבְנּוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק א', סִימָן רעו), כְּשֵׁישׁ מִחֻלְקַת עַל הָאָדָם, אֵין לְהַעֲמִיד עֲצָמוֹ כְּנֶגֶד הַשּׁוֹנְאִים, וְלוֹמַר: כְּמוֹ שְׁעוֹשֶׂה לִי, בֵּן אֲעֲשֶׂה לוֹ כְּנֶגְדּוֹ וְכוּ', עֵין שָׁם, שְׁזֵה נִקְרָא לִתְּנֵן מְקוֹם לְשַׁעָה. וְכְמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרַכּוֹת ז): רָשַׁע שֶׁהִשְׁעָה מִשְׁחָקָת לוֹ אֶל תַּתְּגַרָה בּוֹ, וְאִזּוֹ דִּיְקָא יִזְכֶּה לְרֵאוֹת סוּף כָּל סוּף מִפְּלֵה בְּשׁוֹנְאִיו, וְהִשְׁעָה תַּפְּלַת בְּיָדוֹ, וְדָבָר זֶה הוּא יְדִיעָה וְגִלּוּי נִפְלָא לְאֵלוּ אֲשֶׁר חוֹגְרִים מִתְּנַם לְגִלוֹת וּלְפָרְסָם אֱלֹקוֹתוֹ? יִתְבָּרֵךְ בְּעוֹלָם וְאֵת הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, וְעוֹמֵד עֲלֵיהֶם מִי שְׁעוֹמֵד — הַסֵּמ"ךְ-מ"ם וְחִילוֹתָיו בְּכַמָּה מֵיָנִי הַתְּלַבְּשׁוֹת וְכוּ', עֲצָתוֹ שִׂידֵם וַיִּשְׁתַּק וְלֹא יֵצֵא לְרִיב עִם מְחַרְפוֹ וּמְבִזּוֹ, רַק יִתֵּן מְקוֹם לְשַׁעָה, זְאֵל זֵי זֵיךְ דַּאֲכַטֵּן אַז זֵי פִירָן אוּיִסִי, וּבֵין כֶּף יִמְשִׁיכוּ בְּדַרְכֵם הַקְדוּשָׁה וַיִּפְרָסְמוּ יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִזּוֹ דִּיְקָא תַּפְּלַת הַשַּׁעָה בְּיָדֵם, וְתִהְיֶה מִפְּלֵה גְדוֹלָה לְשׁוֹנְאִים, וַיִּכְלָמוּ וַיִּבְשׂוּ לְנִצַּח, רַחֲמָנָא לְצַלָן — עַל מִי חֵלְקוּ... וְעַל מֵה חֵלְקוּ... וְעַל-בֵּן טוֹב מְאֹד לְבָרַח מִכָּל מֵיָנִי מִחֻלְקַת וּסְכָסוּכִים, וְאֶפְלוּ שְׁנַדְמָה שְׁהֲאֵמַת עִם הַחוֹלְקִים, צָרִיכִים לִידַע כִּי הַמִּחֻלְקַת הִיא מֵהַסֵּמ"ךְ-מ"ם.

וְעַל-בֵּן מִי שְׁרוּצָה לְבָרַח מֵהַסֵּמ"ךְ-מ"ם, יִבְרַח מִמִּחֻלְקַת יְהִיָה אִיף שִׂיהִיָה, כִּי כָּל אֵלוּ הַחוֹלְקִים, הֵם נִצּוּצֵי קִרְח וְעֲדָתוֹ, וּבְנִדְאֵי יְהִיָה לָהֶם סוּף כְּמוֹ סוּפוֹ שֶׁל קִרְח וְעֲדָתוֹ, שְׁהֲאָרֵץ (שְׁהִיא הַגְּשָׁמִיּוֹת) תִּבְלַעֵם חַיִּים, רַחֲמָנָא לְצַלָן, וְעֵין בְּלִקוּטִי-מוֹהֲרָן (חֵלֶק א', סִימָן כג): מִי שֶׁהוּא בְּעַל מִחֻלְקַת נוֹפֵל לְתַאֲוֹת מְמוֹן, וַיִּמְיוּ כְּלִים בְּרִדְיָפָה אַחַר הַמוֹתְרוֹת, עֵין שָׁם; וְכִבֵּר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (שְׁמוֹת רַבָּה ל, יג): אֵין דְּבָר טוֹב וְאֵין שְׁלוֹם יוֹצֵא מִתּוֹךְ מְרִיבָה וְכוּ', עֵין שָׁם.

(ז) שִׂיהִיָה נִדְמָה לָהֶם שְׁהֵם מְנַצְחִים.

וְעַל-כֵּן, בְּנֵי, חֲמַדַּת לְבָבִי, בָּרַח לְךָ מִכָּל מִינֵי מַחְלָקַת וְחוּלְקִים,
 וְתַן מְקוֹם לַשְּׁעָה, שְׂתַק, שְׂתַק, וְאַז הַשְּׁעָה תִּפְּל בְּיָדְךָ, וְתִהְיֶה לָּהֶם
 מִפְּלֵה, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (דֶּרֶךְ אֶרֶץ זֹיטָא, פָּרָק ט'): אָהֵב אֶת הַשְּׁלוֹם
 וּשְׂנֵא הַמַּחְלָקַת וְכוּ', וְאָמְרוּ (שם): בֵּית שֵׁישׁ בּוֹ מַחְלָקַת סוּפוֹ לְהַחֲרֹב
 וְכוּ', מַחְלָקַת בְּבֵית-הַפְּנֹסֶת סוּפָה לְהַתְּגַזֵּר וְכוּ', עֵינַי שָׁם, וְאָמְנָם
 שְׁכּוֹאֵב מְאֹד מְאֹד הַלֵּב, שְׁקָמִים בְּכָל פַּעַם עֲזֵי פָּנִים בְּבֵית-הַפְּנֹסֶת,
 מֵה נַעֲשֶׂה, הֶהָכַרַח לְתַן מְקוֹם לַשְּׁעָה, וְאַזִּי הַשְּׁעָה תִּפְּל בְּיָדֵינוּ,
 וּכְבָר הִיָּה לְעוֹלָמִים דְּבָרִים פְּאֵלוּ, מֵה עָבַר עַל מוֹהֲרַנְיָה ז"ל, שְׁהִיו
 לוֹ שׂוֹנְאִים מִבְּחוּץ וְגַם מִבְּפָנִים, וְהִיָּה רְגִיל לומר שְׁמַהשׂוֹנְאִים
 שְׁמִבְּפָנִים כּוֹאֵב לוֹ יוֹתֵר, וְאָמַר, שְׁהֵם מַחְרִיבִים יוֹתֵר מֵהשׂוֹנְאִים
 שְׁמִבְּחוּץ, וְעָבַר עָלָיו מֵה שְׁעָבַר פִּידוּעַ סְפוּרִים רַבִּים. רַבִּי שְׁמוּאֵל
 אִיזִיק ז"ל צָעַק עָלָיו שֶׁהוּא מְקַל בְּיוֹתֵר עַל הַחוּטָאִים וְהֶרְחוּקִים וְכוּ',
 וְרַבִּי יִצְחָק מַחְרְשִׁיוֹאֲטֵעַ ז"ל צָעַק עָלָיו, לְמַה אַתָּם מְגַדִּילִים יוֹתֵר
 מִדָּאִי אֶת רַבְּנוּ ז"ל (וּוֹאֵס מֵאֲכֹט אִיְהֵר אֲזוּי גְרוּיִס דְּעַם רַבִּינַן), אֲשֶׁר
 בְּשָׁבִיל זֶה גִּרְמַתָּם מַחְלָקַת עָלֵינוּ, עֵינַי כָּל זֶה בְּקוּוֹנְטֵרַס שְׁשׂוֹן וְשִׁמְחָה
 אוֹת י"א, אֲבָל שָׁם פְּתוּב — "וְכוּ", וְזֶהוּ הַמְּלוּי, וְכֵן מֵה שְׁכַתֵּב
 שָׁם "וּבְאֲזַנֵּי שְׁמַעְתִּי מֵאֲבִי, הִרִינִי בְּפֶרֶת מִשְׁכָּבוֹ, שְׁשַׁמַּע מִמוֹהֲרַנְיָה
 ז"ל, שְׁרַצָּה וְכוּ'" (הַפְּוֹנָה שְׁרַצָּה רַבִּי יִצְחָק הַנִּזְ"ל לְהַחְרִימוֹ, רַחֲמָנָא
 לְצַלָּן), וְאֵם פִּי אֲנִי הוֹלֵךְ רַכִּיל וּמְגַלָּה סוּד, אֲבָל מִי יוֹדֵעַ כְּמָה
 תַּתְּאַרְךָ גְּלוּתֵנוּ, וְהַבְּעַל-דְּבָר עוֹשֶׂה פְּרָצוֹת וּמַחְלָקַת וּפְרוּדִים וְכוּ',
 וְעַל-כֵּן הֶהָכַרַח לְגִלוּת, פִּי כָּבַר הִיָּה לְעוֹלָמִים דְּבָר כְּזֶה, שְׁכָּכַל דוֹר
 מִי שְׁעַסַּק בְּיוֹתֵר לְהַפִּיץ מַעֲיִנוֹת הַחֲכָמָה בְּחוּץ, עָבַר עָלָיו מֵה שְׁעָבַר,
 וְכֵן הִיָּה אַחַר-כֵּף עַל תְּלַמִּידוֹ רַבִּי נַחֲמָן טוּלְטְשִׁינְעֵר ז"ל, שְׁעָבְרוּ
 עָלָיו מְרוֹרוֹת מֵר' סַנְדִּיר ז"ל וְחַבְרִיו, וְכֵן אַחַר-כֵּף עַל בְּנוֹ ר' אַבְרָהָם
 ז"ל, שְׁחָלְקוּ עָלָיו, וְכֵן עַל ר' אַבְרָהָם שְׁטְרִינְהָאֶרֶץ ז"ל חָלְקוּ וְכוּ',
 וְהַצְּדִיקִים הָאֵלוּ מֵה עָשׂוּ? נִתְּנוּ מְקוֹם לַשְּׁעָה, שְׁלֵא עָנוּ לְרוֹדְפֵיהֶם
 וְלַמַּחְרְפֵיהֶם דְּבָר, רַק בָּרַחוּ מֵהֶם, וְעַל-כֵּן זָכוּ שֶׁהַשְּׁעָה נִפְּלָה בְּיָדָם,
 פִּי מִכָּל אֵלוּ הַחוּלְקִים לֹא נִשְׁאַר שׁוּם זָכָר, וּמֵהַצְּדִיקִים הָאֵלוּ נִשְׁאַר
 זָכָר וְשֵׁם טוֹב, וְהַשְּׂאִירוּ תְּלַמִּידִים יְקָרִים. וְעַל-כֵּן, חֲמַדַּת לְבָבִי, בָּרַח

לך מְכַל מִיָּנִי מְרִיבוֹת וּמַחְלֵקֶת, רַק עֶסֶק בְּתוֹרָה וּבַתְּפִלָּה בְּתַמִּימוֹת
 וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּנָה, וּבִיּוֹתֵר תְּהִיָּה רְגִיל לְהַתְּבוּדָד עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, לְסַפֵּר
 לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלָיְךָ בְּפָרְטֵי פְּרֻטִיּוֹת, וּלְבַקֵּשׁ
 הַרְבֵּה, שְׂאֵל יִטְעָה אוֹתְךָ יִצְרָךְ כְּאֵלוֹ מִצְוָה לְחַלֵּק זֶה עַל זֶה... או
 עַל זֶה... אֲדַרְבֵּה בְּרַח לְךָ מִמִּצְוֹת כְּאֵלוֹ, כִּי סוּפָם שֶׁל בְּעֲלֵי מַחְלֵקֶת
 רַע וְמָר עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם, מְכַל שְׂפָן מַה יְהִיָּה שֶׁם בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן,
 וְרוֹאִים שְׂאֵלוֹ אֲנֹשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, אֲשֶׁר אֵינָם מְטַעִים אֶת עֲצָמָם,
 הֵם חוֹטְפִים בְּכָל יוֹם טוֹב הַרְבֵּה מְאֹד, אֲשֶׁרֵיהֶם וְאֲשֶׁרֵי חֻלְקָם, יְהִי
 חֻלְקָנוּ עִמָּהֶם לְנִצָּח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תְּקִצּוּ.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר מִקֵּץ ה'תשל"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה אֶל מַעֲלַת יְדִיד נַפְשִׁי שְׂאֵר בְּשָׂרִי,
 וְחֵיק וְחִסִּיד, הַחֲפֵץ וּמִשְׁתוֹקֵק מְאֹד לְהַתְּקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ ... גִּרוּ
 יֵאִיר.

אָחִי הַיְקָר! חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד יְהִיָּה אִיךָ שְׂיִהְיֶה, כִּי הַבְּעַל-דָּבָר
 אוֹרֵב מְאֹד מְאֹד עַל כָּל הַבָּא לְהַפְּגִס בְּעַבּוּדְתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ שְׂאֵמֵר
 רַבִּי חַיִּים וִיטָאֵל ז"ל בְּהַקְדָּמָה לְשַׁעַר הַהַקְדָּמוֹת, עֵינֵי שָׁם; וְצָרִיךְ
 לְהִיּוֹת עֵקֶשׁן גָּדוֹל עִם מְעַט מְקַצֵּת עַבּוּדְתוֹ וְלִבְלִי לִפְלֵ בְּדַעְתּוֹ,
 אִף שְׂבִינֵן כְּךָ וּבִינֵן כְּךָ נוֹפֵל, אֵל יִסְתַּפֵּל עַל כָּל זֶה, רַק תְּמִיד
 יְהִי כְּסוּפִיּוֹ וְהַשְׁתוֹקֵקוֹתוֹ רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אִף שְׁנַעֲשֶׂה עִמּוֹ מַה
 שְׁנַעֲשֶׂה כְּפִי שְׂפָל אֶחָד יוֹדֵעַ נִגְעֵי לְבָבוֹ וּמִכְאוּבָיו, עֵקֶר הַכָּל
 לְהַתְּאַמֵּץ בְּמַדְרַגַּת הַשְׂמֻחָה, לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשֻׂמְחָה וּבְכַפְנִים שׁוֹחֲקוֹת,
 שְׂעַל-יְדֵי-זֶה יִתְרַחֲבוּ הַמַּחִין שְׁלוֹ, כִּי שְׂמֻחָה זוֹהִי הַקְּדוּשָׁה, וְלִהְפֹּךְ

— עֲצוּבוֹת הַיָּא הַסְטְרָא אַחְרָא, וְכַשְׁנִּמְשֵׁף אַחַר הַשְּׂמִיחָה, נִמְשֵׁף אַחַר הַקְדָּשָׁה, וְלִהְפֹּךְ כְּשִׁנְמִשֵּׁף אַחַר הָעֲצוּבוֹת, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, נִמְשֵׁף אַחַר הַטְּמֵאָה, וְצָרִיף לַעֲשׂוֹת כָּל הַפְּעֻלוֹת לְזִכּוֹת לְהַגִּיעַ לְמַדְרַגַּת הַשְּׂמִיחָה, אִף שְׂמֵצַד אֶחָד כּוֹאֵב לוֹ לְבוֹ מֵה שְׂקָלְקֵל כָּל-כֶּף וּפְגָם, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, עַל-יְדֵי חֻטְאֵיו בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְאִין בּוֹ שׁוּם קְדָשָׁה וְטְהָרָה, וְעַדִּין רַחוּק מִמְּנוּ יִתְבָּרַךְ בְּתַכְלִית הָרַחוּק, וְעַדִּין לֹא יֵצֵא מִחַל אֶל הַקְדָּשׁ אֶפְלוֹ כַּחוּט הַשְּׂעֵרָה, אִף-עַל-פִּי-כֵן יִתְאַמֵּץ לְהַגִּיעַ לְמַדְרַגַּת הַשְּׂמִיחָה, וְיַעֲשֶׂה אֶפְלוֹ מְלִי דְשִׁטוּתָא, הָעֵקֶר לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשְׂמִיחָה, כֵּן גְּלַה לְנוּ רַבְּנוּ ז"ל (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן כ"ד), וּמוֹהַר"ן פ' ז"ל אָמַר פַּעַם לְאַחַד מְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ: אִם הֵייתָ תְּמִיד בְּשְׂמִיחָה, לֹא הֵייתָ רוֹאֵה פְּנֵי גֵיהֲנוּם, כִּי בְּאַמַּת כְּשִׁזּוּכָה לְהִיּוֹת בְּשְׂמִיחָה, אֲזַ נִתְרַחֵב מִחוּ וְדַעְתּוֹ, וְיִכּוֹל לְדַבֵּק עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְנִמְשַׁכֵּת עָלָיו רוּחַ טְהָרָה וְקְדָשָׁה גְּדוּלָה וְעֲצוּמָה, וּבְשִׁבִיל זֶה הַצְּרִיכוּ הַנְּבִיאִים לְכָלִי נְגִינָה, כִּי עַל-יְדֵי עֲצָם גְּדֻלַּת הַשְּׂמִיחָה שֶׁהֵיחָה לְפָנֵיהֶם, עַל-יְדֵי-זֶה זָכוּ לְדַבְּקוֹת עֲצוּמָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִמְשַׁף עָלֵיהֶם אוֹר גְּדוּל וְנוֹרָא מְאוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁעַל יְדוֹ הִמְשַׁכָּה עָלֵיהֶם נְבוּאָה וְרוּחַ-הַקְדָּשׁ, וּמוֹבָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֵלֶק א', סִימָן רפ"ב), אִיף זֹוֹכִים לְהַגִּיעַ לְזְמִירוֹת וְנִגּוּנִים לְהִיּוֹת בְּשְׂמִיחָה? עַל-יְדֵי שְׂמִיחָתָם בְּעֲצָמָם נִקְדוּת טוֹבוֹת מְקַדְּשֵׁת יְהוּדֵיהֶם, כִּי תִהְיֶה לְאֵל, כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי מְלֵא מְצוּוֹת כְּרַמּוֹן (בְּרֻחוֹת נ"ו), וּבְכָל יוֹם אָנוּ מְקַיְמִים כְּמָה וְכְמָה מְצוּוֹת, וְנִזְהָרִים מִכְּמָה וְכְמָה אֲסוּרִים וְלֹא-יִינ, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ לוֹ לְשִׁמַּח כָּל יְמֵי חַיָּיו, שֶׁזֹּכָה לָזֶה לְהִיּוֹת מְזַרְע יִשְׂרָאֵל, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְזַמֵּר שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶה עֵקֶר הַתַּכְלִית בְּזֶה הָעוֹלָם, שְׂצָרִיכִים לְזִכּוֹת לְהַגִּיעַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שְׂמוּבָא בְּזֶה הַקְדוּשׁ (בֵּא מ"ב): בְּגִין דִּישְׁתַּמּוּדְעוֹן לִיָּהּ, כִּי צָרִיף לְבַטֵּל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִידַע כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאִין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעַדֵּיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְדוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, הַכֵּל לְכָל עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חֵיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֶׁם אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּמִמֶּשׁ אִין שׁוּם מַחְשָׁבָה, דְּבוּר וּמַעֲשֶׂה, שְׂאִין מִתְלַבֶּשֶׁת בְּזֶה חֵיּוֹת אֱלֻקוֹת וּרְצוֹנוֹ

(א) [הָעוֹלָם נִבְרָא] בְּשִׁבִיל שִׁפְרוֹ אוֹתוֹ [יִתְבָּרַךְ].

יתברך, והכל משגח בהשגחה נפלאה ונוראת מאד, והכל נרשם למעלה, וכל זה זוכים על-ידי התמדת התפלה, ליחד לעצמו בכל יום מקום מיוחד, ולשפף נפשו אליו יתברך, כאשר ידבר איש אל רעהו בלשון שרגיל בה, וכל מה שעובר עליו ברוחניות ובגשמיות, הכל יספר אליו יתברך כאשר ידבר וישיח הבן לאביו, ויהיה חזק בעבודה זו כל ימי חייו, אף שבין כך ובין כך נופל, אל יתיאש מן הרחמים, ויהיה חזק להשאיר על עמדו, ויסתיר עצמו בצל כנפיו יתברך, ומכל מה שעובר עליו ברוחניות ובגשמיות יברח בכל יום אליו יתברך, והכל בשמחה, וכמו שמביא רבנו ז"ל בספר המדות: התפלה שהיא בשמחה — מקבלת, וכן איתא בלקוטי-מוהר"ן (חלק ב', סימן י'), מה שהעולם רחוקים מהשם יתברך, העקר מפני שאין להם ישוב הדעת, ולמה אין מישבין דעתם? מחמת עצבות ומרה שחורה, שנופלת עליהם בכל פעם, כי האדם נלקח מארבעה יסודות: אש, רוח, מים, עפר, והעקר יש בו יסוד העפר, על-כן טבע האדם להמשך אל שרשו שהוא עפר, שמשם נמשכת עצבות ומרה שחורה וכבודות, וצריך למצא בעצמו נקודות טובות, ולהחיות עצמו בכל מה שיוכל, ועל-ידי-זה יזכה להתעלות באמת בכל פעם.

והנה בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן ג'), איתא, כי בנין המלכות, בנין הדעת והמח, זה זוכים על-ידי ששומעים נגינה ממנגן כשר, ולהפך — סתירת המלכות דקדושה, חרבן המח והדעת בא, על-ידי ששומעים נגינה ממנגן רשע, עין שם. ויש לומר, כי הנגונים הם בחינת קולות (עין בלקוטי-הלכות, אפוסטרופוס ג'): קול תורה ויראת שמים, קול הצדיק האמת, קול התעוררות לעבודת השם יתברך, הינו כשזוכים לשמע קול הנגון הנפלא של התורה הקדושה וקול הצדיק האמת המעורר את האדם מן השנה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס), על-ידי-זה מתעלה המלכות, שהיא נשמתו, לרום גבהי מרומים, ונעשה היחוד בכל העולמות בין שתי הצפירים, שהן בחינת בינה ומלכות, ולהפך, חס ושלום, על-ידי ששומע בקול הבלי העולם הזה, ואינו מטה אזנו לקול התורה ולקול הצדיק, אז נמשכים עליו

מחין ודעת דקלפה, רחמנא לצלן, כי אמרו חכמינו ו"ל (שבת קד. יומא לח:): הבא לטמא — פותחין לו, כי עוקר את עצמו על-ידי-זה לגמרי לגמרי מהחיות הנצחית, מדבקות הבוֹרָא יתְבַרֵךְ, ואז עובר עליו מה שעובר — כְּלָלִיּוֹת הַצְרוֹת וְהִיסוּרִים, כי להפך, כְּשֶׁאֵדָם זוכה לשמע בקול התורה הקדושה ובקול הצדיק האמת, זוכה לחיים נצחיים, לחיים אמתיים, וזוכה לכל המדרגות וההשגות שבעולם, כמו שאומר רבנו ו"ל, שאם ישמעו לו, ויקימו כל מה שהוא מצוה, אז אין עוד מדרגה בעולם שלא יביאו לזה (חסר).

תקצח.

בעזרת השם יתברך, אור ליום חמישי לסדר שמות ה'תשל"ב.

חיים ושלום וברכה והצלחה לאהובי, אחי ורעי, ידידי חביבי, הבחור המשתוקק לעבודת השם יתברך על-פי דרך האמת שקבלנו מהנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

מכתבך היקר לפני כמה שעות קבלתי, ושמחתי בו מאד מאד.

והיה כבר בדעתי לכתב לך בשבוע שעבר אחרי שהבחור ... והבחור ... אמרו לי בליל רביעי, שקבלו מכתב ממך, והיתה לי על זה שמחה רבה, בן תתחזק ותהיה קשור עמָהם על-פל-פנים במכתבים, אף לא היה לי הפנאי מרב טרדותי ממש בכל יום ברוחניות ובגשמיות בעסק הרבים, אף שהיה לי הרבה דבורים נפלאים לכתב לך מענין מה שדברנו בעשרה בטבת הילולא דמוהרנ"ת, זכותו יגן עלינו, אף לא אסתייע מלתא, ואולי בפעם אחרת אכתב לך באריכות, כי דברנו מארבע נקודות הנובעות מלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן סא): "אמונת חכמים", "להתרחק מליצנות", "עסק הדפסת ספרי רבנו

אֲשֶׁר תְּקַצַּח בְּנַחֵל קַכָּא

ז"ל", "אהבת חברים", וקצת מזה יספרו לך הבחורים הנ"ל שהיו עמנו בצותא אז.

אך היום קבלתי מכתבך, ובו אתה מעורר לנטות ידי על פני הפתב ולענות לשאלתך, וגם מקדם בפשעור ראיתי שני הבחורים הנ"ל, ונזפרתי בך, והנה עקר שמחתי בכתבך הוא, במה שאתה כותב בסוף מכתבך בדרך אנב "ונזפר בצדו", שקבעת ששעור בלקוטי-מוהר"ן עם הבחור ... גרו יאיר, ואתה לומד עמו בכל יום כחצי שעה.

אחי היקר! אין אתה יכול לשער גדל עצם נוראות נשגבות הענין הזה, וגדל עצם השמחה שיש לי מזה, ופשוט היה ראוי להביא כלי זמר ולרקוד מחמת שמחה בעבור זה, כי פשוט תהיה טובה גדולה לך, ומפל שפן ל... גרו יאיר, ועוד אתה יכול להאיר את כל הישיבה עם אורו הגנוז של רבנו ז"ל, כי אתה צריך לצרף לשעור עוד איזה חבר כמו ... גרו יאיר, ולהחיותו ולחזקו, ואולי גם הבחור ... גרו יאיר וכו' וכו', והכל בהצנע בלי רעש, וללמד פסדר דיקא, ולדבר רק דבורי אמונה והשגחה פרטית ומהתכלית הנצחית. ולמען השם, שלא תניח את השעור הזה עם ... גרו יאיר, אפלו יום אחד, ותראה לחזקו ולאמצו, לשמחו ולהחיותו עם כל מיני דבורים, ותדע שכל דבור ודבור שלך מועיל, וכבר אמר רבנו ז"ל פעם לאחד מאנשי שלומנו: א שפענדאלע קען אקלאץ אונטער צינדן, אפלו איש קטן במעלה יכול להאיר ולהדליק איש גדול לעבודת השם, אף שהוא בעצמו איש גם ומגשם מאד מאד (עין חיי-מוהר"ן, סימן שח), (ויש בזה ספור ארוך, ואין כאן מקומו להאריך).

ובאמת שרש הדברים הוא בדברי חכמינו ז"ל (תענית ז), כי לא די שייכול להאיר באיש גס, כי אם גם בתלמיד חכם גדול יכול להאיר, אמר רבי נחמן בר יצחק, למה נמשלו דברי תורה כעץ? שנאמר (משלי ג, יח): "עץ חיים היא למחזיקים בה", לומר לך, מה

קכב אָשֶׁר תקצח בַּנְחָל

עץ קטן מדליק את הגדול, אף תלמידי חכמים קטנים מחדדים את הגדולים, ועין בזהר הקדוש (פינחס, דף רמא): תא חזי חד שרגא דקיק דליק אתמלייא מניה כל עלמא, תו אָעא דקיק אדליק לברכבא, מפל שפן לקבל מהצדיק האמת אי אפּשֶׁר כי אם על-ידי חברים טובים, וללמד בצותא יחד, ועל זה נאמר גם-כן מה שאמרו חכמינו ז"ל (שם): מאי דכתיב (משלי כו, טז): ברזל בברזל יחד, לומר לך מה ברזל זה אחד מחדד את חברו, אף שני תלמידי חכמים מחדדין זה את זה בהלכה, עוד שם: למה נמשלו דברי תורה כאש? שְׁנֵאמַר (ירמיה כג, כט): "הלא כה דברי כאש נאם ה'", לומר לך מה אש אינו דולק יחיד, אף דברי תורה אין מתקיימין ביחיד, כי כל מה שמתחברין נפשות יחד, יכולים לקבל ולהמשיך על עצמן אורו הגנוז של הצדיק, כי אי אפּשֶׁר לקבל ולינק מהשכל הפולל שהוא שכלו של הצדיק, כי אם על-ידי האהבה והפּלִלְיוֹת והאחדות שנתאחדין ונכללין החברים יחד באהבה, ומחפשיין ומסלסלין בתורתו ושכלו של הצדיק, שעל-ידי-זה נמשך עליהם אור הצדיק (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סא, ובלקוטי-הלכות, פקדון, הלכה ה), ופרשתי פעם סמיכת המשנה (אבות א, ו): "עשה לך רב וקנה לך חבר, והוי דן את כל אדם לכף זכות", והזכרתיו מקדם בשעור, הינו פנ"ל, שחכמינו ז"ל הקדושים מעוררים אותנו, שנתקרב ונעשה לעצמנו רב, אף איך יכולים להתקרב ולקבל מהצדיק האמת, כי הוא גדול וגבוה מאד מאד מהשגתנו, וכמוכא בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן לו), "דזה כלל גדול שאי אפּשֶׁר לשום אדם להשיג ולתפס בדבורו של הצדיק" וכו', וכן הוא שם (סימן קמ): "כי הצדיק בעצמו אי אפּשֶׁר להשיגו, כי אין בו שום תפיסה, כי הוא למעלה משכלו" וכו'. והעצה היא — לקנות לעצמו חבר המקרב אל זה הצדיק, כי על-ידי אנשי הצדיק, גם הוא יזכה להתקרב, אף כשמתחיל להתאחד עם אנשי הצדיק, תכף-ומיד מעורר הבעל-דבר אצלו לדון את כל אחד לכף חוב, "עם זה איני יכול לדבר פי יש לו חסרונות כאלו... ועם

(א) בא וראה, גר קטן דולק מתמלא ממנו כל העולם (מאיר את כל העולם), עץ קטן מדליק עץ גדול.

אֲשֶׁר תְּקַצַּח בְּנַחֵל קִכָּה

זֶה אֵינִי יָכוֹל לְדַבֵּר כִּי יֵשׁ לִי חֲסִירוֹנוֹת אַחֲרַיִם... וְכֵן מְסַבֵּב עִמּוֹ הַבְּעַל-דָּבָר, שְׂדוּן אֶת כָּל אֶחָד לְכַף חוֹב, וְעַל-כֵּן אֵין לִי עִם מִי לְדַבֵּר, עַל-כֵּן מִזְהִירוֹ הַתָּנָא: וְהָיִי דֵין אֶת כָּל אָדָם לְכַף זְכוּת, וּבִזְהָ כָּבֵר מוֹכֵן הֵיטֵב כְּמִין חֲמֵר סְמִיכַת הַמְּשָׁנָה שְׁמַגְלָה הַתָּנָא: "עֲשֵׂה לָךְ רַב", וְאֵיךְ? עַל-יְדֵי "וּקְנֵה לָךְ חֵבֵר", וְאֵיךְ תִּמְצָא חֵבֵר? עַל-יְדֵי "וְהָיִי דֵין אֶת כָּל אָדָם לְכַף זְכוּת", וְהֵבֵן לְמַעֲשֵׂה, כִּי נִפְלָא הוּא, בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְעַל-כֵּן תִּהְיֶה חֲזַק וְעִקְשָׁן גְּדוֹל לְבָלִי לְבַטֵּל הַשְּׁעוֹר בְּ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, אֵף שִׁיְהִי עַל זֶה הַרְבֵּה הַרְבֵּה עֲכוּבִים, כִּי הַבְּעַל-דָּבָר לֹא יִנּוּחַ וְלֹא יִשְׁקֹט, וְיִרְצֶה לְבַטֵּל זֹאת בְּכַמָּה מִיָּנִי תַחֲבוּלוֹת וְאֶפְנִים, אֵף-עַל-פִּי-כֵן אֵל תֵּאבְּהָ לִּי וְאֵל תִּשְׁמַע לִּי, רַק לְהִיּוֹת קְבוּעַ בְּזֶה בְּכָל יוֹם.

וְעַתָּה אָבוֹא לְהַשִּׁיב עַל שְׁאֵלְתְּךָ הַנְּחוּצָה לָךְ מְאֹד, אִם לִילָךְ בְּלִיל שְׂשֵׁי לְשַׁעוֹר וְכוּ'. דְּעַתִּי הִיא, שְׁמַאֲחַר שֵׁישׁ לָךְ בְּכָל יוֹם שְׁעוֹר בְּ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, אֵינְךָ צָרִיךְ כָּבֵר לִילָךְ לְשַׁעוֹר וְכוּ', כִּי דְבָרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל עוֹלִים עַל הַכֹּל, וְשֵׁם תִּמְצָא לְמוֹדִים וְהַתְּחַזְּקוֹת וְעִצּוֹת וּדְרָכִים, אֲשֶׁר לֹא תִמְצָאֵם בְּשׁוּם סֵפֶר שְׁבַע-עוֹלָם, כִּי הֵם אוֹרִיטָא דְּעַתִּיקָא סְתִימָאָה, הַיּוֹצְאִים מִיַּחֲדוֹ הַפְּנִימִי וְכוּ', שֶׁהוּא "פְּלָא יוֹעֵץ" וְכוּ' (עֵין לְקוּטֵי-הֶלְכוֹת, עֲרוּבֵי תַחֲוִמִין, הֶלְכָה ה').

וְאֵגִב אֲמַרְתִּי לְרִשָּׁם לָךְ מֵה שְׂדַבְּרַתִּי לְפָנֶי כַּמָּה שְׁבוּעוֹת עִם חֲסִיד מְאֻנְשֵׁי שְׁלוּמְנֵנוּ וְכוּ', שְׁשָׂאֵל אוֹתִי אֵיךְ יְכוֹלִים לוֹמַר שֵׁישׁ חֲסִידוֹת גְּבוּהָה בְּמַעֲלָה יוֹתֵר מִ... הֲלֹא חֲכָמָה בִּינָה הֵן הַמְּדַרְגּוֹת הַכִּי גְבוּהוֹת בְּסַפִּירוֹת, וְעוֹד שֶׁהֲלֹא אֵין שׁוּם חֲסִידוֹת שְׂיַדְבְּרוּ בָּהּ כָּל-כַּף מֵהַתְּגַלּוֹת אֶלְקוֹת כְּמוֹ שֶׁהֵם מְדַבְּרִים, וְהַשְׁבַּתִּי לִי: בְּמָה שְׁאֵתָה אוֹמֵר שֶׁאֵין עוֹד גְּבוּהָה בְּסַפִּירוֹת כְּמוֹ וְכוּ', הֲלֹא יְדוּעַ שֵׁישׁ עוֹד דְּבָר אֶחָד שֶׁהוּא גְבוּהָה וְכוּ', וְהוּא "כְּתוּר", סוּד רַעְוָא דְרַעְוִין, רַצוֹן הַעֲלִיּוֹן, שֶׁהוּא בְּחִינַת יְחִידָה, שְׁזוּהֵי דְּעַתּוֹ שֶׁל רַבְּנֵנוּ ז"ל, שֶׁלֹּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק רִישָׁא דְלֹא אֶתִּידַע הַעֲתִידָה לְהַתְּגַלּוֹת עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ

קכד אֲשֶׁר תקצח בַּנְּחָל

שהוא תקף התגלות הרצון בסוד אקיי"ק דא אָנא זְמִין לְמַהוּיב (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימנים: ו, כב), שְׁמַשֵּׁם יוֹצֵא הַפְּרוּז: אין שום יאוש בעולם כָּלֵל, כי גם הגרוע שְׁבַגְרוּעִים וְהַחוּטָא וְהַפְּגוּם הָכִי גדול בעולם, יש לו עֲדִין תְּקֵנָה לְשׁוּב אֵלָיו יתְּבַרֵךְ, וְשֵׁם נִמְחָלִים כָּל הַעוֹנוֹת, כי הוא סוד הרצון שְׁבַרְצוֹנוֹת, שְׁעַל יְדוֹ נִתְגַּלָּה שְׁכָל אֶחָד יכול לְשׁוּב אֶל הַקְּדוּשָׁה עַל-יְדֵי תְּקֵף הַרְצוֹן שְׁלוֹ וְכו'.

והשנית בַּמָּה שְׁאֵתָה אומר, שְׁאִין שׁוּם מְקוּם שְׁיִדְבְּרוּ כָּל-כָּף כְּמוֹ הֵם מֵהַתְּגִלוֹת אֱלֹקוֹת — זו אַמְתָּ, כִּי כֵן שְׁמַעְתִּי מִזְקֵנֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנו, אֲשֶׁר וְכו' היא הַקְּרוּבָה יוֹתֵר אֶל הָאֲמֵת מִכָּל שְׁאֵר הַדְּרָכִים, אֲבָל אִין עֲדִין אֲצִלְכֶם הַשְּׁלֵמוֹת, אֵף שְׁאֵתֶם מִדְּבָרִים מְאֻלְקוֹת, אֲבָל אִם אִין אֲצִלְכֶם הַתְּבוּדוֹת, זֶה סִימָן שְׁעֲדִין לֹא נִכְנָסָה יְדִיעַת וְהַרְגָּשַׁת אֱלֹקוֹתוֹ יתְּבַרֵךְ בְּפִנְיֵימִיּוֹתְכֶם, וְהוּא רַק מֵהַשְּׁפָה וְלַחוּץ, כִּי בְּאֲמֵת כְּשֶׁאָדָם זֹכֶה לְהִכְנִיס בְּתוֹךְ תּוֹכוֹ נֵעַם זִיו אֹר אֱלֹקוֹתוֹ יתְּבַרֵךְ, וְיִוֹדַע וּמֵאֲמִין שְׁאִין בְּלַעֲדֵיו יתְּבַרֵךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שֵׁם אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲזִי פוֹתַח פִּיו וּמִדְּבַר עִמּוֹ יתְּבַרֵךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וּמָה לִּי לִילְךָ וּלְבַקֵּשׁ מִזִּוְלָתִי, מֵאַחַר שְׁאִין בְּלַעֲדֵיו יתְּבַרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל בְּיָדוֹ, כִּי אִין מִי שְׁיִכּוֹל לַעֲזוֹר לִי, אוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, לְהִרַע לִי, עַל-כֵּן טוֹב יוֹתֵר שְׁאֶבְרַח רַק אֵלָיו יתְּבַרֵךְ, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ כָּל דְּבַר שְׁאֲנִי צָרִיף. וּמָה שְׁאִין הָאָדָם מִתְּחִזֵּק בַּתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, זֶה מַחְמַת שְׁאִין אֲמוֹנָתוֹ בְּשְׁלֵמוֹת וְאֵף שְׁמִדְבַר מְאֻלְקוֹת, הוּא רַק מֵהַשְּׁפָה וְלַחוּץ, כִּי אִם הִיָּה חֲקוּק בְּפִנְיֵימִיּוֹת לְכַבּוֹ, הִיָּה מִתְּחִזֵּק לְדַבֵּר עִמּוֹ יתְּבַרֵךְ, וּלְכָל זֹאת אָנוּ זֹכִים עַל-יְדֵי הַתְּקַרְבוֹת אֶל הַצְּדִיק הָאֲמֵת, שֶׁהוּא סוּד הַ"כְּתָר", וְעִין בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חלק א', סימן רטו), מִשֶּׁה — הַצְּדִיק הָאֲמֵת, עוֹמֵד בֵּין שְׁמִד לְרְצוֹן, כִּי הוּא יְכוֹל לְהַעֲלוֹת בְּנֵי-אָדָם שְׁנַפְלוּ כְּכַר לְתַכְלִית הַמְּדַרְגָּה הַתְּחַתּוֹנָה, בְּחִינַת שְׁמִד, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, אֶל תַּכְלִית הַמְּדַרְגָּה הָעֲלִיוֹנָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת רְצוֹן, סוּד הַ"כְּתָר" וְכו', עִין שָׁם; וְעִין עַל זֶה אַרְיֵכוֹת גְּדוּלָּה בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (בְּרִכּוֹת הַשַּׁחַר, הַלְכָה ה'). וְעַל-כֵּן תַּכְּף-וּמְיָד כְּשֶׁמִּתְקַרְבִּין

(ב) אה"ה — פרושו: "אני מוכן ורוצה להיות".

אֶל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, נִכְנָסֶת בְּאָדָם תְּשׁוּקָה חֲזָקָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְנִפְתָּח פִּיו לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ (עֵינֵי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִמֵּן ט), מֵה שֶׁדָּבַר זֶה לֹא נִמְצָא בְּשׁוּם מְקוֹם, עַד שִׁיתַּגַּלֶּה מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ, שְׂאֵז הַמַּלְכוּת תִּתְעַלֶּה עַד הַפֶּתֶר, וְעִתִּיקָא קִדִּישָׁא יִגְלֶה רַעְוָא דִּילִיָּה וְתִתַּגַּלֶּה הַדְּעַת הָאֵמֶת לְכָל בְּאֵי עוֹלָם, וְיִקְיָם (יִשְׁעִיָּה י"א, ט): "כִּי מְלֹאָה הָאָרֶץ דְּעָה [לְדַעַת] אֶת ה'", וְיִתַּגַּלֶּה הַשְּׁלוֹם הַנִּפְלָא גַם בֵּין הַחַיּוֹת, בְּחִינַת (שֵׁם, פְּסוּק ו): "וְגַר זָאב עִם כֶּבֶשׂ וְנֹמֵר עִם גְּדִי" וְכוּ', וּמִכָּל שְׂפָן בְּנֵי-אָדָם יְדוּרוּ בְּאַחֲדוּת, כִּי מֵאַחַר שִׁיְהִיָּה גְלוּי לְכָל כִּי אֵין בְּלַעְדֵּיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְעַל-כֵּן "אֵז אֶהֱפֶף אֶל עַמִּים שְׂפָה כְּרוּרָה לְקֹרֵא כָּלֵם בְּשֵׁם ה'" (צְפַנְיָה ג, ט), כִּי הַכֹּל יַעֲסֻקוּ בַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּרוּת, וְכִמוּ שֶׁאָמַר מוֹהַר"ן ת"ז, שִׁיְהִיָּה זְמַן שֶׁהַתְּבוּדָּרוּת תִּהְיֶה דְרָף כְּבוֹשָׁה לְרַבִּים, וְהַכֹּל יַעֲסֻקוּ בַתְּפִלָּה, הֵינּוּ אֵז "בֵּיּוֹם הַהוּא" אֲשֶׁר "יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד" (עֵינֵי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִמֵּן ד), תִּהְיֶה עֲלִית הַמַּלְכוּת, וְהַכֹּל יִדְבְּרוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל-כֵּן הַכֹּל יִהְיוּ חֲסִידֵי בְּרִסְלָב (עֵינֵי חֵי-מוֹהַר"ן, סִמֵּן שֵׁלֵט), בְּסוּד ל"ב בְּש"ר, בְּחִינַת (יְחֻזְקָא ל, כו): "וְהִסִּירֹתִי אֶת לֵב הָאֶבֶן מִבְּשָׂרְכֶם, וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בְּשָׂרִי."

וְעַל-כֵּן אֵין אַתָּה צָרִיף לִילֶף לְשֵׁם, רַק לִהְיוֹת קְבוּעַ בְּשַׁעוֹר שְׁלָכֶם, וְלִצְרֹף לְאֵט לְאֵט חֲכָרִים, אֲבָל הַכֹּל לַעֲשׂוֹת בְּדֶרֶךְ חֲכָמָה וְשִׁכֵּל. וְאֵין כְּוָנָתִי, חֵס וְשְׁלוֹם, חֵס וְחִלְלִיָּה, לְהַקְטִין אִיזוֹ דְרָף אוֹ אִיזָה בֶּן אָדָם, כִּי כָּל מִינֵי דְרָכִים וְכָל בְּנֵי אָדָם שְׂפֹנְנָתָם לְשִׁמִּים, טוֹב וְיָפָה מְאֹד מְאֹד הַדְּבָר, וְגוֹרָם שַׁעֲשׂוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעְלָה, כִּי אֵין לָךְ דְּבָר שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ, שְׂיֵאבֵד, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי אֶפְלוּ רְצוֹן טוֹב שִׁישׁ לְאָדָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, גַּם-כֵּן אֵינוֹ נֶאֱבֵד, כְּמֵאֲמַר הַזֶּהֱרַקְדוּשׁ: לִית רַעוּתָא טָבָא דְאִיתְעָבִיד, אֵף הוּא כְּמִשְׁלַ שִׁישׁ מִגְדָּל גְּבוּהָ מְאֹד, וְעַל רֵאשׁ הַמְּגָדָל יֵשׁ כָּל מִינֵי מְאֲכָלִים טוֹבִים וְאֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת וְכָל מִינֵי תַעֲנוּגִים שְׂבַעוֹלָם, אֵף כְּדִי לַעֲלוֹת אֶל הַמְּגָדָל הַגְּבוּהָ מְאֹד מְאֹד, צָרִיף לִילֶף דְרָף הַרְבֵּה מְדַרְגוֹת וְשִׁבְלִים וּדְרָכִים, וְעַל-כֵּן קִדְּם שְׂבָא אֶל הַמְּגָדָל, טוֹב מְאֹד שְׂיֵאחַז

בְּכָל הַמְדַרְגּוֹת וְהַשְּׂבִילִים וְהַדְרָכִים, שִׁיְהִי מְטַפֵּס וְעוֹלָה מְטַפֵּס וְיִוָּרֵד, כִּי אוֹלֵי דֶרֶךְ זֶה תּוֹלִיכוּ אֶל הַמַּגְדָּל, וְאוֹלֵי דֶרֶךְ זֶה, וְעַל-כֵּן טוֹב לְאַחֵז בְּכַלְכָּן, אֲבָל כְּשֶׁפָּכַר זָכָה הָאָדָם, וְיֹשֵׁב בְּתוֹךְ הַמַּגְדָּל, הִיעֲלָה עַל הַדַּעַת, שִׁיחֹזֵר לַחֲשֹׁב בְּדַרְכִים וּבְשְׂבִילִים אִיךָ לְהִגִּיעַ אֶל הַמַּגְדָּל, הֲלֹא יוֹשֵׁב כְּכֹר בְּתוֹךְ הַמַּגְדָּל, וּמִתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים. וְעַנִּין סוּד הַמַּגְדָּל הַזֶּה הוּא (מְשָׁלִי יח, י): "מַגְדָּל עִז שֶׁם הַנְּוִי"ה בּו יְרוּץ צַדִּיק וְנִשְׁגָּב", הִינּוּ הַתְּגָלוֹת "שֶׁם הַנְּוִי"ה", עֶצֶם הַתְּגָלוֹת אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, זֶהוּ "מַגְדָּל עִז", כִּי הוּא עִז וְתַקְףָּ וּשְׁמִירָה לְאָדָם שְׁלֵא יִנְצַחֻהוּ וְלֹא יִפִּילוּ שׁוֹם דָּבָר וְשׁוֹם מְזִיק, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי מֵאַחַר שְׁדָבוֹק בּו יִתְבָּרַךְ עַל-יַדֵּי הַתְּבוּדוֹת, לֹא יָבֹא אֵלָיו שׁוֹם גְּזֹק, כִּי בְּדַבְּקוֹת אֶלְקוּתוֹ "בּו יְרוּץ צַדִּיק וְנִשְׁגָּב", כִּי כָּל זְמַן שְׁלֵא זָכָה לְהִגִּיעַ אֶל שֶׁם הַנְּוִי"ה שֶׁהוּא שְׂבִירַת הַדְּמִיוֹנוֹת (עֵינִי לְקוּיִי-מוֹהֲרִין, חֶלֶק א', סִמֵּן כה), הַתְּגָלוֹת הָאֵרֶת הַגְּנוּנִין שִׁיאִיר לוֹ כָּל דָּבָר, שֶׁהוּא בְּחִינַת כּוֹת"ל, וּפְרָשׁוּ בְּזֶהֱרֵה הַקְּדוֹשׁ (מְשַׁפְּטִים קטז): שְׂכִינְתָא תַתְּאָה כְּת"ל מְעַרְבֵי דִיּוֹרָא דִּילִיָּה עַל שֶׁם דְּאִיהוּ תְּלִיד שֶׁהַכֵּל פּוֹנִים אֵלָיו, [הִינּוּ שֶׁם הַנְּוִי"ה עוֹלָה כ"ו, וְהוּא ת"ל שֶׁהַכֵּל פּוֹנִים אֵלָיו, שֶׁהוּא הַתְּגָלוֹת הַתְּפִלָּה, כִּי כָּל הַתְּפִלוֹת צְרִיכוֹת לְעִבְרֵי דֶרֶךְ בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרֻכּוֹת ל), וְעַל-כֵּן נִקְרָא בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ תֵּל תְּלַפְּיוֹת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שִׁיר הַשִּׁירִים ד, ד): "כִּי מִ'גְּדִל' דָּוִד צִוְּאָרְךָ בְּנוֹי לְתַלְפְּיוֹת", ת"ל שֶׁכָּל פִּיּוֹת פּוֹנִים בּו, (וְעֵינִי עוֹד בְּשִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה ד, יא), עֲדִין אֵינּוּ בְּטוֹחַ מְשׁוֹם מְכֻשׁוֹל, וְגַם אֵין לוֹ מְקוֹם לֵה, וְעֲדִין הוּא נֶע וְנָד וּמְטַלְטֵל (עֵינִי לְקוּיִי-הַלְכוֹת, אוֹנָאָה, הַלְכָה ג), וְאֶפְלוּ אִם עוֹסֵק בְּתוֹרָה, עֲדִין אֵינּוּ בְּטוֹחַ שִׁישָׁאָר קָיָם עַל עֲמֻדוֹ, כִּי מִי יוֹדֵעַ מַה יִּעֲבֹר עֲלָיו, כְּמוֹ שֶׁרְאִינוּ כְּמָה וְכְמָה בְּנֵי-אָדָם שֶׁעֲסָקוּ בְּתוֹרָה בְּהַתְּמָדָה גְּדוֹלָה כְּמָה שָׁנִים, וְאַחֲרֵי-כֵן נִפְלוּ מְאֹד וְנִתְרַחְקוּ מִן הַתּוֹרָה לְגַמְרֵי, וּבְפֶרֶט שִׁישׁ שֶׁנִּפְלוּ לְעִבְרוֹת גְּדוֹלוֹת מְמָשׁ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְהֵם מְשַׁקְעִים בִּינוֹן מְצוּלָה וּבְטִיט הַיָּזוֹן, וְהֵם מְצַפִּים וּמִתְגַּעְגְּעִים לְצֵאת מִטְּנוּפָם וּלְכַלּוֹכֵם, אִיךָ אֵין מִי שִׁישׁוּעִים וְיוֹצִיאֵם, וּבְפֶרֶטִיּוֹת בְּעֵתִים הַלְלוּ, אַחֲרֵי שֶׁעוֹזְבִים אֶת הַיְשִׁיבָה, וְנִכְנָסִים בְּמִשְׁאָ וּמִתָּן וּמִסְחָר,

(ד) הַשְּׂכִינָה הַתְּחַתּוֹנָה — כְּתֵל מְעַרְבֵי הוּא מְשַׁכְּנָה, עַל שֶׁם שֶׁהוּא תֵּל.

נשטטים במים הזדונים דהאי עלמא שפלה^ה, ופורקים על התורה, חס ושלום לגמרי, אף בשזוכה האדם לאחז עצמו בתפלה, אז זוכה להשאר קים על עמדו תמיד אפלו אם יהיה איה שיהיה, תמיד יברח אליו יתברך, ויספר לפניו כל לבו וכל מה שעובר עליו ברוחניות ובגשמיות, ועל-ידי-זה תמיד יחזר אליו יתברך, כי בשאינו זוכה, כי אם לתורה לבד, אף-על-פי שהוא טוב מאד וזה עקר התכלית, כי הם חיינו וארץ ימינו, אף-על-פי-כן אחר-כך בשנופל מהתורה, אין לו במה להחיות את עצמו, אבל בשזוכה לתפלה, יש לו תקנה לעולם אפלו יעבר עליו מה שיעבר, חס ושלום, כי לפעמים נופל האדם לירידה עמקה שאין שם שום מעמד דקדשה, ובפרט בדורות אלו, שרבים רבים מישראל נפלו מאד מאד, עד שהם בעיניהם לאחר יאוש לגמרי, ועליהם התנבא דוד המלך, עליו השלום: "טבעתי בין מצולה ואין מעמד, באתי במעמקי מים ושבלת שטפתני" (תהלים סט, ג), כי על הגלות הזו נאמר (איכה א, ט): "ותרד פלאים אין מנחם לה", וגדל הרחמנות שיש על אנשים כאלו שטובעים בין מצולה ואין מעמד — אין לשער, המקום ברוך הוא ירחם עליהם, ובמה אפשר להחיות את עצמו ולהשאר על עמדו בנפילה וירידה כזו, רחמנא לצלן, מאחר שאין שם שום מעמד, בפרטיות בעתים הללו על-ידי פגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן, מטמאת נאוף שיש בעולם, ונכשלים בראיות אסורות וכו', העין רואה והלב חומד וכו' (עין טור ארח חיים, סימן א'), ועל-ידי-זה נתרמקים מכל הקדשות, ושוקעים וטובעים בכל יום ויום במה ששוקעים וטובעים, רחמנא לצלן, על-כן העקר הוא תפלה וצעקה ואנחה להשם יתברך, כמו שאמר דוד המלך, עליו השלום, אחרי שהאריך בגדל צרות הנפש שיש על כל אחד מישראל לפי ענינו: "טבעתי בין מצולה ואין מעמד" וגו', "יגעתי בקראי" וגו', "רבו משערות ראשי שונאי חנם" וגו', אחר-כך אמר: "ואני תפלתי לך ה' עת רצון" וגו', שאני אחזיק עצמי לעולם בתפלה ובתחנונים להשם יתברך, אולי ירחם, כי

(ה) של העולם השפל הזה.

תפלה היא בחינת מעמד ומקום, אפלו ביון מצולה שאין שם שום מעמד, כי התפלה נקראת עמידה, כמו שאמרו חכמינו ו"ל (ברכות י:): אין עמידה אלא תפלה, כי תפלה היא עקר המעמד והמקום את האדם, כי על-ידי תפלה יכולים להתקרב תמיד להשם יתברך אפלו אם הוא כמו שהוא, כי אף-על-פי שהוא רחוק מכל הקדושות ומכל התורה, ואינו יכול להחיות את עצמו בשום דבר, אף-על-פי-כן אם יתלה עיניו למרום ויתפלל להשם יתברך ממקום שהוא, עדין יש לו תקנה גדולה. ואמרו חכמינו ו"ל (ברכות לב): כל המאריך בתפלתו, אין תפלתו חוזרת ריקם, וכן (בירושלמי ברכות, פ"ק ד, הלכה א): כל המרבה בתפלה — נענה, כמו שכתוב אצל חנה (שמואל-א א, יב): "והיה כי הרבתה להתפלל" וכו', עין שם, ובמדרש (תנחומא וישלח ט) איתא: אין הקדוש-ברוך-הוא חפץ לחיב בריה, אלא מבקש את [הבריות] שיתפללו לפניו ויקבלם וכו', עין שם, ובילקוט (ואתחנן, רמז תתכה) איתא: "בכל קראנו אליו" (דברים ד, ז) — בכל לשון שישאל קוראים להקדוש-ברוך-הוא עונה אותם וכו', עין שם. עוד שם (בילקוט תהלים, רמז תרכג): מי שיודע שחטא ומתפלל בכל יום על החטא, ונושא ונותן עם הקדוש-ברוך-הוא, מיד מוחל לו וכו', עין שם; ועל-פן כשזכה כבר להתקרב אל הצדיק האמת, שהוא בחינת שם הו"ה' (עין לקוטי-מוה"ר, חלק ב', סימן סז), הינו הצדיק האמת פותח עיניו שישתכלל בעצמו היכן הוא בעולם, ואיך אוהו בכל המדות, וזוכה לראות בעיניו "שם הו"ה" מכל דבר, ואיך שכל העולם הוא מסבב עם אלקות כבי"ת, ועל-ידי פתיחת העינים שזוכה על-ידי הצדיק האמת נפתחין המחין שלו, וזוכה לדבר עמו יתברך באשר ידבר איש עם רעהו והבין עם אביו, אשר דבר זה לא תמצא בשום מקום, ועל-פן מאחר שעל-ידי הצדיק האמת נפתח פיו לדבר אליו יתברך, שהוא בחינת שם הו"ה" (עין סנהדרין כב.) המתפלל צריך שיראה עצמו כאלו שכונה בנגדו, שנאמר (תהלים טז, ח): "שויתי הו"ה לנגדי תמיד", על-פן אוהו עצמו כבר "במגדל עז" כנ"ל, ומתענג בכל התענוגים והנעימות שבעולם, [עין במדרש (שיר השירים

רבה ז, יב): "ומה נַעֲמֶתָ" (שיר השירים ז, ז) — בתפלה, כי זהו עקר הנעימות בזה העולם, "ובו ירוץ צדיק ונשגב", כי מאחר שאוהז כָּבֵר בתפלה, הוא אֲשֶׁר יוֹשֵׁב כָּבֵר בַּמַּגְדָּל, וְאִינוֹ צָרִיף כָּבֵר לְשָׁבִילִים וְלְדַרְכִּים, (וְהֵבֵן אֶת זֶה הַיֵּטֵב, כִּי אֵי אֶפְשֶׁר לְכַתֵּב הַכֹּל בְּאֵר הַיֵּטֵב). וּבְלִקְוִיטֵי-הַלְכוֹת (שַׁבָּת, הַלְכָה ה) מְפָרֵשׁ מוֹהַרְנֵ"ת ז"ל מֵה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (שַׁבָּת סט:): הִיָּה מְהֵלֶךְ בְּדַרְךָ אוֹ בַּמַּדְבָּר וְאִינוֹ יוֹדֵעַ אִמְתִּי שַׁבָּת, מוֹנֵה שֵׁשֶׁה יָמִים וּמְשַׁמֵּר יוֹם אֶחָד, וְגַם אֶת הַשֵּׁשֶׁה יָמִים צָרִיף לְקֹדֶשׁ עַד שְׁיָבוֹא לְיִשׁוּב, וְאִזּוֹ יֵדַע אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, הֵינּוּ זֶה הָעוֹלָם הוּא כְּמַדְבָּר, וְשַׁבָּת הִיא הַצַּדִּיק, בְּחִינַת "אַנְתָּ שַׁבָּת", שֶׁאָמְרוּ תַלְמִידֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאֵי אֱלִיּוֹ (זֶהֲרֵ נִשְׂא קַמֵּד:), וְעַל-כֵּן מִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאִינוֹ יוֹדֵעַ הֵיכָן הַצַּדִּיק הָאֵמֶת שֶׁהוּא שַׁבָּת, הֵיכּוֹל לְהֵיטִיב לוֹ וּלְהַעֲלוֹתוֹ אֶל תְּכֵלֶת הָעֲלִיָּה, שֶׁגַּם הוּא יִזְכֶּה לְדַבְּקוֹת הַבוֹרָא יְתָבָרָךְ, עֲצָתוֹ שֶׁיִּקְדֵּשׁ אֶת כָּל הַדַּרְכִּים וְכָל הַיִּרְאִים וַיַּחֲפֹשׂ בֵּינֵיהֶם, אוֹלֵי יִזְכֶּה לְמַצֵּא אֶת הַדַּרְךְ הָאֵמֶת, וְעַל-כֵּן אֶסוּר לְלַעֵג מִשׁוּם דַּרְךְ וּמִשׁוּם שְׁבִיל, עַד שְׁיִזְכֶּהוּ הַשֵּׁם יְתָבָרָךְ, וַיִּזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב אֶל שְׁלֵמוֹת הַקְּדוּשָׁה שֶׁהוּא סוּד הַ"כְּתָר" אֲקִי"ק, הַתְּגִלּוֹת רַעְוָא דְרַעְוִין, וַיִּזְכֶּה לְדַבֵּר אֱלִיּוֹ יְתָבָרָךְ, שֶׁאִזּוֹ הוּא כְּמוֹ בַּמַּגְדָּל בְּטוּחַ, וְזֶה בְּחִינַת מֵה שֶׁאָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם (תְּהִלִּים סא, א-ה): "שְׁמֻעָה אֱלֹקִים רַנְתִּי הַקְּשִׁיבָה תְּפִלָּתִי מִקְצֵה הָאָרֶץ אֲלֶיךָ אֲקָרָא בַּעֲטֹף לְבִי בְּצוּר יְרוּם מִמְּנֵי תַנְחֲנִי, כִּי הֵייתָ מְחֹסֶה לִי מִגִּדְּלֵי עוֹזִי מִפְּנֵי אוֹיֵב, אֲגוּרָה בְּאֶהְלֶךְ עוֹלָמִים, אֲחַסֶּה בְּסִתֵּר כְּנִפְיֶךָ סְלָה", הֵינּוּ עַל-יַדֵּי תְּפִלָּתִי שֶׁאֲתַפְּלֵל וְאֲשִׁיחַ לְפָנֶיךָ, אֵף שֶׁאֲנִי בְּקִצֵּה הָאָרֶץ, מֵרֵב חֲטָאֵי וְעוֹנוֹתִי וּפְשָׁעֵי אֵף-עַל-פִּי-כֵן אֲנִי בְּטוּחַ, כִּי בְּזִכּוֹת הַתְּפִלָּה תִּהְיֶה לִי מְחֹסֶה מִכָּל אוֹיֵבִי, כְּמִי שֶׁנֶּרַח בְּמִגְדְּלֵי חֹזֶק, כִּי אֲנִי מְסַתֵּמֵר עַל-יַדֵּי תְּפִלָּתִי בְּצֵל כְּנִפְיֶךָ בְּמִגְדְּלֵי עוֹזִי.

וְהִנֵּה אִם אֲמַנֵּם הָאֲרֻכָּתִי פֹה קִצֵּת לְגִלּוֹת לָךְ מַגְדָּל הַמַּעֲלָה הַנּוֹרָאָה וְהַנִּפְלְאָה, מִי שְׁזוֹכָה לְהִיּוֹת מְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל וְלִלְמַד לְקוֹיטֵי-מוֹהַר"ן, הוּא כְּמִי שֶׁיּוֹשֵׁב בַּמַּגְדָּל עוֹ וּבְטוּחַ.

וּכְפִי מַה שְׁיֵשׁ עוֹד לְכַתֵּב, עֲדִין לֹא הִתְחַלְתִּי לְכַתֵּב, וְהִהְכַרְחֵם לְקַצֵּר, כִּי אֵי אֶפְשֶׁר לְהֶאָרִיף בְּמִכְתָּב, עַל זֶה צָרִיף סֵפֶר מִיָּחָד.

וְהַפְלֵל, אֶהוּבִי, אָחִי, כִּי צָרִיכִים לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר כָּל מִינֵי דְרָכִים וְחִסְדֵיּוֹת וְכוּ', וְאֶסוּר לְדַבֵּר עַל שׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, חֵס וְשְׁלוֹם, וּמִכָּל שְׂפָן עַל וְכוּ', אִף מֵאֲחַר שְׁזִכִּיתָ כָּבֹד לְהִתְוַדַּע מִרְבֵּנוּ ז"ל, וְהוּא גָּלָה לָךְ אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל-כֵּן עָקַר הָעֲצָה הוּא רַק לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל-כֵּן אֵינְךָ צָרִיף כָּבֹד לִילְךָ אֶל שׁוּם מְקוֹם, רַק הִתְמַד בְּדַבֵּר זֶה מְאֹד מְאֹד לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבְךָ, וְתִהְיֶה חֹבֵר לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים וְהַתְּמִימִים דִּיקָא, אֲשֶׁר אֵינָם מְטַעִים אֶת עֲצָמָם, רַק חוֹשְׁבִים בְּכָל יוֹם עַל אַחֲרִיתָם וְשׁוֹקְדִים בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

הִהְכַרְחֵם לְקַצֵּר.

יְדִידְךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

תקצט.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם תְּמִישִׁי לְסֵדֶר שְׁמוֹת ה'תשל"ב.

אִךְ טוֹב וְחֹסֵד יִרְדְּפוּ לְאֶהוּבִי, יְדִידֵי הַיְקָר, תְּמַדַּת לְבָבִי, הַבְּחוּר הַשׁוֹתֶה מִמִּי הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר תְּכֻמָּה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... שְׂיִחְיֶה נְצַח.

כָּבֹד כְּמָה פְּעָמִים קִבְּלְתִּי מִמֶּךָ מִכְתָּבִים, אִךְ מְרַב טְרוֹדוֹתִי, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, אֵין לִי פִנְאֵי לְהַשִּׁיבְךָ כְּרָצוֹנְךָ, וְאֲנִי יוֹדֵעַ וּמְרַגֵּשׁ וּמְאֲמִין, שֶׁהַכֹּל מַעֲשֶׂה בְּעַל-דְּבָר, הַרוֹצֵה לְמַנֵּעַ וּלְעַכֵּב לְכָל אֶכְתָּב

אֲשֶׁר תְּקַצֵּט בְּנֹחַל קְלָא

לך, כי בְּאֵמֶת אָנִי בְּעֵצְמִי מְרַגֵּשׁ הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב מִכְּאוֹבֵי נַפְשְׁךָ וְלִבְכְּךָ
וְכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ וְכוּ'.

אָחִי הַיְקָר, חֲמִדַת לְבָבִי! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד, וְאַל תִּפְּל
בְּדַעְתְּךָ מִשׁוֹם דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם וּמִשׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי אֲשֶׁר דְּבַרְנוּ
מִזֶּה פָּנִים אֶל פָּנִים, כִּי אֵין בְּלִעְדֵּיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, כִּי הַכֹּל מִשְׁגָּח
בְּהִשְׁגָּחָה נּוֹרְאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, וְזֶה עָקֵר עֲבוּדַתְנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם,
שֶׁנִּזְכָּה לְהַפִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ מִכָּל דְּבָר — דּוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר,
לְהִסְתַּכֵּל בְּשִׂכָּל וּבַחֲיִית אֱלֻקוֹת שֵׁשׁ בְּכָל דְּבָר (עֵינֵי לְקוּי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק
א', סִימָן א'), וְעַל-כֵּן אֵין שׁוֹם יְאוֹשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, כִּי אֶפְלוּ בְּתוֹךְ תִּקְּףָה
הַחֲשָׁף וְהַדְּחַקוֹת, הַמְרִירוֹת וְהַכְּבֻלִים, גַּם מִשֵּׁם יְכוּלִים לְצֵאת "אִם
יִרְצֶה בְּאֵמֶת". וְהַעֲקֵר עַל-יְדֵי תִקְּףָה הַעֲקָשְׁנוֹת בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת,
שֶׁתְּהִיָּה עַל זֶה עֲקָשָׁן גְּדוֹל לְבָרַח לְמָקוֹם מְיָחָד וּמִסְתָּר שֶׁאֵין שָׁם
בְּנִי-אָדָם, וְתִפְּרֵשׁ כָּל שִׂיחָתְךָ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ
בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת, וְתִבְקֵשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, שִׁיחֹס
וַיִּרְחַם עָלֶיךָ, וַיִּצְיָאֲךָ מִן הַחֲשָׁף וְכוּ', וּכְשֶׁתְּהִיָּה עֲקָשָׁן גְּדוֹל עַל זֶה,
אֲזִי סוּף כָּל סוּף תִּרְאֶה וְתִרְגִּישׁ אוֹר נּוֹרָא וְנִשְׁגָּב מְאֹד מְאֹד, אֲשֶׁר אֵי
אֶפְשָׁר לְשַׁעַר בְּשִׂכָּל אֲנוּשֵׁי כָּלֵל וְכוּ' וְכוּ'.

וְכִמוֹ שֶׁאָנּוּ רוֹאִים בְּפִרְשָׁה זוֹ, כְּשֶׁהֵיוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, וְהִיָּה
צָר לָהֶם מְאֹד מְאֹד מִתִּקְּףָה הַשְּׁעֵבּוּד שֶׁל פְּרַעֲהַ מֶלֶךְ מִצְרַיִם, שֶׁהוּא
כְּלָלִיּוֹת הַקְּלָפוֹת, מָה עָשׂוּ יִשְׂרָאֵל אֲזִי? וַיֵּאֲנָחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן
הָעֲבוּדָה, וַיִּשְׁמַע אֱלֹקֵי"ם אֶת נַאֲקָתָם וְגו' (שְׁמוֹת ב, כד), כִּי רַק זֶה עָקֵר
הַעֲצָה מִכָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם — "תַּפְּלָה", לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ,
לְבַקֵּשׁ, לְהַתְּחַנֵּן וְלְהַפְּצִיר וְכוּ', וְהִיָּה עֲקָשָׁן גְּדוֹל עַל זֶה, עַד שֶׁיִּזְכָּה
שִׁיבּוֹא יוֹם יִשׁוּעָתוֹ, שִׁיזְכָּה לְקַרִּיעַת יַם סוּף, שֶׁהוּא סוּד הַתְּגָלוֹת י"ם
הַחֲכָמִ"ה, וְהִיָּה מַחוּ בַחֲרוֹת וּבִישׁוּב הַדַּעַת וְכוּ', וּבְפִרְטִיּוֹת בְּיָמִים
אֵלוּ הַנִּקְרָאִים יְמֵי שׁוֹכְבֵי"ם, שֶׁעַל-פִּי דְבָרֵי הָאֲרִיז"ל הַיָּמִים הָאֵלוּ
מְסֻגְלִים בְּיוֹתֵר לְתַקוּן הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, אִם יִתְמַיד
בָּהֶם בְּהַתְּבוּדוֹת וּבְלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה: מְקָרָא, מְשָׁנָה, גְּמָרָא,

קלב אָשׁר תּקצט בַּנְחַל

מְדַרְשׁ, וּבִפְרָטִיּוֹת לְהַתְמִיד בְּשִׁלְחַן עָרוּף, שְׁעַל-כָּל-פָּנִים יָדַע אֵיךְ לְהַתְנַהֵג בְּכָל דְּבַר עַל-פִּי הַתּוֹרָה, וְלֹא יִטֶּה וְלֹא יִתְרַחֵק מִהַשְּׁלַחַן עָרוּף, חֵס וְשָׁלוֹם. וְעַל כָּלֵם תִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה רַבָּה עַד מְאֹד, כִּי אֵיךְ שֶׁהוּא אֵיךְ שֶׁהוּא סוּף כָּל סוּף תִּזְכֶּה לְהִיּוֹת אִישׁ כָּשֵׁר בְּאַמֶּת, אִם תֵּאָחַז עֲצָמָךְ בְּרַבְּנוּ וְ"ל, וְהַכֹּל יִהְיֶה עַל נְכוֹן, וְתִזְכֶּה לְתַקּוֹן נְצָחִי.

וְלִמְעַן הַשֵּׁם לְטוֹבָתְךָ הַנְּצָחִית, תִּרְאֶה לְהִרְחִיק מִמֶּךָ אֶת הָעֲצָבוֹת, כִּי עֲצָבוֹת הֵיא עֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ (עֵי: לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כג), וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹנֵא אוֹתָהּ. וְתִדַּע, אַחִי, אֲשֶׁר הַשְּׂמִיחָה הִיא אֲשֶׁר שׁוֹרְפֶת אֶת כָּל הַקְּלָפוֹת, הַדִּינָיִם וְהַצְּמֻצוּמִים שְׂבַעְעוֹלִם.

וְעַל-כֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת לְשִׂמְחָה נְפִשָׁה תְּמִיד, וְגַם הַתְּפִלָּה תִּרְאֶה שֶׁתִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה רַבָּה עַד מְאֹד מְאֹד, וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ וְ"ל (הוֹבָא בְּיַלְקוּט תְּהֵלִים, רָמַז תּרַכַּג): בְּשַׁעֲה שְׂאָדָם עוֹמֵד בְּתְפִלָּה, יִהְיֶה שְׂמִיחַ שְׂעוּבָד לְאֵלֹק שְׂאִין כְּמוֹתוֹ בְּעוֹלָם וְכוּ', וְכֵן הוּא בְּמִדְרַשׁ (שַׁחַר טוֹב, סִימָן ק): בְּשַׁעֲה שְׂאֵתָה עוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל, יִהְיֶה לְבָב שְׂמִיחַ, שְׂנֵאָמֵר (תְּהֵלִים ק, ב): "עֲבָדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה בְּאוֹר לְפָנָיו בְּרִנְנָה" וְגו', וּבִסְפָר הַמִּדּוֹת (אוֹת תְּפִלָּה, סִימָנִים פֶּא, ע, נו) אֵיתָא: תְּפִלָּה שֶׁהִיא בְּשִׂמְחָה הִיא עֲרֻכָה וּמִתְקָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּשִׂמְחָה הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְכַבֵּד אוֹתוֹ וּפּוֹקֵד אֶת לוֹחֲצָיו, עַל-יְדֵי שְׂמִיחָה תָּבֵא תְּפִלָּתְךָ בְּהֵיכַל מְלָךְ, וְאֵיתָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל: אֲסוּר לְהַתְּפַלֵּל תְּפִלָּתוֹ בְּעֲצָבוֹן, וְאִם עוֹשֶׂה כֵּךְ אֵין נִפְשׁוֹ יְכוֹלָה לְקַבֵּל אוֹר הָעֲלִיּוֹן הַנִּמְשָׁף עָלָיו בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה, וְאִף בְּשַׁעֲה שְׂמִתְבוּדָד עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׂאֵז צָרִיךְ לְהִרְאוֹת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ הַכְּנַעַה גְּדוּלָה, וְלִפְרֹשׁ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ וְכָל מַה שְׂחָטָא וּפְגָם לְפָנָיו, עַד רָגַע זֶה בְּפִרְטֵי פִּרְטֵיּוֹת וְכוּ', אִף-עַל-פִּי-כֵן גַּם בְּזֶה יִהְיֶה בְּשִׂמְחָה יִתְרָה וְגְדוּלָה כְּכֹל הָאֲפֻשֶׁר כְּדַמְיוֹן עֲבַד הַמְּשֻׁמֵּשׁ אֶת רַבּוֹ בְּשִׂמְחָה יִתְרָה, וְאִם מְשֻׁמֵּשׁ בְּעֲצָבוֹת, עֲבוּדָתוֹ נִמְאָסֶת לְפָנָיו. וְדַע לָךְ שֶׁעַקֵּר הַשְּׁלֵמוֹת וְהַמְעַלָּה וְהַשְּׂגָת רֵיחַ-הַקֹּדֶשׁ תְּלוּי בְּדַבָּר זֶה — הִיאֵךְ מְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּשִׂמְחָה, בֵּין

אָשֶׁר תְּקַצֵּט בְּנַחֵל קִלְג

בְּתוֹרָה וּבִין בְּתַפְלָה, וּבִין כְּשֶׁעוֹשֶׂה אִיזו מַצְוָה וְכוּ', וְאֵל תְּבוּז בְּעֵינָיו
זֶה, כִּי שָׁכְרוּ הֶרְבֵּה מְאֹד וְכוּ', עֵינַי שָׁם.

וּמוּבָא בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (נְפִילַת אַפִּים, הַלְכָה ד'), אֲשֶׁר הִשְׁמָחָה הִיא
הַכְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ כָּל הָאוֹרוֹת, הַנֶּעֱמָם וְזִיו שְׂכִינָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַמְּאִירָה מְאֹד
מְאֹד, כִּי אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפוֹ
שֶׁל עוֹלָם, כִּי הִשְׁמָחָה מִרְחֻבַת הַמַּחִין, וְאִזּו יֵשׁ לוֹ כַּח לְסַבֵּל מֵהַ
שְׂמֵשִׁיגִין מְאֹד הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְלְכָלֵי לְהֵרֵס אֶת הַגְּבוּל, אֲבָל
הָעֲצָבוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, מְצַמְצָמֶת אֶת הַדַּעַת, עַד שֶׁהוּא קָטָן מֵהַכִּיל
הָאוֹר וְכוּ', וְאִזּו אֵינוֹ יָכוֹל לְסַבֵּל אֶפְלוֹ מְעַט נְצוּצֵי אוֹר שְׂמֵאִירִין לוֹ,
וְיָכוֹל לְהֵרֵס אֶת הַגְּבוּל, חֵס וְשְׁלוֹם.

וְנִמְצְאָתִי רָמְזוּ נִפְלְאוֹ עַל זֶה בְּדִבְרֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל (עֲרוּבִין ג:),
שְׂמַחְלָק בֵּין הָאֲמוֹת — הִלְלוּ שׁוֹחֲקוֹת וְהִלְלוּ עֲצָבוֹת, שׁוֹחֲקוֹת —
זוֹ אִמָּה מְרוֹחֶת, עֲצָבוֹת — זוֹ אִמָּה מְצַמְצָמֶת, עֵינַי שָׁם; וַיֵּשׁ לְרָמְזוֹ:
"פְּנִים שׁוֹחֲקוֹת" — מִרְחֻבַת וּמְרוֹחֶת אֶת הַמַּח, "פְּנִים עֲצָבוֹת" —
מְצַמְצָמֶת וּמְקַטְנֶת אֶת הַמַּח, וְהִבֵּן].

כִּי עָקַר עֲלִיּוֹת וִירִידוֹת שֶׁל הָאָדָם הֵן כְּפִי הִשְׁמָחָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ,
שְׂעֵל-יְדֵי-זֶה זוֹכָה לְכָל הַתְּקוּנִים הַקְּדוּשִׁים, שְׂנַמְשָׁכִים עַל-יְדֵי תוֹרָתוֹ
וּמְצוּוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת, וּבְכַרְטִיּוֹת עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת כְּשֶׁהֵן
בְּשִׂמְחָה, אִזּו זוֹכָה לְהַתְּעַלּוֹת תָּמִיד מִדְּרָגָה לְדְרָגָה, וְאִף שְׂבִין כָּף
וּבִין כָּף נוֹפֵל, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְעַמֵּד עַל מְדְרָגָה אַחַת, עַל-כָּל-פְּנִים
בְּכָל פְּעַם שְׂחוֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ "בְּהַתְּבוּדוֹת שֶׁל שְׂמָחָה" — יוֹתֵר
נִתְעַלָּה, וְזוֹכָה לְמַחִין דְּגִדְלוֹת כְּפִי בְּחִינָתוֹ וְכוּ'.

וּמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל גָּלָה לָנוּ, שֶׁזֶה רָמְזוּ נוֹרָא וְנִפְלְאוֹ בְּמֵאֵמֶר הַמְּדַרְשׁ
הַנֶּעְלָם בְּפִרְשַׁת וַיֵּצֵא, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ שָׁם: "וְהִנֵּה מִלְּאֲכִי אֱלֹקֵי"ם עוֹלָיִם
וְיוֹרְדִים בּוֹ" (בְּרֵאשִׁית כח, יב), הִדָּא הוּא דְכְּתִיב: "נִגְלָה וְנִשְׁמָחָה בּוֹ"
(תְּהִלִּים קיח, כד), עַד כָּאֵן דְּבִרְיוֹ, אֲשֶׁר מְרַפְּסִים אִיגְרָא^א מֵהַ שְׂיִכּוֹת

(א) מַחְלִישִׁים אֶת הַתְּקָרָה [בְּטוּי לְדַבְרִים בְּלִתי מוּבְנִים].

בִּינִיָּהֵן? אִיךָ כְּכֹר יְדוּעַ בְּתַקּוּנִים קו"ל דָּא סוּל"ם, וַיֵּשׁ לְפָרֵשׁ וְלוֹמַר:
 קוּל הִזָּה הוּא קוּל תְּפִלָּה שְׁהִיא בְּשִׁמְחָה, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (יְרֵמְיָהּ לֵג, יא):
 "קוּל שְׁשׁוֹן וְקוּל שְׁמִחָה" וְגו' "קוּל אִמְרִים הוּדוּ אֶת ה' צְבָאוֹת, כִּי
 טוֹב ה' לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ מִבָּאִים תּוֹדָה בֵּית ה'" וְגו', וּכְתִיב (תְּהִלִּים כח, ב):
 "שְׁמַע קוּל תְּחַנּוּנֵי בְּשׁוֹעֵי אֱלֹהִים" וְגו', וּכְתִיב (שִׁם סו, ח): "וְהִשְׁמִיעוּ
 קוּל תְּהִלָּתוֹ" וְגו', וְזֶה שֶׁרָאָה יַעֲקֹב (שִׁם): "וְהִנֵּה סוּל"ם מְצָב אֲרֻצָּה
 וְרֵאשׁוּ מִגִּיעַ הַשְּׁמִימָה, וְהִנֵּה מִלְּאֲכֵי אֱלֹקִים עוֹלִים וַיּוֹרְדִים בּוֹ", הִינּוּ
 מִלְּאֲכֵי אֱלֹקִים הֵם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַצְּדִיקִים, אֲשֶׁר כָּל עֲבוֹדָתָם לִירַד אֶל
 הָאָרֶץ הַגְּשֵׁמִית הַזֹּאת, שֶׁשָּׁם אַחִיזוֹת הַקְּלָפוֹת וְהַתְּאוֹת הָרְעוֹת, שֶׁהֵן
 הַיְכָלֵי הַתְּמוּרוֹת, שְׁמִמִּירִים טוֹב בְּרַע וְרַע בְּטוֹב וְכוּ'. וְאִיךָ זוֹכִים
 לְהַתְּעִלוֹת מַעֲמָק הַחֹשֶׁף שֶׁל הַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה, בְּפִרְטוּיֹת אֵלּוֹ אֲשֶׁר
 כְּכֹר אַחוּזִים בְּהַיְכָלֵי הַתְּמוּרוֹת מְדוּרֵי הַקְּלָפוֹת וְכוּ'? עַל-יְדֵי הַסּוּל"ם
 שֶׁהוּא הַקּו"ל, הִינּוּ שֶׁהִתְּכַרַח לְמִי שֶׁרוּצָה לְצִאת מֵהַיְכָלֵי הַתְּמוּרוֹת,
 וְלִדְבֹק אֶת עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְּבַרֵךְ עַד שְׂיִזְכֶּה לְהַשְׁגוֹת אֱלֹקוֹת בְּבַחֲיַנֵּת
 מְטִי וְלֹא מְטִיב וְכוּ', שְׂיִיחַד לְעֲצָמוֹ מְקוֹם מִיחַד שְׂאִין שִׁם בְּנִי-אָדָם,
 וַיִּפְרֹשׁ שִׁם אֶת כָּל שִׁיחָתוֹ אֵלָיו יִתְּבַרֵךְ בְּתַפְלָה וְהַתְּבוֹדָדוֹת. אִיךָ מִפְּחַד
 הַיֵּצֵר וְהַקְּלָפוֹת הַשׁוֹכְנִים סְבִיבוֹ, אוֹלֵי יַעֲכָבוּ אוֹתוֹ מִלְּהַתְּפַלֵּל, עַל-כֵּן
 יִתְחַזַּק מְאֹד מְאֹד, וַיִּרְאֶה שֶׁתְּפִלָּתוֹ תִּהְיֶה בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה, וּכְמוֹ
 שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק ב', סִימָן כד), שֶׁכְּשֶׁאָדָם בְּשִׁמְחָה,
 אִזּוֹ בְּנִקְל לּוֹ לְהַתְּבוֹדֵד עִמּוֹ יִתְּבַרֵךְ.

וְצָרִיךְ שֶׁתִּדְעַ, שֶׁדְּכָר זֶה, הִינּוּ לְזַכּוֹת לְהַגִּיעַ אֶל תְּכִלִּית שְׁלֵמוֹתוֹ,
 אִי אֶפְשָׁר בְּיוֹם אֶחָד וְאֶפְלוּ בְּשָׁנָה אַחַת וְכוּ', כִּי צְרִיכִים לִיגִיעוֹת
 רַבּוֹת וְכוּ', וְצָרִיךְ לִירַד וְלַעֲלוֹת כְּפֶה וְכַמָּה פְּעָמִים, בְּחִינַת 'עִיל
 וְנִפְיָק' רְצוּא וְשׁוֹב', וְאִיךָ שֶׁנִּמְשָׁךְ יָמִים וְשָׁנִים הַרְּבִיחַ וּבֵינן כֶּף נוֹפֵל
 עוֹד יוֹתֵר, אֵל יִסְתַּפֵּל עַל זֶה כָּלֵל, רַק יְבַרַח בְּכָל פְּעַם אֵלָיו יִתְּבַרֵךְ
 בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה, וַיִּשְׁפֹּךְ שִׁיחוֹ וְנִפְשׁוּ אֵלָיו יִתְּבַרֵךְ, וְאִזּוֹ יִזְכֶּה סוּף כָּל

ב) שְׁמִשִּׁיג וְאִינוּ מְשִׁיג.

ג) נִכְנָס וַיּוֹצֵא.

אֲשֶׁר תִּקְצַט בְּנֹחַל קִלְה

סוף "אם יהיה עקשן גדול", להגיע לתכלית המדרגה העליונה וכו'.

זוה פרושו של המדרש הנזעלם: "והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו הדא הוא דכתיב: נגילה ונשמחה בו", הינו כנ"ל, שמהכרח לכל אחד מישראל, אשר הוא בחינת מלאך אלקים, לפל ולירד בכל פעם, כי אי אפשר להיות קבוע תמיד וכו', על כל פנים עצתך, שתראה לברח תמיד ולטפס ולעלות על הסולם דא קו"ל התפלה, ואף שתפל בכל פעם, על-כל-פנים אל תסתכל על זה כלל, ותתחיל לטפס ולעלות על-ידי תפלה, אף צריך שתראה שתהיה התפלה ושפרכת נפשך בשמחה רבה ועצומה עד מאד מאד, בחינת: "נגילה ונשמחה בו", ואז תזכה לבא אל שלמותך, להתגלות אור הגנוז, בחינת: "והנה ה' נצב עלי" ודו"ק מאד כי הם עמקים ונכונים למי שמבינם, ולמי שמסתכל על האמת, ונצרכים מאד מאד לכל הנכנס אל הקדשה (עין לקוטי-הלכות, ארח חיים, הודאה, הלכה ו', אות כד, בתוספת באור קצת).

וגם זכור תזכור את אשר גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן עג) על הפסוק (שמות א, א): "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה", סופי תבות: ת'ה'ל'ים', אשר על-ידי אמירת תהלים יכול לזכות לתשובה, ושיפתחו לפניו כל שערי התשובה, אף שהם נסתרים ומכסים ממנו, כי תהלים מסגל מאד מאד לתשובה, והוא תקון נצחי, עין שם; "אשרי הזוכה לומר בכל יום — יום שלם של תהלים, באפן שיזכה לסיים בכל שבוע כל התהלים".

והנה בעל הטורים כתב על הפסוק (שם): "שמות בני ישראל הבאים", ראשי תבות: ש'ב'יה', "וישראל הבאים" סופי תבות וראשי תבות: מ'י'לה', עין שם לענינו, ויש לומר על-פי דברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רה), כי יש כח באמירת תהלים להוציא הטפה מהקלפה שלקחה אותה, כי תהלים בגימטריה כמנין

שמה של הקלפה הזאת הממנית על זה וכו', עין שם, הינו אף שונש, חס ושלום, בפגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן, והטפות נפלו בש'בי'ה' (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קמא), אף-על-פי-כן על-ידי אמירת תהלים, יש בכחם להוציא הטפות שהוציא בפגם הברית ונפלו בשביה, והבן. ודעת לנבון שהעקר הוא התקון הכללי שגלה רבנו ו"ל, לומר העשרה מזמורים הידועים, שהם: ט"ז, ל"ב, מ"א, מ"ב, נ"ט, ע"ז, צ', ק"ה, קל"ז, ק"נ, אשר נוהגים אנשי שלומנו לאמרם בכל יום אחר תפלת שחרית, כי הם מסגלים מאד מאד לתקון הברית והמתח, וממשיכים השפעות טובות גם בגשמיות, שתהיה לו פרנסה בנקל (עין שם, סימן כט). ואמר רבנו ו"ל (שיחות-הר"ן): אף-על-פי שהוא דבר קל מאד לומר עשרה קפיטלף תהלים, אף-על-פי-כן גם זה יהיה כבד מאד מאד לקיים מעצם גדל הפלגת מעלתם.

על-פן, אהובי, אחי היקר, אשר אהבת עולם אהבתיך, וכבר בליתי עליך שעותי, ימי, חדשי ושנותי ממש, פידוע לך, וכל זה מאהבה שאינה תלויה בדבר, אבקשך מאד מאד להיות זהיר לומר בכל יום העשרה מזמורי תהלים, שהם התקון הכללי, מלבד השעור "אמירת יום", שצריך לומר בכל יום, ואם תרצה לדעת עצם מעלת הזוהר לאמרם בכל יום, יקצרו המון יריעות וכו'.

וההכרח לקצר מרב טרדותי ברוחניות ובגשמיות, תראה לכתב לי כי ממש חיים תתן בי.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד מאד...

תר.

בעזרת השם יתברך, יום ששי — ערב-שבת-קדש לסדר שמות ה'תשל"ב.

חיים ושלום וברכה ימשכו אל אהובי, אחי היקר, האברך המצין במדות טובות והתמדה רבה בלמוד התורה הקדושה, שוטה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, היוצא משלש ראשונות דעתיק וכו' ... גרו יאיר.

מכתבך הקצר אתמול אחרי הצהרים קבלתי, ובאמת אני לך, שאני כבר מתבייש ממך מאד, אחרי שכתבת לי כל-כך הרבה מכתבים, ואתה מבקש ומפציר לכתב לך, ואיני משיב לך. ובאמת יפלא גם ממני למה לא אטה ידי על פני הכתב לכתב לך, מאחר שאני מרבה, תהלה לאל, לכתב בכל יום להרבה בחורים ואברכים, ואין זה כי אם מעשה הבעל-דבר הרוצה לנתק, חס ושלום, הקשר בינינו, אשר היה קשור עוד מלפני כמה שנים בעודך בבחירותי וכו'. אף-על-פי-כן אמרתי להתנצל לפניך לבלי יהיה לך, חס ושלום, תרעמת עלי, ואבוא לפרק שיחתי לפניך.

כבר כמה פעמים התחלתי לכתב לך, אך טרדותי, בעוונותי הרבים, עצומים עד מאד, פי על-פי-רב אחרי שאני חוזר הביתה מהשיבה, כבר מחכה לי בחור או אברך, וכמה פעמים הרבה בחורים לדבר עמם בדברי רבנו ז"ל, ולחזקם ולהחיותם ולתת עצה לנפשם וכו', והדבר אורך כמה שעות, ומלבד זאת אני מקבל בדאר כמעט בכל יום כמה מכתבים מבחורים מהרבה ישיבות וכן מהרבה אברכים הגרים רחוק ממחננו, ואם היית רואה את מכתביהם מה שעובר עליהם ואת שברון לבכם וכו', היית בעצמך אומר שההכרח להשיבם קדם, אף-על-פי-כן אין הפנאי להשיב לכל אחד, ואפלו שאכתב רק מכתב אחד בכל יום פאשר אני נוהג מרבוני המכתבים המחפים לתשובה, גם-כן לא אספיק לכתב לכל אחד ואחד, פי הדבר לוקח הרבה זמן, ופשוט אין לי הזמן, פי בתוך כך אני צריך לחטף קצת שעורים קבועים, ועל-פי-רב אני פוחד

את המכתבים בדרך נסיעתי לישיבה ברפכת, וקצת בישיבה וקצת בביתי בין פרק לפרק, ובדרך כלל המכתבים נתארכים לי מאד, כי דברי רבנו ז"ל הם כמעין הנובע וכו', ועל-כן כמה פעמים שנתארף מאד וההכרח להפסיק, ועדין לא נגמר הענין, ונתעפב אצלי המכתב לגמרו, אף בתוך כך נכנסים טרדות ובלבולים ומכתבים חדשים, על-כן נתעפבים המכתבים הארפים אצלי, עד שיהיה לי איזה פנאי לגמרם, ועל-פירוב נשכח ממני כאשר נארע עם מכתבך. לזאת אקנה שתמחל לי, כי לא בזדון ובמעל, חס ושלום, עשיתי זאת, לא לכתב לך, ועמך הסליחה, ומהיום והלאה אשתדל לחטף איזה זמן לכתב לך.

ואגב אמרתי לרשם לך אילו דבורים שדברנו בלמדנו בצותא לקוטי-מוהר"ן בתורה "אקרוקתא" (סימן ג', חלק א') עין שם, ומהתורה הזאת אנו יכולין לראות ולהביט מרחוק, ולידע שאין אנו יודעין כלל מגדלות רבנו ז"ל ועצם גדלות תורתו, כי המאמר הזה נרשם בקצור נפלא, וכל התגלותו אלינו היה רק בדרך אגב על-ידי סבת החזן הפגום, רחמנא לצלן, (ויש בזה הספור מהחזן שתי נסחאות, ואין כאן מקומו להאריך בזה), והנה בתורה הזאת מבאר שהיה בזמן הבית בשעה שהפרובים היו פנים אל פנים, שהבינה האירה במלכות, והיו כל העולמות פתוחים בהשפעת אלקותו יתברך, והיה האור מאיר, כמו שאמרו חכמינו ז"ל במדרש (שמות רבה לו, ב): כשם שהשמן מאיר כך בית-המקדש מאיר לכל העולם, ואז הוי סיהרא באשלמותא, כי החמה האירה בלבנה, כי היה זווית בין זעיר אנפין ונוקביה, וכל אחד היה שלם מעשור ספירות, ורחמים היו גוברים עד מאד (עין עץ חיים שער כב, פרק ו'), ועל-כן היתה השפעת הנבואה ורוח-הקדש על כל אחד מישדאל כל אחד כפי שהכין את עצמו לזה, וכמו שאמרו חז"ל (עין תוספות סכה נ: דבור המתחיל: חד): למה היו קורין אותו בית-השואבה? שמשם היו שואבין רוח הקדש, הינו התגלות עצם אור האין סוף ברוך הוא, והיה דבוק

בו יתְבַרַךְ בְּתַכְלִית הַדְּבָקוֹת, עַד שֶׁהָיוּ נִשְׁפָּעִים עָלָיו קוֹלוֹת דְּקָדְשָׁה מִשֵּׁם הַיְיָ הַבְּרוּךְ הוּא, סוּד תּוֹרָה שֶׁבְּכַתָּב, וְהָיָה צָרִיךְ לְקַשְׁרָם אֶל הַדְּבוּר שֵׁם אֲדֹנָי, סוּד תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, וְקִבֵּל כָּל אֶחָד כְּפִי מַדְרַגְתּוֹ וְכִפִּי קָדְשָׁתוֹ וְדְבָקוֹתוֹ בּוֹ יִתְבַרַךְ וְכוּ', וּמֵאֵז נִחְרַב בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ, נִסְתָּם כָּל חַי'וֹיָן מֵאֲתָנוּ, וְאִין אָנוּ יוֹדְעִים כְּלוּם, כִּי נִחַשְׁף הָאוֹר מִמְּנוּ, וְנִסְתָּמוּ עֵינֵינוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (אֵיכָה ה, יז): עַל זֶה הָיָה דָוָה לְבָנוּ עַל אֵלֶּה חָשְׁכוּ עֵינֵינוּ וְגו', וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ ז"ל (הוֹבָא בְּיַלְקוּט גִּילְף, רְמֵז תַּתְקַמ): "כִּי אֲשַׁב בַּחֲשָׁף" (מִיכָה ז, ח) — בֵּית רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנֵי וְכוּ', וְזֶה שֶׁאָמַר הַנְּבִיא (עֲמוֹס ה, ח): "הוֹי הַמְתַּאֲוִים אֶת יוֹם ה' וְגו' הוּא חֲשָׁף וְלֹא אֹר וְגו' הֲלֹא חֲשָׁף יוֹם ה' וְלֹא אֹר וְאִפְּל וְלֹא נָגַהּ לוֹ" וְגו', כִּי נִחַעַלְם אֹר הַמְּאִיר שֶׁהוּא עֶצֶם הַתְּגִלוֹת הַשְּׂגָחָה בְּחִינַת מְאֹרֵי אֹר, וְנִדְמָה שֶׁהַכֹּל טְבַע, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּחִינַת מְאֹרֵי אֵשׁ, בְּחִינַת עֲבָדִין דְּחוּל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ח, יז): "כִּחֲסֵי וְעֶצֶם יָדֵי עֲשָׂה לִי אֶת הַחִיל הַזֶּה" (עֵין לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן סז), שֶׁמִּשֵּׁם כְּבֹדוֹת הַשְּׁעֵבוֹד שֶׁל הַגְּלוּת הַפְּרָה וְהַאֲרָפָה הַזֶּה וְכוּ', וְאָמְרוּ חַכְמֵינוּ ז"ל בְּמִדְרָשׁ (תַּנְחוּמָא תוֹלְדוֹת א; תְּצִוָּה יג): מִשְׁחָרַב בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, אִין לָךְ יוֹם שְׂאִין בּוֹ קָלְלָהּ, כִּי מֵאַחַר שֶׁהִסְתַּר אֹר הַשְּׂגָחָתוֹ יִתְבַרַךְ שֶׁהוּא שֵׁם הַיְיָ הַנְּבִיא, וְנִדְמָה, חֵס וְשְׁלוֹם, שֶׁהַכֹּל "הַטְּבַע" (גִּימְטְרִיָּה אֱלֵקִי"ם), אֲשֶׁר מִשֵּׁם יֵשׁ גַּם אַחֲזִיזָה לְסִטְרָא אַחְרָא (עֵין לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ד), כִּי עֲכָשׁוּ הַמַּלְכוֹת וְהַמְּמַשְׁלָה לְעַכְשָׁם, וּבִשְׁבִיל זֶה נִקְרָאת עֲבוּדָה זָרָה שְׁלָהֶם בְּשֵׁם אֱלֹהִים, כִּי יוֹנְקִין מִבְּחִינַת אֱלֵקִים וְכוּ', עֵין שֵׁם. וּמוֹבָא (בְּעֵץ חַיִּים, שַׁעַר מַד, פָּרָק ז), שֶׁיֵּשׁ מֵאָה עֶשְׂרִים צְרוּפֵי אֱלֵקִים בְּקָדְשָׁה, וּמִשֵּׁם וְאֵילָף הֵם אֱלֹהִים אַחֲרִים, (וַיֵּשׁ בְּזֶה עוֹד דְּבָרִים סְתוּמִים, וְנִדְבַר בְּזֶה עוֹד לְהֵלֵן אִם יִהְיֶה בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבַרַךְ). וְעֵין בְּפָרִי עֵץ חַיִּים (שַׁעַר הַקְּדוּשִׁים, פָּרָק י'): שֵׁם אֱלֵקִי"ם כּוֹלֵל כָּל חִיצוֹנִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת, וְשֵׁם הַיְיָ הַכּוֹלֵל כָּל פְּנִימִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת וְכוּ', עֵיין שֵׁם וְכַנ"ל, שֶׁשֵּׁם הַיְיָ הַבְּרוּךְ הוּא הוּא הָאֲרַת עֶצֶם הַתְּגִלוֹת הַשְּׁמֵשׁ, שֶׁהִיא הַתְּגִלוֹת הַהֲשָׁגָה שֶׁהִיָּתָה בְּחוּשׁ בְּזִמְן הַבֵּית, כִּי הָיוּ רוֹאִין עֵין בְּעֵין אֹר אֱלֵקוֹתוֹ יִתְבַרַךְ הַמְּחִיָּה וְהַמְּהוּהָ הַכֹּל — דוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, בְּחִינַת (מְלָכִים-א ט, ג): "וְהָיוּ עֵינֵי וְלִבֵּי שֵׁם כָּל

הימים", והתגלות אלקות פנים אל פנים נקראת התגלות העין, כמו שכתוב (במדבר יד, יד): "כי אתה ה' בקרב העם הזה, אשר עין בעין נראה אתה ה' ועננך עמד עליהם" וגו', ושם אלקי"ם הנהגת הטבע כנ"ל, וצריך לידע כי ה' הוא אלקים, שתהיה אחדות אחת, יחוד בין שני הפרוכים, וזה היה בזמן הבית, שהיו פתוחים כל העולמות וסיהרא הוי נהירא באור בהיר, וזה שנאמר בסיום תפלת שלמה המלך שהתפלל בכנין בית המקדש (מלכים א ח, ט): "למען דעת כל עמי הארץ כי הוי"ה הוא האלקים אין עוד", כי היה תכלית היחוד בין קדשא בריך הוא ושכינתיה, שהוא הקול והדבור וכו', אף בשעת החרבן נפרדו כביכול, והשכינה שהיא בחינת הטבע, הנהגת המלכות, יוצאת בגולה, ונעשה פרוד בין הפרוכים שהם הצפירים וכו'. ועין בגמרא (בבא מציעא, דף צט. וברשבי"ם שם): בזמן שישאל עושין רצונו של מקום, הם הופכים פניהם זה לזה דגמת חבת זכר ונקבה האוהבים זה לזה — סימן שהקדוש ברוך הוא אוהב את ישראל, ומתחילה כן, נעשו פנים אל פנים, כדי שתשרה שכינה בישראל, וישראל יעשו רצונו של מקום, ויכירו אותו יתברך מפל דבר, שזהו היחוד השלם בכל העולמות, וכשאינ עושין רצונו של מקום, הופכין פניהם, חס ושלום, וזה כל החרבן וכו', ודו"ק מאד.

והנה אמרו חכמינו ז"ל (יומא ט:): מפני מה חרב בית המקדש? מפני שהיתה בו שנאת חנם שהיא חמורה מגלוי עריות, עבודה זרה ושפיכות דמים, והוא העון החמור מפל התורה — לשון הרע, שעל ידי זה מסלקין את השכינה, כמו שאמרו חכמינו ז"ל במדרש (דברים רבה ה, ח): כל שאומר לשון הרע, מסלק את השכינה מלמטה למעלה; ואמרו חכמינו ז"ל (ערכין טו: והובא בגליוט תהלים, רמז תרנו): כל המספר לשון הרע כאלו כפר בעקר, כי באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, כי דומם, צומח, חי, מדבר, הכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, כי הוא מלא כל הארץ, ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ובתוף כל עלמין, ולית אתר דפנוי מיניה,

וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְכָל מַה שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּעוֹלָם,
 הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחְתּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲבָל אִם, חֵס וְשְׁלוֹם, מוֹצִיא רַע וּמְדַבֵּר רַע
 עַל חֲבֵרוֹ, הֲרִי זֶה מְגִלָּה שְׂאִינוּ מֵאֲמִין שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עוֹמֵד עַל יָדוֹ,
 וְשׁוֹמֵעַ מַה שֶׁמְדַבֵּר, וְכֵן כְּשֶׁאֶחָד מְצַעְרוֹ, וְהוּא קוֹפֵץ עָלָיו לְנִקְמָה בּוֹ,
 וְשׁוֹנֵא אוֹתוֹ, גַּם בְּזֶה מְגִלָּה שְׂאִין אֲמוּנָתוֹ חִזְקָה כָּלֵל, חֵס וְשְׁלוֹם,
 שְׂזָה כָּל הַחֲרָבֹן, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, כִּי גִאֲבָדָה הָאֲמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ ז"ל (שַׁבָּת קי"ט): לֹא חֲרָבָה יְרוּשָׁלַיִם אֶלָּא בְּשִׁבִיל שֶׁפָּסְקוּ
 מִמְּנָה אֲנָשֵׁי אֲמָנָה, וְזֶהוּ עוֹן הַמוֹצִיא וּמְדַבֵּר רַע, שֶׁנַּעֲשֶׂה מְצַרַע,
 כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (עֲרֻכִין טו.): כָּל הַמְּסַפֵּר לְשׁוֹן-הָרַע, נִגְעִים
 בָּאִים עָלָיו, כִּי עַל-יְדֵי שֶׁדַּבֵּר רַע, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְעַל-יְדֵי-זֶה סִלַּק אֶת
 הַשְּׂכִינָה מִהָעוֹלָם (ש"ס), כִּי הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹמֵר: אֵין אֲנִי וְהוּא
 יְכוֹלִין לְדוֹר בְּעוֹלָם, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְהַפֵּף אֶצְלוֹ מַעַיְנָג' לְנִגְעַע', כִּי
 הוּא לֹא רָצָה לְהִתְעַנֵּג בְּזִיו שְׂכִינָתוֹ יִתְבָּרֵךְ הַמְּאִירָה בְּכָל הָעוֹלָם,
 יְבוֹא וְיִתְהַפֵּף אֶצְלוֹ הַצְּרוּף לְנִגְעַע', רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְחִקּוּנוֹ הוּא לְהִבִּיא
 שְׂפִתֵי צְפָרִים חִיוֹת טְהוֹרוֹת, עֵינַי בְּבַעַל הַטּוֹרִים, עַל שֵׁם שֶׁכְּצֹפּוֹר
 נוֹדְדַת מִן קִנְיָה, בֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ (מְשָׁלִי כ"ז, ח), הֵינּוּ כְּמוֹ שֶׁהוּא
 גָּרַם עַל-יְדֵי פְגָמוֹ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, בְּלִשׁוֹן-הָרַע וְשִׁנְאָת חֲנָם לְפָרוֹד
 בֵּין הַנְּי"ה לְאַלְקִים, בֵּין שְׂפִתֵי צְפָרִים, וּכְמֵאֲמַר הַמְּדַרְשׁ (נִיקְרָא רַבָּה
 טו, ז): מִפְּנֵי מַה מְצַרַע טְהָרְתוֹ תְּלוּיָה בְּשְׂפִתֵי צְפָרִים חִיוֹת טְהוֹרוֹת?
 יְבוֹא קְלַנְיָא וַיְכַפֵּר עַל קְלַנְיָא, יְבוֹא הַקּוֹל הֵינּוּ הָאָדָם שֶׁקְּלַקֵּל אֶת
 הַקּוֹל וְהַדְּבוּר שֶׁהוּא הַיְחוּד הַנְּי"ל, וְהַתְּקוּן הוּא עַל-יְדֵי שְׁנֵי דְבָרִים
 א. עַל-יְדֵי הַכֹּהֵן שֶׁהוּא הַצְּדִיק הָאֲמֵת, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (מְלָאכִי ב): "כִּי
 שְׂפִתֵי כֹהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יְבַקְּשׁוּ מִפִּיהוּ". ב. עַל-יְדֵי שֶׁיִּלְמַד
 תוֹרָה. וְכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (עֲרֻכִין טו.): מַה תִּקְנַתֶּם שֶׁל מְסַפְּרֵי
 לְשׁוֹן-הָרַע? יַעֲסִקוּ בַּתוֹרָה.

וְהַעֲקָר הוּא לְמוֹד מְשֻׁנָּה, גְּמָרָא וּמְדַרְשִׁים, שֶׁהֵם תְּקוּנִים נִפְלְאִים,
 סוּד תוֹרָה שְׁבַע-עֶלְפָּה, שֶׁהִיא בְּעֶצְמָהּ הַמְּלֻכּוֹת, וְנַעֲשֶׂה יְחוּד בֵּין
 שְׂפִתֵי הַצְּפָרִים, הֵינּוּ בְּזִכּוֹת לְמוֹדְנוֹ תוֹרָה שְׁבַע-עֶלְפָּה, נִזְכָּה לְגֵאֲלָה,
 עֲלִית הַמְּלֻכּוֹת עַד הַבִּינָה; וְדַעַת לְנַבּוֹן, אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר לְקַשֵּׁר

וליחד את המלכות אל הבינה, כי אם על-ידי הצדיק האמת [עין
 בספורי-מעשיות (מעשה יג), מהשבעה בעטליךס "ביום הרביעי",
 מהבעטליך עם הצואר העקם, שיכול לקרב וליחד את שתי הצפרים
 וכו'], כי הלמוד אי אפשר שיתעלה, כי אם על-ידי הצדיק (עין
 לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קנט), כי להפך אם אינו ראוי, חס ושלום,
 והתורה שבעל-פה באה לתוף תלמיד חכם שד יהודאי, זו נקראת
 גלות השכינה (שם, סימן יב), ואשר בשביל זה נתארכה כל-כף הגלות,
 כי למדן בלי צדיק אינו כלום (שם, סימן לא), אדרבה לא זכה —
 נעשית לו סם המות, חס ושלום (יומא עב.), ובפרט כשלומד על
 מנת לקנטר ולהתיהר ולקפח את חברו בהלכה, ואינו לומד על מנת
 לקיים, לשמר ולעשות (עין תוספות פסחים נ: דבור המתחיל "וכאן"), עליו
 אמרו חכמינו ז"ל (ברכות יז): כל העוסק בתורה שלא לשמה, נח לו
 שלא נברא, והטעם הוא, כי מפריד בין סוד תורה שבעל-פה שהיא
 השכינה, ובין סוד תורה שבכתב שהיא קדשא בריך הוא, (ויש
 בזה עוד ענינים עמקים), כי עקר הלמוד צריך להיות למען דבקות
 הבורא, שיזכה להתדבק על-ידי כל דבור מהתורה לאל עליון, שזהו
 עקר שלמות יחוד הדעת האמתי, שאז מרגיש חיות ודבקות ואור
 נשגב; "ותלמיד חכם שאין בו דעת, נבלה טובה הימנו" (ויקרא רבה
 א, טו), כי למודו הוא מהשפה ולחוץ לקנטר ולהתיהר, אשר מלמוד
 כזה יוצאות דעות זרות שיכול למצא בתורה כפי חקירתו ובלבולו
 וכפי שיטתם הטמאה של המחקרים והמתיונים ואריסטו הארור,
 ימח שמו, והם המחין של הנקבא דקלפה, שממש אחיזתם (וכמוכא
 בלקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן יט), שהחקירות והספקות באות מעמלק,
 ובסימן ה' איתא, אשר טמאת המקרה באה מעמלק, [ועין בעין
 חיים (שער מח, פרק שני), לילית ומחלת שתי הצפרים של הקלפה
 וכו', עין שם], ועל-כן על-ידי התקרבות אל הצדיק האמת מיחידי
 הדורות, היושב בקן צפור, בסוד ש"ע [שלש מאות שבעים] נהרין
 (עין עץ חיים, שער י"ג, פרק ג'), שלש ראשונות דעתיק, שנתלבש בו
 האין סוף ברוך הוא, דלא אתידע ולית מאן דקיימא ביה, שעל ידו
 נתעלית המלכות אל תכלית העליה, כי הוא המחזיר כל הפסלת

והמצוות הנפולות לְשֶׁרֶשֶׁן הַעֲלִיּוֹן; כִּי הוּא יָכוֹל לְהַעֲלוֹת וּלְהַגְבִּיחַ
 אֶפְלוֹ הַפְּגוּמִים בְּיוֹתֵר, אֲשֶׁר הַשְּׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת לֹא דֵי וּמְסַפִּיק לָהֶם,
 כִּי מֵהַי רִישָׁא אֲתִיָּא הַאי כְּרוּזָאִי: "לִית שׁוּם יָאוּשׁ בְּעֵלְמָא כָּלְל",
 כִּי שָׁם נִתְּהַפְּכִים כָּל הָעוֹנוֹת לְזִכִּיּוֹת (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֵר"ן, חֶלֶק א', סִימָן
 כב), וְעַל-כֵּן כְּשׁוֹזוּכִין לְהִתְקַרֵּב אֶל זֶה הַצַּדִּיק, אִזּוּ נִכְנָסֶת וְנִמְשָׁכֶת
 בְּתוֹךְ הָאָדָם תְּשׁוּקָה חֲדָשָׁה לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְנִקְבַּע בּוֹ אֹר חֲדָשׁ
 לְגַמְרֵי לְתוֹרָה וּתְפִלָּה, שֶׁהֵן שְׁתֵּי הַצַּפְרִים דְּקַדְשָׁה — רַחֵל וְלֵאָה
 (עֵין לְקוּטִי-הַלְכוֹת, רֵאשׁ חֲדָשׁ, הַלְכָה ה'), כִּי עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק נִתְיַחַד הַקּוֹל
 וְהַדְּבוּר לְעִשׂוֹת מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת, שֶׁמִּתְפַּלֵּל עַל כָּל מָה שְּׁלוּמֵד שְׂיִזְכֶּה
 לְקַיָּם, וְעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשִׂית עֲלֵית הַמַּלְכוּת אֶל הַבֵּינָה, וְנַעֲשֶׂה אֹר
 הַלְבָּנָה כְּאֹר הַחֲמָה, (וּבְזֶה יִתְיַשֵּׁב מֵה שְּׁמַגְלָה רַבְּנוּ ז"ל בְּסִימָן
 רי"ד, שְׁלֹמוֹד גְּמָרָא מְבַטֵּל אֶת הַקְּלָפָה לִילִי"ת, עֵין שָׁם, וּבְסִימָן ר"ה
 מְגַלָּה, אֲשֶׁר הַתְּפִלָּה שְׁהִיא הַתְּהִלִּים, מְבַטֵּלֶת אֶת הַקְּלָפָה לִילִי"ת
 וְכו') וְדו"ק.)

וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי הַדַּעַת הַזֶּה תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה וְכו', וְעֵין בַּמְהַרְשָׁא
 בְּחֻדוּשֵׁי אַגְדוֹת, שְׁמַפְרֵשׁ מְאֹמֵר זֶה שֶׁל אַקְרוּקְתָא (בְּכָא בְּתָרָא עג.),
 שְׁמַרְמֵז בּוֹ מֵה שְׂרָאָה דְנִיָּאל אֶת הַגְּלִיּוֹת וְהַמַּלְכִּיּוֹת הַמוֹשְׁלוֹת בְּעוֹלָם
 מְחַרְבֵּן הַבַּיִת עַד בִּיאַת וְהַתְּגַלוֹת מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ; עֵין שָׁם כִּי נִפְלָא
 הוּא, וְתַקְשְׂרוּ לְפָה וְכו'.

וְעוֹד רַגַע אֲדַבֵּר מֵהַגְּנִיָּא דְמַלְכָּא מֵהַי תְּלִיסֵר נְהָרִי
 דְאַפְרָסְמוֹנָא דְכִיָּאִי שְׁהֵם הִי"ג מְעַשִׂיּוֹת מְסַפּוּרֵי-מְעַשִׂיּוֹת שְׁהַזְכַּרְתִּי
 לְעֵיל, מֵהַבְּעֻטְלִיר עִם הַצְּוָאר הַעֶקֶם, שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאָמֵת מִיַּחֲדֵי
 הַדּוֹרוֹת, שְׂיִכּוֹל לְחַבֵּר וּלְקַשֵּׁר אֶת שְׁתֵּי הַצַּפְרִים, כִּי יֵשׁ שְׁתֵּי צַפְרִים,
 אַחַת זָכָר וְאַחַת נְקֵבָה, וְהֵן רַק זוּג אֶחָד בְּעוֹלָם, וְנִאָּכְדָה הַנְּקֵבָה,
 וְהוּא הוֹלֵךְ וּמְחַפֵּשׂ אוֹתָהּ, וְהִיא מְחַפֵּשֶׁת אוֹתוֹ, וְאֲנִי יָכוֹל לְתַקֵּן
 זֹאת וְכו', כִּי אֲנִי יָכוֹל לְהַשְׁלִיךְ אֶת הַקּוֹלוֹת וְכו', וְעַל-יְדֵי-זֶה

ג) מֵהֵרָאשׁ הַזֶּה יֵצֵא הַכְּרוּז: אֵין שׁוּם יָאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלְל.
 ד) מַגְנֵי הַמְּלֶךְ, מֵאלוֹ הַשְּׁלֵשָׁה-עֶשֶׂר נְהָרוֹת אַפְרָסְמוֹן הַזְּכִים.

אָנִי יְכוּל לְקַרֵּב אוֹתָם וְכוּ', וּמִבְּאֵר קִצְת סוּדוֹת בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (נְדָרִים, הַלְכָה ד), כִּי שְׁתֵּי הַצְּפָרִים שֶׁנִּתְּעוּ זֶה מִזֶּה הֵן מְרֻמְזוֹת עַל גְּלוֹת הַשְּׂכִינָה, שְׁעַל זֶה נֶאֱמַר (מְשָׁלִי כו, ח): "כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן קִנְיָה", שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה, "בֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ", שֶׁהוּא קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא [עֵינַן בְּתַקוּנַי-וְהֵר בְּהַקְדָּמָה, דף א:), וְלִית צִפּוֹר אֶלָּא שְׂכִינְתָא דְאִיְהִי מִתְתַּרְכָּא מֵאַתְרָהּ א"י וְכוּ'. וְעֵינַן בְּמִדְרָשׁ (בְּשַׁלַּח פָּרָשָׁה כ): כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים צִפּוֹר שֶׁבְּרַחוּ מִמְּקוֹם לְמְקוֹם וְכוּ'], כִּי בְּזִמְן שְׂבִית-הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קָיָם עַל מְכוֹנוֹ, הָיָה שְׁנֵי הַפְּרוּבִים פָּנִים בְּפָנִים, וְאַחַר הַחֲרָבָן הֵם בְּהַחֲזוֹת פָּנִים כַּנִּל, וְהַשְּׂכִינָה שֶׁהִיא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל דְּהֵינּוּ שְׂכִינַת אֱלֹקוֹתָא יִתְבַּרְךָ הַשׁוֹכֵנֶת בְּתוֹךְ כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, שְׂצָרִיכִים לְחַבְרָה וְלִיְחֻדָּה בְּקִשְׁר אַמִּיץ לְהֵשֵׁם יִתְבַּרְךָ שֶׁהוּא מְרוֹמֵם עַל הַכֹּל, וּבְעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים בְּגְלוֹת הַמְּרָה הַזֶּה כְּלָנוּ כְּצֹאן תַּעֲיִנוּ, בְּחִינַת: "תַּעֲיִתִי כְּשֶׁה אוֹבֵד" (תְּהִלִּים קִיט, קעו) שֶׁנִּתְּעִינוּ מִן הַדֶּרֶךְ, עַד שָׂאִין אָנוּ יְכוּלִים לָשׁוּב לְדֶרֶךְ הַיֵּשֶׁר לְמַצֵּא אֶת דּוּדֵינוּ הוּא הֵשֵׁם יִתְבַּרְךָ, וְאָנוּ מְבַקְשִׁין אֶת שְׂאֵהְבָה נִפְשָׁנוּ, וְאִין יְכוּלִים לְמַצֵּאוּ בְּבַחֲחִינַת (שִׁיר הַשִּׁירִים ג, א): "עַל מִשְׁכְּבֵי בְּלִילוֹת בְּקִשְׁתִּי אֶת שְׂאֵהְבָה נִפְשִׁי", דְּהֵינּוּ בְּגְלוֹת בְּקִשְׁתִּי אֶת שְׂאֵהְבָה נִפְשִׁי, שֶׁהוּא הֵשֵׁם יִתְבַּרְךָ, אֲשֶׁר הַנֶּפֶשׁ נִכְסַפְתָּ אֵלָיו בְּכָלוֹת הָאֵהְבָה, "בְּקִשְׁתִּי וְלֹא מִצֵּאתִיו", כִּי כְּבָר נִתְּעִינוּ כָּל-כָּף עַד שָׂאִין אָנוּ מִכִּירִין וְשׁוֹמְעִין אֶת הַקּוֹל, וְאֶפְלוּ כְּשִׁשׁוֹמְעִין לְפַעְמִים אֶת הַקּוֹל אִין אָנוּ מִכִּירִין אוֹתוֹ, שֶׁהוּא קוֹל הַפְּרוּז דְּלַעֲיֵלָא, הַבָּא אֵלֵינוּ לְעוֹרְרָנוּ. וְכִמוּ שֶׁגָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (לִקְוֹטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רי) עַל הַפְּסוּק: "תַּעֲיִתִי כְּשֶׁה אוֹבֵד", שֶׁלְּפַעְמִים הָאָדָם סָמוּךְ מְאֹד אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְשׁוֹמֵעַ אֶת הַקּוֹלוֹת שֶׁמִּכְרִיזִין מִלְּמַעְלָה, אִף אֵינוּ מִכִּיר אוֹתָם, וְלְפַעְמִים הוּא רַחוּק כָּל-כָּף עַד שֶׁאֵינוּ זֹכְרָה לְשִׁמְעַת כָּלֵל וְכוּ', עֵינַן שָׂם. וְכֵן הֵשֵׁם יִתְבַּרְךָ כְּבִיכּוֹל אֵינוּ יְכוּל לְקַרֵּב אֶת עֲצָמוֹ אֵלֵינוּ, כִּי עוֹנוֹתֵינוּ מְבַדִּילִים בֵּינֵינוּ וּבֵינּוּ, וְכִמוּ שֶׁפְּתוּב (יִשְׁעִיָּה נט, ב): "כִּי אִם עוֹנֵתִיכֶם הָיוּ מְבַדִּילִים בֵּינְכֶם לְבֵין אֱלֹקֵיכֶם וְחֲטָאוֹתֵיכֶם הִסְתִּירוּ פָּנִים מִכֶּם מִשְׁמוּעַ", וְכִתִּיב (יִרְמְיָה ה, כה): "עוֹנוֹתֵיכֶם הִטּוּ אֵלָה וְחֲטָאוֹתֵיכֶם

(ה) אִין "צִפּוֹר" אֶלָּא — שְׂכִינָה שֶׁהִיא מְגֻרֶשֶׁת מִמְּקוֹמָהּ.

מְנַעו הַטּוֹב מִכֶּם", וְהִצַּדִּיק צָרִיף לְקַרֵב וּלְחַבֵּר קִדְשָׁא בְרִיף הוּא וּשְׂכִינְתִּיהָ, לְקַרֵב כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְהֵשֵׁם יִתְבַּרְךָ, וְאִי אֶפְשָׁר לְקַרְבָּהּ, כִּי אִם עַל-יַדֵּי הַשְּׁלֵכַת קוֹלוֹת, שְׁצַרִּיף לְהַשְׁלִיף הַקּוֹל שֶׁל הָשֵׁם יִתְבַּרְךָ לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְכָל מְקוֹם שֶׁהֵם, וְזֶה בְּחִינַת מַה שְּׁמַלְבִּישׁ אֶת דְּבָרֵי תוֹרָתוֹ בְּסִפּוּרֵי דְבָרִים וּמַעֲשִׂיּוֹת, שְׁזָהוּ בְּחִינַת הַשְּׁלֵכַת קוֹל הָשֵׁם יִתְבַּרְךָ לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כִּי נִדְמָה שְׁמִסְפָּר אֵיזָה סִפּוּר דְבָרִים בְּעֵלְמָא, אֲבָל בְּאֵמַת מְלַבֵּשׁ בּוֹ קוֹל הָשֵׁם יִתְבַּרְךָ, שֶׁהוּא הַכְּרוֹז הָעֵלְיוֹן הַיּוֹצֵא בְּכָל יוֹם וּמַשְׁבֵּר סְלַעִים וְכוּ'. וְעֵינִן בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק ב', סִימָן צא), אֲשֶׁר הִצַּדִּיק עַל-יַדֵּי שִׁיחוּתָיו וְסִפּוּר דְבָרָיו מְקַשֵּׁר בֵּין חֲכָמָה עֲלֵאָה לְחֲכָמָה תַּתְּאָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת יְחוּד בֵּין שְׁתֵּי הַצְּפָרִים — קִדְשָׁא בְרִיף הוּא וּשְׂכִינְתִּיהָ, כִּי הוּא מְלַבִּישׁ אֶת הָאוֹר הַגָּדוֹל וְהַנוֹרָא שֶׁל הַתּוֹרָה בְּלִבּוֹשִׁים שׁוֹנִים וְכוּ'. וְעֵינִן שָׁם (חֶלֶק א', סִימָן ס), שֶׁהִתְקַרַח שְׁיִתְנַהֵג כְּפִי לְהַלְבִּישׁ אֶת אוֹרוֹ יִתְבַּרְךָ בְּלִבּוֹשִׁים שׁוֹנִים, כִּי אִם לֹא, יְכוּלִים לְהַתְעוֹרֵר מִגְּדֹל הָאוֹר שִׁירָאָה פַתְאוּם. וְעֵינִן שָׁם (סִימָן פא), שֶׁהַדְּבוּרִים שֶׁהִצַּדִּיק מְדַבֵּר בְּהַתְלַבְּשׁוֹת נִקְרָאִים פְּסֻלַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי עַל-יַדֵּי-זֶה יְכוּל לְעֲלוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְזֶה בְּחִינַת הַשְּׁלֵכַת הַקּוֹל שֶׁהִצַּדִּיק מִמְשִׁיף וּמִשְׁלִיף אֶת קוֹלוֹ יִתְבַּרְךָ אֵלָינוּ, עַל-יַדֵּי הַתְלַבְּשׁוֹת בְּסִפּוּר דְבָרִים, וְכֵן עַל-יַדֵּי תוֹרָתוֹ שְׁמַגְלָה לָנוּ, וְעֵינִן הֵיטֵב בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (גִּנְבָה, הַלְכָה ג); וְכֵן לְהַפְּיָא שְׁמִשְׁלִיף אֶת כָּל קוֹלוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתַפְלָתָם אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, שְׁזָה גְדֹל הַמַּעֲלָה שֶׁל הַהִתְקַשְׁרוֹת אֶל הִצַּדִּיק, וּבְפָרְטֵי פְרָטִיּוֹת לְקַשֵּׁר אֶת הַתְּפִלָּה אֵלָיו, כִּי אֵין מִי שְׁיַעֲלֶהוּ שְׁיִיפֵא בְּשִׁיפֵא כָּל חַד לְדוּכַתִּיהָ, כִּי אִם הִצַּדִּיק בְּחִינַת מִשְׁהָ (עֵינִן לִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ב), כִּי הוּא יְכוּל לְכַוֵּן אֶת הַשְּׁעָרִים הָעֲלִיּוֹנִים, מְקוֹם כְּנִיסַת הַתְּפִלוֹת, וְלְהַעֲלוֹת כָּל תְּפִלָּה וְתַפְלָה אֶל הַשְּׁעָר הַשִּׁיף לְשַׁרְשׁ נְשַׁמְתָּה (עֵינִן שָׁם, סִימָן ט), שְׁכָּל זֶה בְּחִינַת הַשְּׁלֵכַת קוֹלוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּתַפְלָתָם אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְעַל-כֵּן כָּל מַה שְּׁמוֹרִיד הִצַּדִּיק אֶת קוֹל הַשְּׂכִינָה בְּעוֹלָם, וּמַעוֹרֵר בְּנֵי-אָדָם מִהַשְּׁנָה, וְעַל-יַדֵּי הַתְעוֹרְרוֹת הַשְּׁנָה נִפְתַּח פִּיהֶם לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ [עֵינִן הֵיטֵב שָׁם, סִימָן ס], עַל-פִּי

הַמְשָׁנָה (תְּרוּמוֹת א, ב): סֵתֶם חֲרֹשׁ אֵינּוּ שׁוֹמֵעַ וְאֵינּוּ מְדַבֵּר וְכוּ', וְכָל
 מֵה שְׁמֵרְבִים בְּנֵי-אָדָם לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ בְּתַפְלָה, עַל-יְדֵי-זֶה נִבְנִית
 הַשְּׂכִינָה בְּיֹתֵר, וּמְכִינָה אֶת עֲצָמָה לְזוּג, וּכְשֶׁתִּשְׁלַם קוֹמְתָהּ שֶׁל כָּל
 הַשְּׂכִינָה, הֵינּוּ עַל-יְדֵי רֹב תַּפְלוֹת, יִכְמְרוּ רַחֲמָיו, וְתַתְּהַפֵּךְ מִדַּת הַדִּין
 שֶׁהִיא אֱלֻקִּים, סוּד הַנִּקְבָּא, לְמִדַּת הַרַחֲמִים שֶׁהִיא הַנְּיָ"ה, סוּד
 הַדְּכָרָא, וְיִהְיֶה הַזּוּג פְּנִים אֶל פְּנִים, יַחּוּד בֵּין שְׁתֵּי הַצְּפָרִים, וְיִקְיִם
 (זְכָרִיה יד, ט): "וְיִהְיֶה ה' לְמִלְךָ עַל כָּל הָאָרֶץ", וְכָל זֶה יִהְיֶה בְּהַתְּגַלוֹת
 מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ, כִּי אִזּוּ יִקְיִם (יִשְׁעִיה נב, ח): "כִּי עֵינַי בְּעֵינַי יִרְאוּ בְּשׁוֹב ה'
 צִיּוֹן" וְגו', כִּי אִזּוּ תִהְיֶה פְּקִיחַת הָעֵינַיִם, וְהַכֹּל יִדְעוּ אוֹתוֹ מִקְטָנָם
 וְעַד גְּדוּלָם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (יִרְמְיָה לא, לג): "וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד אִישׁ אֶת
 רַעְהוֹ וְאִישׁ אֶת אַחִיו לֵאמֹר דַּעוּ אֶת ה', כִּי כָל־ם יִדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטָנָם
 וְעַד גְּדוּלָם נְאֻם ה', כִּי אֶסְלַח לְעוֹנָם וְלַחֲטָאתָם, לֹא אֶזְכֹּר עוֹד", כִּי
 יִהְיֶה עֲצָם הַתְּגַלוֹת הָאוֹר, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (יִשְׁעִיה ס, א): "קוֹמִי אוֹרֵי כִּי
 בָּא אוֹרְךָ וּכְבוֹד ה' עָלֶיךָ זָרַח", וְיִקְיִם (יִחְזַקְאֵל יא, יט-כ): "וְנִתְתִּי לָהֶם
 לֵב אֶחָד וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן בְּקִרְבָּם, וְהִסִּירְתִּי לֵב הָאֶבֶן מִבְּשָׂרָם
 וְנִתְתִּי לָהֶם לֵב בְּשִׂרְי" (עֵינַי חַיִּי-מוֹהֲרָן, סִימָן שֵׁלֵט) "לְמַעַן בְּחַקְתִּי
 יִלְכוּ וְאֵת מִשְׁפָּטִי יִשְׁמְרוּ וְעֲשׂוּ אִתָּם וְהָיוּ לִי לְעַם, וְאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם
 לְאֱלֻקִּים", וְעַל-כֵּן אִזּוּ יִהְיֶה גְדֹל הַתְּפִשְׁטוֹת הַנִּבְוָאָה בְּעוֹלָם, כִּי מֵאַחַר
 שִׁיְהִיָּה הַחֲבוּר בֵּין קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתִּיה, בֵּין שְׁתֵּי הַצְּפָרִים,
 אֲשֶׁר גַּם קִטְנִים יִגְלוּ וְיִגִּידוּ נִפְלְאוֹת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (יִזְאֵל ג, א): "וְיִהְיֶה
 אַחֲרֵי-כֵן אֲשַׁפּוּךָ אֶת רוּחִי עַל כָּל בָּשָׂר וְנִבְאוּ בְּנִיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם, זִקְנֵיכֶם
 חִלּוּמוֹת יַחְלִמוּן בַּחֲוִרֵיכֶם חֲזִינּוֹת יִרְאוּ", וְכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ ז"ל
 בַּמְדָּרָשׁ (בַּמְדָּבָר רַבָּה טו, יח): אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בְּעוֹלָם הָיָה
 נִתְנַבְּאוּ יַחֲדִידִים (הֵינּוּ כִּי כָל זְמַן הַחֲרָבִין הַנִּקְרָא עוֹלָם הָיָה נִתְנַבְּאוּ
 רַק יַחֲדִידִים הָרְאוּיִים לָזֶה, כַּאֲשֶׁר נִדְבַר מִזֶּה לְהֵלֵן), אֲבָל לְעוֹלָם הַבָּא
 (הֵינּוּ בְּהַתְּגַלוֹת מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ, הוּא יִמְשִׁיךְ אֶת אוֹרוֹת הַצְּחָצְחוֹת אֶל
 תוֹךְ זֶה הָעוֹלָם), כָּל יִשְׂרָאֵל נִעֲשִׂין נְבִיאִים וְכוּ', עֵימַ שָׁם; וְכֵן הוּא
 בַּמְדָּרָשׁ תְּנַחוּמָא (פְּרַשְׁתַּ מַּקְצֵ): אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בְּעוֹלָם הָיָה

ז (הַנִּקְבָּה.

ח) הַזְכָּר.

הִיְתָה נְבוּאָה עַל-יְדֵי יַחֲדִידִים אֲבָל לְעֵתִיד לְבוֹא עַל כָּל אָדָם וְכוּ',
 עֵינֵי שָׁם. כִּי אִזּוֹ יִהְיֶה תְּכֵלִית הַיַּחֲוֹד הָעֲלִיּוֹן וְהַתְּגִלוֹת עֲצָם עֲצָמִיּוֹת
 אֱלֹקוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ הַמְּלַבֵּשׁ בְּכָל פְּרִטֵי פְּרִטֵי הַבְּרִיאָה, כִּי הַכֹּל לְכָל עֲצָם
 עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֹקוֹת (חֶסֶד הַשָּׂאֵר וְחֶבֶל עַל דְּאֲבָדִין).

תרא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר וְאָרָא ה'תשל"ב.

חַיִּים וְשְׁלוֹם יִרְדְּפוּ לְאַהֲבֹבִי, אַחֵי וְרַעֲי, הָאֲבָרָךְ הַיֵּקֵר לִי מְאֹד,
 שׁוֹתֵה מִמֵּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מִמְּקוֹר הַחֲכָמָה הָעֲלִיּוֹנָה מְסוּד שֶׁלֹּשׁ
 רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיךְ וְכוּ' ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

אַחֲרֵי שֶׁדִּבְּרָנוּ אֶתְמוֹל בְּלִילָה הַרְבֵּה מְאֹד אֶמְרָתִי לְבוֹא בְּכַתוּבִים
 אֵלֶיךָ, וְלִקְיָם (שְׁמוֹת יז, יד): "כָּתַב זֹאת זְכוּרֹן בְּסֹפֵר וְשִׁים בְּאֲזִנֵּי
 יְהוֹשִׁעַ', כִּי מָחָה אֶמְחָה אֶת זְכוּר עֲמֶלְק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם", וַיֵּשׁ
 לוֹמֵר, כִּי זֶה יְדוּעַ אֲשֶׁר עָקַר הַשִּׁכְחָה וְהַסְּפָקוֹת בָּא מִקְּלַפֵּת עֲמֶלְק, כִּי
 הוּא הַמְּחַלֵּשׁ אֶת הַדַּעַת, וּמְקַרֵּר אֶת הָאָדָם מִלְּהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ,
 אֲשֶׁר הוּא אֵשׁ אוֹכְלָה אֵשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ד, כד): "כִּי ה' אֱלֹקֶיךָ
 אֵשׁ אוֹכְלָה הוּא" וְגו', וְעָקַר יִרְדְּתוֹ הוּא אַחַר בְּנֵי-אָדָם הַנְּמוֹכִים
 מְאֹד כְּמוֹנוֹ הַיּוֹם, אֲשֶׁר אָנוּ בְּבַחֲיִנַת (יִשְׁעִיָּה כו, ט): "יִקְוֹמוּן הַקִּיצוֹ
 וְרִנְנוּ שׁוֹכְנֵי עֶפְרָ" (עֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ז), בְּחִינַת יְהוֹשִׁעַ, כִּי
 עָקַר מִלְּחֻמָּתוֹ הֵי אֵין עִם יְהוֹשִׁעַ', שֶׁהֵם הַתְּלַמִּידִים, אֵף שֶׁיִּכְוָלִים
 לְדַבֵּר וְלִשְׁיַח וְלִסְפֹּר מִהַעֲצוֹת שֶׁל הַצַּדִּיק וְלִהְיוֹת עוֹרֵר בָּהֶם מְאֹד מְאֹד,
 וְלִקְבֹּל עַל עֲצָמָם מֵהַיּוֹם וְהַלְּאָה לְהִיּוֹת כְּבָר פְּרָצוֹן הַצַּדִּיק, אֲבָל
 קְלַפֵּת עֲמֶלְק חֲזָקָה כָּל-כָּף, כִּי תִכְף-וּמֵיד כְּשֶׁהוֹלְכִים וְשָׁבִים לְמִקְוָם
 — נִשְׁפַּח הַכֹּל, וְנִתְקַרֵּר הַלֵּב לְגַמְרֵי, וְתְּכֵלִית הַהַפּוּף — נִכְנָסֶת
 בְּלִבּוֹ חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת וּמְרִירוֹת עֲצוּמָה וְסִפְקוֹת רַבּוֹת, אוּלַי טוֹב
 יוֹתֵר לְעֲשׂוֹת הַהַפּוּף לְגַמְרֵי מִמָּה שֶׁשִּׁמְעֵתִי. לְזֹאת אָמַר הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ

למִשֶׁה: עֲצַתְךָ — "כִּתְבֵּן זֹאת זְכוּרֹן בְּסִפְרֵי וְשִׁים בְּאֲזְנֵי יְהוֹשֻׁעַ", שֶׁתִּרְשֵׁם אֶת זֹאת עַל פְּנֵי הַכְּתָב, לְמַעַן תִּעֲמַד אֲצֶל יְהוֹשֻׁעַ יָמִים רַבִּים הַהִתְעוֹרְרוֹת שֶׁקָּבַל מִמֶּךָ, וּבְכָל פַּעַם שִׁוְצִיאוֹ וַיִּקְרָאוּ, יִזְכְּרוּ וַיִּתְעוֹרְרוּ מִחֲדָשׁ, וְעַל-יְדֵי-זֶה "כִּי מָחָה אֶמְחָה אֶת זְכוּר עֲמֶלְךָ מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם", כִּי הוּא תְּכַלִּית הַהַפּוּךְ מִקְלַפְת עֲמֶלְךָ — שֶׁהִיא הַשְּׂכָחָה, כִּי תִמִּיד יִתְעוֹרֵר.

אָחִי הַיָּקָר! אָמַר הַחֶכֶם מִכָּל אָדָם (מִשְׁלֵי ט, יב): "אִם חֲכַמְתָּ חֲכַמְתָּ לָךְ, וְלִצְתָּ לְבִדְךָ תִּשָּׂא", הֵינּוּ אִם אֶחָד רוֹצֵה לְחַפֵּס בְּזֶה הָעוֹלָם הָעוֹבֵר, וְלִכְנֹס אֶל תּוֹךְ שַׁעֲרֵי הַקִּדְשָׁה, וְלִקְנוֹת לְעַצְמוֹ קִנְיָן עוֹלָם — "חֲכַמְתָּ לָךְ", כִּי זֶה עָקַר תְּכַלִּיתְךָ לְנִצָּח נִצָּחִים, "וְאִם לִצְתָּ" — אִם אַתָּה עוֹשֶׂה לִיצְנוֹת מִדְּבוּרִים אֱלוֹ, "לְבִדְךָ תִּשָּׂא" — אֵינְךָ עוֹשֶׂה לִיצְנוֹת כִּי אִם מִעֲצָמְךָ. וְהִנֵּה יְסוּד הַיְסוּדוֹת וְעָקַר שֶׁבְּכָל הָעֲקָרִים, שֶׁנִּבְרָא הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא, כְּדִי שִׁיזְכֶּה לְהַפִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ מִכָּל דְּבָר וְכוּ', שִׁיזְכֶּה לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וַיִּכְלַל בּוֹ לְגַמְרֵי, עַד שֶׁלֹּא 'יִרְאֶה' וְלֹא 'יִשְׁמַע' כִּי אִם אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכֵן לֹא 'יִרְגִישׁ' (חֲטָם) בְּשׁוּם דְּבָר כִּי אִם אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכֵן לֹא 'יִדְבֵּר' כִּי אִם אֱלוֹי יִתְבָּרֵךְ אֶפְלוּ כִּשְׁמִדְּבָר עִם בְּנֵי-אָדָם יְהִי דְּבוּרוֹ אֲזוּ רַק עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהָאָדָם יִחְשַׁב שֶׁהוּא מְדַבֵּר אֱלוֹי (עֵינִי לְקוּיטִי-מוֹהֲרֵן, חֶלֶק א', סִימָן ה', וּבְנַעַם אֱלִימֶלֶךְ וַיִּשְׁלַח, בְּדְבוּר הַמַּתְחִיל הַשְּׁלִישִׁי), מֵאַחַר שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעַדְיוֹ יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וַתְּנוּעָה שֶׁם אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּכְשִׁזְכֶּה לְהִגִּיעַ לְזֶה, אֲזוּ הוּא חֵי לְעוֹלָם, כִּי אֵין חֲלוּק אֲצֵלוֹ בֵּין חַיִּים לְמֵיתָה, כִּי הוּא תִּמִּיד דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ (עֵינִי לְקוּיטִי-מוֹהֲרֵן, חֶלֶק א', סִימָן כ"א), וְנִכְלָל בְּעֵינֵי הַשָּׁם, אֲזַנִּי הַשָּׁם וְכוּ' מִמֶּשׁ מִמֶּשׁ.

וְאֵיךְ זֹכֵרִים לְזֶה? גִּלְהָ לָנוּ רַבְּנוֹ ז"ל בְּעַצְמוֹ, עַל-יְדֵי קִדְשֵׁת הַשְּׂבָעָה גְרוּת, שֶׁהֵם כְּלֵי הַמַּחִין שִׁיּוּכָל לְקַבֵּל בָּהֶם דַּעַת הָאֵמֶת הַזוּ, הָאֵרֶת עֵתִיק"א קְדִישׁ"א, וְאֲזוּ נִכְלָלָת אֲצֵלוֹ הַיְדִיעָה וְהַבְּחִירָה, וְהִרְעָ נַעֲשֶׂה כִּפְסָא אֶל הַטּוֹב וְכוּ'.

הַכְּלִי הַרְאֵשׁוֹן וְהַעֲקָר הוּא "הַדְּבֹר", לְקַדֵּשׁ בְּיֹתֵר מֵהַכֹּל אֶת
הַדְּבֹר, וְלֹא יוֹצֵא מִפִּי שׁוֹם דְּבֹר שְׂאִינוֹ מִכָּרְח. וְאָמַר הָאֲרִיז"ל
לְתַלְמִידָיו: תִּנְאֵי הַרְאֵשׁוֹן בְּהַשְׁגַּת הַחֲכָמָה הַעֲלִיּוֹנָה לְהִיּוֹת דְּבִיק בּוֹ
יְתַבְרַךְ — תְּלוּי בְּשִׁמְרֵת הַדְּבֹר, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (אֲבוֹת ג, יג): "סִיג
לְחֲכָמָה שְׁתִּיקָה", וְכִשְׁזוֹכָה לְשִׁמְרֵת הַדְּבֹר, אִזְ גֵּר בְּעוֹלָם הַחַרוּת
כִּי כָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עַל הָאֲדָם הוּא רַק מְסַבֵּת פֶּגַם הַדְּבֹר "דִּוּק
וְתִשְׁכַּח". וְאָמְרוּ בְּזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ (שְׁמִינִי מ.ב.) עַל הַפְּסוּק (קֹהֶלֶת ו, ז): "כֹּל
עֲמַל הָאֲדָם לְפִיּהוּ" — בְּגִין פִּיּהוּ דְלֹא נָטִיר לִיּהֵא וְכוּ', עֵינֵי שָׁם;
וְכֵן הוּא בְּתֵנָא דְבִי אֵלֵיהּ (וּזְטָא פֶּרֶק טז), שֶׁמֶפְרֵשׁ בְּפִרְטוּיּוֹת מָה צְרִיךְ
הָאֲדָם לַעֲשׂוֹת כֹּל יָמָיו וְכוּ', וּמְסִיִּם: וְאֶפְלוּ אִם אָדָם עוֹשֶׂה כֹּל זֹאת,
אִינוֹ מְסַפִּיק לְהַכֵּל הַיּוֹצֵא מִפִּי אֶפְלוּ שְׁעָה אַחַת, שֶׁנֶּאֱמַר (קֹהֶלֶת ו, ז)
"כֹּל עֲמַל הָאֲדָם לְפִיּהוּ", פִּיּוֹ שֶׁהוּא חוֹטֵא בְּהֵם וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

עֲמַד וּרְאָה וְהַשְׁתוּמֵם, אַחַר כָּל הַיְגִיעוֹת שֶׁל כָּל יָמָיו בְּתוֹרָה,
בְּמַצּוֹת וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים, עַל-יְדֵי פֶגַם הַדְּבֹר, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, יְכוֹל
לְאָבֵד אֶת הַכֹּל, חֵס וְשְׁלוֹם, וְרַבְּנוּ ז"ל פִּרְשׁ (עֵינֵי לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֲלֵק
א', סִימָן לח): מֵאֵי דְכְּתִיב (תְּהִלִּים קמח, ח): "רוּחַ סְעָרָה עָשָׂה דְּבָרוֹ",
עַל-יְדֵי פֶגַם הַדְּבֹר — לְהַפְקִיר אֶת דְּבֹרוֹ וּלְדַבֵּר כֹּל הָעוֹלָה עַל מַחוּ
וְדַעְתּוֹ, נַעֲשֶׂה רוּחַ סְעָרָה בְּמַחוּ וְדַעְתּוֹ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה
כָּא לְחֲלֵי הַנְּפִלָה בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת (סִימָן כט), וְעוֹקֵר אֶת עֲצָמוֹ
מִשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, וּמִמַּשׁ אֵין עוֹד דְּבָר שֶׁעוֹקֵר כָּל-כֶּף אֶת
הָאֲדָם מִמֶּנּוּ יְתַבְרַךְ כְּמוֹ פֶגַם הַדְּבֹר, וְזוֹהֵי הָעֲבוּדָה הַקְּשָׁה בְּיֹתֵר
לְאָדָם — שְׁיִרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְכָלִי לְדַבֵּר עִם שׁוֹם בְּרִיָּה, רַק הַמְּכָרְח
לוֹ מְאֹד מְצַד פֶּרְנָסָתּוֹ, וְכֵן לְדַבֵּר עִם חֲבָרָיו בְּדְבָרֵי יִרְאֵת שָׁמַיִם
וְהַתְּחַזְקוֹת, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (חֲלִין פט): מֵאֵי דְכְּתִיב (תְּהִלִּים
נח, ב): "הָאֲמָנָם אֵלֶם" — מָה אֲמָנוֹתוֹ שֶׁל אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה? יַעֲשֶׂה
עֲצָמוֹ כְּאֵלֶם, יְכוֹל אֵף לְדַבְּרֵי תוֹרָה, תְּלָמוּד לוֹמַר: "צִדְקַת תְּדַבְּרוּן",
עֵינֵי שָׁם; וְכִשְׁהָאֲדָם זוֹכָה לְשַׁמֵּר אֶת הַדְּבֹר לְכָלִי לְדַבֵּר כֹּל הָעוֹלָה
עַל רוּחוֹ, אִזְ מְאִיר עָלָיו אוֹר גָּנוּז וְנִפְלָא כְּזֶה, אֲשֶׁר מְלֹאכִים אֵינָם

(א) [הַצְּרוֹת שְׁסוּבֵל אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם], בְּגַלְל פִּיּוֹ שְׂאִינוֹ שׁוֹמֵר עָלָיו.

זוכים לו (עין באגרת המוסר להג"א), ולהפך עקר ירידת ונפילת האדם, שמוֹרִיד אֶת נִשְׁמָתוֹ — עַל-יְדֵי פָגַם הַדְּבוּר, שְׁנוּפֵל לְעַמְקֵי עַמְקֵים בְּשֵׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת עַל-יְדֵי-זֶה. וְכֵמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ ז"ל (אבות א): "וְכָל הַמְרַבֵּה דְבָרִים מְבִיא חֲטָא", וְעַל יְדוֹ נוֹפֵל וְכוּ'.

והפלי השני הוא "החטם", לשמר את עצמו מאד מאד מפעם וקפידות יהיה איך שיהיה, פי עון הפעם חמור מאד מאד, כאלו כופר בעקר כמו שאמרו חכמינו ז"ל (זהר הקדוש, קרח קעט), פי אם היתה אמונתו שלמה, שאין בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה שם השגחתו יתברך, ודומם, צומח, חי, מדבר, הפל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, וכל מה שעובר עליו, הפל בהשגחת המאציל העליון, בודאי לא היה פועם, ובזה שכועס, מראה לדעת, שיש אצלו פגם אמונה, וכשאינו לו אמונה — חזיו אינם חיים (עין שיחות הר"ן, סימן נג), ואז טועם מרירות הגיהנום של זה העולם (עין לקוטי מוה"ר"ן, חלק ב', סימן קיט), וזה שאמרו חכמינו ז"ל (נדרים כב): כל הפועם כל מיני גיהנום שולטים בו; פי מאחר שאין אמונתו שלמה, אז יושב בחשך וצלמות בגיהנום, רחמנא לצלן, ועל-ידי פעם עוקר נשמתו לגמרי, כמו שמוכא בזהר הקדוש (תצוה קפב) על הפסוק (איוב יח, ד): "טִרְף נִפְשׁוֹ בְּאִפּוֹ", פי על-ידי כל עברה ועון, חס ושלום, עושים פתמים בנשמה, אבל על-ידי פעם, רחמנא לצלן, מאבדים את הנשמה לגמרי. והאריז"ל החמיר על פעם מאד מאד יותר מכל העברות, ופעם למד רבי חיים ויטאל עם אחיו הקטן, ולא הבין, ורגז עליו רבי חיים ויטאל, כדרך ששנים לומדים, והשני אינו מטה דעתו אל הלמוד, ואחר-כך כשבא אל האריז"ל, לא רצה להסתפל בו, ואמר לו: "הלא אבדת נשמתך, וחס ושלום, אל זר בך", והוא לא זכר מפל זה שפעם על אחיו, ושאל את רבו, מה זה ועל מה זה, וענה לו: "בהקפדה זו שהקפדת על אחיך, נאבדה נשמתך", ונתן לו אילו יחודים ליחד כדי להחזיר נשמתו וכו'. ראה גם ראה איך בהקפדה קלה כזו יכול לאבד את הנשמה, מפל שכן כשחס ושלום, פועם בכל פחו, רחמנא לצלן, מה שנעשה מזה! ?

ובלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן סח) איתא, שְׁעַל-יְדֵי הַכַּעַס וְהַחֲמָה מְשַׁבֵּר אֶת הַחוּמָה וְכוּ', עַיִן שָׁם. כִּי בְּאֵמַת כָּל אָדָם מְסַבֵּב עִם אֱלֻקוֹת כְּחוּמָה, וְעַל-יְדֵי הַכַּעַס מְסַלֵּק אֶת הַשְּׂכִינָה כְּכִיכּוֹל מִמֶּנּוּ, וְנִפְרָצַת הַחוּמָה וְכוּ'. וְאָמְרוּ (בְּזֵהר חֲדָשׁ נח כא): "לֹא יִהְיֶה בָּךְ אֵל זָר" (תהלים פא, י) — שְׁלֹא תִהְיֶה נַח לְכַעַס.

והפלי השלישי הוא "האזנים", לקדש מאד את האזנים ולבלי להכניס בהם דברים בטלים ונבול פה, חס ושלום, וכבר אמרו חכמינו ז"ל (כתבות ה): אל ישמיע אדם לאזניו דברים בטלים, מפני שהן נכוות תחלה לאיברים. עוד שם: מאי דכתיב (דברים כג, יד): "ויתד תהיה לך על אזנך", אל תקרי אזנך אלא אזנך, שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון, יניח אצבעו באזנו, ולעולם אל ילך האדם לשמע מה שאחרים מדברים, כי מה שהוא צריך לשמע יבואו ויגידו לו, ועל דבר זה יש לרמז מה שכתב בזהר הקדוש (שמות עח): מאן דאודנוי רברבין טפשא בלבא ושגעונא ברוחיה², וזהבן; רק יטה אזנו תמיד לקול התורה, לקול הצדיקים ולקול החכמים הטובים, ויקים מאמרם ז"ל (יבמות כ): מצוה לשמע דברי חכמים; ואמרו חכמינו ז"ל במדרש תנחומא (תבא ד): "והיה אם שמוע תשמע" (דברים כח, א) — אם שמעת קמעה, סופך לשמע הרבה, אם שמעת בעולם הזה — תשמע לעולם הבא מפי הקדוש-ברוך-הוא, אם זכית לשמע דברי תורה שנתנה בקולי קולות, תזכה לשמע קול ששון וקול שמחה, אם שמעת לקול רבך, סופך שאחרים שומעים לך וכו', עיין שם. ואפלו אם כבר שמוע שמעת דברים בטלים ודברים של מה בכך, כי הלא האזנים אינן ברשותו, אז יכניס מחו להיות מבין דבר מתוך דבר מה שמרמזים לו (עיין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נד), וימצא ויגלה את התורה הגנוזה שם (שם, סימן נו), ויקשרם אל דברי תורתו של רבנו ז"ל, כְּאֲשֶׁר הִזְהִירָנוּ עַל זֶה (עיין חיי-מוהר"ן, סימן תקכא), שְׁזֶה בְּחִינַת תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, סוּד תָּא שְׁמַע וְדו"ק.

(ב) מי שאזניו גדולות — טפשות בלבו ושגעון ברוחו.

והַכְּלִי הַרְבִּיעִי הוּא "הַעֲיִנִים" — לְקַדֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אֶת הַעֲיִנִים, וְלְהַסְתַּכֵּל רַק בַּחַיּוֹת אֱלֻקוֹת שֵׁשׁ בְּכָל דְּבַר בְּתַמִּימוֹת וּבִכְפֹּשִׁיטוֹת, בְּכָל דְּבַר מִהַדוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, יָדַע וַיֵּאֱמִין שְׁאִין בִּלְעַדְיוֹ יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וּבְיַדָּאֵי יֵשׁ בְּזֶה הַדְּבַר חַיּוֹת אֱלֻקוֹת הַמְּחִיָּה וְהַמְּהַנְּהוּהָ אֶת זֶה הַדְּבַר. וּמוּבָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן צו'): כְּשֶׁאָדָם מוֹסְתַכֵּל עַל הַרוּחָנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹת שֵׁשׁ בְּכָל דְּבַר, אֲזִי מַעֲלָה אֶת כָּל הַדְּבָרִים הַגִּשְׁמִיִּים אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְזוֹהִי עֵקֶר עֲבוּדַתְנוּ — לְהַפְּרֹךְ יֵשׁ לְאִין, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִנְצַל מִכָּל דְּבַר רַע וּמִכָּל שֶׁבֶן מְרָאיוֹת אֲסוּרוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלּוּ, מֵאַחַר שְׁאִין בִּלְעַדְיוֹ יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל.

וּכְשֶׁזּוֹכָה הָאָדָם לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר אֶת שְׂבַעַת הַנְּרוֹת בְּאַתְעָרוּתָא דְלִתְתָּא אֲתַעֵר לְעֵילָאִי (עֵין זֹהַר לְדִלְדִּי פ.ח.). וּמוּבָא בְּעֵץ חַיִּים (שַׁעַר ד' פ"א): רְאִיָּה, שְׂמִיעָה, רִיחָא וְדַבּוּר, הֵם אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת הַנְּרִיָּה, שְׂרֵשׁ אַרְבַּעַת הַעוֹלָמוֹת: אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה וְעֲשִׂיָּה, הֵינּוּ בְּזֶה שְׂמִקְדָּשׁ וּמְזוּבָּף אֶת כְּלֵי הַמַּחֲזִין אֲשֶׁר כָּל הָאָדָם תְּלוּי בָהֶם, עַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁף וְנִשְׁפָּע עָלָיו אוֹר עֲלִיּוֹן וְהַשְׂגָּה נוֹרְאָה וְנִפְלְאָה מְאוּרֵי יִתְבָּרֵךְ, וְזוֹכָה לְהַפְּלֵל בּוֹ יִתְבָּרֵךְ לְנִצְח וְכו'.

וְעַל-כֵּן "עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסִיד אֵלֶיךָ לַעֲת מְצֵא רַק לְשִׁטְף מִים רַבִּים אֵלָיו לֹא יִגִּיעוּ" (תְּהִלִּים ל"ב, ו'), כִּי צָרִיךְ לִיְחַד לְעַצְמוֹ מְקוֹם מְיֻחָד שְׁאִין שָׁם בְּגִי-אָדָם, וַיִּשְׁפֹּף שִׁיחוֹ וַתְּפַלְתּוּ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, שְׂיִזְכָּה לְמְצֵא אֶת שְׂרֵשׁ קְדוּשָׁתוֹ, וַיִּזְכָּה לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר, לְנִקּוֹת וּלְזוּכָּף אֶת שְׁעָרֵי הַמַּחַ וְשִׁטְפוֹן מִים רַבִּים דֵּהֲאִי עֲלֵמָא אֵלָיו לֹא יִגִּיעוּ — שְׁלֹא יִטְבַּע בְּמִים הַזְּדוּנִים וְכו', וְאִף אִם נָפַל כָּבֵד כְּמוֹ שְׂנַפֵּל בְּעַמְקֵי עַמְקִים, בְּשָׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת וּמִתְחַתִּיו, וְנִטְמָאוּ וְנִפְלוּ שְׁעָרֵי מַחוּ וְדַעְתּוֹ, בַּחֲיִנַת (יְרֵמְיָה יד, ב'): "אֲבֵלָה יְהוּדָה וְשְׁעָרֶיהָ אֲמָלְלוּ" וְגו', שְׁהַסְטָרָא אַחֲרָא מִתְגַּבְּרַת מְאֹד מְאֹד בְּפִרְטִיּוֹת עַל כָּל הַשְׁעָרִים (שְׁעָרֵי הַמַּחַ וְהַדַּעַת, שְׁהֵם הַשְּׂבַעָה גְרוֹת), שְׁזוֹהִי, רַחֲמָנָא לְצַלּוּ, קָלְלָה מִהַתּוֹכַחָה (דְּבָרִים

ג) בְּהַתְּעוֹרְרוֹת שְׁלֵמֶשׁה נִתְעוֹרֵר לְמַעְלָה.

כח, נב-נג): "וְהִצַּר לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ עַד רִדְתָּ חֲמַתְיָךְ וְגו', אֲשֶׁר יֵצִיק לָךְ אוֹיְבֶיךָ", בְּכָל שְׁעָרֶיךָ — זֶהוּ בְּחִינַת חֲרָפָן בֵּית הַמַּחֲזִין שְׁלוֹ, בְּחִינַת בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ שְׁיֵשׁ בְּכָל אָדָם, [שְׁהוּא דַעְתּוֹ וּמַחוֹ, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְנּוּ ו'ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן יג)], שְׁעַל זֶה נֶאֱמַר (אֵיכָה א, ד): "כָּל שְׁעָרֶיהָ שׁוֹמְמִין" וְגו' (שם ב): "טָבְעוּ בְּאֶרֶץ שְׁעָרֶיהָ אֶבֶד וְשִׁבַּר בְּרִיחֶיהָ" וְגו', (כִּי הַתּוֹרָה הִיא נִצְחִית, וּמָה שְׁיֵשׁ בְּכָלֵל יֵשׁ גַּם בְּפָרֹט כְּיָדוּעַ, וְעַל-כֵּן אֵף שֶׁנִּחְרְבוּ וְנִהְרְסוּ אֲצִלוּ כָּל הַשְּׁעָרִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְּבַלְּבְּלָה דַעְתּוֹ וְאֵינָה מִיִּשְׁבַּת כָּלֵל, וּמִכָּל שֶׁפָּן אֵיךְ רַחוּקָה מִדְּבִקוֹת הַבוֹרָא, בְּחִינַת יַחּוּד הַפְּנִימִי שֶׁל קֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים, עַל-יְדֵי שְׁנֵי הַפְּרוּכִים וְכוּ', אֵף-עַל-פִּי-כֵן אֵל יִתְיַאֵשׁ כָּלֵל, כִּי כָּבֵד הִבְטִיחוּ לָנוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל הַקְּדוֹשִׁים, וְאָמְרוּ לָנוּ (תַּעֲנִית ל:): כָּל הַמִּתְאַבֵּל עַל יְרוּשָׁלַיִם זֹכֶה וְרוֹאֶה בְּשִׂמְחָתָהּ; הֵינּוּ אִם עוֹסֵק בַּתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּוּת, וְשׁוֹבֵר לְבָבוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ וּמִתְאַבֵּל עַל שְׁלֵמוֹת הַיְרָאָה שֶׁנֶּאֱבָדָה מִמֶּנּוּ, שֶׁהִיא בְּחִינַת יְרוּשָׁלַיִם, יְרָאֶה שְׁלֵמָה, וְנִחְרְבוּ מַחוֹ וְדַעְתּוֹ, "אִם יִהְיֶה עֶקֶשׁן גְּדוֹל בַּתְּפִלָּה, יִזְכֶּה עַל יְדֵי רַבּוּי הַתְּפִלוֹת וְהַשִּׁיחוֹת, לְרֵאוֹת בְּשִׂמְחַת שְׁלֵמוֹת בְּנִין הַדַּעַת", כִּי הָעֶקֶר הוּא תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה, לְשַׁפֵּךְ נַפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר הַבֵּן לְפָנָיו אָבִיו, וְרַק זֶה יָכוֹל לְהוֹצִיאֵו מִהַמְּקוֹם שֶׁנִּפְּלַל לְשָׁם, וְעַל-יְדֵי תְּפִלָּה יִזְכֶּה לְכָל הַקְּדָשׁוֹת וּלְכָל הַטּוֹבוֹת שֶׁבְּכָל הָעוֹלָמוֹת וְכוּ' (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קיא).

וְאֵל תְּדַמֶּה בְּנַפְשָׁךְ, מֵאַחַר שֶׁנִּפְּלַתִּי כְּכֹר כָּל-כֶּף, חֵס וְשְׁלוֹם, וְנִחְרְבוּ וְנִהְרְסוּ שְׁעָרֵי מַחִי, שֶׁפָּגַמְתִּי כְּכֹר כָּמוֹ שֶׁפָּגַמְתִּי בְּרֵאִיָּה, שְׂמִיעָה, רִיחָא וְדַבּוּר, וְאִם-כֵּן כְּכֹר אֶבֶדָה תִּקְנֹתִי, לֹא-כֵן, אָחִי, כִּי אֲפִלוּ אִם הֵיטָה הַנְּפִילָה גְּרוּעָה מְאֹד מְאֹד, עֲדִין יֵשׁ לָךְ תִּקְוָה טוֹבָה לְבָנוֹת וּלְהַעֲלוֹת אֶת הַשְּׁעָרִים, וְהָעֶקֶר לְהַתְּחִיל מֵרַגַע זֶה לְבָלִי לְדַבֵּר מָה שְׁאֵינּוּ צָרִיךְ וְכוּ', וְלְבָלִי לְכַעַס וּלְהַקְפִּיד עַל שׁוֹם דְּבַר וְכוּ', וְלְבָלִי לְהַשְׂמִיעַ אֶל אֲזִנָּיו דְּבָרִים בְּטִלִּים וְכוּ', וְלְבָלִי לְהַסְתַּבֵּל בְּמַקּוֹם מְגֻנָּה. וְאֲפִלוּ אִם לֹא יַעֲלֶה בְּיָדְךָ רַק נִקְדָּה אַחַת בַּיּוֹם, הֵינּוּ שְׁנֵי הַרְתָּ וְנִשְׁמַרְתָּ בְּכָל שַׁעַר רַק נִקְדָּה אַחַת, כְּגוֹן: יֵשׁ לָךְ דַּבּוּר אֶחָד פְּחוֹת, כַּעַס אֶחָד פְּחוֹת, שְׂמִיעָה אַחַת פְּחוֹת, הַסְתַּכְּלוּת רְעָה אַחַת פְּחוֹת,

גם-כֵּן כְּדַאִית וּכְדַאִית כֹּל הַיְגִיעָה וְהַטְרָחָה, כִּי רַק זֶה יִשְׂאֵר לָךְ לְנֶצַח, וּמִכָּל שְׂפָן שְׂפָרְכוּת הַזְמַן תִּזְכֶּה לְקַדְשָׁם בְּשִׁלְמוֹת, וְאֵז תִּכְבֶּה וּתְכוּנֵן מִחֵד וְדַעְתָּךְ לְקַבֵּל כֹּל הַקְדָּשׁוֹת וְכוּ'.

וּגְלָה לָנוּ רַבְנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן סז), אֲשֶׁר עָקַר הַעֲצָה לְזֶה לְבַקֵּשׁ וּלְהַתְחַנֵּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל חֲרַבְנֵי בֵּית הַמַּחֲזִין שֶׁלוֹ הוּא בְּשַׁעַת חֲצוֹת, כִּי אֵז כָּל הַשְּׁעָרִים פְּתוּחִים, וּתְפִלָּתוֹ הִיא נֹכַח ה' מִמָּשׁ, בְּחִינַת (אִיכָּה ב, יט): "קוּמִי רַבִּי בְּלִילָה לְרֹאשׁ אֲשֶׁמְרוֹת, שְׂפָכִי כַמִּים לְבָרֵךְ נֹכַח פְּנֵי ה'", וְעַל-כֵּן תְּפִלָּתוֹ אֵז רְצוּיָה מְאֹד מְאֹד, וְאָמַר ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחֲמָן (עֵינֵי שִׁיחוֹת וְסִפּוּרִים), אֲשֶׁר כָּל מֵה שֶׁהוֹסִיף רַבְנוּ ז"ל עַל הַשְּׁלֵשׁ תְּפִלוֹת שֶׁתִּקְנוּ אֲנָשִׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָּה, וְהַזְהִיר לְמַקְרָבָיו לְשִׁיחַ וּלְסַפֵּר לְפָנָיו הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, נִכְלָל בְּגֵדֵר תְּפִלַּת חֲצוֹת, אֲשֶׁר לְדַעַת הָאֲרִיז"ל יֵשׁ בָּהּ הַכְרַח וּנְחִיצוֹת גְּדוּלָּה מְאֹד, כִּי כָּל הַחֲשָׁף וְהַאֲפֵלָה הַרוּחָנִיִּים אֲשֶׁר בְּלֵב הָאָדָם מְתַאַחֲדִים עִם הָאֲפֵלָה וְהַחֲשָׁף הַגִּשְׁמִיִּים, וְנִתְעוֹרְרִים בְּאֻמְצָעוֹת הָאֲפֵלָה וְהַחֲשָׁף לְקוֹנֵן וּלְבַקֵּשׁ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, זֶה גַם-כֵּן נִקְרָא בְּשֵׁם תְּפִלַּת חֲצוֹת, רַק מִחֲמַת זֶה בְּעֲצָמוֹ שֶׁהֵם מְתַאַחֲדִים זֶה בָּזֶה, מִסְּגָל יוֹתֵר לְכוּן זֹאת הַתְּפִלָּה בְּחֲצוֹת הַלֵּילָה מִמָּשׁ כַּמּוּבָא בְּלְקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֵלֶק ב', סִימָן קא), שֶׁעָקַר אֲמִירַת תְּקוּן חֲצוֹת הוּא עַל מֵה שֶׁנַּעֲשָׂה עֲכָשׁוֹ עִם הָאָדָם, וְשִׁישׁ לְפָרֵשׁ בָּזֶה אֵת שִׁיחַתוֹ לְפָנָיו הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּכָל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ, וְאֵל יִהְיֶה דְבָר זֶה נִקְלָ בְּעֵינֶיךָ, כִּי תִקְוִי עוֹלָמוֹת תְּלוּיִים בְּאֲמִירַת חֲצוֹת, וּמִכָּל שְׂפָן כְּשִׁזְזוּכָּה אֵז לְשַׁבֵּר לְבָבוֹ וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֵת כָּל נִגְעֵי לְבָבוֹ וּמְכַאוּבָיו. אַחֵי הַיְקָר! אֵין לְשַׁעַר בְּשִׁכָּל אֲנוּשֵׁי מֵה נַעֲשָׂה מִזֹּאת הַשִּׁיחָה, כִּי עוֹמְדִים עָלָיו מְלַמְעֵלָה קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל פְּמִלְיָא דְלִיָּה וְאֲלֵפֵי אֲלֵפִים וְרַבֵּי רַבְבוֹת מְלֵאכִים וְשׁוֹרְפִים וְאוּפָנִים וְחִיּוֹת הַקְדָּשׁ כַּמּוּבָא בְּזֵהר הַקְדוּשׁ (וַיִּקְרָא כב.), וְשׁוֹמְעֵין קוֹלוֹ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שִׁיר הַשִּׁירִים ח, יג): חֲבָרִים מְקַשְׁיָבִים לְקוֹלָךְ, וְיוֹצְאִין כְּרוּזִין: זַכָּאָה הֵיא בְּרִיָּה דְמִלְכָּא, זַכָּאָה הוּא בְּעִלְמָא הַדִּין, וְזַכָּאָה הוּא בְּעִלְמָא דְאַתִּי, בְּגִין דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא ציית לקליה, ועביד רעותיה^ד, וגדל השעשועים שגורם למעלה אי אפשר להלביש בדבורים כלל, ובפרטיות זה האיש אשר נמך מאד מאד מצד מעשיו, ואשר הוא פגום מאד מאד, והוא מתעורר לבכות לפניו יתברך אז, ולספר ולגלות לפניו יתברך כל לבבו ואיך שנתפס בין הסטרא אחרא והקלפות, וככל שרוצה לצאת יותר, הם מתגברים עליו, ומרחיב דבורו בזה, אי אפשר להשיג כלל רבוי הצרופים והיחודים שגורם למעלה. וזה עקר הבחירה והנסיון שלא יראה האדם כלל, כי אם היה רואה מה שגורם למעלה אצלו יתברך, לא היה על זה שום מניעה ועפוב כלל, כי מי פתי אשר ירצה למנע השעשוע ממלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא.

וכבר ראית בעיניך גדל העבודה אצל אנשי שלומנו בשעת חצות, ואיך הם נזקרים בזה מאד כמצנה עלינו מרבנו ז"ל (עין בימי-מוהרנ"ת, חלק א', דף ז:), ומובא בלקוטי-הלכות (השפמת הבקר, הלכה א'), אשר הגאולה תהיה בזכות אלו העומדים בלילה ואומרים תקון חצות, ומתפללים ומתבודדים עמו יתברך; ובלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן קמט) מבאר, שאמירת תקון חצות היא המתקת הדינים, ויכולין לפעל אז כל טוב בני, חיי ומזוני, ובפרט כשיתפלל על רוחניות, בודאי יפעל הכל, וכבר ידוע לנו התמרמות מוהרנ"ת ז"ל במזמור כ"ד שבתהלים: "לדוד מזמור לה' הארץ ומלואה" וגו', שאמרו ברב התרגשות והתעוררות בנגון ראש השנה, ובפרטיות בצעקתו: "שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם", הינו שיפתחו שערי הראש והמח שהם השבעה גרות כנ"ל, באפן שיבוא ויאיר בהם מלך הכבוד, ואחר-כך צעק: "מי זה מלך הכבוד", שקשר בדעתו היטב היטב, והתבונן מאד מאד מי זה מלך הכבוד, הלא "ה' עזוז וגבור" — ה' העומד על ידי, כי הוא ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, "ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה", ועל-ידי-זה זכה אחר-כך למה שזכה וכו'. כמו שאמר פעם מוהרנ"ת ז"ל: צוליב

ד) אשרי לכן המלך, אשרי לו בעולם הזה ואשרי לו בעולם הבא, מפני שהקדוש-ברוך-הוא שומע קולו ועושה וממלא רצונו.

דעם התנוצצות אלקות וואס איז דא אין מיר איז מיין קוקן גאר אנדערש און מיין הערן גאר אנדערש און מיין רעדן מיט מענטשן אויף גאר אנדערש ודו"ק מאד. כי הוא אחז בזה כִּבְר, הינו בשלמות קדשת שבעת הנרות, ועל-פן האירה בו התנוצצות אלקות כִּזו. ועין בתקוני זהר: אית נבואה מראיה, ואית נבואה מריחא, ואית נבואה משמיעה, ואית נבואה מדבור וכו', הינו כל אחד כפי שזוכה לקדש איה נר מגרותיו, כן נמשך עליו אור האין סוף ברוך הוא, שהוא התפשטות הנבואה וכו', ואיתא בספרים הקדושים, אשר אדם הזוכה לקדש את שערי המח, שהם: העינים, האזנים, החטם והפה, אז ממשיך על עצמו בכל פעם רוח חדשה ונשמה חדשה בתוספת אור וחיית חדשה בכל פעם, וזה 'נשמ"ת רוח חיים' עולה: 'ראי"ה, שמיע"ה, ריח"א, דבור"ר', שהם הפלים להמשכת האור לחיות ברוח חיים ונשמה חדשה. [ועין נפלאות בתולדות הקדוש (פרשת שופטים, סימן ב), על הפסוק (דברים טז, יח): "שופטים ושטרים תתן לה בכל שערך", שמרמז על השבעה נרות].

ואל תדמה בדעתך, שכל הדברים האלו אינם בשבילך כי אם לגדולים, או אפלו הם בשבילי, אף קשה וכבד עלי להגיע לכל זה, כי כִּבְר ספר רבי נתן בר רבי יהודה (בעל קונטרס הצרופים), ששמע פעם מפי מוהרנ"ת ז"ל בלמדו לקוטי-מוהר"ן (חלק ב, סימן ז) את התורה: "כי מרחמם ינהגם", במה שכתב שם: מי שהוא איש חיל, ואינו ההפוך שקורין שלימזל, הוא יכול לקבל בעת האכילה הארת הרצון, דהינו שיאיר לו הרצון בעת האכילה, וישתוקק ויכסף מאד אליו יתברך ברצון מפלג וכו'. ואמר מוהרנ"ת ז"ל, שהפשוט הוא, שלא נהיה עצלים לומר: "מי אנכי שאזכה למדרגה נוראה כִּזו — הארת הרצון וכו', ואזכה להכלל בו יתברך אפלו על ידי דבר גשמי כמו אכילה, כי הלא אני יודע סוף כל סוף מי אנכי ומה חטאתי, עויתי ופשעתי בזה העולם" וכו', זו נקראת עצלות —

(ה) בגלל ההתנוצצות האלקית המתנוצצת בקרבך, הרי ההסתכלות שלי שונה לגמרי, השמיעה שלי שונה לגמרי, גם דבורי עם בני-אדם שונים הם בתכלית.

שְׁלִימֵזִמְלֵנִיק, רק צָרִיף לִידַע וְלְהֶאֱמִין, שְׁכַל אֶחָד מֵאֲתָנוּ קָעַן זִיף אַזִּי פֶּאָר בְּעֵנְקֵין צוּם אִיִּבְעֶרְשֵׁטְען און זאל אַלֶּע מֶאל שְׁרִיִיעֵן: רַבּוֹנוּ שְׁל עוֹלָם, אִיף וויל פֶּאָרְט זַיִן בְּאַמֶּת אִיִּין אִיד, און אִיף וויל פֶּאָרְט דָּאָף מִיִּין רַצוֹן זאל נְכַלֵּל ווערן בְּרַצוֹנְךָ הָאִין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְעַל-יְדֵי תִקְוָה הַרְצוֹן הַזֶּה, אף שְׁנִפְּל לְמָקוֹם שְׁנִפְּל, חֵס וְשְׁלוֹם, אף-עַל-פִּי-כֵן הוּא מִתְחַזֵּק בְּזִרְיוֹת, אִיף וויל דָּאָף נְכַלֵּל ווערן און דִּיִּין רַצוֹן, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה בְּאַמֶּת לְהַפְּךָ כָּל הִירִידוֹת לְעֲלִיּוֹת גְּדוּלוֹת, וְיִהְיֶה נְכַלֵּל בְּרַצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ אף בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה, שְׂיִרְאָה מֵהַכֵּל רק רִוְחָנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹת, וְדַבְּרֵי פִי חָכֵם חֵן. וְכֵן הוּא בְּקִדְשֵׁת הַשְּׂבָעָה גְרוֹת, אִם יִרְצֶה בְּאַמֶּת וְיַעֲשֶׂה בְּכָל שַׁעַת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה לְקִדְשֵׁם וְלִטְהָרֵם עַל-כָּל-פְּנִים מַעֲכָשׁוּ, וְאִף שְׁעוֹבְרִים יָמִים וְשָׁנִים, וְנוֹפֵל בְּכָל פַּעַם, סוֹף כָּל סוֹף יִזְכֶּה לְכָל הַקְּדוּשׁוֹת וְכוּ', אִם יִהְיֶה עֹקֵשׁן גְּדוּל עַל זֶה.

חֲמִדַּת לְבָבִי, חֲזוֹק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד יִהְיֶה אִיף שְׂיִהְיֶה, וְאֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִתְךָ, עִמָּךְ וְאַצְלָךְ. וְהַעֲקֵר תִּקְשׁוּר קָשׁוּר בְּעֵצְמָךְ לְהִיּוֹת רְגִיל תְּמִיד לְפָרֵשׁ שִׂיחַתְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּפְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר הַבֵּן לְפָנָי אָבִיו, הֵן בְּמָקוֹם מִיָּחָד וְהֵן כְּשֶׁאֲתֶה הוֹלֵךְ יְחִידִי בְּדֶרֶךְ, וְאִז טוֹב לָךְ לְנִצָּחַת, כִּי אִין אֲתֶה יוֹדֵעַ מֶה עוֹד יָכוֹל לַעֲבֹר עֲלֶיךָ, וּבְפָרְט אִם תִּפְגַּס לְמִשָּׂא וּמִתָּן, אָבֵל אִם תִּהְיֶה רְגִיל תְּמִיד לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּפִשְׁטוּת וּבְתַמִּימוּת, אִז לְעוֹלָם לֹא תִפְחַד מִשׁוּם דָּבָר כִּי "גַּם כִּי אֵלָיךְ בְּגִיָּא צְלָמוֹת לֹא אִירָא רַע כִּי אֲתֶה עֹמְדִי" (תהלים כג, ד). וְכֵן תִּקְבַּע לְעֵצְמָךְ קְבִיעוֹת עֵתִים לְתוֹרָה כְּסִדְרָן, מְשֻׁנָּה, גְּמָרָא וְשִׁלְחָן עֲרוּף בְּרַצוֹן רַבָּנוּ ז"ל, וּכְשֶׁתִּסֵּים תִּתְחִיל עוֹד פַּעַם (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן עו), וְעַקֵּר הַכֵּל לְהַתְּמִיד בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת כְּסִדְרָן, "אֲשֶׁרִי הַשׁוֹקֵד עַל דְּלִתוֹתָיו יוֹם יוֹם, אִז לְעוֹלָם לֹא יִפֹּל", כִּי הַהִתְחַזְקוֹת וְהַהֲתַעֲרוּרוֹת שְׂיֵשׁ בָּהֶם, בְּשׁוּם מָקוֹם לֹא תִמְצָאֵם; אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרִי חָלְקָנוּ וּמֵה

1) שְׁכַל אֶחָד מֵאֲתָנוּ יָכוֹל כָּל-כָּף לְהַתְּעַנֵּעַ וְלִכְסֹף לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְשִׁיִּצְעַק תְּמִיד: רַבּוֹנוּ שְׁל עוֹלָם, אִנִּי בְּכָל זֹאת רוֹצֶה בְּאַמֶּת לְהִיּוֹת יְהוּדִי, וּבְכָל זֹאת אֲנִי רוֹצֶה שְׂרַצוֹנִי יְכַלֵּל בְּרַצוֹנְךָ הָאִין סוֹף בְּרוּךְ הוּא.

2) אִנִּי חָרִי רוֹצֶה לְהַכְּלֵל בְּרַצוֹנְךָ.

קנח אֲשֶׁר תרב בַּנְחָל

נְעִים גּוֹרְלָנוּ, שְׁזָכִינוּ לְהִיּוֹת בְּחֶלְקוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֶׁם
יְתַבְרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חֲנָם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

וְהִיא רְאוּי עוֹד לְהִרְחִיב אֶת הַדְּבוּר, אֵף אִין לִי הַפְּנָאֵי מְרַב
טְרֻדוֹתֵי.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה, וּמֵאַחַל לָךְ הַצְּלָחָה נְצַחִית...

תרב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וְאָרָא ה'תשל"ב.

אֵף טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ לְבַחֹר הַיְנִיק וְחַפִּים, הַרוֹצֵה לְשִׁתּוֹת מִמִּי
הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נְרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּחַת.

מִכְתָּבְךָ הַיְקָר עִם הַשְּׂאֵלוֹת הַמְּחַכְמוֹת קִבְּלָתִי זֶה כְּמָה חֲדָשִׁים,
וְגִדְל טְרֻדוֹתֵי בְרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת הַשֵּׁם הָאֵמֶת יוֹדֵעַ, מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ
לְדַבֵּר עִם בַּחוּרִים וְאַבְרָכִים, וְגַם לְהַשִּׁיב מִכְתָּבִים הַנִּצְרָכִים לְתַשׁוּבָה
תַּכְף-וּמִיד מְרַבּוּי הַהִרְפָּתָקָאוֹת שֶׁעוֹבֵר עָלֵיהֶם וְכוּ', וּבְכָל פַּעַם הִיא
בְּדַעֲתִי לְכַתֵּב לָךְ, אֵף נִדְחָף מִיּוֹם אֶל יוֹם.

אֲחִי הַיְקָר, חֲמֵדַת לְבָבִי! זְכָאָה אֲנִי בְּעֵלְמָא הַדִּין וְזְכָאָה אֲנִי
בְּעֵלְמָא דְאַתִּיא שְׁזָכִיתָ לְכַנְס מְעַט בְּצֵלָא דְמַהִימְנוּתָא^א, צְלוּ הַקְּדוֹשׁ
שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, הַמְּגַלֵּה אֲמוּנָתוֹ יְתַבְרַךְ, וְעַל-כֵּן תִּרְאֶה לְקַיִם (שִׁיר
הַשִּׁירִים ב, ג): "בְּצֵלוֹ חֲמֵדַתִּי וַיִּשְׁבַּתִּי וּפְרִיּוֹ מִתּוֹק לְחַפִּי" וְגו', שְׁתַּאֲחַז
עֲצָמְךָ בּוֹ בְּכָל כַּחַף וְנִימִי נִפְשֶׁךָ, כִּי עַל יְדוֹ תִזְכָּה לְמָה שְׁאַתָּה
צָרִיךְ לְזַכּוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, וּבְשׁוּם אִפְּן אֶל תִּרְפָּה יְדָךְ מִמְּנוּ, כִּי אֵף

א) אֲשֶׁרִיךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְאֲשֶׁרִיךְ בְּעוֹלָם הַבָּא.
ב) בְּצֵל הָאֲמוּנָה.

שִׁיעֵבֶר עָלֶיךָ מֵהַ שִׁיעֵבֶר בְּחִינַת (שם ה, ז): "מִצְּאֵנִי הַשּׁוֹמְרִים הַסֹּכְבִים
 בְּעֵיר הַכּוֹנֵי פְּצֵוֹנֵי, נִשְׂאוּ אֶת רִדְיֵי מַעְלֵי" וְגו', שֶׁזֶהוּ הַיִּצָּר הָרַע
 וְחִלּוֹתָיו, הַמְתַּגָּרִים מְאֹד מְאֹד בְּאֵלוֹ הַרוֹצִים לְבָרַח אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ.
 וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (סֵפֶה נב.), הַיִּצָּר הָרַע מְנִיחַ אֶת כָּל הָעוֹלָם
 וּמְתַגָּרָה בְּיִשְׂרָאֵל, וּבְחִלּוֹתָיו חֲכָמִים יוֹתֵר מִכָּלם וְכו', (וְכֵן הוּא בְּקִדּוּשֵׁין
 ל:), וְלֹא עוֹד אֵלָּא שֶׁכָּל מַשְׂאוֹ וּמִתְנוֹ בָּךְ, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ד, ז):
 "וְאֵלֶיךָ תִּשׁוּקָתוֹ" וְגו', אֵתְּהָ תִּקְנִים (שִׁיר הַשִּׁירִים ג, ד): "אֲחֻזְתָּיו וְלֹא
 אֲרַפְנוּ" וְגו', וְאֵף שֶׁאֵתְּהָ עֲדִין רְחוּק מְאֹד מְאֹד וְכו', תִּזְכֹּר וְתִשְׁמַע
 אֶת הַכְּרוֹז הַנוֹרָא הַיּוֹצֵא מִלְּמַעְלָה, בְּשַׁעַת שֶׁדְּחִיק מְאֹד מְאֹד לְאָדָם
 מִצָּד יִצְרוּ הַמְתַּגָּבֵר עָלָיו וּמִצָּד הַמְרִירוֹת וְהַהֲרַפְתָּקָאוֹת שֶׁעוֹבְרוֹת
 עָלָיו בְּגִשְׁמִיּוֹת, "יוֹנְתִי בְּחַגֵּי הַסֵּלַע בְּסִתֵּר הַמְדְּרָגָה, הַרְאִינִי אֶת
 מַרְאֵיךָ, הַשְׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלְךָ, כִּי קוֹלְךָ עָרַב וּמַרְאֵיךָ נְאוּהָ" (עֵין פְּרוּשׁ
 רש"י שם ב, יד), שֶׁתִּפְתַּח פִּיךָ בְּמִקּוֹם מִיָּחַד שֶׁאֵין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם, וְתִפְרָשׁ
 שִׁיחַתְךָ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ בְּאֲשֶׁר יִדְבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְכָל מֵה שֶׁעוֹבֵר
 עָלֶיךָ בְּרוּחָנוּת וּבְגִשְׁמִיּוֹת תִּשְׁיַח וְתִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת
 כָּל פֶּה, כִּי הוּא מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹכֵב כָּל עֲלָמִין וּבְתוֹךְ כָּל עֲלָמִין,
 כִּי אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שֵׁם אֱלוֹפוֹ שֶׁל
 עוֹלָם.

וְהַעֲקָר שֶׁבְּכָל הָעֲקָרִים לְבָרַח אֶל תּוֹךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁתִּתְמַד
 מְאֹד בְּשִׁעוּרִים קְבוּעִים כְּסִדְרָן: מִשְׁנָה, גְּמָרָא וְשִׁלְחָן עָרוּף כְּרִצּוֹן
 רַבְּנוֹ ז"ל (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן עו), וְעַקֵּר לְמוֹדֵךְ יִהְיֶה לְשֵׁם אֵל עָלְיוֹן,
 שֶׁצִּנָּה אוֹתָנוּ לְלַמֵּד תּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִכַּסּ בּוֹ חֲמִידוֹ
 דְּאוֹרִיתָא, וְתֵאִיר נִשְׁמָתוֹ בְּאוֹר הַתּוֹרָה אֲשֶׁר תִּחְזִירָהוּ לְמוֹטֵב, כִּי
 הַמְּאוֹר שֶׁבָּהּ מְחִזֵּיר לְמוֹטֵב אֶפְלוֹ אֶת הָרָשָׁע וְהַפְּגוּם שֶׁבְּעוֹלָם (עֵין
 בְּמִדְרַשׁ רַבָּה אִיכָה בְּפִתְחֵתָא), וּמִבְּטֵל מִמֶּנּוּ כָּל הָרַע וְהַחֲשָׁף, כִּי הַיִּצָּר
 הוּא עַקֵּר הַחֲשָׁף וְהָרַע שֶׁל הָאָדָם, וְעַל דָּא בְּעֵי לְשַׁנְּאָה מְלִין דְּאוֹרִיתָא
 עָלֶיהָ תְּדִיר בְּגִין דִּיהָא הַהוּא יִצָּר הָרַע תְּבִיר בּוֹ דְּלִית לֵיהּ מְקַטְרָגָא
 לְהַהוּא יִצָּר הָרַע בַּר מִמְּלֵי דְּאוֹרִיתָא יִצָּר טוֹב אֲתַעֲטֵר בָּהּ, וּמְקַבֵּל

כחיה וְחִילִיה בָּהּ (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר״ן, חֶלֶק א', סִמֵּן א) וַיֵּצֵר הָרַע אֶת־כִּנְוֵעַ בָּהּ, כִּי הוּא חֲיִיךָ וְאַרְךָ יָמֶיךָ (דְּבָרִים ל, ט), וְשָׁכִינְתִּיהָ לֹא מִתְיַשְׁבָּא בְּאַרְעָא אֶלָּא בְּאוּרִיתָא דְכָל זְמָנָא דְאוּרִיתָא אֲשַׁתְּפַח עִמֶּיהָ צְלוּתָהּ אֲשַׁתְּמַע בְּכָל עֲלָמִין, וּמִמְשִׁיף עָלֶיהָ חִינָא עֲלָאָה, וּמִקְשָׁר עֲלָמָא עֲלָאָה בְּעֲלָמָא תַתְּאָה וְדָא רְזָא (קִהְלֵת ט, יז): "דְּבָרֵי חֲכָמִים בְּיַד חַ'ת' נִשְׁמָעִים", כִּי הָאִי דְעָסִיק בְּאוּרִיתָא דְאַתְקֵרִית חֵן, בְּמָה דְאַתְ אָמַר (מִשְׁלֵי ה, ט): "אֵילֵת אֲהָבִים, וַיַּעֲלֵת חֵן", וּכְתִיב (יִחְזָקָאל ד, ט): "וְהִתְוִיַת תִּיּו", וּבְגִין דָּא אֲזַדְוֹגֵן הֵנִי אֲתָנֹן עֲלָאִין ח' נ' בְּאֵת תִּיּו, וְאֲזַדְוֹגִין כְּחָדָא, וְנַעֲשִׂין נ' ח'ת', וְנִתְקַבְּלִים דְּבָרִים לְתַתָּא וְלַעֲלֵאָד.

חֲמֵדַת לְבָבִי! יֵשׁ וַיֵּשׁ לְהָאֲרִיף בְּזוּהָ, בְּעֲזֵרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, קוּנְטֵרַס שְׁלָם, אֲף לְקַצֵּר אֲנִי צָרִיךְ מִפְּנֵי עֵמָק הָעֲנָנִין וְעוֹד חֲזוֹן לְמוֹעֵד לְהֵשִׁיב עַל הַכֹּל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תרג.

בְּעֲזֵרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לִיל שְׁשֵׁי לְסֹדֵר וְאָרָא ה'תשל"ב.

חַיִּים, חֵן וְחֶסֶד יְרַדְפוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֲי, הַבְּחוֹר הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתָה בְּצִמָּא מִמֵּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... יָרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח.

(ד) וְעַל-כֵּן צָרִיךְ לְהִרְבוֹת בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה, כְּדֵי שְׁדַבְּרֵי הַתּוֹרָה יִהְיוּ עֲלֵיו תְּמִיד שְׁזוּהָ מִשְׁבֵּר אֵת הַיֵּצֵר הָרַע, שְׂאִין מְקַטְרֵג לַיֵּצֵר הָרַע חוּץ מִדְּבָרֵי תּוֹרָה, וַיֵּצֵר הַטּוֹב מִתְעַשֵּׂר בָּהּ, וּמִקְבֵּל אֵת כַּחוֹ וְחִילוֹ מִן הַתּוֹרָה, וַיֵּצֵר הָרַע נִכְנַע עַל יְדָה... וְהַשְׁכִּינָה אֵינָה שׁוֹרָה בְּאַרְץ, אֶלָּא עַל-יַדֵּי הַתּוֹרָה, שְׁכָל זְמַן שֶׁהַתּוֹרָה נִמְצְאָת עִמוֹ, תְּפִלְתּוֹ נִשְׁמַעַת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וּמִמְשִׁיף עַל עֲצָמוֹ חֵן עֲלִיוֹן, וּמִקְשָׁר עוֹלָם הָעֲלִיוֹן בְּעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, וְזוּהָ סוֹד "דְּבָרֵי חֲכָמִים בְּנַחַת נִשְׁמָעִים", זֶה שְׁעוֹסֵק בְּתוֹרָה הַנִּקְרָאת חֵן, כְּמוֹ שְׂאֵנוֹ אוֹמְרִים: "וְהִתְוִיַת תִּיּו", וּבְגִלְלָהּ זֶה מִתְחַבְּרֹת אֵלּוֹ הָאוֹתִיוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת ח' נ' בְּאוֹת תִּיּו, וּמִתְחַבְּרֹת כְּאִחַת, וְנַעֲשֶׂה צְרוּף נ' ח'ת', וְנִתְקַבְּלִים דְּבָרִים לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

מִכְתָּבְךָ הִיָּקֵר וְהָאָרֶץ הַיּוֹם קִבְּלָתִי, וְחִשְׁתִּי וְלֹא הִתְמַהֵמְהִיתִי
לְהֵשִׁיב לָךְ, אֲפִי שְׁטָרְדוֹתַי עָלוּ רֹאשׁ בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת.

חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד בְּדַבּוּק חֲבָרִים כְּרִצּוֹנְךָ, כִּי הוּא מֵהֵמ"ח
[אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה] דְּבָרִים שֶׁהַתּוֹרָה נִקְנִית בָּהֶם (אַבוֹת א, א), [הַלְשׁוֹן
שֶׁם הִיא דְּקָדוּק חֲבָרִים, וְעַיִן בְּתַפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁם, כְּדִי שְׁיִשְׁמַע מֵהָ
שְׂיִדְקָדְקוּ בָּהֶם בְּלִמּוּד שֶׁל הָרַב, וְיַעֲלֶה בְּקִנְיָה אֶחָד עִם דְּבָרֵי רַבְּנוּ
ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לר), שְׁלָכַל אֶחָד יֵשׁ נִקְדָּה אֲשֶׁר אֵין
בְּחֲבָרוֹ, וְעַל-כֵּן יִשְׁתַּדֵּל לְקַבֵּל נִקְדַּת כָּל הַחֲבָרִים, כִּי לְכָל אֶחָד יֵשׁ
דְּקָדוּק אַחַר בְּדַבְרֵי הָרַב וְכו',] וְאַמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו"ל (בְּרִכּוֹת טג): לְפִי
שָׂאִין הַתּוֹרָה נִקְנִית אֲלֵא בְּחֲבוּרָה, וְאַמְרוּ (תַּעֲנִית ז): הִרְבֵּה לְמַדְתִּי
מִרְבוּתִי וּמִחֲבָרֵי יוֹתֵר מִרְבוּתִי, וְזוֹ הִיְתָה תְּפִלַּת רַבִּי אֶלְעָזָר (בְּרִכּוֹת
טז:): "וְתִקְנֶנּוּ בְּחֶבֶר טוֹב" וְכו', וְאַמְרוּ רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי לְתַלְמִידָיו
(אַבוֹת ב): "צֵאוּ וּרְאוּ אֵיזוֹהִי דְרָף טוֹבָה שְׂיִדְבַּק בָּהָּ הָאָדָם, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
אוֹמֵר חֶבֶר טוֹב. (וְאַמְרָתִי פַעַם רְמֵז נֶאֱדָה, לְמָה דִּיקָא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּחַר
לוֹמֵר חֶבֶר טוֹב? וְיֻכַּח עַל-פִּי מֵהָ שְׂאֵמֵר רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן,
חֶלֶק ב', סִימָן ז), שְׂרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הוּא בְּחִינַת דְרִי מְטָה בְּחִינַת: "יִקְוִמוּן
הַקְּיָצוּ וְרַבְּנוּ שְׂוֹכְנֵי עַ'פָּר" (יִשְׁעִיָה כו, יט), כִּי הוּא הִמְחִיָּה וְהִמְקִיִּים
וּמְחַזֵּק אֶת אֱלוֹ הָאֲנָשִׁים שֶׁנִּפְּלוּ לְעַמְּקֵי הַחֲשָׁף, וְעַל-כֵּן הוּא דִּיקָא
מְזַהֵר עַל אֲהַבַּת חֲבָרִים, כִּי הוּא יוֹדֵעַ אֶת גְּדֻלַּת הַתּוֹעֲלַת כְּשֵׁיִשׁ
לְאָדָם חֶבֶר טוֹב, וְעַל-יְדֵי-זֶה לְעוֹלָם כְּבָר לֹא יִפֹּל, כִּי תָמִיד יִחְזִיק
בְּיַד חֲבָרוֹ, וְהִבִּין), וּבְפָרֹט אַ'נִּין' (אַנְשֵׁי גִ'חַל גִּ'וֹבֵעַ) בְּחֲבִיבוּתָא
תְּלִיאָא (זֶהוּ גִשָׁא קַח.), וּמוֹבָא בְּלְקוּטִי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן סא בְּסוּפּוֹ),
וְאַמְרוּ רַבְּנוּ ו"ל (שֶׁם, סִימָן יג): אֱלוֹ הָאֲנָשִׁים הַנוֹסְעִים וּבָאִים לְצַדִּיק
הָאֵמֶת, רְאוּי שֶׁתְּנוֹסֵף בָּהֶם אֲהַבָּה זֶה לְזֶה, וְיַעֲוֹרוּ וְיִזְכְּרוּ זֶה אֶת
זֶה בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְזֶה סִימָן שֶׁכּוֹנְנָתֶם רְצוּיָה בְּעַת שְׁהִיוּ אֶצֶל
הַצַּדִּיק, וְהַתְּחִילוּ לְהַתְּחַדֵּשׁ לְטוֹבָה וְכו', עַיִן שֶׁם. וּבְלְקוּטִי-הַלְכוֹת,
(צִיצִית, הַלְכָה ז') מְגַלֶּה מוֹהַרנ"ת ו"ל, שֶׁזֶהוּ הָעֲנִין שֶׁבִקֵּשׁ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ
מִחֲצִית הַשָּׁקֶל בְּשַׁעַת שְׁמָנוּ אֶת יִשְׂרָאֵל, לְהוֹרוֹת שְׁכָל אֶחָד בְּעֶצְמוֹ

(א) הָעֲנִין שְׁלֵנוּ תְּלוּי בְּחֲבִיבוּת שְׂבִינִינוּ.

הוא רק מחצית ונצרך לחברו וכו', עין שם. ואל תדמה בדעתך שבנגל אפשר להגיע לחבר טוב, כי כבר אמרו חכמינו ז"ל (הובא בילקוט פינחס, רמז תשעו): אין חבר נקנה אלא בקשי קשיין וכו', עין שם; ואמר החכם מכל אדם (קהלת ד, ט"ו): "טובים השנים מן האחד, אשר יש להם שכר טוב בעמלם, כי אם יפלו, האחד יקים את חברו ואלו האחד שיפל ואין שני להקימו", [ועין פרוש רש"י, אם תקפה עליו משנתו, חברו מחזירו לו, או אם נקשל ולא דקדק היטב מה ששמע מרבו, חברו מחזירו לו].

אף גם באותה שעה באתי לבקשך ולהזהירך, שגם תקים (שבת לא.): דעלך סני לחברך לא תעביד², דהינו שלך היה שנוא וצר מאד מאד בשעה שעוד לא היה לך חבר טוב, כן עכשו לחברך ... לא תעביד, הינו שאף שמצאת חבר מרחוק על-כל-פנים לא תעלים עין ממנו, כי זכר איך מר ומרור היה לך כל הזמן, שלא היה לך עם מי לדבר וכו', ועל-כן תראה לחזקו ולאמצו ולדבר עמו יחד בדברי רבנו ז"ל בדרך אהבה וחבה יתרה, ולבלי להכביד עליו השעורים, רק תשיח ותספר את כל השיחות והספורים שאתה יודע וראית בספרינו, ותקים מה שאמרו חכמינו ז"ל (דרך ארץ זוטא, פרק ב'): יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך, הוי מיקר את כל אדם וכו', ואם חפץ אתה להדבק באהבת חברך הוי נושא ונותן בטובתו וכו', עין שם. ועין בשער הפונות (דרוש ברפות השחר בהתחלתו), ויכון לאהב את כל אחד מבני ישראל כנפשו, כי על-ידי-זה תעלה תפלתו כלולה מכל תפלות ישראל, ותוכל לעלות מעלה מעלה ולעשות פרי, ובפרט אהבת חברים העוסקים בתורה יחד, צריך כל אחד ואחד לכלל עצמו בחברו, כאלו הוא איבר אחד עמו ואם אחד באיזו צרה, חס ושלום, צריך להשתתף בצרתו ולבקש ולהתפלל בעבורו, ומאד מאד הזהיר האריז"ל על אהבת חברים, עין שם דברים נפלאים, ומוכא בתולדות הקדוש (פרשת חיי שנה, סימן ג): כמו שהשם יתברך הוא אחדות אחת כך תורתו אחדות אחת, והתופס מן האחדות רק מקצת, ממילא כבר

(ב) מה ששנוי עליך, אל תעשה לחברך.

תַּפְס כֵּלוּ, וְכֵן לְהַפִּיךְ אִם דּוּחָה מְקַצֵּת, חֵס וְשְׁלוֹם, מְקַצֵּת מִן הָאֲחֻדוֹת, מִמֵּילָא נְדָחִית כָּל הָאֲחֻדוֹת, וְיָדוּעַ מַה שְּׂאֲמָרוּ בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ (אֲחֻרֵי ע.ג.): קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאוֹרִיתָא וְיִשְׂרָאֵל חֲדָי, וְעַל-כֵּן גַּם יִשְׂרָאֵל שְׂרָשָׁם בְּתוֹרָה הַכְּלוּלִים בְּאֲחֻדוֹתוֹ יְתַבְּרָךְ, וְעַל-כֵּן כְּשִׁדּוּחָה, חֵס וְשְׁלוֹם, רַק אֶחָד כָּאֵלוּ דּוּחָה כָּל הַקְּדָשָׁה, כִּי יֵשׁ שִׁשִּׁים רַבּוּא אִוְתִיּוֹת לְתוֹרָה כְּנִגְדַּנְשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעַל-יְדֵי-זֶה כָּאֵלוּ דּוּחָה אוֹתוֹ יְתַבְּרָךְ, כִּי מֵאֲחֵר שְׂאִינוּ מֵאֲמִין שֵׁישׁ בְּזֵה הָאָדָם מְצִיאוֹת הַשֵּׁם יְתַבְּרָךְ, וְכֵן בְּעֵבֹר זֶה אֵין לוֹ חֲשֵׁק לְלַמֵּד (עֵין שִׁיחּוֹת-הַרְזִין, סִימָן צא), כִּי הֵם תְּלוּיִים זֶה בְּזֵה, וְעַל-כֵּן אֵף שְׁנִדְמָה לוֹ שְׂאֶחָד אֵינוּ מִתְנַהֵג כְּשׁוֹרָה, וְשׁוֹמֵעַ מִפִּיו דְּבָרִים שְׂאֵינָם רְאוּיִים וְכוּ', יָדוּן אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת, וְיַחְפֹּץ רַק הַשְּׁלוֹם שֶׁהוּא שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא (שְׁבַת c), וְכָל זֶה נֶאֱמַר עַל סֵתָם בֶּן אָדָם, שְׂאֲסוּר לְדוּנוֹ לְכַף חוֹב, וְאֵף שְׂשֻׁמְעַ דְּבָרִים הַפּוֹכִים מִן הָאֱמֶת וְכוּ', וּמְכַל שְׁפֵן חֲבָרוּ הָאֵהוּב לוֹ מְאֹד, וְשׁוֹתָה מֵאוֹתוֹ מְעֵין וְנַחַל שֶׁהוּא שׁוֹתָה, בְּוֹדָאֵי צָרִיךְ לְקַרְבוֹ וְלֶאֱהָב אוֹתוֹ וְלִהְיוֹת עִמוֹ בְּיַחַד.

וּמַחְמַת טְרֻדוֹתֵי עֲכָשׁוּ בְּאִישׁוֹן לִילָה, מְכָרַח אֲנִי לְקַצָּר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

וְאֶתְמוּל בְּלִילָה אַחֵר הַשְּׁעוּר יֵשֵׁן אֶצְלִי בְּבֵיתִי הַבְּחוּר ... גְּרוֹ אֵיר, עַד זְמַן חֲצוֹת, וְדַבְּרָנוּ הַרְבֵּה לְחִזְקוֹ וְלֶאֱמָצוֹ, וּמִן הַיֵּשֶׁר וְהַרְאוּי שְׁגָם אֶתָּה תִּשְׁתַּדֵּל לְכַתֵּב לוֹ וְלַעֲוֹרָרוֹ עַל הַתְּמִדָּה וְהַתְּחִזְקוֹת בְּלַמּוּד, וּבְכַפְרָט בְּשִׁיחָה וְלִהְתְּבוּדָה עִמוֹ יְתַבְּרָךְ, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו אֶת כָּל לְבוֹ וְאֶת כָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלָיו בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, וְכֵן אֶתָּה בְּעֶצְמָךְ חִזַּק וְאֲמֵץ בְּכָל יוֹם וְיוֹם מִחֲדָשׁ לְהַתְּחִיל, וּבְכַפְרָט בְּשַׁעָה שְׁהוּלָךְ בְּדַרְךְ יְחִידִי, יְהִיָּה עֲקָר עֲסָקוֹ לְדַבֵּר עִמוֹ יְתַבְּרָךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְשַׁרְה שְׁכִינָתוֹ יְתַבְּרָךְ בְּעוֹלָם, וְזֶה תְּקוּן גְּדוּל.

ג) הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הַתּוֹרָה וְעַם יִשְׂרָאֵל אֶחָד הֵם.

נדע לך, חביבי, כי על תפלה צריכים התחזקות חדשה בכל יום, ואל תדמה שהוא דבר שיכול לעמוד בקביעות, כי הפעל-דבר אורב על זה מאד מאד בכמה מיני התלבשויות, פעם מצד שמאל ופעם מצד ימין שהיא קלפת עשו וישמעאל (עין היטב בלקוטי-הלכות, נחלות, הלכה ד', ותבין את כל זאת), ופעם בא אליו בהתלבשויות לעשות עבודות אחרות בקדשה, "העקר לא לדבר עמו יתברך, חס ושלום", כי מזה מתפחד הפעל-דבר יותר מהכל, כי ענין התבודדות הוא אורו של משיח צדקנו, שאז יתגלה ענין זה בשלמות על כל העולם, ואז יתבטל הרע לגמרי וכו'.

ועל-כן העקר מה שהפעל-דבר מתפשט על האדם הוא לבלי להניח אותו שיתפלל אליו יתברך, ועל-כן צריכים להתחדשות חדשה בכל יום ממש, כמו-כן תעורר את ... גרו יאיר, שיתבודד בכל יום אם אפשר כמה שעות, באפן שיזדבק מחו, ותלמד עמו בכל יום כחצי שעה לקוטי-מוהר"ן.

ותקבל פה רצוף שני מכתבים שמצאתי אצלי, ונאבדו ממני עד עכשו.

הרחמן הוא יחזיר לנו את כל אבדותינו שאבדנו בחטאינו, ועקר מציאת האבדות הוא על-ידי הצדיק האמת (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קפח), אשר אצלו מנחים כל האבדות, ואנו צריכים לילך אליו ולהתאחז בו באפן שנקבל בחזרה את האבדות. ומבאר באריכות גדולה בדברי מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי-הלכות, ברפת הפרות, הלכה ה'), אשר עקר אבדות האדם הוא על-ידי החטאים, העוונות והפשעים, ובפרטיות על-ידי פגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן, על-ידי-זה מאבד הרבה מאד, כמו שכתוב (תהלים קיב, י'): "תאנות רשעים תאבד" (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פח), וכשזוכה להתקרב אל הצדיק האמת, הוא שמעוררו ומיעצו שישתדל לחפש אחרי אבדותיו, ואיך מחפשים? על-ידי התמדת התורה וקיום

המצוות, וביותר על-ידי תפלה והתבודדות, פי על-ידי כל למוד ולמוד ועל-ידי כל מצוה ומצוה, וביותר על-ידי כל דבור ודבור של תפלה, מוצא הרבה מאד מאבדותיו, ואף שבתחלה אינו רואה אף מוצא את אבדתו, יאמין באמונה שלמה, שאין שום למוד, מצוה ותפלה לריק, חס ושלום, רק מוצא הרבה משרש נשמתו, ומעלה ומגביה אותה ומקשרה לרום גבהי מרומים, וזה מה שאמרו חכמינו ז"ל (מגלה ו:): "יגעַתּוּ וּמְצַאתּוּ תֵאֱמִין", אשר לכאורה אינו מוכן, ממה נפשך, אם מצאת, למה צריך אמונה לזה, הלא יכול לראות אם מצא או לא? אף מאמר זה נאמר על רוחניות, הינו שעל-ידי כל יגיעה ויגיעה בתורה ובמצוות ומכל שכן בתפלה, ידע ויאמין שמוצא הרבה משרש קדשתו, ואף שעדין לא רואה פי נסתר ממנו, אף-על-פי-כן צריכים להתחזק מאד באמונה שמוצאים, והבן.

והעקר לא להתיאש אף שרואה שפכר עבר זמן שעסק בהתבודדות, ועדין לא התחיל לצאת מחל אל הקדש, ומכל שכן להפגס אל תוף שערי הקדשה, ומכל שכן להפגס בהיכל המלך, מלכו של עולם, ולהתענג בזיו שכינתו יתברך אשר "מלא כל הארץ כבודו" (ישעיה ו, ג), פי כל העולם הזה הוא בחינת היכל המלך (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נה, ובחלק ב', סימן עא), אף-על-פי-כן כל זמן שאינו מתיאש, יכול לזכות לזה, אם יתמיד מאד מאד בשיחה — זו תפלה (ברכות כו:), אבל אם, חס ושלום, מתיאש וגומר בדעתו שהוא אינו יכול כפר לזכות לכל זה, ולו אין כפר שום תקנה, אז הוא אבוד לגמרי, חס ושלום, וכבר אמרו חכמינו ז"ל (בבא מציעא כג.) כִּלְלָא דְאֲבֻדוּתָא, בִּינוּן דְאָמַר וַי לֵה לְחֶסְרוֹן פִּיס מִיָּאֵש לִיה מִיְנִיָּה, הינו פי זה כִּלְלָא גְדוֹל בְּסוּד הָאֲבֻדוּת שְׁמֵאֲבָדִים עַל-יְדֵי חֻטְאִיו, חס ושלום, הוא רק כְּשֵׁיש לו חֶסְרוֹן אָמוּנָה (פי"ס עם הפוליל עולה צ"א [תשעים ואחת], כַּמְנִין שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת הַיְנִיָּה אֲדַנִּי שֶׁהֵם שְׂרֵש הָאָמוּנָה כִּידוּעַ, זְעִיר אֲנָפִין מְתִיחַד עִם נוֹקְבִיָּה), אֲז מְתִיאֵש, כִּי בְּאֵמַת כְּשֵׁיש לו שְׁלֵמוֹת בְּרוּר וְזוֹכוֹף הָאָמוּנָה, אֲז אִין שׁוּם חֻשָּׁף

ד) הכלל של אבדה, בִּינוּן שְׁאֵמַר וַי לְחֶסְרוֹן פִּיס, [נה סימן] שמתיאש ממנה.

שִׁיכּוּל לְהַסְתִּירוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְאֵין שׁוּם אֲבָדָה, כִּי עָקַר הָאֲבָדָה שִׁיף
 כְּשֵׁיִשׁ חֶסְרוֹן הַדַּעַת, אֲכַל בְּהַתְּפַשְׁטוֹת הַדַּעַת שְׂאִין בְּלַעְדָּיו יִתְבַּרֵךְ,
 אֵין שִׁיף אֲבָדָה, וְעַל-כֵּן עָקַר מְצִיאָתָהּ הוּא אֲצֵל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, כִּי
 הוּא הַמְּגַלָּה עֵינֵי הַמְּקַרְבִּים אֵלָיו וְכוּ'. וְזֶה מֵה שְׂאֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל
 (בְּבֹא מְצִיעָא כח.): אֲבָן טוֹעִין הֵיטָה בִּירוּשָׁלַיִם, כָּל מִי שְׂאֲבָדָה לוֹ
 אֲבָדָה נִפְנָה לְשָׁם, אֲבָן טוֹעִין הוּא בְּחִינַת הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, הַפּוֹתֵחַ עֵינֵי
 הַטוֹעִין, כִּי הַצַּדִּיק הָאֵמֶת נִקְרָא אֲבָן (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן
 סא), וּמְקוֹמוֹ הוּא בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ, וְעַל-כֵּן שָׁם בָּאִים, וְהוּא מַחְזִיר
 אֲבָדָתוֹ, שְׂמַכְנִים בְּלֵב הָאָדָם הַתְּעוֹרְרוֹת דְּקַדְשָׁה; וְיִדוּעַ מֵאֵמֶר ר'
 אֲבָרְהָם בֶּר' נַחֲמָן, שֶׁכִּפְתָּל הַמַּעֲרָבִי יְכוּלִים לְמַצֵּא אֶת רַבְּנוּ ז"ל, וְזֶה
 בְּחִינַת גְּדֹל הַהַתְּעוֹרְרוֹת לְתַשׁוּבָה שֵׁיִשׁ לְכָלֵל יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים שָׁם
 וְכוּ', (וְאֵין כָּאֵן הַמְּקוֹם לְהֶאָרִיף בְּזֶה, מִשׁוּם 'סוּד ה' לִירְאִיו'), וְזֶה
 שְׂאֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (מְגִלָּה טז): צַדִּיק אוֹבֵד לְדוּרוֹ אוֹבֵד, הֵינּוּ אִם
 נִסְתָּר הַצַּדִּיק הָאֵמֶת מֵעֵינֵי הָעוֹלָם — מִי אוֹבֵד? הַדּוֹר אוֹבֵד, הֵינּוּ
 הֵם בְּבְחִינַת אֲבָדָה, כִּי אֵינָם יוֹדְעִים בֵּין יְמִינָם לְשִׂמְאֵלָם, כִּי הַכֹּל
 חָשׁוּף לְפָנֵיהֶם, רַחֲמָנָא לְצִלָּן. וּמִכָּל זֶה יֵשׁ לְהַתְּעוֹרֵר בְּהַתְּעוֹרְרוֹת
 גְּדוֹלָה מְגֹדֵל מַעֲלַת הַזּוֹכָה לְגִלּוֹת וּלְפָרְסָם אֶת זֶה הַצַּדִּיק בְּעוֹלָם,
 וּמְקַרֵּב רְחוּקִים אֶל הַשָּׁם יִתְבַּרֵךְ, כִּי הוּא מְקַיֵּם בְּזֶה מִצְוַת הַשְּׁבֵת
 אֲבָדָה.

וְעֵין בְּסִפְר הַחֲנוּף לְהֵרֵב אֶהְרֵן הַלּוּי ז"ל (מְצוּה תְּקַלַּח), בְּמִצְוֹת
 הַשְּׁבֵת אֲבָדָה, וּתְקַשְׂרָה לְכָאן, וִיכּוּלִים לְהֶאָרִיף פֶּה בְּכָל פְּרָטֵי דֵינֵי
 הַשְּׁבֵת אֲבָדָה, אֵיף שְׁלוֹמְדִים אוֹתָהּ לְמַעֲלָה בְּרוּחָנִיּוֹת, אֵף אֵין הַפְּנָאִי,
 וְעֵין בְּאוֹצֵר הַחַיִּים לְהֵרֵב הַקְּדוּשׁ מְקוֹמָאֲרָנָא ז"ל בְּמִצְוָה זוֹ, וְעֵין
 הֵיטֵב בְּלְקוּטִי-הַלְכוֹת, אֲבָדָה וּמְצִיאָה, הֵלְכָה א', שְׂמַכְבָּר בְּטוֹב טַעַם
 וְדַעַת כָּל סוּדוֹתֶיהָ עַל-פִּי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ו', עֵין שָׁם,
 וּבְהֵלְכָה ג' מְבָאָר בְּדֶרֶךְ הַתְּגִלּוֹת הַהַשְּׁגָחָה עַל-פִּי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן,
 חֶלֶק א', סִימָן י"ג, עֵין שָׁם נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת, וִיכּוּלִים לַעֲשׂוֹת מִכָּל
 זֶה סִפְר בְּפָנֵי עֲצָמוֹ, אֵף הַהֶכְרַח לִי לְקַצֵּר מֵרַב טְרִדוֹתֵי וּבְלָבוּלֵי בְּכָל
 שְׁעָה וְשְׁעָה.

רָאָה גַם רָאָה, אַחֵי הַיָּקָר, אֵיךְ שְׂדֵכְרֵי רַבְּנוּ ז"ל הֵם מַעֲיֵן הַנוֹבֵעַ,
כִּי לֹא עָלָה עַל דַּעְתִּי כָּלֵל לְכַתֵּב לָךְ אֶת כָּל זֹאת, כִּי עַל-פִּי-רַב כָּשָׂאֲנִי
מִתְחִיל לְכַתֵּב לָךְ, אֵינִי יוֹדֵעַ מַה לְכַתֵּב לָךְ, וְאֵיךְ לְהִתְחִיל, וְהֵשֵׁם
יִתְבָּרַךְ מְזַמֵּן לָנוּ חֲדוּשִׁים נִפְלְאִים כְּאֵלוֹ, הַשָּׁמַיִם יַעֲרֹפוּ טַל וְכוּ'.

אֲשֶׁרִינוּ מַה טוֹב חֶלְקֵנוּ וּמַה נְעִים גּוּרְלָנוּ, שְׁאָנוּ זוֹכִים לִידַע
מִרְבֵּי אֱמֶת כְּזֶה, הַמְלַמְּדֵנוּ עֲצוֹת נוֹרְאוֹת וְנִפְלְאוֹת כְּאֵלוֹ עַל כָּל מַה
שְׁנִצְרָךְ לָנוּ, טוֹב לְהוֹדוֹת לַהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

וּמַה שֶׁכַּתְּבָתָּ שְׂאֵתָה חוֹזֵר בְּעַל-פֶּה וְכוּ', מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל נִכְנַס
פַּעַם לְבֵית-הַמְּדֻרָשׁ, וּמֵצָא אַבְרָךְ מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוּמָנוּ שֶׁחוֹזֵר "מִגֵּן
אַבְרָהָם" בְּעַל-פֶּה, נִגַּשׁ אֵלָיו מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל וְאָמַר לוֹ: יוֹנְגַעְרֵמָאן,
חֲזֹר "לְקוּטֵי-מוֹהֲרַנְ"ן", וְוָאוּם אֵין דָּעַם גּוּף וְוָאס וְוַעַט לִיגְעַן
"לְקוּטֵי-מוֹהֲרַנְ"ן" וְוַעֲלֵן דִּי וְוַעֲרִים אֵין קָבֵר נִישְׁט צוּ קוּמְעֵן" וְדוּ"ק
מְאֹד. וְכָל שְׁעוּרֵיךָ תִּלְמַד רַק בְּפָנַיִם, כִּי אוֹתִיּוֹת מַחְכִּימוֹת וְאֵתָה
נִכְלָל בּוֹ יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה וְכוּ', אַבְל "לְקוּטֵי-מוֹהֲרַנְ"ן"
חֲזֹר חֲזֹר בְּעַל-פֶּה, עַל-כָּל-פָּנַיִם הַשְּׁקֵלָא וְטְרִיאֵי שֶׁל כָּל תּוֹרָה יִהְיֶה
שְׁגוּר עַל פִּיךָ, וְאִז טוֹב לָךְ לְנִצַּח.

הַבְּ"ל...

(ה) אַבְרָךְ, חֲזֹר בְּ"לְקוּטֵי-מוֹהֲרַנְ"ן", כִּי הַגּוּף שִׁיחֵיָהּ בּוֹ "לְקוּטֵי-מוֹהֲרַנְ"ן", הַתּוֹלְעִים בְּקָבֵר לֹא יִגְשׁוּ
אֵלָיו.

(ו) הַמֵּשָׂא וּמִתָּן.

תרד.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר בשלח ה'תשל"ב.

אף טוב וחסד ירדפו לאהובי, אחי ורעי היקר, הפחור החשוב ... נרו יאיר ויזרח לנצח, השותה ממי הנחל הנובע מקור החכמה העליונה היוצאת משלש ראשונות דעתיק וכו'.

מכתבך היקר עכשו פתחתי וקראתיו, וגם מצאתי את הקונטרס ששלחת אלי, ועברתי עליו כלו. אחי היקר! הלא זה מה שאנו מרבים לדבר, איך שצריכים להתמיד מאד מאד בלמוד התורה הקדושה, משניות וגמרא ושלחן ערוך פסדרן דיקא, ובפרטיות בחור צעיר, כמו אמרו חכמינו ז"ל (שבת קנב.): ינקותא פלילא דנרדא, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות תשובה, סימן עג): העבודות שאדם עובד את ה' בימי בחרותו כל יום, ערפן יקר משנים רבות של זקנותו, וכמו שכתוב (איכה ג, כז): "טוב לגבר כי ישא על בנעוריו", כי אז עדין לא התרחק מקול הכרוז דלעילא, כי זה רק כמה שנים שיירד לזה העולם, ועדין זוכרת נשמתו וכו' (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קו), אף בקונטרס הנ"ל חשב לתקן ואינו תקון כלל, כי באמת להיות רופא נפשות צריכים להיות בקי מאד מאד בכל מיני חלאים וכו', ומכל שכן ברוחניות — לרפא נשמות ישראל, זה לא יכול כי אם הצדיק הגדול במעלה נפלאה ונוראה מאד מאד (עין שם, סימן ל), וכמוכא בספורי-מעשיות (מעשה יג, יום ו'), שאמר הבעטליר שמרמז על רבנו ז"ל: "און איך הייל זי", שהוא מרפא את נשמות ישראל וכו'. ומוהרנ"ת ז"ל ה'ה רגיל לומר "אלע ספרים ווילן וועקן נשמות ישראל פון שלאף, אבער זיי האבן נישט די גיציג", הינו כי כל הספרים רוצים לעורר בנני-אדם מהשנה העמקה שנפלה עליהם, אבל אין להם הפלי אמנות לזה, כאשר דבר זה רואים בחוש, אשר

(א) ימי הנעורים עטרת ורדים הם.

(ב) ואני מרפא אותה.

אין עוד ספרים בעולם שיעוררו, יחזקו, יאמצו ויתנו עצות על כל מה שצריך האדם בספרי רבנו ז"ל, ואדרבה על-ידי ספריו הקדושים יזכה להבין בכל הספרים שבעולם, וכן על-ידי ספרי רבנו ז"ל יבנסו בו תשוקה וחשק עצום לעיין בכל הספרים שיש בעולם (עין שיחות-הר"ן, סימן כח), כידוע דבר זה לכל אנשי שלומנו, שעל-ידי ששקדו והתמידו הרבה בספרי רבנו ז"ל, על-ידי-זה נפתחו עיניהם להבין ולראות נפלאות בכל הספרים הקדושים.

והנה כתיב (קהלת ד, א): "ושבתי אני וראיה את כל העשוקים... ואין להם מנחם ומיד עשקיהם כח ואין להם מנחם", ואיתא שהפסוק הזה מדבר מאלו הפוגמים בברית — הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן, שהם נעשקים ונתפסים בכף הקלע, והבעל-דבר מסבב אותם ומשליך אותם בכל פעם לבור עמק יותר, ונופלים לשאול תחתיות ומתחתיו, רחמנא לצלן, ומר ומרור להם מאד מאד, וכבר התרגלו כל-כף בחטא המגנה הזה עד שאין בכחם לצאת מהחשך הזה, אשר גם בגשמיות מכלה את האדם לגמרי, ונוטל מאור עיניו, והבריאות שלו מתמעטת ומתקלקלת כמובא בשלחן ערוך (ארח חיים, סימן רמ, ובאבן העזר, עין שם), ומכל שכן ברוחניות נסתם ונסגר מחו ודעתו לגמרי, ואינו זוכה לחזות ולהסתפל בנעם זיו שכנינתו יתברך, המאירה בכל העולם, מאחר שפגם וקלקל כלי מחו בטמאה זו, רחמנא לצלן, וכל מה שרוצה לברח מתאנה זו, יותר אוחזת ועושקת אותו הקלפה, עד שאין לו כח, ובוכה ומבכה ימי חייו ונעוריו, ואין מי שיעזור לו, כי רחמנא לצלן, מי שנפל בחטא הגרוע הזה, אז חייו מרורים מאד מאד, ומבקש נפשו למות, חס ושלום, ואומר: טוב מותי מחיי, כי כל-כף נעשק כבד בקלפה הזו, בחינת (משלי כח, יז): "אדם עשק בדם נפש עד בור ינוס אל יתמכו בו", אדם שנעשק על-ידי הקלפה המחטאת אותו "בדם נפש" — שמשליך זרעו שהוא דם נפשו, אז "עד בור ינוס" — שיפיל לבור עמק, "אל יתמכו בו" — אין לו כבד במי לבטח, חס ושלום. וזה בעוונותינו הרבים, עובר על הרבה מבני הנעורים, ובפרטיות בעתים הללו,

שְׂגָדָר הַצְּנִיעוֹת נִפְלָה לְגַמְרִי, אֲזִי נִלְפָדִים הַרְבֵּה נַעֲרֵי יִשְׂרָאֵל, וּמַחֵם מִבְּהֵל וּמִבְּלָבָל מְאֹד מְאֹד, וּבִפְנִימִיּוֹת נִפְשָׁם וּבִלְבָבָם מֵר וּמְרוֹר לְהֵם מְאֹד מְאֹד — "אֲזִי לִי מִיּוֹצְרֵי וְאֲזִי לִי מִיּוֹצְרֵי" (בְּרֻכּוֹת סא.), וּמִכָּל שְׂפָן שְׂאִין מַחֵם וְדַעְתָּם מְכַשְׂרִים לְלַמֵּד כָּלֵל, מֵאַחַר שֶׁנִּתְקַלְקְלוּ כְּלֵי מַחֵם וְדַעְתָּם לְגַמְרִי, וְכֹל מֵה שֶׁתֵּאמַר לְהֵם שִׁילְמָדוֹ, לֹא יוֹעִיל לְהֵם כָּלֵל, מֵאַחַר שֶׁנִּתְקַלְקְלוּ כְּלֵיהֶם וְאִינָם שְׁלֵמִים כָּלֵל, כִּי כָל אֱלוֹ הַנוֹתָנִים עֲצוֹת לְלַמֵּד, אִינָם יוֹדְעִים כָּלֵל בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת מֵה שֶׁעוֹבֵר עַל אֱלוֹ הַנְּפִשׁוֹת, וְעַל-כֵּן אֵין בְּעֲצוֹתֵיהֶם שׁוּם מִמֶּשׁ כָּלֵל, כְּמוֹ שֶׁבִּגְשָׁמִיּוֹת אֵין רוּפָא יְכוּל לְחַגֵּר מִתְּנִיּוֹ וּלְרַפָּא אֶת הַחוּלָה, עַד שֶׁיֵּדַע בְּבִרְוֹר שְׂרֵשׁ הַחוּלָאֵת, וְצָרִיף לְשֵׁרֵשׁ אַחֲרֶיהָ מֵהַמְּקוֹם שֶׁהִתְחִילָה הַחוּלָאֵת, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְרַפָּא לְגַמְרִי, וְאַשֶׁר עוֹבֵר עַל בְּנֵי הַנְּעוּרִים מֵה שֶׁעוֹבֵר, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, אֵין שׁוּם רֹאשׁ יְשִׁיבָה וּמִשְׁגִּיחַ יוֹדֵעַ זֹאת, וְאַפְלוֹ אֲבוֹתֵיהֶם שֶׁל בְּנֵי הַנְּעוּרִים, גַּם-כֵּן אִינָם יוֹדְעִים כָּלֵל מֵה שֶׁעוֹבֵר עַל בְּנֵיהֶם, אִיף שֶׁמִּשְׁחִיתִים זֶרַעַם, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, עַל הָאָרֶץ, וְכֹל-כֵּף נִלְכָּדוּ בַּחֲטָא הַחֲמוֹר הַזֶּה, עַד שֶׁאֵין בְּכַחֵם וּבְעֲצוֹתֵיהֶם לְצִאת מִזֶּה, וְאֵין לְהֵם לְפָנֵי מִי לְדַבֵּר וּלְסַפֵּר זֹאת, וּלְגַלוֹת לְפָנָיו אֶת כָּל לְבָבָם הַנִּשְׁבֵּר, בְּאִפְּן שֶׁיִּקְבְּלוּ אִיזוֹ טוֹבָה נְצַחִית לְכָל יֶאֱבָדוֹ לְנֻצַח — בֵּין בְּרוּחָנֵי וּבֵין בְּגִשְׁמֵי.

וְכֹל זֶה — כִּי אֵין לְהֵם מְנַחֵם, שֶׁהוּא הַצְּדִיק הָאֲמֵת, הַמְּנַחֵם הַכֹּל וּמִשְׁמַח הַכֹּל (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ב'), כִּי רַק הוּא יוֹדֵעַ אִיף לְדַבֵּר וּלְרַפָּאוֹת, לְהוֹשִׁיעַ וּלְהַצִּיל אֶת אֱלוֹ הַנְּשָׁמוֹת שֶׁנִּפְּלוּ בְּטִיקְלָא, וְעֲשׂוּקִים בְּשָׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת וּמִתַּחֲתִיּוֹ.

וְעַל-כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לְשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, שֶׁתַּחֲגֹר מִתְּנִיָּה לְרַפָּאוֹת נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, מִלְּבַד הַצְּדִיק הָאֲמֵת הַזֶּה וְתַלְמִידֵי תַלְמִידָיו וְכוּ', אֲשֶׁר קִבְּלוּ דַעְתּוֹ בְּשִׁלְמוֹת, כִּי הוּא אֲשֶׁר נִכְנַס בְּתוֹךְ כָּל הָעֶשֶׂר חוּמוֹת שֶׁמְנַחוֹת שָׁם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הַשׁוֹכְבוֹת שָׁם בְּחֻלְשׁוֹת מֵהַעֲשָׂרָה חֲצִים שֶׁקִּבְּלוּ מֵהַמְּלֶךְ הָאֲכָזֵר, מֵהַסֵּמ"ךְ-מ"ם הַרְשָׁע, שֶׁהַחֲטִיאָן וְטִמְאָן בְּפָגַם הַבְּרִית, שֶׁזֶהוּ כָּלֵל כָּל הַחֲצִים הָאֲרִסִּים שִׁירָה בְּתוֹךְ הַנְּשָׁמָה,

אֲשֶׁר תּוֹרָה בְּנִחָל קַעֲבָא

וְהִיא מְנַחֵת שֵׁם בְּעֶשְׂרֵה כְּתוּרֵין דְּמִסְאַבוּתָא, מְקוּם חֻשְׁפִּי, אֶפְלָה וְצִלְמֹת.

וְהַצְדִּיק מוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ שֵׁם בְּתוֹף עִמְקֵי הַחֻשְׁפִּי וְהַתְרַדְמָה (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרִין, חֶלֶק א', סִימָן ח, וּבְחֶלֶק ב', סִימָן ח), בְּתוֹף הַצְנֹרוֹת שֶׁל הַסְטָרָא אַחְרָא, וְעוֹמֵד וּמַעֲמִיד אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹף בֵּית הַבְּלִיעָה שֶׁל הַסְטָרָא אַחְרָא, עַד שֶׁהִיא מְכַרְחָה לְהַקִּיא אֶת כָּל אֵלוֹ הַנְּפֹשׁוֹת שֶׁבְּלִיעָה, בְּסוּד (אִיּוֹב כ, טו): "חִיִּל בְּלַע וַיִּקְאָנוּ מִבְּטָנוּ יוֹרִישָׁנוּ אֵל", כִּי כָחוּ גְדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד לְהוֹצִיא אֶת כָּל הַחַצִּים, אֶף לְאַחַר שְׁנִזְרָקוּ, שֶׁהוּא יִקְבֵץ וְיִלְקֹט כָּל הַנְּצוּצוֹת וְהַטְּפוֹת שֶׁנֶּאֱבְדוּ כְּבָר מִהָאֲדָם (עֵין שֵׁם, חֶלֶק א', סִימָן קמא), [וְעֵין בְּסִדְוֵר הָאֲרִיז"ל (בְּכֹנֶנֶת חֶקַע בְּשׁוֹפָר) שֶׁזָּהוּ שֵׁם הַיּוֹצֵא מִהַפְּסוּק: חִיִּל בְּלַע וַיִּקְאָנוּ, וְנִרְמַז "וַיִּקְבְּצֵנוּ יַחַד מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ"], שֶׁזָּהוּ עֶקֶר עֲבוֹדַת הַצְדִּיק הָאֵמֶת — לְקַבֵּץ יַחַד נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל, כָּל אֵלוֹ הַנְּשָׁמוֹת אֲשֶׁר נִדְּחוּ וְנִפְלוּ לְעִמְקַי הַחֻשְׁפִּי, הוּא מַעֲלֵם וּמְנַקֵּם וּמְכַנִּיסֵם אֶל תּוֹף הַקְּדוּשָׁה בְּתַכְלִית הַמְדַרְגָּה הָעֲלִיוֹנָה.

אֶף מִחֲמַת שֶׁהַסְטָרָא אַחְרָא יוֹדַעַת זֹאת הַיֵּטֵב, אֲשֶׁר הַצְדִּיק הַיּוֹצֵא מְשַׁלֵּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכוּ', הוּא יָכוֹל לְהַחְזִיר אֶת כָּל הָעוֹלָם לְמוֹטֵב, וְלְהַמְשִׁיךְ הָאֲרֶת וְהַשְּׁגָת אֱלֹקוֹת בְּתַכְלִית הַמְדַרְגָּה הַתַּחְתּוֹנָה וְכוּ', וְיָכוֹל לְהוֹצִיא וּלְתַקֵּן אֶת כָּל הַנְּשָׁמוֹת הַנְּפֹלוֹת בְּיֹתֵר, עַל-פֶּן מִתְפַּשֵּׁט הַבְּעַל-דָּבָר דִּיקָא עֲלָיו לְהַסְתִּירוֹ וּלְהַחְשִׁיכוֹ בְּכָל מִינֵי הַסְתָּרוֹת וְהַעֲלָמוֹת, בְּאִפְּן שֶׁלֹּא יִדְעוּ הָעוֹלָם מִמֶּנּוּ, וּרְשׁוֹת נִתְּנָה לְסְטָרָא אַחְרָא לְהַסְתִּירוֹ וּלְהַעֲלִימוֹ מִכָּל הָעוֹלָם בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה, עַד שֶׁיָּבוֹא בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, וְהוּא יִגְלֶה הָאֵמֶת לְכָל בְּאֵי הָעוֹלָם. אֲבָל לְעַת עֵתָה יֵשׁ בְּחִירָה גְדוֹלָה אִם לְאַחַז אֶת עֲצָמוֹ בְּצַדִּיק, אוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, לְהַתְרַחֵק מִמֶּנּוּ, וְכַח הַבְּחִירָה גְדוֹל כָּל-כָּף, עַד שְׁנִמְצָאִים אֲנָשִׁים שֶׁכֶּבֶר טַעֲמוֹ מְטוֹב הַגְּנוּז הַזֶּה, וְהַרְגִּישׁוּ אֶת נַעַם מְתִיקוֹת עֲרֻבוֹת עֲצוּתוֹ הַקְּדוּשׁוֹת וְדַעְתּוֹ הָאֵמֶתִית, אֲשֶׁר יָכוֹל לְהַצִּיל אוֹתָם מִרְדַּת שַׁחַת, אֶף-עַל-פִּי-כֵן עוֹלִים בְּכָל פַּעַם עַל לִבָּם

וְדַעְתֶּם קִשְׁיוֹת וּסְפָקוֹת, אוֹלֵי טוֹב יוֹתֵר לְהִתְרַחֵק וְכוּ', אוֹלֵי כָּל הָעוֹנֵן הַנּוֹרָא וְהַנְשָׁגֵב הַזֶּה אֵינוֹ בְּשִׁבְלֵי וְכוּ', הֲלֹא אֵין אֲנִי רוֹאֶה אֶת הַרְבֵּי וְכוּ', וְכַדוּמָה קִשְׁיוֹת וּסְפָקוֹת וּבִלְבוּלִים, אֲשֶׁר עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וּבִפְרָט עַל אֱלוֹ שֶׁפָּכַר נִכְשְׁלוּ בַּפֶּגֶם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן.

וְעַל-כֵּן הַמְשַׁפֵּיל עַל דְּבַר אֱמֶת, צְרִיף לְהִתְיַשֵּׁב — הֲלֹא סוּף כָּל סוּף רְאִיתִי כְּכֹר וְהַרְגַּשְׁתִּי כְּכֹר מְעַט מְזַעִיר נֶעֱם, עֲרֹבוֹת עֲצוּתוֹ הַקְּדוּשׁוֹת וְכוּ', וְעַל-כֵּן עָלִי לְזֶרֶק מִמֶּנִּי אֶת כָּל הַקִּשְׁיוֹת, הַסְּפָקוֹת וְהַבִּלְבוּלִים, וְלִקְיָם בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת עֲצוּתוֹ הַקְּדוּשׁוֹת וְהַנּוֹרָאוֹת, אִף שְׂאֵינִי מִבֵּין הַרְבֵּה דְּבָרִים, כִּי בְּאֵמֶת לְפִי מַחִי הַפְּגוּם וְהַמְּגַשֵּׁם, כִּי רְאוּי לִי שְׁלֹא אָבִין הַרְבֵּה דְּבָרִים וְכוּ', וּכְכֹר אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (תַּיִּ-מוֹהַר"ן, סִימָן שֵׁטו): מִי שֶׁזָּכָה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו, וְאֶפְלוּ עוֹבְרִים כַּמָּה שָׁנִים וְאֵינוֹ נֶעְתָּק, וְעוֹלָה מִמְדַּרְגָּתוֹ לְמַדְרַגָּה עֲלִיוֹנָה מִמֶּנָּה בִּירְאֵת שָׁמַיִם, רַק הוּא עוֹמֵד בְּמַדְרַגָּתוֹ הַרְאֵשׁוֹנָה כְּבִתְחִלָּה, וְאֶפְלוּ אִם נִדְּמָה לוֹ, שֶׁהוּא גְרוּעַ יוֹתֵר מִבְּתַחֲלָה, חַס וְשְׁלוֹם, אִף-עַל-פִּי-כֵן הִתְקַרְבוֹת בְּעֲצָמָה שֶׁמְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק, הֵיא גַם-כֵּן טוֹבָה מְאֹד מְאֹד, וְאִם לֹא הָיָה מְקַרֵּב לְצַדִּיק, בְּוַדָּאֵי הָיָה גְרוּעַ עוֹד יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כַּאֲשֶׁר דְּבַר זֶה אָנוּ יוֹדְעִים בְּבִרוּר, כָּל אֶחָד כַּאֲשֶׁר מִבֵּין זֹאת בְּעֲצָמוֹ, וְאִם יִהְיֶה חֲזָק בַּהִתְקַרְבוֹת אֵלָיו ז"ל, בְּוַדָּאֵי סוּף כָּל סוּף יִזְכֶּה לְבוֹא בְּזֶה הָעוֹלָם לְשִׁלְמוֹת תְּקוּנָתוֹ הַנִּצְחָתִי וְכוּ'. וְכֵן אָמַר, שֶׁדְּבַר זֶה בְּעֲצָמוֹ, שֶׁזָּכָה לְהִיֹּת נִמְנָה עִם חֲבוּרָה חֲבִיבָה וְאֶהוּבָה כְּזוֹ — חֲסִידֵי בְּרִסְלָב, אֲנָשִׁים כְּשָׂרִים וִירָאִים, הַמְקַרְבִּים אֵלָיו ז"ל, זֶהוּ גַם-כֵּן טוֹב וְיָקָר מְאֹד מְאֹד בְּלִי שַׁעוֹר, וּמְכַל שֶׁכֵּן כֶּשֶׁהוּא בְּעֲצָמוֹ גַם כֵּן עוֹבֵד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲזִי הָעֲבָדוֹת וְהַמְעַשִּׂים טוֹבִים שְׁלוֹ בְּאִים וְנִכְלָלִים מִמִּילָא בְּתוֹךְ הַשְּׁתַּפּוּת, וְאֲזו טוֹבָה לוֹ וּלְכָל הַחֲבָרִים וְכוּ'.

אֲחֵי הַיָּקָר, חֲמֻדַּת לְבָבִי, אֲשֶׁר אֶהְבַּת עוֹלָם אֶהְבְּתִיד, אֶהְבָּה שְׂאֵינָה תְּלוּיָה בְּשׁוּם דְּבַר וְכוּ', וּכְכֹר הַרְבֵּנוּ לְדַבֵּר וּלְשַׁיַח יַחַד, אֲשֶׁר הָעֵקֶר וְהַיְסוּד בְּדַרְכֵי וּבְתַקוּנֵי רַבֵּנוּ ז"ל הוּא "תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת",

שְׁתִּיחַד לְעֲצֻמָּךְ מְקוֹם מִיחַד, מְקוֹם פְּנוּי, שְׁאִין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, וּתְפָרֵשׁ שִׁיחַתְךָ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וּתְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁתִּזְכֶּה לְצֵאת מֵהַחֲשֵׁךְ הַגָּדוֹל שֶׁנִּלְכַדְתָּ בוֹ, וְחֲמָנָא לְצֻלֵן, וְתִרְחִיב אֶת הַדְּבִיב מְאֹד מְאֹד בְּזֶה בְּכַמָּה מִיָּנִי טְעָנוֹת וּפִיּוּסִים וְהַפְּצָרוֹת, וְלִמְעַן הַשֵּׁם לְטוֹבְתְךָ הַגְּשָׁמִית וְהַרוּחַנִית, תִּהְיֶה עֶקְשָׁן גָּדוֹל עַל דְּבָר זֶה מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְאָף שֶׁבְּתַחֲלָה יִהְיֶה לְךָ עַל זֶה כָּל מִיָּנִי כְּבִדּוֹת שֶׁבְּעוֹלָם וּמַחְשָׁבוֹת, בְּלִבּוּלִים וּמְנִיעוֹת וְכוּ'. אַחִי, אַחִי! אַל תִּהְיֶה בְּטָלָן, חֵס וְשְׁלוֹם, וְרוּץ וּבִרְחַ לְךָ עֲכָשׁוּ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, כִּי אֵי אֶפְשֶׁר לְצֵאת מֵהַחֲשֵׁךְ הַזֶּה פָּגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה כִּי אִם עַל-יְדֵי רַבּוּי שִׁיחוֹת וּתְפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת, כִּי עַל-יְדֵי הַתְּמַדַּת הַתְּפִלָּה תִּזְכֶּה בְּרַבּוֹת הַיָּמִים שִׁיפְתָּחוּ מִחֶךְ וְדַעְתְּךָ, וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְגַּדֵּל וְיִתְעַלֶּה שְׁכָלְךָ עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְמַח חֲרוֹת וְלִישׁוּב הַדַּעַת נִפְלָא וְכוּ', וְתִזְכֶּה לְלַמַּד תּוֹרָה בְּתִשׁוּקָה וּבְהַתְּעוֹרְרוֹת וּבְחִיּוֹת חֲדָשָׁה בְּלִי שׁוּם קוּוִי שְׂכָר כָּלֵל רַק מִחֲמַת אֲהַבַת הַתּוֹרָה, שֶׁתִּפְגַּס אֶצְלְךָ חֲמִידוֹ דְּאוֹרֵי־תַּאֲלִי, וְכָל זֶה זוֹכִים עַל-יְדֵי שְׁלֵמוֹת הַהַתְּקַרְבוֹת אֵל זֶה הַצַּדִּיק הַרוֹפֵא נְפֹשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלֵאחֹז אֶת עֲצֻמוֹ בְּיַחַד עִם תְּלַמִּידוֹ הַיְקָרִים הַהוֹלְכִים בְּדַרְכָּיו, וְעַל-יְדֵי שְׁקִידָה רַבָּה בְּסִפְרָיו הַקְּדוּשִׁים.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלַקְנוּ שְׁזָכִינוּ לִידַע מְאֹד גָּנוּז כְּזֶה, אֲשֶׁר בְּמַהְרָה יִתְגַּלֶּה לְכָל בָּאֵי הָעוֹלָם, וְהַכֵּל יִפְתָּחוּ פִּיהֶם וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (צְפַנְיָה ג, ט): "כִּי אֲזֶ אֶהְפֹּךְ אֶל הָעַמִּים שׁוֹפָה בְּרוּרָה לְקֹרֵא כָּלֵם בְּשֵׁם ה'", וַיִּקְרָא "וּמִלֵּאָה הָאֶרֶץ דַּעַה [לְדַעַת] אֶת ה'" (יְשַׁעְיָה יא, ט).

וּמִחֲמַת טְרִדוֹתֵי הַרְבִּים בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, הַהִכָּרַח לְקַצֵּר.

יְדִידְךָ הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

תרה.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר יתרו ה'תשל"ב.

אף טוב וחסד ירדפו לאהובי, ידידי היקר, הבחור ... גרו יאיר ויזרח, הרוצה לשנות ממני הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו.

הנה אמרתי להשיב לך על מקצת שאלותיך, ומכמה טעמים ארשם את זה בדרך כלל, ואתה תוציא מזה תשובה על כל שאלה בפרטיות.

אחי היקר! חזק ואמץ מאד מאד לשפח כל מה שעבר עליך עד עכשו, ותתחיל מחדש להפנס אל תוך שערי הקדשה, שהיא היא האמונה הקדושה, כי כשאדם זוכה לשלמות ברור וזכוף האמונה שאין בלעדיו יתברך כלל, ודומם, צומח, חי, מדבר, הכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ואין שום ברירה יכולה להיטיב לך או, חס ושלום להרע לך, כי הכל משגח ממנו יתברך, וכשיודע ידיעה זו, אז נגאל מכל צרותיו והרפתקאותיו שעוברות עליו מאחר שהכל משגח ממנו יתברך. ואיך זוכים להגיע לאמונה מזככת כזו, שיראה מהכל רק את החיות אלקות שיש בכל דבר? זה זוכים על-ידי תפלה

והתבודדות, שיהיה מיחד לעצמו מקום מיחד שאין שם בני-אדם, ויפרש את כל שיחתו ואת כל אשר עובר עליו אליו יתברך, פֶּאֶשֶׁר יִדְבַר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ בְתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת גְּמוּרָה מְאֹד מְאֹד בְּלִי שׁוּם עֲקוּמוּמִיּוֹת וְשִׁכְלֵ עֲצָמֵי כָּלֵל, רק פתינוק קטן הבוכה לפני אביו שִׁמְלֵא חֲפָצוֹ וְכוּ'. וְכָל מֵה שְׁיִרְבֶּה בָּזֶה, אִף שֶׁבְּחִלָּה יִדְמֶה לוֹ שֶׁאֵין מִי שִׁישְׁמַע אֵלָיו, חֵס וְשְׁלוֹם, עַל-כָּל-פָּנִים אִם יִהְיֶה עֲקָשָׁן, אִזּוֹ יִזְכֶּה אַחֲר־כֶּף לְמֵה שְׁיִזְכֶּה "עֵינַי לֹא רָאִתָּה" וְכוּ'.

והנה יסוד היסודות ועקר הכל בעבודת השם יתברך, שִׁסְתַּכַּל הָאָדָם תָּמִיד עַל עֲצָמוֹ, וְיִרְאֶה וְיִשְׁתַּדֵּל רַק לְתַקֵּן וּלְהַשְׁלִים אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת, כִּי דָרָךְ הַבְּעַל-דָּבָר שֶׁמְתַלַּבֵּשׁ בְּמִצְוֹת, כְּאֵלוֹ עָלָיו מְטִיל לְתַקֵּן אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְעַל-יְדֵי-זֶה עוֹבְרִים עָלָיו בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף יָמִים וְשָׁנִים בְּחֻשָׁף וּבְרִיק, וּמְאוּמָה לֹא יֵשֵׂא בְעַמְלוֹ, הֵן אָמַת שֶׁהָאָדָם מַחִיב לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ בִּירְאֵת שָׁמַיִם כְּאֲשֶׁר אָנוּ מְזַהְרִים עַל זֶה בְּיוֹתֵר מֵרַבְּנוֹ ז"ל, וְאָמַר שֶׁהוּא תַקּוּן גְּדוֹל וְכוּ', אִף צְרִיף לְהַשְׁכִּיל עַל דָּבָר זֶה מְאֹד מְאֹד לִידַע אִיךָ לְדַבֵּר, מְתִי לְדַבֵּר וְעַם מִי לְדַבֵּר, וְדָבָר מְקַבֵּל הוּא אֲצֵל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו לֹא לְחַפֵּשׁ חֲסִידִים חֲדָשִׁים, רַק לְהַפִּיץ אֶת הַסְּפָרִים בְּעוֹלָם, וְאִם אֶחָד בָּא אֵלָיךָ וְרוֹצֵה לְדַבֵּר עִמָּךָ מֵרַבְּנוֹ ז"ל, אִזּוֹ תִפְנֶה מְכַל עֲסָקֶיךָ הֵן הַרוּחָנִיִּים וְהֵן הַגְּשָׁמִיִּים, וְדַבֵּר עִמוֹ אֲרַכּוֹת וּקְצָרוֹת, עַד שֶׁתִּזְכְּהוּ שְׁיִוָּרְמוּ וְיִגְבְּהוּ דַעְתוֹ וּמַחוֹ.

וְעֵינַי בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (פְּרִיָּה וּרְבִיָּה, הַלְכָה ה', אוֹת טו), עַל-פִּי מֵה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (קְדוּשֵׁין ב:): אֵין הָאִשָּׁה נִקְנִית אֶלָּא מִדַּעְתָּהּ, כִּי אִישׁ הוּא בְּחִינַת הַשְּׁגָחָה, וְאִשָּׁה הִיא בְּחִינַת טָבַע, וְזֶהוּ עֵקֶר הַיְחֻוד, לִידַע כִּי "ה' הוּא הָאֱלֹקִים" (מְלָכִים-א יח, לט), שְׁגָם הַטָּבַע הוּא כֶּסֶף

להשגחה, וְזֶה עֵקֶר עֲבוֹדַתְנוּ — לִיחַד וּלְזוּג בְּכָל דְבָר אֶת הַמַּדּוֹת
הָעֲלִיוֹנוֹת, שְׁזֶה בְּחִינַת יְחִיד וְזוּג כָּל הָעוֹלָמוֹת, לִידַע שְׁבָכָל דְבָר
גְּשָׁמִי יֵשׁ אֱלָקוֹת הַמְּחִיָּה וּמְהִיָּה אֶת הַדָּבָר, וּבְאִפֶּן זֶה הוּא מַעֲלָה
אֶת זֶה הַדָּבָר לְשֵׁרְשׁוֹ הָעֲלִיּוֹן, וְאֵל דְבָר זֶה צְרִיכִים לְקָרֵב בְּגַי־אָדָם
לְהַכְנִיס בָּהֶם זֹו הַדַּעַת, כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים (עֵיִן לְקוּשִׁי־מוֹהֲרָן, חֶלֶק
ב', סִימָן ז), שִׁיְהִיָּה הָעוֹלָם מְמַלָּא וּמִיִּשָׁב בְּבִגְי דַּעָה, אִף "אֵיִן הָאִשָּׁה
נִקְנִית אֶלָּא מִדַּעֲתָהּ", שְׂאִי אֶפְשָׁר לְקָרֵב אוֹתָם הַכְּרוּכִים אַחֵר הַטָּבַע,
כִּי אִם מִדַּעֲתָם וּרְצוֹנָם, כִּי מִי שְׂאִינּוּ רוּצָה בְּאֶמֶת רַק רוּצָה לְפָרֵק
מִמֶּנּוּ עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם, וּבְהַפְקָרָא נִיחָא לִיהִי^א (גִּטִּין יג.) לְהַטּוֹת דַּעֲתוֹ
אַחֲרֵי הַהֶבֶל חֻכְמַת הַטָּבַע, אִי אֶפְשָׁר לְקָרְבוּ כָּלֵל וּלְהַטּוֹתוֹ מִדַּרְכּוֹ
הַרְעָה, וְעֲלִיו נֶאָמַר (מְשָׁלִי ב, יט): "כָּל בְּאִיָּה לֹא יִשׁוּבוּן וְלֹא יִשְׁגִּיגוּ
אַרְחוֹת חַיִּים", וּבְכַתִּיב (שֵׁם כג, ט): "בְּאֲזַנֵּי כָּסִיל אֵל תִּדְבָּר, כִּי יְבוּז
לְשַׁכַּל מְלִיךָ וְכוּ', עֵיִן שָׁם; וְעַל־כֵּן כְּשָׂבָא לְדַבָּר עֲמָךְ וּלְקַבֵּל דְבָרִים
— תִּשְׁפִּיעַ לוֹ, וְתַכְף־וּמְיָד תַּחֲזֹר אֶל לְמוּדָךְ וְהַתְּבוּדוֹתָךְ, כִּי "מִיִּנּוּ
כָּצַל עוֹבֵר" (תְּהִלִּים קמד, ד), וּמָה שְׁחוֹטְפִים בְּזֶה הָעוֹלָם תּוֹרָה וּמִצְוֹת
וּתְפִלָּה, זֶה חֶלְקוֹ לְנִצַּח נְצַחִים.

וּכְבָר סִפֵּר וּדְבָר עֲמָנוּ רַבְּנוּ ז"ל הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד מַעֲנִין שְׁלֵמוֹת
מַעֲלַת הַתָּמָה הַקְּדוּשׁ (עֵיִן סְפוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה ט'), שֶׁהֵלֶךְ כָּל יָמָיו
בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת, וְלֹא הִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, אִף
הַטּוֹבִים מִמֶּנּוּ בְּאֱלָפִים וּבְרַבּוֹת מְדַרְגּוֹת, מְכַל שֶׁכֵּן עַל הַנְּמוּכִים
מִמֶּנּוּ, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, רַק אָמַר: "זֶה מַעֲשֵׂה שְׁלִי וְזֶה מַעֲשֵׂה שְׁלוֹ",
כְּמוֹ־כֵן אָנוּ צְרִיכִים לִילָף, לְכַלֵּי לְבַלְבֵּל עֲצָמָנוּ כָּלֵל מֵאַחַר יְהִיָּה אִיף

א) וּבְהַפְקָרוֹת נַח לוֹ.

אֲשֶׁר תִּרְה בְּנַחֵל קִעִז

שְׂיֵהִיָּהּ, "כִּי יִכּוֹל לִהְיוֹת שֶׁהָאֲחֵר עוֹמֵד בְּאֵלְפִים וּבְרַבְכוּת מְדַרְגּוֹת יוֹתֵר מִמֶּנִּי", וְעַל-כֵּן כָּלֵךְ מְדַרְךְ זֶה לְחֹשֶׁב תְּמִיד עַל אַחֲרִים, וְהֶעֱקָר תִּהְיֶה תְּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְתִרְקֹד מִחֲמַת שִׂמְחָה, וְתַחֲיֶה אֶת עֲצָמְךָ עִם כָּל נִקְדָּה וְנִקְדָּה שֶׁתִּמְצָא בְּעֲצָמְךָ, וְאִף שֶׁבְּנֵי-אָדָם חוֹשְׁבִים שֶׁאֲתָה חֹסֵר דַּעַת, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, "וְלִשְׂמִיחָה מֵה זֶה עֲשֵׂה" (קִהְלַת ב, ב), כִּי רַב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִכּוֹלִים לְשִׂמְחַ נְפֹשָׁם מֵרַבּוּי הַנִּקְדוּת הַטּוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם, אִף שֶׁהֵם כְּמוֹ שֶׁהֵם, אִךְ הַבְּעַל-דָּבָר מְשַׁלֵּיךְ עֲלֵיהֶם בְּכָל פַּעַם מְרִירוֹת הַמְרִירוֹת וְעֲצָבוֹת וּמְרָה שְׁחוּרָה, עַד שֶׁנִּדְמָה שֶׁאֲפֹסָה תִקְנוֹתָם, חֵס וְשְׁלוֹם, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁאֲחַד מְשִׂמְח אֶת עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, מִסְתַּכְּלִים עָלָיו כְּמִשְׁגָּע, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי "וְסָר מֵרַע מִשְׁתוֹלֵל" (ישעיה נט, טו) בְּעֵתֵים הַלְלוּ, וְכֵן בְּסִפְרֵי הַמִּדּוֹת (אוֹת אֲמַת, סִימָן ל): לְפִי הַרְחִיק מִהֶאֱמַת, כֵּן מִחֲזִיק אֶת הַסּוּר מֵרַע לְשׁוֹטָה; וְעַל-כֵּן מִי שֶׁרוֹצֶה לְחוּס עַל נַפְשׁוֹ, צָרִיךְ לְהִתְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד לִהְיוֹת שִׂמְח וְטוֹב לֵב תְּמִיד, וְיִרְגֵּיל עֲצָמוֹ לְלַכֵּת תְּמִיד בְּפָנִים שׁוֹחֲקוֹת, אִף שֶׁלְּבוֹ שְׁבוּר כְּחֶרֶס הַנֶּשֶׁבֶר וְיִרְקֹד בֵּינוֹ לְבֵין עֲצָמוֹ הַרְבֵּה רְקוּדִים, וְהַכֹּל בְּהִצְנַע גְּדוֹל, וְאִף-עַל-פִּי-כֵן אֵל יִתְבַּיֵּשׁ מִפְּנֵי הַמְּלַעֲיָגִים. וְתִדַּע שֶׁבְּמִצְוֹת הַשְּׂמִיחָה צָרִיכִים לְהִתְחַזֵּק יוֹתֵר מִהַכֹּל, כִּי עַל זֶה מִתְגַּבֵּר הַבְּעַל-דָּבָר יוֹתֵר מִהַכֹּל, וּמִוִּהְרֵן"ת וְ"ל אָמַר פַּעַם לְאֲחַד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו: אִם הִיִּית תְּמִיד בְּשִׂמְחָה, לֹא הִיִּית רוֹאֶה פָּנֵי גֵיהֲנוֹם, וְכֵן אָמַר פַּעַם לְאֲחַד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו: "אִיךָ גֵיב דִּיר אַרוּיס אֲתִקוֹן תְּשׁוּבָה דוּ וְאַלְסֵט טֵאנְצֵן אֲלַע טֵאג"ב, וּכְבָר אָמַר לְנוּ רַבְּנוּ וְ"ל, כִּי עַל-יְדֵי שִׂמְחָה מֵחוּ הוּא בְּעוֹלָם הַחַרוֹת וּמֵיִשְׁב מְאֹד, וְעַיִן בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֲלֵק ב', סִימָן י', וּבְעוֹד הַרְבֵּה מְקוֹמוֹת מֵאַרְיֵךְ לְדָבָר מְקַדְּשֵׁת הַשְּׂמִיחָה, אֲשֶׁר יִכּוֹלִים לַעֲשׂוֹת מִזֶּה קוֹנְטְרָס שְׁלָם, אִךְ אֵין הַפְּנָאִי מֵאֲפֹשֶׁר זֹאת.

גַּם צָרִיךְ לִידַע, אֲשֶׁר עָקָר הָאָדָם הוּא הַמְּחַשְׁבָה, וּבְמִקּוֹם

(ב) אֲנִי נוֹתֵן בְּעִבְרוּךְ תִּקְוֹן תְּשׁוּבָה, שֶׁתִּרְקֹד בְּכָל יוֹם.

שְׁהַמְחֵשְׁבָה חוֹשֶׁבֶת, שֵׁם כָּל הָאָדָם (שֵׁם, חֶלֶק א', סימן כא), וְכִדֵי שְׂיִזְכָּה
 שְׁמַחְשִׁבְתוֹ תִּהְיֶה תְּמִיד מְשׁוֹטְטֶת בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, לִיְחַד יְחֻדִים
 קְדוּשִׁים, זֶה תְּלוּי כְּפִי שְׁמַקְדֵּשׁ אֶת כְּלֵי הַמַּחִין, שָׁהֵם: "הַעֲיִנִים,
 הָאָזְנִים, הַחֹטֵם וְהַפֶּה".

א. לְהִזְהַר מְאֹד מְאֹד לְכָלִי לְדַבֵּר שׁוֹם דְּבוּר שְׂאִינוּ מְכַרְח, וְיִקְבֵּל
 עַל עֲצֻמוֹ גָּדֵר חֲזָק, שְׁלֵעוֹלָם אֶל יִתְחִיל לְדַבֵּר עִם אַחֵר, רַק אִם
 יִשְׁאַלְהוּ אֶחָד אֵיזָה דְּבַר, יַעֲנֶהוּ בְּקִצּוֹר. ב. לְהִזְהַר מְאֹד מְאֹד מִכַּעַס
 וּמְקַפִּידוֹת יְהִי אֵיךְ שִׁיְהִי לֹא יִקְפֹּץ וְיִכְעַס, כִּי אֵין בְּלַעֲדֵיו יִתְבַּרֵּךְ.
 ג. וְכֵן יִשְׁמַר מְאֹד מְאֹד אֶת אָזְנוֹ לְכָלִי לְהִשְׁמִיעַ בָּהֶם דְּבָרִים בְּטָלִים,
 וְלַעוֹלָם לֹא יִלֶּךְ בְּמוֹשֵׁב לְצִים וּבְמִקוֹם קְבוּץ בְּגִי-אָדָם, וְדַע לֶךְ שְׁמָה
 שְׂאֵתָה צְרִיךְ לִידַע יְבוֹאוּ וְיִגִּידוּ לֶךְ בְּבִיתְךָ. ד. יִשְׁמַר מְאֹד מְאֹד
 אֶת עֵינָיו לְכָלִי לְהִסְתַּפֵּל עַל נָשִׁים, וְכֵן כָּל מְקוֹם רַע הַמְּבִיא לִידֵי
 הַרְהוּרִים רָעִים. וְכִשְׁיִקְדֵּשׁ אֱלוֹ הַכִּלִּים, אֲזִי יִמְשֵׁךְ עָלָיו אֹר עֲלִיּוֹן
 וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד, וְיִאִירוּ עָלָיו תְּמִיד הַשְּׂמוֹת: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן.

וּמַחֲמַת טְרוּדוֹתֵי הַרְבִּים עֲכָשׁוּ, וְהָיוֹת שְׂכָרְךָ דְּבַרְנוּ יְחַד הַרְבֵּה
 מְאֹד, עַל-כֵּן אֶקְצֹר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

תרו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר תְּרוּמַה ה'תשל"ב.

אף טוב וחסד ירדפו אל אהובי, אחי היקר, חמדת לבבי, האברך המשתוקק לעבודת השם יתברך על-פי דרך האמת שקבלנו מהנחל הנובע מקור החכמה העליונה, היוצא משלש ראשונות דעתיק וכו' ... גרו יאיר ויזרח.

מכתבך הארוך היום קבלתי, וחשתי ולא התמהמהתי להשיבך תקף-ומיד כרצונך, אף שטרדותי עלו ראש, ואני מסבב בתלאות רבות, השם יתברך ירחיב לי.

אחי היקר! חזק ואמץ מאד מאד, כי בזה העולם צריכים להתחזקות בכל יום ויום ובכל שעה ושעה מחדש, כפי התפשטות החשך והקלפות המסבבות את אור האין סוף ברוך הוא, כי באמת אין בלעדיו יתברך כלל, כי בכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, והכל משגח בהשגחה פרטי פרטית, כמאמרם (חלין ו): אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם-כן מכריזין עליו מלמעלה, אבל ההכרח היה כביכול כדי שיהיה קיום לעולם להתלבש בצמצומים שונים, עד שנדמה לדבר נפרד לגמרי, חס ושלום, אבל באמת אין בלעדיו יתברך כלל, וכל מה שהעין רואה: דומם, צומח, חי, מדבר, אינו כי אם אלקות גמור, שנתלבש בלבוש כזה, ואף שיש הרבה דברים שאין אנו מבינים מה ולמה נבראו, כמו רבוי הערלים כל-כף, אבל כבר אמר לנו רבנו ז"ל (שיחות-ה"ן, סימן קיח), שפך ראוי לנו שלא נבין, כי איה נחפץ בדעת מגשמת כמונו להבין דרכיו יתברך וכו', עיין שם.

וְהִנֵּה כְּשֶׁתִּזְכֶּה לְקִשֵּׁר בְּדַעְתְּךָ בְּקִשְׁרֵי אַמִּיץ הַנְּחָה וַיִּדְיַעַה זֶה, אֲזִי
 יִמְתְּקוּ מִמֶּךָ כָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, כִּי הָעֵקֶר מַה שְּׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם
 הוּא רַק מִחֲמַת שְׁחַס וְשְׁלוֹם, עֵקֶר אֵת עֲצָמוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְנִדְמָה לוֹ
 בְּכָל דְּבָר, שֶׁהִפְלֵ טֹבֵעַ, חַס וְשְׁלוֹם, וְאֲזִי שׁוֹרָה עָלָיו מִדַּת הַדִּין, כִּי
 אֵלֵקִי"ם גִּימְטְרִיָּה הַטֹּבֵעַ כִּיִּדְוֵעַ, וְלִהְפֹּךְ כַּאֲשֶׁר חוֹקֵק בְּדַעְתּוֹ שְׂאִין
 בְּלִעְדָּיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְכָל מַה שְּׂאֲנִי רוֹאֶה וְשׁוֹמֵעַ וּמְרַגֵּשׁ, הִפְלֵ
 אֵלֵקוֹת גָּמוּר, אִף שֶׁכַּמָּה פְּעָמִים אֲנִי רוֹאֶה שֶׁהִפְלֵ מִתְּנַהֵג בְּתַכְלִית
 הַהִפּוּף, כִּי הִרְשָׁעִים גְּדֻלִים וּמְצַלִּיחִים וְעוֹשִׂים פְּרוֹת וְכוּ', מַה לִּי
 וְלָהֶם, זֶה בְּעֲצָמוֹ רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ שִׁיְהִיָּה כֹּף, וְזֶה עֵקֶר הַנְּסִיּוֹן, שְׂמִנְסִים
 אֵת הָאָדָם לְרֵאוֹת אִם יִבְרַח אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ מִכָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלָיו.
 וְכִמוֹ שְׁנִתְנַסָּה אַבְרָהָם אֲבִינוֹ, שֶׁכָּל הָעוֹלָם כָּלוּ כְּפָרוּ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ,
 וַיֵּשְׁבוּ שְׂקִטִים וְשְׂאֲנָנִים וּבְטוּחִים עַל אֲרָצָם וּמוֹלְדָתָם, וְאִין חֶסֶר
 לָהֶם מְאוּמָה, וְהוּא אַבְרָהָם אִין לוֹ כָלוֹם, וְצָרִיךְ לְלוֹת מְמוֹן אֲצֵל זֶה
 וְזֶה, כִּי אַבְרָהָם הָיָה בְּעַל חוֹב גְּדוֹל (עֵין בְּפִרוּשׁ רַש"י), וּמְכָרַח לְלֶכֶת
 נַע וְנָדָה, וְהִפְלֵ מְבִזִים אוֹתוֹ וְצוֹעֲקִים אַחֲרָיו: אֵתָּה מִין, וּבִשְׂבִילֵךְ
 עוֹבְרוֹת כָּל הַצָּרוֹת בְּעוֹלָם, וְכֵן לְכָל אֶחָד יֵשׁ בְּנִים וּבָנוֹת, וְלוֹ אִין
 כָּלֵל, וְעוֹד צָרוֹת מְצָרוֹת שׁוֹנוֹת, שְּׁעָבְרוּ עָלָיו כָּל הָעֲשָׂרָה נְסִיווֹת,
 אִף-עַל-פִּי-כֵן אֲבִינוֹ אַבְרָהָם הָיָה חֲזַק מְאֹד מְאֹד בְּאַמוּנָה, אֲשֶׁר אִין
 בְּלִעְדָּיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהִפְלֵ מִתְּנַהֵג כְּרְצוֹנוֹ הַפְּשׁוּט, וְאִין אֶחָד יְכוֹל
 לְהִיטִיב לִי אוֹ, חַס וְשְׁלוֹם, לְהִרַע לִי, וְאִין לִי לַעֲשׂוֹת שׁוֹם דְּבָר,
 רַק לְדַבֵּק עֲצָמִי בְּאוּרוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּשִׁירוֹת וּבְתַשְׁבְּחוֹת, וְאִף שְׂבִין כֹּף
 הוּא רוֹאֶה שְׁנִתְהוּהָ עִמּוֹ תַכְלִית הַהִפּוּף, חַס וְשְׁלוֹם, כְּמוֹ אַבְרָהָם
 שְׂמוֹלִיכִים לְהִשְׁלִיכוֹ לְכַבֶּשֶׁן הָאֵשׁ, מַה בְּכֹף, זֶה רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִם
 יְהִיָּה בְּרְצוֹנוֹ שְׂאֲנָצֵל, אֲזִי אִף שְׂאֵשֶׁב בְּתוֹךְ הָאֵשׁ, גַּם-כֵּן אֲנָצֵל.

הַכָּלֵל, אֲחִי הַיָּקָר, חֲמִדַת לְבָבִי, יֵשׁ הַרְבֵּה לְדַבֵּר, וְהָעֵקֶר לְזַכֹּר
 מַה שֶּׁהִזְהִירָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (עֵין שִׁחוֹת-הַר"ן, סִימָן לג): אֲצֵלִי הָעֵקֶר הוּא
 אֲמוּנָה, שְׂצָרִיכִים לְהִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד בְּאַמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, לִידַע,
 לְהוֹדִיעַ וּלְהוֹדֵעַ אֲשֶׁר אִין בְּלִעְדָּיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהִפְלֵ לְכָל דּוּמָם,
 צוּמַח, חִי, מְדַבֵּר, הִפְלֵ עֲצָם עֲצָמִיוֹת חִיוֹת אֵלֵקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ מִמֶּשׁ,

ועל-ידי-זוּה בעצמוּ ימתקוּ ממנוּ כָּל הדינים, הצרות והיסורים שעוברים עליו. ולהגיע לשלמות ברור וזכוּף האמונה, שעל-ידי-זוּה יזכה לגאֵלה נצחית, ויהיה חי לעולם מאחר שיזכה להכלל בוּ יתברך, העקר הוא — קדשת השבעה גרות. העינים — לראות בכל דבר רק הפנימיות שבכל דבר, שהוא עצם אלקותו יתברך המחיה והמהנה את זוּה הדבר, וכן לקדש ולטהר מאד את האזנים, לכלי להשמיע לאזניו שום דברים בטלים, חס ושלום, ולעולם אל יתערב בעסק שאינו שייך לו, ואל ילך אל מקום שמוצא אספת בני-אדם המדברים, כי מה שהוא צריך לידע, יבואו ויגידו לו בביתו, ואם אין מגלים לו זאת, ידע שאינו צריך לדעת דבר זה כלל, ובכלל טוב מאד לישב בכדידות ולעסק רק בתורה, בתפלה ובחדושין דאורייתא, כי מינו כצל עובר, עכשוּ אנחנו כן ועוד מעט נצטרך לחזר למעלה אל שרשנו וכו', על-כן איך יהיה לנו זמן פנוי לבלות בקבוצות בני-אדם יושבי קרנות, ואם כבר נשמעו לאזניך דברים אפלו של ערל, תדע שבנדאי משמיעים לך כרוזים, התעוררות והתחזקות להתקרב אליו יתברך.

והיום בבקר נסעתי עם עוד כמה אנשים בטקסי, והיה הנהג ערל, והתקוטט עם אחד, כי הלה רצה להראות לו הדרך היכן לנסע, והוא צעק שיודע בעצמו הדרך, ובין כך נתהנה ריב ביניהם, ומכלל דברי הערל הוצאתי דבורים אלו: "כל אחד התרגל כבר בדרך, עד שנדמה לו שאין דרך קלה מזו", "אפלו אחד בא ורוצה להראות לו דרך קלה, אינו שומע לו, כי כל-כך נתרגל בדרך", "אין אפה יודע שהזמן יקר מאד מאד, ואי אפשר לקנותו בשום מון שבעולם", "ראה וגם ראה איך אפה מבלה ומבטל את הזמן היקר בפטפוטי דברים שאינם מעלים ומורידים כלל", ואף שהערל לא התפוג דבורים אלו כלל רק בזלזול אמרם, אבל אם מטים את האזן היטב, ויודעים שאין בלעדיו יתברך כלל, ולמה הצרכתי לשמע דבורים אלו? אלא לעורר אותי לעזוב את דרכי הרעה שהרגלתי בה, ולשמע בקול הצדיק הרוצה להראות לי דרך קלה ונעימה, וכן

שְׁאֲזָכָה לְשֹׁמֵר זְמַנִּי, אֲשֶׁר אֵי אֶפְשֶׁר לְקַנּוֹתוֹ בְּשׁוֹם מְמוֹן שְׁבַע עוֹלָם,
וְאֲשֹׁמֵר מְאֹד מְאֹד לְכָלִי לְבַלּוֹת אֶת הַזְּמַן בְּפִטְפוּטֵי דְבָרִים.

רְאֵה אֵיךְ שְׂיִכּוּלִים לְמַצָּא בְּכָל דְּבוּרֵי הָעוֹלָם עֲצוֹת וּרְמִזִּים
וְהַתְחַזְּקוֹת לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְפַּרֵּף, וּכְבָר אָמַר פַּעַם רַבְּנוּ ז"ל: מִי
שְׁבָקִי הֵיטֵב בְּדְבוּרָיו, בְּשִׂיחוֹתָיו וְתוֹרָתוֹ, יָכוֹל לְמַצָּא בְּכָל שִׂיחוֹת
הָעוֹלָם תּוֹרָה, כִּי שֵׁם נִגְנְזִים תּוֹרָה וְסוּדוֹת גְּדוּלִים, וְזוֹ הֵיטָה דְרָכּוֹ
שֶׁל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ וְתַלְמִידָיו — לְמַצָּא וּלְהַשִּׁיג פְּנִימִיּוֹת
רְצוֹנוֹ יִתְפַּרֵּף בְּכָל דְּבָר וְעִנְיָן וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה הֵיטָה עֲלֶיהָ לְאוֹתוֹ
דְּבָר וְכוּ'. וְזוֹ עָקֵר עֲבוֹדָתָנוּ שְׁנִשְׁלַחְנוּ אֶל זֶה הָעוֹלָם — לְחַפְּשׁ
וּלְלַקֵּט הַנְּצוּצוֹת הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁהֵם הָאוֹתִיּוֹת שְׁנִפְּלוּ, וְהֵם הַמְּחִיִּים אֶת
זֶה הַדְּבָר (וְעֵינַי בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן צו'), וְעַל-כֵּן אָנוּ נִקְרָאִים
בְּחִינַת עֲבָדִים לְמַקּוֹם בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא כה, נה): "כִּי
לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים". וְעֵינַי בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק ב', סִימָן צא), סוּד
ל"י שֶׁהוּא יְחוּד בֵּין חֲכָמָה תַּתְּאָה לְחֲכָמָה עֲלֵאָה, קָשׁוּר בֵּין גִּשְׁמִיּוֹת
הָעוֹלָם הַזֶּה אֶל רוּחַנִיּוֹת הָעוֹלָם הַבָּא, וְעַל-כֵּן אָנוּ נִקְרָאִים עֲבָדִים
וְכַנ"ל, ל"י דִּיקָא, "עֲבָדִים" דִּיקָא, כִּי לְהַשִּׁיג סִתְרֵי תּוֹרָה שֶׁהֵם ל"י,
קָשׁוּר הַגִּשְׁמִיּוֹת בְּרוּחַנִיּוֹת, זֶה זוֹכִים עַל-יְדֵי בְּחִינַת עֶבֶד דִּיקָא (עֵינַי
לִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ה' בְּסוּפּוֹ), לְהַשְׁלִיךְ כָּל חֲכָמָתוֹ הַמְּדַמָּה,
וַיַּעֲשֶׂה עֲבוֹדוֹת פְּשׁוּטוֹת כְּעֶבֶד. וְעֵינַי שֵׁם (חֶלֶק א', סִימָן קצב), בְּסוּד
מֵה שְׁגֻלָּה רַבְּנוּ ז"ל: דִּיּוּ לְעֶבֶד לְהִיּוֹת כְּרַבּוֹ (בְּרִכּוֹת נח.), עֶבֶד הוּא
מִי שְׁזוֹכָה לְקַבֵּל מֵרַבּוֹ, כִּי נִחְקֵק וְנִצְטִיר הֵיטֵב בְּדַעְתּוֹ פְּנִים, שְׁכָל
וְדַעַת רַבּוֹ כְּמוֹ דִּיּוּ הַכְּתוּבָה עַל הַנִּיר וְכוּ', עֵינַי שֵׁם; הֵינּוּ לְזִכּוֹת
לְהַגִּיעַ לְמַדְרָגָה זוֹ, לְשִׁמְעַת הַקּוֹל הַפְּנִימִי שֶׁל הַשְּׂכִינָה מִכָּל דְּבָר,
וְלַעֲשׂוֹת מֵהַכֵּל תּוֹרָה, זֶה זוֹכִים כְּפִי שְׁמִסְלֵק חֲכָמָתוֹ הַמְּדַמָּה, וְעוֹשֶׂה
עֲבוֹדוֹת פְּשׁוּטוֹת לְגַמְרֵי, וּמִקְשֶׁר כָּל דְּבָר וְעִנְיָן אֶל תּוֹרַת וּדְבָרֵי רַבּוֹ,
וְעַל-יְדֵי-זֶה מְאִיר בְּכָל דְּבָרֵי רַבּוֹ. וּכְמוֹ שֶׁשְׁמַעְתִּי פַעַם מֵאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי
שְׁלוֹמְנוֹ, שֶׁבְּכָל סֵפֶר שְׁלוֹמֵד מוֹצֵא שֵׁם אֶת רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהִסְפֵּר הַזֶּה
מִגְּלָה גְּדֻלַּת רַבְּנוּ ז"ל, וּמוֹצֵא שֵׁם שְׁבִילִים חֲדָשִׁים בְּתוֹרַת רַבְּנוּ ז"ל,
מֵה שְׁלֵא עָלָה בְּדַעַת הַמַּחְבֵּר בְּעַצְמוֹ, וְהַדְּבָרִים עֲמָקִים לְמִי שְׁמַבִּינֵם;

וְעֵינַי בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חלק א', סימן רפא), אֶפְלוּ אָדָם פְּשׁוּט אִם יֵשֵׁב
עֲצָמוּ עַל הַסֶּפֶר, וְיִסְתַּכֵּל וַיַּעֲזֵב בְּעֵינַי אֶמֶת בְּתוֹךְ דְּבַרֵי הַסֶּפֶר, יִתְגַּלוּ לוֹ
נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת כְּאֵלוֹ אֲשֶׁר הַמַּחְבֵּר בְּעֲצָמוֹ לֹא כִּנֵּן אֶל זֶה כָּלֵל וְכוּ';
וְעֵינַי שָׁם (סימן קכא) עַל הַפְּסוּק (תהלים מ, ח-ט): "אִז אֶמְרָתִי הִנֵּה בְּאֵתִי
בְּמַגֵּלֶת סֶפֶר כְּתוּב עָלַי, לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ אֱלֹקֵי חֲפְצָתִי", כְּשֶׁאָדָם מְעֵינַי
בְּסֶפֶר וּבְכָל מְקוֹם שְׂרוּאָה וְלוֹמַד, מוֹצֵא אֶת עֲצָמוֹ וְלוֹקֵחַ לַעֲצָמוֹ
מוֹסֵר, הֵינּוּ שְׂמֵטָה אֲזוּנוֹ הַיָּטִב הַיָּטִב וְשׁוֹמֵעַ אִיךָ שְׂפֹנֶנֶת הַדְּבוּרִים
אֵלָיו — וּמַעוֹרְרִים אוֹתוֹ, זֶה סִימָן שְׂחָפֵץ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבַּרֵךְ,
עֵינַי שָׁם; וְעֵינַי בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (פְּקֻדוֹן, הַלְכָה ה', אוֹת יא), שְׂפָרַשׁ זֶה
הַפְּסוּק עַל-פִּי הַתּוֹרָה חֲדֵי רַבִּי שְׂמַעוֹן בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חלק א', סימן
סא), שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְהוֹצִיא לַעֲצָמוֹ הַנְּהַגוֹת יְשׁוּרוֹת וְעֲצוֹת וְהַתְחַזְקוֹת
מִכָּל מְקוֹם שֶׁיִּלְמַד שָׁם, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה נִחְשָׁב בְּעֵינָיו כָּל הַסְּפָרִים
שְׂבָעוּלָם, כִּי בְּכָל סֶפֶר הַבְּנוּי עַל-פִּי יְסוּדוֹת חֲזָקִים מְדַבְּרֵי חַז"ל
בְּגִמְרָא וּמְדַרְשִׁים וּסְפָרֵי הַזֵּהָר הַקְּדוֹשׁ, יְכוּל לְמַצֵּא אֶת עֲצָמוֹ, אִם
יִסְתַּכֵּל בְּעֵינַי הָאֵמֶת, עֵינַי שָׁם; וּבְפִרְטוּיֹת שֶׁיִּקְשֹׁר דְּבַרֵי הַסֶּפֶר אֶל
הַהֶקְדָּמוֹת הַנוֹרָאוֹת שֶׁקִּבְּלָנוּ מִרַבְּנוּ ז"ל, בְּוֹדָאֵי יְאִירוֹ לְפָנָי עֵינָיו
מְאֹד, וְזֶה לֹא רַק סֶפֶר, אֲלָא אֶפְלוּ כָּל הַדְּבוּרִים הַגְּשָׁמִיִּים, כְּשֶׁיִּקְשְׂרָם
אֶל דְּבַרֵי רַבְּנוּ ז"ל, אִז יִזְכֶּה לְהוֹצִיא לַעֲצָמוֹ דְּבָרִים עֲמֻקִּים מְאֹד
מְאֹד וְכוּ'.

וְכַעַת הַט אֲזוֹנֶיךָ וְשָׁמַע, וּפְקַח עֵינֶיךָ, וּרְאֵה וְתֵן לְבָבְךָ לְהִבִּין
וְלְהַשְׁכִּיל בְּמָה שֶׁדָּרְשׁוּ חַז"ל (קְדוּשֵׁין כב:): מַה נִּשְׁתַּנָּה אֲזוֹן מִכָּל
אֵיבָרִים שְׂבָגוּף, אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲזוֹן שֶׁשְׂמַעָה קוּלִי עַל הַר
סִינַי בְּשַׁעַה שֶׁאֶמְרָתִי (וַיִּקְרָא כה, נה): "כִּי לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים",
וְלֹא עֲבָדִים לַעֲבָדִים, וְהִלֵּךְ זֶה וְקָנָה אֲדוֹן לַעֲצָמוֹ — תִּרְצַע וְכוּ', כִּי
בְּאֵמֶת עֶקֶר הַתְּכִלִּית שֶׁיִּרְדֶּה הַנְּשָׁמָה אֶל זֶה הָעוֹלָם הוּא — שֶׁיִּקְשֹׁר
אֶת כָּל הָעוֹלָם הַזֶּה אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וּמִכָּל מָה שֶׁשָּׁמַע, יִבִּין עֲצוֹת
וְהַתְחַזְקוֹת וְהַתְעוֹרְרוֹת אִיךָ לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וַיִּהְיֶה רַק עֶבֶד אֵלָיו
יִתְבַּרֵךְ, וַיִּקְשֹׁר הָעוֹלָם הַזֶּה לְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא סוּד ל"י כַּנְּ"ל, וְזֶה
הִיזָה כָּלֵל קְבֻלַּת הַתּוֹרָה עַל הַר סִינַי, כִּי כָּל הַתּוֹרָה הִיא סוּד עֲשִׂית

גשמיית לרוחניות, פי המצוות הן על-פי-רב מדברים גשמיים, כגון צמר רחלים לציצית, עור בהמה לתפלין, פסלת גרן לסכה וכו', וכשאינן מקבל על עצמו על מלכות שמים, רק על של בשר ודם, אז ראוי שיירצעו את אָזְנוֹ וְדו"ק.

ובאמת, חמדת לבבי, על-ידי שזוכים לקשר ולדבק עצמו בתורתו של רבנו ז"ל, שהיא שרשי התורה פרה"ס, יכולים למצא על ידה כל הרזים וסתרי הנסתרות שבְּעוֹלָם; אשרי השוקד בה תמיד. והיה ראוי להאריך מענינים אלו מאד, כי נפלאים הם, ובהם מרמז סוד הנבואה ורוח-הקדש, אף ההכרח לקצר מרב עיפותי וטלטול הדרך שהיה לי היום, ובפרט המריבות שביניהם כל הדרך והקלות, רחמנא לצלן, בלבלו אותי מאד, אף על-כל-פנים חבלים נפלו לי בנעימים, שחטפתי תורה גם מתקף הטְרֵדָה והבְּלוּל.

תרז.

בעזרת השם יתברך, יום ששי — ערב-שבת-קדש לסדר תרומה ה'תשל"ב.

אף טוב וחסד ירדפו לאהובי, אחי ורעי היקר, הבחור החפץ ומשתוקק מאד להתקרב אל הקדשה על-פי דרך האמת שקבלנו מהנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

מכתבך היקר לנכון קבלתי זה פעמים, אבל מרב טרדותי בעוונותינו הרבים, לא היה לי הפנאי להשיבך תכף-ומיד כרצונך.

אחי היקר! חזק ואמץ מאד מאד, פי בזה העולם צריכים להתחזקות והתחדשות בכל יום ויום, ואפלו בכל שעה ושעה צריך להתחיל מחדש כאלו עדין לא התחיל כלל, ובאמת כפי גדלתו יתברך, עדין לא התחלנו כלל, ומוכא בספרים הקדושים, אשר זה

עַקְרָא יְרִידַת וּנְפִילַת הָאָדָם, כִּי נִדְמָה לוֹ שֶׁכָּבַר הַתְּחִיל, וְעַל-כֵּן עֲכָשׁוּ נִדְמָה לוֹ שֶׁנִּפְל, אֲבָל אִם יָדַע הָאָמֶת, שֶׁעֲדִין לֹא הַתְּחִיל כָּלֵל, וּבְכָל פַּעַם יַעֲשֶׂה הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, אִזּוֹ לְעוֹלָם לֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ, כִּי מִמָּה נִפְשָׁף, אִם הִיָּה עַד עֲכָשׁוּ טוֹב, עַל-כָּל-פְּנִיִם יִשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה שֶׁמֵּעַתָּה יִהְיֶה טוֹב יוֹתֵר, וְאִם, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, עַד עֲכָשׁוּ לֹא הִיָּה טוֹב, וְעֲשֶׂה מַעֲשִׂים מְגֻנִים, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, בְּיָדָיו צָרִיף לְבָרַח מִשָּׁם כְּמוֹ מִי שֶׁבֹרַח מֵאֵשׁ, וַיִּתְחִיל הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי. וַיִּמְוָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי וַיִּלְ (לְקוּטֵי-מוֹהֲרֵין, חֶלֶק ב', סִימָן פד), אֲשֶׁר עַקְרָא הִשְׁעֵר וְהַפְתִּיחַ וְהִדְרִיף הַיִּשְׂרָאֵל לְכַנֵּס אֵלָיו יְתִבְרָךְ, הוּא עַל-יְדֵי תִפְלָה, שֶׁיִּיחַד לְעַצְמוֹ מְקוֹם מִיחַד שְׁאִין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, וְשָׁם יֵשֵׁב וַיִּתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יְתִבְרָךְ כְּאֲשֶׁר מְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ וְהֵבִין לְפָנָיו אֲבִיו, וַיִּגְלֶה לְפָנָיו כָּל מַצְפּוֹנָיו לְבוֹ וְכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בֵּין בְּרוּחָנִי וּבֵין בְּגִשְׁמִי, הַכֹּל לְכָל יִשְׂרָאֵל וַיִּסְפֹּר אֵלָיו יְתִבְרָךְ, וַיִּבְקֶשׁ מִמֶּנּוּ יְתִבְרָךְ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים שֶׁיִּרְחַם עָלָיו וַיּוֹצִיאֵהוּ מִהַחֲשָׁף וְהָאִפְלָה וְהַשְׂאוֹל תַּחֲתִית שֶׁנִּלְכַּד שָׁם, וַיִּרְחִיב אֶת הַדְּבָר מְאֹד מְאֹד בְּכָל מִינֵי טַעֲנוֹת וּבְכָל מִינֵי דְבוּרִים.

וְדַע לָךְ, אַחֵי הַיְקָר, כִּי צְרִיכִים עַל זֶה עֲזוֹת וְעַקְשָׁנוֹת דְּקִדְשָׁה מְאֹד מְאֹד, כִּי מַחֲמַת רַבּוּי עוֹנוֹנוֹתָיו הַמְּבַדִּילִים בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, נִדְמָה לוֹ, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, כְּאֵלּוֹ אֵין מִי שֶׁיִּשְׁמַע אֵלָיו, וּכְאֵלּוֹ, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, כָּל דְּבוּרָיו הֵם לְרִיק, וְהַבְּעַל-דְּבָר יִכְנִיס בּוֹ סִפְקוֹת וְעַקְמוּמִיּוֹת, אֲשֶׁר אֵין פְּדָאִי לְבָלוֹת אֶת הַזְּמַן בְּשִׁבְלֵי זֶה, כִּי אֲנִי רוֹאֶה שֶׁאֲנִי מְדַבֵּר אֵלָיו יְתִבְרָךְ, וְעֲדִין לֹא פָּעַלְתִּי כְּלוּם, וְאִדְרָבָה תְּכַלִּית הַהַפּוּף, נִדְמָה לוֹ כְּאֵלּוֹ כָּל הָעֲנִין הוּא, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, בְּטוֹל זְמַן, כִּי כָּבַר גָּלוּ לָנוּ חֲזוֹן הַקְּדוֹשִׁים (בְּרַכּוֹת ו:): עַל הַפְּסוּק (תְּהִלִּים יב, ט): "כִּרְם זֶלַת לְבָנֵי-אָדָם" — אֵלּוֹ דְּבָרִים שֶׁעוֹמְדִים בְּרוּם רוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּבְנֵי-אָדָם מְזוֹלְזָלִים בָּהֶם, וַיִּמְאִי נִיְהוּ? תִּפְלָה, כִּי אֵין עוֹד דְּבָר אֲשֶׁר מְבַטֵּל אֶת הַסְּטֵרָא אַחֲרָא כְּמוֹ תִּפְלָה, כִּי תִּפְלָה הִיא גְלוּי אַמוּנָה, וְכְמוֹ שֶׁפְּתוּב (שְׁמוֹת יז, יב): "וַיְהִי יָדָיו אַמוּנָה" וְגו', וְתַרְגוּמוֹ: וְהָיָה יְדוּהֵי פְרִיִסָן בְּצִלּוֹא וְכו', וְכֵן הוּא בְּפִרּוּשׁ רַש"י:

(א) וְהָיָה יְדוּהֵי פְרִיִסָן בְּתַפְלָה.

פְּרוּשׁוֹת הַשָּׁמַיִם בְּתַפְלָה נֶאֱמָנָה וְנִכּוֹנָה, כִּי בְּזֶה שְׁמִדְבָר וּמִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, בְּזֶה מְגִלָּה, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעְדָּיו יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וְרַק הוּא הַמְּנַהֵיג וְהַמוֹשֵׁל שֶׁל הָעוֹלָם, וְרַק הוּא יָכוֹל לַעְזוֹר לוֹ, וְזֶהוּ תְּכֵלֶת הַהַפּוּף מִהֶסְטֵרָא אַחְרָא, שְׁכַל עֶסְקָה הוּא לְהִסְתִּיר אֹרֹו יִתְבַּרֵךְ בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן, כִּי גַם הִיא נִבְרָאָה מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, כְּדִי לְהַטוֹת בְּנֵי-אָדָם, כִּי יִתְרוֹן הָאֹר מִן הַחֲשֵׁף דִּיקָא כְּשֵׁי שׁ חֲשֵׁף גְּדוֹל, אֲז נִכַר הָאֹר, אִם יִתְגַּבֵּר עַל כָּל הַמְּסַכִּים הַמְּסַתִּירִים אוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ. וְעֵינֵי בְּלַקוּיטִי-מוֹהֲרִין (חֶלֶק א', סִימָן כה), אֲשֶׁר הֶסְטֵרָא אַחְרָא הִיא כַח הַמְּדַמָּה, שְׁמַסְכָּב וּמְבַלְבֵּל דַּעַת הָאָדָם בְּדַמְיוֹנוֹת וּבַפְּתוּיִים, לַעֲקָרוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, כִּי בְּאַמַּת אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעְדָּיו יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, כִּי בְּכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שָׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהַפֵּל לְכָל: דּוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עֲצָמִיּוֹת אֶלְקוּתוֹ יִתְבַּרֵךְ, אֲשֶׁר נִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשׁ כְּזֶה, וְעַל-כֵּן מִכָּל הַמְּקוֹמוֹת יְכוּלִים לְחַזֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, כִּי אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, אִף מֵה שְׂאֵין הָאָדָם יוֹדֵעַ זֹאת בִּידְעָה בְּרוּרָה, זֶהוּ מִסְבַּת הַיֵּצֵר הָרַע הַמְּסַכָּב מִחוּ וְדַעַתוֹ בְּדַמְיוֹנוֹת וּבְלְבוּלִים, עַד שֶׁנִּסְתָּר מִמֶּנּוּ לְגַמְרֵי אֹרֹו יִתְבַּרֵךְ, אֲשֶׁר מְאִיר מְאֹד, כְּמוֹ שְׁפִתוּב (יְחֻזְקָאֵל מג, ב): "וְהָאֲרֵץ הָאִירָה מִכְּבוֹדוֹ" וְגו', וְעַל-כֵּן כְּשֶׁמִּתְגַּבֵּר בְּתַמִּימוֹת וּבַכְּפִשִּׁיטוֹת גְּמוּרָה בְּלִי שׁוּם חֻכְמוֹת כָּלֵל לְהַתְּפַלֵּל לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ, וּמְשִׁיחַ וּמְסַפֵּר אֶת כָּל לְכַבּוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, בְּזֶה מִמֶּשׁ מְכַלָּה אֶת יֵצֵרוֹ הָרַע לְגַמְרֵי, וְנוֹפְלִים וְנִתְרַחֲקִים כָּל הַדַּמְיוֹנוֹת מִמֶּנּוּ, וְזוֹכָה לְהַתְּגַלוֹת הָאֹר הַגְּנוּז, וְכִמוֹ שְׂאֲמָרוֹ חֲזו"ל (בְּרַאשִׁית רַבָּה פט, א), "קֵץ שָׁם לַחֲשֵׁף" (אִיּוֹב כח, ג), שְׁכַל זְמַן שְׂיֵצֵר הָרַע בְּעוֹלָם — אֶפֶל וְצִלְמוֹת, נַעֲקָר יֵצֵר הָרַע מִן הָעוֹלָם אֵין אֶפֶל וְצִלְמוֹת בְּעוֹלָם, עֵינֵי שָׁם; וְעַל-כֵּן לֹא בַחֲנָם מִתְּגַבֵּרֶת וּמִתְּפַשֵּׁטֶת כָּל-כַּף הֶסְטֵרָא אַחְרָא לַעֲכָבוּ מִעֲבוּדַת הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, כִּי יוֹדַעַת שֶׁהוּא רוֹצֵה לְכַטְּלָה לְגַמְרֵי מִן הָעוֹלָם, כִּי בְּזֶה שְׁמִדְבָר עִמוֹ יִתְבַּרֵךְ, אִף שְׁנוּפֵל בְּמָקוֹם שְׁנוּפֵל, בְּזֶה מְגִלָּה שְׁמַאֲמִין שְׂאֵין בְּלַעְדָּיו יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וְעַל-כֵּן צְרִיכִים עַל תְּפִלָּה חֲזוּק גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד, לְהִיּוֹת חֲזָק וְאֲמִיץ וְעֵקֶשׁן גְּדוֹל עַל זֶה בְּיוֹתֵר מִכָּל הָעֲבוּדוֹת, וְכֵן אֲמָרוֹ חֲזו"ל

(בְּרִכוֹת ל"ב:), שְׁתַּפְּלָה הִיא מִהַדְּבָרִים שְׁצָרִיכִים חֲזוּק גָּדוֹל, וְעַל-כֵּן
 בְּשֶׁהָאָדָם מִתְחַזֵּק בַּתַּפְּלָה וְשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, בְּזֶה מוֹרִיד אֶת
 הַשְּׂכִינָה לְמִטָּה, וּמַעֲלָה וּמַגְבִּיחָה אֶת נִשְׁמָתוֹ, שְׁזָהוּ סוּד תְּרוּמָה —
 תְּרוּם ה', כַּמּוּבָא בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, וְכַמּוּבָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֲלֻק
 א', סִימָן לה), שְׁזָהוּ בְּחִינַת תְּשׁוּבָה — תְּשׁוּב ה', לְהַחְזִיר אֶת
 נִשְׁמָתוֹ לְאַתֵּר דְּאִיתְּנִטִּילַת מִשָּׁם, וְעַל-כֵּן אִיתָא תְּרוּמָה עוֹלָה קו"ל
 תַּפְּלָה, כִּי עֲקָר הַתְּשׁוּבָה וְלִהְיִיב וְלִהְרִים אֶת נִשְׁמָתוֹ שֶׁהִיא ה'
 אַחֲרוֹנָה מִשָּׁם הַנִּי"ה הִיא עַל-יְדֵי תַּפְּלָה, וְכַמוֹ שֶׁאָמַר הַנְּבִיא (הוֹשַׁע
 יד, כ"ג): "שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד הַנִּי"ה אֱלֹהֵיךָ, כִּי כָשַׁלְתָּ בְּעֹנֶיךָ, קָחוּ
 עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל ה'" וְגו', וְדַרְשׁוּ עַל זֶה חַזו"ל (הוּבָא בְּלִקוּט
 רַמְזוֹ תַּקְלָב): שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל — אֲפִלוּ כְּפִרְתָּ בְּעֵקֶר, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, גַּם-כֵּן
 אִתָּה יָכוֹל לְשׁוּב, וְאִיךָ? עַל-יְדֵי קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים, וְאָמְרוּ חַזו"ל
 (שְׁמוֹת רַבָּה ל"ח, ד): דְּבָרִים אֲנִי מְבַקֵּשׁ מִכֶּם, בְּכֹו וְהַתַּפְּלָה לְפָנַי
 [וּמִיד] וְאֲנִי מְקַבֵּל [אֶתְכֶם], אֲבוֹתֵיכֶם כְּשֶׁנִּשְׁתַּעַבְדוּ בְּמִצְרַיִם לֹא
 בַּתַּפְּלָה פְּדִיתִי אוֹתָם? שְׁנֵאמַר (שְׁמוֹת ב, כג): "וַיֹּאנְחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
 מִן הָעֲבֹדָה וַיִּזְעָקוּ" וְגו', בִּימֵי יְהוֹשֻׁעַ לֹא בַּתַּפְּלָה עָשִׂיתִי לָהֶם
 נִסִּים? שְׁנֵאמַר (יְהוֹשֻׁעַ ז, ו): "וַיִּקְרַע יְהוֹשֻׁעַ שִׁמְלֹתָיו" וְכו', בִּימֵי
 הַשׁוֹפְטִים בְּבִכְיָה שְׁמַעְתִּי צַעֲקַתְּם, שְׁנֵאמַר (שׁוֹפְטִים ו, ז): "וַיְהִי
 כִּי זָעַקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה'", בִּימֵי שְׁמוּאֵל לֹא בַּתַּפְּלָה שְׁמַעְתִּי
 לָהֶם? שְׁנֵאמַר (שְׁמוּאֵל-א ז, ט): "וַיִּזְעַק שְׁמוּאֵל אֶל ה' בְּעַד יִשְׂרָאֵל
 וַיַּעֲנֶהוּ ה'" וְגו', וְכֵן אֲנָשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם אֶף-עַל-פִּי שֶׁהַכְּעִיסוּנִי בְּשִׁבִיל
 שְׂבָכוּ לְפָנַי רַחֲמָתִי עָלֵיהֶם וְכו', הַיְי אֲנִי מְבַקֵּשׁ מִכֶּם לֹא זְבָחִים
 וְלֹא קָרְבָּנוֹת אֲלֵא דְבָרִים וְכו', עֵינ שָׁם; וּבִזְהַר הַקְּדוּשׁ (שְׁמוֹת יב).
 אִיתָא: כָּל מַלְיָן דְּעֵלְמָא תַּלְיָן בַּתְּשׁוּבָה וּבְצִלוֹתָא דְצִלֵּי בַר נִשׁ
 לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֹל שְׂכָן מֵאֵן דְּאוּשִׁיד דְּמַעֲיָן בְּצִלוֹתָהּ וְכו',
 עֵינ שָׁם; וּבְמִדְרָשׁ שׁוֹחֵר טוֹב (תְּהִלִּים קיט) אִיתָא: "וַיִּשְׁאַכּוּ מִים
 (שְׁמוּאֵל-א ז, ו), וְאֵילוּ מִים הָיוּ שׁוֹאֲבִים וְשׁוֹפְכִים? אֲלֵא שְׁעָשׂוּ
 תְּשׁוּבָה וְשָׂפְכוּ לָבָם כַּמִּים לְפָנַי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בַּתְּשׁוּבָה שְׁלָמָה

(ב) כָּל הַדְּבָרִים שְׂבָעוּלִים תְּלוּיִים בַּתְּשׁוּבָה וּבַתַּפְּלָה שְׂמַתְפַּלֵּל בֵּן אָדָם לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכֹל שְׂכָן
 מִי שְׁשׁוֹפֵךְ דְּמַעוֹת בַּתַּפְּלָתוֹ.

וכו', עֵינַי שָׁם, וְעַל-יְדֵי רַבּוּי שִׁיחוֹת וּתְפִלוֹת יִזְכֶּה לְהַעֲשׂוֹת מְרַכְּבָה
 לְשִׁכְנָה, עַד שִׁיְהִי נִכְלָל בְּמַחֲיב הַמְּצִיאוֹת, וְגַם יִכְלַל אֶת כָּל
 הָעוֹלָם בְּמַחֲיב הַמְּצִיאוֹת (עֵינַי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נב), וְזֶה
 שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כה, ח): "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם" וְהוּא עַל
 דֶּרֶךְ בְּאַתְעָרוּתָא דְלִתְתָּא אֲתַעַר דְלַעֲיִלָּא (וְהַר לָךְ-לָךְ פ.ח.), כִּי יְדוּעַ
 אֲשֶׁר הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַדְּבוּר הֵן שֶׁל תּוֹרָה וְהֵן שֶׁל תְּפִלָּה, הֵם הַכְּפִלִים
 לְקַבֵּל בּוֹ אוֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁמִּקְדָּשׁ דְּבוּרוֹ שֶׁהוּא עֶקֶר הָאָדָם,
 כִּי מוֹתֵר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה, הָעֶקֶר הוּא הַדְּבוּר, וְזֶה "וְעָשׂוּ לִי
 מִקְדָּשׁ", הֵינּוּ שֶׁיִּקְדָּשׁ אֶת דְּבוּרוֹ שֶׁהוּא עֶצֶם הָאָדָם, וּפְרוּשׁ "לִי"
 לְעֶצְמִי, הֵינּוּ עֶצְמִיּוֹת הָאָדָם, וְאֵז "וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם", כִּי עַל-יְדֵי
 דְּבוּרֵי תְּפִלָּה יִמְשִׁיף אֶת הַשִּׁכְנָה לְעֶצְמוֹ, וַיִּקְיָם (וַיִּקְרָא כו, יא-יב):
 "וְנִתְתִּי מִשְׁכְּנִי בְּתוֹכְכֶם" וְגו', "וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהִיִּיתִי לְכֶם
 לְאֱלֹקִים" וְגו', וְדָרְשׁוּ חַז"ל (בְּתוֹרַת פְּנִינִים בְּחֻקֵי כו, יב): עֲתִיד
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְטַיֵּל עִם הַצְּדִיקִים בְּגֵן-עֵדֶן לְעֲתִיד לְבָא, וְצְדִיקִים
 רוֹאִים אוֹתוֹ וּמְזַדְעָזְעִים לְפָנָיו, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹמֵר לָהֶם
 לְצְדִיקִים: מַה לָּכֶם מְזַדְעָזְעִין מִלְּפָנָי, הֲרִינִי כִּיּוֹצֵא בְּכֶם וְכו', עֵינַי שָׁם;
 וְהוּא עַל דֶּרֶךְ שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ו): "אֶת הָאֱלֹקִים הִתְהַלַּךְ נַח" וְגו';
 (וְעֵינַי בִּילְקוּט סוֹף פְּרַשְׁתַּת נח): תַּפְּס בְּיָדוֹ שֶׁל נַח, וְהָיָה מְטִיל עִמוֹ, וְאָמַר
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: בְּנֵי נַח צְדִיק הָיָה, וְהִיִּיתִי תוֹפֵס בְּיָדוֹ וּמְטִיל
 עִמוֹ, אִף אֲתָכֶם לְעֲתִיד לְבָא אֲטַיֵּל עִמְכֶם וְכו', עֵינַי שָׁם; הֵינּוּ עַל-יְדֵי
 גְדֻלַּת הַדַּעַת שֶׁתַּגְּלָה בְּקִרְוּב בְּהַתְגַּלוֹת מְשִׁיחַ צְדָקְנוֹ, שֶׁאֵז יִפְתַּח פֶּה
 כָּל אָדָם לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (צְפַנְיָה ג, ט): "כִּי אֵז אָהַפֹּךְ
 אֶל עַמִּים שְׁפָה כְּרוּרָה לְקִרְא כָּל־שֵׁם ה'", וְהָיָה כָּל אֶחָד רְגִיל
 לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וּבְכָל מְקוֹם שֶׁיִּלָּךְ
 הוּא הוֹלֵךְ וּמְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּדֶרֶךְ שְׁנֵי בְנֵי-אָדָם שֶׁמִּתְהַלְכִים יַחַד
 וּמְטִילִים יַחַד וּמְדַבְּרִים יַחַד, כִּי יִקְיָם (יִשְׁעִיָּה נב, ח): "כִּי עֵינַי בְּעֵינַי
 יִרְאוּ" וְגו', שֶׁזֶהוּ הַיַּעֲוֵד הַגְּדוֹל שֶׁהַכְּבִיטִיחַ לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי תִהְיֶה
 הַתְּגַלוֹת אֱלֹקוֹת נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁנִּהְיָה מְרַכְּבָה לְגַבִּי
 גְלוּי הָאוֹר, כִּי יִתְגַּלֶּה הָאִי רִישָׁא דְלֹא אֲתִידַע וְכו'.

אחי היקר! תשליך ממך עכשו את כל הדמיונות, הפתויים והבלבולים שעוברים עליך, ולך ברח לך למקום מיחד שאין שם בני-אדם, בחדר פנוי או במרתף או על הגג או בחוץ בשדה, ושם תשיח ותספר לפניך ותברך את כל לבך בתמימות ובפשיטות גמורה וכל מה שעובר עליך, ותבקש מלפניו רחמים ותחנונים שירחם עליך וירחיב לך, ותזכה גם-כן להפגס אל תוך שערי הקדשה, באשר נכנסו כל הצדיקים מימות עולם וכו', וזכר מה שאמר החכם מכל אדם (משלי ט, יב): "אם חכמת לך, ולצפת — לבדך תשא", כי ימינו כצל עובר, ואמרו חז"ל (בראשית רבה צו, ב): "כי גרים אנחנו לפניך וגו' כצל ימינו על הארץ ואין מקוה" (דברי הימים-א כט, טו) — והלואי כצלו של כחל או כצלו של אילן, אלא כצלו של עוף בשעה שהוא עף, דכתיב (תהלים קמד, ד): "[אדם להכל דמה ימיו] כצל עובר"; ואי אפשר לתפס את היום כי אם במעט תפלה והתבודדות, שעל-ידי-זה מודבך מחו שיזכה ללמד תורה, ובעולם העליון יראה מה פעל עם שיחתו ותפלתו בזה העולם, ואיך שבכל פסיעה ופסיעה שפסע והלך בזה העולם עם תפלות ובקשות, האיר אורו יתברך, וגרם שיתעלה בתכלית הגשמיות אליו יתברך, ואילו שעשועים, יחודים וצרופים נוראים גרם למעלה בעולמות העליונים וכו', וזהו עקר הבחינה, שהאדם אינו רואה את זאת, ואינו מבינו כלל, ועל-כן החכם עיניו בראשו לסלק חכמתו המדמה, ויקים ככל אשר הורנו רבנו ז"ל לברח תמיד אליו יתברך, ועל-ידי-זה תזכה שימתקו ממך כל הדינים והצמצומים, ותזכה סוף כל סוף "אם תהיה עקשן גדול על זה", גם-כן להפגס אל תוך הקדשה, ולחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו וכו'.

הדורש שלומך באהבה רבה...

תרח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר תְּצִיגָה ה'תשל"ב.

שְׁשׁוֹן וְשִׂמְחָה יִשְׁיגוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֶהוֹבֵי, אַחֵי וְרַעֵי הַיִּקָּר, הַצְּמוּד
בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, הָאֲבָרָה הַשְׁוֹתָה מִמֵּי הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ
מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח.

מְכַתְּבֵךְ הַיִּקָּר בְּשָׁבוֹעַ שְׁעֵבֶר קִבְּלָתִי וְשִׂמְחָתִי מְאֹד לְרֵאוֹת אִיךָ
שָׂאתָה מִתְחַדֵּשׁ בְּכָל פַּעַם בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כֵּן רָאוִי לָנוּ לְהִתְחַזֵּק
וּלְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל פַּעַם, מֵאַחַר שְׁאֲנוּ זֹכִים לְחִסּוֹת בְּצִלָּא דְמַהִימָנוּתָא,
צִלוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, הַמְּנַפֵּחַ בָּנוּ בְּכָל פַּעַם חַיּוֹת חֲדָשָׁה וְרוּחַ חֲדָשָׁה
לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מָה שְׁעוֹבֵר עָלֵינוּ, וְאֲנוּ צְרִיכִים לְתֵן בְּכָל יוֹם תּוֹדָה
וְהוֹדָאָה מִחֲדָשׁ, שְׂזַכֵּינוּ מִתּוֹךְ הַסִּתְרָה וְהַעֲלָמָה כְּזוֹ לְהִתְרוֹדֵעַ מִהָאוֹר
הַגָּנוּז הַזֶּה, אֲשֶׁר עֲתִיד לְהִתְגַּלּוֹת בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ בְּהִתְגַּלּוֹת מְשִׁיחַ
צְדִקְנוּ אֲשֶׁר יִהְיֶה מִיּוֹצְאֵי חֲלָצִיו בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת וְכוּ' (עִין
חֵי-מוֹהָר"ן, סִימָנִים: רעד, תריג), וְעַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה לָנוּ כַּחַ לְבַקֵּשׁ עַל
לְהַבֵּא, כִּי עֲדִין מַעֲקָר הַיְשׁוּעָה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, מִזֶּה אָנוּ
רְחוּקִים מְאֹד מְאֹד, וְצָרִיךְ לִיחַד לְעֲצֹמוֹ מְקוֹם מִיחַד שְׂאִין שָׁם
בְּנֵי-אָדָם, וַיִּפְרַשׁ שִׁיחָתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ
וְהֵבִן לְפָנָי אָבִיו, וְרַק עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְמָה שְׂצָרִיךְ לְזִכּוֹת בְּזֶה
הָעוֹלָם, כִּי הַתְּפִלָּה הַיָּהּ הַשְּׁעָר וְהַפֶּתַח לְהַכְּנִס אֵלָיו יִתְבָּרַךְ (עִין
לְקוּטֵי-מוֹהָר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן פד), וְעַל-יְדֵי רַבּוּי תְּפִלוֹת וְהִתְבּוֹדָדוֹת יִזְכֶּה
לְאַמוּנָה בְּרָה וּמְזַכֶּכֶת, וַיִּרְאֶה בְּעֵינָיו וַיִּשְׁמַע בְּאָזְנוֹ מִכָּל הַבְּרִיאָה
רַק אֵת הַקּוֹל הַפְּנִימִי שֶׁל אוֹתוֹ הַדְּבָר, שֶׁהוּא חַיּוֹת אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ
הַמְּחִיָּה וְהַמְּהוּה וּמְקַיֵּם אֵת זֶה הַדְּבָר, כִּי בַלְעֲדָיו יִתְבָּרַךְ לֹא הִיָּתָה
לֵה קִיּוֹם כָּלֵל, וּכְשִׁידַע יְדִיעָה זוֹ אֲשֶׁר מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, כִּי הוּא
מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין, וְאִין שׁוֹם דְּבָר נַעֲשֶׂה מַעֲצָמוֹ,
כִּי הַכֹּל מְשַׁנָּח בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד, אִזּוֹ יִזְכֶּה לְגַאֲלָה,
כִּי עֲקָר הַגְּאֲלָה תְּלוּי בְּאַמוּנָה (עִין שָׁם, חֵלֶק א', סִימָן ז), וּכְמֵאֲמַר

הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ, אִם יֵשׁ לְאָדָם אֲמוּנָה וּבִטְחוֹן בּוֹ יִתְבַּרְךָ, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, שׁוֹם בְּרִיָּה לֹא יְכוּלָה לְהַזִּיקוֹ וּלְהַעֲנִישׁוֹ, אֲבָל תִּכְף־וּמִיד בְּשִׁנוּפֵל, חֵס וְשְׁלוֹם, מְאֲמוּנָה וּבִטְחוֹן, אֲזוּ הוּא מַעֲנֵשׁ בְּעֶצְמוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי כָּל מִינֵי מְרִירוֹת, יִסּוּרִים וְהִרְפָּתָאוֹת עוֹבְרִים עַל הָאָדָם, רַק עַל־יְדֵי חֶסְרוֹן אֲמוּנָה, חֵס וְשְׁלוֹם, וּכְפִי גִדְל וְהִתְפַּשְׁטוֹת זֹו הַדַּעַת שֶׁאֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, כִּי הַכֹּל לִכְל עֶצֶם עֶצְמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, כֵּן יִתְרַבֶּה הַשְׁלוֹם בְּעוֹלָם (עֵין לְקוּטִי־מוֹהָרֵן, חֶלֶק א', סִימָן נו), כִּי הַשְׁלוֹם הוּא הַפֶּה הַכְּפִירוֹת וְהָאֲפִיקוֹרְסוֹת וְכוּ', וְאָמְרוּ חַז"ל (שַׁבָּת י:): שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא שְׁלוֹם, וְעַל־כֵּן צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ שְׁלוֹם (עֵין לְקוּטִי־מוֹהָרֵן, חֶלֶק א', סִימָן לג), שִׁיְהִיָּה שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל וְשִׁיְהִיָּה שְׁלוֹם לְכָל אָדָם בְּמִדּוֹתָיו, הֵינּוּ שְׂלָא יְהִיָּה חִלּוּק בְּמִדּוֹתָיו וּבְמֵאוּרְעוּתָיו, שְׂלָא יְהִיָּה לוֹ חִלּוּק בֵּין בְּטִיבוֹ וּבֵין בְּעִיקוֹ, תְּמִיד יִמָּצֵא בּוֹ הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, וַיִּדַע כִּי הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ, וְעַל־כֵּן לָמָּה לוֹ לְצִאת וּלְרִיב עִם חֲבֵרוֹ, שְׁגֵרָם לוֹ צָרוֹת וְעֲגָמַת נַפְשׁ פְּאֵלוֹ וְכוּ', הֲלֹא אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, וְחֲבֵרֵי הוּא רַק הַשְּׁלִיחַ, וְכֵן כִּשְׁהוּא נוֹפֵל וְנִכְשֵׁל בְּאִיזָה דָּבָר, אֵל יִפֹּל בְּדַעַתּוֹ, רַק תִּכְף־וּמִיד יָשׁוּב עַד מִפְּהוֹ, וְלִידַע שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ, וְהוּא יִתְבַּרְךָ חֶפֶץ בּוֹ, עַל־כֵּן מְדַכָּאוּ בִּיִסּוּרִים וּבִכִּירִידוֹת פְּאֵלוֹ, וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (בְּרֻכּוֹת ה.): כָּל שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא חֶפֶץ בּוֹ מְדַכָּאוּ בִּיִסּוּרִים; וְאָמְרוּ (שֵׁם סב.): קִבְּלָה דִּיִסּוּרֵי שְׁתִּיקוּתָא וּמִבְּעֵי רַחֲמֵי, כִּי זֶה הָעֵקֶר מֵהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ מְסַבֵּב עִמָּךְ, כִּי הוּא יִתְבַּרְךָ מִתְאַוָּה לְתַפְלָתְךָ, וְעַל־כֵּן מְכַל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, עֲצָתְךָ לְבָרוּחַ אֱלֹו יִתְבַּרְךָ, וְלִשְׁפָּךְ נִפְשָׁךְ לִפְנֵינוּ, וְלִסְפָּר לוֹ הַכֹּל בְּפִרְטֵי פְּרֻטִיּוֹת, וְלֹא לְצִאת לְרִיב וּלְהִתְקוּטֵט עִם הַמַּצְעֵרִים אוֹתְךָ, וְאִם תִּרְגִּיל עֲצָמְךָ בְּדַרְךָ זֹו, יֵאִיר עָלֶיךָ אוֹר נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד מֵהָאֶרֶת זֵיו שְׁכִינְתּוֹ יִתְבַּרְךָ, כִּי עַל־יְדֵי שְׁמֵהֶפְכִים דָּם (שְׁפִיכוֹת דָּמִים שְׁמֵבְזִים אוֹתְךָ) לְדָם (לְדָם וְלִשְׁתֵּק וְלֹא לַעֲנוּת), אֲזוּ יֵאִיר עָלֶיךָ הָאֶרֶת שְׁפַע הַכֶּתֶר רְזָא דַּעֲתִיקָא קְדִישָׁא, וְנַעֲשֶׂה אָדָם לְשִׁבְתָּ עַל הַפֶּסֶא הֵינּוּ שְׁנִכְנַע חֲמָרוֹ וְאִינּוֹ רוּאָה

א) קִבְּלָה וּמִסְרַת בְּיַדֵּינוּ, שֶׁשְׂכַר הַיִּסּוּרִים הוּא הַשְׁתִּיקָה שְׁשׁוֹתִיקִים וּמִקְבָּלִים אוֹתָם בְּאֵהָבָה]. וּלְבַקֵּשׁ רַחֲמִים.

משום דְּבַר רַק רוחניות חיות אלקותו יתברך, המחיה והמהנה את זה הדבר, שְׁזָה עַקֵר כְּבוֹד אֱלֹקִים, שְׁנַתְגֵּלָה לוֹ כִּי מְלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ יתברך (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ו), וְאִף שְׁאֲנִי יוֹדֵעַ כִּי זו עֲבוּדָה קָשָׁה מְאֹד מְאֹד, לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְבָלִי לְהַשִּׁיב לְמַחְרָפוֹ שׁוּם דְּבַר, וְלִהְיוֹת בְּשָׁלוֹם עִם הַפֶּל, כִּי דָרָךְ הַשָּׁלוֹם לְהַתְלַבֵּשׁ בְּמַרְרֵירוֹת (שם, סימן כו), הֵינּוּ כִּי צָרִיךְ אֶתָּה לִידַע אֲשֶׁר מְרַב עֲוֹנוֹתֶיךָ וְכוּ' הֵדָם שֶׁבְחָלָל הַשָּׂמָאֲלִי עֲדִין בְּתַקָּף וְעַז אֶצְלָךְ, וְאִי אֶפְשָׁר לְבַטְלוֹ, כִּי אִם עַל-יְדֵי שָׁלוֹם, כִּי הַשָּׁלוֹם הוּא רְפוּאָה לְכָל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם, בְּבַחֲנֵינָת (ישעיה נז, יט): "שָׁלוֹם לְרַחֲוֹק וְלִקְרוֹב אָמַר ה' וּרְפָאֲתִיו", הֵינּוּ לְהַמְשִׁיךְ בְּכָל דְּבַר וּבְכָל מְאוּרַע וּבְכָל מָה שְׁיַעֲבֹר עָלָיו בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגַשְׁמִיּוֹת, שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁהוּא "שָׁלוֹם", שְׂיַדַע שֶׁהַפֶּל מִמֶּנּוּ יתברך, וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּעֲצָמוֹ יִמְתְּקוּ מִמֶּנּוּ כָּל הַדֵּינִים, אִף כִּמוֹ בְּגַשְׁמִיּוֹת בְּשַׁעֲה שְׁנוּטָלִים אֵיזוֹ רְפוּאָה לְחֻלְאֵת גְּדוּלָה, וְהַרְפוּאָה הִיא סְמִים מְרִים עַד מְאֹד, וְהָאֵדָם לֹקְחָה בְּשִׁבִיל שְׂיִתְרַפָּא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה בְּרוּחָנִיּוֹת, עַקֵר הַסְּמִים שְׁנוֹתֵן לוֹ הַצְּדִיק שֶׁהוּא "שָׁלוֹם", שְׂיַחַפֵּשׁ בְּכָל דְּבַר אֶת שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בְּוִדְאֵי צָרִיךְ לִידַע הַהֶכְרַח שְׂיִהְיֶה מְלַבֵּשׁ בְּסְמִים מְרִים, כִּי לְחֻלְאֵה כָּל מַר מְתַק וְכָל מְתַק מַר, וְעַל-כֵּן בְּתַחֲלָה בָּא לוֹ הַדְּבַר הַזֶּה בְּכִבְדוֹת גְּדוּלָה עַד מְאֹד, בַּהֲיוֹתוֹ עֲדִין חוֹלָה עַל-יְדֵי עֲוֹנוֹתָיו וְכוּ', עַל-כֵּן קָשָׁה וּמַר לוֹ מְאֹד לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְדָם וְלִשְׁתַּק לְמַחְרָפוֹ, עַל-כֵּן צָרִיךְ שְׂיַדַע שְׁזוֹ הַמְרֵירוֹת שְׂמַרְגִּישׁ, זֹהֵי הַרְפוּאָה שֶׁמְלַבֵּשֶׁת בְּסֵם הַמַּר הַזֶּה, עַד שְׂיִזְכְּהוּ הַשֵּׁם יתברך שְׂיִתְרַפָּא בְּשָׁלְמוֹת, וְאֵז בְּאַמַּת יְרַגִּישׁ כָּל מִינֵי נַעַם בְּעוֹלָם, כִּי יֵשֵׁב בְּהִיכְלָא דְּמַלְכָּא (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נה), כִּי כְּשֶׁאֵדָם זוֹכֵה כָּבֵר לְהִיּוֹת בְּהִיכְלָא דְּמַלְכָּא, וּמְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ מְכַל וְכָל, וְאֵינּוּ רוּאָה כְּבָר אֶלָּא אֶת הַמְּלָךְ — מְלִכּוֹ שֶׁל עוֹלָם, בְּוִדְאֵי כְּשֶׁשׁוּמַע אֵיזוֹ חֶרְפָּה וּבְזוּי הוּא מְפָרֵשׁ אֶת זֶה לְפִרוּשׁ שֶׁל כְּבוֹד לְמַלְךְ, כִּי אֵיךְ אֶפְשָׁר שְׂיִבּוֹא אַחַד לְתוֹךְ הַיִּכַל הַמְּלָךְ, וּיְבַזֶּה אֶת הַמְּלָךְ, אֶלָּא בְּוִדְאֵי אֵלוֹ הַדְּבָרִים הֵם דְּבוּרֵי כְּבוֹד, וּמְתַבּוֹנֵן בְּדְבוּרֵים אֵיךְ לְפָרֵשׁ וּלְצַרֵּף אוֹתָם שְׂיִתְהַנֶּה מְזָה כְּבוֹד לְמַלְךְ, וְאֵין לְחַשֵּׁב שְׂמָא אֵלוֹ הַחֶרְפוֹת עָלָיו נְאָמְרִים, זֶה אֵינּוּ "כִּי מִי הוּא, הֲלֵא יִשׁוּתוֹ נְתַבְטָלֶת, וְאֵין כָּאן

אָשֶׁר תּרַח בְּנַחֵל קִצָּג

אָלָא הַמְלִיךְ בְּעֵצְמוֹ, וְזֶהוּ (תְּהִלִּים כט, ט): "וּבְהִיכְלוֹ כְּלוֹ אוֹמֵר כְּבוֹד", כָּל הָאֲמִירוֹת שֶׁמְדַבְּרִים עָלֶיךָ צָרִיךְ לְצַרְפָּם לְהַתְּהוּוֹת מֵהֶם כְּבוֹד לַמְּלֶךְ, עַיִן שָׁם.

עֲמֵד רְאֵה וְהִתְבּוֹנֵן, אַחֵי, לְמָה יְכוּלִים לְזַכּוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, עַל-יְדֵי שְׂתִיקָה לְמַחְרָפוֹ וְלַמְּבֹזָהוּ וְלַמְּצַעְרוֹ, וְהַעֲקֵר בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, כִּי הַעֲצוֹת שֶׁל רַבְּנֵנוּ ו"ל הֵן תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת עֲמֻקָּה מְאֹד כְּיָדוּעַ. וְזָכַר מָה שֶׁאָמַר רַבְּנֵנוּ ו"ל (לְקוּטִי-מִוֵּהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן פ): עֲקֵר הַשְּׁלוֹם הוּא לְחֹבֵר שְׁנֵי הַפְּכִים דִּיקָא, עַל-כֵּן אַל יִבְהַלּוּךְ רַעֲיוֹנֶיךָ אִם אַתָּה רוֹאֵה אִישׁ אֶחָד שֶׁהוּא הֵהָפוּךְ לְגַמְרֵי מַדְעַתְךָ, וְיִדְמָה לְךָ שְׂאֵי אֶפְשֶׁר בְּשׁוֹם אַפֵּן שֶׁבְּעוֹלָם לְהַחְזִיק בְּשְׁלוֹם עַמּוֹ, אֲדַרְבֵּה זֶהוּ עֲקֵר שְׁלָמוֹת הַשְּׁלוֹם — לְהַשְׁתַּדֵּל שִׁיְהִיָּה שְׁלוֹם בֵּין שְׁנֵי הַפְּכִים דִּיקָא, וְכֵמוֹ שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בֵּין שְׁנֵי הַפְּכִים בְּמֵרוֹמָיו בֵּין אֵשׁ וּבֵין מַיִם. וְזֶהוּ עֲקֵר הַשְּׂמִיחָה כְּשֶׁבְּנֵי-אָדָם שֶׁהֵם פְּעֻלוֹת מְשֻׁנוֹת וְשִׁכְלִיִּים נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה מִתְאַחֲדִים בְּדַעַת אַחַת (עַיִן שָׁם, חֶלֶק ב', סִימָן ב) בְּאַחֲדוּת הַפְּשׁוּט שֶׁהוּא הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁאֵז נַעֲשִׂית שְׂמִיחָה גְּדוּלָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וְזָכַר מָה שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ ו"ל (רֵאשׁ הַשָּׁנָה יח): בְּזִמְן שֵׁישׁ שְׁלוֹם יִהְיֶה לְשִׁשּׁוֹן וּלְשְׂמִיחָה, וְאָמְרוּ (עַקְצִין ג, י): לֹא מִצָּא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּלִי מִחְזִיק בְּרָכָה לְיִשְׂרָאֵל אֲלֵא הַשְּׁלוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים כט, יא): "ה' עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן ה' יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם". [וְעַיִן בְּמִדְרַשׁ תְּנַחוּמָא (שׁוֹפְטִים יח): רְאֵה כַּמָּה גְּדוּל כַּח הַשְּׁלוֹם שֶׁאֵפְלוּ לְשׁוֹנְאִים אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְפִתּוֹחַ לְהֵם בְּשְׁלוֹם], וּבַפֶּרֶט לְאַבְרָהָם הַזֶּהִיר רַבְּנֵנוּ ו"ל עַל הַשְּׁלוֹם בֵּינוּ לְבֵין אֲשֶׁתוֹ מְאֹד מְאֹד (עַיִן שִׁחוֹת-הַר"ן, סִימָנִים רסב, רסג), וְאָמַר שֶׁזֶה מַעֲשֵׂה בְּעַל-דָּבָר שְׂגוּרָם פְּרוּד בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ בְּאֵפֶן שֶׁיִּכְשְׁלוּ בַּעֲבֻרוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, וְהַזֶּהִיר מְאֹד מְאֹד לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת אֲשֶׁתוֹ, וְאָמַר: הֲלֹא כַּמָּה צְרוֹת וְיִסוּרִים עוֹבְרִים עָלֶיהֶן וְכוּ', וְהַעֲקֵר לְדוּוֹן לְכַף זְכוּת, כִּי לְפַעְמִים מְרֻב צַעֲרָן וְיִסוּרֵיהֶן הַקְּשִׁים שֵׁישׁ לְהֵם מִיִּלְדֵיהֶן, אֲזִי מִתְחִילוֹת לְרִיב, וְאִם שׁוֹתְקִים לָהֶן, וְאִין מְשִׁיבִים, אֲזִי נִמְתָּק הַכָּל,

וּלְהַפּוֹף, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, הַמַּחֲלֵקֶת גּוֹרְמַת הַרְבֵּה רְעוּת וְכוּ', וְהַכֹּל מִתְחִיל בְּשִׁעָה שֶׁהַבַּעַל עוֹנָה וְכוּ'.

וְאָמְרוּ חַז"ל (הוּבָא בְּאֲבוֹת דְּרַבִּי נְחֻן כַּח, ג): כָּל הַמְּשִׁים שְׁלוֹם בְּתוֹף בֵּיתוֹ, מַעֲלָה עָלָיו הַפְּתוּב כְּאֵלּוּ מְשִׁים שְׁלוֹם בְּיִשְׂרָאֵל עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, לְפִי שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד מְלֵךְ בְּתוֹף בֵּיתוֹ וְכוּ', עֵינֵי שָׁם. וְאָמְרוּ חַז"ל (חֲלִין קמא): גְּדוֹל שְׁלוֹם שְׂבִין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ, שְׁהָרִי אָמְרָה תּוֹרָה, שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁנֹכְתָב בְּקִדְשָׁה יִמְחָה עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְאָמְרוּ (שְׁבַת כג): וְתָרוּ עַל גַּר חֲנֻפָּה וְעַל קְדוּשׁ וְאָמְרוּ גַר בֵּיתוֹ עָדִיף, וּמְשׁוּם שְׁלוֹם בֵּיתוֹ, מְכַל שְׂבִין וְכָל שְׂבִין אִיף צְרִיכִים הַחֲבָרִים הַיְקָרִים הַמְּקַרְבִּים אֶל רַבְּנוּ ז"ל לְהִיּוֹת בְּאֶהְבָּה, אַחְוָה וְרַעוּת, כִּי הֲלֹא אֲנַחְנוּ שׁוֹתִים מִנִּחָל אֶחָד, וְעַל-כֵּן צְרִיף אֶחָד לְעֶזֶר לְחֲבָרוֹ וְלִסְיַעוּ בְּעַבְדוּת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, וַיֹּאמֶר אֶחָד לְחֲבָרוֹ (עֵין לְקוּשִׁי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן יג): "חֲבָרִי מִי שְׁבָקֶת מִיָּדִי בְּעֵלְמָא דְלֹא שְׁטַפְתִּיה", שְׁמָא יֵשׁ עָדִין בְּךָ אִיזוּ מְדָה לֹא טוֹבָה, וְאִין אַתָּה יְכוּל לְהַתְּגַבֵּר עָלֶיהָ, "וְנִיתִי אֲנָא וְנַחֲרַבִּיהָ", הִינּוּ שְׂאֵנִי אֲסִיעַ לָךְ לְכָלוֹת אֶת הַמְּדָה הַזֹּאת מִמֶּךָ וְכוּ', עֵינֵי שָׁם, וְכָל דְּבוּרֵיהֶם צְרִיכִים לְהִיּוֹת רַק דְּבוּרִים מִהַתְּכָלִית הַנִּצְחִית וְעֲצוֹת רַבְּנוּ ז"ל אִיף לְהַנְצִיל מִשְׁטָף מִים רַבִּים שֶׁל הָאִי עֲלֵמָא שְׁפֵלָה וְכוּ'. וְכִבְרֵי אָמַר פֶּעַם רַבְּנוּ ז"ל (חֵי-מוֹהֲר"ן, סִימָן רצב): הָעוֹלָם רְאוּי שְׂיִתְמָהוּ עֲצָמָן עַל הָאֶהְבָּה שְׂבִינֵינוּ, כִּי "אֲנִין" (אֲנִישֵׁי נִחָל נִוְבַע) בְּחִיבוּתָא תְּלִיא"ב (זֶהָרֵי גֵשָׁא קַחַח), וְעַל-יָדֵי גְדֹל הָאֶהְבָּה שְׂתִּהֵיָה בִּינֵינוּ, כֵּן נִזְכָּה שְׂיִהֵיָה אֲוִיר הַנַּח וְהַזָּף, שְׂיִתְגַּלֶּה אֲוִירוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, וְעַל-כֵּן עָקַר שְׁלֵמוֹת הַשְּׁלוֹם יִהְיֶה כְּשִׂתְגַּלֶּה בְּמַהְרָה בְּיַמֵּינוּ מְשִׁיחַ צְדֻקָּנוּ, שֶׁהוּא יִמְשִׁיף אֶת הַשְּׁלוֹם הַנִּפְלָא בְּעוֹלָם, כְּפִתוּב (יִשְׁעִיָה יא, ו): "וְגַר זָאֵב עִם כֶּבֶשׂ" וְגו', וְכִמּוֹ שְׂאָמְרוּ בְּמִדְרָשׁ (וַיִּקְרָא רַבָּה ט, ט), שְׂכֶשְׁמֵלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בָּא, אִינּוּ פּוֹתַח אֶלָּא בְּשָׁלוֹם, שְׂנֵאֲמַר (יִשְׁעִיָה נב, ז): "מִה נָּאוּוּ עַל הַהָרִים רְגְלֵי מְבַשֵּׂר מְשִׁיעַ שְׁלוֹם."

(ב) הַעֲנִין שְׁלָנוּ מְלוּי בְּאֶחָדוֹת וּבְאֶהְבָּה שְׂבִינֵינוּ.

אֲשֶׁר תֵּרַט בְּנַחֲל קִצָּה

וְהָיָה רְאוּי לְהֶאֱרִיף לְךָ בְּדִבְרֵי נְחוּץ בְּזֶה, אִף אִתָּה יוֹדַע גְּדֹל
טְרָדוֹתֵי מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ מִמָּשׁ בְּעֶסֶק הַרְבִּים, עַל-כֵּן הֶהְכַּרְח לְקַצֵּר,
”וְחֻשְׁתָּדֵל לְלַמֵּד כָּל אוֹת שְׁלוֹם מִלְקוּטֵי-עֲצוֹת הַמְשָׁלָשׁ, וְשֵׁם תִּמְצָא
מִרְגוּעַ לְנַפְשְׁךָ”.

וְעַל כָּלֵם לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שְׁתִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ לָזֶה, וְאֶקְוֶה
לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ, שְׁבִזְכוּת רַבֵּנוּ וְ”ל תִּבְשֹׂר לִי בְקָרוֹב בְּשׂוֹרָה טוֹבָה,
שְׁהַכֵּל עַל נְכוּן אֶצְלֶךָ. [וְעַיִן בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת (אוֹת שְׁלוֹם, סִימָן ח): עַל-יַדִּי
שְׁלוֹם בָּא בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת].

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ, וּמְבַרְכְּךָ בְּבִרְכַּת שֵׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה.

תֵּרַט.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר תְּצוּהַ ה'תשל"ב.

שְׁשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִשְׂיגוּ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד מְאֹד,
צָמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׂוֹתָה מֵהַמְעֵיץ הַיּוֹצֵא מִבֵּית
ה' הַלֵּא הוּא נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נִרוּ יֵאִיר.

אַחֵי הַיָּקָר! חֲזוּק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה רַבָּה, וּבְפִרְט
כִּי יָמֵי הַפּוֹרִים הַקְּדוּשִׁים מִמְשֻׁמְשִׁים וּבְכָאִים, וּכְבָר גְּלָה לָנוּ רַבֵּנוּ
וְ”ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר”ן, חֶלֶק ב', סִימָן עד), אֲשֶׁר עֲכָשׁוּ כָּל עַקֵּר גְּאֵלֶת נַפְשָׁנוּ
תְּלוּיָה בְּשִׂמְחָה (עַיִן שֵׁם, סִימָנִים: כג, כד), כִּי ”וְעֲכָשׁוּ” שֶׁל סִימָן ע”ג
וְהַ”וְעֲכָשׁוּ” שֶׁל הַתְּחִלַּת הַלְקוּטֵי-מוֹהַר”ן, יֵשׁ לָהֶם הַמְשָׁף וְשִׂיכוֹת
אַחַת כְּפִדּוּעַ דְּבָר זֶה בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, [הֵינּוּ בְּסִימָן ע”ד סִימָן רַבֵּנוּ
וְ”ל וְעֲכָשׁוּ וְכוּ', וְלֹא גְלָה יוֹתֵר, וּבְהַתְּחִלַּת הַלְקוּטֵי-מוֹהַר”ן בְּהַתְּגַלּוֹת
רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּר יוֹחָאֵי גַם-כֵּן יֵשׁ ”וְעֲכָשׁוּ” וְכוּ', וְלֹא נִכְתַּב הַסִּיּוּם],
וְתִהְיֶה לְאֵל יֵשׁ וְיֵשׁ לָנוּ בְּמָה לְשִׂמְחָה, שְׁאֲנוּ יוֹדְעִים מִכֵּן הַשִּׂמְחָה

היכול לשמח נפשות שבורות ופגומות כמונו היום, ומאיר לנו אֲשֶׁר בתקף דחקותנו ובלבולינו נשמח את עצמנו בנקודותינו הטובות שיש בנו, כי עכשו תהיה הגאֵלה על־ידי דעת רבנו ז"ל, עכשו יש נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, וכבר טעמתי והרגשתי מעט מזעיר נעם עצותיו של רבנו ז"ל, ואם תתמיד בהתבודדות בכל יום יום בעקשנות גדולה, אז יפתח דעתך ומחך להשיג נוראות ונפלאות באור רבנו ז"ל, אֲשֶׁר רבים מאנשי שלומנו אינם זוכים לזה, כי עקר יסוד דעת רבנו ז"ל שהוא דעת והשגת משיח צדקנו, הוא תפלה והתבודדות וכל מה שתרכה להתבודד, בן תמשך עליך קדשה משם, ואף שקבר נלכדת במה שגלפדת, ועדין עובר עליך מה שעובר, אל תסתכל על זה כלל, רק תברח תמיד אליו ותברך, ותשטח בפיו אליו ותברך, החפץ חסד ורוצה להיטיב לבריותו, אף אנו צריכים להכין את הפלים לקבל השפעותיו, וכלי השפע הוא הוא התפלה וההתבודדות (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לג).

אחי היקר, למען טובתך הנצחית קיים את כל זאת בתמימות ובפשיטות גמורה, ואז טוב לך לנצח.

והנה לא אוכל להאריך עכשו, כי בעוונותי הרבים, זה לי שני ימים שאיני בקו הבריאות, לא עלינו, וביום שני בערב נחלשתי כל-כף עד שנתעלפתי במה פעמים, וכבר נדמה היה לי שבא קצי, חס ושלום, מרב יסורי לא עלינו, וקמתי כשעה אחר חצות לילה בחלשה גדולה ובשברון לב גדול מאד, ופרשתי שיחתי אליו ותברך, והפצתי בתפלה רבה, שישלח לי רפואה, וברוך השם התחלתי להזיע הרבה, ומאז יש לי שנוי לטובה בכל שעה, תהלה לאל.

ואתמול בלילה בתקף חלשתי קדם שרציתי לילך לישן, נכנס אצלי בחור אחד הרוצה להתקרב אל דרכי רבנו ז"ל, ודברתי אתו במה שעות, (וגם הוא נפגם מאד בחטא הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן), ותהלה לאל, דברתי עמו הרבה מאד וחוזקתיו, ויצא ממני

איש אחר לגמרי, ולקח ממני הרבה ספרים מספרי רבנו ז"ל, כן יעזר השם יתברך שישאר קים אצל רבנו ז"ל, אז בודאי יהיה לו תקון נפלא, ועוד יזכה למדרגות נפלאות בעבודת השם יתברך, אשר לא זכו אל זה אלא יחידי סגלה, כי אמרו חכמינו ז"ל (ברכות לד: סנהדרין טז): במקום שפעלי תשובה עומדים שם, צדיקים אינם עומדים שם, וכבר כתבתי פעם שזה יוכן על-פי המשל שספר רבנו ז"ל, ונדפס בסוף שבחי-הר"ן עין שם, בענין המלך ששלח שליחים וכו', והיוצא משם, שעל אלו הנשמות שפבר עבר עליהן מה שעבר, ונפלו במקום שנפלו במקומות מזהמים וירודים כאלו, ורמנא לצלן, אף-על-פי-כן "האבן זיי זיך דער האלטן און ארויס געקראכן פון בלאטע"^ב, זהו חדוש נפלא ונורא מאד, וואס קיינער אין דער וועלט קען נישט באוינזען, ודיקא על ידיהם נחעלה ונתגדל ונתיקר שמה דקדשא בריך הוא. אשרינו ואשרי חלקנו, שאנו זוכים לידע מרבי אמת פזה, העוסק בתקוננו, והוא יכול לתקן את כל העולם כלו, אף מחמת שהבטיחו לסמ"ך-מ"ם שההכרח משום הבחירה שתהיה לו רשות להסתיר את רבנו ז"ל מהעולם (עין בספורי-מעשיות, מעשה מהזכוב והעפכיש), עד בא עת דברו, שיקים (זכריה יג, ב): "ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ" וגו', על-כן יש נסיונות רבים לכל אחד ואחד הרוצה להתודע מזה הצדיק, כי מתפשטים ומשתטחים כל-כף העפוכים והמניעות, עד שגם מבין אנשי שלומנו נסתר בכל פעם זה האור בכמה וכמה בחינות, ומזה בא שמתרחקים הרבה אנשים, בעוונותינו הרבים וכו', אכל אשרי אלו שנשארים חזקים וקמים, ואז טוב להם גם בגשמיות, ומפל שפן מה שיהיה טוב להם לעד ולנצח נצחים, "עין לא ראתה" וגו' (ישעיה סד, ג).

(א) [עין בשבחי-הר"ן, סימן לו], ושם מביא משל למלך ששלח שלשה אנשים, ויבדקם דבר סתר למלך אחר, ויבדקם עברו מדינות ששם היו חולקים על המלך, והראשון עבר בשלום, השני נתפס ונמלט על-ידי פקוחו, והשלישי צנה והתנסר ועמד בנפיו, והמלך אמר, שלשלישי מגיע שכר יותר מכלם].

(ב) הם החזיקו מעמד ונחלצו מהבוץ.

(ג) מה שאף אחד בעולם לא יכול להראות.

וימחמת טרדותי וּחִלְשָׁתִי, הִהְכַּרְח לְקַצֵּר.

הַדְּוִרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

פֹּה תִקְבַּל "תְּקוּנַת חֲצוֹת" שֶׁבִקְשָׁתָּ, וְגַם מִכָּתָב לְ... וְתוּכַל לְקַרְאוֹ, כִּי הֵם דְּבוּרִים טוֹבִים, וְעוֹד שְׁלַחְתִּי לְךָ שְׁנֵי הַעֲתָקִים מִמִּכְתָּב עֶרְב־שַׁבַּת־קֶדֶשׁ לְסֵדֶר תְּרוּמָה, שֶׁכָּתַבְתִּיו לְבַחֲוֹר אֶחָד, וְנִתְעוֹרַר כָּל־כָּף, עַד שֶׁעָשָׂה מְזֶה הַרְבֵּה הַעֲתָקִים לְחִלְקָם בֵּין חֲבֵרָיו.

וְעַל שְׁאֵלוֹתֶיךָ שֶׁשָּׂאֵלְתָּ בְּכַמָּה מִכָּתְבִים, כָּכָר הִתְחַלְתִּי לְכָתוֹב לְךָ כַּמָּה פְּעָמִים, אֲךָ מְרַב טְרִדוֹתֵי מִמָּשׁ בְּכָל יוֹם, הַצְּרַכְתִּי לְהַפְסִיק, וּכְשִׁיחִיָּה לִי הַפְּנָאִי אֲשֶׁלִּימֵם וְאֲשֶׁלְּחֵם אֵלֶיךָ, גַּם אֲבַקֵּשׁ מִמֶּךָ תִּכְיָר־וּמִיד בְּקִבְלָתְךָ מִכָּתָב זֶה, לְכָתוֹב לִי אִם אֶתָּה מְקַיֵּם מֵה שֶׁבִקְשָׁתֶיךָ שִׁיחִיָּה לְךָ שְׁעוֹר בְּלִקוּטֵי־מוֹהַר"ן עִם חֲבֵרֵינוּ ... וּמָה טוֹב וּמָה נְעִים כְּשֶׁתִּזְכֶּה לְדַבֵּר עַל לֵב עוֹד כַּמָּה בַּחֲוָרִים כְּמוֹ הַבַּחֲוֹר ... וְהַבַּחֲוֹר ... כִּי פֹה בִּישִׁיבָה תוֹרָה וְדַעַת שְׁנֵי הַבַּחֲוָרִים ... וְ... מְקַרְבִים הַרְבֵּה נִפְשׁוֹת, וּבְכָל פַּעַם הֵם מְבִיאִים בַּחֲוֹר חֲדָשׁ, וְעַל־פִּי־רַב נִשְׁאַרִים קִימִים.

עַל־כֵּן גַּם אֶתָּה עָשָׂה כָּךְ, לְעוֹרַר הַרְבֵּה בַּחֲוָרִים, וְאֵל תִּפְּל כָּל־כָּף בְּדַעְתְּךָ, כִּי רָאָה וְגַם רָאָה אֲשֶׁר בְּקִיץ שְׁעָבֵר כְּשִׁיחִיָּתִי סְמוּךְ לְמַחְנִיכֵם, וְהִבֵּאתָ אֵלַי אֶת ... וּבְרוּךְ הַשֵּׁם מֵאֵז נִתְקַרַב בְּאַמְתָּ, ?תַּן הַשֵּׁם ?תִּבְרָךְ, שִׁיזְכֶּה לְעַמֵּד עַל עַמְדוֹ, וְאֶתָּה מְכַרַח לְחִזְקוֹ וּלְאַמְצוֹ וּלְרַחֵם עָלָיו, וּלְשִׁיחַ וּלְסַפֵּר עִמּוֹ הַרְבֵּה מְאֹד דְּבוּרִים הַמְחִיִּים וְהַמְשִׁיבִים אֶת הַנֶּפֶשׁ, כְּאֲשֶׁר שְׁתִּינּוּ מֵהַנְּחַל הַמְטִיחַ מְכָל הַכְּתָמִים (עֵינֵי תִי־מוֹהַר"ן, סִימָן שֵׁלֵב).

הַדְּוִרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

אֲשֶׁר תְּרִי בְּנַחֵל קִצֵּט

הַכָּפַל הַדָּבָר לְכַתֵּב לִי תִכְףּ-וּמִיד אִם קִבַּלְתָּ מִכְתָּבִי זֶה, כִּי אֲנִי
מִפְּחַד בְּכָל פֶּעַם אִם לֹא שָׁלְטוּ זָרִים בְּמִכְתָּבֵנוּ, וְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ יִתֵּן
בְּכַחֵי שְׂאוּכַל לֵילֵךְ בְּלִילָה לְשַׁעוֹר שְׁלָנוּ, וְלִדְבַר וְלִשְׂיחַ יַחַד מִדְּבָרֵי
רַבְּנוּ ז"ל, וּבִזְכוּת זו יִשְׁלַח לִי רְפוּאָה שְׁלֵמָה בְּתוֹךְ חוֹלֵי יִשְׂרָאֵל.

תְּרִי.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שִׁבְת-קֹדֶשׁ לְסֵדֵר תְּצִוָּה, פִּרְשַׁת זְכוֹר ה'תשל"ב.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂיגוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֲי, הַפְּחוּר הַיָּקָר, הַרוֹצֵה
לְשִׁתּוֹת מִמֵּי הַנַּחֵל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... נְרוּ יֵאִיר
וַיִּזְרַח לְנִצְחָה.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר וְהָאָרֶךְ עֲכָשׁוּ פִתְחֵתִי וְקָרָאתִי, וְחִשְׁתִּי וְלֹא
הִתְמַהֵמְהֵתִי לְכַתֵּב לָךְ.

אַחֵי הַיָּקָר! חֲזוּק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד, וְאַל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל כִּי כָּבֵר
גָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל עַל-יְדֵי עֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת, אֵיךְ שְׁצָרִיכִים לְהִתְחַזֵּק
בְּכָל מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, וְאַדְרָבָה צָרִיךְ לִידַע, שֶׁהַהֲכָרַח הוּא שְׂיִהְיֶה
כָּף, שְׂיַעֲבֹר עָלָיו מַה שְׂיַעֲבֹר, כִּי הִיא יְרִידָה לְצַרְךָ עֲלֶיךָ, וַיֵּשׁ לוֹמַר
בְּפִרְשָׁה זו (שְׁמוֹת כו, כ): "וְאַתָּה תְּצִוָּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ
שֶׁמֶן זַיִת זָךְ כְּתִית לְמֵאוֹר לְהַעֲלוֹת נֵר תָּמִיד", כִּי הַהֲכָרַח מִטַּעַם
הַכְּמוּס עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׂיַעֲבֹר עַל הָאָדָם מַה שְׂיַעֲבֹר, וְאִם אַף-עַל-פִּי-כֵן
יִתְחַזֵּק בְּכָל הַרְפָּתָקְאוֹתָיו, אִזּוּ יִזְכֶּה לְהַתְעַלּוֹת בְּתַכְלִית הַעֲלִיָּה, וְתֵאִיר
נִשְׁמָתוֹ בְּעוֹלָמוֹת הַעֲלִיוֹנִים בְּאוֹר מְפֹלָא וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד בְּלִי הַפְּסֵק,
וְעַל-כֵּן צִוָּה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, בְּחִינַת מִשְׁה, שְׂיִוְדִיעַ
לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל שְׂיִקְחוּ "שֶׁמֶן זַיִת זָךְ", שֶׁהוּא סוּד בְּרוּר וְזָכוּף הַדַּעַת, בְּלִי
שׁוּם שְׁמֵרִים, וְתֵאִיר וְתִתְעַלֶּה נִשְׁמָתוֹ אֶל שְׂרָשָׁה. וְאֵיךְ זֹכִים לָזֶה?
עַל-יְדֵי "כְּתִית", שֶׁזֶהוּ כָּלֵל הַיְרִידוֹת וְהַבְּלוּלִים, שֶׁהַהֲכָרַח לַעֲבֹר

על כל אחד הפא לכנס אל הקדשה, וכמו שאמר פעם רבנו ז"ל: דער אייבערשטער האט ליב א געפערגילטען חסידא, הינו שעובר עליו מה שעובר, ואף-על-פי-כן הוא מתחזק, שכל זה בכלל פתית (בלע"ז צו שטויסן), ועל-ידי-זה יזכה "למאור להעלות נר תמיד", נר הוא הנשמה, כמו שכתוב (משלי כ, פז): "נר ה' נשמת אדם", הינו דיקא על-ידי היסורים והבלבולים, הדחקות והטרדות שעוברים עליו ומתחזק, יזכה שתמיד תאיר ותתעלה נשמתו שהיא נרו, וכבר אמרו חז"ל (ברכות ה.): כל שהקדוש-ברוך-הוא חפץ בו — מדכאו ביסורים, שזה כלל הירידות שעובר על האדם ברוחניות ובגשמיות, שכל זה הוא בכלל היסורים, והכל מרב אהבה שהקדוש-ברוך-הוא אוהב אותו, ואף שהיסורים האלו הם העוונות, כמו שאמרו חז"ל (שבת נה.): אין יסורין בלא עון, צריך לדון את עצמו לכף זכות שפך סבבו עמו מלמעלה, אשר הוא יתקרב בדרך ובירידות פאלו, ועל-כן פשיש לאדם דעת האמת שהיא דעתו של משיח צדקנו היוצאת משלש ראשונות דעתיק וכו', ודן את עצמו לכף זכות, יכול להתעלות בתכלית העליה, ודיקא מירידה זו שנפל כל-כף, יכול להתעלות אל תכלית המדרגה העליונה, אשר לא זכו אליה אפלו צדיקים גמורים וכו'.

אף הבעל-דבר מהפך מההפוך לגמרי, ומכניס באדם חלישות הדעת גדולה מאד מאד, "הלא סוף כל סוף חטאתי, עויתי ופשעתי לפניו, ועשיתי מעשים מגנים פאלו, ואיך אני יכול להרים פני נגדו, וכבר איני יכול לכנס אל הקדשה, כי כבר עקרתי את עצמי לגמרי משרשי העליון", ועל-ידי-זה לאט לאט מתרשל האדם לגמרי, ואינו עושה אפלו מה שהיה עדין ביכלתו לעשות, ומכניס בו קרירות עצומה ומרה שחורה ועצבות גדולה, והולך מבהל ומבלבל לגמרי, עד שנאבד, חס ושלום, לגמרי, ומאומה לא ישא בעמלו.

(א) השם יתברך אוהב חסיד "מטגן".

וּבְאֵמֶת לֹא כֵן הוּא, כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלִעְדֵי יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, כִּי הוּא מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, מְמַלֵּא כָּל עַלְמֵינ וְסוֹבֵב כָּל עַלְמֵינ, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הַכֹּל לְכָל עֵצִים עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאֵין שׁוּם הַתְּרַחֲקוֹת מִמֶּנּוּ כָּלֵל, כִּי מְכַל הַמְקוֹמוֹת יְכוּלִים לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי חַיּוֹת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ הֵיא בּוֹ בְּעֵצְמוֹ, וּמְחַיֶּה וּמְקַיֵּם אוֹתוֹ, רַק מֵה שֶׁנִּדְמָה לוֹ שֶׁהוּא כָּל-כָּף רְחוּק, זֶה מְרַבּוּי עֲוֹנוֹתָיו, שֶׁהֵם בְּעֵצְמָם הַיְסוּרִים כַּנִּל, וְעַל-כֵּן אִם כָּבֵר נִפְל עַד עֲכָשׁוּ וְנִכְשַׁל בְּמֵה שֶׁנִּכְשַׁל, אֲפֵלוּ בְּחֻטָּאִים וּבְעֲוֹנוֹת הַכִּי גְרוּעִים, אֵל יִפְל בְּדַעְתּוֹ, רַק יָדִין אֶת עֵצְמוֹ לְכָף זְכוּת, כִּי הִיָּה הַהֲכָרַח מִצַּד שְׂרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ שֶׁיַּעֲבֹר עָלָיו מֵה שֶׁיַּעֲבֹר — יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת כְּאֵלוֹ, "עַל-יָדֵי אֵלוֹ הַדְּבָרִים שֶׁעָבְרוּ עָלָי עַד עֲכָשׁוּ, אֲזָכְרָה לְהַגִּיעַ לְמֵה שֶׁאֵנִי צָרִיךְ לְהַגִּיעַ", עַל-כֵּן צָרִיךְ לְהַשְׁכִּיל עַל דְּבָר זֶה מְאֹד מְאֹד, וְלִבְלִי לְהַטְעוֹת אֶת עֵצְמוֹ, כִּי מְרַגְלָא בְּפוּמִיָּה דְאֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁכַּאֲשֶׁר הֵיָצַר הָרַע מְכַשִּׁיל אֶת הָאָדָם בְּאִזְוָה חֻטָּא, חֵס וְשְׁלוֹם, אֵין כְּוֹנָתוֹ כָּל-כָּף עַל הַחֻטָּא בְּעֵצְמוֹ מֵאֲשֶׁר רְצוֹנוֹ לְהִתְנַפֵּל אַחַר הַחֻטָּא לְהַחֲלִישׁ דַּעְתּוֹ.

וּכְבֵר אָמַר פַּעַם רַבְּנּוּ ז"ל (עֵינַן חַיִּי-מוֹהַר"ן, סִימָן תַּנּג): הָאֵט וּוִי אִיר זְעַהֵט מִיר, אֵיךְ זָאל, חֵס וְשְׁלוֹם, עוֹבֵר זַיִן דִּיא גְרַעֶסְטַע עֲבֵרָה וּוְאֵלְט דָּאס מִיךְ גָּאָר נִיט אַרָאָפּ גִּיּוּוֹאֲרָפֵן אֵיךְ וּוְאֵלְט נָאָךְ דְּעַם גִּיּוּוֹעַן אַזוִי אֵיִין עָרְלִיכְעֵר יוֹד וּוִיא פְּרִיר — דְּעַר נָאָךְ וּוְאֵלְט אֵיךְ תְּשׁוּבָה גִּיטְאָנְג, כִּי הַבְּעַל-דְּבָר הוּא שׁוֹנָא גְדוֹל לְאָדָם לֹא רַק בְּרוּחַנִיּוֹת אֵלָא גַם בְּגִשְׁמִיּוֹת, כֵּן אָמַר ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחְמָן ז"ל, כִּי הוּא רוֹצֵה לְכַלּוֹת אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, חֵס וְשְׁלוֹם, עַל-יָדֵי רַבּוּי הַעֲצָבוֹת וְהַמְרָה וְהַשְׁחוּרָה וְהַיְרִידוֹת וְהַבְּלוּלִים, וְעַל-כֵּן הָעֵקֶר לְהִיּוֹת רְגִיל בְּתוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְלִמְצָא בְּעֵצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, וְיִמְצָא הִרְחָבוֹת שֶׁהַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ מְרַחֵיב לוֹ בְּתוֹךְ תְּקֵף הַיְרִידוֹת וְהַיְסוּרִים, אֵין עַס אֵיזוּ נָאָךְ נִישְׁט עֵק וְוְעֵלְט כְּאֵטְשׁ אֵיךְ הָאֵב שׁוִין גִּיטְאָן וּוְאֵס אֵיךְ הָאֵב גִּיטְאָנְג, עַדִּין מוֹעִילָה תְּשׁוּבָה, אֵךְ אֶת זֶה לְעַמֵּת זֶה עֲשֵׂה אֱלֻקִים

(ב) כְּמוֹ שֶׁאַתָּם רוֹאִים אוֹתִי (רְצוֹנוֹ לומר, שְׁכַוְדָאִי אַתָּם מְחֻזְקִים אוֹתִי לְצַדִּיק גְּמוּר). אֵף-עַל-פִּי-כֵן אִם הֵיִיתִי עוֹבֵר, חֵס וְשְׁלוֹם, עֲבֵרָה גְדוֹלָה בְּיוֹתֵר, אֵף-עַל-פִּי-כֵן לֹא הֵיִתָּה הַעֲבָרָה מְשַׁלְכַת אוֹתִי כָּלֵל, רַק הֵיִיתִי אַחַר הַעֲבָרָה אִישׁ כְּשֶׁר כְּמוֹ קָדָם, רַק אַחֲרֵי-כֵן הֵיִיתִי עוֹשֵׂה תְּשׁוּבָה.

(ג) זֶה עוֹד לֹא סוּף הָעוֹלָם אֵךְ שְׁעִשִׁיתִי מֵה שְׁעִשִׁיתִי.

בשביל הבחירה והנסיגה, כנגד דעת דקדושה, דעת מרדכי הצדיק האמת, אשר יכול לגלות את כל ההסתרות ולהפוך את כל הירידות לעליות (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נו), יש דעת דקלפה, דעת המן עמלק, ימח שמו, אשר יכול להסתיר את כל האורות, ומחליש דעת האדם, ובפרטיות אלו אשר נפלו ככר כל-כף, וכמו שכתוב (דברים כה, יח): "וַיִּזְנֶב בָּךְ כָּל הַנְּחָשִׁים אַחֲרֶיךָ" וגו', ועוד זאת רשעו (עין לקוטי-הלכות, קרחו וכתבת קצקע, הלכה ג), שהוא מסית את האדם, ואינו מניחו לעמד בנסיגה, שייסבל המרירות שההכרח שתעבר על כל הבא לכנס אל הקדושה, ומסיתו לבעט בכל מה שעבר עליו, ועל-ידי-זה מתעקם לב ודעת האדם לגמרי, רחמנא לצלן, יותר ויותר, ונמשכים עליו עוד יותר יסורים, דינים ומרירות, רחמנא לצלן, ונכשל עוד יותר ויותר בעוונות, רחמנא לצלן, פידיע לך ככר כל זה.

על-כן, אחי היקר, חזק ואמץ מאד מאד, והתחזקת והיית לאיש חיל, ומה שעבר עליך עד עכשו, תשפח ותעביר מדעתך, ודע לך שכל זה יהיה ההכרח מצד שרש נשמתך, שיעבר עליך, וחזק את עצמך מאד מאד בשמחה שעברו עליך יסורים, הינו ירידות כאלו, ותעשה תשובה מאהבה, שאז נתהפכים כל העוונות לזכיות, כמו שאמרו חז"ל (יומא פו.), ועל-ידי תשובה מאהבה יאיר עליו אור עליון ונורא מאד מעולם הבינה (עין אור החיים, פרשת תצוה), וזה שאמרו חז"ל (שבת פח.): עושין מאהבה ושמחין ב'יסורין', עליהם הכתוב אומר: ואהביו כצאת השמש בגברתו" (שופטים ה, לא) וכו', וכן אמרו חז"ל במדרש (תנחומא תצא ב): צריך אדם להחזיק טובה להקדוש-ברוך-הוא בזמן ש'יסורים באים עליו, כי היסורין מושכין את האדם להקדוש-ברוך-הוא וכו', עין שם. וזה עקר גדלות ומעלת האדם, שעובר עליו מה שעובר — יסורים הינו עוונות, והוא זוכה לשוב על ידם אליו ותברך. ואמר המגיד הקדוש ממעזריטש, רבי דב בער, זכותו יגן עלינו, שעל-כן נקרא תפארת גופא, שהשם יתברך

מִתְפָּאֵר בְּאָדָם וְלֹא בְשָׂרָפִים, מִפְּנֵי שִׁישְׁרָאֵל מְלַבְּשִׁים בְּגוּף וּבְיַצֵּר הָרֶעַ, וְדַבְּרֵי פִי חָכֵם חֵן, כִּי זֶה עָקֵר שְׂבָחוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּשִׁעוּבָרִים עַל אָדָם כָּל־כֶּף הַרְבֵּה יִסוּרֵין שְׁהֵם הָעוֹנוֹת, וְהוּא מְחֻזָּק עֲצָמוֹ בְּכָל פֶּעַם וְשָׁב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאִינוֹ נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ כָּל־ל, חֵס וְשָׁלוֹם.

וְהַעֲקֹר יִזְהַר מְאֹד מְאֹד מִלְהַרְהֵר אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי אֵיתָא בְּתַנּוּא דְּבִי אֱלֵהוּ רַבָּה (פְּרָק ב'): הַמְּבַעֵט בְּיִסוּרֵין, כּוֹפְלִין אוֹתָן עָלָיו; כִּי לְצִאת מַעְבְּרוֹת שְׁהֵם עָקֵר הַיִּסוּרִים, אִי אֶפְשָׁר כִּי אִם עַל־יַדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, תּוֹדָה וְהוֹדָאָה עַל הָעֵבֶר, וְיַעֲקֹבָה עַל הָעֵתִיד לְבֹא, שֶׁלֹּא יִכָּשֵׁל עוֹד וְכוּ'. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (הוֹבָא בְּפִסְקֵתָא דְּרַב כְּהֵנָא, סִימָן מַח): אֲשֶׁרֵי אָדָם שֶׁנִּגְעוּ בּוֹ יִסוּרֵין, וְכַבֵּשׁ רַחֲמָיו וְלֹא קָרָא תְּגָר וְכוּ'.

אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֻלְקֵנוּ שְׁאֵנוּ זוֹכִים לִידַע מְרַבֵי אֶמֶת כְּזֶה, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, הַמְּטַהֵר מִכָּל הַפְּתָמִים (עֵין חַיִּי-מוֹהַר"ן, סִימָן שֵׁלֶב), טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ שֶׁזְּכִינוּ לִידַע מִמֶּנּוּ, כִּי בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, הַרְבֵּה אֵינָם זוֹכִים לִידַע מְאֹר וְדַעַת גְּנוּזָה כְּזוֹ, וְגַם יֵשׁ רַבִּים שְׁחוּלְקִים עַל זֶה, עַל־כֵּן צְרִיכִים לְשַׁמַּח מְאֹד מְאֹד שֶׁזְּכִינוּ לִידַע מִמֶּנּוּ, חֲבָלִים נִפְלוּ לָנוּ בְּנַעֲיָמִים.

וְלִמְעַן הֵשֵׁם לְטוֹבָתָךְ הַנְּצַחִית, אַל תִּמְשֹׁךְ אֶת עֲצָמְךָ כָּל־כֶּף אֶל הַצַּעַר, כִּי בְּפִרוּשׁ אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל: דּוֹפִיט אוֹיֵף מֵיִין כּוֹחַ וְוֹאס הָאֵט אֵיִהָר צוֹ זָאָרְגֵן אַז אֵיִף גֵּי פֶּאָר אֵיִיִף^ד (עֵין שָׁם, סִימָן רַכָּה), וְתַהֲיֶה זֶהִיר מְאֹד לּוֹמַר בְּכָל יוֹם הָעֲשָׂרָה מְזֻמּוּרִים שְׁגִלָּה רַבֵּנוּ ז"ל לְאֶמְרָם (לְקוּיטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רַה), וְהוּא "תְּקוּן הַכְּלָלִי" הַכּוֹלֵל הַכָּל (עֵין שָׁם, סִימָן כֵּט), וְתִכְּרֵף-וּמְיָד שְׁאוּמְרִים זָאל מְעַן מְעַר נִישְׁט אֵיִבְעֵר טְרַאכְטֵין^ה, כִּי בְּוֹדָאֵי יִתְקַן הַכָּל, כֵּן אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל בְּפִרוּשׁ (עֵין בְּהַקְדָּמָה לְתְּקוּן הַכְּלָלִי), וְתִרְגִּיל עֲצָמְךָ לְהֵיוֹת תְּמִיד בְּפָנִים שׁוֹחֲקוֹת, וּבְרַח מַעֲצָבוֹת וּמְרָה שְׁחוּרָה, וּבְפִרְט כִּי יָמֵי הַפּוּרִים הַקְּדוּשִׁים

ד) תְּסַמְכוּ עַל כּוֹחֵי, מֵהַ יֵשׁ לָכֵם לְדַאָג, מֵאַחַר שֶׁאֵנִי הוֹלֵךְ לְפָנֵיכֶם.
ה) שֶׁלֹּא יִחְזְרוּ וְיִהְרְרוּ עַל זֶה.

ממשמשים ובאים. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן עג):
 ועכשו כל ההתחלות הן מפורים, ויש לומר פונתו שהיא שמחה,
 כי עקר הגאולה תהיה רק על-ידי תקף מעלת מדרגת השמחה, כמו
 שכתוב (ישעיה נה, יב): "כי בשמחה תצאו ובשלוש תובלון" וגו',
 וכתיב (שם לה, ג): "חזקו ידים רפות וכרפים כשלות אמצו אמרו
 לנמהרי לב חזקו אל תיראו הנה אלקיכם נקם יבוא גמול אלקים
 הוא יבוא וישעכם" וגו', "ופדויי ה' ישבון ובאו ציון ברנה ושמחת
 עולם על ראשם, ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה". ומוכא
 בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן מח), אשר תקף-ומיד
 כשאדם רוצה להיות איש פשר, עברה גדולה כשהוא בעצבות, עוד
 שם: עצבות היא הסטרא אחרא, והשם יתברך שונא אותה, וצריך
 לעשות כל מיני פעולות שיזכה להגיע אל מדת השמחה, הממשיכה
 על האדם אור וחרות מעלמא דאתי. וכמוכא בזהר הקדוש (תצוה
 קפד): חדוא דבר נש משיף לגביה חדרה אחרא עלאה וכו'.

ומחמת טרדותי אקצר, ותעשה לעצמך דרך להתועד עמי, ואז
 נדבר יחד באריכות.

הדורש שלומך...

תריא

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר ויקהל-פקודי ה'תשל"ב.

שלום רב וכל טוב סלה אל מעלת הבחור היקר לי מאד, וצמוד
 בפנימיות לבבי מאז ועד עתה... נרו יאיר ויזרח, השותה ממי הנחל
 הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו.

(1) השמחה של האדם מושכת עליו עוד שמחה אחרת — עליונה.

מכתבך הנחוץ לתשובה קבלתי ביום שני בשעה שדברתי עם אברך אחד מהתכלית הנצחית, ואיך שלא ישאר לאדם, כי אם התורה והמצוות ודבורי התפלה וההתבודדות, וכמאמר התנא הקדוש (אבות ו, ט): "אין מלוין לו לאדם, לא כסף וזהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומצוות ומעשים טובים", כי השאר הבל הבלים, הבל נדרף, ואנו רואים במעט הימים והשנים שחלפו ועברו עלינו, בפרטיות מיום שזכינו להתודע מהאור הגנוז של הנחל העליון, המגלה את מקור החכמה העליונה משלש ראשונות דעתיק וכו', אשר לא נשאר מפל אלו הימים והשנים כי אם המסכתות שזכינו לסיים, וכן הסימנים בשלחן צרוף, ופרקי המשניות ומזמורי התהלים שאמרנו, ובפרטיות רבוי השיחה בינינו לבין קוננו שהתבודדנו. על-כן צריכים התחזקות חדשה להבא, ששום דבר לא יוכל לבטל אותנו מהדעת האמת שכבר נחקקה קצת בדעתנו, כי מי יודע מה ילד יום וכו'.

ומה מאד נבהלתי לשמע את גדל עגמת הנפש והצער שנתהוה לך מהמכתב שקבלת מאביך, גרו יאיר, והיה בדעתי תכף-ומיד לכתב לך אז, אף מחמת שנתארכה השיחה עמו, על-כן נדחף ליום שלישי, והייתי כבר מוכן לכתב לך, ובתוך כך נכנס אצלי בחור חדש הרוצה להתקרב אל דרכי רבנו ז"ל, והבחור הזה הוא חדוש נפלא, תהלה לאל, כי עד עכשו היה בקעלידטשא, ולמד שם חכמות חיצוניות, ועדין הוא בגיל צעיר מאד, וכבר יש לו כמה דרגות גבוהות, והשם יתברך האיר בלבבו, שיעזב את כל אלו השטיות, ונתעורר לכוו מאד מאד בתשיקה גדולה להתחיל ללמד את התורה הקדושה, ונכנס לשייכה, אף הוא שבור מאד מאד מפחד יום הדין — על מה ולמה בלה כל ימיו בהבל, ונכנסה בו מרירות גדולה, עד שזכה להתודע מהנחל המטהר מפל הכתמים, אשר מגלה חדשות נפלאות לגמרי, אשר אין שום יאוש בעולם כלל, ומפל הירידות והנפילות יכולים לצאת, כי אין בלעדיו יתברך כלל, כי דומם, צומח, חי,

מִדְבַר, הַכֹּל לְכָל עֵצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֶלְקוּתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְאֲדַרְבֵּה אֲצִלוֹ יִתְבַּרֵךְ חָשׁוּב מְאֹד אָדָם נִמְךָ בְּיֹתֵר, כְּשִׁזְזָה לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, כַּמֵּאֲמַר הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ (יְתָרוֹ טו): כִּד אֲתִי יִתְרוֹ כְּדִין אֲתִיִּיקָר וְאֲתַעֲלֶה שְׁמִיָּה דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָלָא עֲלָמִין וְכוּיָב, כִּי כָל מַה שֶּׁהָאָדָם נִמְךָ בְּיֹתֵר מִצַּד מַעֲשָׂיו הַמְּגִנִּים, וְהוּא שָׁב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, יֹתֵר נִתְעוֹרְרִים לְמַעַלָּה בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים שֶׁשְׁעוּעִים גְּדוֹלִים, נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים מְאֹד מְאֹד וְכוּיָ.

וְעַל-כֵּן בָּא אֵלַי לְהַתְּוֹדֵעַ יֹתֵר מִזֶּה הַנְּחַל, וְלִשְׁאֵב יַחַד מִמִּי הַדַּעַת, וְנִכְנָסְנוּ לְשִׁיחָה אֲרָכָה, עַד אֲשֶׁר עָבְרוּ יֹתֵר מִחֻמֵּשׁ שְׁעוֹת, וַתְּהִלָּה לְאֵל, זְכִיתִי לְהוֹצִיא מִלְּבָבוֹ כָּל סִפְקוֹתָיו, וַתְּרַצֵּתִי כָּל קִשְׁיוֹתָיו, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲשֶׁר עַד כַּה עֲזָרְנוּ בְּזָכוֹת רַבָּנוּ וְ"ל, עַל-כֵּן נִדְחָף מִכְּתָבְךָ לְיוֹם רְבִיעִי, אִף מְאֹד הַתְּגַבְּרוּ עָלַי בְּיוֹם זֶה מְנִיעוֹת וּבְלִבּוּלִים רַבִּים, עַד אֲשֶׁר לֹא הָיָה לִי פְּנָאִי לְקַח לְעֲצָמִי עֵט וְעַת לְכַתֵּב לָךְ, וּבְלִילָהּ הַצְּרַכְתִּי לִילְךָ אֶל הַשְּׁעוֹר שְׁלָנוּ, וַתְּהִלָּה לְאֵל דְּבַרְנוּ דְּבוּרִים יְקָרִים וְחִדּוּשִׁים נִפְלְאִים הַנוֹבְעִים מִהַנְּחַל, אֲשֶׁר חִזְקוּ אֲנָשִׁים רַבִּים, עַל-כֵּן גַּם אַז לֹא הָיָה לִי הַפְּנָאִי לְכַתֵּב לָךְ.

וּבְכָל אֵלוֹ הַתְּרוּצִים, בְּאֲתִי לְחַלּוֹת פְּנִיךָ שְׁתַּמְחַל לִי עַל מַה וְלָמָּה לֹא פְתַחְתִּי לָךְ תְּשׁוּבָה תְּכַף-וּמִיד, כִּי אֲתָה רוֹאֶה שְׂאִין לִי פְּנָאִי, אִף מַעֲצָם אֶהְבַּחְתִּי אֵלַיךָ, פְּנִיתִי עֲכָשׁוּ מִכָּל עֲסָקִי, אִף שֵׁשׁ לִי לְכַתֵּב עֲכָשׁוּ שְׁלֵשָׁה מִכְּתָבִים נְחוּצִים מְאֹד מְאֹד לְשֵׁלֶשָׁה בַּחוּרִים, אֲשֶׁר מִמֶּשׁ יִצִּילוּ נַפְשׁוֹתֵיהֶם, מִלְּבַד אֲשֶׁר אֲנִי חַיֵּב תְּשׁוּבָה לְיֹתֵר מַעֲשָׂה מִכְּתָבִים, לְקַחְתִּי מִכְּתָבְךָ רֵאשׁוּנָה לְהַשִּׁיבָךְ.

וְהִנֵּה לְחִזְקָךָ כַּמְדָּמָה לִי אֲשֶׁר הוּא אִף לְמוֹתֵר, כִּי כָּבֵד הַרְגִּשְׁתָּ בְּמַעַט הַשָּׂנִים קִצָּת נַעַם עֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת, וּמַה גַּם כִּי רָאִיתָ כָּבֵד נִסִּים נִגְלִים שְׁנַעֲשׂוּ עִמָּךְ בְּהַתְּקַרְבוֹת אֶל רַבָּנוּ וְ"ל, כַּאֲשֶׁר בְּעֲצָמָךְ אֲתָה יוֹדֵעַ וּמוֹדָה עַל זֹאת וְכוּיָ.

(ב) כְּשִׁיתְרוֹ בָּא, אַז הַתְּכַבֵּד וְהַתְּעַלָּה שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכָל הָעוֹלָמוֹת.

אף בשוֹרָה טוֹבָה יֵשׁ לִי לְבָשׂוֹר לָךְ עֲכָשׁוֹ, כִּי עָלָה בְּרַעְיוֹנִי שְׁדוּף
הַגּוֹן בְּשִׁבְיָךְ, וְשִׁאֲלָתִי וּבִקְשָׁתִי הִיא מִמֶּךָ, שְׁתֵּלֶךְ אֶל מְקוֹמְךָ הַמֵּיחֵד
לָךְ לְהִתְבוֹדְדוֹת, וּתְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ, שְׂיֵצֵא הַדְּבָר מֵהַכַּחַ
אֶל הַפֶּעַל, גַּם תִּלְמַד מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ הַמֵּאֲמָר בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק
ב', סִימָן פט), הַמִּתְחִיל: הַדַּעַת מְשֻׁדָּכֶת וְכוּ', וְתֹאמַר עָלָיו תִּכְף-וּמִיד
הַתְּפִלָּה בְּלִקוּטֵי-תְפִלוֹת (סִימָן מה), וְכֵךְ תִּתְנַהֵג עַד שֶׁתִּמְצָא אֶת זְוִיגְךָ.
וְתִרְאֶה לְהִתְמַיֵּד בְּיוֹתֵר מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּתְפִלָּה וְהִתְבוֹדְדוֹת, וּתְבַקֵּשׁ
הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ בְּכָל הַלְּשׁוֹנוֹת שֶׁל תְּחַנּוּנִים וּבִקְשׁוֹת, שְׂיִרְחַם
עָלֶיךָ וְתִזְכֶּה לְהִיּוֹת אִדָּם הַשָּׁלֵם, וְלִלְמַד תּוֹרָה בְּטָהֳרָה. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
חַז"ל (יוֹמָא עב:): נוֹשֵׂא אִשָּׁה וְאַחֲרֶיךָ לּוֹמֵד תּוֹרָה, זֶה הַלּוֹמֵד תּוֹרָה
בְּטָהֳרָה, עֵינַי שָׁם. וְאֵל יִהְיֶה דְבָר זֶה זָר בְּעֵינֶיךָ, אֵיךְ אִתָּה יָכוֹל לְהַגִּיעַ
אֶל זֶה, כִּי עַל-יְדֵי תְפִלָּה וְהִתְבוֹדְדוֹת בְּעֻקְשָׁנוֹת גְּדוּלָה, לְשִׁיחַ לְפָנָיו
אֶת כָּל לְבוֹ וְאֶת כָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, יְכוּלִים לְפַעַל הַכֹּל, כִּי מַעֲלַת
הַשׁוֹפָף לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ אֶת לְבָבוֹ, זֶה אֵי אֶפְשָׁר לְצִיר בְּשָׂכָל אֲנוּשֵׁי
כָּלֵל וְכוּ'. אֲשֶׁרִי הַזּוֹכֶה לְקִיּוֹ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה מִדֵּי יוֹם
בְּיוֹמוֹ, וְאֵז יָקִים אֶצְלוֹ: עוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ.

וְהִנֵּה אֶתְמוֹל בְּלִילָה הִזֵּה הַדְּבָר עַל-פִּי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א',
סִימָן ה), בְּמָה שֶׁכָּתַב שָׁם בְּעֵנִין חֲמֵץ וּמְצָה, וּבְעֵנִין מִי שֶׁפָּגַם בְּטַפֵּי
הַמַּח, שֶׁמְשַׁמֵּיעִין לוֹ תְּמִיד מִחֲשָׁבוֹת שֶׁל הַתְּרַחֲקוֹת, וְכֵן בְּגִי-אָדָם
מִכְּנִיסִים בּוֹ דַּעוֹתֵיהֶם שִׁיתְרַחֵק מֵהַקְּדוּשָׁה, חַס וְשָׁלוֹם, וְהָאָדָם צָרִיךְ
לְהִזָּהַר מְאֹד מְאֹד שֶׁלֹּא יִחְמִיץ מִחוּ בְּמִחֲשָׁבוֹת וְדַעוֹת אֵלוֹ הַרוֹצוֹת
לְרַחֵקוֹ וּלְעַקְרוֹ מִן הַחַיִּים הַנִּצְחָיִים, רַק יִבְרַח בְּאֵמוּנָה שֶׁהִיא בְּחִינַת
מְצָה, וַיִּדַּע וַיֵּאֱמֵן שֶׁאֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שָׁם
אֵלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהַעֲקָר שֶׁבְּכָל הַעֲקָרִים — לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ תְּמִיד
בְּכַח גְּדוּל וּבְעֻקְשָׁנוֹת חֲזָקָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּתְפַּשֵּׁט כָּל הַעֲקָמוּמִיּוֹת
מִלְּבָבוֹ וְכוּ'.

רח אֲשֶׁר תְּרִיב בְּנַחַל

וְהִיטָה אַרְיֵכוֹת גְּדוּלָּה, אֶף לְקַצֵּר אֲנִי צָרִיף, כִּי כֹל זֶה אֲנִי כּוֹתֵב
בְּדֶרֶךְ, וְעוֹד חֲזוֹן לְמוֹעֵד, לְדַבֵּר יַחַד הַרְבֵּה וּלְהַחֲיוֹת עֲצָמֵנוּ יַחַד.

אֶף שֶׁשָּׁמַעְתִּי שֶׁהֵייתָ בְּפוֹרִים בְּמַחְנֵנוּ, וְלֹא זָכִיתִי שֶׁנִּתְּוַעַד יַחַד
וְלִשְׁמַח יַחַד עַל נַעַם חֶלְקֵנוּ, אֶף מִסְתַּמָּא הִתְפַּשְׁטוּ עָלֶיךָ הַרְבֵּה
מְנִיעוֹת, וְלֹא זָכִיתָ לְשַׁבְּרָן, וְהַשֵּׁם יִתְּבַרֵךְ יִזְכְּנוּ עוֹד לְהִתְוַעַד יַחַד,
וּלְדַבֵּר יַחַד, אוֹלֵי אוֹלֵי נִזְכָּה לְהִיּוֹת כְּרִצּוֹנוֹ יִתְּבַרֵךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד, וּמְזַרְזֵי אוֹתָךְ לְבָרוּחַ אֱלֹוֵי יִתְּבַרֵךְ.

גַּם תִּדַע שֶׁלִּפְנֵי שְׁתֵּי שָׁבוּעוֹת שֶׁלַּחֲתִי לְךָ שְׁנֵי מִכְתָּבִים וְתִקוּן
חֲצוֹת, וְגַם מִכְתָּב לְבַחֲוֹר ... גֵּרוֹ יְאִיר, וְהוּא אָמַר לִי, שֶׁלֹּא קִבַּלְתָּם,
וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה לְחַשֵּׁב, אוֹלֵי שֶׁלְטוֹ זָרִים בּוֹ, עַל-כֵּן אֲבַקֵּשׁ אוֹתָךְ
תִּכְףּ-וּמִיד בְּקִבְלָךְ מִכְתָּב זֶה, שֶׁתִּכְתֵּב לִי אִם קִבַּלְתָּ כֹּל הַנִּ"ל, וְגַם
תִּרְאֶה לְכַתֵּב לִי בְּדִיוֹק שְׁנוּתִיךָ, כִּי נִצְרָךְ לִי בְּשָׂכִיל הַשְּׂדוּף.

וְלִמְעַן הַשֵּׁם לְטוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית תִּרְאֶה לְחַזֵּק אֶת הַבַּחֲוֹר ... גֵּרוֹ
יְאִיר, וּבְיַחַד תִּשְׁמַחוּ עַל חֶלְקְכֶם בְּחַיִּים נִצְחִיִּים.

הַנִּ"ל...

תְּרִיב.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְּבַרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיִּקְרָא הִ'תְּשַׁל"ב.

אֶף טוֹב וְחֹסֵד יִרְדְּפוּ אֶל הַבַּחֲוֹר הַיָּקָר, הֶחֱפֵץ וּמִשְׁתוֹקֵק לְהַכְנִס
אֶל תּוֹךְ שְׁעָרֵי הַקְּדוּשָׁה עַל-פִּי דְרָךְ הָאֱמֶת שֶׁקִּבַּלְנוּ מִהַנַּחַל הַנוֹבֵעַ
מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנִצְחָה.

שִׁמְחֵתִי לְשִׁמְעַת הַבְּשׂוּרָה הַטּוֹבָה, שְׁבִרוּךְ הַשֵּׁם אֲתָה מִתְנוּעַד
עִם הַבְּחֹרִים מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו הַיְקָרִים, חֹזֵק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד, כִּי
בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים לְהִתְחַזְּקוֹת וְהִתְחַדְּשׁוֹת חֲדָשָׁה בְּכָל שְׁעָה מִמָּשׁ,
וּבִפְרָטִיּוֹת מִי שְׂרוּצָה לְהַכְנִס אֶל תּוֹךְ שְׁעָרֵי הַקְּדוּשָׁה, עָלִיו מִתְגַּבְּרֵת
בְּיֹתֵר הַקְּרִירוֹת וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת "חֹזֵר לְאַחֲרָיִךְ", וְיִיל פּוֹן דִּיר
וְעֵט שׁוֹיֵן קִיִּין לִיִּיט נִישְׁט זַיִן־א, וּמְכַל שְׁכֵן מִי שְׁכֹבֵר נִפְל בְּעַמְקֵי
עַמְקִים בְּשָׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת, וְנִטְמָא מְאֹד מְאֹד בְּפָגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת
זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלְן, עָלִיו עוֹבְרוֹת בְּיֹתֵר מִחֲשָׁבוֹת אֱלֹהִים:
"חֹזֵר לְאַחֲרָיִךְ, וְרָאָה כַּמָּה נְטִמָּאָתָּה, וְלָמָּה לָךְ לְאַחֵז עֲצָמְךָ בֵּין
יְרֵאִים הַחֲפָצִים לְצֵאת מִהַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה" וְכוּ', וְעַל־יְדִי־זָה נּוֹפֵל
יֹתֵר וְיֹתֵר, עַד שְׁפוֹרֵשׁ לְגַמְרֵי, וּבְקֶאֱמַת גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל וְתַלְמִידוֹ
מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, אֲשֶׁר לֹא כֵן, אֲדַרְבֵּה כָּל מָה שֶׁהַמְּדַרְגֵּה הִיא קְטָנָה
וּפְחוּתָה, כִּשְׁהוּא חוֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, נַעֲשִׂים מְזָה שְׁעִשׂוּעִים גְּדוֹלִים
לְמַעַלָּה, כִּי בְּמִקּוֹמוֹת שֶׁהִיָּה מִנַּח שָׁם עַד עַכְשָׁו וְכוּ', הִיָּה רַבּוּי
חֹשֶׁךְ, וְלֹא הָאִירָה לוֹ אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי הִפְשַׁע שֶׁל הָאָדָם מְכַנֵּס
כִּפְיָה לְאָדָם (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אֲמוּנָה כב), וְעַכְשָׁו כְּשׂוֹזְכָה לְהִתְקַרֵּב אֶל
הַקְּדוּשָׁה, וְטוֹבֵל אֶת עַצְמוֹ בַּנְּחַל הָעֵלְיוֹן, הַנּוֹבֵעַ בּוֹ מִקּוֹר הַחֲכָמָה
הַקְּדוּמָה, וְעַל־יְדִי־זָה נִפְתַּחֹת עֵינָיו וְדַעְתּוֹ לְרֵאוֹת בְּגִדְלָתוֹ יִתְבָּרֵךְ,
וְנִפְתַּח פִּיו לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְזוֹ נִקְרֵאת
הַתְּבוּדָּרוֹת, וְהִזְהִיר אוֹתָנוּ רַבְּנוּ ז"ל מְאֹד מְאֹד לְהִתְנַהֵג בְּהִנְהָגָה זוֹ,
לְהִיּוֹת רְגִיל לִיַּחַד לְעַצְמוֹ מְקוֹם שְׂאִין שָׁם בְּנִי־אָדָם וְשָׁם יֵשֵׁב וּיְפָרֵשׁ
אֶת כָּל שִׂיחָתוֹ וְכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת לְפָנָיו
יִתְבָּרֵךְ, וְיִרְבֶּה בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, וְעַל־יְדִי־זָה סוּף כָּל סוּף יִזְכֶּה לְצֵאת
מִהַמְּקוֹם שְׁנִלְכָד שָׁם, כִּי אֵין שׁוּם עֲצָה אַחֲרַת לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ
אוֹ לְזִכּוֹת לְשַׁכַּל יֵשֵׁר וּבְרוּר, לְהַשִּׁיג וּלְהַבִּין בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי אִם
עַל־יְדִי תִפְלָה וְהַתְּבוּדָּרוֹת.

וּמִסְתַּמָּא רְאִיתָ כִּבְרָת אֶת הַסֵּפֶר "הַשְּׁתַּפְּכוֹת הַנֶּפֶשׁ", שֶׁלְקַט אֶחָד
מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו כָּל עֲנִינֵי תִפְלָה וְהַתְּבוּדָּרוֹת מְכַל סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל,

(א) כִּי מִמֶּךָ כִּבְרָ לֹא יֵצֵא "בֵּן־אָדָם".

ואם אין לך, אם ירצה השם, אשלח לך, וגם יש אצלי קונטרסים רבים, מכתבים ששלחתי לחברינו, ושם יש דבורים רבים מלקטים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש, ממעלת הזוכה לברח תמיד אליו ותברך, אשרי הזוכה לקימם.

ומחמת טרדותי עכשו — אקצור, ובפרט כי בקרוב נתועד.

הדורש שלומך...

תריג.

בעזרת השם יתברך, ערב־שבת־קדש לסדר ויקרא ה'תשל"ב.

אף טוב וחסד ירדפו לאהובי, אחי ורעי, האברך היקר לי מאד, החפץ ומשתוקק מאד לעבודת השם יתברך על־פי דרך האמת שקבלנו מהנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח.

מכתבך היקר בתחלת השבוע קבלתי, ולא היה לי הפנאי להשיבך מרב טרדותי, ובפרטיות בשבוע זה, שכל הבחורים מהישיבות חזרו, ועכשו בין הזמנים אצלם, על־כן היה להם פנאי להתועד עמי, וברוך השם, אני רואה דברים נוראים באור רבנו ז"ל, איך שאורו הגנוז מתחיל להתפשט ולהתגלות בעולם, כי תהלה לאל, מתקרבים הרבה בני־אדם ובפרטיות בני נעורים, וכבר ידעת שאתמול היה ראש חודש ניסן, שנת המאתים לרדת נשמת רבנו ז"ל אל זה העולם, אשר ירידת נשמתו היא התחלת התנוצצות הגאולה, כי הוא שלש ראשונות דעתיק וכו', ויתגלה בקרוב על־ידי משיח צדקנו, אשר יהיה מיוצאי חלציו ברוחניות ובגשמיות וכו' (חיי־מוהר"ן, סימן רעד).

ותהלה לאל, בליל רביעי שעבר, דברנו הרבה הרבה מזה. אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו לידע מאור גנוז פנה, טוב להודות להשם יתברך על כל החסד שעשה עמנו.

אחי היקר! רבנו ז"ל אמר (שיחות-הר"ן, סימן נא): "איר זאלט זיך נישט לאזן נארן"א ובכן כשאנו כבר יודעים מהאור הגנוז הזה, צריכים להזהר מאד מאד לכל נטעה את עצמנו, ורק לילך בדרךיו היקרים והנעימים אשר הכין לפנינו. והנה תכלית ביאתנו אל זה העולם היא, שנוזכה להפירו יתברך, כמאמר הזהר הקדוש (בא מב.): בגין דישתמודעון ליהב, וכמאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן א'): האיש הישראלי צריך להסתפל בשכל ובחיות אלקות שיש בכל דבר, ועל-ידי-זה יאיר לו תמיד אור אלקותו יתברך, פי באמת כשנוזכה להתישב היטב היטב, נראה ונבין שאין בלעדיו יתברך כלל, פי מלא כל הארץ כבודו, "דומם, צומח, חי ומדבר", הכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך המלבש בלבושים כאלו; ועל-כן כשיזכה לחקק ידיעה זו היטב היטב בלבו ודעתו, אז לעולם לא יפל, מאחר שידע שהכל בהשגחה פרטי פרטית, אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם-כן מכריזין עליו מלמעלה (חלין ז:), ואמרו (ירושלמי, שביעית ט, א): אפלו צפרא קלילא מבלעדי שמיא לא מצתדיא. (ועין בראשית רבה עט, ו), ומחמת שהשגה זו היא גדולה מאד מאד, להיות כל-כף דבוק בו יתברך, עד אשר לא יראה, לא ישמע ולא ירגיש פי אם אלקותו יתברך, ואפלו כשמדבר עם בני-אדם, כוננתו אז לדבר אליו יתברך, מאחר שאין בלעדיו יתברך, אי אפשר להגיע אל זה פי אם על-ידי מדת הצמצום, שהיא תפלה והתבודדות, הינו שייחד לעצמו מקום מיחד שאין שם בני-אדם, ויפרש את כל שיחתו ואת כל אשר עובר אליו יתברך כאשר ידבר איש עם רעהו, ואף שבתחלה

א) אל תניחו שיטעו אתכם.

ב) בשביל שיפירו אותו יתברך.

ג) אפלו צפור קטנה, מבלעדי רשותו יתברך לא נצודה.

יְדִמָּה בְּדַעְתּוֹ, שְׁאִין מִי שְׁשׁוֹמֵעַ לוֹ, וּכְאֵלּוּ לְרִיק יִגִּיעוּ, חֵס וְשְׁלוֹם,
אֵין זֶה כִּי אִם מֵרַבּוּי עֲוֹנוֹתָיו שְׁמִכְדִּילִים בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ.

אֶף-עַל-פִּי-כֵן אִם תִּהְיֶה עֶקֶשׁן גְּדוֹל עַל דְּבַר זֶה יָמִים וְשָׁנִים,
בְּרַבּוֹת הַזְּמַן תִּגִּיעַ גַּם-כֵּן אֶל זֹאת, וְתִרְאֶה נִפְלְאוֹת וְכוּ', אִם לֹא
תִטְעֶה עֲצָמְךָ לֹמַר, שְׁדַבֵּר זֶה לֹא בְּשִׁבְלֶךָ כִּי אִם לְצַדִּיקִים, אֲדַרְבָּה,
צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֲשֶׁר כָּל מֵה שֶׁהוּא בְּמַדְרֵגָה נְמוּכָה בְּיוֹתֵר, וּמִתְקַרֵּב
אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, נַעֲשֶׂה לְמַעַלָּה רַעַשׁ יוֹתֵר גְּדוֹל, וְהוּא דִּיקָא יְכוּל לְזַכּוֹת
לְעִנְיָנִים גְּבוּהִים, אֲשֶׁר לֹא זָכוּ הִרְאֵשׁוּנִים. וּכְמֵאמָרָם ו"ל (בְּרַבּוֹת לַד'):
בְּמָקוֹם שְׁפַעְלֵי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים, שֵׁם אֵין צַדִּיקִים גְּמוּרִים יְכוּלִים
לְעַמֵּד, כִּי הוּא כְּבָר הֵיךְ בְּעַמְקֵי עַמְקִים, בְּשִׂאוֹל תַּחֲתוֹת מִמֶּשׁ,
וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן זָכָה לְצִאתָ, זֶהוּ עֵקֶר הַשְּׁעִשׁוּעַ אֲצִלוֹ יִתְבַּרֵּךְ (עֵין בְּמִשְׁל
שְׁסַפֵּר רַבֵּנוּ ו"ל, וְנִדְפַס בְּסוּף שִׁבְחֵי הַר"ן), וְעֵין בְּרִש"י הַקְּדוֹשׁ פְּרָשָׁה זו
(וַיִּקְרָא א, יז) דְּבִיּוֹר הַמַּתְחִיל: "בְּכַנְפֵי", וְהֵלֵא אֵין לָךְ הַדְּיוּט שְׁמַרִיח
רִיחַ כְּנָפִים נְשַׁרְפִים, וְאֵין נִפְשׁוֹ קֶצֶה עָלָיו, וְלָמָּה אָמַר הַכְּתוּב:
"וְהִקְטִיר"? כְּדִי שִׁיְהִיָּה הַמְּזַבַּח שְׂבַע וּמֵהֲדָר בְּקַרְבָּנוּ שֶׁל עֲנִי (וַיִּקְרָא
רַבָּה ג, ה), כִּי דִּיקָא אֶחָד שֶׁהוּא עֲנִי בְּדַעְתּוֹ, וּמֵלֵא פְּגָמִים וְחֻטָּאִים,
עֲוֹנוֹת וּפְשָׁעִים, וּמֵלֵא רִיחוֹת רָעִים וְהוּא מְזַהֵם וּמְגַשֵּׁם בְּמַעֲשָׂיו
הַמְּגַנְיִים, וּבְכָל אַפֵּן זֹכָה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, זֹהִי חֲשִׁיבוֹת גְּדוּלָּה
מְאֹד לְמַעַלָּה אֲצִלוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְכֵן הוּא בְּזֵהָר הַקְּדוֹשׁ (בְּלֶק קצ"ה). מַעַלְת
תְּפִלַּת הָעֲנִי דְאִיהוּ עֲבִיד עֲטוּפָא לְכָל צְלוֹתִין דְּעֵלְמָא^ד, שְׁדִיקָא תְּפִלַּת
הָעֲנִי וְהֵלֵב נִשְׁבֵּר מַעַלָּה אֶת כָּל הַתְּפִלוֹת, אֲפֵלוּ אֶת תְּפִלָּתוֹ שֶׁל מִשָּׁה
וּתְפִלָּתוֹ שֶׁל דָּוִד.

עַמֵּד וּרְאֵה וְהַשְׁתוּמֵם, אִם בַּעַל נֶפֶשׁ אִתָּהּ, וּכְאֵמֶת אָמְרוּ חַכְמֵינוּ
ו"ל (עֵין סְנֵהֲרִין לַח'): כְּשֶׁרָצָה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְבָרָא אֶת הָאָדָם,
קִטְּרָגוּ הַמְּלָאכִים כִּי עֲתִיד לְחַטָּא, וְאָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּחֻנָּם
נִקְרָאתִי רַחוּם וְחַנוּן, כִּי זֶה עֵקֶר גְּדֻלָּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, אֲשֶׁר אָנוּ גּוֹשֵׁי הָעֶפֶר

ד) שְׁעוֹשָׁה עֲטִיפָה לְכָל תְּפִלוֹת הָעוֹלָם.

וּקְרוּצֵי חֶמֶר עוֹשִׂים רְצוֹנוֹ, אֵף שְׁאֵנוּ מְסַבְּכִים בְּמַנְיַעוֹת וְתַאֲוֹת רְעוֹת
בְּאֵלוֹ, וּבּוֹרְחִים אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, זֶה עָקֵר גְּדֻלָּתוֹ יִתְבַּרֵךְ.

וְעַל-כֵּן, אֶהוּבִי, חֲזַק וְהִתְחַזַּק, וְתִהְיֶה לְאִישׁ חֵיל, וּבְרַח לְךָ אֵלָיו
יִתְבַּרֵךְ תָּמִיד, וְתִפְרָשׁ כָּל שִׁיחַתְךָ וְכָל מַה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ,
וְדַבֵּר זֶה יִכְנִיס בְּלִבְךָ אַחֲר־כֵּךְ שְׂמֵחָה עֲצוּמָה, כִּי מַה שְׂאֵי אֶפְשָׁר
לְשַׂמַּח, הוּא כִּי מֵרַב עוֹנוֹתָיו, פִּגְמִיו וְצָרוֹתָיו נַעֲשֶׂה לְבוֹ לֵב אָבִן,
אֲבָל עַל-יְדֵי הַתְּבוּדוֹת — "תִּפְלֵת מְשִׁיחַ", נַעֲשֶׂה לְבוֹ "לֵב בְּשׂוֹר"
(יִחְזַקְאֵל לוֹ, כו), וְאִזּוּ בְּנִקְל לוֹ לְשַׂמַּח וְלִרְקֹד.

הֶהָכַרְח לְקַצֵּר מֵרַב הַמְּנִיעוֹת הַמְּסַבְּבוֹת אוֹתִי עֲכָשׁוּ, תִּרְאֶה
לְשַׁלַּח לִי אֵיזָה סְכוּם עַל הַדְּפֻסַּת סִפְרֵי רַבְּנוֹ ז"ל, כִּי יֵשׁ תַּחַת יְדֵי
כַּמָּה סִפְרִים נְאִים מְאֹד, מְסֻדָּרִים בְּסֻדָּר נְכוֹן עַל כַּמָּה עֲנִינִים הַנִּצְרָכִים
לְכָל אָדָם בְּכָל יוֹם, כַּגּוֹן: "שְׂמִירַת הַזְּמַן", "תִּקּוֹן הַבְּרִית", "מְקוֹר
הַשְּׂמֵחָה" וְכוּ' וְכוּ', וְהֶהָכַרְח לְהַדְּפִיסָם, כִּי הֵיא זְכוּת הַרְבִּים גְּדוּלָּה
מְאֹד, כִּי הֵם תְּמַצִּית דְּבָרֵי רַבְּנוֹ ז"ל, בְּלִשׁוֹן קְלָה לְקַרְבָּם אֵל דַּעַת
בְּנֵי הַנְּעוּרִים בְּיָמֵינוּ אֵלֶּה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

תְּרִיד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, לִיל שְׁשֵׁי לְסֻדָּר צוֹ ה'תשל"ב.

אֵף טוֹב וְחֹסֵד יִרְדְּפוּ לְאַהוּבִי, אָחִי וְרַעִי, הַצְּמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְכַבִּי,
הַבְּחוּר ... גֵּרוֹ יְאִיר, הַרוֹצֵה לְשִׁתּוֹת מִמִּי הַנַּחֵל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה,
זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

בַּוְדָּאֵי קִבְלַתְּ מַה שְּׁשָׁלַחְתִּי לָךְ עַל-יְדֵי הַבְּחוּר ... גֵּרוּ יְאִיר,
וַיֵּשׁ לִי רְצוֹן חֶזֶק מְאֹד מְאֹד לְהַתְנוּעַד עִמָּךְ וּלְחַזְקֶךָ, לְדַבֵּר עַל
לְבָבְךָ, לְנַחֲמֶךָ וּלְהַחֲיוֹתְךָ עִם הַדְּבוּרִים שֶׁקִּבְּלָנוּ מִהַנַּחֲל הַנוֹבֵעַ מְקוּר
הַחֲכָמָה הָעֲלִיוֹנָה מְשַׁלֵּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכוּ', הַמְּחִיִּים נִפְשׁוֹת,
אֵךְ מָה אַעֲשֶׂה כִּי גִבָּה טוֹרָא בֵּינֵנָּה, וּבִפְרָט אֲשֶׁר פֶּת לְצִים רוֹצֵה
לְרַחֵק אוֹתְךָ מִהַחֲיִים הַנִּצְחִיִּים, מֵאוֹר רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהוּא הָאוֹר הָעֵתִיד
לְהַתְגַּלוֹת לְכָל בָּאֵי עוֹלָם עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ. וּכְמוֹ שֶׁפָּתוּב:
"וְהַסִּירוֹתַי אֶת לֵב הָאָבֶן מִבְּשָׂרְכֶם וְנִתַּתִּי לָכֶם לֵב בְּשָׂר" (יחזקאל לו,
כו), וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכּוּ שְׂיִפְתַּח פִּיהֶם לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר
אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וּכְמוֹ שֶׁפָּתוּב (צְפַנְיָה ג, ט): "כִּי אֲז אֶהַפֶּךָ אֶל עַמִּים
שְׂפָה כְרוּרָה לְקַרְא כָּלֵם בְּשֵׁם ה'", וְאֲשֶׁר עַל-יְדֵי-זֶה בְּעַצְמוֹ יִזְכּוּ
לְגֵאֲלָה, כִּי מוּכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ז), אֲשֶׁר
עַקֵּר הַגְּלוּת הוּא מַחְמַת חֶסְרוֹן אַמוּנָה, וְתוֹלִין הַכֹּל בְּטַבַּע, רַחֲמָנָא
לְצַלֵּן, אֲבָל בְּהַתְגַּלוּת מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ, אֲז תַּתְעַלֶּה הַמְּלָכוּת עַד הַבֵּינָה,
וְתַתְגַּלֶּה הָאֵמוּנָה לְכָל, וּכְמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה נב, ח): "כִּי עֵינַי בְּעֵינַי
יִרְאוּ" וְגו', וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּגָּאֵל הַתְּפִלָּה, כִּי אַמוּנָה וְתַפְלָה תְלוּיּוֹת
זוֹ בְּזוֹ, וְהֵנָּה עָלֵינוּ הַפְּחוּתִים וְהַמְּגַשְׂמִים חֶמֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהָאִיר
עֵינֵינוּ בְּתוֹךְ הַחֲשָׁף, וְגִלָּה לָנוּ אֶת הָאוֹר הַגָּנוּז הַזֶּה, עַל-פֶּן אָנוּ
צָרִיכִים לְהַתְאַחַז בּוֹ בְּמַסִּירוֹת נֶפֶשׁ עֲצוּמָה, וְלֹא נֹאכָה וְלֹא נִשְׁמַע
לְשׁוֹם מִתְנַגֵּד וְלְשׁוֹם מוֹנֵעַ הַרוֹצֵה לְעַפְכְּנוּ וּלְמַנְעֵנוּ מִהַחֲיִים הַנִּצְחִיִּים
הָאֵלוּ, שְׂאָנוּ יְכוּלִים לְזַכּוֹת לָהֶם עַל-יְדֵי רַבְּנוּ ז"ל, וּבִפְרָט אִם נִטָּה
אֲזֻנֵינוּ אֶל בִּקְשַׁת רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁבִקֵּשׁ מֵאַתָּנוּ וְהִזְהִיר אוֹתָנוּ לְיַחַד
לְעַצְמָנוּ מְקוֹם מִיַּחַד שְׂאִין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם, וּלְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׁיחַתָּנוּ
אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלְהַרְבּוֹת בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּגִים, וּבַוְדָּאֵי סוּף כָּל סוּף
נִזְכָּה לְצַאת מִהַחֲשָׁף, וְגַם עָלֵינוּ יְאִיר מֵאוֹרוֹ הַגָּנוּז, וְכֵן לְשַׁקֵּד בְּלַמּוּד
שְׁלַחַן עֲרוּף, וְלְהִזְהַר לְבָלִי לְזוּז מִסְעִיף קָטָן, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה לְכָל
טוֹב אֲמִתִּי וְנִצְחִי.

וּמַחֲמַת שְׁטָרְדוּתִי עֲכָשׁוּ רַבּוֹ כְּמוֹ שָׂרְבוּ, וְגַם אֵינִי בָּקוּ הַבְּרִיאוֹת,
עַל-כֵּן אֶקְצֹר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ וּמִצְפָּה לְרֵאוֹתֶךָ...

תרטו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן קָדָם חַג הַפֶּסַח ה'תשל"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה אֶל אֶהוּבִי, אַחִי וְרַעִי הַיָּקָר לִי מְאֹד,
צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְכַבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נֵרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח, הַמְּשִׁתּוֹקֵק
מְאֹד לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַל-פִּי דְרָךְ הָאֵמֶת שֶׁקִּבְּלָנוּ מֵהַנַּחֲל הַנוֹבֵעַ
מִקּוּר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר קִבַּלְתִּי בְּשָׂבוֹעַ שְׂעֵבֵר, וְלֹא הָיָה לִי הַפְּנָאִי לְהַשִּׁיבְךָ
תַּכְף-וּמִדָּ כְּרִצּוֹנְךָ, אִף שֶׁמִּמָּשׁ בְּכָל שְׁעָה הָיָה בְּמַחְשַׁבְתִּי לְהַשִּׁיבְךָ,
אִךְ נִדְחָה מִשְׁעָה לְשְׁעָה וּמִיּוֹם לְיוֹם עַד עֲכָשׁוּ.

וְהִנֵּה אוֹדוֹת לְהִיּוֹת בְּיַחַד עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ שֶׁכְּתַבְתָּ וְכוּ', תִּדְעַ
שִׁיסוּד וְעֵקֶר הַכֹּל בְּדַרְכֵי רַבְּנוּ ז"ל הוּא נִקְדַּת הַחֲבֵר, כְּאֲשֶׁר הַרְבֵּנוּ
לְדַבֵּר בְּזֶה הַרְבֵּה מְאֹד, וַיֵּשׁ לִי בְּזֶה הַרְבֵּה חֲדוּשִׁים יָקָרִים מְלַקְטִים
מִדְּבָרֵי מוֹהַרְנ"ת ז"ל וּמִשְׁאֵר סִפְרֵי הַקֹּדֶשׁ, אִךְ מַחֲמַת טְרַדוֹת הַחַג אֵי
אֶפְשָׁר לִי לְהַעֲתִיקֶם, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יִזְכְּנוּ, שֵׁיִצֵּא לְאוֹר פֶּעַם, כִּי נִפְלָא
הוּא בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי עַל-פִּי-רַב כְּשֶׁהָאָדָם בְּעִצְמוֹ נִתְקַרֵּר
מֵהַתְּלַהּבוֹתוֹ שֶׁקִּבַּל עַל עִצְמוֹ, אִךְ כְּשֶׁהוּא מִתְּוַעַד עִם חֲבֵרִים יָקָרִים,
אֲזִי מִקִּבַּל מֵהֶם הַתְּחִיָּקוֹת וְהַתְּאֲמָצוֹת חֲדָשָׁה וּמִתְחִיל מַחְדָּשׁ, וּכְבָר
יְדוּעַ מֵהַ שְׂאֵמֵר רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁבִימֵי יְלֻדוֹתוֹ אִם הָיָה לוֹ מִישֶׁהוּ שֵׁיאֵמֵר
לוֹ: "אַחִי, חֲזֹק! אַחֲזוּ עִצְמְךָ", הָיָה רֵץ עַל-יְדֵי-זֶה, וּמִזְרֹז אֵת עִצְמוֹ
מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ (עֵינֵי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן מַח), אִךְ

לא היתה לו שום ברירה בעולם שתחזקהו, ותהלה לאל, לנו יש הרבה הרבה אלו שיחזקו אותנו — אנשי שלומנו היקרים, עובדי השם האמתיים. אשרי מי שיאחז את עצמו בהם, כי תהלה לאל, יש בין אנשי שלומנו סגלות נפלאות שאינן נמצאות בכל העולם, וצריך להסתכל רק בעין טובה, ולבטל את עצמו לגמרי, אז יזכה למצא אותן, ואתמול בסעדה שלישית הייתי בבית מדרשנו, (אשר על-פירב איני הולך, כי אני גר רחוק מאד מבית-המדרש שלנו כידוע לך, וכן כי בזמן סעדה שלישית, אני רגיל להתבודד, כי אז הוא זמן טוב לזה, "רענא דרעוין", ויש לי אז תשוקה גדולה לזה). ומה אמר לך, פשוט התחרטתי על כל השבועות הרבים שלא הלכתי בסעדה שלישית לבית מדרשנו, כי הדבורים טובים שמקבלים שם, אפלו מהקטן שבאנשי שלומנו, אי אפשר לקבל ולשמע בשום מקום שבעולם, והעקר בתמימות ובפשיטות בלי שום חכמות, וצריך להזהר מאד מאד לבלי לדבר דברים בטלים ואף שצריך לדבר קצת בכל יום עם בני-אדם כדי לפקח דעתו, יותר טוב שאלו בני-האדם יהיו מאנשי שלומנו, כי לא יתכן אשר שנים מאנשי שלומנו, כאשר מתועדים יחד, שלא ידברו מהעצות הקדושות של רבנו ז"ל, או שלא יחזקו איש את רעהו. ומהר"ן ת"ז"ל הזהיר מאד מאד את אנשי שלומנו, שיראו לדבר אחד עם חברו בכל יום ויום, ועל-פן מה טוב ומה נעים לעשות לעצמות לעצמו חק קבוע, שלכל יחסר לו יום מבלי לדבר על-כל-פנים עם אחד מאנשי שלומנו, ובפרט בעתים הללו ובמדינותינו אלו, קל מאד לקיים זאת, כי על-כל-פנים כשלא יוכל מרב טרדותיו להתועד פנים אל פנים, יכול לקיים זאת על-ידי הטלפון, אף מה טוב פנים אל פנים, ולקבל את נקודת חברו. והרב מטשהרין ז"ל היה רגיל בראש השנה לילך אל כל אחד ואחד מאנשי שלומנו, להסתכל בפניו ולומר: "איך זעה דעם רבינ'ס פנים", כי בכל אחד מאנשי שלומנו העוסק בהתבודדות מלבש אור ונשמת רבנו ז"ל, כמובא בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן ס), על-פי המשנה: סתם חרש — אינו שומע ואינו מדבר (תרומות א, ב), כי אם אינו

(א) אני רואה את הפנים של הרבי.

שומע ההתעוררות של החכם האמת, על-ידי-זה אינו מדבר דבורים
לפניו יתברך, ולהפך — כל מה ששומע ומקבל וממשיך על עצמו
אור וחיות החכם יותר, יש לו יותר דבורים, וכמו שאמר פעם
מוהרנ"ת ז"ל (על-פי התורה "אור הגנוז" שם, סימן טו): מי שרוצה לטעם
טעם אור הגנוז שהוא אור רבנו ז"ל, ירבה בהתבודדות, נמצא
שככל שאחד עוסק בתפלה והתבודדות, ומפרש את כל שיחתו אליו
יתברך, יותר יש בו אור ונשמת רבנו ז"ל.

והיה אתמול הדבור על-פי התורה: "כי אקח מועד" (שם, סימן
קלה), איך שצריך לאהב את הצדיק באהבה גדולה מאד מאד, בחינת
(שמואל-ב א, כו): "נפלא אתה אהבתך לי מאהבת נשים", וכמו שאדם
אינו מסתפל על חסרון שיש באשתו וכו', כמו-כן יותר ויותר צריכה
להיות ההתקרבות אל הצדיק, לבלי להסתפל על שום חסרונות ועל
שום קשיות, אף שמתנהגים הרבה דברים הפך רצונו והפך דעתו,
אל יסתפל על כל זה כלל, רק יאהב עצמו עם הצדיק ועם תלמידיו
באהבה רבה יותר מאהבת נשים וכו', והבן.

עוד מובא שם, שעקר קדשת יום טוב מקבלים רק על-ידי
הצדיקים, וכמו שאמרו חכמינו ז"ל (ראש השנה כד): "אלה מועדי
ה' אשר תקראו אתם" (ויקרא כג, ד), אל תקרא 'אתם' אלא 'אתם',
כי הם הקובעים את הימים הטובים פידוע, והנה עקר היום טוב
— כשזוכה לגלות את הטוב שבזה היום, ועקר הטוב הוא הארת
האין סוף ברוך הוא, כשאדם יודע בידיעה אמתית, בידיעה ברוכה,
שאין בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של
עולם, כי מלא כל הארץ כבודו, ואין שום דבר נעשה מעצמו, וכמו
שאמרו חכמינו ז"ל (חלין ז): אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא
אם-בן מכריזין עליו מלמעלה, אז זוכה לראות את הטוב שבכל
דבר, ואז אצלו יום טוב ממש, ואיך זוכים לזה? על-ידי עלית
המלכות מבין העכו"ם, מלכות היא בחינת נשמתו, שנפלה תחת
הזמן שהם העכו"ם. ואיך מעלין את המלכות? על-ידי ודוי דברים

והתבודדות, להתבודדות לפניו יתברך בכל פעם מה שעבר עליו עד עכשו וכו', ויבקש ויפציר שיזכה להכנס אל תוך הקדשה, ויזכה לצאת מהחשכות, ממעשיו המגנים שהרגיל את עצמו עד עכשו, ואפלו אם נפל כבר כמו שנפל, אין שום יאוש בעולם כלל, ואל תאמר שכל זה אינו בשבילך, כי אם לצדיקים יחידים סגלה, זה קשה וכבד יותר מכל העוונות שבעולם וזוהי אריכת הגלות המרה הזו, אשר כל המפרסמים גורמים, שבשביל גאות ופניות וכו' של "אנא אמלך", גורמים שאין המלכות יוצאת מבין העכו"ם, כי אין עוד דבר שיכול להוציא את עצמו ואת כל העולם מהחשף והתרחמה כמו תפלה והתבודדות בתמימות ובכפשיטות, לדבר עמו יתברך כְּאִשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, ואף שבתחילה קשה וכבד לקיים זאת, כי אין אמונתו בשלמות מרב עוונות, וכמו שכתוב (ישעיה נט, ב): "כי אם עונתיכם היו מבדלים בינכם ובין אלהיכם" וגו', וכמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות אמונה, סימן כב): "הפשע של האדם מכניס כפירה לאדם", אף-על-פי-כן אם יהיה עקשן גדול על זה, ויהיה חזק בדעתו שהוא יתברך בודאי אתו ועמו, אז בודאי סוף כל סוף יזכה להגיע אל זה, אף בעוונותינו הרבים, לא דים למפרסמים שנפשות ישראל תחת ידם, שאין מעוררים את בני העולם לתפלה והתבודדות, עוד מדברים נגד זה — שהדבר אינו שיף לדורות אלו וכו', אשר זוהי כפירה גמורה, רחמנא לצלן, ואוי לנו שפך עלתה בימינו, שיהיו מנהיגים שידברו נגד התבודדות, ויכניסו דעותיהם הרעות והמשפשות, שאין לעסק בתפלה והתבודדות, כי הוא דבר גבוה מאד, ובאמת פן הוא, וכמו שאמרו חכמינו ז"ל (ברכות ו): אלו דברים שעומדים ברומו של עולם, ובני-אדם מזלזלים בהם, ומאי ניהוי תפלה. אף בעוונותינו הרבים, נתקיים, אשר אלו בני-האדם המזלזלים בזה, הם המפרסמים הנקראים מנהיגי הדור, רחמנא לצלן; על-פן, אחי היקר, הבחירה חפשית ביך, אם תרצה להטות אזניך ולשמע בקול רבנו ז"ל וכו', או להפך — לפל בכאר שחת, ולהתרחק, חס ושלום, ממנו יתברך וכו'.

וימה שְׁאֵתָה שׁוֹאֵל, אִיךָ יָכוֹל לְהִיּוֹת מְפָרָסִם גָּדוֹל וְכוּ', וְלֹא יָדַע הָאֱמֶת, כִּי בְּיָדָי יוֹדַע הָאֱמֶת יוֹתֵר מִכָּל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ, אֵל יִהְיֶה זֶה פְּלֵא בְּעֵינַיִךְ. וְאִמְרָתִי לְהַעֲתִיק לְךָ כַּמָּה דְבוּרִים מִדְּבָרֵי הַרֵב הַקְּדוֹשׁ מִקּוֹמָאֲרָנָא וְ"ל, וְתַבִּין וְתִשְׁפִּיל אֶת אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ, עֵינֵי בְּ"הֵיכַל הַבְּרָכָה", פָּרַשְׁתָּ וְאֶתְחַנֵּן, בְּפָסוּק (דְּבָרִים ה', כח): "וְעַבְדְּתֶם שֵׁם אֱלֹהִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם עֵץ וְאֶבֶן, אֲשֶׁר לֹא יֵרָאוּן וְלֹא יִשְׁמְעוּן וְלֹא יֵאָכְלוּן וְלֹא יִרְיָחוּ", וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ שֵׁם: רַב רַבִּי וְרַבְּנָן אֲשֶׁר בְּדוֹרוֹת שְׁלֹפְנִינוּ הָיוּ רַאשֵׁי הַדּוֹר רּוֹאִין מִסּוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ, וּמִדְּבָרֵין בְּרוּח־הַקֹּדֶשׁ וְשׁוֹמְעִין בְּרוּזִין שֶׁל מַעְלָה, וְהִתְהַוּ נִפְשָׁם מִלְּאָה מִזִּו הַשְּׂכִינָה, וְהִשְׁפִּיעוּ מִהָאוֹר הַזֶּה לְכָל בְּנֵי דוֹרָם וְלְכָל הַדְּבָקִים בָּהֶם, כְּיָדוּעַ כָּל זֶה וּמְפָרָסִם, אִךְ בְּעַקְבוֹת מְשִׁיחָא חֲצֵפָא יִסְגִי "וְעַבְדְּתֶם שֵׁם אֱלֹהִים", רַאשֵׁי הַדּוֹר מַעֲשֵׂי יְדֵי אָדָם שֶׁהִסְפִּימוּ עֲלֵיהֶם עֲדַת יִשְׂרָאֵל שִׁיְהִיו רַאשֵׁי הַדּוֹר, "עֵץ" הַחַיִּים — צְדִיק הַדּוֹר, "וְאֶבֶן" — תַּלְמִיד חֶכֶם הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, רַבָּנִים וְלוֹמְדִים שֶׁהִסְפִּימוּ עֲלֵיהֶם בְּגִי-אָדָם, וְזֶהוּ "מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם עֵץ וְאֶבֶן", "אֲשֶׁר לֹא יֵרָאוּן" — בְּרוּח־הַקֹּדֶשׁ, "וְלֹא יִשְׁמְעוּן" — בְּרוּזִין שֶׁל מַעְלָה וְתוֹרָה מִפִּי עֲלִיוֹן, "וְלֹא יֵאָכְלוּן" בְּזִוִּי הַשְּׂכִינָה לְהִשְׁפִּיעַ מֵאוֹרָם אֶל הַדּוֹר, "וְלֹא יִרְיָחוּ" — רִיחָא דְלְבוּשָׂא, כְּפִי הָרְאוּי שֶׁתְּהִיֵּינָה מְדַרְגּוֹת אֵלּוֹ לְרַאשֵׁי הַדּוֹר לְהַנְהִיג דוֹרָם בְּנַחַת וּבִקְדֻשָּׁה וְכוּ', עֵינֵי שֵׁם.

עֲמַד, רָאָה וְהִשְׁתוֹמֵם, וְתַעֲמַד מְרַעִיד וְאִים, וּפְחַד יִפֵּל עֲלֶיךָ וְכוּ', רָאָה גַם רָאָה וְהִבֵּן אֶת אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ, מִנְּהִיג אֱמֶתִי צְרִיף לְהַגְבִּיֵה אֶת מְקַרְבִּיו עַד רוּם הַמַּעְלּוֹת, וְזֶה זוֹכִים רַק עַל-יְדֵי שְׁמֻכְנִים בְּלֵב הַשׁוֹמְעִים דְבוּרָיו אֶת עֵינָיִן הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, לְדַבֵּר וְלִשְׁיַח עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְאֱמֶת צְרִיף שֶׁתַּדַּע כִּי עַבּוּדָה זָרָה זוֹ שֶׁל שְׁקָרִים וּפְרָסוּמִים שֶׁל שְׁקָר נִכְנָסָה גַם אֶצְלָנוּ, כְּמוֹ שֶׁשְׁמַעְתִּי בְּפָרוּשׁ מֵאֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ, שֶׁגַם בְּדַעַת רַבְּנּוֹ וְ"ל יֵשׁ מְפָרָסִמִּים שֶׁל שְׁקָר, לוֹקְחִים אִישׁ מַעֲשֵׂה יְדֵי עֵץ וְאֶבֶן, אֲשֶׁר לֹא יֵרָאָה וְלֹא יִשְׁמַע, וְעוֹשִׂים אוֹתוֹ מְצִיאוֹת שְׁלֵמָה, וְלְבַסּוּף לֹא דֵי שְׂאִינוּ מְעוֹרֵר וּמְחַזֵּק וּמְקַרֵּב אֶת נַפְשׁוֹת הַבָּאִים אֵלָיו

שִׁיחֲזָרוּ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, כְּמוֹ שֶׁהוֹרָה וְלָמַד אוֹתָנוּ רַבְּנוּ ז"ל וְתִלְמִידוֹ הַקְּדוֹשׁ מוֹהֲרַנ"ת ז"ל (אֲשֶׁר הִשְׁלֵמוֹת הֵיְתָה רַק אֶצְלָם), עוֹד זֹאת שֶׁמְקַרְרִים אֶת בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וּמְכַלְכְּלִים דְּעַתָּם וּמַחֵם, כְּאִלוֹ שֶׁבְּדוּרוֹת אֵלּוֹ אֵין צְרִיכִים לְהִרְבוֹת בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת וּבְפָרֵט בַּחוּרִים וְכוּ', כְּמוֹ-כֵן חוֹלְקִים עַל 'שִׁיחָה ע"ו' שֶׁבְּשִׁיחוֹת-הַר"ן, שֶׁהוּא סֵדֵר דִּרְךָ הַלְמוּד שֶׁגָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, וְעַל-כֵּן צְרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים בְּזֶה הָעוֹלָם, גַּם מִי שֶׁפָּכַר זָכָה לְהַתּוֹדֵעַ מִרַבְּנוּ ז"ל, שֶׁלְּכָל יֶפֶל תַּחַת שִׁקְרָנִים כְּאִלוֹ, מְפָרְסְמִים שֶׁל שִׁקְרָה, בְּעֲלֵי גְאוּהָ וּבְעֲלֵי לְשׁוֹן הָרַע.

אֲחֵי הַיָּקָר! שָׁמַע בְּקוֹל רַבְּנוּ ז"ל וְתַפְנֵה עֲכָשׁוּ מִכָּל עֲסָקֶיךָ, וּבְרַח לְךָ אֵל מְקוֹם מִיחָד שְׁאֵין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, וְשָׁם תֵּשֵׁב, וְתִתְחַיֵּל לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרְךָ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְתִגְלֶה לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ אֶת כָּל מַצְפוּי לְבָבְךָ, וְכָל מָה שֶׁעָבַר עָלֶיךָ מִיּוֹם הַיּוֹתֵךְ עַל הָאָדָמָה עַד הַרְגַע הַזֶּה, וְתִרְבֶּה לְדַבֵּר וּלְשִׁיחַ לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ, וּלְבַקֵּשׁוּ שִׁירְחֵם עָלֶיךָ וַיִּמְחַל לְךָ, וְאַתָּה מְקַבֵּל עַל עֲצָמְךָ שֶׁלְּעוֹלָם לֹא תֵשׁוּב אֵל כְּסִילוֹת מַעֲשֵׂיךָ וּמַחֲשַׁבוֹתֶיךָ הַפְּגוּמוֹת וְכוּ', וְתִתְמַיֵּד בְּזֶה מְאֹד מְאֹד בְּטַעֲנוֹת וְאִמְתְּלֵאוֹת, בְּהַפְצָרוֹת וּפְיוּסִים יְפִים לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ, וְאַף שֶׁהִדְבַּר יְבוֹא לְךָ בְּקִשֵׁי גְדוֹל מְאֹד מְאֹד, אַתָּה תִמְסַר נַפְשְׁךָ עַל דְּבַר זֶה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (תַּעֲנִית ח:): אֵין תַּפְלָתוֹ שֶׁל אָדָם נִשְׁמַעַת אֶלָּא אִם-כֵּן מִשִׁים נִפְשׁוֹ בְּכַפּוֹ, וְאִם תִּהְיֶה עֲקֻשָּׁן גְּדוֹל עַל זֶה, סוּף כָּל סוּף תִּזְכֶּה לְהַכְּנִס אֵל תוֹךְ הַקְּדוּשָׁה, וְתִתְהַפֵּף לְאִישׁ אַחֵר לְגַמְרֵי גַם בְּגִשְׁמִיּוֹת, וּמִכָּל שֶׁכֵּן בְּרוּחָנִיּוֹת יִפְתָּחוּ עֵינֶיךָ וּמַחֲךָ, וְתִבִּין וְתִשְׁכִּיל בְּדַבְרִים עֲלִיוֹנִים כְּאִלוֹ, אֲשֶׁר שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם אֵינָה מִשְׁגָּת וְכוּ', וּכְבָר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קצ"א): יְכוּלִים שְׁנֵי אֲנָשִׁים לֵישֵׁב זֶה עַל יַד זֶה, וְחִבְרוּ יְרַגִּישׁ כָּל הָעוֹלָם הַבָּא וְשִׁי [שֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִי] הָעוֹלָמוֹת וְכוּ', וְהוּא יְרַגִּישׁ כָּל מִינֵי גִיהֲנוֹם, יְסוּרִים וּבְלִבּוּלִים וְכוּ', עַיֵן שָׁם.

הַעֲקָר בְּרַח לְךָ מִכַּעַס וּמִקְפִּידוֹת, וְתִהְיֶה כְּאִסְקָפָה הַנְּדַרְסֵת, וְאֵל תַּעֲנֶה לְמַחֲרָפֶיךָ שׁוּם דְּבַר יִהְיֶה אִיךָ שִׁיְהִיָּה, כִּי לֹא יִזְכֶּה אָדָם לְהֶאֱרַת

אֲשֶׁר תֵּרַטֹּז בְּנִחָל רַכָּא

הָאִין סוּף שְׂיֵאִיר לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּשֶׁמֶשׁ בְּצַהָרִים, כִּי אִם עַל-יָדֵי קַבְּלַת חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין, וַיְדַם וַיִּשְׁתַּק, אֲשֶׁר זֶהוּ עֵקֶר שְׂרֵשׁ הַתְּשׁוּבָה לְפִי דַעְתּוֹ שֶׁל רַבְּנּוּ ז"ל (עֵין שָׁם, סִימָן ו'), שְׁתַּק שְׁתַּק, אַחֲרֵי, וְסוּף הַכְּבוֹד לְבוֹא (בְּדָרִים סב.), שְׁתַּזְכֶּה שְׂיֵאִיר עֲלֶיךָ מְלֶךְ הַכְּבוֹד בְּהֶאֱרָה, בְּזִיו וּבְחִיּוֹת גְּדוּלָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָה...

תֵּרַטֹּז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי קָדָם חַג הַפֶּסַח ה'תשל"ב.

אֵת חַג הַמִּצּוֹת יַחַג בְּדִיצוֹת, וַיִּבְטַל אֵת הַחֲמִץ שֶׁהוּא הַיֵּצֵר הָרַע, וַיִּזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ פְּרָצוֹנוֹ וְכִרְצוֹן הַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרְץ הַיּוֹם קַבְּלַתִּי, אֵךְ מִחֲמַת רַב טְרָדוֹתֵי עֲכָשׁוֹ קָדָם הַחֵג, לֹא אוֹכַל לְהֶאֱרִיךְ לָךְ וּלְהִשִּׁיב עַל כָּל שְׂאֵלוֹתֶיךָ בְּפִרְטִיּוֹת, וְאִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, תִּכְרַח-וּמִדְּאֲחֵרֵי הַחֵג אֶרְאֶה לְהִשִּׁיבְךָ בְּאַרְיִכוֹת.

וּלְמַעַן הַשֵּׁם וּלְטוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית אֵל תִּשְׁכַּח מְלַבְרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּפִרְטִיּוֹת עֲכָשׁוֹ קָדָם הַפֶּסַח, וּלְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה, שְׁתַּזְכֶּה לְבַטֵּל מִמֶּךָ אֵת הַיֵּצֵר הָרַע, שֶׁהוּא עֵקֶר הַחֲמִץ אֲשֶׁר מְחַמֵּץ אֵת לֵב הָאָדָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים עג, כא): "כִּי יִתְחַמֵּץ לְבָבִי", וּמַעֲקָם אֵת לֵב הָאָדָם, וַתִּזְכֶּה לְמַחִין קְדוּשִׁים, מַחֵי הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, לִידַע שְׂאִין בְּלַעֲדֵי יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וַתְּנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהַכֵּל מְשַׁגַּח בְּהִשְׁגָּחָה פְּרִטֵי פְּרִטִית, וְעַל-כֵּן אֵין צָרִיךְ רַק לְתַלּוֹת עֵינָיו אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי הַיָּמִים יַעֲבֹרוּ וְנִצְטָרְךָ לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאִזּוּ...

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָה...

”וּפְקֻדַת אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן שֶׁמֶן הַמָּאוֹר וּקְטֹרֶת הַסַּמִּים
וּמִנַּחַת הַתְּמִיד וְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה פְּקֻדַת כָּל הַמִּשְׁכָּן וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ בְּקִדְשׁ
וּבְכֻלֵּיו” (בַּמִּדְבָּר ד, טז).

יְדוּעַ אֲשֶׁר אֶהֱרֹן הוּא מִדַּת הַחֶסֶד, וְהִיא אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף
שְׁלוֹם, וְעֹשֶׂה שְׁלוֹם עִם כָּל אֶחָד, כִּי מִדְּתוֹ הִיְתָה חֶסֶד — לְהַכְנִיֵס
שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל בְּעֶצְמָם וּבֵין יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׁמִים, וּמוֹבָא
בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲרָן (חֶלֶק א', סִימָן לג), אֲשֶׁר צָרִיף תְּמִיד לְחַפֵּשׂ אַחַר
הַשְׁלוֹם, שֶׁיְהִי שְׁלוֹם בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל וְשְׁלוֹם
בְּכָל מְאוֹרְעוֹתָיו, שֶׁיִּמָּצָא בְּכָל עֲנִינָיו אֶת הַשְׁלוֹם שֶׁהוּא שְׁמוֹ שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (שַׁבָּת י:), הֵינּוּ שֶׁיִּמָּצָא
בְּכָל מְאוֹרְעוֹתָיו הַשְּׂגָחַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּמוֹבָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲרָן (חֶלֶק
א', סִימָן כא), אֲשֶׁר זֶה עֵקֶר הַדְּעַת הַנְּצַחִית — כְּשׂוֹכָה לְהִיּוֹת דְּבוּק
בּוֹ יִתְבָּרַךְ תְּמִיד, וְהוּא תְּמִיד בְּשִׂמְחָה, וּמְאִיר לוֹ תְּמִיד, וְזֶה עֵקֶר
הַשְּׂרָאֵת הַשְּׂכִינָה בְּעוֹלָם, וְצָרִיף לְקַדֵּשׁ עֲצָמוֹ מְאֹד וּבְפָרֵט כְּלֵי הַמַּחֲזִין,
וְלַעֲשׂוֹת עֲצָמוֹ מִשְׁכָּן שֶׁיִּשְׁכֵּן אֶצְלוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְצָרִיף לְקַדֵּשׁ וּלְזַכֵּף
מְאֹד אֶת כְּלֵי הַמִּשְׁכָּן, שֶׁהֵם כְּלֵי הַמַּחֲזִין כַּנִּל, שֶׁהֵם: הַעֲיִנִים, הָאֲזָנַיִם,
הַחֹטֵם וְהַפֶּה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה, שֶׁתִּשְׁרָה בּוֹ שְׂכִינָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה
”וּפְקֻדַת אֶלְעָזָר”, וּמוֹבָא בְּלִקוּטֵי מוֹהֲרָן (חֶלֶק ב', סִימָן ז): אֶלְעָזָר
רָאִשֵׁי תְבוֹת: ”עֵינֵי ל'א ר'אֲתָה אֱלֹקִים ז'וֹלְתָךְ” (יְשַׁעִיָּה סד, ג), שֶׁזוֹ
הַשְּׂגָחַת הַדְּעַת הַנְּצַחִית בְּעוֹלָם הַבָּא, וְאֵיךְ בָּאִים לָזֶה? עַל-יְדֵי בֶן אֶהֱרֹן
הַכֹּהֵן, עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַחֶסֶד כַּנִּל, וְשֶׁמֶן נִקְרָא דְּעַת (עֵין הוֹרִיּוֹת יג:),
עַל-יְדֵי הַדְּעַת הַזֹּאת תְּמִיד מְאִיר לוֹ, ”וְשֶׁמֶן הַמָּאוֹר וּקְטֹרֶת הַסַּמִּים”,
יְדוּעַ אֲשֶׁר הַקְּטֹרֶת מְקַשֶּׁרֶת אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת, וּמְכַנִּסָּה שְׂמִיחָה בְּאָדָם,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר: ”וּקְטֹרֶת יִשְׂמַח לֵב” (מִשְׁלֵי כו, ט), וְכַמוֹבָא בְּזִהַר הַקְּדוֹשׁ
(וַיְחִי) עֵינֵי שֵׁם, כִּי כְּשׂוֹכָה לְדְעַת הָאֲמֶת הַזֹּאת, לְהַסְתַּפֵּל תְּמִיד עַל אוֹר
הַשְּׂגָחַתוֹ יִתְבָּרַךְ, אִזּוֹ הוּא תְּמִיד בְּשִׂמְחָה וּבְשְׁלוֹם עִם כָּל אֶחָד, כִּי
יְדוּעַ שֶׁאֵין שׂוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַכָּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ,

וְנוֹתֵן תָּמִיד תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ עַל כָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלָיו (כְּמוֹכָא בְּלִקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ב'), כִּי לְעֵתִיד הֵינּוּ עַל יְדֵי הַשְּׂגָת הַדַּעַת הַנִּי"ל, יִתְבָּטְלוּ כָּל הַקְּרִבְנוֹת, כִּי לֹא יִצְטָרְכוּ כָּבֵד קְרִבְנוֹת שְׂבָאִים בְּשִׁבְלֵי חֲטָאִים שְׁחָטָאוּ, אֲבָל עַל-יְדֵי הַדַּעַת הַנִּי"ל, כָּבֵד לֹא יִחְטָאוּ, כִּי אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבֵרָה אֲלָא אִם-כֵּן נִכְנָסָה בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת (סוֹטָה ג.), וַיִּשְׁאַר רַק קְרִבֵּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה, שֶׁהוּא שֶׁעֲשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא, וְזוֹ "מִנְחַת הַתָּמִיד", כִּי מִנְחָה הִיא גַם בְּחֵינַת תּוֹדָה וְהוֹדָאָה, וּמִנְחָה וּמִתְנָה שְׁנוֹתָנִים לוֹ יִתְבָּרֵךְ, שִׁיתְּנוּ תָּמִיד מִנְחָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְזֶה "וְשִׁמֵּן הַיִּמְיָשׁ'חָה'" אוֹתִיּוֹת שִׁמֵּן הַיִּשְׁמִי'חָה', כִּי עַל-יְדֵי הַדַּעַת הַזֶּה שֶׁהִיא שִׁמֵּן, יִזְכֶּה לְשִׁמְחָה, וְזֶה "פְּקֻדַת כָּל הַמְּשָׁפָן", שֶׁהוּא בְּחֵינַת גּוֹפּוֹ, שִׁיזְכֶּה שִׁיְהִיָּה נֶעֱשֶׂה מְשָׁפָן, שִׁישְׁכֵּן בּוֹ אוֹר הֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ. וְאִיךָ זוֹכִים לְזֶה? עַל-יְדֵי "וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ בִקְדָשׁ וּבְכָלִיו", שִׁיקְדָשׁ עֲצָמוֹ וְכָלֵי הַמַּחִין וְכַנ"ל. הֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ יַעֲזָרְנוּ לְהַגִּיעַ לְכָל זֶה.

תְּרִיז.

בְּעֶזְרַת הֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי קָדָם חַג הַפֶּסַח הַיְתִשְׁל"ב.

אִךָ טוֹב וְחֹסֵד יִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, הַבְּחוּר הַיָּקָר ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח, הַרוּצָה לְשִׁתּוֹת מִמֵּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

מִכְתָּבְךָ הַקָּצֵר הַיּוֹם קִבְּלָתִי, וּבּוֹ אֶתָּה מְבַשֵּׂר, אֲשֶׁר הַדְּבוּרִים עָשׂוּ רִשָּׁם אֲצִלְךָ, וְאֶתָּה מִתְּמִיד בְּלִמּוּד כְּסִדְרָן: גְּמָרָא וְשִׁלְחָן עָרוּךְ, וְאֶתָּה חוֹטֵף בְּכָל יוֹם כְּמָה שְׁעוֹת הַתְּבוּדָדוֹת.

אֲחֵי הַיָּקָר! גִּדְּל הַשְּׂמִיחָה שִׁישׁ לִי — אֵין לְשַׁעַר, כִּי סוּף כָּל סוּף "יִמֵּינוּ כְּצֵל עוֹבֵר" (תְּהִלִּים קַמֵּד, ד'), וְלֹא יִשְׁאַר מֵאֶתְנּוּ, כִּי אִם אֵלוֹ הַנְּקֻדּוֹת הַטּוֹבוֹת שְׁאֵנוּ זוֹכִים לְחַטֵּף בְּכָל יוֹם, וּבִיּוֹתֵר כְּשִׁזְזָה

לְדַבֵּר עַל לֵב חֲבֵרוֹ, עַד שֶׁהַדְּבוּרִים עוֹשִׂים פְּעֵלָה, זֶה עוֹלָה עַל הַכֹּל, וְרַבְּנוּ ז"ל הִזְהִירוּנוּ בְּיוֹתֵר עַל דְּבַר זֶה, לְדַבֵּר וְלִשְׁיַח בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם עִם חֲבֵרָיו, וְלַעֲוֹרָרָם וְלַחֲזֹקָם וְלֵאמֹצֵם בְּפִרְטִיּוֹת, שְׂיִזְכּוּ לַפְתָּח פִּיָּהֶם לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְדַבֵּר זֶה הוּא תִקּוּן גָּדוֹל לְאָדָם, עַל-פְּנֵי, אַחֵי הַיֶּקֶר, הֵיּוֹת שְׁתֵּהִלָּה לְאֵל, נִתְעוֹרְרָתָּ מְאֹד מְאֹד, וְאַתָּה כָּבֵר עוֹסֵק בְּהַתְּבוּדוֹת, תִּרְאֶה לְדַבֵּר עַל לֵב חֲבֵרֶיךָ הַיֶּקֶרִים הַגְּרִים שֵׁם בְּשִׁכּוֹנֵתְךָ, וְתִסַּפֵּר לָהֶם מִרְבְּנוּ ז"ל, מִמּוֹהַרְנֵי ת"ל וּמַעֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּהְיֶה טוֹבָה גַם לְךָ.

וְהַעֲקֵר לְהֵיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, שְׂזַכֵּינוּ לִידַע מִרְבֵּי אֶמֶת כְּזֶה הַמְּקַרְבְּנוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חֲנֻם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, וְהִיָּה רְאוּי לְהִרְחִיב לְךָ עַכְשָׁו הַדְּבַר, וְלִכְתֹּב וְלַהֲעֲתִיק לְךָ דְּבוּרִים טוֹבִים הַמְּחִיִּים הַרְבֵּה, וּמִיִּסְדִּים עַל דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, אִף מַעֲצָם טְרַדוֹתֵי עַכְשָׁו אֵי אֶפְשָׁר לְהֵאָרִיךְ, וְאִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, עוֹד חֲזוֹן לְמוֹעֵד.

וְתִרְאֶה לְלַמֵּד בְּלִקּוּטֵי-עֲצוֹת הַמְּשַׁלֵּשׁ כָּל אוֹת "פִּסְח", שְׂזוּהֵי תְּמַצִּית דְּבוּרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְתַעֲשֶׂה מְזֶה תְּפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת, לְבַקֵּשׁ עַל כָּל דְּבַר, וּבִפְרָט שְׂזוּזָכָה לְהַנְצִל מִמַּשְׁהוֹ חֲמִץ, שֶׁהוּא — מַחֲשָׁבוֹת זְרוֹת, הִרְהוּרִים רָעִים וְעֲצָבוֹת וְכוּ', רַק לְזַכּוֹת לְמִצָּה, שֶׁהִיא — מַחֲשָׁבוֹת קְדוֹשׁוֹת וְרִצּוֹנוֹת טוֹבִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְשִׂמְחָה וְכוּ', וְגַם תִּזְכֹּר מֵאִמֵּר רַבְּנוּ ז"ל: בְּפִסְח צוּעֲקִים בְּתַפְלָה, וְאוֹמְרִים הַהֲגָדָה בְּקוֹל רֶם, וְכָל זֶה הוּא בְּכִלל תְּפִלָּה בְּכַח גָּדוֹל, שֶׁעוֹשֶׂה רָעַם בְּמַחוֹ וּפּוֹתַחַת אֶת יַדְעָתוֹ, וּמַפְשֵׁטַת כָּל הָעֲקָמִיּוֹת שֶׁבְּלִבּוֹ (עֵינֵי לִקּוּטֵי-מִוֵּהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָנִים: ה, כ.).

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

לזאת ירד קדם מין דיוכרין, כי "ואדם אין לעבד את האדמה" (שם ב, ה), אבל אחרי שפרא את האדם, "ויניחהו בגן-עדן לעבדה" (שם פסוק טז) — מפקודין דעשה "ולשמרה" — מפקודין דלא תעשה, אזי תלוי כפי התעוררות התחתונים בקיום המצוות והתמדת למוד התורה הקדושה, וכזה יוכן גם סוד יציאת מצרים והארה נפלאה אור העליון שיורד בגליל פסח בלי התעוררות התחתונים כלל, כי ידוע אשר בעת יציאת מצרים היתה בריאת עם ישראל שהוציאנו ה' מפל שערי הטמאה, ולקח אותנו לו לעם, כי כל עקר יציאת מצרים היתה לקבל קבלת התורה הקדושה ועל אלקותו יתברך, אף כדי שיצאו ממ"ט שערי הטמאה ויכנסו במ"ט שערי הקדושה, הצרכו לספר ולהתמהמה ולחכות מ"ט יום עד שבועות, אף פונת יציאת מצרים היתה לקבל עלינו על עבודתו יתברך, כמו שפכתוב (שמות ג, יב): "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה", נמצא שבריאת העולם ויציאת מצרים היתה על-ידי התעוררות עליונה (חסר).

תריט.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תזריע-מצרע התשל"ב.

אף טוב וחסד ירדפו לידידי היקר, האברך החפץ ומשתוקק לעבודת השם יתברך על-פי דרך האמת שקבלנו מהנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך קבלתי בחל המועד, ולא היה לי הפנאי להשיבך תכף-ומיד כרצונך מפאת טרדות החג; ולחזקה ולאמצך — הלא ספרי רבנו ז"ל בידך, הפך בהם בהתמדה רבה, כי אין טוב מהם, ובפרטיות ב"לקוטי-הלכות" צריכים להתמיד מדי יום ביומו מחדש כפי רבוי הבבלים, ההרפתקאות והירידות העוכרות על כל הבא

להפגס אַל הקדָּשָׁה, כִּי בְּשִׁבְלֵי חֶבֶר מוֹהֲרַנְתָּ וְלֹא אֶת סִפְרוֹ, כְּאֲשֶׁר אָמַר בְּעֶצְמוֹ: "מִזֶּה שְׂאִינוֹ מִסְתַּכֵּל עַל תְּכִלְתּוֹ הַנְּצַחִית, וּמֵה יִהְיֶה נַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ, מִזֶּה אֵינִי מְדַבֵּר כְּלָל, כִּי נִדְמָה בְּעֵינַי כְּבִהְמָה מִמֶּשׁ, אֲבָל מִי שְׁחֹשֵׁב וּמִסְתַּכֵּל עַל תְּכִלְתּוֹ וּמֵה יִהְיֶה נַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ, וּבְנֹדָאֵי עֲלָיו עוֹבֵר מֵה שְׁעוֹבֵר, כִּי הֵהֱתַנְּבְרוֹת גְּדוּלָּה מְאֹד לְמַנְעוֹ לְהַפְגִּס אֶל הַקְּדוּשָׁה, אֲלֵיו יִהְיוּ הַדְּבוּרִים שְׁלֵי כַּמִּים קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֵינָה", וּבִבְאֻמַּת אֵין עוֹד סִפֵּר בְּעוֹלָם אֲשֶׁר מְחֻזָּק וּמְאַמֵּץ כְּסִפְרֵי הַ"לְקוּטִי-הַלְכוֹת", עַל-כֵּן חוֹכְהָ עֲלִינוֹ לְקַבֵּעַ זְמַן פְּנוּי בְּכָל יוֹם, וְלִשְׁקֹד בָּהֶם, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה לְחֻזָּק עֲצֻמְנוֹ תָּמִיד בְּכָל מֵה שְׁעוֹבֵר עֲלֵינוּ, כִּי הוּא מְפָרֵשׁ וּמְבָרֵר אֶת עֲצוּתוֹ הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל רַבְּנוּ וְ"ל, אֲשֶׁר הֵן הַתְּכַלִּין נֶגֶד הַיַּצָּר הַרַע בְּעֵתִים הַלָּלוּ, וְהַרְפוּאוֹת הַמְרַפְאוֹת מְכַל הַחֲלָאִים הַרוּחָנִיִּים, וְהַבְּלִתִּי מִתְרַפָּא בָּהֶם נֶאֱכָד לְגַמְרֵי, חֵס וְשְׁלוֹם, וְעַל-כֵּן מִתְפַּשְׁטוֹת עַל זֶה בְּעֶצְמוֹ כָּל הַמְּנִיעוֹת וְהַכְּבֻדוֹת לְבָלִי לְעֶסֶק בָּהֶם כְּיָדוּעַ.

אִךְ כְּבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ (קְדוּשֵׁין ל'): אִם פָּגַע בְּךָ מְנוּל זֶה, מְשַׁכְּהוּ לְבֵית-הַמְּדֻרָשׁ; וַיֵּשׁ לֹאמַר רַמְזוֹ עַל אֶהְבֵּת חֲבָרִים הַחַיִּינִית, בְּאִם פָּגַע בְּךָ הַיַּצָּר הַרַע, תִּלְךָ לְבֵית-הַמְּדֻרָשׁ שֶׁל הַצַּדִּיק, וְשֵׁם תִּמְצָא אֶת הַתְּלָמִידִים וְהַחֲבָרִים, וּבִיחַד תְּסַלְסְלוּ בְּתוֹרַת הַצַּדִּיק, וְתִדְבְּרוּ יַחַד, וְלַעֲוֹר וְלַחֲזֹק אֶחָד אֶת חֲבָרוֹ, כְּאֲשֶׁר הִזְהִירוּנוּ עַל זֶה רַבְּנוּ וְ"ל בְּעֶצְמוֹ, כִּי לְפַעְמִים נִסְתַּמַּת אֲצֵלוֹ הַדְּעַת מְרַבּוּי הַבְּלָבוּלִים וְהַיְרִידוֹת, וְחֲבָרָיו מְאִירִים בּוֹ דַּעַת הַצַּדִּיק, וְכֵן כְּמֵה פְּעָמִים יִקְשֶׁה לוֹ אֵילוֹ עֲנִינִים בְּתוֹרַת הַצַּדִּיק, יִשִּׁיחַ וַיִּדְבֵּר מִזֶּה עִם חֲבָרָיו, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְיַשֵּׁב לוֹ הַכֵּל, וְזֶה מֵה שְׁכַתְּב רַבְּנוּ וְ"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק א', סִמָּן ט), אֲשֶׁר טוֹב יוֹתֵר לְשַׁמַּע מִפִּי הַצַּדִּיק דִּיקָא, עֵינֵי שָׁם, אֲשֶׁר דְּבָר זֶה נִתְקַיֵּם בְּשִׁלְמוֹת בְּבֵית מְדֻרָשׁוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק, אֲשֶׁר שָׁם נִתְאַחַדִּים יַחַד הַתְּלָמִידִים, וְזוֹכִים לְלַמֵּד יַחַד תּוֹרַת הַצַּדִּיק, אֲשֶׁר אֲזוּ נִקְרָא הַצַּדִּיק חֵי [כְּמוֹבָא בְּאַרְיִכוֹת נִפְלְאָה בְּלְקוּטִי-הַלְכוֹת (שְׁלוּחֵין ה)], וּמְכַל זֶה נִתְעוֹרְרָתִי לְכַתֵּב לָךְ וְלְדַבֵּר יַחַד בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ וְ"ל, וְלְסַלֵּס לְבַעֲצוּתוֹ הַקְּדוּשׁוֹת.

וְהַכֵּלֵל, אָחִי, לְזִכֹּר מֵה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרַכּוֹת סד.): כָּל הַדּוֹחֵק אֶת הַשְּׁעָה — הַשְּׁעָה דּוֹחֶקתּוֹ, וְזֶה סוֹבֵב וְהוֹלֵךְ עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרָט, כִּי עַקֵּר הַצָּרָה הַמְרָה שְׁעוֹבֶרֶת עַל הָאָדָם, מִפְּנֵי שְׂרוּצָה תַּכְף־וּמִיד אֶת הַדְּבָר הַחֲסֵר לוֹ, וְכִשְׁאִינוּ בָּא אֵלָיו תַּכְף־וּמִיד כְּשֶׁעָלָה בְּרָצוֹנוֹ, עַל־יַד־זֶה נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ לְגַמְרִי, וְעוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שֶׁל דְּחִיקַת הַשְּׁעָה, וְאִזִּי נִסְתַּבֵּף וְנוֹפֵל בְּסִבּוּכִים וּבְדַחְקוֹת כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר קָשָׁה וְכִבְד עָלָיו אַחֲר־כֵּף לְצֵאתָ, וְנִתְבַּלְבַּלְתָּ דַעְתּוֹ לְגַמְרִי, וּמֵר לוֹ מֵאֵד בְּמִרְיוֹת עֲצוּמָה, וְדָבָר זֶה נוֹהֵג בֵּין בְּרוּחָנֵי וּבֵין בְּגִשְׁמֵי, בְּגִשְׁמֵי, וְעַיִן בְּלִקְוֹטֵי־הַלְכוֹת (גְּזֵלָה, הַלְכָה ד), שֶׁעַקֵּר הַפֶּגַם שֶׁל תַּאֲוֹת מָמוֹן, מֵה שֶׁבְּגִי־אָדָם רוֹדְפִים אַחֲרֵ פְּרֻנְסָתָם בִּיגִיעוֹת גְּדוּלוֹת כָּל־כֵּף, עַד שֶׁיֵּשׁ שְׂבָאִים לְיַדִּי גְּזֵלָה, הוּא רַק מַחְמַת שֶׁהֵם דּוֹחֲקִים אֶת הַשְּׁעָה, וְאִינָם מִמְתִּינִים לִישׁוּעַת הַשֵּׁם, כִּי בְּאַמַּת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ מִפְּרֻנְסָה וּמִכְלָפֵל מִקְרָנֵי רְאָמִים וְעַד בִּיצֵי כְּנִים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (שִׁבְתָּ קז: עֲבוּדָה זְרָה ג): וְזֵן וּמִפְּרֻנְסָה לְכָל בְּרִיּוֹתָיו בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלְאָה וְנוֹרְאָה מְאֹד מְאֹד, רַק עַל־פִּי־רֹב אֵין נוֹתְנִים לְאָדָם פְּרֻנְסָתוֹ מִזְמַן תַּכְף־וּמִיד, רַק צָרִיף לְהִמְתִּיךְ עַד שֶׁיִּבּוֹא עִתּוֹ וְזִמְנוֹ, וְכִמוֹ שֶׁפְּתוּב (תְּהִלִּים קמ"ה, טו): "וְאִתָּה נּוֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכֹלָם בְּעִתּוֹ", [וְעַיִן עַל זֶה סוּד נִפְלְאָה, רְזִי דְרִזִּין מִסְתַּרִי נִסְתָּרוֹת הַבּוֹרָא יִתְבַּרֵּךְ, בְּלִקְוֹטֵי־מוֹהַר"ן (חֶלֶק ב', סִימָן טו), מִפְּנֵי מֵה כְּשֶׁאָדָם מִבְּקֵשׁ פְּרֻנְסָה אֵין נוֹתְנִים לוֹ תַּכְף מִן הַשָּׁמַיִם, כִּי אִם עַל־יַדִּי סִבּוֹת לְכָל אֶחָד לְפִי סִבְתּוֹ וְכוּ', עַיִן שָׁם]. [וְעַיִן שָׁם (חֶלֶק א', סִימָן עו), שֶׁמְבָאָר שֶׁעַל־יַדִּי חֲזֵק הַבְּטָחוֹן, כִּן זוֹכֵה לְעֲשׂוֹת לְעֲצָמוֹ כְּלִי שֶׁיִּבּוֹא לוֹ הַשִּׁפְעַ וְהַפְּרֻנְסָה בְּגִבּוּל וּבְזִמְן הַצָּרִיף לוֹ וְכוּ']. וְעַיִן בִּירוּשְׁלַמִּי (רֵאשׁ הַשָּׁנָה, פָּרָק א', הַלְכָה ג): יַחֲיד גְּדוֹן בְּכָל שְׁעָה, מֵה טַעְמָא (אִיּוֹב ז, יח): "וְתַפְקֶדְנוּ לְבָקָרִים לְרֹגְעִים תַּבְּחָנְנוּ", וְתַפְקֶדְנוּ לְבָקָרִים — זוֹ פְּרֻנְסָתוֹ, תַּבְּחָנְנוּ — זוֹ אֲכִילָתוֹ וְכֵן"ל, כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ יוֹשֵׁב וְזֵן וּמִפְּרֻנְסָה אֶת הַכֹּל בְּפֶרֶטִי פְּרֻטִיּוֹת שֶׁיִּגְיַע לוֹ בְּעִתּוֹ. וְחִז"ל דְּרָשׁוּ (עַיִן בְּכַתְּבוֹת סז) עַל פְּסוּקֵי זֶה: "בְּעִתָּם" לֹא נֶאֱמַר אֶלֹא "בְּעִתּוֹ", מִלְּמַד שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד נּוֹתֵן הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא פְּרֻנְסָתוֹ בְּעִתּוֹ, וְאֵל תַּתִּירָא שֶׁאֶחָד יִקַּח פְּרֻנְסָתְךָ, כִּי כִּבֵּר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (יּוֹמָא לח):

בְּשִׁמְךָ יִקְרְאוּךָ וּבְמִקְוֶמְךָ יוֹשִׁיבוּךָ, וּמִשְׁלֶךְךָ יִתְּנוּ לְךָ, אֵין אָדָם נוֹגֵעַ בְּמֶה שְׂמוֹכֵן לְחִבְרוֹ, וּפְרֵשׁ רַש"י: לֹא יִדְאָג אָדָם לוֹמֵר, פְּלוֹנִי יִקְפַח פְּרִנְסָתִי, כִּי עַל כְּרַחֲךָ בְּשֵׁם יִקְרְאוּךָ לְכוּא וְלָשׁוּב בְּמִקְוֶמְךָ, וּמִשְׁלֶךְךָ יִתְּנוּ לְךָ — כְּלוֹמֵר לֹא מִשְׁלָהֶם הוּא מִתְּנָה אֶלָּא מְזוֹנוֹת קְצוּבִים לְךָ מִן הַשָּׁמַיִם עַל כָּל פְּנִים. וְעַיִן בְּצוּאָת רַבִּי אֶלְיֵעֶזֶר (סִימָן כ): אֵין אָדָם נִכְנָס לְתַחוּמוֹ שֶׁל חִבְרוֹ, וְצָרִיךְ לְחַקֵּק יְדִיעָה זֹו הֵיטֵב הֵיטֵב עַל לְבוֹ, כִּי אֵין מִי שְׂיַרַע לוֹ אוֹ יִיטִיב לוֹ, כִּי הִכַּל בְּהַשְׁגַּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיּוֹן. וְעַיִן בְּחֹסֵד לְאַבְרָהָם (מַעֲנֵן א', נִהַר א'): אֵין לְעֵלוֹת בְּדַעַת שׁוֹם בַּר יִשְׂרָאֵל שְׂיִמְצָא שׁוֹם פְּעֻלָּה קְטַנָּה אוֹ גְּדוּלָּה שְׁתַּהֲיֶה, חֵס וְשָׁלוֹם, עַל-יְדֵי מִקְרָה חֲלִילָה, אֶלָּא הִכַּל הוּא בְּהַשְׁגַּחַת עֲלִיּוֹנָה וְלֹא בְּהַשְׁגַּחַת מִכְחוֹת הָאֲנוּשׁוֹת וְלֹא מִכְחוֹת הַמְּחַדְשׁוֹת בֵּין מַמְלָאָכִים בֵּין מַכְסָאוֹת אוֹ מַסְפִּירוֹת, חֵס וְשָׁלוֹם, אֶלָּא הִכַּל בְּסוּד הַשְׁגַּחַת הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא יִתְעַלֶּה, הַיּוֹדֵעַ טוֹב וְרַע שֶׁל הָאָדָם, וַיִּפְעִילָהוּ בְּרַצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ הַטּוֹב, לְהַעֲנִישׁ אוֹ לְהַשְׁכִּיר הִכַּל לְפִי הַחֲשָׁבוֹן, לֹא יוֹסִיף וְלֹא יִפְחִית נִקְדָּה, חֵס וְשָׁלוֹם, אֶפְלוּ כְּמֵלֵא נִימָא וְכוּ', עַיִן שָׁם. וּבִכְרִטְיוֹת בְּעַנְיַי פְּרִנְסָה, אֲשֶׁר מִפְתַּח הַפְּרִנְסָה הוּא רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (תַּעֲנִית ב:), וְאָמְרוּ בְּזֹהַר הַקְּדוּשׁ (שְׁמוֹת סא): כָּל מְזוֹנָא דְבִי עֲלָמָא מְלַעֲיָלָא קָא אֲתִיָּיןֵא.

לְזוֹת צָרִיךְ הָאָדָם רַק לְהִמָּתִין וּלְחַכּוֹת וּלְצַפּוֹת לִישׁוּעָתוֹ תָּמִיד, וְאִף שְׂעַכְשׁוֹ אֵין לוֹ, יַעֲמֵד וַיִּיחַל וַיִּקְנֶה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שְׂיִגִיעַ יוֹם יְשׁוּעָתוֹ, וְכַמוּבָא בְּשִׁיחוֹת-הַר"ן (סִימָן קכב), שְׁאִמְר רַבֵּנוּ ז"ל, שְׁאָם לֹא הָיָה מִמֶּתִין בְּבִטְחוֹן לִישׁוּעַת הַשָּׁם, כְּבָר הָיָה אִישׁ נוֹסֵעַ וּמְטַלְטֵל כְּמוֹ כָּל הַנוֹסְעִים וּמְטַלְטְלִים עֲצָמָם בְּשִׁבְלֵי פְּרִנְסָה בְּטַלְטוּל קָשָׁה, וְהָיָה נֵעַ וְנָד, וְכוּנְתוֹ הָיְתָה לְעַנְיֵן הַנְּהַגַת הַבֵּית בְּפְרִנְסָה וּמְלַבּוֹשִׁים וְשָׂאָר צְרָכֵי הַבֵּית, שְׂעַל-פִּי-רַב חֹסֵר לְאָדָם הַרְבֵּה, כְּגוֹן לְזֶה מְלַבּוֹשׁ פְּשׁוּט, וַיֵּשׁ שְׁחֹסֵר לָהֶם עוֹד יוֹתֵר — דִּיָּרָה אוֹ כְּדוּמָה, צָרִיךְ רַק לְהִמָּתִין לִישׁוּעַת הַשָּׁם, וּלְבַלִּי לְדַחֵק אֶת הַשְּׂעָה לְמֵלֵא הַחֲסָרוֹן תַּכְף-וּמָיֵד, רַק צְרִיכִים לְהִמָּתִין עַד יִרְחַם הַשָּׁם.

(א) כָּל הַמְזוֹנוֹת שֶׁל בְּנֵי הָעוֹלָם מְלַמְעֵלָה מְגִיעִים.

וענין זה צריכים לידע מאד, וצריכים ללמד להרגיל עצמו לילך בזה תמיד, כי לכל אדם חסר הרבה מאד אפלו בעלי בתים ועשירים גדולים, מכל שפן מקבלים אפלו החשובים והגדולים, וצריך להסתפק במועט ולהנהיג ביתו כפי השעה והזמן, ואם נדמה לו שהוא צריך מלבוש לו או לאשתו ובניו, אף-על-פי שמכרח, אל ידחק השעה ללוות ולהקיף, ולהיות בעל חוב, רק ימתין עד שיכוא עתו, וטוב לסבל דחק אפלו במזונות וכל שפן במלבושים ודירות וכו', ולא להיות בעל חוב, ומוטב שיהיה בעל חוב לעצמו או לבני ביתו מלהיות בעל חוב לחנוני או לאחרים, כי בכל עניני פרנסה צריכים רק להמתין ולחכות ולקוות עד שיגיע עתו, והעקר מה שבני-אדם נכשלים בענין הפרנסה בכמה מיני פגמים, רחמנא לצלן, הכל רק מפני שאינם ממתנינים עד יבוא העת והזמן שהשם יתברך ישפיע לו הפרנסה בנקל, רק הם דוחקים את השעה ועל-ידי-זה הם באים לכמה פגמים במשא ומתן, עד שיש שבאים לידי גזלה ממש, רחמנא לצלן, וכל זה נמשך מחמת שנופלים תחת הזמן, ואינם שמים על לב שכל הזמן של זה העולם פורח ושט כהרף עין, ובאמת אין שום זמן כלל, כי עקר הזמן שנדמה שיש זמן, הוא רק מחמת חסרון הדעת, כי אם היה זוכה לשלמות הדעת, היה יודע שאין שום זמן כלל, ונכמבאר כל זה בלקוטי-מוהר"ן (חלק ב', סימן סא), על הפסוק (תהלים ב, ז): "בני אתה אני היום לדתיך", עין שם, ותראה נפלאות גדלת הבורא, גדלת הצדיק וגדלת נשמות ישראל, אשר יכולים לזכות לזה וכו', כי יום שהאדם עושה תשובה הוא למעלה מהזמן, ומעלה כל הימים למעלה מהזמן וכו', כמובא בספר המדות (אות תשובה, חלק ב', סימן א), ועין בלקוטי-הלכות (ציצית, הלכה ג), שזה בחינת ספירת העמר, שסופרים הימים לעמר, כדי לצאת על-ידי-זה מזהמת מצרים, כי כל מעשי האדם הם בזמן ובמקום, ושם עקר אחיזת הסטרא אחרא, אבל השם יתברך כבכול הוא למעלה מהמקום ולמעלה מהזמן, ושם בבחינת למעלה מהמקום ולמעלה מהזמן הוא כלו טוב, ואין שם אחיזת הסטרא אחרא כלל,

וְשֵׁם נִמְתָּק הַכֹּל וְכוּ', וְעַל-כֵּן סוֹפְרִים הַיָּמִים לְעֹמֵר, כְּדֵי לְהַעֲלוֹת
וּלְקַשֵּׁר בְּחֵינַת הַזְּמַן שֶׁהוּא בְּחֵינַת סְפִירָה וּמִנְיָן לְבַחֲיַנַּת לְמַעְלָה
מֵהַזְּמַן, לְמַעְלָה מֵהַמְּקוֹם, כִּי אֵין הַדִּין נִמְתָּק אֲלֵא בְּשִׁרְשׁוֹ, וְעַל-כֵּן
עַל-יְדֵי עֹמֵר שְׁעוּרִים שֶׁהוּא בְּחֵינַת כָּל הַצְּמִצּוּמִים, בְּחֵינַת מְקוֹם,
עַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא מְגַבִּיהִים אֶת בְּחֵינַת הַמְּקוֹם, וְכֵן עַל-יְדֵי הַסְּפִירָה
שֶׁהִיא עֹקֵר בְּחֵינַת הַזְּמַן, [כְּמוֹ שְׂמוּכָא בְּסִפְרֵי הַיְצִירָה (פָּרָק א', מִשְׁנָה ב):
"וּלְפָנַי אֶחָד מֶה אֵתָּה סוֹפֵר" וְדו"ק, כִּי שָׁם הוּא לְמַעְלָה מֵהַשְּׂמוּת,
לְמַעְלָה מֵהַסְּפִירוֹת (עֵינִי לְקוּטִי-הַלְכוֹת, תְּפִלַּת עֲרֻבִית, הַלְכָה ד', וְדו"ק)],
עַל-יְדֵי-זֶה מַעְלִין אֶת הַזְּמַן לְבַחֲיַנַּת לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן, שְׁזֶה בְּחֵינַת
הַנְּפֹת הָעֹמֵר, לְהַגְבִּיחַ אֶת הַמְּקוֹם אֶל לְמַעְלָה מֵהַמְּקוֹם, וּלְקַשְׁרוֹ שָׁם
וְכוּ', וּמַחְמַת שְׂרַבְנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קַפּב), שְׁכָל
מֵה שְׁהָעוֹלָם מְדַבְּרִים בְּכָל יְמֵי הַסְּפִירָה הֵם מְדַבְּרִים רַק מֵהַסְּפִירָה
שֶׁל אוֹתוֹ הַיּוֹם וְכוּ', [וְאֲשֶׁר דָּבָר זֶה נוֹהֵג גַּם בְּכָל יָמוֹת הַשָּׁנָה כְּמוֹכֵן
לְמַשְׁפִּיל, כִּי כָל יוֹם הוּא סְפִירָה אַחֲרָת, וְכֵן כָּל שְׁעָה הִיא סְפִירָה
אַחֲרָת, וְכֵן כָּל רֵגַע הוּא סְפִירָה אַחֲרָת (עֵינִי בְּלְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן
ח), שְׁבִכָל שְׁעָה יֵשׁ צְרוּף אַחֵר, וְכֵן כָּל שְׁעָה נִחְלָקַת לְתַתְּר"ף [אַלְף
וּשְׂמוֹנִים] חֲלָקִים, שְׂמַאִיר בְּהֵם צְרוּף אַחֵר וְכוּ', וְדָבָר זֶה לֹא יִכְלֹנוּ
הַרְעִיּוֹן בְּשִׁכָל אָנוּשִׁי; אֲשֶׁרֵינוּ שְׂזַכֵּינוּ לִידַע מְרַבִּי אֲמַת כְּזֶה, הַמְּגַלָּה
לְנוּ עֲצוֹת נִפְלְאוֹת כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר לֹא נִרְאוּ וְלֹא נִשְׁמְעוּ מִיּוֹם קְבֻלַּת
הַתּוֹרָה, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֵׁם עַל כָּל הַחֶסֶד חֲנָם שְׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

[וְעֵינִי בְּלְקוּטִי-מוֹהַר"ן (חֵלֶק א', סִימָן נו), שְׁבִכָל מְקוֹם מְלַבֶּשֶׁת
תּוֹרָה, אֶפְלוּ בְּהַסְתָּרָה שְׁבַתוֹף הַהַסְתָּרָה גַּם-כֵּן מְלַבֶּשֶׁת תּוֹרָה גְּנוּזָה
מְאֹד מְאֹד, וְאֶפְלוּ בְּשִׁיחוֹת אָנוּשִׁי הָעוֹלָם גְּנוּזִים סוּדוֹת נוֹרְאִים לְמִי
שְׂמַבִּין בְּהֵם, וְעַל-כֵּן הִזְהִירָנוּ רַבְּנוּ ז"ל לְהַתְּמִיד בְּיֹתֵר בְּתוֹרָתוֹ,
וְאָמַר (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן רד): מִי שְׂבָקִי בְּתוֹרוֹתַי הַכְּתוּבוֹת בְּסִפְרֵי
הַקְּדוּשִׁים, רְאוּי לוֹ לְמַצֵּא כָּל שִׁיחוֹת הָעוֹלָם בְּתוֹף תּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה,
וְאֵין שׁוֹם שִׁיחָה וְעִנְיָן שֶׁלֹּא יוֹכֵל הַשָּׁלֵם לְמַצֵּא בְּתוֹרָתוֹ, הֵינּוּ כִּי
בְּיֹדָאֵי בְּאֲמַת בְּכָל הַדְּבָרִים וְשִׁיחוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, בְּיֹדָאֵי יֵשׁ בְּהֵם
תּוֹרָה בְּהָעֵלֶם, אֲבָל אֵין מִי שְׂיִזְכֶּה לִידַע הַנְּסִתְרוֹת שְׁנַעְלָמוּ בְּשִׁיחוֹת

רלב אֲשֶׁר תְּרִיט בְּנַחַל

בְּגֵי-אָדָם, כִּי אִם אֲנָשִׁים גְּדוּלִים בְּמַעֲלָה מְאֹד מְאֹד, אֲכַל עַל-יְדֵי
הַתְּגָלוֹת תּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה וְהַנּוֹרָאָה, מִי שֶׁבָקִי בָּהּ הֵיטֵב הֵיטֵב, וַיֵּשׁ לוֹ
שָׁכַל קֶצֶת, יוּכַל לְמַצֵּא בְּכָל שִׁיחוֹת הָעוֹלָם רְמִזִּים מִהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה,
אֲפֹלוּ לֹא יִהְיֶה בְּמַעֲלָה בְּיֹתֵר, עֵינֵי שָׁם; כִּי אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל,
וְדוּמָם, צוּמָח, חֵי וּמְדַבֵּר, הֵם עֵצָם עֲצָמִיּוֹת חֵיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ,
וּבְיָדָי אִם שָׁמַע סִפּוֹר כְּלֻשָׁהּ אוֹ רָאָה עֵנִין כְּלֻשָׁהּ, בְּיָדָי נֶצְטַמְצָם
בְּזֶה הָעֵנִין כְּבִיכּוֹל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, לְגִלוֹת וּלְרַמֵּז לוֹ רְמִזִּים וְסוּדוֹת
גְּנוּזִים, כַּמּוּבָא בְּלֻקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן נד), אֲשֶׁר כָּל יוֹם יֵשׁ בוֹ
מַחֲשָׁבָה, דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה אַחֵר, שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְצַמְצָם אֱלֻקוֹתוֹ
מֵאֵין סוּף עַד אֵין תְּכָלִית, עַד נִקְדַּת הַמְּרָכֹז שֶׁל הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי
שְׁעוֹמֵד עָלָיו, וּמְזַמֵּן לוֹ בְּזֶה הַיּוֹם, בְּזֶה הַדְּבוּר וּבְזֶה הַמַּעֲשֵׂה רְמִזִּים
וְסוּדוֹת לְקַרְבוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, עֵינֵי שָׁם].

ועל-פֶּן מִכָּל זֶה נִתְעוֹרְרָתִי לְקַשֵּׁר עֵנִין הַסְּפִירָה לְמָה שֶׁאֲנוּ
מְדַבְּרִים בוֹ, וּבַפְּרָט הַיּוֹם שֶׁמְנִין הַסְּפִירָה הוּא "תְּשַׁעָה יָמִים שֶׁהֵם
שְׁבוּעַ אֶחָד וּשְׁנַי יָמִים לְעֵמֶר", וְאֵיתָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל, שֶׁמֵּאִירָה
הַסְּפִירָה "גְּבוּרָה שֶׁבְּגְבוּרָה", וְצָרִיךְ לְכוּן מְצוּרַת הַמְּנוּרָה (שֶׁהִיא
לְמַנְצָח) תְּבַת "בְּאֲרֵץ", וּמִשָּׁם מ"ב (שֶׁהוּא אֲנָא בְּכַח) תְּבַת "רְנַת"
וְאוֹת "נ" שֶׁל "וִירְנָנוּ", כִּי כָּבֵר הַקְּדָמְנוּ אֲשֶׁר עָקַר תְּכָלִית הַטּוֹבָה
בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא, שִׁיזְכָּה לְדַעַת הַשְּׁלֵמָה הַנִּל, עַד שִׁיזְכָּה לְהַגִּיעַ
לְבַחֲיַנַּת לְמַעֲלָה מִהֶזְמֵן, שְׂאֵז יִזְכָּה לְהַפִּיר אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ כְּרֵאוּי,
אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל זֶה נִבְרָא, כְּמוֹ שֶׁמוּבָא בְּזוּהַר הַקְּדוּשׁ (בֵּא מ.ב.), שֶׁעָקַר
הַבְּרִיאָה הֵיטָה בְּגִין דִּישְׁתַּמּוּדְעוֹן לִיהֵי, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ הוּא לְמַעֲלָה
מִהֶזְמֵן, וְאֵי אֶפְשָׁר לְהַפִּירוֹ יִתְבָּרֵךְ כְּרֵאוּי, כִּי אִם מִי שְׁזוּכָה לְדַעַת
הַשְּׁלֵמָה הַזוּ, עַד שִׁיִּתְבַּטֵּל אֶצְלוֹ הַזְּמֵן לְגַמְרֵי (עֵינֵי כָּל זֶה בְּלֻקוּטֵי-הַלְכוֹת,
מִילָה, הַלְכָה ד'), וְזֶה עָקַר כָּל הַשְּׁעֻשׂוּעַ שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא לְמַעֲלָה
מִהֶזְמֵן (כַּמּוּבָא בְּלֻקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ז), אֲשֶׁר הַדַּעַת הַזוּ הִיא
בְּחִינַת מְקִיפִים, שֶׁהִיא בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא יוֹם שֶׁכָּלוּ אֲרֵךְ, כִּי
שָׁם הוּא לְמַעֲלָה מִהֶזְמֵן (כַּמּוּבָא שָׁם), כִּי כָּל הַזְּמֵן שֶׁל כָּל הָעוֹלָם הַזֶּה

(ב) כְּדֵי שִׁיפִירוּ אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ.

אֲשֶׁר תְּרִיט בְּנַחֵל רִלְג

כְּלוּ, מֵה שְׁהִיָּה וּמֵה שְׁיִהְיָה הוּא כְּלוּ אֵינן וְאִפְסֵס נִגְדֵי יוֹם אֶחָד, וְאִפְלוּ נִגְדֵי רִגְעֵי אֶחָד שֶׁל הָעוֹלָם הֵבֵא וְכוּ', שְׁזָה עֵקֶר הַתְּעֵנוּג וְהַשְּׁעֵשׂוּעֵי שֶׁל הָעוֹלָם הֵבֵא; אֲשֶׁרֵי מִי שְׁזוֹכָה לְהַשִּׁיגֵם, וְזֶהוּ בְּחִינַת תְּכֵלֶת הַיְדִיעָה אֲשֶׁר לֹא נִדְעַ ("בְּחִינַת עוֹלָם" יג, מֵה), כִּי הֵם בְּבְחִינַת (תְּהִלִּים לֵא, כ): "מֵה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירְאִיךָ", כִּי הֵם רַב טוֹב הַצִּפּוֹן וְטֵמוֹן וְסִתּוּם מְעִין כָּל, וְזֶהוּ "מֵה" רַב טוֹבָךְ, "מֵה" דִּיקָא, בְּחִינַת מֵה חֲמִיתָ, בְּחִינַת תְּכֵלֶת הַיְדִיעָה שְׁלֹא נִדְעַ וְכוּ', עֵינן שָׁם.

וְאֵגֵב הַתְּנוּצֵץ לְמִרְאָה עֵינֵינוּ עֲכָשׁוּ מֵה שְׁכַתְּבֵי הָאֲרִיז"ל לְכוּן בְּבִרְכָה בְּשֵׁם מ"ה, מ"ה דִּיקָא וְכוּנ"ל, לְהַכְלִיל בְּלִמְעָלָה מֵהֶמְקוֹם וּלְמַעְלָה מֵהִזְמַן, וְכַמוּכָן מִלְּקוּטֵי-מוֹהֲר"ן (חֵלֶק ב', סִימָן פב), אֲשֶׁר הָעֵקֶר מֵה שְׁהוֹלֵךְ לְאָדָם שְׁלֹא כֹסֵדֵר הוּא, מְחַמֵּת שְׁהַפְרִיד עֲצָמוֹ מֵהֵשֵׁם יְתִבְרָךְ, (שֶׁהוּא לְמַעְלָה מֵהֶמְקוֹם וְהִזְמַן כְּבִיכּוֹל), וְהַעֲצָה לְכוּן בְּשֵׁם מ"ה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִכְלַל בּוֹ יְתִבְרָךְ, וַיַּחְזוֹר וַיִּלְךְ לוֹ כֹּסֵדֵר, וְזֶהוּ (תְּהִלִּים כד, א): "לֵה' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ", כְּשֶׁהָאָרֶץ — שֶׁהִיא הַמְּלָכוֹת, מְקַשְׂרֵת לֵה', אֲזִי יִהְיֶה בְּמְלוֹאוֹ וּבְשִׁלְמוֹת וְכוּ', עֵינן שָׁם. נִמְצָא, שְׁכָל עֲבוֹדָתָנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם לְהָרִים וּלְהַגְבִּיּוֹת הַכֹּל אֵלָיו יְתִבְרָךְ, וּלְגִלוֹת אֱלֹקוֹתָיו יְתִבְרָךְ בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ בְּתֵכֶלֶת הַדִּין וְהַצְמָצוּם, לְהַפְּךָ מֵיֵשׁ לְאֵינן, וּלְגִלוֹת פְּנִימִיּוֹת אוֹתוֹ הַדְּבָר, וּלְבַטְלוֹ אֵלָיו יְתִבְרָךְ (עֵינן לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן א), כִּי הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי צָרִיךְ תָּמִיד לְהִסְתַּכֵּל בְּשִׁכְלֵי שֵׁשׁ בְּכָל דְּבָר, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֱלֹקוֹת, הַמְּחִיָּה וּמְהוּהָ אֶת זֶה הַדְּבָר, שְׁזֶהוּ בְּחִינַת עֲלִיַת הָאָרֶץ אֵלָיו יְתִבְרָךְ, וְעֵינן בְּלְקוּטֵי-הַלְכוֹת (כִּלְאֵי הַפָּרֶס, הַלְכָה ב'), עֵקֶר הַבְּרִיאָה הַיְתָה בְּשִׁבִיל הַתְּכֵלֶת הַזֶּה, שְׁתַּחֲזוֹר כָּל הַבְּרִיאָה וְתִהְיֶה נִכְלָלָת בְּאֵינן סוּף בְּרוּךְ-הוּא, שְׁזֶהוּ עֵקֶר הַתְּכֵלֶת שֶׁל כָּל הַנְּבִרָאִים בְּעוֹלָם, שְׁיַחֲזְרוּ כָּלֵם לְשִׁרְשָׁם הָרֵאשׁוֹן, כִּי הֵשֵׁם יְתִבְרָךְ הַמְּצִיא כָּל הַבְּרִיאָה מֵאֵינן לֵישׁ בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשָׁה, כְּדִי שְׁעַל-יְדֵי עֲבוֹדָתָם וּדְבָקוֹתָם בּוֹ יְתִבְרָךְ יַעֲלוּ כָּל הַנְּבִרָאִים וַיַּחֲזְרוּ הַכֹּל לְשִׁרְשָׁם הָרֵאשׁוֹן, שְׁיַחֲזוֹר וַיִּכְלַל הַכֹּל בְּאֵינן סוּף, כִּי הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי

ג) הָאֲרִיז"ל מְבִיא שְׁצִרִיף לְכוּן בְּבִרְכַת "סְפִירַת הָעֵמֶר" אֶת הֵשֵׁם בְּמְלוֹאוֹ כְּזֶה: "י"ד ה"א וְא"ו ה"א, שְׁמִסְפְּרוֹ בְּגִימְטְרִיָּה — מ"ה.

רלד אָשר תרכ בנחל

בשכילו נכרא הכל, וכמו שאמרו חכמינו ז"ל (סנהדרין לו): חייב כל אדם לומר בשכילי נכרא העולם, שהוא יעלה את כל העולמות לשרשם (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ה), כי רק ישראל נקראים אדם, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (יבמות סא). על הפסוק (יחזקאל לו, לא): "ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם" — אתם קרויים אדם ואין עובדי הכוכבים קרויים אדם (חסר).

תרכ.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תזריע-מצרע כ"ו ניסן ה'תשל"ב.

אף טוב וחסד ירדפו לאהובי, אחי ורעי היקר לי מאד, האברך הצמוד בפנימיות לבבי, שותה מהמעין היוצא מבית השם, הלא הוא נחל נובע מקור החכמה הקדומה, היוצאת משלש ראשונות דעתיק וכו' ... נרו יאיר ויזרח.

מכתבך הארוך קבלתי בחל המועד, אף מרב טרדותי ברוחניות ובגשמיות לא היה לי הפנאי להשיבך תכף-ומיד פרוצונך.

אחי היקר! חזק ואמץ מאד מאד יהיה איך שיהיה, פי בזה העולם צריכים התחזקות והתאמצות עצומה בכל יום ויום כפי מה שעובר על כל אחד בפרטי פרטיות, ועקר ההתחזקות זוכים לקבל על-ידי הצדיק האמת, שהוא (במדבר יח, יט) "ברית מלח עולם" (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כג), ואלמלא מלחא לא הוי עלמא יכול למסבל מרירותא דהאי עלמא (עין זהר ויחי רמא:), פי בלא עצות הצדיק, אי אפשר להשאר קיים ודבוק בו יתברך בקביעות, פי זה העקר שרבונו ז"ל מאיר בנו, שנוזקה לברוח תמיד אליו יתברך, ולדבק את עצמנו בו, אף הסטרא אחרא מתגבר דיקא על אלו האנשים

(א) ואם לא המלח לא היו יכולים בני העולם לסבל את המרירות של זה העולם.

אֲשֶׁר תֵּרַכ בְּנִחַל רַלָּה

הַרוֹצִים לִהְיוֹת דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְמַרֵּר אֶת חַיֵּיהֶם בְּמִרְרוֹת
עֲצוּמָה, הֵן עַל-יְדֵי דַחְקוֹת הַפְּרִנְסָה וְהֵן עַל-יְדֵי מַחְלַקַת וְכוּ', וְעַל-כֵּן
מְקַרְבֵי הַצַּדִּיק הֵם צָרִיכִים יוֹתֵר הַתְּחַזְּקוֹת מֵאַחֲרַיִם, כִּי כָּבֵד אָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ ז"ל (סְפָה נב.): כָּל הַגְּדוֹל מִחֲבָרוֹ, יֵצְרוּ גְדוֹל הַיָּמֵנוּ. כִּי כָּל
מֵה שֶׁמְקַרְבִים, יוֹתֵר אֶל הַקִּדְשָׁה, יוֹתֵר מִתְגַּבֵּר עָלָיו הַסְּטָרָא אַחְרָא,
וְעַל-כֵּן בְּשֵׁרוּאָה אָדָם, שֶׁעָלָיו מִתְפַּשְׁטוֹת כָּל-כָּף הַרְבֵּה מְנִיעוֹת
וּמְרִירוֹת, מַחְלַקַת וּטְרָדוֹת, אֵל יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ, חֶסֶם וְשִׁלּוּם, שֶׁאֵבֵד תְּקִנְתּוֹ
וְתוֹחַלְתּוֹ, אֲדַרְבֵּה יַדַע וַיִּבִּין מִרְחוֹק מַעֲלַת עֶרְףְּ נִשְׁמַתּוֹ, כִּי עַל עֲגָלָה
מְלֵאָה קֶשׁ וְתִבְּן אֵין אוֹרְבִים הַגְּזוּלָנִים, כִּי אִם עַל עֲגָלָה מְלֵאָה זֶהָב
וּמְרַגְלִיּוֹת, וְהֵבֵן.

וְתִרְאֶה לְלַמֵּד בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רפב, וְכֵן בְּהִלְכוֹת
הַשְּׂיִכוֹת לְזֶה מְלִקוּטֵי-הִלְכוֹת, וְאִז תִּתְחִיל לְחַיּוֹת חַיִּים חֲדָשִׁים מִמֶּשׁ,
כִּי רַבֵּנוּ ז"ל מְגַלֵּה לָנוּ שֵׁם, אֲשֶׁר צָרִיף לְדוֹן אֶת עֲצָמוֹ לְכַף זְכוּת,
וְלִמְצָא בְּעֲצָמוֹ נְקֻדוֹת טוֹבוֹת, וְתִהְיֶה לְאֵל, אָנוּ מְלֵאִים מְצוּוֹת,
וְזֶה עֲכָשׁוּ עָבְרוּ עָלֵינוּ יְמֵי הַפְּסַח הַקְּדוּשִׁים, וְנִזְהַרְנוּ, תִּהְיֶה לְאֵל,
מִמֶּשֶׁהוּ חֶמֶץ, וְאֶכְלֵנוּ מִצָּה וְכוּ'. אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֵלְקֵנוּ, וְאֶלְמֵלָא
לֹא יִרְדְּנוּ לְזֶה הָעוֹלָם, כִּי אִם בְּשִׁבִיל לְקִים מְצוּוֹת אֱלוֹ, הִיָּה כְּדָאֵי
וּכְדָאֵי, מְכַל שְׁפֵן וְכַל שְׁפֵן, תִּהְיֶה לְאֵל, יֵשׁ וַיֵּשׁ לָנוּ בְּכָל יוֹם רַבּוּי
מְצוּוֹת — צִיצִית, תְּפִלִּין, תּוֹרָה, תְּפִלָּה, צְדָקָה, מְזוּזָה וְכוּ' וְכוּ',
בְּוִדָאֵי אָנוּ צָרִיכִים לְרַקֵּד מִחֲמַת שְׂמֻחָה, וְדַרְךְ הַבְּעַל-דְּבָר לְהַשְׁפִּיחַ
עַל כָּל זֹאת, וּמִזְכִּיר לְאָדָם רַק אֶת הָעוֹנוֹת וְהַחֲטָאִים שֶׁחָטָא, וְרוֹצֵה
בְּזֶה לְהַשְׁלִיכוֹ וּלְהִרְחִיקוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי, וְעַל-כֵּן צָרִיף לְהַתְּחַזֵּק
וְלִהְיוֹת אִישׁ חֵיל, וְלִהְשִׁיבוֹ: "אֲדַרְבֵּה, אִישׁ מְגַשֵּׁם כְּמוֹנֵי, שֶׁחָטָא
כָּל-כָּף, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, אֶף-עַל-פִּי-כֵן זוֹכֵה לְחֻטֵּי בְּכָל יוֹם קְדָשׁוֹת
כְּאֵלוֹ, זֶהוּ עֵקֶר הַיּוֹפֵי שְׁלִי". וּבִפְרָט מֵה שְׁזוֹכִים לְחֻטֵּי בְּכָל יוֹם —
פְּרָשָׁה עִם חֲמֵשׁ וָרֶשֶׁ"י, וְכַמָּה פְּרָקֵי מְשֻׁנְיּוֹת, כַּמָּה דְּפִי גְמָרָא, כַּמָּה
סִימָנִים בְּשִׁלְחַן עֲרוּף, וְכַמָּה דְּפִי הַזֵּהָר הַקְּדוּשׁ וְתַקּוּנֵים, וּמִזְמוּרִים
רַבִּים בְּתִהְלִים, וּמִדְּרָשִׁים וְסִפְרֵי מוֹסֵר וְחִסִּידוֹת, בְּוִדָאֵי צָרִיף לְרַקֵּד
מִחֲמַת שְׂמֻחָה, כִּי מַעֲלַת רַבּוּי הַלְמוּד אֵי אֶפְשָׁר לְשַׁעַר בְּשִׁכָּל אָנוּשֵׁי

רלו אָשֶׁר תּוֹרַח בְּנֵיחַל

כָּלֵל, וְזֶה הָיָה עֵקֶר רְצוֹן רַבָּנוּ ז"ל, שְׁנֵהֵיָה רְגִילִים בַּעֲשֵׂיָה (עֵיִן שיחות-הַר"ן, סִימָן יט), לְהַתְמִיד מְאֹד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה. וְעֵיִן בְּמִכְתָּב שֶׁכָּתַב רַבָּנוּ ז"ל לְחַתָּנוּ (בְּהַתְחַלַּת עֲלִים לְתַרוּפָה): אֶהוּבִי, חַתָּנִי, תִּכְתָּב לִי כַּמָּה דְפִים גְּמָרָא אַתָּה לּוֹמֵד, וְכַמָּה דְפִים פּוֹסֵק אַתָּה לּוֹמֵד, שְׂלֵא תַעֲשֶׂה מְהַעֲקֵר טַפַּל וּמְהַטְפֵּל עֵקֶר וְכוּ', עֵיִן שָׁם.

וְעַל-כֵּן אֵינִי מִבִּין לָמָּה אַתָּה מוֹשֵׁף אֶת עֲצָמְךָ כָּל-כָּף אֶל הַצַּעַר, עַד שְׁנֹדְמָה לָךְ, חֵס וְשְׁלוֹם, כְּאֵלוֹ אַבְד מְנוּס מִמֶּךָ וְכוּ'. וּבְאַמַּת כָּל זֶה עֲצַת הַיֵּצֵר הָרַע שֶׁמְפִיל אֶת הָאָדָם, עַד שְׂלֵא יַעֲשֶׂה אֶפְלוֹ מַה שְׂיֵשׁ בִּיכְלָתוֹ לַעֲשׂוֹת וְכוּ'.

וְגַם יְהִיָה בְּיַדְךָ הַכָּלֵל — אִם נִחְסַר שַׁעוֹר אֶחָד מֵהַשַּׁעוּרִים הַקְּבוּעִים שְׁלָךְ בְּכָל יוֹם, אֶל תּוֹפֵל בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל, רַק תִּרְאֶה לְהַתְמִיד עַל-כָּל-פְּנִים בַּיּוֹם הַשְּׁנִי, וְכַמְאַמֵּר רַבָּנוּ ז"ל לְמוֹהַרְנ"ת ז"ל: אַז מִקְּעַן נִישָׁט דַּאוּוּעֵנְעֵן² (הֵינּוּ עִם כְּוָנָה) בַּיּוֹם הַכְּפוּרִים, אַז מִתְּפַלְלִים לְמַחְרָתוֹ, וְהַלְמוּד הַזֶּה הוּא, שְׁאָסוּר לְפַל בְּדַעְתּוֹ מְשׁוּם דְּבַר שְׁבַעוּלָם יְהִיָה אֵיךְ שְׂיִהְיָה, כִּי אֶפְלוֹ אִם אֵינִי יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת כָּלֵל, גַּם-כֵּן אָסוּר לְפַל בְּדַעְתּוֹ, וּמְכַל שְׁכֵן וְכָל שְׁכֵן שְׂיֵשׁ לָנוּ כָּל-כָּף הַרְבֵּה טוֹב לְהַחֲיוֹת אֶת נַפְשֵׁנוּ הַנְּשַׁבְּרָה. טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֹסֵד שֶׁעֲשֶׂה עִמָּנוּ, וְגַלְיָה לָנוּ אֶת רַבָּנוּ ז"ל; אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרִי חֲלַקְנוּ וּמַה נִּעִים גּוֹרְלָנוּ. וּמַחֲמַת טְרִדוּתִי — אֶקְצֹר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמְךָ...

(ב) אִם אֵינִים יְכוּלִים לְהַתְפַּלֵּל.

תֵּרַכָּה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי שַׁבַּת קֹדֶשׁ לְסֵדֶר תּוֹרֵיעַ-מִצְרַע ה'תשל"ב.

חַיִּים וְשָׁלוֹם יִרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, יְדִידֵי הַיָּקָר, הַבְּחוּר הַחֲפִיץ וּמִשְׁתוֹקֵק לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל-פִּי דְרָף הָאֵמֶת שֶׁקִּבְּלָנוּ מֵהַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר בְּזֶה הֶרְגַע קִבְּלָתִי, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד, פִּי זֶה פָּמָה זְמַן שֶׁרָצִיתִי לְדַבֵּר עִמָּךְ וְלֹא אֶסְתִּיעַ מִלֵּתֵא, וּבְנֹדָאֵי הַכֹּל מֵאֵת ה' בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלְאָה מְאֹד, כִּי אֵין בְּלִעְדֵּיּוֹ יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְדוּמָם, צוּמַח, חַי וּמְדַבֵּר, הַכֹּל לְכָל עֵצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְצָרִיף לְחֻקֵּי יְדִיעָה זֶה הֵיטֵב בְּלִבּוֹ וְדַעְתּוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יוּכַל לְהַרִים עֲצָמוֹ מִכָּל הַנְּפִילוֹת וְהִירִידוֹת הָעוֹבְרוֹת עָלָיו מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, כִּי כָּל רִגַע מִמֶּשׁ הוּא עֲנִיָן אַחַר לְגַמְרֵי, וּמִכָּל שָׁבָן כָּל שְׁעָה הִיא עֲנִיָן אַחַר לְגַמְרֵי, וּמִכָּל שָׁבָן וְכָל שָׁבָן כָּל יוֹם הוּא עֲנִיָן אַחַר לְגַמְרֵי, וְעַל-כֵּן אֶפְלוּ שְׁנֵפֶל עַל-יְדֵי חֲטָאֵיו וְעוֹנוֹתָיו וּפְשָׁעָיו וּמִחֲשָׁבוֹתָיו הֶרְעוֹת בְּזֶה הֶרְגַע אוֹ בְּזֶה הַשְׁעָה אוֹ בְּזֶה הַיּוֹם אֵל יִסְתַּכֵּל לְאַחֲרָיו כָּלֵל, רַק תִּתְקַף-וּמִדַּי יִתְחִיל מִחֲדָשׁ, וְיִשְׁפִּיחַ מִדַּעְתּוֹ הַכֹּל מֵהַ שְׁעֵבֵר עָלָיו עַד עֲכָשׁוֹ, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת הַר"ן, סִימָן כו) אֲצֵל הָעוֹלָם שְׁכָחָה הוּא חֲסָרוֹן גְּדוֹל אֲבָל בְּעִינֵי יֵשׁ בְּשִׁכְחָה מַעֲלָה גְדוֹלָה, כִּי אִם לֹא הִיְתָה שְׁכָחָה, לֹא הִיָּה אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת שׁוּם דְּבָר בְּעִבּוּדַת ה', וְאִם הִיָּה זֹכֵר כָּל מֵהַ שְׁעֵבֵר לֹא הִיָּה אֶפְשָׁר לוֹ לְהַרִים אֶת עֲצָמוֹ לְעִבּוּדַת ה' יִתְבָּרַךְ בְּשׁוּם אֶפְסוֹן, גַּם הִיוּ מִבְּלִבָּלִים אֶת הָאָדָם כָּל מֵהַ שְׁעֵבֵר עַד עֲכָשׁוֹ וְכוּ' וְכוּ', עֵינֵי שָׁם, וּכְפִי תִקְוָה הָאֲמוּנָה שֵׁשׁ בְּאָדָם, כֵּן זֹכָה לְזֶה, כְּמוֹבָא בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (בְּשׁוֹר וְחֵלֵב, הַלְכָה ד'), שִׁמְעֵתִיק אֶת דְּבָרֵי הַ"עֵץ חַיִּים" בְּהִיכָל אָדָם קַדְמוֹן, שֶׁעַר א', עֲנָף ה', אֵיף שְׁבָכָל רִגַע וְרִגַע מִשְׁתַּנִּים כָּל סֵדֶר מַעֲמָד וּמִצְבָּב שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְאֵין שְׁעָה זֶה דוּמָה לְשְׁעָה זֶה, וּמִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל בְּעֲנִיָן הַלִּוּף הַמְזוּלוֹת וְהַכּוֹכְבִים וְשׁוּנֵי מִצְבָּם וּמַעֲמָדָם, וְאֵיף בְּרִגַע אֶחָד הֵם בְּאֶפְסוֹן אַחַר,

והנוֹלָד בוֹ יִקְרוּ לוֹ מְאוֹרְעוֹת שׁוֹנוֹת מִהַנוֹלָד בְּרַגַע שְׁקָדָם לְזֶה, וּמִזֶּה יִסְתַּכֵּל וַיִּבִּין בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, שְׁאִין לָהֶם קֶץ וּמִסְפָּר, וְאִם תִּפְקַח עֵינַי שְׁכֻלְךָ וְתִשְׁכִּיל דְּבָר, כִּי אֵין שְׁכָל הָאָדָם לַעֲמֹד עַל פְּרָטִים אֱלוֹ וְכוּ', וְכָל אֱלוֹ הַשְּׁנוּיִים לְאֵין קֶץ שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, הַכֹּל בְּשִׁבִיל לְקָרֵב וּלְהִמָּשִׁיךְ אֶת כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם בְּכָל עֵת אֱלֹיו יִתְבַּרֵּךְ, שְׂזֵה עֲקָר הַתְּכֵלִית, וּבְשִׁבִיל זֶה הָאֲצִיל וּבָרָא וַיִּצַר וַעֲשֵׂה הוּא יִתְבַּרֵּךְ אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת מֵרֵאשׁ וְעַד סוֹף, הַכֹּל בְּשִׁבִיל הָאָדָם הַשֹּׁפֵל הַזֶּה, כְּדֵי שִׁיכִיר אוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּזֵה הָעוֹלָם דִּיקָא כְּפִדוּעַ, וּבְשִׁבִיל זֶה מְשַׁנֵּה הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ אֶת הַנְּהַגַת הָעוֹלָמוֹת בְּכָל עֵת וְרַגַע, הַכֹּל בְּשִׁבִיל הָאָדָם, כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ מְגַלְגֵּל עִם הָעוֹלָם בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, וּבְפִרְטוּיּוֹת עִם כָּל אָדָם וְאָדָם בְּכָל יוֹם, בְּכָל שְׁעָה וּבְכָל רִגַע, וּמְשַׁנֵּה אֶת הַנְּהַגַת כָּל הָעוֹלָמוֹת בְּשִׁבִילוֹ, לְרַמֵּז לוֹ רְמִזִּים שְׂיִזְכֶּה לְשׁוּב אֱלֹיו יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל-כֵּן צָרִיךְ כָּל אָדָם לְהֶאֱמִין, שְׁבְכָל עֵת, שְׁעָה וְרַגַע כָּל יְמֵי חַיָּיו, יֵשׁ בְּכַחוֹ לְהִתְחִיל מִחֻדָּשׁ, וְאֵל יִסְתַּכֵּל כָּלֵל מַה שְׁעֹבֵר עָלָיו עַד עַכְשָׁו, עֵינֵי שָׁם, כִּי מִי יוֹדֵעַ מַאיִזָּה עוֹלָם וּמַאיִזוֹ דְּרַגָּה הוּא נִמְשָׁךְ, וְעַל-כֵּן הִיָּה הַהֲכָרַח לוֹ לַעֲבֹר בְּמִקוּמוֹת אֱלוֹ, וְעַל-כֵּן צָרִיךְ לְהִתְחִיל בְּכָל פַּעַם מִחֻדָּשׁ מִמֶּשׁ, וַיִּדַע בְּכָל פַּעַם שְׁאִינוֹ יוֹדֵעַ, כָּלֵל וּכְלָל לֹא, וְכָל זֶה תְּלוּי בְּתִקְוָה הָאֱמוּנָה, שְׂזוֹכָה עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, שְׁמִבְרַר לוֹ אֶת הַמְּדֻמָּה (לְקוּיִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ח), וְעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכָה לְאֱמוּנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם, שְׁהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ מִחֻדָּשׁ בְּכָל עֵת וְרַגַע אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכוּ', עֵינֵי שָׁם, וְאֶפְלוֹ אִם כָּבֵר הִיָּה כֶּף אֲלֵפֵי וּרְכֻבוֹת פְּעָמִים, מַה בְּכֶף, עָלֵי לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלֵי — לְהִתְעוֹרֵר מִחֻדָּשׁ, וּלְהִשְׁפִּיחַ מִדַּעְתִּי מַה שְׁהִיָּה עַד עַכְשָׁו, וּלְהִתְחִיל בְּזֵה הַרְגַע דִּיקָא לִילָף בְּדֶרֶךְ הַקְּדוּשָׁה, דֶּרֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים — הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהִיא "דֶּרֶךְ הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת", שְׁהִיא שְׁעַר הַשָּׁמַיִם, אֲשֶׁר עַל יְדוֹ נִכְנָסִים אֱלֹיו יִתְבַּרֵּךְ, (עֵינֵי שָׁם, חֵלֶק ב', סִימָן פד), וְעַל יְדֵה זוֹכִים לְהִתְחַבֵּר וּלְהִדְבֵּק עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וּלְהַכֵּל לוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וּכְמוֹ שְׁכַתוֹב (בְּרֵאשִׁית כח, יז): "אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹקִים וְזֶה שְׁעַר הַשָּׁמַיִם", אֲשֶׁר הוּא בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, בֵּית הַתְּפִלָּה, שְׁשָׁם עוֹלוֹת כָּל תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, וּכְמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרֵכוֹת ל): הִיָּה עוֹמֵד

בְּחוּץ לְאֶרֶץ וְכוּ' עַד יִכְנוּן לְבוֹ כַּנְגֵד קִדְשׁ הַקִּדְשִׁים, עֵין שָׁם, שְׁהוּא תַל שְׁכַל הַפִּיּוֹת פּוֹנִים אֵלָיו, "כִּי שָׁם עָלִית כָּל הַתְּפִלוֹת אֵלָיו יִתְבַרֵךְ", נִמְצָא שְׁעַל-יְדֵי-זֶה הַתְּפִלוֹת עוֹלוֹת אֵלָיו יִתְבַרֵךְ וְדו"ק, וְכָבֵד דְּבַרְנוּ פְּנִים אֶל פְּנִים, וְכַתְּבֵתִי לָךְ כְּכֹר הַרְבֵּה מְאֹד מִמַּעַלֹת עֲבוֹדַת הַ"הַתְּבוֹדָדוֹת", אֲשֶׁר כָּל סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל מְלֵאִים מְזֵה, וְהִזְהִירוּנוּ עַל זֶה יוֹתֵר מִכָּל, אַף עַדִּין צְרִיכִים דְּבוֹרִים קִדְשִׁים בְּכָל יוֹם מִחֻדָּשׁ, כִּי כִפִּי גִדַּל וְעֶצֶם מַעֲלָתָהּ, כֵּן מִתְגַּבֵּר עַל זֶה הַסְטֵרָא אַחֲרָא מְאֹד לְמַנַּע וּלְעַכֵּב, כִּי הֵם דְּבָרִים שְׁעוֹמְדִים בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרֻכּוֹת ו:), וְכִנֵּי-אָדָם מְזוֹלְזָלִים בָּהֶם וְכָל זֶה מִפְּאַת הַסְטֵרָא אַחֲרָא הַמְתַּפְּשֵׁטֶת מְאֹד מְאֹד "וְלֹא עֵיל לְתַרְעָא" (עֵין לְקוּטֵי-מִוְהָרִין, חֶלֶק א', סִימָן כה), שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַפְּנִים לְשַׁעַר, מִחֻמַּת הַתְּגַבְּרוֹת הַסְטֵרָא אַחֲרָא עִם כַּח הַמְדַמָּה, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת כָּל הַמְחַשְׁבוֹת הַזְּרוֹת שְׁבָאוֹת בְּעַת הַתְּפִלָּה דִּיקָא, כְּמוֹכָא (שָׁם, סִימָן ל), כִּי בְּשַׁעַר שְׁעוֹמֵד לְהַתְּפַלֵּל וּלְהַתְּבוֹדֵד, אֲזַ בָּאִים וְנִזְכָּרִים כָּל הַבְּלָבוּלִים, הַשְּׁטִיּוֹת וְהַמְחַשְׁבוֹת הַזְּרוֹת שֵׁישׁ לָנוּ, וְכָל עֲרֻבּוֹב הַדַּעַת, הַכָּל נִשְׁמָע אֲזַ דִּיקָא, וְכָל זֶה לְגַרְשׁוֹ וּלְסַלְקוֹ וּלְרַחֲקוֹ מִהַשְּׁעַר שֶׁל הַקִּדְשָׁה, שְׁהוּא תְּפִלָּה "וְהַתְּבוֹדָדוֹת", אַף כְּכֹר מְבָאָר (שָׁם, סִימָן כו), מְתִי צְרִיף לְמַסֵּר נַפְשׁוֹ בְּתְּפִלָּתוֹ בְּיוֹתֵר "הֵיכָא דְּעַל"ב? בְּמָקוֹם שֵׁישׁ הַתְּפַשְׁטוֹת הַסְטֵרָא אַחֲרָא בְּמַחְשְׁבוֹת זְרוֹת וּבְלָבוּלִים, שָׁם דִּיקָא צְרִיף לְמַסֵּר נַפְשׁוֹ, הֵינּוּ כִּי צְרִיף לְהַתְּיַשֵּׁב הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב הֵיכָן אֲנִי בְּעוֹלָם, וּמָה עָשִׂיתִי עַד עַכְשָׁיו, וּמָה יִהְיֶה תְּכַלִּיתִי הַנִּצְחִית, וּלְהֵיכָן אֲנִי צְרִיף לְשׁוֹב, וּלְפָנַי מִי אֲנִי עֹתִיד לְתַן דִּין וְחֻשְׁבוֹן, וְעַל-יְדֵי שְׁיִתְיַשֵּׁב בְּדַעַתוֹ הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב, עַל-יְדֵי-זֶה יְבוֹאוּ לוֹ אַחֲרֵי-כֵן דְּבוֹרִים חַמִּים כְּגַחְלֵי אֵשׁ, וְכְמוֹכָא מְזֵה בְּאַרְיִכוֹת בְּלְקוּטֵי-הַלְכוֹת (גְּזוּלָה, הַלְכָה א', אוֹתִיוֹת: כג, כד), עַל הַפְּסוּק (תְּהִלִּים לט, ג-ד): "נִנְאַלְמַתִּי דּוּמִיָּה הַחֲשִׁיתִי מְטוֹב וְכֹאבִי נִעְכָּר חִם לְבִי בְּקַרְבִּי בְּהִגִּי תְּבַעֵר אֵשׁ דְּבַרְתִּי בְּלִשׁוֹנִי", כֵּן הִיא דְּרָף הָאֲמַת שְׁכַל הַרוֹצֵה לְגַשֵּׁת אֶל הַקִּדְשָׁה, לְקָרֵב עֲצָמוֹ לְהִשָּׁם יִתְבַרֵךְ, שְׁיִרְאֶה הָעֵקֶר

(א) וְלֹא נִכְנַס לְשַׁעַר.

(ב) אִיפֹה שְׁנִכְנַס?

להרבות בתפלה ושיחה בינו לבין קונו, אבל גם זה בעצמו כבוד
מאד, על-כן צריכים בתחלה לשהות שעה אחת לעמד כאלם, ורק
ישתוקק, יצפה ויתלה עיניו למרום, שישפיעו לו דבורים חמים
ויישב דעתו היטב היכן הוא בעולם, ולהיכן נתעה, עד אשר
על-ידי-זה בעצמו יתחמם לכבו, וידבר בחמימות דקדשה, בחינת
"נאלמתי דומיה", על-ידי ששתקתי קדם, על-ידי-זה דיקא "חם לבי
בקרבי, בהגיגי תבצר אש דברתי בלשוני", שיתחיל לדבר דבורים
חמים כגחלי אש (והבן למעשה), וזה (שיר השירים, ח, ז): "כי
עזה כמות אהבה, קשה כשאל קנאה רשפיה רשפי אש שלהבת
יה", שדיקא על-ידי עצם האהבה והתשוקה אליו יתברך, על-ידי-זה
נמשכים עלינו רשפי אש, שהם הדבורים כגחלי אש. וזהו סוד
החשמ"ל, המבצר את הקלפות (עין לקוטי-מורה"ן, חלק א', סימן כא),
מהחשמ"ל בורחים כל המשחיתים עין שם. ויש להאריך פה דרוש
נפלא, בעזרת השם יתברך, מענין החשמל המובא ב"עין חיים" שער
הצלם, פרק שני, מענין צלם המקיף והפנימי אורות וכלים וכו', אף
מעמק הענין אקצור ועוד חזון למועד]. ולעבדה מפרשו מורה"ן ת'
ז"ל, שהוא על-פי מה שאמרו חכמינו ז"ל (חגיגה יג): מאי חשמל,
אמר רבי יהודה: חיות אש ממללות במתניתא תנא עתים חשות,
עתים ממללות וכו', הינו שעקר תקון הדבור הוא דיקא בבחינה
זו — על-ידי שחשים ושותקין תחלה כאלם לא יפתח פיו, רק
משתוקקים ברצון חזק להשם יתברך, ומרחמים על עצמם ברחמנות
גדולה כאשר כל אחד יודע בנפשו גדל הרחמנות שיש עליו בכל
עת, ובפרט מי שפגם וחטא הרבה בפגם הברית, ונפל למקומות
מגנים ומטנפים, רחמנא לצלן, ועל-ידי-זה דיקא נתעוררים רחמי
השם יתברך, עד שמתחילים לצפצף ולדבר דבורים, בחינת (ישעיה
כט, ד): "ומעפר אמרתך תצפצף" עד שברחמיו המרבים נכמר לב
העליון, עד שממשיך משם דבורים חמים כגחלי אש, וכל זה הוא
סוד הספירה, שאנו סופרים את הימים לעמר, תכף-ומיד אחרי
שיצאנו מזהמת מצרים שהיתה בפסח, וכל עקר פונתנו להגיע אל
תכלית המדרגה העליונה שהיא קבלת התורה בשבועות, כי איתא

בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל (שער הפגנות, ספירת העמר, דרוש ז'): המחזין דקטנות הם דינים קשים, [שמשים אחיות היצר הרע (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן עב)], וימי העמר הם זמן דינים, ולכן הגבורות והדינים מתפשטים וכו', וצריך האדם לספר ספירת העמר בפיו, והטעם הוא כי על-ידי שהאדם סופר בפיו, ומוציא הבל מתוך פיו לחוץ, גורם שיוציא הבל אור המקיף מפי אדם העליון שהוא זעיר אנפין, ומקיף בשבע תחתונות שבו בכל השבעה שבועות של ספירת העמר, ועל-ידי-זה נמתקות הגבורות דקטנות ומתפשטות לתוך זעיר אנפין בסוד אור פנימי וכו' (עין שם, כי קצתתי וכתבתי התמצית הנצרכת לענינו). ועין עוד שם בדרוש י"א: האור הפנימי מתפשט בתוך זעיר אנפין, והוא אור החסדים בחינת "מים" נשאר בפנים, אמנם הגבורות הם בחינת "אש", ולכן הן חזקות מאד, ומרב חמימות אשר אינן יכולות להשאר בפנים, הן בוקעות ויוציאות לחוץ דרך הפה, וזה נעשה אור המקיף, אבל החסדים נשארים בפנים, בסוד אור פנימי, וכששוחק, אז נשאר גם המקיף בפנים, בבחינת (תהלים לט, ג): "נאלמתי דומיה", וכו' (עין שם היטב הדק, כי קצתתי).

[נאם אמנם דברים אלו ברום גבהי מרומים ירמזו וידברו, ואין לנו שום מחשבה תפיסה בהם כלל, אף כבר הזהירנו רבנו ז"ל, שמכל הלמודים שאדם לומד צריך להוציא לעצמו עצות ורמזים (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סא), ובלקוטי-הלכות תפלין (הלכה ה', אות לח), מביא מוהר"ן ת"ז"ל, אשר על-פי דבריו הקדושים תוכל לעשות לה דרך להבין מעט מזעיר בדרכי הקבלה של הזהר הקדוש והאריז"ל, להוציא מהם דרכים ועצות למעשה, פי כל תורה ותורה ומעשה ומעשה מרבנו ז"ל הם פותחים שערים רבים בהשגת אלקותו יתברך, לזאת כשעניתי בהנ"ל, נתנוצצו בדעתי אילו רמזים דקים על-פי ההקדמות האלו שכתבתי לה, ואגב מדי דברי בו, זכור אזכר את אשר הקשית ושאלת בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימנים: רי"ד, ר"ה, ובדרך הליכתנו יחד, יצאו והתנוצצו למראה עינינו רמזים וענינים וצורפים ממצלת קדשת הדבור שבקשת לכתב לה, ומהשם

רמב ׀ אֲשֶׁר ׀ תרכב ׀ בַּנְחַל

יְתַבְרַךְ אֲבִיכֶם שְׂיֵאִיר עֵינַי בְּמֵאֹר תּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה, וְהִתְלַמּוּד יְכִיאֲנִי לְמַעֲשֵׂהָ, וְאִזְכֶּה לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר עֲוִיתִי בְּזֶה הָעוֹלָם] (חסר הַהֶמְשָׁךְ).

תרכב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר אַחֲרֵי-קְדוּשֵׁים ה'תשל"ב.

חַיִּים וְשְׁלוֹם יִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֲי, הַבְּחוּר הַיָּקָר, הַצָּמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי ... גֵּרוּ יֵאִיר, הַשּׁוֹתֵה בְּצִמָּא מִמֵּי הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מִקּוּר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ, שְׂזַכִּיתָ לְחִזּוּק בְּמִקּוֹם קְבִיעַתְךָ לְתוֹרָה וְתַפְלָה בִּישִׁיבָה שְׁלֵף, וְהִנֵּה נִכְנָס "זְמַן" חֲדָשׁ, אֲשֶׁר שָׁם תִּשָּׁב, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, עַד רֵאשׁ הַשָּׁנָה הַקְּדוּשָׁה הַבָּא עָלֵינוּ לְטוֹבָה.

עַל-כֵּן, אַחֵי, לְמַעַן הַשֵּׁם וּלְטוֹבַתְךָ הַנְּצַחִית, "נוֹטֵץ אוֹיֵס דִּי טִייעֶרע צײט מיט הַתְּמִדָּה וְשִׁקִּידָה רַבָּה בַּתּוֹרָה", כַּאֲשֶׁר קִבְּלָנוּ מִרַבְּנֵנוּ ז"ל, וְתַתְּחִיל לְהֵלֵךְ אִיפֹה שְׂאֵתָה אוֹחִז בְּסִדְרָךְ בְּש"ס, בְּאִפְּן שְׂבָקִיץ זֶה תִּזְכֶּה לְסִיִּם כַּמָּה מִסְכָּתוֹת חֲדָשׁוֹת, וְכֵן תַּתְּמִיד מְאֹד בְּלִמּוּד מְשֻׁנִּיּוֹת, שֶׁהוּא עָקֵר גְּדוֹל וְיִסוּד חֲזָק בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ, וּבִיּוֹתֵר תַּתְּמִיד בְּלִמּוּד שְׁלַחַן עֲרוּף, כְּדֵי שְׂתַהַיֶּה בְּקִי בַּהֲלָכָה, וְכֵן לְמוּד, תִּלְמַד כְּסִדְרָן דִּיקָא, וּבִיּוֹתֵר תַּחֲדָשׁ אֶת יְמֵי נְעוּרֶיךָ בְּשִׁיחָה בֵּינְךָ לְבֵין קוֹנֵךְ, בְּפִרְט עֲכָשׁוּ בְּקִיץ לְטִיִּל בְּכָל יוֹם בִּיעֵר בֵּין הָאֵילָנוֹת וְהַעֲשָׂבִים "וּוֹאֵס דְּעַר הַיִּלְיָגְעַר רַבִּי ז"ל הָאֵט גְּעוֹזָאגֵט, אִסְ'אִיז זַייעֶר גוֹט פְּרוּם צו זַיִן צוּוִישְׁעֵן זַיִי", תִּרְאֶה לְבָרַח לְשֵׁם בְּכָל פְּעַם, וְתַשִּׁיחַ וְתַסְפֵּר לְפָנָיו יְתַבְרַךְ אֶת כָּל לְבָבְךָ, וְכָל מַה שְׂעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפִרְטִיּוֹת, וְתַבְקֵשׁ וְתַפְצִיר הַרְבֵּה בְּפִרְטֵי פְּרִטִיּוֹת עַל כָּל מַה שְׂאֵתָה

(א) תִּנְצַל אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר בַּהֲתַמְדָּה...

(ב) אֲשֶׁר רַבְּנֵנוּ הַקְּדוּשׁ ז"ל אָמַר, שְׂטוֹב מְאֹד לְהִיּוֹת יָרָא שְׂמִים בִּינְיָהֵם.

אֲשֶׁר תּוֹכַח בְּנִחַל רמג

צָרִיף בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, כִּי אֵין שׁוּם עֲצָה אַחֲרַת לְהַנְצִיל מִמָּה שְׁצָרִיף לְהַנְצִיל רַק תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָדוֹת, וְכֵן אֵין שׁוּם מְקוֹם לְנוֹס מִפְּגְעֵי הַזְּמַן כִּי אִם אֵלֵיו יִתְבַּרֵּךְ, וְאֵל יִפְתָּךְ יִצְרָךְ לֹאמַר כִּי הַדְּבָר הַגְּדוֹל הַזֶּה אֵינוֹ בְּשִׁבְלֶךָ, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי רַבְּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָנִים: כה, ק), שֶׁהוּא דְבַר הַשְּׁנִיָּה לְכָל נֶפֶשׁ, וּבְפֶרֶשׁ אָמַר, שְׁמַקְטִין וְעַד גְּדוֹל אֵי אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת אִישׁ כְּשֶׁר בְּאַמְת, כִּי אִם עַל-יְדֵי שִׁיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ בְּתִפְלָה וְהַתְּבוּדָדוֹת, לְשׁוֹחַ וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ אֶת כָּל לְבָבוֹ בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בָּהּ — הֵן חֲרָטָה וְהַשׁוּבָה עַל הָעֵבֶר, וְהֵן בְּקִשְׁתֵּי תַחֲנוּנִים לְזִכּוֹת לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ מֵהַיּוֹם וְהַלְאָה בְּאַמְת, וְגָלָה לָנוּ אֲשֶׁר דָּרָךְ וְעֲצָה זֹו כּוֹלֵלֶת אֶת כָּל הָעֲצוֹת שְׁבָעוּלָם, כִּי עַל כָּל מָה שְׁיִחְסַר לוֹ בְּעַבּוּדַת הַשֵּׁם, אוֹ אִם הוּא רַחוּק לְגַמְרֵי מְכַל וְכָל מַעֲבֹדָתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, עַל הַכֹּל יִיחַד לְעַצְמוֹ מְקוֹם מֵיחַד שְׁאֵין שָׁם בְּגִי-אָדָם וְשָׁם יִשִּׁיחַ וַיִּדְבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרֵּךְ כְּאֲשֶׁר יִדְבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְאִם לְפַעְמִים נִסְתַּמֵּים דְּבָרָיו, וְאֵינוֹ יָכוֹל לְפַתַּח פִּיו לְדַבֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ, יַעֲשֶׂה מִזֶּה בְּעַצְמוֹ שִׁיחָה וּבִקְשָׁה אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, אֲשֶׁר "נִתְרַחֲקֵתִי מִמֶּךָ כָּל-כָּף, עַד שְׁאֵינִי יָכוֹל לְפַתַּח פִּי לְדַבֵּר אֵלֶיךָ", וּמִזֶּה יִכַּנֵּס אֶל תּוֹךְ שִׁיחָה וְתִפְלָה יָפֶה אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וַיִּתְרַחֵב לְכָבוֹ וְדַבּוּרוֹ לְבַקֵּשׁ וּלְהַתְחַנֵּן, שְׂיִזְכֶּה לְצִאת מַעֲמֶךָ הַחֹשֶׁךְ שֶׁנִּפְּלַל לְשָׁם, וַיִּתְעוֹרֵר מִהַשְּׁנָה הַעֲמֵמָה שֶׁהִיא יָשֵׁן וְכוּ'.

כִּי עַבּוּדַת הַתְּפִלָּה עוֹלָה עַל הַכֹּל, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרִכּוֹת לב:): אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, גְּדוּלָה תְּפִלָּה יוֹתֵר מִמַּעֲשִׂים טוֹבִים, שְׁאֵין לָךְ גְּדוּלָה בְּמַעֲשִׂים טוֹבִים יוֹתֵר מִמַּשָּׂה רַבְּנוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, אַף-עַל-פִּי-כֵן לֹא נִעְנָה אֶלָּא בְּתִפְלָה, וְאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, גְּדוּלָה תְּפִלָּה יוֹתֵר מִכָּל הַקְּרָבָנוֹת וְכוּ', וְאָמְרוּ בְּתַקוּנֵי הַזֶּהַר הַקְּדוּשׁ (תַּקוּן כב:): "שְׁקוּלָא צְלוּתָא כְּכָל פְּקוּדֵינָךְ וְהִיא אֶחָד מֵאַרְבָּעָה דְּבָרִים שְׁצָרִיכִין חֲזוּק, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרִכּוֹת לב:), שְׁנֵאמַר (תְּהִלִּים כז:): "קְוֶה אֶל ה' חֲזוּק וַיֶּאֱמַץ לְבָבְךָ וְקִוֶּה אֶל ה'", וְעוֹד דָּרָשׁוּ מִזֶּה, כִּי אִם רוּאָה אָדָם שֶׁהַתְּפִלָּל וְלֹא נִעְנָה, יִחְזֹר וַיִּתְפַּלֵּל, כִּי צָרִיכִין

ג) שְׁקוּלָה הַתְּפִלָּה כְּכָל הַמַּצּוּת.

על העבודה הגבוהה הזו התחזקות והתאמצות גדולה מאד, כי לפי גדלתה פן מזולזלין בה, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (שם ו:): "כרם זלת לבני-אדם" (תהלים יב, ט) — אלו דברים שעומדים ברומו של עולם, ובני-אדם מזולזלין בהם, ומאי ניהו? תפלה.

והעקר להיות עקשן גדול על זה מדי יום ביומו, ודרך העקשן, שעושה דבריו ועניניו בלי שום טעם ושכל, רק בדרך עקשנות, כמו שקבל והחליט בדעתו לעשות, ואמרו בירושלמי (ברכות פ"ק ד', הלכה א') על הפסוק (שמואל-א א, יב): "והיה כי הרבתי להתפלל לפני ה'", מכאן שכל המרבה בתפלה — נענה, וכן אמרו (יומא כט:): למה נמשלה תפלתן של צדיקים כאילת? מה אילת זו כל זמן שמגדלת קרניה מפצילות, אף צדיקים — כל זמן שמרבין בתפלה — תפלתן נשמעת, וכבר ספר לנו רבנו ז"ל, שבתחלת העבודה הקדושה הזו של תפלה והתבודדות, יש על האדם כבודות גדולה מאד מאד, אבל אם מתעקש מאד מאד, ומחכה ומקנה ומיחל הרבה, אז זוכה לזה, וכשזוכה כבר להיות רגיל בזה, אז אין עוד נעימות בעולם כמו תפלה, ומובא במדרש (שיר השירים רבה יב): "ומה נעמתי" (שיר השירים ז, ז) — בתפלה, כי זהו עקר הנעם והטוב, המתיקות והערבות שבעולם הזה, ומכל שכן בעולם הבא וכו', וכמו ששמעתי פעם אחת מאחד מאנשי שלומנו, שהתבודד הרבה מאד במערת הלל הצדיק (במירון), וכשסיים ההתבודדות, והיו פניו מאירות מלב שמחה באור מפלא כשמש בצהרים מהארת השכינה שהאירה עליו, ענה ואמר: "וואס מיינסטו אין אלנבי איז עולם הזה (אלנבי הוא הרחוב הראשי בתל אביב), דא דא איז העולם הזה", וכפל כמה פעמים: "דא דא איז עולם הזה", וכונתו היתה בפשיטות, כי שם במערה הרגיש את כל התענוגים שרק יכולים לציר במח ובשכל אנושי.

(ד) מה הנך חושב, שהעולם הזה נמצא באלנבי, פאן, פאן, זה העולם הזה.

אֲשֶׁר תּוֹכַח בְּנַחֵל רמח

וּסְפָר מוֹהַרְנֵי ת"ל, שְׁפַעַם אַחַת אָמַר לוֹ רַבְּנוּ ו"ל, שְׁבִהוּתוֹ
בִּימֵי נְעוּרָיו, כְּשֶׁהָיָה מִתְבוֹדֵד בְּאֵיזָה מְקוֹם בַּיַּעַר אוֹ בַּשָּׂדֶה, כְּשֶׁחֲזַר
מִשָּׁם הָיָה כָּל הָעוֹלָם חָדָשׁ בְּעֵינָיו, וְנִדְמָה כְּאִלוֹ הוּא עוֹלָם אַחַר
לְגַמְרֵי, וְלֹא הָיָה הָעוֹלָם נִרְאָה בְּעֵינָיו כְּלָל כְּאֲשֶׁר מִקֶּדֶם, כִּי כְּשֶׁמְרַגְּלִי
הָאָדָם אֶת עֲצָמוֹ בַּעֲבוּדָה הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת, אִזּוֹ נִמְשַׁכֵּת עָלָיו הָאָרֶץ נוֹרְאָה
וְנִפְלְאָה מֵהָאֶרֶץ הַשְּׂכִינָה, עַד שֶׁהוּא מְסַבֵּב עִם אֱלֻקוֹת, וְנִכְלָל בְּמַחֲיֵב
הַמְּצִיאוֹת (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נב), וְאֵינּוּ רוֹאֶה מִשׁוּם דְּבָר רַק
פְּנִימִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, הַמְּחִיָּה וּמְהִיָּה אֶת זֶה הַדְּבָר, וּמַעֲלָה
וּמְקַשֵּׁר אֶת כָּל הַבְּרִיאָה אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, אֲשֶׁר זֶהוּ עֵקֶר הַתְּכֵלִית שֶׁל
כָּל תְּפִלָּתָנוּ, כְּמוֹכָא בְּ"עֵץ חַיִּים" (שַׁעַר לט, פָּרָק ב'): עַל-יְדֵי כָּל תְּפִלָּה
וּתְפִלָּה שֶׁהָאָדָם מְשִׁיחַ וּמְתַפְּלֵל אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, הוּא מְבַרֵּר הַרְבֵּה מְאֹד,
וּמְתַקֵּן תְּקוּנִים עֲלִיוֹנִים וְנוֹרְאִים מְאֹד מְאֹד בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, אֲשֶׁר
אֵין הֶפֶה יְכוֹל לְדַבֵּר וְהַלֵּב לְחַשֵּׁב כְּלָל, כִּי כּוֹלֵל אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת,
וּמַעֲלָה הַכֹּל אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְגוֹרֵם שֶׁהַקְּדוּשָׁה בְּאֵמֶת מוֹשְׁלֵת עַל הַסְּטָרָא
אַחֲרָא, כִּי מַעֲלָה מִיֵּן נוֹקְבִין עַל-יְדֵי שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה, וְנִתְעַלֵּים כָּל
הַנְּצוּצוֹת וְכוּ', (וְהֵם דְּבָרִים עֲמֻקִּים, עֵין שָׁם).

וְהִנֵּה בְּפִרְשָׁה זוֹ (וַיִּקְרָא טז, א): "בְּקִרְבָּתְךָ לְפָנַי ה' וַיְמֹתוּ", וּפְרָשׁ
מוֹהַרְנֵי ת"ל (לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, אִישׁוֹת, הַלְכָה ד', וְהוּא גַם בְּהוֹדָא, הַלְכָה ו'),
שְׁעַקֵּר פְּגָמָם הָיָה שְׁלֵא הָיָה לָהֶם שׁוּם צְמָצוּם, כִּי בְּלֵי צְמָצוּם וּמְדָה
אֵי אֶפְשָׁר לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ כְּלָל, כִּי הוּא בְּחִינַת רַבּוּי אוֹר,
וְעַל-יְדֵי-זֶה "וַיְמֹתוּ", שֶׁהוּא סוּד הַנְּפִילָה וְהַשְּׁבִירָה, כִּי מֵאַחַר שְׁאֵין
לוֹ שׁוּם צְמָצוּם וְכֹלִים כְּלָל, כִּי הוּא בְּחִינַת רַבּוּי אוֹר, עַל-יְדֵי-זֶה
נִשְׁבָּרִים וְנוֹפְלִים, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, לְגַמְרֵי וּמוֹכָא בְּלְקוּטֵי-הַלְכוֹת (רֵאשׁ
חֲדָשׁ, הַלְכָה ה'), אֲשֶׁר עֵקֶר הַצְּמָצוּם וְהַכְּלִים לְקַבֵּל וּלְהַמְשִׁיךְ אֶצְלוֹ
אוֹרוֹ יִתְבַּרֵּךְ, הוּא עַל יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוֹדָדוֹת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין
קוֹנוֹ, כִּי עַל-יְדֵי תְּפִלָּה יְכוֹלִים לְקַבֵּל הָאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים וְהַנּוֹרְאִים
בְּתוֹךְ לְבוּשִׁים וְצְמָצוּמִים נִפְלְאִים, כִּי עֵקֶר הַלְבוּשִׁים נַעֲשִׂים וְנִגְמָרִים
עַל-יְדֵי תְּפִלָּה. וַיְדוּעַ אֲשֶׁר תְּפִלָּה הִיא אֲמוּנָה כְּמוֹכָא בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ ו"ל
בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, (כִּי בְּזֶה שְׂמַתְפַּלֵּל וּמְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, בְּזֶה מְגַלֶּה

שְׁהוּא מֵאֲמִין בּוֹ, וְכָל מַה שְׁיִרְבֶּה בַתְּפִלָּה וְשִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, יוֹתֵר
 תִּבְנֶה וְתִתְגַּדֵּל אֲצִלוֹ הָאֲמוּנָה, וְעַל-יְדֵי אֲמוּנָה יְכוּלִים לְקַבֵּל אֶת כָּל
 הָאוֹרוֹת שֶׁבְּכָל הָעוֹלָמוֹת מִדְּרָגָה אֶל דְּרָגָה. וְכַמוּכָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן
 (חֶלֶק א', סִימָן כב), שֶׁתּוֹרָה הִיא בְּחִינַת 'נִגְלָה', בְּחִינַת 'נֶעְשֶׂה', וְתִפְלָה
 בְּחִינַת 'נִסְתָּר', בְּחִינַת 'נִשְׁמַע', וְעַל-כֵּן צָרִיף תְּמִיד לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְפַּלֵּל
 לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, שְׁיִזְכֶּה לְהִבִּין אֶת הַנִּסְתָּרוֹת מִמֶּנּוּ, וּכְשִׁזְכֶּה לָזֶה, אִז
 נֶעֱשִׂית לוֹ בְּחִינַת נִגְלָה, כִּי מֵאֲחֵר שְׂמֵכִין כָּבֵד, וְצָרִיף לְבַקֵּשׁ עַל
 הַנִּסְתָּר הָעֲלִיּוֹן מִמֶּנּוּ עֲדִין, וְכֵן בְּכָל פַּעַם, וְעַל-כֵּן דִּיקָא עַל-יְדֵי
 תְּפִלָּה יְכוּלִים לְזַכּוֹת לְקַבֵּל אֶת כָּל הָאוֹרוֹת וְהַמְדַרְגּוֹת בְּצִמְצוּם
 וּבְהִדְרָגָה, מַה שְּׂאִין בֵּן בְּלִי תְּפִלָּה, כָּל הָעֲנָן אֲצִלוֹ רַבּוּי אוֹר, וּמִזֶּה
 נִשְׁתַּלְּשְׁלוֹת כָּל הִירִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת שֶׁל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, וּבִפְרָטִיּוֹת
 שֶׁל בְּנֵי הַנְּעוּרִים, אֲשֶׁר חֲשָׁקָם וּרְצוֹנָם בּוֹעֲרִים מְאֹד מְאֹד לְהִתְקַרֵּב
 אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּרִצּוֹן וּבְחֲשָׁק חֲזָק מְאֹד מְאֹד כְּאִשׁ בּוֹעֲרַת וְשׂוֹרְפַת
 מִמֶּשׁ, וּבִפְרָט בְּיָמֵינוּ אֵלּוּ, אֲשֶׁר רָבָא דְרָבָא יֵשׁ לָהֶם כְּסוּפִים גְּדוּלִים
 בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם לְעֵלוֹת בְּמַעֲלוֹת רְמוֹת וְכוּ', אִף מִחֲמַת שְׂאִין לָהֶם
 הַצִּמְצוּם וְהַפְּלִים שְׂזוּהֵי הַתְּבוּדָדוֹת, עַל-כֵּן עַל-פִּי-רַב נּוֹפְלִים בְּדַעְתָּם
 וְנִתְקַרְר חֲשָׁקָם וְתִשׁוּקָתָם, וְאִף שְׂאֲצַל אֶחָד מִחֲזִיקָה הַהִתְעוֹרְרוֹת
 בְּעָרְףָּ יוֹם, וְכֵן אֲצַל אַחֵר הַמִּשְׁפָּה הַהִתְעוֹרְרוֹת יוֹתֵר כְּשָׁבוּעַ, וַיֵּשׁ
 שְׂנַמְשַׁכַת הַהִתְעוֹרְרוֹת וְהַתְּשׁוּקָה יוֹתֵר כְּחֹדֶשׁ, וַיֵּשׁ שְׂנַמְשַׁכַת עוֹד זְמַן
 גְּדוּל, אִף לְכִסּוּף נּוֹפְלִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְגַם בֵּין כָּף וּבֵין כָּף עוֹבֵר
 עֲלֵיהֶם מַה שְׂעוֹבֵר, וְכָל זֶה מִפְּנֵי שְׂאִין לָהֶם הַפְּלִים וְהַצִּמְצוּמִים,
 שְׂזוּהֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָדוֹת, כִּי עַל-יְדֵי הַדְּבוּרִים, הַתְּפִלוֹת וְהַשִּׁיחוֹת
 שְׁהוּא מְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ,
 בְּזֶה מְקַשֵּׁר אֶת דַּעְתּוֹ וּמְחַזֵּא אֶל אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁלֹּא יִשְׁכַּחְהוּ
 יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְתְּמִיד יִזְכֹּר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וַיְהִיָּה דְבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ תְּמִיד.
 וְעִין בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (תְּפִלַּת עֲרִבִית, הַלְכָה ד'), אֲשֶׁר עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַזְּכוּרִין
 לְזַכֹּר בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא דִּיקָא עַל-יְדֵי תְּפִלָּה, בְּבְחִינַת (יְרֵמְיָה לֵא, יט): "כִּי
 מִדֵּי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר אֲזַכְּרֶנּוּ", כִּי מִחֲמַת עֲצָם נוֹרְאוֹת גְּדֻלַּת הָאוֹר אֵין
 סוּף בְּרוּף הוּא וּכְרוּף שְׂמוֹ, אִי אֶפְשָׁר לְקַבְּלוֹ בְּשׁוּם אֶפְסָן שְׁבַעֲעוֹלָם, כִּי
 אִם עַל-יְדֵי צִמְצוּמִים וְכִלְיִם רַבִּים, שְׁהֵם אוֹתִיּוֹת הַתְּפִלָּה, וְעַל-כֵּן כָּל

מה שְׁמַרְבָּה לְדַבֵּר וְלִשְׁיחַ עִמּוֹ יִתְבַּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת, כְּתִינוּק המְדַבֵּר לִפְנֵי אִמּוֹ בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בָּהּ, יוֹתֵר מִמְּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ נֹעֵם זִיו הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, הָאֶרֶת הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וּכְבֹר אֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ וְ"ל (מְדַרְשׁ שַׁחַר טוֹב, תְּהִלִּים קִיט, ט): "בְּכָל קְרָאֵנוּ אֱלֹהֵינוּ" (דְּבָרִים ד, ז) — בְּכָל לִשׁוֹן שִׁישְׂרָאֵל קוֹרְאִין לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עוֹנָה אוֹתָם וְכוּ', עֵינַי שָׁם; וּבִסְפָרֵי פְרָשַׁת נִשְׂאָה (סִימָן מֵב) אֵיתָא: "יִשְׂאָה ה' פְּנֵיו אֵלֶיךָ" (בַּמְדַּבֵּר ו, כו) — אֵימְתִי? בְּשַׁעַה שְׂאֵתָה עוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל וְכוּ' עֵינַי שָׁם, כִּי דִיקָא עַל-יְדֵי רַבּוּי תְּפִלָּה בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בָּהּ, יְכוּל לְזַכּוֹת לְהָאֶרֶת פְּנִים אֶל פְּנִים, שֶׁהוּא עֲלִית הַמְּלָכוֹת, בְּגִנָּן פְּרָצוּף הַשְּׂכִינָה וְכוּ' (עֵינַי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ב), שְׁפָל זֶה יִהְיֶה בְּהַתְגַּלוֹת מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן, וְיִתְגַּלֶּה גְדֹל הַדַּעַת, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (יְשַׁעִיָּה יא, ט): "כִּי מִלֵּאָה הָאֶרֶץ יִדְעָה אֶת ה'" וְגו', כִּי יַעֲבְרוּ הָעַנְיָן דְּמַכְסִין עַל עֵינַיִן", וְיִקְרִים (שָׁם נב, ח): "כִּי עֵינַי בְּעֵינַי יִרְאוּ בְּשׁוֹב ה' צִיּוֹן", וְהַכֹּל יִכִּירוּ אוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת מְכַל דְּבַר דּוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, וְעַל-כֵּן כָּלֵם יִדְבְּרוּ אֱלֹהֵינוּ יִתְבַּרַךְ, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (צְפַנְיָה ג, ט): "כִּי אֲזַ אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שְׂפָה בְרוּרָה לְקֹרֵא כָלֵם בְּשֵׁם ה'".

וְעַל-כֵּן בְּלִי תְּפִלָּה אֵין לוֹ שׁוּם צְמָצוּם וְכָלִים כָּלֵל, וְזֶה הִזְהָר פְּגָמָם "בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה'" — בְּלִי צְמָצוּם, וְעַל-כֵּן "וַיְמִיתוּהוּ". וְזֶה שֶׁהַזְהִיר הַשָּׁם יִתְבַּרַךְ, וְאָמַר: "וְאֵל יָבוֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקְּדוּשָׁה" וְגו' "בְּזֹאת" יָבֵא אֶהְרֵן אֶל הַקְּדוּשָׁה" וְגו', וּפְרָשׁוֹ בְּתַקוּנַי הַזְהִיר הַקְּדוּשָׁה (בְּהַקְּדָמָה, דָּף יא), שֶׁזֹּאת הִיא הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה וְכוּ', שְׂזָה סוּד הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה שְׁמִסֵּר יַעֲקֹב לְבָנָיו, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (בְּרָאשִׁית מֵט, כח): "וְזֹאת אֲשֶׁר דְּבַר לָהֶם אֲבִיהֶם", כִּי הוּא גָּלָה לָהֶם סוּד זֹאת, וְכֵן דוּד הַמְּלָךְ, עֲלִיו הַשְּׁלוֹם, שְׂזָכָה לְשִׁלְמוֹת הָאֲמוּנָה, אָמַר (תְּהִלִּים כו, ג): "אִם תִּחְנֶנּה עָלַי מִחְנָה לֹא יִירָא לִבִּי, אִם תִּקְוֶם עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת" אֲנִי בּוֹטַח", כִּי מִתְקַף הַבְּטָחוֹן שֶׁהִיָּה לוֹ בְּזֹאת שֶׁהִיא הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, לֹא הִתְפַּחַד כָּלֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, כִּי דִיקָא עַל-יְדֵי הַמְּדָה הַזֹּאת, שֶׁהִיא הָאֲמוּנָה, הַתְּפִלָּה, יְכוּלִין לְכַנֵּס אֱלֹהֵינוּ יִתְבַּרַךְ,

(ה) הַעֲנִיִּים שְׂמַכְסִים עַל הָעֵינַיִם.

ובְּלִי 'זאת' אל יִכַּנס כָּלֵל, כִּי יִהְיֶה בְּחִינַת רַבּוּי אֹר, אֲשֶׁר עַל יָדוֹ תִּהְיֶה שְׁבִירַת הַכְּלִים וְכוּ'.

וְעֵינַי בְּ"שַׁעֲרֵי אֹרֶה" (שַׁעַר א'), שֶׁפָּרַשׁ אֶת הַפְּסוּק (דְּבָרִים לֵג, א):
 "וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בִּרְךָ מֹשֶׁה וְגו', כִּי מֹשֶׁה רַבְּנוּ, עָלִיו הַשְּׁלוֹם,
 בִּרְךָ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּמִדָּה הַזֹּאת, שֶׁתִּהְיֶה לָהֶם הָאֱמוּנָה שֶׁהִיא תְּפִלָּה,
 וְזֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים קִיט, נ): "זֹאת נִחְמְתִי בְּעֵינַי, כִּי אִמְרַתְךָ חִתְּנִי",
 כִּי עֲקָר הַנִּחְמָה לְאָדָם הוּא רַק עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּה הַנִּקְרָאוֹת
 'זֹאת', וְעַל יָדֵן יָכוֹל לְהִתְנַחֵם בְּעֵינָיו. וְעֵינַי בְּלִקְוֹטֵי-מֹהֲרָ"ן (חֵלֶק א',
 סִימָן יט), שֶׁגָּלָה רַבְּנוֹ וְ"ל, 'זֹאת' — הוּא הַדְּבֹר, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ב, ב,
 כג): "לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מְאִישׁ לִקְחָהּ זֹאת", 'זֹאת' לְשׁוֹן נוֹפֵל
 עַל לְשׁוֹן, מִכָּאן שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם בְּלְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ (עֵין בְּרֵאשִׁית רַבָּה לֵא,
 ח), וְזֶה בְּחִינַת חֲוָה, בְּחִינַת (תְּהִלִּים יט, יג): "וְלִלְיָה לְלִילָה יִחְוָה
 דְּעַת", הֵינּוּ בְּחִינַת הַדְּבֹר שֶׁל לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ וְכוּ', כִּי עַל-יְדֵי שְׁלֵמוֹת
 לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ, הֵינּוּ שֶׁמִּתְגַּבֵּר לְקַדֵּשׁ אֶת דְּבֹרוֹ, וְלִדְבֹר רַק בַּתּוֹרָה,
 וּבִפְרָטִיּוֹת בַּתְּפִלָּה, עַל-יְדֵי-זֶה מְקַרֵּר מִמֶּנּוּ אֶת חֲמִימוֹת תְּאוֹת נְאוּף
 הַבּוֹעֵרֶת בְּאָדָם וְכוּ', וְזוֹכָה לְשְׁלֵמוֹת הַדְּעַת, וְלִרְאוֹת אֶת הַפְּנִימִיּוֹת
 שֵׁישׁ בְּכָל דְּבָר, שֶׁהֵן הָאוֹתִיּוֹת הַמְּחִיּוֹת אֶת זֶה הַדְּבָר, וְיוֹסֵף עַל-יְדֵי
 שֶׁהִיָּתָה לוֹ שְׁלֵמוֹת לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית מה, יב): "כִּי
 כִּי הַמְּדַבֵּר אֲלֵיכֶם", וּפָרַשׁ רַש"י — בְּלְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ, עַל-כֵּן זָכָה
 לְשְׁלֵמוֹת קֹדֶשֶׁת הַבְּרִית וְכוּ', עֵינַי שָׁם, וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (שָׁם מֵא, לט):
 "אֲחֵרֵי הוֹדִיעַ אֱלֹקִים אוֹתְךָ אֶת כָּל 'זֹאת', אֵינְ נִבּוֹן וְחָכֵם כְּמוֹךָ",
 כִּי עַל-יְדֵי שְׁזָכָה לְשְׁלֵמוֹת הָאֱמוּנָה שֶׁהִיא הַתְּפִלָּה, קֹדֶשֶׁת הַלְּשׁוֹן,
 שֶׁהִיא בְּחִינַת 'זֹאת', עַל-כֵּן אֵינְ נִבּוֹן וְחָכֵם כְּמוֹךָ, וְאִתָּה יָכוֹל לְפָשֵׁר
 חֲלָמִין, וְזֶה בְּחִינַת מֵה שֶׁבַּחַן יוֹסֵף אֶת אָחִיו בְּזֹאת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
 (שָׁם מֵב, טו): "בְּזֹאת תִּבְחֲנוּ", כִּי רָצָה לִידַע אֵיךְ אוֹחֲזִים בַּתְּפִלָּה
 וְאֱמוּנָה אַחַר שֶׁמָּכְרוּ אוֹתוֹ לַמִּצְרִים, וְחָשַׁשׁ אוּלַי נִפְלוּ מִהָאֱמוּנָה
 וְכוּ'. וְעַל-כֵּן בְּאֵמַת כְּשֶׁעָבַר עֲלֵיהֶם מֵה שֶׁעָבַר, וְהִתְחִילוּ לְהִתְוֹדֹת
 וְלְהִתְחַרֵּט עַל אֲשֶׁר מָכְרוּ אֶת יוֹסֵף, וְיֹאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו אֲבָל

רמט בַּנְחַל תרכב אֲשֶׁר

אֲשֶׁמִים אֲנַחֲנוּ עַל אַחֵינוּ, אֲשֶׁר רָאִינוּ צַרַת נַפְשׁוֹ בְּהִתְחַנְּנוּ אֵלֵינוּ
 וְלֹא שָׁמְעֵנוּ, עַל-כֵּן בָּאָה אֵלֵינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת” (שם מב, כא), הַזֹּאת
 דִּיקָא, בְּשָׁבִיל פְּגַם הָאֲמוּנָה שְׁנִקְרֵאת ‘זֹאת’, בָּאוּ עֲלֵינוּ כָּל הַצָּרוֹת
 הָאֵלוּ. וְאַחֲרֵיכֵן כְּשֶׁעָלוּ אֶל אַבְיָהֶם, וְסִפְרוּ לוֹ כָּל הַקְּרוֹת אוֹתָם,
 כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (שם מב, יא), “וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יִשְׂרָאֵל אַבְיָהֶם, אִם-כֵּן
 אֵיפּוֹא ‘זֹאת’ עָשׂוּ, קָחוּ מִזְמַרַת הָאָרֶץ” [עֵינֵי בְּדֹרֶף אָרֶץ זוּיטָא, פֶּרֶק
 הַשְּׁלוּם; וּבִמְדַרְשׁ תְּהֵלִים לו, ח), אֵין אָרֶץ אֶלָּא אָרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא בְּחִינַת
 אֲמוּנָה וּתְפִלָּה (עֵינֵי לְקוּיטִי-מוֹהֲרִין, חֶלֶק א’, סִימָן ז), שֶׁהֵאִיר בָּהֶם, בְּחִינַת
 ‘זֹאת’, שֶׁהִיא בְּחִינַת הַתְּחִינּוֹת בְּאֲמוּנָה וּתְפִלָּה, “וְאֵל שְׂדֵי יִתֵּן לָכֶם
 רַחֲמִים”, וּכְפִרוּשׁוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז”ל (שם, חֶלֶק ב’, סִימָן סב), שֶׁיִּתֵּן וַיִּמְסֹר
 לָכֶם הַרְחַמְנוֹת בְּיַדְכֶם, שֶׁתִּזְכּוּ לַפְּעַל בְּתְפִלָּה כָּל מַה שְׁצָרִיכִים, כִּי
 עַל-יְדֵי ‘זֹאת’ נִגָּאֲלִים וְנוֹשְׁעִים מֵהַכֹּל. וְעַל-כֵּן נֹאמֵר (תְּהֵלִים לב, ו):
 “עַל ‘זֹאת’ יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסֵד אֵלֶיךָ לְעֵת מְצָא, רַק לְשִׁטָּף מִיָּם רַבִּים
 אֵלָיו לֹא יִגִּיעוּ”, שְׁצָרִיכִים לְהִגִּיעַ לְכֹל ‘זֹאת’, שֶׁתְּהִיָּה אֲמוּנָתוֹ מְבֹרָת
 וּמְזַכָּת כְּאֶסְפֶּקְלָרְיָה הַמְּאִירָה.

וְנֹאף שְׁלִתְפִלָּה בְּעֶצְמָה צָרִיכִים אֲמוּנָה, כִּי אֲמוּנָה וּתְפִלָּה
 תְּלוּיּוֹת זֶה בְּזֶה כְּמוֹכָא אֶצְלָנוּ, וְאִם-כֵּן מֵהֵיכָן צָרִיכִין לְהִתְחִיל?
 עַל-כֵּל-פְּנִים עֵקֶר הַהִתְחִלָּה הוּא דְבוּרֵי תְפִלָּה, לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ
 בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְּשִׁיטוֹת בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת כָּלֵל, וְעֵינֵי נִפְלְאוֹת רַבּוֹת
 בְּלְקוּיטִי-הֶלְכוֹת (שְׁבֵת, הֶלְכָה ו’, אוֹת יא), שֶׁמְגַלֶּה מוֹהֲרַנְ”ת ז”ל בְּמֵאמֶר
 (בְּכוֹרוֹת ח:): אֵית לָן רִיחֵיָא דְתַבִּירָא, חִיטִּיָּה, שְׁקַל פִּיִּסְקָא מִיְנִיָּה
 שְׂדָא לְהוּ, אִמַר כְּרוֹכִי לִי מִיְנִיָּה גְרָדִי וְאִיחִיטִּיָּא.¹ כֵּן בְּקִשׁוֹ סְבִי דְבִי
 אֲתוּנָא אֶת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָא, וְהֵשִׁיב לָהֶם: הוֹצִיאוּ לִי הַחוּטִים
 מִהַרְחִים, וּמִמְנָה אֲתַפֵּר אֶת זֶה וְכוּ’, שֶׁשָּׂאֵלוּ: מִי שֶׁנִּשְׁבְּרָה אֲמוּנָתוֹ,
 הֵיאָךְ יִכּוּלִים לְתַקְּנוֹ וּלְתַפְּרוֹ? וְהֵשִׁיב לָהֶם, שֶׁמֵּהִשְׁבִּירָה בְּעֶצְמָה
 תּוֹצִיאוּ חוּטִים דְּקִים, וּמִמְנָה תִתְּפְרוּ אוֹתוֹ, הֵינּוּ לְהִתְחִיל בְּקִטְנוֹת
 עֲצוּמָה מְאֹד מְאֹד, וְנֹאף שֶׁהוּא בְּחִלְשׁוֹת הַדַּעַת גְּדוּלָה וּבְכִלְבוּלִים

1) שְׁבַקְשׁוּ, יֵשׁ לָנוּ רִיחִים שֶׁנִּשְׁבְּרוּ, תַּפֵּר אוֹתָם, לְקַח חֲתִיכָה וְנִרְק לָהֶם, אִמַר: תִּכְרְכוּ לִי מִזֶּה
 חוּטִים וְאֲתַפֵּר.

גְּדוּלִים וְעֲצוּמִים, עַל-כָּל-פָּנִים יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה יִתְחִיל לְדַבֵּר עִמוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי אֱלוֹי הַחֹטִים הַדְּקִים בְּאֱלוֹ מַעַט הַדְּבוּרִים, יִזְכֶּה
 לְאֵט לְאֵט — אִם יִהְיֶה חֲזָק בְּזֶה, לְתַפֵּר וּלְתַקֵּן אֶת הָאֱמוּנָה וְכוּ',
 וְהֵבֵן עֲמֻקּוֹת הַדְּבָרִים לְעִבְדָּהּ].

וְזֶה שְׂפָתוֹב (שִׁיר הַשִּׁירִים ג, ו): "מִי 'זֹאת' עוֹלָה מִן הַמְּדַבֵּר",
 שְׁעֲלִית הָאֱמוּנָה שְׂהִיא 'זֹאת', עוֹלָה עַל-יְדֵי הַדְּבוּר דִּיקָא, וְכִמוֹ
 שְׁפָרְשׁ רַבְּנֵנוּ ו'ל' (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן מֵה) עַל הַפְּסוּק (תְּהִלִּים פט,
 ב): "אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ בְּפִי", הָאֱמוּנָה תוֹלָה בְּפִה הָאָדָם דִּיקָא, עֵינֵן שָׁם.
 וְעֵינֵן בְּלְקוּטִי-הַלְכוֹת (יִוְרֵה דְעָה, חֶלֶב וְדָם, הַלְכָה ד'), שְׁעַל-כֵּן בְּמַצְרִים
 שְׂאֵז הָיָה הַדְּבוּר בְּגִלוּת כִּידוּעַ, עַל-כֵּן הִיָּתָה גַם הָאֱמוּנָה נְפוּלָה
 מְאֹד מְאֹד (עֵינֵן לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ז), עַקֵּר הַגִּלוּת (מַצְרִים)
 — בְּשָׂבִיל חֲסָרוֹן הָאֱמוּנָה, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁנַּעֲשֶׂה פֶ"ה-ס"ח, אֲזֵי יֵצְאוּ
 מִהַגִּלוּת, כִּי הִמְשִׁיכוּ עַל עֲצָמָם הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, שְׁעַל יְדָה עַקֵּר
 הַגִּאֲלָה, כִּי עַל-יְדֵי הַדְּבוּר בְּתַפְלָה נִשְׁלַמְת הָאֱמוּנָה, וְזֶה שְׂאָמַר מִשֶּׁה
 לְפָרְעָה (שְׁמוֹת ט, טז): "וְאוֹלָם בְּעִבּוֹר 'זֹאת' הֵעֲמַדְתִּיךָ, בְּעִבּוֹר הַרְאֵתְךָ
 אֶת כְּחֵי וּלְמַעַן סִפֵּר שְׁמִי בְּכָל הָאָרֶץ", כִּי הֵעֲקַר מִדוּעַ הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ
 מֵאֲרִיךְ אִפּוֹ עֲלֶיךָ? בְּעִבּוֹר 'זֹאת' — בְּשָׂבִיל הָאֱמוּנָה, לְהוֹדִיעַךָ —
 לְמַעַן תִּדַע, כִּי אֵין כְּמוֹנֵי בְּכָל הָאָרֶץ, אִיךָ עַל תַּפְלָה וְאֱמוּנָה יִשׁ
 הַתְּגַבְּרוּת גְּדוּלָה מְקַלְפֶת עֲמָלֶק הַרוּצָה לְקַרֵּר אֶת הָאָדָם, וּמְכַנִּיסָה בּוֹ
 סְפָקוֹת גְּדוּלִים "הַיֵּשׁ ה' אִם אֵין" (שְׁמוֹת יז, ז), וְגַם מְנִיחָה אֶת עֲצָמָה
 לְאָרְכָה וּלְרַחֲבָה לְבָלִי לְהַנִּיחוֹ לְעֶסֶק בְּתַפְלָה, וּמְפַחֵידְתוֹ בְּפַחְדִים
 שׁוֹנִים, וּמְאַיֶמֶת עֲלָיו בְּכַמָּה מִיָּנִי אִיוֹמִים וּבְלִבּוּלִים.

וְשִׁמְעָתִי בְּשֵׁם רַבִּי יִצְחָק בְּרִיִּיטֵעַר וְצ"ל (שְׂהִיָה מְגִדוּלִי אֲנָשִׁי
 שְׁלוֹמְנוּ בְּפוּלִין), שְׁעַל-כֵּן נִקְרָא עֲמָלֶק, שְׂהוּא מְלִשׁוֹן וּמְלַק אֶת
 רִאשׁוֹ, וְהוּא עַל דְּרָךְ שְׁמוּבָא בְּסַפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת (מַעֲשֶׂה י', מְבַעֲרֵגִיר וְעֵנִי),
 שְׂאָמַר הַרוּצָח לְבַת הַמֶּלֶךְ: וְיֵא בְּאֵלֶד דּוּא וְוַעֲסַט נָאֵר אַ גִּירְשִׁרִיֵּא

אֲשֶׁר תִּרְכַּב בְּנִחָל רְנָא

טאן וועל איך דיך תִּכְרַךְ דַּעַרְוואַרְגֵּינִי, עֵינִן שָׁם; שְׁעַמְלַק מְאִים עַל
הָאָדָם: "אִם תִּצְעַק לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ אַחֲנֶק אוֹתְךָ."

על-פֶּן צְרִיכִים הִרְבֵּה הִרְבֵּה הִתְחַזְּקוֹת עַל תְּפִלָּה, וְלָרֶשֶׁם דְּבוּרִים
רְבִים בְּאֲרִיכוֹת גְּדוֹלָה עַל גְּדָל מַעֲלַת הָאָמוּנָה וְהַתְּפִלָּה, כּוּלֵי הָאִי
וְאוּלֵי נִזְכָּה לְקַיֵּם 'זֹאת', וְעַל-פֶּן בְּמִלְחָמַת עַמְלַק כְּתִיב (שְׁמוֹת יז, יד):
"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה כְּתֹב 'זֹאת' זְכָרוֹן בְּסֵפֶר" וְגו', 'זֹאת' דִּיקָא,
שְׁיִרְאָה לָרֶשֶׁם עַל פְּנֵי הַכְּתָב 'זֹאת' דִּיקָא, הִתְחַזְּקוֹת בְּאָמוּנָה וּבְתְּפִלָּה,
כִּי "זֹאת" הֵעֲצָה הֵיעוּצָה עַל כָּל הָאֲרָץ וְ'זֹאת' הִיָּד הַנְּטוּיָה עַל כָּל
הַגּוֹיִם" (יִשְׁעִיָּה יד, כו), "'זֹאת' הַמְּנוּחָה הַנִּיחוּ לְעֵינֶיךָ, וְ'זֹאת' הַמְּרַגְעָה"
וְגו' (שָׁם כח, יב), כִּי כְּשִׁזְזוּכָה לַמְּדַרְגָּה הַ'זֹּאת', שֶׁהִיא אָמוּנָה וְתְּפִלָּה
כַּנִּ"ל, אֲזַי יֵשׁ לוֹ מְנוּחָה וְנַח מְעִיפּוֹתוֹ, וְכִמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים קלב, יד):
"'זֹאת' מְנוּחָתִי עַדִּי עַד" וְגו', וְעַל-פֶּן "אֲשֶׁרִי אָנוֹשׁ יַעֲשֶׂה 'זֹאת' וְכֵן
אָדָם יִחְזִיק בָּהּ" וְגו' (יִשְׁעִיָּה נו, ב), וְזֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים קיט, ג): "'זֹאת'
נִחְמָתִי בְּעֵינָיִי" וְגו', כִּי עַקֵּר הַנְּחֻמָּה שֶׁל הָאָדָם הִיא אָמוּנָה וְתְּפִלָּה,
וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב (אִיּוֹב כא, ב): "וַתְּהִי 'זֹאת' תְּנַחוּמֵיכֶם" וְגו', וְזֶה שֶׁאֵמַר
הַחֶכֶם מִכָּל אָדָם (מִשְׁלֵי ו, ג): "עֲשֵׂה 'זֹאת' אִפּוּא בְּנִי, וְהַנְּצִל" וְגו',
שֶׁתְּבָרַח לָךְ לְמִקּוֹם פְּנוּי שְׂאִין בְּנִי-אָדָם, וְשֵׁם תְּשִׁיחַ וְתִסְפֹּר לְפָנָיו
יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לְבָבְךָ וְכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּנְצֵל מִכָּל
צְרוּחֶיךָ, וְאִף שָׂרֵב הָעוֹלָם רְחוּקִים מִזֶּה, וְאִדְרָבָה כָּל הָעוֹנֵן נִרְאָה
בְּעֵינֵיהֶם כְּדָבָר רִיק, וְהוּא אִף לְמוֹתֵר אֶצְלָם, כָּל זֶה יַעֲזֵן כִּי "אִישׁ
בְּעַר לֹא יֵדַע וּכְסִיל לֹא יִבִּין אֶת 'זֹאת'" (תְּהִלִּים צב, ז), וְעַל-פֶּן לֹא
בְּחִנָּם צָעַק הַנְּבִיא בְּקוֹלוֹת מְרִים עַל נְפִילַת הַמְּלָכוֹת הַ'זֹּאת', "שְׁמוֹ
שָׁמַיִם עַל 'זֹאת' וְשָׁעֲרוּ חָרְבוּ מְאֹד נְאֻם ה', כִּי שְׁתִּימִם רַעוֹת עֲשֵׂה
עִמִּי, אוֹתִי עֲזוּבוּ מִקּוֹר-מִים חַיִּים" וְגו' (יִרְמְיָה ב, יב-ג), כִּי "עַל 'זֹאת'
תֵּאָבֵל הָאֲרָץ וְקִדְרוּ הַשָּׁמַיִם מִמַּעַל" וְגו' (שָׁם ד, כח), כִּי "מִי הָאִישׁ
הַחֶכֶם וַיִּבֵּן אֶת 'זֹאת'" וְגו' "עַל מָה אֶבְדָּה הָאֲרָץ" וְגו' (שָׁם ט, יא),
וְעַל-פֶּן שֶׁר מֹשֶׁה בְּשִׁירַת הָאֲזִינוּ (דְּבָרִים לב, כט): "לוֹ חֲכָמוֹ יִשְׁפִּילוּ
'זֹאת' יִבְיִנוּ לְאַחֲרֵיתָם", וְגו', וְכֵן שֶׁר הַמְּשׁוֹרֵר (תְּהִלִּים נ, כב): "בִּינוּ

(ח) תִּכְרַךְ שְׁתַּתְּנִי צָעָקָה אַחֲנֶק אוֹתְךָ מִיָּד.

רנב אֲשֶׁר תִּרְכַּב בְּנַחֲל

נא 'זאת' שִׁכְחֵי אֱלֹהֶ פֶּן אֶטְרֹף וְאֵין מְצִיל", כִּי צְרִיף לְהַתְּבוֹנֵן מְאֹד מְאֹד וּלְהַתְּיָשֵׁב עַל תְּכֻלִּיתוֹ הַנִּצְחִית, וְלַחְקֹר בְּעֵצְמוֹ אֵיךְ אוֹחוֹ בְּמִדָּה הַ'זֹּאת', וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שִׁיחֹת-הַר"ן, סִימָן ל): אֶצֶל הָעוֹלָם אֲמוּנָה הוּא דְבָר קָטָן, וְאֶצֶל אֲמוּנָה הוּא דְבָר גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד, עֵינֵי שָׁם.

כִּי "בְּזֹאת" תִּדְעוֹן כִּי אֵל חַי בְּקִרְבְּכֶם" וְגו' (יְהוֹשֻׁעַ ג, י), וְזֶה עֶקֶר הַחֻקְמָה, כִּי "וְאֵל יִתְהַלֵּל חֻכְם בְּחֻכְמָתוֹ הַגְּבוּר בְּגִבּוּרָתוֹ, אֵל יִתְהַלֵּל עֲשִׂיר בְּעֲשָׂרוֹ, כִּי אִם בְּזֹאת" יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל, הַשֶּׁפֶל וְיִדַע אוֹתִי" וְגו' "כִּי בָאֵלֶּה חִפְצָתִי" וְגו' (יְרֵמְיָה ט, כב-כג); [וְעֵינֵי בְּסִפּוֹר הַמִּדּוֹת (אוֹת אֲמוּנָה, סִימָן ל): עַל-יְדֵי אֲמוּנָה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִסְלַח לָךְ עֲוֹנוֹתֶיךָ", וְצִיֵּן הָרַב מְטָשְׁעֵרִין ז"ל: "מִבְּקֵשׁ אֲמוּנָה וְאִסְלַח לָהּ" (יְרֵמְיָה ה, א). וּלְפִי כָּל הַנ"ל, יֵשׁ לוֹמַר "לֵכֵן בְּזֹאת" יִכְפַּר עוֹן יַעֲקֹב" וְגו' (יְשַׁעְיָה כז, ט)].

אֲחֵי הַיְקָר! אֵין דְּבוּרִים בְּעוֹלָם שְׂיִכּוּלִים לְהַסְבִּיר וּלְהַטְעִים לְאָדָם מַעֲלַת הַזּוּכָה לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּתַפְלָה וּבִבְקֵשָׁה, כִּי הַהִסְתַּרְתָּה גְּדוּלָה כָּל-כָּף, וַיֵּשׁ בְּחִירָה עֲצוּמָה עַל זֶה — אִם לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, לְהַפְּךָ — לְבָרַח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְהַבְּעַל-דְּבָר עוֹשֶׂה אֶת שְׁלוֹ, לְהַחֲלִישׁ אֶת הַדַּעַת כְּאֵלוֹ אֶפְסָה תִקְוָה, וּכְאֵלוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּרַגְזוֹ עַל הָאָדָם, וְאֵינוֹ רוֹצֵה בּוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה מַעֲקָם אֶת לְבוֹ לְגַמְרֵי, וּמִתְרַשֵּׁל מְאֹד מְאֹד מִהַעֲבוּדָה הַמְּתַקָּה וְהַנִּעְיָמָה הַ'זֹּאת'.

וְדַע לָךְ, שְׁלֹא עָלָה עַל דַּעְתִּי לְכַתֵּב לָךְ כָּל 'זֹאת', אֵךְ "מֵאֵת ה' הַיְתָה 'זֹאת'" (תְּהִלִּים קִיח, כג), וְהַתְּחַלְתִּי לְכַתֵּב וְלִרְשֵׁם עַל הַכְּתָב תַּכְף-וּמְיָד אַחֲרֵי הַהִתְבוּדוֹת, וְנִמְשָׁךְ בְּאֵרִיכוֹת קֶצֶת, וְכָל זֶה לְקַיֵּם: "תִּכְתֹּב 'זֹאת' לְדוֹר אַחֲרוֹן וְעַם נִבְרָא יִהְיֶה יָהּ" (תְּהִלִּים קב, יט), כִּי "יִמְנֹנוּ כְּצֵל עוֹבֵר" (שֵׁם קמד, ג) וּכְעוֹף פּוֹרַח וְכְעֵנָן כְּלָה, וּמִי יוֹדֵעַ מֵה יֵלֵד יוֹם, וְאֵי אֶפְשֶׁר לְתַפֵּס אֶת הַיּוֹם, כִּי אִם עַל-יְדֵי תַפְלָה

אֲשֶׁר תּרַכְג בְּנַחַל רַנַּג

וְהַתְּבוֹדְדוּת, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יִזְדַּכֵּךְ מִחוּ וְדַעְתּוֹ בְּיָשׁוּב הַדַּעַת לְלַמַּד אֶת
הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה, וּמֵאַחַל לְךָ הַצְּלָחָה נְצָחִית.

תּרַכְג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר אַחֲרֵי-קְדוּשִׁים ה'תשל"ב.

חַיִּים וְשְׁלוֹם, בְּרַכָּה וְיִשׁוּעָה אֶל מְעַלְת הָאֲבָרָךְ הַיְקָר לִי מְאֹד,
שׁוֹתָה בְּצִמָּא מֵהַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חַכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרו
יֵאִיר וְיִזְרַח לְנִצָּח.

מִכְתָּבְךָ הַיְקָר אֶתְמוּל קִבְּלָתִי, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד מְאֹד עַל שְׂאִתָּה
מִחֲזֵק עֲצֻמֶךָ בְּעֶבְדֻת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

אֲחִי הַיְקָר! זֶהוּ הַעֲקָר בְּזֶה הָעוֹלָם — לְהַתְּחַזֵּק בְּכָל פְּעַם
מִחֲדָשׁ, כִּי עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּל יוֹם כַּמָּה וְכַמָּה מִיַּנִּי חֲלִישׁוֹת
הַדַּעַת וְיִרִידוֹת וּבִלְבוּלִים, וְהַכֵּל מִשְׁלוּחֵי הַבְּעַל-דָּבָר לְרַחֵק וּלְגַרֵּשׁ
אֶת הָאָדָם מִה"גֵּן-עֵדֶן" שֶׁהוּא הַקְּדוּשָׁה, וְצָרִיף לְהַשְׁכִּיל עַל דָּבָר זֶה
מְאֹד מְאֹד כְּאֲשֶׁר גָּלָה רַבֵּנוּ ז"ל לְהַתְּחִיל בְּכָל פְּעַם מִחֲדָשׁ מִמֶּשׁ,
וְלִשְׁכַּח מֵה שֶׁעָבַר עָלָיו עַד עַכְשָׁו, וְכֵן בְּכָל שְׁעָה וְשְׁעָה לַעֲשׂוֹת
הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִפְנֹס לְבַטַּח בְּעֶבְדֻת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי
עָקַר יְרִידַת הָאָדָם וּבִלְבוּלָיו, שֶׁנִּדְמָה בְּעֵינָיו כְּזֶקֶן מִמֶּשׁ, שֶׁהִזְקִין כְּבָר
בְּמַעֲשָׂיו, וְאִינּוֹ יָכוֹל לְצַאת מִמֶּשׁ, וְאִף שֶׁכָּבַר הַתְּחִיל אֲלֵפֵי וְרַבּוּת
פְּעָמִים, וְעַדִּין נִדְמָה לוֹ שֶׁהוּא זֶקֶן מִמֶּשׁ, אֵל יִסְתַּכֵּל לְאַחֲרָיו כָּלֵל,
רַק לְהַתְּקַדֵּם בְּכָל פְּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְצָרִיף שְׂיֵאֵמַר לְעֲצֻמוֹ בְּכָל שְׁעָה:
עַכְשָׁו אֲנִי מִתְּחִיל לְהַפְּנִס אֶל תּוֹף הַקְּדוּשָׁה, וְלַהֲפִיר אֶת "מִי שֶׁאֵמַר
וְהָיָה הָעוֹלָם", וְעַל-יְדֵי-זֶה לְעוֹלָם לֹא יִפֹּל, כִּי לִפִּי דַעְתִּי עַדִּין לֹא

הַתְּחַלְתִּי, רַק עֲכָשׁוּ בְּזֶה הִרְגַע וְהִשְׁעָה אֲנִי מִתְּחִיל מִחֲדָשׁ, וְאִיךָ שִׁיכַת אֲצִלִי יְרִידָה, הֲלֹא עֲדִין לֹא הַתְּחַלְתִּי, כָּלֵל וְכָלֵל לֹא, וְדָבָר זֶה הוּא עֵמֶק עֵמֶק מְאֹד מְאֹד בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת. [כִּפְדוּעַ לָנוּ אֲשֶׁר "עֲצַת ה' לְעוֹלָם תַּעֲמֹד" (תְּהִלִּים לֵג, יא), שֶׁהֵן הָעֲצוֹת אֲשֶׁר אָנוּ מְקַבְּלִים מִהַצְדִּיק הָאֱמֶת (עֵין לְקוּיטִי-מוֹהֲרֵ"ן, חֶלֶק א', סִימָן ז), שֶׁהֵן עֲצָם הָאֱמֶת, בְּחִינַת (יְרֵמְיָה ב, כא): "כִּלְהַ זֶרַע אֱמֶת", וְהֵן טַפִּי הַשֶּׁכֶל שֶׁל הַצְדִּיק הָאֱמֶת, אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר לְקַבֵּלָן כִּי אִם עַל-יְדֵי כָּלִי הַ"מְלָכוֹת" שֶׁהוּא מֵדַת "הַתְּמִימוֹת", שֶׁאֵז הוּא בְּחִינַת נִשְׁוֹאֵין דְּקִדְשָׁה וְכוּ', וּכְבָר מְבָאָר בְּדַבְרֵי מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, אֲשֶׁר הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל הֵם עֲמָקִים מְאֹד מְאֹד, אֲשֶׁרֵי שִׁיאֲחֹז בְּהֵם], כִּי בְּאֱמַת עֶקֶר יְרִידַת וּנְפִילַת הָאָדָם, שֶׁמִּחְשִׁיב עֲצָמוֹ שְׂזָכָה כְּבָר לְאִיזוֹ מְדֻרְגָה, וְאוֹחֹז עֲצָמוֹ בְּאִיזוֹ יִשׁוּת, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְפָרִיד עֲצָמוֹ כְּבָר מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, חֵס וְשְׁלוֹם, וְזֶה חֹמֶר עֲוֹן הַגָּאוּת, עַד שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (סוֹטָה ד:), שֶׁהוּא כְּאִלוֹ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, וְהוּא דוֹחֵק רַגְלֵי הַשִּׁכְנָה (עֵין שָׁם ה.), וּמִזֶּה בָּא שְׁנוּפֵל בְּכָל פַּעַם, כִּי בְּאֱמַת צְרִיף לִידַע וְלַחֲקֵק הֵיטֵב הֵיטֵב דַּעְתּוֹ, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, כִּי מֵלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שָׁם אֵלּוּפּוֹ עוֹלָם — הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, וּבְכָל עֵת וְרֹגַע מִמֶּשׁ הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ מִחֲדָשׁ אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת בְּשִׁמוֹת וּבְצִוּוֹת אַחֲרֵים, וְהַכֵּל מֵאֲתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְהוּא מְסוֹבֵב סְבוּת, וּמְגַלְגֵּל גְּלוּלִים עִם כָּל אֶחָד בְּפִרְטֵי פִרְטוּת לְהַנְהִיגוֹ וּלְהוֹלִיכוֹ בְּדֶרֶךְ וּבְסוּבּוּבִים אֵלּוֹ אֲשֶׁר עוֹבְרִים עָלָיו, וְהַכֵּל בְּחֶסֶד עֲלִיוֹן עָלָיו מְלַמְעֵלָה, כִּי "אֵי לָאו דְּהוּא מְקַרְבָּא סְפִינְתָא הוּא טְבַעֲיָנָן"^א (בְּבֵא בְּתָרָא עֵג:), וּפְרַשׁ רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּיטִי-מוֹהֲרֵ"ן, חֶלֶק א', סִימָן ב), שֶׁזֶּה בְּחִינַת חֶסֶד, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ (קְדוּשִׁין פֶּב:): הַסְּפָנִין רַבָּן חֲסִידִים, הֵינּוּ אֵי לָאו חֶסֶד טְבַעֲיָנָן, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּגִלוּת, כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ מְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיאוּתוֹ בְּרַחֲמִים, וְצְרִיף רַק לְהַתְּבַטֵּל אֵלָיו תְּמִיד, וְלִידַע שֶׁהַכֵּל מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ בְּחֶסֶדוֹ, וְגַם הַתּוֹרָה, הַתְּפִלָּה וְהַמְצוּוֹת שֶׁאָנוּ זוֹכִים לְקִיָּם, הַכֵּל מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ בְּחֶסֶדוֹ, וְכְמוֹ שֶׁכְּתוּב (יִשְׁעִיָּה מַח, יא): "לְמַעַנִי לְמַעַנִי אַעֲשֶׂה"

(א) אִם לֹא הֵינּוּ קְרוּבִים לְסְפִינָה הֵינּוּ טוֹבְעִים.

(בְּהִגְהוּתִי עַל הַ"לְקוּי־מוֹהַר"ן, הִגְהֵתִי שְׁבִסוּף לֹא כְּתוּב "זֹאת", וְרַבְּנוּ ז"ל מוֹסִיף תַּבַּת "זֹאת", וְיָדוּעַ מֵה שְׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהַתּוֹרוֹת שֶׁהֵן מְלֻשׁוֹנוֹ יֵשׁ לְדַקְדָּק כְּמוֹ בְּמִקְרָא מִמֶּשׁ, וְהַתּוֹרָה הַזֹּאת הִיא מְלֻשׁוֹנוֹ מִמֶּשׁ כִּידוּעַ, עַל-כֵּן יֵשׁ לוֹמַר עַל-פִּי מֵה שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (סְנֵהֲדָרִין צ.ח.), שְׁאִפְלוּ יִהְיֶה הַדּוֹר כְּלוֹ חַיִּב, גַּם-כֵּן יָבֹא וַיִּתְגַּלֶּה בֶּן דָּוִד, וְלָמְדוּ מִפְּסוּק זֶה: "לְמַעַנִי אֶעֱשֶׂה", וְכֵן מִפְּסוּק (יִשְׁעִיָּה נט, טז): "וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ וַיִּשְׁתַּוְּמֶם כִּי אֵין מִפְּגִיעַ", כִּי בְּאִמַת עֶקֶר הַכֹּל הוּא בְּרוּר וְזָכוּף הָאֱמוּנָה, שֶׁבְּזֶה תְלוּיָה כָּל הַתּוֹרָה, וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים קיט, פו): "כָּל מְצוֹתֶיךָ אֱמוּנָה", וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (מִפּוֹת כ.ד.): כֹּא תְּבַקּוּק וְהַעֲמִידֵן עַל אַחַת — "צִדִּיק בְּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה" (תְּבַקּוּק ב, ט), בְּאֲשֶׁר רַק זֶה עֶקֶר הַשֹּׁעַר וְהַפֶּתַח לְהַכְנִס אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמִדַּת הָאֱמוּנָה נִקְרָאת "זֹאת" שֶׁהִיא "הַמְּלָכוּת", "הַתְּפִלָּה", וְעַיִן בְּתַקּוּנֵי הַזֶּהָר הַקְּדוֹשׁ (דף יא: בְּהַקְדָּמָה): וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר בֵּייה, [הֵינּוּ "בְּמְלָכוּת" שֶׁהִיא "יִרְאָה", "תְּפִלָּה", אֱמוּנָה" (וְעַיִן לְקוּי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פ.ד.)] "זֶה הַשֹּׁעַר לְהַ", [וְעַיִן בְּרַעֲיָא מְהִימְנָא פִּינְחָס, דף רנו], שֶׁהַמְּלָכוּת הִיא הַשֹּׁעַר וְהַפֶּתַח לְעֹלָא לְכָל חֲכָמְתָאֵי וְכוּ', עַיִן שָׁם].

וּבְאִמַת עֶלְיָךְ לְדַעַת, אֶהוּבִי, יְדִידֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר אִם הָאָדָם מְכַנֵּס עֲצָמוֹ בְּעֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, אֹז דִּיקָא מְרַגֵּישׁ כָּל מֵינֵי עֲרֻבוֹת וּנְעִימוֹת, כִּי דְבָרֵי תוֹרָתוֹ מְטַהְרִים אֶפְלוּ אֶת הַטָּמָא וְהִירוּד בַּיּוֹתֵר, הָעֶקֶר לְהַכְנִס עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, שְׁזוּהֵי הַחֲכָמָה הַגְּדוּלָּה בַּיּוֹתֵר.

וְהִנֵּה רַבְּנוּ ז"ל מְבָאָר בְּלְקוּי־מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן לו), אֲשֶׁר עֶקֶר הַתְּכָלִית שְׁאֵלִיָּה נִבְרָא הָאָדָם הֵיִתָּה רַק בְּגִין דִּישְׁתַּמוּדְעוֹן לִיָּה (עַיִן זֶהָר מ.ב.), שֶׁיִּזְכָּה לְהַכִּיר אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְכָל הַבְּרִיאָה, וְצָרִיף לִידַע, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְאִתָּה קָדָם שְׁבָרָתָ אֶת הָעוֹלָם, וְאִתָּה מִשְׁבָּרָתָ אֶת הָעוֹלָם, כִּי אֶצְלוּ יִתְבָּרַךְ אֵין שׁוּם הַפְּרָשׁ כָּלֵל, וְעֶקֶר הַהַפְּרָשׁ הוּא רַק מִצַּד הַמְּקַבְּלִים, וְעַל-כֵּן צָרִיף לְהַכְנִס

(ב) לְהַכְנִס לְכָל הַחֲכָמוֹת.

את חמרו וישותו, שְׁזָה החֶשֶׁךְ והַכְּסִילוֹת וְכוּ', שֶׁהִתְאַחֲזוּ בוֹ עַל-יְדֵי עוֹנוֹתָיו, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִגִיעַ אֶל אֹר וְחֻכְמָה, שְׁזָה עֵקֶר הַחַיִּים, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (קֹהֶלֶת ז, יד): "הַחֻכְמָה תַּחֲיֶיהָ", כִּי עֵקֶר הַחֻכְמָה — לְרִצּוֹת לְחַיּוֹת, וְלֹא לִפְלֵי בִיאוֹשׁ כְּאֵלוֹ כְּבָר אֶבֶד מְנוֹס מִמֶּנּוּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא יִזְכֶּה שְׂיֵאִיר עָלָיו שֵׁם הַיְיָ הַבְּרוּךְ הוּא, כִּי יִכְנִיעַ אֶת אַרְבַּעַת הַיְסוּדוֹת: אֵשׁ, רוּחַ, מַיִם, עֶפֶר, אֲשֶׁר מִשֵּׁם נִמְשְׁכוֹת כָּל הַתְּאוּוֹת (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲבֵן, חֶלֶק א', סִימָן ד), וְצָרִיכִים לְזַכְּכֶם, וְשִׁבְמִקוֹם אֵשׁ הַפְּעֵס, יִבְעַר רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבְמִקוֹם הַרוּחַ שֶׁהֵם הַדְּבָרִים הַבְּטָלִים, יִדְבַּר רַק דְּבוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרִטִי פְּרִטִית, וּכְנֻגַּד הַתְּאוּוֹת, יִתְאוּהוּ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּכְנֻגַּד הַעֲצָבוֹת שֶׁבָּאָה מִכַּח הָעֶפֶר — יִהְיֶה תְּמִיד שְׂמֵחַ, וְאִזּוֹ דִּיקָא יִכְנַע אֶצְלוֹ הַחֹמֶר, וְתֵאִיר בוֹ הַצּוּרָה, וְלֹא יִהְיֶה לוֹ שׁוֹם רִצּוֹנוֹת אַחֲרָיִם, רַק אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁתֵּאִיר בוֹ נִשְׁמָתוֹ, וְלִכְלֵ זֶה זוֹכִים עַל-יְדֵי הַצְּדָקָה שְׁעוֹשִׂים, וְעֵקֶר הַצְּדָקָה — לְעֶזֶר לְזוּלָתוֹ הֵן בְּגִשְׁמִיּוֹת וְהֵן בְּרוּחָנִיּוֹת, שְׂאִזּוֹ נִכְלָל בְּ"הֶבֶל פֶּה שְׂאִין בוֹ חֻטָּא", וְאֵל כָּל זֶה רוּצָה רַבְּנוּ ז"ל לְהַבְיָאֵנוּ, אִם רַק נִצִּית אוֹתוֹ, וְאֶפְלוּ זְקֵן שְׁשֻׁכַח תְּלִמּוּדוֹ, שֶׁהֵם כָּלֵל הַנְּשִׁמוֹת שֶׁנִּפְלוּ לִידֵי זְקֵנָה, וְשִׁכְחוּ אֶת תְּלִמּוּדָם שֶׁלְּמִדּוֹ עִמָּם בְּבִטָּן אִמָּם, שֶׁלְּמִדּוֹ עִמָּם שֵׁם אֶת כָּל הַתּוֹרָה, עַל-יְדֵי שִׁיכְבְּדוּ אוֹתָם, יַחֲזִרוּ אֲלֵיהֶם הַמַּחֲזִין, וְזֶה מְקַשֵּׁר אֶל עֲנִין הַצְּדָקָה, שְׁצָרִיכִים לְעֲשׂוֹת עִם כָּל הַיְרוּדִים, הַנְּפוּלִים וְהַמְשֻׁלְּכִים בְּתְאוּוֹתֵיהֶם וּבְמִדּוֹתֵיהֶם הַרְעוֹת, וְאִסּוּר לְיֹאשֵׁם, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲדַרְבֵּה צָרִיכִים רַק לְהַחֲיֹתָם, וְאִזּוֹ דִּיקָא יֵאִיר הָאוֹר שֶׁל הַכֶּרֶת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׂמוֹ.

רְשַׁמְתִּי לָךְ אֶת כָּל זֹאת, כִּי הַתּוֹרָה הִזּוּ לְמַדְנּוּ בְּשִׁבְתְּ הַחֹדֶשׁ בְּצוֹתָא בְּבֵית-הַמְּדַרְשׁ, וְהָיוּ, תְּהֵלָה לְאֵל, הַמּוֹן מְקַרְבִּים חֲדָשִׁים, וְאִף שְׂאֵנִי יוֹדַע שְׁעַל-פִּי-רַב כָּל אֵלוֹ הַנְּשִׁמוֹת עוֹבֵר עֲלֵיהֶן מֵה שְׁעוֹבֵר, וְלִבְסוּף הֵן מִתְרַחֲקוֹת, כִּי הַסְּמִ"ךְ-מ"ם מְאֹד מְאֹד אוֹרֵב עַל כָּל מִי שֶׁרַק רוּצָה לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, וְאֵנִי נֶעֱשִׂיתִי הַמְּטַר לַחֵץ, כִּי מְאֹד שְׁזָכִיתִי לְהַדְפִּיס סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּשִׁנַּת תַּשְׁכַּ"ה, אֵנִי סוֹבֵל בְּזִיוּנוֹת וְהַשְּׁפָלוֹת גְּדוּלוֹת, אֶפְלוּ מִבֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְאֶפְלוּ מֵאֵלוֹ

שְׁקִרְבָּתִי, עִם כָּל זֹאת אֵינִי מִתְפַּעֵל מֵאֵף אֶחָד, כָּל זְמַן שֶׁרַק אֶחְיֶה בְּזֶה הָעוֹלָם, אֲגַלֶּה וְאֶפְרָסֵם אֶת לְמוּדוֹ הַטּוֹב שֶׁל רַבְּנוֹ ז"ל, יַעֲבֹר עָלַי מִה שְׂיַעֲבֹר, תִּהְיֶה לְאֵל, אֲנִי מִדְּפִיס בְּכָל פֶּעַם סֵפֶר חֲדָשׁ מִסְפָּרֵי רַבְּנוֹ ז"ל, וּמְפִיצוֹ בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ גְּדוּלָּה, כִּי אֲנִי נִכְנָס בְּחֹבוֹת לְאֶלְפִים וּלְרַכְבוֹת דּוֹלָרִים, אֲכַל תֶּאֱמִין לִי, כִּי הַכֹּל כְּדָאֵי, סוּף כָּל סוּף לֹא אֲשָׂאָר כָּאֵן לְנִצָּחַת, וּמֵה שְׂזַכִּיתִי לְגִלוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת דַּעַת רַבְּנוֹ ז"ל, זֶה חֶסֶד נִפְלֵא, וְאֵף שֶׁהַמְקַרְבִּים מְדַבְּרִים אַחֲרֵי-כֵן כָּל דְּבַר רַע, מֵה בְּכֵן? זֶה שְׂכָרִי, וּבְכֹאֲמַת רַק אֶתָּה יוֹדֵעַ אֶת הַטּוֹבוֹת שֶׁקִּבַּלְתָּ עַל יָדִי.

לְזֹאת רָאָה לֹא לִהְיוֹת בְּטָלָן, אַחֲרֵי שֶׁלְּמַדְתָּ הַרְבֵּה "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", רָאָה לְלַמֵּד הַרְבֵּה אֶת סִפְרֵי הַרַמ"ק, שֶׁהֵם: ה"פְּרָדֵס רְמוֹנִים" וְה"אֵלִימָה רַבָּתִי", וְתַרְגִּישׁ נֶעֱם גְּדוֹל בְּחַיִּיךָ, כִּי הַסִּפְרִים הָאֵלּוּ מְגַלִּים אֶת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְסַבִּירִים מֵה הֵן הַסִּפְרִיּוֹת וְהַעוֹלָמוֹת, וּמְחַמַּת שֵׁשׁ לָךְ הַשְּׂתוֹקְקוֹת לְלַמֵּד הַרְבֵּה כְּתָבֵי הָאֲרִיז"ל, לְכֵן אֵיעֲצֶךָ, שֶׁתְּחַמֵּיד קִדְּם בְּסִפְרֵי רַבֵּי מִשֶּׁה קוֹרְדוּבִירוֹ ז"ל, וְזֶה יִפְתַּח לָךְ פֶּתַח שְׂתַבִּין בְּאֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, הַעֲקֹר שֶׁיְהִיָּה מְקַשֵּׁר הַלְמוּד אֶל ה"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן".

וּכְשֶׁהִיִּיתִי בְּחוּר צָעִיר בְּגִיל שְׂמוֹנֶה-עֶשְׂרֵה, אַחֲרֵי שֶׁלְּמַדְתִּי הַרְבֵּה "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן" וְ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", וְסִימַתִּי אוֹתָם הַרְבֵּה פְּעָמִים, אֲזִי הַתְּחִלָּתִי לְשָׁקֵד גַּם עַל סִפְרֵי הַרַמ"ק, שֶׁהֵם: ה"פְּרָדֵס רְמוֹנִים" וְה"אוֹר נֶעֱרַב", וּבִיּוֹתֵר לְמַדְתִּי אֶת הַסֵּפֶר "אֵלִימָה רַבָּתִי", וְזֶה אֲשֶׁר עָזַר לִי הַרְבֵּה מְאֹד.

וְעַקֵּר הַיְסוּד הוּא אֲמוּנָה, כִּי כָּל הַלְמוּדִים צָרִיכִים לְהָאִיר אֶת הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְיְהִיָּה בְּטָל וּמְבֹטָל לְגַמְרֵי לְאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא. מֵה אִמַּר לָךְ, יְדִידֵי הַיְקָר, עוֹבְרִים עָלַי כָּל-כֵּן הַרְבֵּה מִשְׁבָּרִים וּגְלִים, קָרְאוּ לִי לְדִין תּוֹרָה בְּעֵבֹר הַדְּפֹסֶת הַסִּפְרִים, וְ"כָּל רֹאֵי יִלְעָגוּ לִי, יִפְטִירוּ בְּשִׁפְהָ" (תְּהִלִּים כב, ח), וּמְדַבְּרִים עָלַי כָּל דְּבַר אָסוּר, וְ"רַבּוֹ שֹׁנְאֵי מְשַׁעְרוֹת רֹאשֵׁי" (שִׁם סט, ה), עִם כָּל זֹאת אֵינִי מִתְפַּעֵל מֵהֶם, כִּי

אָנִי מִחְבִּיא עֲצָמֵי בְּתוֹף סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וּבּוֹרַח רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, חֶסֶד הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שְׁזָכִיתִי לְהִדְפִּיס אֶת הַ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, וְהִפְצֵתִי יוֹתֵר מִשֵּׁשׁת אֲלָפִים בְּמַחִיר פְּחוֹת מִהֶקְרָן — דּוֹלָר וְחֲצִי, וְעַל זֶה עָמַד עָלַי הַסֵּמ"ך-מ"ם וְקָרָא לִי לְדִין תּוֹרָה, וַתְּהַלֵּה לְאֵל, אַחֲרֵי בּוֹשׁוֹת וּמְרִיבוֹת וְדִין וּדְבָרִים, יִצְאֵתִי זַפְּאִי, וּמֵאֵז כָּלֵם בְּכַעַס וּבְרָגֵז עָלַי, וְאָנִי אֵינִי מִתְפַּעֵל כָּלֵל, רַק מִמְּשִׁיף לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם וַיּוֹם עִם בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וּבֵיתִי הוּא כְּמוֹ פְּנֹרֶת דְּבוּרִים, בְּכָל פַּעַם בָּאִים בְּנֵי נְעוּרִים חֲדָשִׁים, וְאֵין לִי עֶסֶק אַחֵר רַק עֶסְקֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְזֶה כָּל חַיּוּתִי. וּבְלִיל רְבִיעִי אָנִי הוֹלֵךְ לְבֵית מְדַרְשָׁנוּ, וַיֵּשׁ לִי שְׁעוֹר אָרוֹךְ בְּ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, וּבָאִים עַל-פִּי-רַב קְבוּץ גָּדוֹל שֶׁל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְכֵן בַּחוּרִים מִהֶרְבֵּה יֹשִׁיבוֹת, וְאָנִי לוֹמֵד בְּאַרְיֵכוֹת גְּדוֹלָה כְּשַׁעֲתִים וְחֲצִי, וְאַחֲרֵי-כֵן יּוֹצְאִים בְּרַקוּד כְּחֲצִי שְׁעָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה, וְאָנִי יוֹדֵעַ שֶׁהֵם אוֹרְבִים עָלַי, כִּי כְּמָה פְּעָמִים רָצוּ לְסַגֵּר אֶת בֵּית-הַמְּדֻרָשׁ וְכוּ', אֲבָל בְּכָל פַּעַם יֵשׁ גַּם חֲדָשׁ. מִי הֵאֱמִין שְׁיִבּוֹאוּ בְּלִיל רְבִיעִי יוֹתֵר מִשְׁמוֹנִים אַנְשִׁים פֶּה בְּאַרְצוֹת-הַבְּרִית, וְנִזְכָּה לְדַבֵּר מִרַבְּנוּ ז"ל, וּבִקְאֻמַּת זֶה גִרְעִין לְעֶתִיד. וְכָל זֶה כְּתַבְתִּי לָךְ, כְּדֵי שְׂגֹם אֶתְּהָ תִמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ, וַתִּמְלֹא אֶת הָעוֹלָם עִם דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל, כִּי אֵין טוֹב מְזֶה, וּבְכַפְרֵט בְּדוֹר הַזֶּה, שְׁעוֹבֵר עַל בְּנֵי הַנְּעוּרִים מֵהַ שְׁעוֹבֵר, אֵין עֲצָה אַחֲרֵת רַק סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, כִּי הֵם הַתְּרוּפָה לְדוֹרוֹתֵינוּ אֵלֶּה.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיָּקָר, נַחֲזֹר אֶל מָה שֶׁהִתְחַלְנוּ, שְׁבֹזָה הָעוֹלָם צָרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁכַעוֹלָם, וְלֹא לְהִנִּיחַ אֶת עֲצָמוֹ לְפַל כָּלֵל, רַק לִידַע, כִּי הַכֹּל חֶסֶד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְהָאָדָם יְכוֹל לְשַׁבֵּת בְּזֶה הָעוֹלָם בְּגִן-עֵדֶן, אִם רַק לֹא יִטְעֶה אֶת עֲצָמוֹ, וְלֹא יִסְתַּכֵּל עַל חֲלִישוֹת הַדַּעַת שְׁמַחֲלִישׁ אוֹתוֹ הַבַּעַל-דְּבָר, רַק אֲדַרְבֶּה יְרוּץ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וַיִּשְׁיחַ וַיִּסְפֹּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ, וְלֹא יִנִּיחַ אֶת עֲצָמוֹ לְפַל בְּשׁוּם פָּנִים וְאִפֵּן כָּלֵל, כִּי הַתְּפִלָּה הִיא הַשְּׁעֵר וְהַפֶּתַח לְהַכְנִס אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פד), וְדִיקָא תְּפִלָּה נִקְרָאת "זֹאת", בְּסוּד (תְּהִלִּים כז, ג): "בְּזֹאת אָנִי בּוֹטָח", עַקֵּר הַבְּטָחוֹן שְׁלִי הוּא בְּ"זֹאת", שֶׁהוּא הֵאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, הַמְּתַגַּלִּית דִּיקָא עַל-יְדֵי תְּפִלָּה, כִּי

אֲשֶׁר תּרַכּוּ בַּנְּחָל רַנֵּט

הַתְּפִלָּה הַיָּא הַכְּלִי לְקַבֵּל בּוּ כָּל הָאוֹרוֹת הָעֲלִיּוֹנִים (עֵינ לְקוּטֵי-מוֹהָרִין, חֶלֶק א', סִמֵּן לֵד), בְּסוּד: "וַיִּכְרַךְ אֶתְכֶם פְּאֲשֶׁר דָּבַר לְכֶם" (דְּבָרִים א, יא), כְּפִי הַדְּבוּר כְּמוֹ-כֵן תִּקְבֵּל, וּמָה בְּרַפְתָּ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא? מִחִין עֲלִיּוֹנִים מְסוּד הַיְחוּד הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא חֲכָמָה וּבִינָה — ו"ה, אֲשֶׁר מִתְּלַבְּשִׁים בְּתַפְאֶרֶת וּמַלְכוּת — ו"ה, שֶׁהֵם סוּד הַפְּרָצוּפִין אֲבָא וְאֵמָא, בְּרָא וּבְרַתָּא, זְעִיר וְנוֹקְבִיָּה; אֲשֶׁרִי מִי שְׁמִכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֲמַתָּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְעֲלִיךָ לְדַעַת, כִּי כָּל לַמּוֹד הַקְּבֵלָה הוּא הַמְשַׁכַּת הַמְּחִין הָעֲלִיּוֹנִים, כִּי בְּוֹדָי הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲבָל לְזִכּוֹת לְהַכְנִיסוֹ בְּמַח מְחַשְׁבָּתוֹ, וּלְהַתְּבוֹנֵן בְּזֶה שְׁזֶה סוּד הַיְחוּד בֵּין הַחֲכָמָה לְבִינָה, אֲבָא וְאֵמָא, שְׁעַל-יְדֵי הַיְחוּד הַזֶּה נוֹלָדִים מְחִין, שֶׁהֵם הַשְּׂגוֹת אֱלֻקוֹת, עֲצוֹת נְעִימוֹת אִיף לְהַתְּחַזֵּק בְּכֹל מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּזֶה הָעוֹלָם; אֲשֶׁרִי מִי שְׁמַתְמִיד בְּסַפְרֵי רַבְּנֵי ז"ל וּבְסַפְרֵי קְבֵלָה, וְאִז יִרְגִישׁ טַעַם חֲדָשׁ בְּחַיּוֹ.

אֲחִי הַיְקָר! אֲקַנְהָ שְׁתוֹצִיא לְעֲצָמְךָ רְמִזִּים וְהַתְּחַזְּקוֹת מִדְּבוּרֵינוּ אֱלוֹ, כִּי הֵייתִי יָכוֹל לְכַתֵּב לְךָ עוֹד עֲמוּדִים רַבִּים, אִף אֲנִי עֵינִי, וְאִין לִי יָשׁוּב הַדַּעַת, וּמְחַמַּת שְׁאֲנִי יוֹדַע שְׁאֵתָה מְשַׁתְּוֵקֵק כָּל-כְּפֶךָ לְעַבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְרוֹצֶה גַם לְלַמֵּד חֲכָמַת הַקְּבֵלָה, לְזֹאת הָעֲרַתִּי לְךָ קֶצֶת. וְהַעֲקֹר רְאֵה לְהִיּוֹת יְהוּדֵי פְּשׁוּט, וְאִז תִּצְלִיחַ, כִּי עַקֵּר הַהַצְּלָחָה הוּא כְּפִי הַפְּשִׁיטוֹת, וּכְמוֹ שְׁאָמַר מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל: צְרִיכִים לְהַתְּיַגַּע הַרְּבֵה בִימֵי נְעוּרָיו, כְּדֵי שְׁיִהְיֶה אַחֲרֶ-כֶּךָ יְהוּדֵי פְּשׁוּט, אֲפְרָאֶסְטֶעַר עֲרַלִּיכְעַר יוּדִי; אֲשֶׁרִי מִי שְׁמַקְיִים זֹאת. הָעֲקֹר רְאֵה לְהַעֲלִים, שְׁאֵתָה רוֹצֶה לְלַמֵּד קְבֵלָה, כִּי הַלְמוּד הַזֶּה צְרִיף לְהִיּוֹת בְּצַנִּיעוּת וּבְהַסְתָּר, וְאֶסוּר לְפָרְסֵם שְׁלוּמִד לְמוּדִים אֱלוֹ, כִּי כְבוֹד אֱלֻקִּים הַסְתָּר דְּבַר (מְשַׁלִּי כה, ב), וְכֹל אֱלוֹ שְׁלוּמִדִּים בְּפִרְהֶסְיָה, הַכֹּל הַכֹּל וְרַעוּת רִיחַ, וְלִךְ נָא וְעֵינ מָה שְׁפַתְּב רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, בְּהַנְּהַגוֹתָיו: לְפַעְמִים תִּלְמַד בְּכַתְּבִים בְּאִימָה וְיִרְאָה, בְּרַתְּת וְזִיע, וְרַק בְּאֶפֶן בְּזֶה

ג) יְהוּדֵי כְּשֶׁר וּפְשׁוּט.

מְצַלִּיחִים, וְאִם תִּתְמַיד הַרְבֵּה בְּסִפְרֵי הַרְמ"ק, הֵינּוּ בְּ"פִרְדֵּס רְמוֹנִים" וּבְ"אַלִּימָה רַבְתִּי", אֲזִי תוּכַל לְהַפְנֹס אַחֲרֶ-כֶּף בְּ"עֵץ חַיִּים" וּבְ"פְרִי עֵץ חַיִּים", אֲשֶׁר הֵם נְחֻמָּדִים לְמֵרָאָה וְתֵאוּה לְעֵינַיִם, כִּי הֵם הַמְשַׁכֵּת הָעוֹלָמוֹת עַד מְקוֹם שְׁנִמְצָא, הֵינּוּ כִּי הַרְמ"ק מְדַבֵּר רַק מֵהַשָּׂרֵשׁ וּמֵעוֹלָם הִתְהוּ, וְאִיךָ שֵׁשׁ מְצִיאוֹת כְּזוֹ שֶׁל סְפִירוֹת וְעוֹלָמוֹת וְכוּ', וְכָל מִינֵי הַקְּדָמוֹת הַנִּצְרָכוֹת לְמַתְחִילִים, אֲבָל הָאֲרִיז"ל כִּבְר מְדַבֵּר מֵעוֹלָם הַתְּקוּן הַמְשַׁכֵּת הָעוֹלָמוֹת, בְּסוּד יְחוּדִים עֲלִיוֹנִים עַד הָאָדָם, וַיֵּשׁ בְּזֶה הַרְבֵּה הַקְּדָמוֹת, אֲבָל אִם יֵשׁ חֶשֶׁק — מְצַלִּיחִים, כִּי אֵין לָךְ לְמוֹד שֶׁלֹּא יְכוּלִים לְהִתְלַמֵּד — אִם רַק רוּצִים, כִּי הַרְצוֹן שׁוֹבֵר מִנְעוּלִים סְגוּרִים.

גַּם מִזֶּה אֵל תִּנַּח יָדְךָ, לְלַמֵּד הַרְבֵּה "עֵין יַעֲקֹב" וְהַמְדַרְשִׁים כֻּלָּם, וּבְזֶה תִצְלִיחַ, כִּי הַרוּצָה לְהַכִּיר אֶת מִי שְׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם, יִתְמַיד בְּאֲגָדָה (עֵין סִפְרֵי עַקֵּב פְּרָשָׁה מַט, יֵא, כַב). וְשִׁמְעֵתִי שֶׁבְ"עֵין יַעֲקֹב" שֶׁהֵם אֲגָדוֹת חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, שֶׁם גְּנוּזָה קִבְלָה מְעֻשִׂית, וְעַל-כֵּן מְצִינוּ שְׂרַבְנוּ ז"ל הַתְּמִיד הַרְבֵּה בְּלְמוּד "עֵין יַעֲקֹב", וְכֵן מוֹהַרְנ"ת ז"ל וְהַרְבֵּה מְטַשְׁהֵרִין ז"ל, וְכֵן הַרְבֵּה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כִּי "עֵין יַעֲקֹב" מִמְשִׁיף אָמוּנָה, וַיֵּשׁ עֲלָיו פְּרוּשִׁים מֵהַמְהַרְש"א בְּחֻדוּשֵׁי אֲגָדוֹת וּמֵהַחִיד"א וּמֵה"בֵּן אִישׁ חַי", וְטוֹב לְעֵין בְּכָל הַפְּרוּשִׁים.

דְּבַרְנוּ לְפָנַי שְׁבוּעִים, שְׁאִם גִּדַע מָה יֵשׁ לְפָנֵינוּ, אֲזִי אֶף פַּעַם לֹא נִשְׁכַּר, כִּי עַקֵּר הַנְּפִילָה וְהַשְׁבִּירָה שֶׁל הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא, מִפְּנֵי שְׂאִין לוֹ יֵשׁוּב הַדַּעַת (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן; חֶלֶק ב', סִימָן י), וְעַל-יְדֵי-זֶה מֵאֲבֵד טוֹבוֹת גְּדוּלוֹת, כִּי כָּל אֵלּוּ שְׁבָלוּ אֶת זְמַנָּם בְּהֶבֶל — אֲבָדוּ, מִדֵּי יוֹם — הַצְּלִיחוּ, וְכָל אֵלּוּ שְׁבָלוּ אֶת זְמַנָּם בְּהֶבֶל — אֲבָדוּ, וְזָכַר דְּבַר זֶה, כִּי תִצְטַרֵּף אוֹתוֹ בְּיָמִים הַבָּאִים, כִּי עַכְשָׁו אַתָּה אֲבָרֵךְ צָעִיר שְׁנָה רֵאשׁוֹנָה, אֲבָל כְּשִׁיְהִי לָךְ יְלָדִים וְכוּ', וְיִתְחִילוּ הַבְּלָבוּלִים וְהַמְנִיעוֹת בְּעֵינַיִ פְּרִנְסָה וְעַסְקֵי הָעוֹלָם, אֲזִי יְהִי לָךְ נְסִיווֹת קָשִׁים וּמְרִים, עַל-כֵּן קִבַּל עַל עֲצָמָךְ לְהַשְׁאֵר תְּמִיד דְּבוּק אֲצֵל רַבְנוּ ז"ל וְתִצִּית אוֹתוֹ, וְאֲזִי תִצְלִיחַ דְּרַכְךָ. וְאֲזִי הַתְּקַרֵּב אֵלֵינוּ בֶּן הַרְבֵּה, וְהוּא

מִיָּחַס גְּדוּל, וְהֶאֱרַכְנוּ מְאֹד מְאֹד בְּדַבּוּרִים, וְחָבַל שְׁלֵא נִקְלַט בְּטִיפָה, וְחָבַל שְׁלֵא גִרְשָׁם, כִּי הֵיטָה שִׁיחָה מְאֹד מְאֹד אֶרְכָּה בְּעֵנִין הַתְּכַלִּית הַנְּצַחִית, וְסִפּוּרִים מְעֻנְיָנִים מְאֹד מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שְׁשִׁמְעֵתִי הֶרְבֵּה מֵר' לֹוִי יִצְחָק (גֵּרוֹ יֵאִיר) [ז"ל], וּמֵר' אֶלְיָהוּ חַיִּים (גֵּרוֹ יֵאִיר) [ז"ל], שֶׁהֵם זְכוּ לְשִׁמְשׁ אֶת ר' אַבְרָהָם בֶּר' נַחֲמָן ז"ל, שֶׁהָיָה בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי נַחֲמָן טוֹלְטְשִׁינְעֵר ז"ל, תְּלַמִּידוֹ שֶׁל מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, וְכֵן שִׁמְעֵתִי הֶרְבֵּה סִפּוּרִים מֵרַבִּי שְׁמוּאֵל הוֹרְבִיץ ז"ל, שֶׁהוּא שָׁמַע מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּאוֹמֵן, כִּי כְּשֶׁהֵיטָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁנַת תַּשְׁכ"ו, הֵיטָה מְאֹד כְּרוֹף אַחֲרָיו, וְהוּא קִרְבָּנִי מְאֹד, וְכֵן כָּתַב לִי הֶרְבֵּה מִכְּתָבִים, וְהָיָה לוֹ סִפּוּרִים מְעֻנְיָנִים מְאֹד מְאֹד, וּמִי יִתֵּן שְׁיָבוֹא הַיּוֹם וְאֶזְכֶּה לְהַדְפִּיסָם, כִּי חָבַל שְׁאוּצְרוֹת כְּאֵלוֹ יֵלְכוּ לְאַבּוּד. וְרַבְּנוֹ ז"ל כָּבַר אָמַר פֶּעַם, שְׁמִכָּל אֶחָד מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ יִהְיֶה מֵה לְסַפֵּר, כִּי כָּל אֶחָד מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הוּא בְּעֵצְמוֹ יִהְיֶה סִפּוּר, וּבְאַמַּת אַחֲרֵי כָּל-כֶּף הֶרְבֵּה שָׁנִים, שְׁזָכִיתִי לְהַתְּרוּדֵעַ מֵרַבְּנוֹ ז"ל, וְרֵאִיתִי כָּבַר כָּל-כֶּף הֶרְבֵּה אֲנָשִׁים שֶׁהָיוּ מְקֻרְבִים, וּלְבַסּוֹף נִתְרַחֲקוּ כָּל אֶחָד וְהַסִּפּוּר שֶׁלוֹ, אֲזִי אֲנִי מִבֵּין מֵה אָמַר רַבְּנוֹ ז"ל, אֲשֶׁר מִכָּל אֶחָד יִהְיֶה סִפּוּר, וְאֲשֶׁרִי מִי שֶׁנִּשְׁאָר אֶצֶּל רַבְּנוֹ ז"ל, כִּי הוּא אוֹר כְּזֶה שְׁמֵאֵד מְאֹד קָשָׁה לְהִשְׁאָר אֶצְלוֹ, כִּי עַל-יָדֵי הַתְּבוּדוֹת מְעוֹרְרִין אֶת כָּל הַקְּלָפוֹת שֶׁבְּרֵא הָאָדָם עַל-יָדֵי עוֹנוֹתָיו, וְכָל עֵקֶר דַּעַת רַבְּנוֹ ז"ל הוּא תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה וְשִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ [חֲסֵד הַהַמְשָׁךְ, וְחָבַל עַל דְּאֶבְדִּין].

תּוֹכַח.

בְּעֵזֶרַת הַשֵּׁם יִתְפַּרֵּךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסִדֵּר אַחֲרֵי-קְדוּשִׁים ה'תשל"ב.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכָל טוֹב סֵלָה אֶל מַעֲלַת הַבְּחוּר הַיְקָר לִי מְאֹד, הַחֲפִץ וּמִשְׁתַּוָּקֵק לְהִתְקַרֵּב אֶל דְּרֹף הָאָמַת שֶׁקִּבְּלָנוּ מֵהַנַּחֵל הַנוֹבַע מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנִצְחָת.

מֵאֵד הִזָּה בְּרָצוֹנִי לְהִתְנַעַד עִמָּךְ יַחַד, וּלְדַבֵּר וּלְשִׁיחַ מִהַעֲצוֹת
הַנּוֹרְאוֹת שֶׁקָּבְלָנוּ מִרַבְּנוּ ז"ל, הַמְּחִיזוֹת וּמְחַזְקוֹת הַרְבֵּה, כִּי רַבְּנוּ ז"ל
גָּלָה וְהוֹדִיר אוֹתָנוּ מְאֹד מְאֹד עַל אֲהַבַת חֲבֵרִים, וּבִפְרֹט אֶתָּה, נִצְרָף
לָךְ בְּיוֹתֵר חֵבֵר טוֹב כִּידוּעַ לָךְ, עַל־כֵּן תִּרְאֶה לַעֲשׂוֹת לְעִצְמָךְ אִיזוֹ
דֶּרֶךְ לְהִתְנַעַד עִמִּי, וּבְיַחַד נִתְחַזֵּק, כִּי אֲהַבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךָ, וּמֵאֵז
שֶׁבָּאתָ אֵלַי עַד הַיּוֹם הַזֶּה, אֵין שׁוּם יוֹם מִמֶּשׁ שֶׁלֹּא אֶחְשַׁב מִמָּךְ,
וְאֲנִי מִשְׁתַּוָּקֵק מְאֹד לְדַבֵּר עִמָּךְ.

וְרֵאָה גַם רֵאָה, שֶׁכָּל הַחֲבֵרִים הַיִּקְרִים הַשׁוֹקֵדִים עַל דְּלִתוֹת סִפְרֵי
רַבְּנוּ ז"ל גְּדוּלִים, וּמִצְּלִיחִים בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תּוֹרָה וּתְפִלָּה, וְאֵף
שֶׁגַם עָלִיהֶם עָבַר מִה שֶׁעָבַר עָלֶיךָ וְיוֹתֵר וְיוֹתֵר, מִה שֶׁאֵין הַפָּה יָכוֹל
לְדַבֵּר וְהַמִּחַ לְחַשֵּׁב וְכוּ', עַל־כֵּן אֵין נֹאֵה לָךְ לְהִתְרַשֵּׁל מֵאַחַר שִׁזְכִּיתָ
כָּבֹד לְהִתְנַעַד קִצַּת עִם אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ, חֲבֵרֶיךָ הַיִּקְרִים, וְכֵן אֶתָּה
לוֹמֵד קִצַּת בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְאֶתָּה רוֹאֶה שֶׁלְּצִאת מִמֶּה שֶׁצָּרִיכִים
לְצִאת אֵי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אִפֵּן שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי אִם עַל־יְדֵי עֲצוֹת רַבְּנוּ ז"ל,
וּבְלַעֲדֵי עֲצוּתוֹ הַקְּדוֹשׁוֹת וּדְרָכָיו הַיִּקְרֹת נוֹפְלִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּשִׂאוֹל
תַּחֲתִיּוֹת, וּמְחַלְבָּשִׁים בְּיוֹתֵר עִם חֲשִׁכוֹת וְהִסְתָּרוֹת וְכוּ'; עַל־כֵּן עֲשֵׂה
מִה שֶׁתַּעֲשֶׂה לְשִׁבְרֵי כָּל מִינֵי מְגִיעוֹת, וּבִפְרֹט מְגִיעוֹת הַמַּח, וּבֵא
תְּבוֹא אֵלַי, וְיִהְיֶה הַכֹּל בְּסוֹד, כִּי, תִּהְלֶה לְאֵל, אֲנִי רוֹאֶה בְּךָ דְּבָרִים
גְּדוּלִים, וַיֵּשׁ לָךְ כָּלִים טוֹבִים, בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לְהִתְעַלּוֹת בְּקִדְשָׁה
וְעִבּוּדָה, אֲשֶׁר עוֹד לֹא רָאִיתִי אֶצֶל בַּחֲוָרִים אֲחֵרִים, וְעַל־כֵּן מְסַבֵּב
אוֹתָךְ הַבְּעַל־דְּבָרֵי כָּל־כָּף, וּמְכַשִּׁיל אוֹתָךְ בְּמַכְשׁוּלִים כְּאֵלוֹ וְכוּ', וְכֵן
תִּרְאֶה לְבוֹא בְּכָל לַיִל רְבִיעֵי לַבַּיִת מְדַרְשָׁנוּ, שֶׁאֲנִי לוֹמְדִים בְּצוֹתָא
"לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן הַקְּדוֹשׁ, וּמִמֶּשׁ חַיִּים יִתְנוּסְפוּ לָךְ וְיִתְחַדְּשׁוּ כְּנֶשֶׁר
נְעוּרֶיךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה, וּמִצְּפָה לְרֵאוֹתָךְ...

תרכה.

בעזרת השם יתברך, יום ששי – ערב-שבת-קדש לסדר אחרי-קדושים ה'תשל"ב.

אף טוב וחסד ירדפו אל כבוד אהובי היקר, הבחור המשתוקק
מאד לשוב אליו יתברך על-פי דרך האמת והתם שקבלנו מהנחל
נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר ויזרח.

מכתבך קבלתי אתמול, ושמחתי מאד לראות את תשוקת לבך
להתקרב אליו יתברך באמת לאמתה בלי שום פניות וכו'.

אשריך ואשרי חלקך, שזכית להתנדע מהאור הגנוז הזה, בשעה
שעדין סתום ונסתר מפל העולם, ויתגלה בקרוב על-ידי משיח
צדקנו. טוב להודות להשם יתברך על כל חסד החנם הזה.

והנה דע לך, אחי, שנסיונות רבים יעברו עליך בענין ההתקרבות
אל רבנו ז"ל. כי מובא בספרים הקדושים אשר העזן החמור הזה
של הוצאת זרע לבטלה, חמור יותר מפל העברות שבפעולם, כי הוא
הורג נפשות בניו, ועוקר מזלו, ורחמנא לצלן, לגמרי, וגורם אחיזת
הקלפות בכל העולמות, והאדם נברא לתקן את הכלים הנשברים
על-ידי המלכים דמיתו, פידוע בכתבי האריז"ל, והוא – לא די
שאינו מתקנם, כי אם עוד שובר יותר ויותר (עין לקוטי-הלכות, תפלין,
הלכה ב'), עד שיש בספרים הקדושים, שעל החטא החמור הזה אין
מועילה שום תשובה, ואינו זוכה כבר לראות באור השכינה, חס
ושלום, פידוע זאת מהזהר הקדוש.

אף השם יתברך "חשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח"
(שמואל-ב יד, יד), ויודע מראש מה שיהיה בסוף, על-כן עוד קדם
בריאת העולם הקדים וברא את התשובה, (עין בראשית רבה א, כ), ואשר
עליו נאמר (תהלים עב, יב-יז): "כי יציל אביון משוע ועני ואין עוזר

לו, יחוס על דל ואֲבִיוֹן וְנַפְשׁוֹת אֲבִיוֹנִים יוֹשִׁיעַ מִתּוֹךְ וּמִחֶמֶס יִגְאֵל נַפְשָׁם וַיִּקַּר דְּמֹתַי בְּעֵינָיו וְגו' "יְהִי שְׁמוֹ לְעוֹלָם לְפָנַי שְׁמֵי יְנִוּוֹן שְׁמוֹ" וְגו', אֲשֶׁר הוּא מִח' שֶׁל שְׁעַר נִוּוֹן, וְשֵׁם הוּא עֶקֶר הַחֲרוֹת לְצֵאת מִכָּל הַמְצָרִים, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת יג, יח): "וַחֲמָשִׁים עָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ [מִמְצָרוֹת] מְצָרִים", שֶׁהִיא טְמֵאת פָּגֶם הַבְּרִית כִּידוּעַ (עֵין שְׁעָרֵי אוֹרָה, שְׁעַר ח'), וְלִכְן בְּתַקְיָה עֲצֹם הַחֲשׂוֹף, הָאֶפְלָה וְהַתְּרַדְמָה, אֲשֶׁר נִתְפַשְׁטָה בְּעוֹלָם בְּדוֹרוֹת הָאֵלֹהִים, אֲשֶׁר הֵם סְמוּכִים וְקִרְוּבִים מְאֹד מְאֹד אֶל הָאוֹר הַגָּנוּז אֲשֶׁר יִתְגַּלֶּה עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, וּמֵאַחַר שֶׁ"בְּרִישָׁא חֲשׂוּכָא וְהֶדֶר נְהוּרָא" (שְׁפַת עוֹז), וְכְמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית א, ה): "וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד", וְדָרְשׁוּ חַז"ל: עֶרֶב — עֲרֻבוֹת וְחֲשֻׁכוֹת הַגְּלוּת וּמַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל רְשָׁעִים, בֹּקֶר — בְּקָרוֹ וְאוֹרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ וּמַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל צְדִיקִים, יוֹם אֶחָד — שְׁאֵז תִּתְגַּלֶּה אַחֲדוּתוֹ וְתִבְרָךְ לְכָל הָעוֹלָם, וַיִּדְעוּ כָּלֵם שֶׁהוּנִי"ה אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד.

ועל-כֵּן כָּל הַנְּשָׁמוֹת הַפְּגוּמוֹת מְדוּר הַמְּבוּל — שֶׁהוּא פָּגֶם הַבְּרִית, וְדוּר הַהֶפְלָגָה — שֶׁהוּא כְּפִירוּת, חֲזָרוּ וְנִתְגַּלְגְּלוּ בְּדוֹרוֹת אֵלֹהִים, וְאֵף שֶׁכָּבֵד נִתְעַלּוּ וְנִתְקַנְּנוּ אֶלְפֵי אֶלְפִים וְרַב רַבֵּי רַבּוֹת וְכוּ' עַל-יְדֵי יְחִידֵי הַדּוֹרוֹת שֶׁהָיוּ עַד עַכְשָׁיו, אֵף נִשְׁאָרוּ נְשָׁמוֹת קְדוּשׁוֹת כְּאֵלֹהִים, אֲשֶׁר נִפְלוּ בְּפָגְמִים עֲצוּמִים מְאֹד מְאֹד, אֲשֶׁר גַּם יְחִידֵי הַדּוֹרוֹת לֹא הָיָה בְּיָדָם לְתַקְנֵן מִטְּעָמִים בְּלִתי מוּבְנִים וּמְשֻׁגָּמִים לְשַׁכְּלָנוּ הַאֲנוּשִׁי, עַד שֶׁחִמַּל הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, וְהוֹרִיד אֶל זֶה הָעוֹלָם נְשִׁמַּת רַבְּנוּ ז"ל שְׁיוּצָאת מִשְׁלַשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכוּ', כִּי נְשִׁמַּתוֹ הִיא מֵהַי רִישָׁא דְּלֹא אֶתִידַע וְלִית מֵאֵן דְּקִימָא בֵּיהּ וְכוּ', וְנִמְסַר בְּיָדוֹ לְתַקְנֵן זֶה הַחֲטָא, וְלִקְבֹץ וְלִלְקַט כָּל הַנְּדַחִים וְהַנְּפֻזִים בְּאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאֶרֶץ, וְלִהְשִׁיבָם אֶל שְׂרָשָׁם, וּמְכַנִּיס בְּהֵם נִקְדַּת אוֹר מ"ה הַחֲדָשׁ, בְּהַתְּחַדְּשׁוֹת וּבְהַתְּגַלּוֹת נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד כְּזוֹ, עַד שֶׁנִּהְפְּכִים לְאִישׁ אַחַר לְגַמְרֵי, "וְאִמְרַת בְּיוֹם הַהוּא אוֹדֶךָ הַנּוֹי"ה כִּי אֲנִפְתָּ בִּי יֵשֵׁב אֶפְדָּ וַתִּנְחַ'מ'נִי", הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחַד, כִּי עֲזִי וְזַמְרַת יְהוָה וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה, וְשִׂאֲבָתָם מִים בְּשִׁשׁוֹן מִמְעֵינֵי הַיְשׁוּעָה, וְאִמְרַתָּם בְּיוֹם הַהוּא הוֹדוּ לָהּ קְרָאוּ בְּשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ כְּעַמִּים עַל־לוֹתֵינוּ,

הזכירו כי נשגב שמו, ומרו ה' כי גאות עשה מדעת זאת בכל הארץ צהלי ורני יושבת ציון כי גדול בקרבך קדוש ישראל" (ישעיה פרק יב), ועין שם היטב בדברי התרגום, ותדקדק בו בכל תבה ותבה, ותבין ותשכיל בו נפלאות רזי וסתרי תורה, כי אחרי אשר זכיתי להתודע מזה הצדיק, שהוא מבחר צדיקיא, ולקבל ממנו אולפן חדת היוצא מיחוד הפנימי וכו', אשר עוד לא נתגלה בעולם עד עכשו, כדאיות היו לי כל הירידות, הנפילות וההשלכות שעברו עלי, [ותימר בעדנא ההיא אודי קדמך ה' ארי על דחבית קדמך הנה רוגזך עלי, וכדו דחבית לאורייתא [דעתיקא סתימאה] יתוב רוגזך מני, ויתרחם עלי הא על מימר אלהא פורקני אנא רחיץ ולא אזדענא [משום בר נש]... ארי רבא [קדישא] אמר לאשראה שכניתי [יתברך] בגוף ובכל ארעא ויקרב פורקנא לכל עמא קדישא ולכל עלמין].

והנה מבאר בספורי-מעשיות (מעשה ז' מהזכוב והעכביש), אשר קדם שנתנה רשות למעלה בעולמות העליונים מקדשא בריך הוא ופמליה דייליה, שתתד הנשמה הזו אל זה העולם, הנה קטרוג גדול מהסמ"ך-מ"ם וחילותיו, שצעק שאם זה יבוא בעולם, מה לי לעשות עוד, ועל מה שוא בראתני וכו', והשיבו לו: הנשמה הזאת מכרחה לירד לעולם בודאי, פי (יחזקאל ז, ה): "קץ בא בא בא קץ הקיץ אליך הנה באה", ואתה חשב לך עצה, ויצא ובא ואמר: יש לי כבר עצה, ויכולה הנשמה הזו לרדת וכו', והעצה שלו כבר נודעת בכל העולמות, כי הוא גדל התפשטות ההסתרה והמחלקת על נשמה זו, וידברו עליו שקרים וכזבים כאלו, אשר לא יאמן כי יספר, ויתפשטו עליו כל מיני מניעות וקטרוגים, ויהיה בהעלם ובהסתר גדול מהעולם, וכעין שאמרו חז"ל (סנהדרין צו): משיח

(א) למוד חדש.

(ב) ותאמר ביום ההוא אודה לפניך ה' על שחטאתי לפניך, הנה רוגזך עלי, ועכשו ששכתי לתורתך [תורה עתיקה וסתומה — (דברי רבנו ז"ל)], ישוב רוגזך ממני ויתרחם עלי, כי על דברי אלקי הגואל אותי אני בוטח, ואיני מפחד [מאף אדם], כי הגדול [הקדוש] אמר להשרות את שכניתו בתוכנו ובכל הארץ, ויקרב גאלתנו לכל העם הקדוש ולכל העולמים [דברי התרגום שם עם מעט הוספות].

כא בהסח הדעת, פי כְּבַר יְהִיָּה בְּעוֹלָם, אִךְ יְהִיָּה בְּהַסְתָּרָה, וְכַל דְּבַר שֶׁרַק נֹוגַע לְנִשְׁמָה זו, יְבוֹא בְּכַבְדוֹת גְּדוֹלָה עַד מְאֹד וּבְמִנִּיעוֹת עֲצוּמוֹת, שְׁאִין לְשַׁעַר מִבֵּית וּמִבְחוּץ, וַיִּתְּלַבֵּשׁ בְּכֶמֶה מִיַּי לְבוּשִׁים וְכוּ', וְלֹא תִהְיֶה אֶפְשָׁרוֹת לְהִתְקַרֵּב אֶל זֹאת הַנִּשְׁמָה, כִּי אִם עַל-יַדֵּי מְסִירוֹת נֶפֶשׁ דִּיקָא (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קנב), כִּי כָּל כַּחוֹ שֶׁל הַסֵּמ"ךְ-מ"ם וְחִילוֹתָיו לְעַבֵּב וּלְמַנֵּעַ אֶת אֱלוֹ הַנִּפְשׁוֹת לְהִתְקַרֵּב וּלְהִתְאַחֵז אֶצֶל זֶה הַצַּדִּיק, הוּא מְסַבֵּת הַנִּפְשׁוֹת בְּעֶצְמָן עַל-יַדֵּי פְגָם הַבְּרִית — הוֹצָאת זֶרַע לְבִטּוּלָה שְׁחָטָאוּ, רַחֲמָנָא לְצַלָן, שְׁעַל-יַדֵּי-זֶה נִתְּנוּ כַּח לְסֵמ"ךְ-מ"ם וְחִילוֹתָיו, עַל-בֵּן כָּל מִיַּי מְנִיעוֹת וְעֹכוּבִים, הֵם בְּעֶצְמָם גָּרְמוּ לָזֶה, כִּי עַדִּין הֵן מְלַבְּשׁוֹת בְּלְבוּשִׁים צוֹאִים, שְׁמֵשׁם בְּאוֹת הַמְנִיעוֹת וְהַחֲשֵׁף וְהַעֲקוּמוּמִיּוֹת שְׁבֻלָב, וְכָל הַסְּפָקוֹת, הַבְּלוּבֹלִים וְהַקְּשׁוּיּוֹת הַעֲצוּמוֹת (עֵינִי שָׁם, סִימָן יד), בְּאַשֶׁר "גְּדוֹל זֶה אָמַר עַל הַצַּדִּיק כֶּף" וְכוּ', "וְגְדוֹל זֶה אָמַר עַל אֲנָשׁוֹי כֶּף" וְכוּ', עַד שְׂרָבִים קָמִים עַל כָּל אֶחָד הַרוֹצֵה לְהַפְגִּים אֶל הַקְּדוּשָׁה, וְאִי אֶפְשָׁר לְשַׁבֵּר אֶת כָּל הַמְנִיעוֹת הַמְתַּפְשָׁטוֹת עַל כָּל הַרוֹצֵה לְהַפְגִּים וּלְקַבֵּל וְלִינֵק מִהָאוֹר הַגְּנוּז הַזֶּה, כִּי אִם עַל-יַדֵּי מְסִירוֹת נֶפֶשׁ דִּיקָא (עֵינִי לְקוּטִי-הַלְכוֹת, הַכָּשֶׁר בָּלִים, הַלְכָה ד), כִּי אִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל מִנִּשְׁמָה זו, שֶׁהִיא הַ"פְּלֵא יוֹעֵץ" (יִשְׁעִיָה ט, ה), שְׁעֲצוּתָיו נִפְלְאוֹת וְנוֹרְאוֹת וְעִמְקוֹת מְאֹד מְאֹד מִבְּחִינַת הָאֱלֹף אוֹרוֹת וְכוּ', כִּי אִם עַל-יַדֵּי בְזוּיוֹנוֹת וְשִׁפְכוֹת דְּמִים רַבִּים, שְׁצָרִיף לְהִתְבַּזּוֹת וּלְהִתְפַּיֵּשׁ הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד קָדָם שְׂזוּכִים לְקַבֵּל וְלִינֵק מִהָאוֹר תּוֹרְתוֹ הַקְּדוּשָׁה (עֵינִי שָׁם, שְׁבֵת, הַלְכָה ז), כִּי אִי אֶפְשָׁר לִינֵק וּלְהִתְקַרֵּב לְצַדִּיק הָאֱמֶת, כִּי אִם עַל-יַדֵּי מְסִירוֹת נֶפֶשׁ מֶמֶשׁ, בְּאַשֶׁר רוֹאִים בְּחוּשׁ גְּדָל הַמְנִיעוֹת וְהִיסוּרִים שְׁצָרִיכִין לְעַבֵּר עַל כָּל מִי שְׂרוּצֵה לְהִתְקַרֵּב אֶל נִקְדַּת הָאֱמֶת, שְׁצָרִיף לְסַבֵּל יְסוּרִים עַד דְּכְרוּכָה שֶׁל נֶפֶשׁ, וְעַל זֶה נֶאֱמַר (תְּהִלִּים מו, כג): "כִּי עָלֶיךָ הוֹרַגְנוּ כָּל הַיּוֹם נַחֲשָׁבְנוּ כְּצֹאֵן טְבַחָה", וְכֵן הוּא בְּמֵאֲמָרָם ז"ל (זֶהר הַקְּדוּשׁ תְּרוּמָה קנח): אֵין הַתּוֹרָה מִתְקַיֶּמֶת אֶלָּא בְּמִי שְׁפִמִּית עֲצָמוֹ עָלֶיהָ, דְּהִינּוּ שְׁמֵשְׁבֵר כָּל הַמְנִיעוֹת, וְסוּבֵל כָּל הַיְסוּרִים, וּמוֹסֵר נֶפֶשׁ מֶמֶשׁ בְּשִׁבִיל לְהִתְקַרֵּב לְצַדִּיק הָאֱמֶת, לְתוֹרְתוֹ וּלְאַנְשׁוֹ, וְאִז הוּא בְּטוּחַ מִמְכָּשׁוֹל (עֵינִי לְקוּטִי-הַלְכוֹת, בְּשׁוֹר בְּחֻלָּב, הַלְכָה ה), וְהַקְּדַמְתִּי

לך את כל זה באפן שתראה ותבין ותשפיל את אשר לפניך וכו', כי זהו בעצמו הנסיון שלך, ש"מסטרך חדא" זכית להתנדע מזה האור הגנוז, אשר יכול לתקן אותך בתקון נפלא ונורא כזה, עד שתזכה להתגלות אור מ"ה החדש, שהוא התגלות אור הגנוז מששת ימי בראשית וכו', אף "מסטרך אחרא" תשמע כל מיני התנגדות על זה הצדיק, ויתפשטו עליך כל מיני מניעות, קשיות וספקות, ותשמע לאזניך מחלקת גדולה על זה הצדיק, תדע ותאמין ותשפיל שזה משמיעין אותך תוכחה על שפגמת בטפי מחד (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ה), ואשר על זה נאמר (משלי ב, יט): "כל באיה לא ישוּבון ולא ישיגו ארחות חיים", כי אם לא היית חוטא בזה, ולא היה מחד פגום, לא היו נשמעות לך מריבות על הצדיק, ואין המריבות, הדמיונות והפתויים כי אם בשבילך, לרחקך, חס ושלום, מהאור הגנוז הזה, ועל-כן כשתזכה להשפיל באמת ולכלי להטעות את עצמך, חס ושלום, ואף שתשמע כל מיני התנגדות, מחלקת ופתויים להתרחק מזה האור, וגם בעצמך תתעוררנה כמה מחשבות אולי טוב יותר לברח מזה הצדיק, חס ושלום, אזי תכף-ומיד תתישב ותסתפל ותרחם על עצמך היטב היטב "היכן אני בעולם, הלא רוצים לרחק אותי ממקור חיותי, מהנעם העליון, מהנחל הנובע מקור החכמה הקדומה, שהוא נהר המטהר מכל הפתמים שבעולם", וכזה בעצמו שתשבר את העקמומיות שבלבך, ולא תסתפל על שום מונע ומעכב, ואפלו ממניעות המח של עצמו, אז ברבות הזמן תזכה להכנס אל תוף שערי הקדשה, ותראה נפלאות רבות וכו' (עין לקוטי-הלכות, תפלין, הלכה ד).

והנה כל מיני קשיות וספקות, בלבולים, טרדות ועקמומיות שעוברים על האדם, עד שמסבכים ומעקמים את לבו לגמרי, כל זה נמשך מחטאיו הרבים, ובפרטיות מי שנכשל, רחמנא לצלן, בפגם הברית, שעליו נמשכים ביותר ספקות ומרירות עצומה, עצבות וחשכות גדולה וכו'. ואיך זוכים לצאת מכל זה, גלתה לנו הנשמה הזו, שהיא הצדיק האמת — על-ידי "תפלה והתבודדות",

שְׁהִיא הִיא הַמְשַׁכֶּת הָאוֹר הַגָּנוּז מִשְׁעַר נו"ן אֶל זֶה הָעוֹלָם, שְׁדִיקָא
עַל-יְדֵי-זֶה יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, עַל-יְדֵי מִשְׁ"ה שֶׁהוּא הַתְּגִלוֹת
הַדַּע"ת, וְנִפְתַּח פִּיהֶם וְנַעֲשֶׂה פִּה-ס"ח, כַּמּוּבָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל,
וְזָכוּ לְקָרִיעַת יַם הַחֲמָה, וְנִתְגַלְתָּה לָהֶם כָּל הַתּוֹרָה בְּהַר סִינַי וְכוּ'.
הֵינּוּ מְלַבֵּד הַתְּפִלוֹת שֶׁקָּבְעוּ אֲנָשִׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָה, שֶׁהֵן: שְׁחֵרִית,
מְנַחֵה, מְעָרִיב, לְהַתְּפַלֵּל בְּכָל יוֹם, צָרִיף הָאָדָם לִיחַד לַעֲצֹמוּ מְקוֹם
פְּנוּי, שְׂאִין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם, וְיִתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל
בֵּה, וְיִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ אֶת כָּל נִגְעֵי לְבָבוֹ וּמְכַאוּבָיו וְכָל מַה שֶׁעוֹבֵר
עָלָיו, וְאִיף שֶׁנִּלְכַּד בְּרִשְׁתָּה שֶׁקָּשָׂה לְצֵאת מִמֶּנָּה, וְיִרְבֶּה לְדַבֵּר עִמּוֹ
יִתְבַּרְךָ מַה שֶׁיַּעֲלֶה עַל לְבוֹ, לְבַקֵּשׁ, לְהַתְּחַנֵּן וְלְהַפְצִיר, שְׂיִרְחַם עָלָיו
וְיִוצִיאֵהוּ מִחַשְׁךְ וְהַצְלָמוֹת שֶׁנִּלְכַּד בָּהֶם, וְשְׂיִרְחַם עָלָיו שְׂיִזְכֶּה לְצֵאת
מִעַמֶּק הַשְּׂאוֹל שֶׁנִּפְלַל לָשֵׁם, וְיִצְעַק הַרְבֵּה אֵלָיו יִתְבַּרְךָ בְּכַמָּה מֵינֵי
צְעָקוֹת, תְּחַנּוּת וּבִקְשׁוֹת וּבְכָל מֵינֵי פִּיּוּסִים שְׂיִפְיִסוּ יִתְבַּרְךָ, וְיִתְנַדֵּה
לְפָנָיו כָּל מַה שֶׁעָבַר עַד עַכְשָׁיו בְּמַחְשָׁבָה, דְּבוּר וּמַעֲשֶׂה.

וְעַנֵּין הַשִּׁיחָה וְהַתְּפִלָּה הַזֹּאת צָרִיף לְהִיּוֹת בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת
גְּמוּרָה, בְּלִי שׁוּם שְׂכָל וְחֲכָמָה כָּלֵל, רַק כְּמוֹ תִּינוּק הַמְּדַבֵּר עִם אָבִיו
וְעָבַד עִם אָדוֹנָיו וְאִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְאִף שֶׁבְּתַחֲלָה תִּהְיֶה לוֹ כְּבִדּוּת
גְּדוּלָה לְקַיֵּם זֹאת, מִרְבוּי חֲטָאֵיו הַמְּסִתִּירִים אוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ
שֶׁפְּתוּב (יִשְׁעִיָּה נט, ב): "עוֹנֹנוּתֵיכֶם הִיוּ מְבַדְּלִים בֵּינְכֶם לְבֵין אֱלֹקֵיכֶם",
אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵל יִפַּל בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל, וְיִתְחַזַּק וְיִתְאַמֵּץ בְּעִזּוֹת וּבְעֵקֶשׁנוֹת
גְּדוּלָה דְקָדְשָׁה לְהַתְּנַהֵג בְּדַרְךְ זוֹ מֵדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, לְבָרַח לְמְקוֹם סֵתֵר,
וְלִשְׁפֹּף שִׁיחַ וּתְפִלָּה נְאֻה לְפָנָיו קוֹנוֹ. וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן,
חֶלֶק ב', סִימָן כה), כִּי הַנְּהַגָּה זוֹ הִיא גְּדוּלָה בְּמַעֲלָה מְאֹד מְאֹד, וְהִיא
דְרָךְ וְעֵצָה טוֹבָה מְאֹד מְאֹד לְהַתְּקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, כִּי זֹהִי עֵצָה
כָּלֵלִית הַפּוֹלְלֵת הַכֵּל, כִּי עַל כָּל מַה שֶׁיִּחְסַר לוֹ בְּעַבְדוּת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ
אוֹ אִם הוּא רְחוּק לְגַמְרֵי עֲדִין מִכָּל וְכָל בְּעַבְדוּתוֹ יִתְבַּרְךָ, עַל הַכֵּל
יִפְרֹשׁ שִׁיחָתוֹ וּיְבַקֵּשׁ מֵאֵתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאִפְלוּ אִם לְפַעְמִים נִסְתַּמִּים
דְּבָרָיו, וְאִינּוּ יְכוֹל לְפַתַּח פִּיו לְדַבֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, אֶף-עַל-פִּי-כֵן
זֶה בְּעֵצְמוֹ טוֹב מְאֹד, דִּהְיִנוּ הֶהְכֵּנָה שֶׁהוּא מְכִין אֶת עֲצָמוֹ וְעוֹמֵד

לפניו יתברך, וחפץ ומשתוקק לדבר, אף שאינו יכול, זה בעצמו טוב מאד, וגם יכול לעשות מזה בעצמו שיחה ותפלה: "ראה גם ראה, רבוננו של עולם, איך שכל-כף נתרחתתי ממך, עד שאיני יכול לפתח פי ולדבר עמך", ויבנס מזה בשיחה נאה לדבר ולשיח עמו יתברך על כל מה שעבר עליו עד עכשו, ושרוצה על כל פנים מעכשו להבנס אל תוך שערי הקדשה ולשוב אליו יתברך. ואמר רבנו ז"ל (שם, סימן ק): מקטן ועד גדול אי אפשר להיות איש כשר באמת ולצאת ממעשיו הרעים וממחשבותיו הרעות והמגנות, כי אם על-ידי תפלה והתבודדות ושיחה בינו לבין קונו, וכל הצדיקים האמתיים מאבות העולם, הנביאים, התנאים, האמוראים והגאונים, לא באו למדרגתם כי אם על-ידי תפלה והתבודדות, שהרבו לדבר עמו יתברך בעקשנות גדולה ובתקיפות חזקה.

וספר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן קנד), אשר העקר שעל ידו הגיע למדרגתו, היה על-ידי ענין "פראסטאק"^ג, שהיה מדבר הרבה ומשיח הרבה בינו לבין קונו, ואמר הרבה תהלים בתמימות ובפשטות גמורה, ואמר: אם הייתי יודע שהשם יתברך יעשה ממני מה שאני עתה, דהינו חדוש בזה, הייתי עושה ביום אחד מה שעשיתי בשנה כלה, דהינו שהיה מזדרז עוד יותר ויותר לקיים את כל זאת בתמימות ובפשטות גמורה, והיה שובר את כל המניעות שיש על זה. והזהיר על הנהגה קדושה זו מאד מאד, והיה רגיל לדבר עם אנשי שלומנו מזה בכל יום ויום, שירחמו על עצמם, ויפרשו פניהם אליו יתברך ברחמים ובתחנונים ובפיוסים לבקש ולהתחנן מלפניו יתברך, שיזכם ברחמיו המרבים להתקרב לעבודתו יתברך, וישתדלו להמציא טענות ובקשות חדשות על זה בכל פעם, ובנדאי סוף כל סוף ינצחו במלחמה, ויזכו למה שיזכו פלאי פלאות וכו', אף העקר הוא עקשנות גדולה מאד מאד, כי פשאדם נכנס בעבודת השם יתברך, ובפרטיות בשמתחיל לדבר עמו יתברך, אזי הדרך היא, שבתחלה מראין לו התרחקות (כמוכא בלקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן מח),

ונדמה לו שפּרַחֲיָקִין אוֹתוֹ מְלַמְעֵלָה וְאִין מְנִיחִין אוֹתוֹ כָּלֵל לְהַכְנִס לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּבְאֵמַת כָּל הַהִתְרַחֲקוֹת הַיָּא כְּלָה הַתְּקַרְבוֹת, וְצָרִיף הַתְּחִזְקוֹת גְּדוּלָּה וְעִצּוּמָה מְאֹד מְאֹד לְבָלִי לְפָל בְּדַעְתּוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, וּבִפְרֻט כְּשֵׁי־עֲבָרוּ עָלָיו עֵתִים וְזַמְנַיִם, וַיִּדְמָה בְּדַעְתּוֹ כִּי עֲדִין לֹא הִתְחִיל כָּלֵל, וְעֲדִין הוּא רְחוּק מְאֹד לְגַמְרִי, כִּי עֲדִין הוּא מְסַבֵּב עִם עֲבִיּוֹת וְגִשְׁמִיּוֹת וְהִרְהוּרִים רְעִים וּבְלִבּוּלִים גְּדוּלִים, וְכָל דְּבָר שְׂרוּצָה לְעִשׂוֹת בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בָּא לוֹ בְּכַבְדוֹת גְּדוּלָּה, אֶף-עַל-פִּי-כֵן, אֲהוּבִי, אֲחִי, חֹזֵק וְהִתְחַזֵּק, וְהֵיטֵב לְאִישׁ חֵיל, אֲתָה עֹשֶׂה אֵת שְׁלִיף מְדֵי יוֹם בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת, וְסוּף כָּל סוּף אִם תִּהְיֶה עֹקֶשֶׁן גְּדוּל בְּזָה, יָבֵא וְיִגִיעַ יוֹם יִשׁוּעָתְךָ וְכוּ'.

וְכָל זֶה הוּא הַנְּהִגָה כְּלָלִית שֶׁהִזְהִיר רַבְּנוּ ז"ל אֵת כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְהִתְנַהֵג בָּהּ מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ (בְּמוֹכָא בְּשִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן קפ"ה), (וּמוֹכָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל, שְׁעַל-יְדֵי תְּפִלָּה נַעֲשֶׂה הַיַּחֲדוּד בְּפְנִימִיּוֹת כָּל הָעוֹלָמוֹת).

וְהַנְּהִגָה שְׁנִיָּה שֶׁהִזְהִיר רַבְּנוּ ז"ל אֵת כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הִיא — לְמוֹד שְׁלַחַן עֲרוּף, שֵׁי־קִבֵּעַ לְעִצּוּמוֹ שְׁעוֹר בְּשְׁלַחַן עֲרוּף מִהִתְחַלַּת הָאֲרַח חַיִּים וְיִלְמַד כְּסֻדְרָן, וּכְשִׁיזְכָּה לְסִיִּם, יִתְחִיל בְּיוֹרָה דְּעָה, וְכֵן לְהִלָּן, עַד שִׁיזְכָּה לְסִיִּם כָּל אַרְבַּעַת חֻלְקֵי שְׁלַחַן עֲרוּף, וַיִּתְחִיל עוֹד פַּעַם (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן כ"ט), כִּי עַל לְמוֹד הַפּוֹסְקִים הַזְּהִיר מְאֹד מְאֹד יוֹתֵר מִכָּל הַלְמוּדִים, וְהוּא תְּקוּן גְּדוּל מְאֹד מְאֹד, כִּי עַל-יְדֵי הַחֻטָּאִים נִתְעַרְבִים טוֹב וְרַע, וְעַל-יְדֵי לְמוֹד פּוֹסֵק, מְבָרַר וּמְפָרִישׁ הַטוֹב מִהַרַע, וְאָמַר, שְׁכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי מְחִיב לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם וַיּוֹם פּוֹסְקִים חֹק וְלֹא יַעֲבֹר, וְאֶף אִם הוּא אָנוּס וְאִין לוֹ פְּנְאִי, יִלְמַד עַל-כָּל-פְּנִיִם אֵיזָה סְעִיף שְׁלַחַן עֲרוּף בְּאֵיזָה מְקוֹם שֶׁהוּא, אֶפְלוּ לֹא בְּמְקוֹמוֹ שֶׁהוּא עוֹמֵד עִתָּה בְּשְׁלַחַן עֲרוּף, כִּי צָרִיף לְלַמֵּד אֵיזָה דִּין בְּשְׁלַחַן עֲרוּף בְּכָל יוֹם וַיּוֹם מִימֵי חַיָּו.

והנה בפעם הראשונה בודאי קשה וכבד עליך ללמד ולסיים ארבעת חלקי שלחן ערוך עם הפרושים הגדולים: המגיני ארץ — "טורי זהב", "מגן אברהם", וכן בשאר חלקי שלחן ערוך, ואפלו עם הפרושים הקטנים: "באר היטב" ו"משנה ברורה" ו"שערי תשובה", גם-כן יהיה לך קשה בפעם הראשונה, על-כן עצתו, שילמד בפעם הראשונה רק מחבר ורמ"א מכל ארבעת חלקי השלחן ערוך, וילמד כסדרן דיקא, ואף שבין כף ישפח מה שלומד אל יסתפל על זה כלל, וכשיזכהו השם יתברך לסיים ארבעת חלקי שלחן ערוך, יתחיל עוד פעם עם ה"באר היטב" לבד, וכן ילמד כל ארבעת חלקי השלחן ערוך, עד שיזכה לסיים שוב, ויתחיל, אם ירצה השם, ללמד עם המגן אברהם וכו', לאט לאט ירגיל את עצמו להוסיף בכל פעם פוסקים אחרים, עד שיזכה לסיים הכל. ודע לך, שהדרך הזו היא בדוקה ומנסה, בעזרת השם יתברך, על-כן תראה לקיים את כל זה מדי יום ביומו. (ומובא בכתבי האריז"ל, שעל-ידי קיום המצוות המעשיות, שהוא קיום השלחן ערוך, נעשה היחוד מחיצוניות העולמות), ואשר כל זה הוא עסקו של רבנו ז"ל, על-ידי שתי ההנהגות הקדושות האלו, ליחד אצל כל אחד פנימיות וחיצוניות של כל העולמות, ותתעלה המלכות עד אין סוף.

והנה עצה טובה היעוצה לכל מקרב חדש, שיהיה בהצנע לכת ויסתיר את כל עניני ההתקרבות אל רבנו ז"ל בהעלם ובהסתתר באפן שלא יבלבלוהו, והוא עקר ויסוד גדול עד מאד, שיהיה גנוז מאד ואז יזכה להכנס לבטח אל תוף הקדשה, אם לא יטעה את עצמו, כי רבנו ז"ל גלה לנו, אשר אין שום יאוש בעולם כלל, והוא יכול להעלות ולתקן את כל העולם, ובפרטיות מי שמצית אותו, על-כן, אחי, יקירי, חזק ואמץ מאד מאד, והתחזקת והיית לאיש חיל, ותראה את אשר לפניך, למען השם לטובתך הגשמית והנצחית, ותראה לקיים את כל זאת, ואז טוב לך לנצח נצחים.

ערב אָשֶׁר תּרְכוּ בְּנַחֵל

וְהִנֵּה הָאֲרֻכָּתִי עַד כָּאֵן, אֶף עֲדִין לֹא הִתְחַלֵּתִי לְכַתֵּב לָךְ מָה שְׁצָרֶיךָ וּמָה שְׁיֵישׁ לְכַתֵּב, וּלְדַבֵּר מִגְדֹּל עֵצִים נוֹרְאוֹת וְנִשְׁגָּבוֹת זֶה הָעֲנָן, אֶף טְרֵדוֹתַי רַבּוּ כְּמוֹ רַבּוּ בְּעֶסֶק הַרְבִּים מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, עַל-כֵּן הִהְכַרַח לִי לְקַצֵּר, וְאִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, עוֹד חֲזוֹן לְמוֹעֵד, לְדַבֵּר יַחַד אֲרֻכּוֹת וּקְצָרוֹת, לְטוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית תִּשְׁתַּדֵּל לְהַתְּוֹדֵעַ עִמִּי.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

אֲבִקְשֶׁךָ תְּכַף-וּמִיד כְּשֶׁתִּקְבֹּל אֶת זֶה הַמִּכְתָּב, תוֹדִיעַ לִי שְׁקִבְּלָתוֹ, וְאִם עָשָׂה רָשָׁם טוֹב אֶצְלֶךָ, וְגַם אֵין אַתָּה צָרִיךְ לְדַאֵג שְׁיִתְגַּלֶּה לְאַחֵרִים, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי הַדְּבָרִים כְּמוֹסִים וְחַתּוּמִים אֶצְלִי בְּאֶלֶף עֲזָקָאִין.

הַנִּ"ל...

תּרְכוּ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר אֱמֶר ה'תשל"ב.

חַיִּים וְשְׁלוֹם יִרְדְּפוּ לְאַהֲבָבִי, אָחִי וְרַעִי, הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְכַבִּי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנַּחֵל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנִצְחָה.

אֶקְוֶה בְּעֶזְרַתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שְׁבוּדָאֵי חוֹרֶת אֶל מְקוֹמְךָ אֲשֶׁר הִיִּתְּ קְבוּעַ בּוֹ בְּתוֹרָה וּבְתַפְלָה, וְאַתָּה צָרִיךְ לַתֵּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי, תִּהְלֶה לְאֵל, בְּצַר הַרְחִיב לָךְ, וְנִשְׁאַרְתָּ עוֹד לְזִמְנֵי שְׁלָם לְעֶסֶק בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ — תּוֹרָה וְתַפְלָה, עַל-כֵּן לְמַעַן טוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית נוֹטָץ אוֹיֵס דִּי הִיִּלְיָגַע צִיִּיטָא בְּרַבּוּי תּוֹרָה, כְּאֲשֶׁר נִדְּבַר

(א) תִּנְצֵל אֶת הַזְּמַן הַקָּרוֹשׁ.

בִּינֵינוּ, שְׁתַּלְמַד בְּכָל יוֹם פְּרָשָׁה חֲמֵשׁ עִם רַש"י, וְתַתְמִיד מְאֹד מְאֹד מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּהַרְבֵּה פְּרָקֵי מִשְׁנֵיּוֹת כְּסֻדְרָן, אֲשֶׁר הָאֲמִירָה בָּהֶם בְּעֵלְמָא סְגֻלְתָּהּ עֲצוּמָה, וּמוֹעֵלֶת עַד מְאֹד לְנִשְׁמָה, וְהִיא תִקְוֶן נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד, וּמְכַנְסֵת בְּאֲדָם הַתְּמִדָּה רַבָּה עַד מְאֹד. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (סְנֵהֲדִרִין מֵה.): בְּמִי אֵתָּה מוֹצֵא מִלְחַמְתָּהּ שֶׁל תּוֹרָה? בְּמִי שֵׁישׁ בְּיָדוֹ חִבִּילוֹת שֶׁל מִשְׁנָה; וְאֵיתָּא בְּמִדְרָשׁ (וַיִּקְרָא רַבָּה ז, ג): אֵין הִגְלִיּוֹת מִתְּכַנְסוֹת אֶלָּא בְּזִכּוֹת מִשְׁנֵיּוֹת; וּבִזְהַר הַקְּדוּשׁ (בְּרֵאשִׁית מ.ב.) אֵיתָּא: מֵאֵן דְּקֹאֲרִי וְתַנִּי שִׁית סְדְרֵי מִשְׁנָה דָּא הוּא מֵאֵן דִּי־עַ לְסֻדְרָא וְלִקְשָׁרָא קְשׁוּרָא יְחֻדָּא דְמֹאֲרִיָּה בְּדִקָּא יָאוֹת אֵלִין אֵינוֹן דְּמִקְדָּשִׁין שְׁמָא קְדִישָׁא דְמֹאֲרִיָּהוֹן בְּכָל יוֹמָא תְּדִיר וְכוּי"ב וְאֵיתָּא בְּדִבְרֵי הַחֵיד"א, בְּסִפְר "מְדַבֵּר קְדָמוֹת" (מְעַרְכַת א', אוֹת נ"א) מוֹבָא בְּדִבְרֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל, כִּי אֲשֶׁר בֵּין יַעֲקֹב, עוֹמֵד בְּפֶתַח הַגֵּיהֶנוֹם, וְכָל מִי שְׁלָמַד הַרְבֵּה מִשְׁנֵיּוֹת הוּא מְצִילוֹ, וְזֶה (בְּרֵאשִׁית מ.ט, כ): "מֵאֲשֶׁר שְׁמֵנָה לְחֵמוֹ", שְׁמֵנִיָּה' אוֹתִיּוֹת מִשְׁנֵיָּה', עֵיִן שָׁם; וּבְסִפְר "קְהֵלוֹת יַעֲקֹב" אֵיתָּא: עַל-יָדֵי לְמוֹד מִשְׁנָה מוֹרִיד עַל נִשְׁמָתוֹ אוֹר עֲלִיוֹן מְאוֹר הַבֵּינָה, וְיִזְכֶּה לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה, וְיִתְעוֹרֵר מֵהַשְׁנָה הַעֲמָקָה שֶׁהִיָּה יֵשֵׁן, וּמְכַנֵּיעַ אֵת הַקְּלָפָה נוֹקְבָא דְסֻטְרָא אַחְרָא, וְזֶה אֲשֶׁר מִשְׁנֵיָּה' רֵאשִׁי תְּבוֹת: מוֹרִיד נִוֹן שִׁעְרֵי הַבֵּינָה, מְעוֹרֵר שְׁנֵית נִשְׁמָה הַקְּדוּשָׁה, מִשְׁפִּיל שְׁלֵמוֹת נוֹקְבָא הַטְּמֵאָה, עֵיִן שָׁם; וְיָדוּעַ כִּי רַבְּנוּ ז"ל צָוָה וְהִזְהִיר לְכַמֵּה מְאֲנֵשִׁי שְׁלוֹמְנוּ, לוֹמֵר בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת (עֵיִן שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן קֶפֶה), וְאִם זֹכִים לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת, אִזּוֹכִים לְסִיִּים בְּכָל חֹדֶשׁ כָּל שְׁשֵׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, וְעֵיִן בְּסֻדְרוֹ הָאֲרִיז"ל, לְרַב שְׁבֵתִי ז"ל: אִם אֶפְשָׁר שִׁישִׁילִים בְּכָל חֹדֶשׁ שְׁשֵׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, ח"י פְּרָקִים בְּכָל יוֹם כְּנִגְדַת ח"י עוֹלָמוֹת — אֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה, וַיֵּשׁ לָהֶם סְגֻלָּה גְּדוּלָּה לְהַרְגֵּ אֵת הַיֵּצֵר הָרַע וְלְהַכְנִיעוֹ, וְלְהַכְנִיס בּוֹ נִשְׁמָה קְדוּשָׁה, עֵיִן שָׁם; וְאָמְר רַבְּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן יט), שְׁאֶפְלוּ אוֹתָם הָאֲנָשִׁים הַרְחוֹקִים מְאֹד מִן הַקְּדוּשָׁה, שְׁנִלְכְּדוּ בְּמִצְוֵה רָעָה, עַד שְׁרָגִילִין בְּעֵבְרוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, רַחֲמֵנָא לְצֻלָּן, רַחֲמֵנָא לִישְׁזֻבָּן,

(ב) מִי שְׁקוּרָא וְשׁוֹנָה שְׁשֵׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, זֶה הוּא מִי שִׁינְדַע לְסֻדְרֵי וְלִקְשָׁר קְשָׁר יְחֻדֵי אֲדוּנוֹ כְּרֵאוּי, אֵלוֹ הֵם שְׁמִקְדָּשִׁים הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ שֶׁל רַבּוֹנָם בְּכָל יוֹם תְּדִיר.

רעד אָשר תרכו בנחל

אָף-על-פּי-כּן הכּח שֶׁל התּוֹרָה גְדוּל פֿל-פֿךּ, עַד שֶׁיִּכּוּל לְהוֹצִיא אוֹתָם מִן הָעֵבְרוֹת שְׂרָגִילִין בָּהֶם, חֵס וְשְׁלוֹם, וְאִם יַעֲשׂוּ לָהֶם חוֹק קְבוּעַ וְחַיּוּב חֲזָק לְלַמַּד בְּכָל יוֹם וְיוֹם פֿךּ וְכִךְ יִהְיֶה אִיךְ שִׁיְהִיָּה, בּוֹדָאֵי יִזְכּוּ לְצִאת מִמְצוּרְתָם הָרַעָה עַל-יַדֵּי הַתּוֹרָה, כִּי פִחַ הַתּוֹרָה גְדוּל מְאֹד מְאֹד.

וְשִׁמְעָתִי כִּכֵּר מִכִּפְמָה מְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אָשֶׁר סִפְרוּ, שְׂבִימֵי נְעוּרֵיהֶם עֵבֶר עֲלֵיהֶם מַה שֶׁעֵבֶר, וְקִבְעוּ לְעֶצְמָם חוֹק חֲזָק לְלַמַּד ח"י פֿרָקִים מְשֻׁנּוּת בְּכָל יוֹם, וְעַל-יַדֵּי-זֶה זָכוּ לְצִאת וְכוּ', וְיִדוּעַ מְאַמֵּר רַבֵּנוּ ז"ל (שיחות-הַר"ן, סימָן כג): אָשֶׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְאָכַל כֶּמֶה פֿרָקִים מְשֻׁנּוּת וְלִשְׁתּוֹת אַחֲרֵי-כֵן כֶּמֶה מִזְמוּרֵי תְהִלִּים, וְלִהְתְּלַבֵּשׁ בְּמִצְוֹת בְּכָל יוֹם.

גַּם תִּדַע וְתִזְכֹּר, שֶׁקְבַע רַבֵּנוּ ז"ל קְבִיעוֹת חֲזָקָה וְחֹק קְבוּעַ עַל כָּל אֶחָד מְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְלַמַּד בְּכָל יוֹם שְׁעוֹר בְּשִׁלְחַן עֲרוּף, וְאָמַר שֶׁהוּא תְקוּן נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד עַל כָּל הַחֲטָאִים, כִּי עַל-יַדֵּי לְמוּד פּוֹסֵק, זוֹכֶה לְבָרַר הַטּוֹב מִן הָרַע. עַל-כֵּן מַה טוֹב וּמַה נָּעִים לְלַמַּד בְּכָל יוֹם שִׁלְחַן עֲרוּף כְּסִדְרָן מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְאִם קָשָׁה וְכָבֵד עֲלֶיךָ לְעֵיִן בְּפּוֹסְקִים הַגְּדוּלִים, שֶׁהֵם: ה"מִגֵּן אֲבָרָהֶם" וְה"טוּרֵי זֶהָב", תִּלְמַד עַל-כָּל-פָּנִים עִם "בְּאֵר הַיֵּטֵב", וְתִלְמַד כְּסִדְרָן דִּיקָא, כַּאֲשֶׁר נִדְבַר בְּיַגְיָנוּ.

וְעַקֵּר הַכָּל — לִהְיוֹת בְּשִׁמְחָה וּבְכִפּוּנִים שׁוֹחֲקוֹת, כִּי עַל-יַדֵּי שִׁמְחָה זוֹכֶה הָאָדָם, שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ יִשְׁמַר אוֹתוֹ מִפְּגַם הַבְּרִית (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סימָן קסט). וּבְיוֹם רְבִיעֵי שֶׁעֵבֶר, שֶׁהִזְיָה יוֹם הָעֲשׂוּרִים לְעֹמֵר, אָמַרְתִּי לְאֶחָד מְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁנִּפְלַ בְּרַעֲיוֹנֵי בַעַת הַסְּפִירָה, הֲלֹא הַיּוֹם הוּא יְסוּד שֶׁבִּתְפָּאֲרָת, וְאִיתָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל, לְכוּן מִצּוֹרֵת הַמְּנוֹרָהִי, שֶׁהִיא לְמִנְצַח — תְּבָה "יִשְׁמַחוּ", וְלְכוּן מִשֵּׁם

ג) יש סגולה גדולה אז לומר את מזמור ס"ז שבתהלים, כשהוא כתוב בצורת מנורה בעלת שבעה קנים, ולכוון בכל יום במלה אחרת.

אֲשֶׁר תִּרְכּוּ בַּנְּחָל עֵרָה

מ"ב שֶׁהוּא אָנָּא בְּכַח — "שְׁמָרִם", הֵבֵן הֵיטֵב עַל־פִּי דְבָרֵי רַבְּנֵי וְ"ל הַנ"ל, כִּי כְּשֶׁתִּזְכֶּה לְשִׁמְחָה, אֲזִי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּעֵצְמוֹ יִשְׁמַר לָךְ אֶת הַבְּרִית, כִּי עַקֵּר פָּגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, הוּא עַל־יַדֵּי עֲצָבוֹת וּמְרָה שְׁחוּרָה, עַל־כֵּן צָרִיךְ לְשַׁמַּח אֶת עֵצְמוֹ, וְעַל־יַדֵּי זֶה יִזְכֶּה לְהִנָּצֵל מִפָּגַם הַבְּרִית, וְזֶה בִּיסוּד שְׁבִתְפָּאֶרֶת (יְסוּד דְּזַעִיר אֲנַפִּין), צָרִיךְ לְכוּן: "יִשְׁמְחוּ שְׁמָרִם" דִּיקָא, הֵינּוּ עַל־יַדֵּי יִשְׁמְחוּ — שְׁהִיא שְׁמְחָה, יִזְכֶּה לְשְׁמָרִם — שִׁישְׁמְרוּ לוֹ בְּרִיתוֹ, וְהֵבֵן. עוֹד יֵשׁ לְהוֹסִיף, כִּי הֲלֹא צָרִיךְ לְכוּן אַז גַּם "ש" שֶׁל תְּשַׁפְּטֵהּ, וְעַיִן בַּפְּנִים הַתּוֹרָה (בְּסִימָן קֶסֶט), וְלְהַמְתִּיק הַדִּין הִיא עַל־יַדֵּי שְׁהָאֲדָם דִּן אֶת עֵצְמוֹ עַל כָּל מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, וְיִשְׁפֹּט אֶת עֵצְמוֹ עַל כָּל דְּבַר פְּרִטִי, שְׁזֶה כָּל עֲנִיֵן הַהִתְבּוֹדְדוֹת, וְעַל־יַדֵּי זֶה יִמְתְּקוּ מִמֶּנּוּ כָּל הַדִּינִים, כִּי כָּבֵר דְּבַרְנוֹ, אֲשֶׁר לְצֵאת מִזֹּאת הַתְּאֻנָּה — אִי אֶפְשָׁר, כִּי אִם עַל־יַדֵּי רַבּוּי דְּבָרִים קְדוּשִׁים בְּתַפְּלָה וְהַתְּבּוֹדְדוֹת, לְהִיּוֹת רְגִיל מְאֹד מְאֹד בְּשִׂיחָה בֵּינּוּ לְבֵין קוֹנּוֹ, וְלִגְלוֹת לְפָנָיו אֶת כָּל מִצְּפוּנֵי לְבוֹ וְאֶת כָּל מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, וְדִיקָא עַל־יַדֵּי זֶה יִקְרַר אֶת חֲמִימוֹת הַתְּאֻוֹת מִמֶּנּוּ (עַיִן לְקוּיטֵי־מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן יט). וְעַתָּה מְקַשְּׁרֵת הֵיטֵב הַסְּפִירָה שֶׁל יוֹם כ' אֶל הַמְּאָמֵר בְּלְקוּיטֵי־מוֹהֲר"ן (חֶלֶק א', סִימָן קֶסֶט), עַיִן שֶׁם הֵיטֵב, וְתַבִּיֵן הַהֲמָשָׁף, אֲשֶׁר בְּסִפִּירַת יְסוּד שְׁבִתְפָּאֶרֶת הִיא "יִשְׁמְחוּ שְׁמָרִם" וְאוֹת "ש" שֶׁל תְּשַׁפְּטֵהּ וְכַנ"ל.

וּמַחֲמַת טְרוּדוֹתֵי הַרְבִּים עֲכָשׁוּ — אֶקְצֹר, וְתִרְאֶה לְכַתֵּב לִי.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

ד) הַסְּפִיקָה שֶׁל "אָנָּא בְּכַח גְּדִלַת יְמִינְךָ" וְגו' מְכִילָה מ"ב מְלִים, וְנִקְרָאת שֵׁם מ"ב, וּבִימֵי סִפִּירַת הָעֵמֶר נוֹהֲגִים לְכוּן בְּכָל יוֹם בְּתַכְּהָ אַחַת וּבְצִרוּף "בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד" וְכו', יֵשׁ מ"ט מְלִים כִּימֵי הָעֵמֶר.

ה) גַּם נוֹהֲגִים שְׁבַפְּסוּק ה' מִמְּזוֹר ס"ז הַנ"ל, שְׁמְכִיל מ"ט אוֹתִיּוֹת, לְכוּן בְּכָל יוֹם אוֹת אַחֲרָת.

תּוֹכֵחַ

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עֲרַב־שַׁבְּת־קֹדֶשׁ לְסֹדֵר אָמַר ה'תּש"ל"ב.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סָלָה אֶל מַעְלַת הָאֲבֹרֹת הַיָּקָר לִי מְאֹד,
הַחֲפִיץ וּמִשְׁתוֹקֵק לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּאַמֶּת וּבְתַמִּים, פְּאֲשֶׁר קִבְּלָנוּ
מִהַנַּחֵל הַנוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גִּירוּ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאֲרוֹךְ קִבְּלָתִי עוֹד בְּתַחֲלַת הַשָּׁבוּעַ, וְלֹא יָכַלְתִּי לְהַשִּׁיבָךָ
מִיָּד כְּרָצוֹנְךָ, כִּי הִיָּה הַהֲכָרַח לְכַתֵּב לְכַמָּה חֻבְרִים, אֲשֶׁר הִבְטַחְתִּי
לְכַתֵּב לָהֶם עוֹד לְפָנַי כַּמָּה שָׁבוּעוֹת, וְהִנֵּה מָה שֶׁבִקְשָׁתָּ לְכַתֵּב לָךְ
אֵילּוּ עֲנִינִים בְּבִרוּר הַתּוֹרָה: "אֵית לָן בִּירָא" בְּלִקוּטֵי־מוֹהַר"ן חֲלֵק
א', סִימָן ל"א.

דַּע לָךְ, כִּי לְכַתֵּב חֲדוּשִׁים וּבִרוּרִים, זֶה אֵין בְּיָדִי, כִּי מִי הוּא
שְׂיֵאמַר שְׂמִיבִין, וַיֵּשׁ לוֹ הַשְּׂגָה בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר הֵם תְּקוּנֵי
עוֹלָמוֹת וְכִלּוּלִים מְכַל הַנְּשֻׁמוֹת מִיּוֹם בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם עַד סוֹף
כָּל הַדּוֹרוֹת, וּמְכַל הַסּוּדוֹת וְסִתְרֵי הַתּוֹרָה וְכָל סֹדֵר הַשְּׁתַלְשּׁלוֹת כָּל
הָעוֹלָמוֹת מִרְאשִׁית הַמַּחְשָׁבָה הַקְּדוּמָה וְכוּ' וְכוּ' עַד אַחַר הַתְּחִיָּה
לְנִצָּח וְכוּ' וְכוּ', וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר, אֲשֶׁר עִם הַקְּדָמוֹת שֶׁבְּתוֹרָתוֹ, יְכוּלִים
לְעַבֵּר אֶת כָּל הַתַּנְיָף וְכוּ', וּמִי שֶׁחֲנָנוּ ה' בְּמַעַט דַּעַת, וַיֵּשׁ לוֹ אֵיזוֹ
מַעַט הַבְּנָה בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל, כְּשִׁיזְכֶּה לְהַתְעַמֵּק בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל,
יִרְאֶה וַיִּבִּין וַיַּעֲמֵד מִשְׁתוֹמֵם, אֵיךְ שֶׁבְּכַמָּה דְבוּרִים מְעַטִּים שֶׁל רַבְּנוּ
ז"ל, כְּלוּלִים כַּמָּה וְכַמָּה שְׁעָרִים בְּ"עֵץ חַיִּים", וְדָבָר זֶה לֹא יִבְיֵנוּ כִּי
אִם מִי שְׂרָגִיל בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל, וּמִסְתַּפֵּל וּמִבִּין בְּעֵין הַשֶּׁכֶל. וְלָךְ נָא
וּרְאֵה מָה שֶׁגָּלָה לָנוּ הַרְבֵּה הַקְּדוּשָׁה מִשְׁשֶׁהֲרִין ז"ל, אֲשֶׁר עִם הַתּוֹרָה
"אֲשֶׁרִי תְּמִימֵי דְרַף" בְּלִקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֲלֵק א', סִימָן א', עֶבֶר וְקִשְׁר
אֶת כָּל הַשְּׁלֶחָן עֲרוּף, אֲרַח חַיִּים, יוֹרֵה דַעַת וְאֶבֶן הָעֶזְרָה, בְּקִשְׁר נִפְלָא
וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד, וְהוּא הַסֵּפֶר "נִחַת הַשְּׁלֶחָן", וְהוּא בְּנוֹי עַל תּוֹרָה
אַחַת מִ"לִקוּטֵי־מוֹהַר"ן", וְכֵן שְׂאָר סִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, שֶׁגָּלָה אֵיךְ שֶׁכָּל

תּוֹרָה מְדַבֵּרַת מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא הַסֵּפֶר "זְמַרַת הָאָרֶץ", וְכֵן אֵיךְ
 שְׁכַל תּוֹרָה מְדַבֵּרַת מִקְדָּשֵׁת שְׁבֵת, שֶׁהוּא הַסֵּפֶר "יִקְרָא דְשִׁבְתָּא", וְכֵן
 אֵיךְ שְׁכַל תּוֹרָה מְדַבֵּרַת מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹם כְּפוּר, סְכוּת, שֶׁהוּא הַסֵּפֶר
 "יֵרַח הָאֵיתָנִים", וְהוּא בְּעֶצְמוֹ עִם רַחֲב דְעֵתוֹ וְהַשְׁגָּתוֹ וּבְקִיאוּתוֹ
 הָעֲצוּמָה, מַעִיד בְּעֶצְמוֹ, שְׁעֵדִין לֹא הִתְחִיל לְגַעַת בְּתוֹרָתוֹ שֶׁל רַבְּנּוּ
 ז"ל, וּמִכָּל שֵׁפֶן אֵיךְ יַעֲלֶה עַל דְּעַת שְׁכַל וְנִבְּזָה כְּמוֹנֵי, טֵיט וְאֲדָמָה,
 וְלֹא בְּלִשׁוֹן עֲנוּה, לְהַבִּין מַעַט בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל, אֲשֶׁר אִתָּה כּוֹתֵב עָלַי
 בְּתַאֲרִים כְּאֵלוֹ, אִךְ הַנוֹגֵעַ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּפִרְטֵי פִרְטֵיאוֹת, לְהוֹצִיא
 לְעֶצְמוֹ יַעֲזוֹת וּרְמִזִּים וּדְרָכִים יִשְׁרוֹת וְהִתְחַזְּקוֹת לְחִזְק עֶצְמוֹ מִכָּל מַה
 שְׁעוֹבֵר עָלָיו, עַל זֶה הִזְהִירָנוּ רַבְּנּוּ ז"ל מְאֹד מְאֹד, וְאֲדַרְבֵּה הַקְּפִיד
 מְאֹד מְאֹד עַל הָאוּמְרִים, שֶׁהַתּוֹרָה גְּבוּהָה לָהֶם וְאֵינָם מְבִינִים, וְאָמַר
 עֲלֵיהֶם דְּבָרִים חֲרִיפִים מְאֹד, שֶׁהֵם בְּכֻלָּם אֶפְיָקוֹרִס, רַחֲמָנָא לְצַלָּן,
 וְעַל קֶטֶב זֶה מְצֹוה וְחַיִּיב עָלֵינוּ לְחַדֵּשׁ בְּתוֹרָתוֹ (עֵין בְּלִקוּטֵי מוֹהַר"ן,
 חֵלֶק ב', סִימָן קה), וְרַק זֹו הֵיְתָה כְּוִנָּתוֹ, כְּדֵי שְׁנֻזְכָּה לְעֲשׂוֹת אִיזוֹ עֲבָדָה
 טוֹבָה בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם עַל-יְדֵי תּוֹרָתוֹ, וְנֻזְכָּה לְחַדֵּשׁ עֶצְמָנוּ עַל-יְדֵי
 תּוֹרָתוֹ, וְהַעֲקֹר נֻזְכָּה לְחַדֵּשׁ עֶצְמָנוּ בְּכָל יַעַת וּרְגַע בְּאַמוּנָה הַקְּדוּשָׁה
 עַל-יְדֵי תּוֹרָתוֹ, וְעַל קֶטֶב זֶה צְרִיכִים לְהֵיּוֹת כָּל חֲדוּשֵׁינוּ וְדַבּוּרֵינוּ,
 וְעַל דְּבַר זֶה יֵשׁ לָנוּ רִשׁוּת מִמֶּנּוּ ז"ל, וּמְצֹוה גְּדוּלָּה מְטֻלָּת עָלֵינוּ
 לְחִזְק עֶצְמָנוּ תְּמִיד עַל-פִּי דְבָרֵי הַנַּחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, הַמְּחַיִּים
 וּמְחַזְּקִים הַרְבֵּה, וְכָל הַמְּרַבֵּה לְסַפֵּר וּלְשִׁיחַ בָּהֶם, הֲרִי זֶה מְשַׁבַּח
 בְּחֻסְדִּים, כִּי הוּא לָנוּ זְכוּת גְּדוּלָּה וְהַמְּתַקֵּת הַדֵּינִים בְּכָל הָעוֹלָמוֹת,
 כְּשִׁזְזוּכִים לְדַבֵּר מֵתּוֹרָתוֹ שֶׁל רַבְּנּוּ ז"ל, אֲשֶׁר הִיא הַכְּנָה לְגַאֲלָתָנוּ,
 וְכָל מַה שְׁמַרְבִּים לְדַבֵּר בָּהֶם וּלְסַלֵּסל בָּהֶם, עַל-יְדֵי-זֶה מְמַשִּׁיכִים
 אוֹר שֶׁל הַמְּחַשְׁבָּה הַקְּדוּמָה, אֲשֶׁר שֵׁם אוֹרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ (עֵין בְּתַחֲלַת
 בְּרֵאשִׁית רַבָּה) לְזֶה הָעוֹלָם, וּמַעַט מִן הָאוֹר יִדְחָה הַרְבֵּה חֲשָׁף, עַד
 שְׁנֻזְכָּה שְׁיָקִים (יִשְׁעִיָּה ל, כ): "וְלֹא יִכְנַף עוֹד מוֹרִיךְ וְהָיוּ עֵינֵיךָ רְאוּת
 אֶת מוֹרִיךְ", וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹצִיא חֲמָה מִנְּרִתִיקָה (עֲבוּדָה זְרָה ג), וְיֵאִיר
 אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהַתְּגַלוֹת נִפְלְאוֹה.

רעה אֲשֶׁר תִּרְכַּח בְּנַחֲל

וְהִנֵּה מִבְּאֵר הַיֵּטֵב בְּלִקְוֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ל"א, אֲשֶׁר שְׁלֵמוֹת שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים הַגְּשָׁמִיִּים: דוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, וּשְׁלֵמוֹת כָּל הַגְּלַגְלִים, הַכּוֹכָבִים, הַמְזֻלוֹת, הַשָּׁמַשׁ וְהַיָּרֵחַ וְכוּ', וְכֵן לְמַעַלָּה יוֹתֵר — כָּל הַמְּלָאכִים, הַשְּׂוֹפִים, הָאֶפְנִים וְחֵיוֹת הַקֹּדֶשׁ וְכוּ', וְכֵן שְׁלֵמוֹת כָּל הָעוֹלָמוֹת לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה עַד אֵין סוּף וְאֵין תְּכֵלִית וּשְׁלֵמוֹת הַתּוֹרָה, תְּלוּיִים רַק בְּאַמוּנָה (חֶסֶד).

תִּרְכַּח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרֵב-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר אָמֵר ה'תשל"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה אֶל מַעַלְת הַבְּחוּר הַיָּקָר הַצְּמוּד בְּפָנִימִיּוֹת לְבָבִי, הַרוּצָה לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקֹּדֶשָׁה עַל-פִּי דֶרֶךְ הָאֱמֶת וְהֵתָם שְׁקִיפְלָנוּ מֵהַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נְרוּ יֵאִיר.

בְּשָׁבוּעַ שְׁעֵבֶר כְּתַבְתִּי לָךְ מִכְתָּב אָרוֹךְ, וְטָרַם שְׁקִיבְלָתִי תְּשׁוּבָה מִמֶּךָ, אֲמַרְתִּי עוֹד לְדַבֵּר עַל לְבָב דְּבָרֵי אֱמֶת הַנוֹבְעִים מֵהַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר הַחֲכָמָה הַקְּדוּמָה.

חֲמַדַּת לְבָבִי ! חִזַּק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד, הַעֲקֹר לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה וּבְפָנִים שׁוֹחֲקוֹת, כִּי עַקֵּר הַכַּח שֶׁל הַקְּלָפָה הַזֹּאת הַמְחַטֵּאת אֶת הָאָדָם, הוּא עֲצוּבוֹת וּמְרָה שְׁחוּרָה, כִּי הִיא נִקְרָאת עַל שֵׁם יְלָלָה, כִּידוּעַ, וְצָרִיף לְהַכְרִיחַ אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד מְאֹד לְבּוֹא לְשִׂמְחָה, לְשִׂמְחַ נִפְשׁוֹ בְּכָל מָה דְּאֶפְשָׁר, וּבְפָרֵט עַל-פִּי הַדֶּרֶךְ הַיָּשָׁר וְהַקָּל וְהַנְּעִים, שְׁגִלָּה רַבָּנוּ ז"ל (לְקוֹיֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רפב): לְחַפֵּשׁ וְלִמְצֹא בְּעֲצָמוֹ אֵילוּ נִקְדוּת טוֹבוֹת יִהְיֶה אֵיךְ שִׁיְהִיָּה, עַל-כָּל-פָּנִים יֵשׁ אֲצֵל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל נִקְדוּת טוֹבוֹת — צִיצִית, תְּפִלִּין, שַׁבַּת וְכוּ' וְכוּ', אֲשֶׁר מְקַיֵּם בְּכָל יוֹם, וְאֵף שֶׁהֵן מְעֻרְבוֹת עִם מַחְשְׁבוֹת זְרוֹת, עַל-כָּל-פָּנִים יִהְיֶה

איך ש'יהיה, יש בהן איזה טוב, ועל-ידי-זה יזכה להחיות את עצמו, כי אין לשער ולספר כלל את גדל הרחמנות שיש אצלו יתברך, המרחם על כל נפש ונפש בפרטי פרטיות, ובפרט על אותן הנפשות של אלו שנפלו בטיקלא, רחמנא לצלן, ונכשלו בפגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, אם הם מרחמים על עצמם, ומיחדים מקום מיחד שאין שם בני-אדם, ומתבודדים עמו יתברך, ומספרים לפניו יתברך את כל לבכם ואת כל מה שעובר עליהם בפרטי פרטיות, אין לשער ואין לספר מה שנעשה מתפלתם ושיחתם בעולמות העליונים, וזוכים להפגס אל היכל עליון ונורא מאד מאד, שמאירים שם שע"ה [שלש מאות שבעים וחמשה] נהורין, והוא מקום שאפלו צדיקים גמורים אינם יכולים להפגס שם, והוא מוכן רק בעבור אלו אשר נכשלו ונפלו בפגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, וכשמרחמים על עצמם, ובאים אליו יתברך בתפלה והתבודדות, אז הממנה על היכל זה, שהוא עזריא"ל, מקבץ ומלקט מפל שיחתם ותפלתם והדמעות ששופכים, ובונה מהכל חדרים ובתים בהיכל הנורא הזה, באפן שיהיו יכולים לקבל ולהתענג מאותם השע"ה נהורין.

ועל-כן, אחי היקר, ראה גם ראה מה טוב ומה נעים מחכה לך, אם תברח ברגע זה אל מקום מיחד שאין שם בני-אדם, ושם תשיח ותספר לפניו יתברך את כל לבך וכל מרירות נפשך, ותבקש ותתחנן אליו יתברך שימחל לך, אין לשער ולספר כלל מה שנעשה מזה למעלה, וזה עקר הבחירה, אשר אין רואים את זה, כי אם היה האדם רואה איך שהממנה עזריא"ל בונה ומקים מזה מה שבונה, לא היתה בחירה כלל, והיה עוסק בזה בכל פעם וכו'.

והנה זה לעמת זה יש מקום בשאול, שנקרא באר שחת, שהוא בשביל אלו אשר שחתו זרעם לבטלה, רחמנא לצלן, והממנה על זה המקום הוא הקלפה ילל"ה, וכל עסקה הוא פרישת רשתות לרגלי אלו הנפולים, ואלו הרשתות הן — עצבות ומרה שחורה ועקמומיות שבלב, ומכנסת בהם חלישות הדעת ויאוש, ואיך שכבר

אֲבָד מְנוּס מֵהֶם, וְהֵם כָּבֵד אֲבוּדִים לְנִצָּחַת, וּבָזָה שְׂפָנֵי־אָדָם אֵינָם
 נִזְהָרִים מֵאֱלוֹי הַרְשָׁתוֹת הַפְּרוֹסוֹת תַּחַת רַגְלֵיהֶם, וְשׂוּמְעִים בְּקוֹלָהּ,
 אֲזִי יוֹתֵר וְיוֹתֵר נוֹפְלִים בְּחֶטָּא הַחֲמוּר הַזֶּה, כִּי "עֲבָרָה גּוֹרֶרֶת עֲבָרָה"
 (אבות ד, ב), וּפְגָם אֶחָד מִמְּשִׁיף פְּגָם שְׁנִי, וְנוֹפְלִים בְּכָל פַּעַם בְּבִאָר
 שַׁחַת שֶׁהוּא הַמְּקוֹ"ם הַחֲשׂוּף בְּיוֹתֵר וְכוּ'.

לֹא שָׁחַמְל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְשָׁלַח לָנוּ אֶת רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר עָרַב
 לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא יִתְקַן אֶת הַחֶטָּא הַזֶּה — הֵיִינוּ נֹאכְדִים, רַחֲמָנָא
 לְצַלָּן, לְגַמְרִי, מִגְדֵּל הַתְּפִשְׁטוֹת הַחֲשָׁף שִׁישׁ עֲכָשׁוּ בְּעוֹלָם, וְאִיף
 שֶׁהַקְּלִפָּה הַזֹּאת מִחֲטָאֵת מְאֹד מְאֹד אֶת כָּל הָעוֹלָם, וּבִפְרָטִיּוֹת אֶת
 בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וְעַל־כֵּן הִזְהִיר רַבְּנוּ ז"ל כָּל־כָּף עַל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת
 וְשִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְצִיאַת מֵהַחֲשָׁף וְהַבּוֹר הַעֲמֵק
 הַזֶּה, כִּי אִם עַל־יְדֵי רַבּוּי שִׁיחוֹת, תְּפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת, שִׁיחָה רַגִּיל מְאֹד
 מְאֹד לְבָרַח אֱלֹוֵי יִתְבָּרַךְ, וְזֶה בְּחִינַת הַשְּׁעָ"ה הַתְּבוּדוֹת, שֶׁהִזְהִיר
 רַבְּנוּ ז"ל בְּכָל יוֹם "שְׁעָה" דִּיקָא, כְּנִגְדַּת הַשְּׁעָ"ה [שֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת שְׁבָעִים
 וְחַמְשָׁה] נְהוּרִין שִׁישׁ שֵׁם בְּהִיכָל הַזֶּה כְּנ"ל, וְאִם תִּהְיֶה רַגִּיל לְבָרַח
 בְּכָל יוֹם לְמִקּוֹם מִיָּחָד וְלִהְתַּפְּלֵל אֱלֹוֵי יִתְבָּרַךְ, אֲזִי סוּף כָּל סוּף
 תִּזְכֶּה לְצִיאַת מִירִידוֹתֶיךָ וּנְפִילוֹתֶיךָ, וְיִתְהַפְּכוּ כָּל הָעוֹנוֹת לְזִכִּיּוֹת וְכָל
 הִירִידוֹת לְעֲלִיּוֹת גְּדוּלוֹת וְכוּ', וְזֶה עֵקֶר הַמְּלַחֲמָה בֵּין הַיֵּצֵר הַרַע
 לְבֵין הַיֵּצֵר הַטּוֹב, כִּי הַיֵּצֵר הַרַע רוֹצֵה לְלַכֵּד אֶת הָאָדָם בְּבִאָר שַׁחַת
 עֲמֵק, עַל־כֵּן מַחְלִישׁ דַּעְתּוֹ בְּכָל פַּעַם כְּאֱלוֹ אֵין לוֹ כְּבָר תִּקְנָה, וְכֵאלוֹ
 הוּא כְּבָר לְעוֹלָם לֹא יֵצֵא מִשָּׁם, וּמֵה לֵךְ לְהַתְּפַלֵּל וּלְבַקֵּשׁ, הָרִי אֶתְּהָ
 רוּאָה שְׂכָבֵר עָבְרוּ יָמִים וְחֻדְשִׁים רַבִּים כָּל־כָּף וְכוּ', וְעַדִּין אֵין אֶתְּהָ
 רוּאָה שׁוּם שְׁנוּי לְטוֹבָה וְכוּ', וְכֵן מְכַנֵּס בְּדַעְתּוֹ, שֶׁעֲבוּדָה קְדוּשָׁה
 זוֹ אֵינָה בְּשִׁבְלֵךְ, כִּי אִם לְצַדִּיקִים גְּדוּלִים שְׁלֹא טַעְמוֹ טַעַם חֶטָּא
 וְכוּ', וְאִם הָאָדָם שׁוֹטֵה, וְאֵינוֹ נִזְהָר מֵעַרְמוּמִיּוֹת הַיֵּצֵר, אֲזִי נוֹפֵל בְּיָדוֹ,
 וְנוֹפֵל נְפִילָה אַחַר נְפִילָה וְכוּ' וְכוּ', מֵה שְׂאִין כֵּן הַיֵּצֵר הַטּוֹב מְעוֹרֵר
 אֶת הָאָדָם לְבָרַח אֱלֹוֵי יִתְבָּרַךְ, כִּי רַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו וּבְרִיּוֹתָיו,
 וּבִפְרָטִיּוֹת אֱלוֹ אֲשֶׁר לָבָם שְׁבוּר כְּחֶרֶס הַנֶּשֶׁבֶר, עֲלֵיהֶם רַחֲמָיו מְרַבִּים
 מְאֹד מְאֹד, וְתַפְלָתָם נִשְׁמַעַת וְנִתְקַבְּלַת קִדְּם כָּל הַצַּדִּיקִים הַגְּדוּלִים

אֲשֶׁר תּרַכַּח בְּנַחֲל רַפָּא

בְּמַעֲלָה, כְּמוֹבֵא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ (בְּלֶק קצה.) עַל הַפְּסוּק (תהלים קב, א):
 "תִּפְלָה לְעֵנִי כִּי יַעֲטֹף", שֶׁהוּא עֲבִיד עֲטוּפָא לְכָל צְלוֹתֵיךְ דְּעִלְמָא,
 שְׁעַל-יְדֵי תִפְלָתוֹ הוּא מַעֲלָה גַם תִּפְלָה לְמַשָּׁה וּתִפְלָה לְדוֹד, עֵינֵי שָׁם.

עַמֵּד וּרְאֵה, שְׁתִּפְלַת הַשִּׁפְלִי וְהַנְּבִיזָה עוֹלָה לְמַעֲלָה לְמַעֲלָה
 מִתִּפְלָתוֹ שֶׁל מַשָּׁה וְדוֹד, עֵינֵי שָׁם בְּאַרְיכוֹת. וְכִמוֹ שְׁפָתוֹב (שָׁם פְּסוּק
 יח): "פְּנֵה אֶל תִּפְלַת הָעִיר־עִיר", וְלֹא כִּזָּה אֶת תִּפְלָתְךָ", וְאָמְרוּ עַל זֶה
 חֲכָמֵינוּ ז"ל: אָמַר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּשֶׁאֲנִי רוֹאֶה בְּנֵי-אָדָם שֶׁאֵין
 בָּהֶם שׁוֹם שְׁבַח — תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים, רַק עוֹמְדִים וּמִתְפַּלְלִים — אֲנִי
 מְקַבְּלָם; וְעַל-כֵּן הַמַּשְׁפִּיל הַחֹפֶץ בְּאַמְתָּ, יוֹתֵר טוֹב לוֹ לְצִיַּת לִיָּצֵר
 הַטּוֹב בְּדָבָר נְעִים וְקַל כְּזֶה — שִׁיחָה וּתִפְלָה, וְאִף שֶׁלְבוֹ אֵינוֹ עִמוֹ,
 וְהוּא רְחוּק מְאֹד מִהַדְּבֹר, אִף-עַל-פִּי-כֵן כְּכָר הַזֶּהִיר אוֹתָנוּ רַבְּנוּ ז"ל
 עַל זֶה בְּיוֹתֵר יִהְיֶה אִיךָ שִׁיחָה, הֶעֱקַר שִׁיחָה לומר אֶת הַדְּבָרִים
 בְּאַמְתָּ, וּיִגְלֶה לוֹ בְּאַמְתָּ כֹּל מַה שֶׁחָטָא וּפָגַם בְּפָרְטֵי פְּרִטְיוֹת, וְעַל-יְדֵי
 דְּבָרֵי אַמְתָּ, יֵאִיר וְיִשְׁכַּן אֶצְלוֹ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ (עֵינֵי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א',
 סִימָן ט), וְאִזּוֹ יִזְכֶּה לְצִאֵת מִהַחֹשֶׁךְ שֶׁנִּלְכַּד בוֹ, וְיִזְכֶּה שִׁיאִירוּ עָלָיו
 הַשַּׁע"ה נְהוֹרֵינֵינוּ וְכו'.

וּבְעֵינֵי הַשַּׁע"ה הַתְּבוֹדָדוֹת שֶׁהַזֶּהִיר רַבְּנוּ ז"ל לְהַתְּבוֹדֵד בְּכָל יוֹם
 וְיוֹם, כְּדָאֵי לְהַזְכִּיר מֵאֲמַר אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ, יְדוּעַ אֲשֶׁר שְׁעוֹר מְלִיחָה
 הוּא שְׁעָ"ה, וּבְדִיעָבֵד עֲשָׂרִים רְגָעִים (שֶׁלֶחַן עָרוּף, יוֹרֵה דְעָה, סִימָן סט,
 סְעִיף ו'), כְּמוֹ-כֵן תִּפְלָה וְהַתְּבוֹדָדוֹת שֶׁמְקַבְּלִים מִהַצְּדִיק הוּא בְּחִינַת
 מְלַח (עֵינֵי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כג), שֶׁמוֹצֵיא אֶת הַדָּמִים הַרְעִי"ם
 שֶׁנִּבְלָעוּ בוֹ שְׁעוֹרוֹ שְׁעָ"ה אַחַת, וְאִם הִיא שְׁעַת הַדְּחַק, שְׂאֵי אֶפְשָׁר
 לוֹ לְהַתְּבוֹדֵד שְׁעָ"ה רְצוּפָה מְאִיזָה טַעַם שִׁיחָה, עַל-כֵּל-פְּנִים יִהְיֶה
 נִזְהָר עֲשָׂרִים רְגָעִים, וְרֵאִיתִי וְכֵן שֶׁמַּעֲתִי מִהַרְבֵּה מֵאֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ,
 אֲשֶׁר מְחַלְקִים אֶת הַשַּׁע"ה לְשֵׁלֶשׁ פְּעָמִים עֲשָׂרִים רְגָעִים; אֲשֶׁרֵי מִי
 שִׁיאֲחִז בְּזֶה, וְאֲשֶׁרֵי וְאֲשֶׁרֵי מִי שִׁיתְּגַבֵּר לְשַׁפֵּךְ אֶת לְבוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ
 בְּכָל יוֹם שְׁעָ"ה רְצוּפָה וְיוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכו', כִּי לְהַרְבּוֹת בְּשִׁבְחָה הַעֲבוּדָה

(א) הוּא עוֹשֶׂה עוֹטָף לְכָל תִּפְלוֹת הָעוֹלָם.

רפב אֲשֶׁר תִּרְכַח בְּנַחֵל

הַקְדוּשָׁה הַזֹּאת, אֵין דְּבוּרִים בְּעוֹלָם כָּלֵל, רַק הָעֵקֶר לְסַלֵּק אֶת דְּעַתְנוּ
הַפְּגוּמָה וְהַמְגַשְׁמֶת, אֲשֶׁר מְבִינָה אַחֲרַת, שְׂצָרִיכִים לַעֲשׂוֹת עֲבוֹדוֹת
וְתִקְוִינִים אַחֲרִים וְכוּ', וְלִצִּיַּת אֶת רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ מֵאַתְּנוּ בְּכַמָּה
מִיָּנִי בִּקְשׁוֹת, וְהִזְהִיר אֹתְנוּ בְּכַמָּה מִיָּנִי אֲזֵהְרוֹת, לְהִתְנַהֵג בְּעֲבוּדָה
הַקְדוּשָׁה, הַקְּלָה וְהַנְּעִימָה הַזֹּאת — לִיְחָד לַעֲצֻמוֹ מְקוֹם מִיְחָד שְׂאִין
שֵׁם בְּנֵי-אָדָם, וְלִשְׁפָף שִׁיחֻתָיו אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

וְהִנֵּה כָּבֵד נֹדֵעַ לָךְ בְּיָדָי מֵעַנְיֵן תִּקְוִן הַכָּלְלִי שְׂגָלָה רַבְּנוּ
ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רה), מְהַעֲשֶׂרָה מְזֻמְרֵי תְהִלִּים, שֶׁהֵם
תִּקְוִן גְּמוּר לְפָנֵם הַבְּרִית, וְהִזְהִיר רַבְּנוּ ז"ל עַל זֶה מְאֹד מְאֹד, וְיְחָד
שְׁנֵי עֵדִים עַל זֶה, וְאָמַר: מִי שְׂיִבֹא עַל קְבֹרוֹ, וְיֹאמֵר שֵׁם אֱלוֹ
הָעֲשָׂרָה קְפִיטְלָךְ תְּהִלִּים, אֲזִ אֶפְלוּ אִם גָּדְלוּ וְעֲצֻמוֹ עוֹנוֹתָיו וְחֻטְאָיו
מְאֹד מְאֹד, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲתֹאמֵץ וְאֲשַׁתְּדֵל לְאַרְךָ וְלִרְחֹב לְהוֹשִׁיעוּ
וְלִתְקִנּוֹ, וְאָמַר: אֵיךְ וְעַל מִיךָ לִיִּיגֵן אֵין דְּעַר לַעֲנֵג אֹן אֵין דְּעַר
בְּרִיִּיט אֵיךְ זָאל אֵיָהֶם אֲטוֹבָה טְהוֹן בֵּי דֵי פְּאוֹת וְעַל אֵיךְ אֵיָהֶם
אַרוּיִס צִיָּהֶען פּוֹן דְּעַם שְׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת^ב. וְכָל זֶה לְמִי שְׂזוֹכָה לְבוֹא
וְלְהִגִּיעַ אֶל צִיּוּנוֹ הַקְדוּשׁ, אֵף גַּם מִי שְׂאִינוּ זוֹכָה לְבוֹא וְלְהִגִּיעַ
לְשֵׁם, יִזְהַר לְאַמְרָם בְּמְקוֹם שְׂהוּא שֵׁם, כִּי הָעֲשָׂרָה מְזֻמְרֵי תְהִלִּים
הָאֵלוּ מוֹעִילִים וּמְסַגְלִים מְאֹד מְאֹד לְתַקֵּן אֶת זֶה הַפְּגָם, וְיֵישׁ בְּאֵלוֹ
הַמְזֻמְרִים, בְּסֹדֵר הַזֶּה דִּיקָא, רְזִין וְרִזִּי דְרִזִּין, מַה שְׂלֵא יִכְלִהוּ הַרְעִיּוֹן
וְהַשְׂכָּל הָאֲנוּשִׁי לְהַשִּׁיג כָּלֵל, וְהוּא תִּקְוִן הַכָּלְלִי עַל הַכֹּל וְכוּ', וְגָלָה
לְנוּ רַבְּנוּ ז"ל, שְׂאֵף שְׂהוּא תִּקְוִן קַל מְאֹד מְאֹד לֹאמֵר עֲשֶׂרָה מְזֻמְרֵי
תְהִלִּים, אֵף-עַל-פִּי-כֵן יִתְגַּבֵּר וְיִתְפַּשֵּׁט עַל זֶה הַבְּעַל-דְּבַר מְאֹד מְאֹד
לְבָלִי לְהֵאמִין בְּזֶה, וְלְבָלִי לֹאמֵר אֶת זֶה.

עַל-כֵּן, אַחֲרֵי הַיְקָר, חוּס וְרַחֵם עַל עֲצֻמָּךְ, וְתִרְאֶה לְשַׁבֵּר אֶת כָּל
הַמְּנִיעוֹת שֵׁישׁ עַל זֶה, וְתִהְיֶה זֶהִיר מְאֹד מְאֹד לֹאמֵר בְּכָל יוֹם הָעֲשָׂרָה
מְזֻמְרִים, וְאִם תּוֹכַל לֹאמֵר גַּם אֶת הַתְּפִלָּה הַקְדוּשָׁה שְׂאַחֲרֶיהָ, אֲזִ
טוֹב מְאֹד מְאֹד, כִּי שְׂמַעְתִּי פַעַם אַחַת מֵר' לִוִי יִצְחָק (נִירוֹ יֵאִיר)

(ב) אֵינִים אֶת עֲצֻמֵי לְאַרְךָ וְלִרְחֹב לַעֲשׂוֹת לוֹ טוֹבָה, בְּפְאוֹת אוֹצִיאוּ מֵהַשְׂאוֹל תַּחֲתִית...

[ו"ל], שְׁהַעֲשֶׂה מְזֻמּוֹרִים הֵם כְּמוֹ נְתוּחַ שְׁמֵנֶתָח וּמוֹצִיא מֵהָאָדָם כָּל מִינֵי חֲלָאִים, וְהַתְּפִלָּה שְׁאַחֲרֶיהָ הִיא כְּמוֹ הַמִּים שְׂרוּחֲצִים אַחַר הַנְּתוּחַ, וְדַבְּרֵי פִי חֲכָם חֵן.

אֶף עַל-כָּל-פָּנִים אִם אֵי אֶפְשֶׁר לֹאמַר הַתְּפִלָּה שְׁאַחֲרֶיהָ, יִהְיֶה נִזְהָר מְאֹד מְאֹד לֹאמַר הַעֲשֶׂה מְזֻמּוֹרֵי תְּהֵלִים, וְאָמַר רַבְּנֵנוּ ו"ל, תַּכְּף-וּמִיד שְׂאוּמָרָם — אֵל יִפְחַד, כָּלֵל וּכְלָל לֹא, כִּי בְּוֹדָאֵי זָכָה שְׁנִתְקַן הַחֲטָא לְגַמְרֵי, כִּי הוּא אֲשֶׁר זָכָה שְׁנִמְסַר הַתְּקוּן הַנּוֹרָא הַזֶּה בְּיָדוֹ, וְהוּא נִכְנָס בְּעֶשֶׂר חוּמוֹת אֲשֶׁר שׁוֹכְבֵת שָׁם בֵּת הַמֶּלֶךְ, וּמוֹצִיא מִמֶּנָּה הַעֲשֶׂה חֲצִים שְׂיָרָה בֵּה הַמֶּלֶךְ הָאֲכֹזֵר, אֲשֶׁר כָּל חֵץ מְשׁוּחַ בְּסֵם אַחַר אֲשֶׁר מְמִית וּמְפִיל וְכוּ', כִּי הוּא יָכוֹל לְשִׁיר לְפָנֶיהָ הַעֲשֶׂה מִינֵי נְגִינָה שְׁעַל יָדָם הִיא יוֹצֵאת וְכוּ' (עֵינֵי סְפוּרֵי-מַעֲשִׂוֹת, מַעֲשֶׂה י"ג מִיּוֹם הַשָּׁשִׁי), וְרַבְּנֵנוּ ו"ל אָמַר: "נִצְחָתִי וְאַנְצָח", וְאָמְרוּ עַל זֶה אֲנָשִׁי שְׁלוּמְנוּ, שְׁזָה סוֹכֵב גַּם עַל הַתְּקוּן הַכָּלְלִי, כִּי בְּזָה שְׂאוּמָרִים עֲשֶׂה מְזֻמּוֹרֵי תְּהֵלִים שְׁגֵלָה רַבְּנֵנוּ ו"ל, בְּזָה נִכְלָלִים עֲמוּ ו"ל, וְאִזִּי מְלַבְּשִׁים בְּשָׂרְיוֹן, וְאִין צְרִיכִים לְהַתְּפַחַד כָּלֵל, אֶף שְׁנִמְצָאִים עַדִּין בְּתַקְּףָהּ הַמְּלַחְמָה עִם הַיָּצָר בְּתַאוּתוֹ וּמִדּוּתוֹ וּרְעוּת יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה, עַל-יָדֵי הַתְּקוּן הַכָּלְלִי הָאָדָם מְלַבֵּשׁ בְּשָׂרְיוֹן, וְחֲצִים חֲדָשִׁים כְּבָר אֵינָם יָכוֹלִים לְהַכְנִס אֶל נְשֻׁמָתוֹ וְכוּ', וְהַחֲצִים הַיִּשְׁנִים גַּם-כֵּן יִזְכָּה לְהוֹצִיאָם, כִּי הוּא בְּעַל כַּח גְּדוֹל מְאֹד, וּמִדְּתוֹ נִצְחָ' (נִצְחָ' גִּימְטְרִיָּה נִחְ'מִין'), וְזֶהוּ אֲשֶׁר תַּכְּף-וּמִיד הַמְּזֻמּוֹר הָרֵאשׁוֹן מְסַתֵּימִם בְּתַבַּת "נִצָּח", "נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נִצָּח" (תְּהֵלִים טו, יא), וְאָמְרוּ עַל זֶה אֲנָשִׁי שְׁלוּמְנוּ: כְּמוֹ בְּכָל שְׁטָר שְׁהָאָדָם נוֹתֵן לְחֻבְרוֹ, חוֹתֵם אֶת שְׁמוֹ, כְּמוֹ-כֵן הַעֲשֶׂה מְזֻמּוֹרֵי תְּהֵלִים שְׁגֵלָה רַבְּנֵנוּ ו"ל, הֵם כְּמוֹ שְׁטָר שְׁמַכְרָח לְקִיָּם מֵהַ שְׁהַבְּטִיחַ לְכָל הַזּוֹכָה לְאֶמְרָם, עַל-כֵּן חָתֵם שְׁמוֹ נִצְחָ' "וְגַם נִצְחָ' יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקָר וְלֹא יִנָּחֵם" וְגו' (שְׁמוּאֵל-א טו, כט), כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (אִיּוֹב לו, ז): "לֹא יִגְרַע מִצְדִּיק עֵינָיו", [אִיךָ הָאֵב מִיךָ שׁוֹיֵן מִיִּנְעַע אִוִּיגָן אִוִּיסְגָּעִקוּקֵט אִוִּיף אִיטְלִיכֵן בְּאִזְוֹנְדֵּרְעִי (חֵי-מוֹהֶר"ן, סִימָן שִׁכְב), "וְאֵת מְלָכִים לְכַפֵּס וַיִּשְׁיבֵם" (עֵינֵי לְקוּיטִי-מוֹהֶר"ן, חֶלֶק א',

ג) אִנִּי כְּבָר תְּרַמִּי בְּעֵינֵי וּבְדַבְּרֵי אַחַר כָּל אַחַד בְּנִפְרָד.

סימן ו) "לְנֶצַח וַיִּגְבְּהוּ", כִּי אֵין עוֹד מְדַרְגָּה בְּעוֹלָם שְׁלֵא תוֹכֵל לְהַגִּיעַ עַל-יְדֵי עֲצוֹת רַבָּנוּ ז"ל, אִם תְּצִיֵת אוֹתוֹ (עֵינֵי חַיִּי-מוֹהַר"ן, סִימָן שֵׁנֵד), בְּפִרְטוּיּוֹת לְהִיּוֹת זֶהִיר בְּעֶשְׂרֵה מְזֻמוֹרִים אֱלוֹ, וְאִז תְּהִיָּה מְאֻנְשֵי רַבָּנוּ ז"ל, וְתוֹזֵכָה לְהִיּוֹת אֲד"ם הַיּוֹשֵׁב עַל הַכֶּסֶף"א (עֵינֵי זֶהר תּוֹרִיעַ מַח. וְחַיִּי מוֹהַר"ן, סִימָן ב), וְלְהַתְּעַלּוֹת לְנִצְצֵיח', עַד שְׁיִקְיִם אֶצְלָךְ (יִשְׁעִיָּה כה, ח): "בְּלַע הַמֹּת לְנִצְצֵיח' וּמָחָה ה' דְּמָעָה מֵעַל כָּל פְּנִים וְחָרַפְתָּ עִמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ" וְגו', כִּי עֶקֶר הַחֲרָפוֹת הוּא פָּגַם הַבְּרִית (עֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לד), שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְמַרְרֶת נֶפֶשׁ הָאָדָם בְּמִרְיוֹת עֲצוּמָה, וְהוּא דְבוּק בְּסִטְרָא דְמוֹתָא, רַחֲמָנָא לְצֻלָן, אִף עַל-יְדֵי הַנֶּצַח שֶׁהוּא רַבָּנוּ ז"ל יִזְכֶּה לְתַקּוֹן נִפְלָא וְנוֹרָא כְּזֶה, אֲשֶׁר תִּתְבַּטֵּל אֶצְלוֹ הַמֵּיתָה, וְיִזְכֶּה לְהִיּוֹת דְבוּק בְּחַיִּי הַחַיִּים, חַיִּים נֶצְחָיִים (עֵינֵי שֵׁם, סִימָן כא), אִף עֲדִין יֵשׁ עַל זֶה נִסְיוֹנוֹת רַבִּים, כִּי הֵלֵא הוּא דְבָר קַל וְנֹעִים מְאֹד מְאֹד לֹמַר הָעֶשְׂרֵה מְזֻמוֹרֵי תְהִלִּים בְּכָל יוֹם, אִף-עַל-פִּי-כֵן גְּדֹל הַהֲתַגְבְּרוֹת שֶׁל הַסֵּמ"ך-מ"ם עַל זֶה — אֵין לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר כָּלֵל, כִּי הוּא דוֹחָה וּמוֹנֵעַ אֶת הָאָדָם מִלְּאָמְרוֹ, בְּכַמָּה מֵינֵי דְחִיּוֹת, בְּכַמָּה מֵינֵי מְנִיעוֹת וּבְכַמָּה מֵינֵי בְּלוּלִים, נִישֵׁט צוֹ גְלוּבָן אֵין דָּעַם וְכוּ', נִישֵׁט קִיִּין צִיִּיט צוֹ הָאֲבָן אוֹיֵף דָּעַם וְכוּ' עָס אִיז צוֹ גְרִינֵג וְכוּ' פֶּאָר וְוֵאָס הָאֲבָן אַנְדֶּרְעֶע צְדִיקִים דָּאָס נִישֵׁט מְגֻלָּה גְעוּוֹעֵן וְכוּ', כִּי כָּל-כֶּף מְסַתֵּר וּמְכַסֶּה רַבָּנוּ ז"ל מִכָּל הָעוֹלָם, וְעַל זֶה צָעַק אֶסְף (תְּהִלִּים עֵד, ב): "לִמָּה אֱלֹקִים זָנַחְתָּ לְנִצְצֵיח' יַעֲשֵׂן אֶפְדָּ בְּצִאֵן מְרַעִיתֶךָ", לִמָּה יְהִיָּה כָּל-כֶּף מְזֻנַח וְעוֹזֵב הַתְּקוֹן שֶׁל נִצְצֵיח', שְׁעַל-יְדֵי שְׂאִין אוֹמְרִים אֶת זֶה הַתְּקוֹן — יַעֲשֵׂן אֶפְדָּ בְּצִאֵן מְרַעִיתֶךָ וְכוּ', וְכֵן צָעַק אֵיתָן הָאֲזַרְחֵי (שֵׁם פֶּט, מו): "עַד מָה ה' תִּסְתֵּר לְנִצְצֵיח' תִּבְעֵר כְּמוֹ אֵשׁ חֲמַתֶּךָ", עַד מְתִי יְהִיָּה מְסַתֵּר וְגִנוּז הַתְּקוֹן שֶׁל נִצְצֵיח' שְׁעַל-יְדֵי שְׂאִין אוֹמְרִים אֶת זֶה הַתְּקוֹן — תִּבְעֵר כְּמוֹ אֵשׁ חֲמַתֶּךָ וְכוּ'.

ד) לא להאמין בזה וכו', שלא יהיה זמן לזה וכו', זה יותר מדאי קל וכו', ומדוע צדיקים אחרים לא גלו זאת.

וְעַל-כֵּן הִזְהִירוּ רַבֵּנוּ וְ"ל בְּיוֹתֵר, לְגַלוֹת וּלְפָרְסֵם לְכָל יִשְׂרָאֵל
 אֶת הַתְּקוּן הַכָּלְלִי, שְׂיִהְיוּ זְהִירִים לְאֶמְרוֹ. וְצָרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי
 פְּעֻלוֹת בְּעוֹלָם, לְגַלוֹת וּלְפָרְסֵם בְּפָנֵי כָל אֶת הַתְּקוּן הַנִּצְחִי הַזֶּה, וּמִכָּל
 שָׂפָן לְהִזְהֵר בְּעֲצֻמוֹ לְאֶמְרוֹ בְּכָל יוֹם, וּמָה טוֹב וּמָה נָעִים לְכָל אָדָם
 הַיּוֹדֵעַ נִגְעֵי וּמִכְאוּבֵי נַפְשׁוֹ, שְׂיִשְׁתַּדֵּל לְהַדְפִּיס אֶת הַתְּקוּן הַכָּלְלִי,
 וּלְפָרְסְמוֹ בְּעוֹלָם, וְאִם אֵין בִּיכֻלְתּוֹ בְּעֲצֻמוֹ לְהַדְפִּיס, עַל-כָּל-פָּנִים
 יִשְׁתַּדֵּל לְהַפִּיץ סִפְרֵי תְּקוּן הַכָּלְלִי, כִּי הוּא תְּקוּן נוֹרָא וְנִפְלָא, וְכֵן
 יַעֲשֶׂה לַעֲצֻמוֹ חוֹתֶמֶת שֶׁל תְּקוּן הַכָּלְלִי, אֲשֶׁר רַבִּים מְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ
 יֵשׁ לָהֶם דְּבַר זֶה, וּבְכָל מְקוֹם שְׂיָבוֹא, יְפָרְסֵם אֶת שְׁמוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ
 וְ"ל וְהַתְּקוּן הַגָּדוֹל הַזֶּה, כִּי הַסֵּמ"ף-מ"ם עוֹשֶׂה מָה שְׂעוֹשֶׂה לְכַסּוֹת
 וְלְהַסְתִּיר אֶת רַבֵּנוּ וְ"ל, וְכָל עֲבוֹדָתָנוּ צָרִיכָה לְהִיּוֹת רַק לְגַלוֹת
 וּלְפָרְסֵם אֶת הַצְּדִיק הָאֵמֶת בְּמַסִּירוֹת נַפְשׁוֹ. וּבְרוּךְ הַשֵּׁם, בְּאֵלוֹ הַשָּׁנִים
 זְכִינוּ שְׁנִדְפְּסוּ סִפְרֵי רַבֵּנוּ וְ"ל בְּשִׁפְעַת כְּזֶה, וְנִתְפַּשְׁטוּ בְּכָל הָעוֹלָם,
 כֵּן יַעֲזֹר הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, שְׁנִזְכֶּה לְהַתְּחִיל עוֹד פַּעַם לְהַדְפִּיס כָּל סִפְרֵי
 רַבֵּנוּ וְ"ל וּלְפָרְסְמָם בְּכָל הָעוֹלָם, וּבְזֶה תְּלוּיָהּ כָּל הַגְּאֻלָּה, וּבְפָרְט
 בְּשִׁנָּה זוֹ, שְׂהִיא שְׁנַת הַמְּאֻתִּים לְרִדַת נְשֻׁמַת רַבֵּנוּ וְ"ל לְעוֹלָם, תְּהִינָה
 חֲדָשׁוֹת לְגַמְרֵי, וְתִתְחַלְּנָה לְהַתְּקַרֵּב נְשֻׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וְכוּ', וְאָנוּ צָרִיכִים
 לַעֲזֹר לָזֶה בְּלֵב וְנַפְשׁוֹ, בְּרִצּוֹן, בְּטַרְחָה וּבְמִמּוֹן, וְלַעֲשׂוֹת כָּל הַפְּעֻלוֹת
 שְׂבַעֲעוֹלָם לְפָרְסֵם אֶת רַבֵּנוּ וְ"ל, וְלֹא לְהַתְּבַיֵּשׁ כָּלֵל, כְּמוֹ שְׂאָמַר רַבֵּנוּ
 וְ"ל (חֲזוֹן מוֹהַר"ן, סִימָן רטו): וְאִם הָאֵבֶן מִיר זִיף צוֹ שְׂעַמְעָנִי, בְּשִׁבְלֵנוּ
 נִבְרָא הָעוֹלָם. וְהַהֲכָרַח לְקַצֵּר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָהּ...

תּוֹרַת.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר בְּהַר-בְּחֻקְתֵי ה'תשל"ב.

חיים חן וחסד ירדפו לאהובי, ידיד נפשי, האברך היקר לי מאד, המשתוקק לעבודת השם ותפלו, שותה בצמא מהמעין היוצא מבית השם הלא הוא נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... נרו יאיר.

מכתבך היקר בשמחה רבה קבלתי, ועל ענייניך שבקשת הנני להשיבך.

תדע, אחי היקר, חמדת לבבי, כי יש הרבה הרבה לדבר, ובאמת כפי תקף הירידות והבלבולים העוברים על כל אחד ואחד בפּרטי פּרטי בְּכָל יוֹם וְיוֹם, הֵיוּ צָרִיכִים לְדַבּוּרִים רַבִּים מְאֹד מְאֹד, אוֹלֵי נֹזֶכָה לְהַתְעוֹרֵר מִשְׁנֵתָנוּ הַעֲמָקָה וּלְהַתְחַזֵּק, כִּי בַּהֲתַחֲזָקוֹת בְּעֲצָמָה יֵשׁ לְמוֹדִים רַבִּים מְאֹד מְאֹד, "עֵמֶק עֵמֶק מִי יִמְצְאוּנוּ" (קֹהֵלֶת ז, כד), וְעַל זֶה צָרִיף לְשַׁקֵּד הַרְבֵּה עַל דְּלִתוֹת סִפְרֵי הַצַּדִּיק הָאֲמֵת, וְלִקְטֹף שׁוֹשְׁנִים, צִיּוּצִים וּפְרָחִים, שֶׁהֵם כֹּל מִיַּי דְּרָכִים וְעֲצוֹת בַּהֲתַחֲזָקוֹת, כְּמוֹ מְנַהֵיג סְפִינָה שְׁצָרִיף לְהִיּוֹת בְּקֵי הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב אִיף לְהִנְהִיג אֶת הַסְּפִינָה בְּתַקְוָה הַרוּחַ סְעָרָה, וְצָרִיף שִׁדְעַת הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב אִיף לְהַטּוֹת הַיּוֹלֹנּוֹת נֶגֶד הַרוּחוֹת, בְּאִפְּן שְׁלֵא יִטְבִּיעַ, חֵס וְשְׁלוֹם, אֶת הַסְּפִינָה, כְּמוֹ-כֵן הָאָדָם נִקְרָא סְפִינָה (עֵיִן בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ, וַיִּקְרָא קִצֵּט), וְשֵׁט בְּיָמָא דְּהַאִי עֲלֵמָא, וְהַרוּחַ סְעָרָה מִתְגַּבֶּרֶת מְאֹד מְאֹד לְהַטְבִּיעַ אֶת הַסְּפִינָה [בְּחִינַת דְּמִטְבַּע לְסְפִינָתָא (עֵיִן לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן א), כִּי הַיֵּצֵר הָרַע שֶׁהוּא כָּלֵל הַיְרִידוֹת וְהַבְּלִבּוּלִים רוֹצֵה לְהַטְבִּיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם מְלָכוֹת דְּקַדְשָׁה, עֵיִן שָׁם], וְצָרִיף לְהִיּוֹת בְּקֵי הַיֵּטֵב בְּתוֹרַת הַצַּדִּיק הָאֲמֵת, וְלִידַע אִיף לְהַתְחַזֵּק בְּכָל עֵת וְזִמָּן, כִּי תוֹרַת הַצַּדִּיק הָאֲמֵת מְכַנְעֶת אֶת הַיֵּצֵר הָרַע, שֶׁהוּא כָּלֵל הַדִּינִים וְהַמְרִירוֹת הָעוֹבְרֵי עַל הָאָדָם, כִּי רַק עַל-יְדֵי עֲצוֹת הַצַּדִּיק הָאֲמֵת, יְכוּלִים לְהַנְצִל מִהַרוּחַ סְעָרָה דְּהַאִי עֲלֵמָא, וַיֵּשׁ בְּהֵן סְגִלוֹת הַרְבֵּה לְהַכְנִיעַ אֶת הַרוּחַ שְׁטוֹת שִׁישׁ בּוֹ מִחֲמַת חֲטָאוֹ וְעוֹנוֹתָיו שֶׁפָּגַם עַד

(א) וְשֵׁט בַּיָּמָא שֶׁל זֶה הָעוֹלָם.

עכָּשׁוּ, כִּי עַל-יַדֵּי כָּל חַטָּא נִכְנָסֶת בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת, כִּי אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבָרָה אֶלָּא אִם-בֶּן נִכְנָסֶת בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת (סוֹטָה ג.), וְכָל מָה שֶׁחַטָּא וּפְגָם יוֹתֵר, נִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ שְׂכָלוֹ וְדַעְתּוֹ, וְסִגְלַת תּוֹרַת הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, שֶׁמִּכְנָסֶת בּוֹ דַעַת וְתְבוּנָה, וּמְזַכֶּכֶת וּמְבַרְרַת אֶת הַמְדַמָּה (עֵין לְקוּשִׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ח), שֶׁעַל יְדוֹ בָּאוּ כָּל הַחַטָּאִים וְהַעֲוֹנוֹת, כִּי מִקְּלָקוּל הַמְדַמָּה בָּאוֹת כָּל הַתַּאֲוֹת וְהַמְדוּת הַרְעוּת (עֵין שָׁם, חֶלֶק א', סִימָן כה), וּכְשִׁזְזוּכָה עַל-יַדֵּי תּוֹרַת הַצַּדִּיק הָאֵמֶת לְתַקּוֹן וּבְרוּר הַמְדַמָּה, עַל-יַדֵּי-זֶה זֹכָה שֶׁנִּתְקַנְתָּ אֶצְלוֹ הָאֱמוּנָה הַקְדוּשָׁה, וְנִתְבַטְּלוֹת הַשְּׁטוּת וְהַהֲבָלִים, שֶׁהֵם הָאֱמוּנוֹת הַפּוֹזְבִּיּוֹת שֶׁל "כַּחֲזִי וְעֵצִים יָדַי עֲשֶׂה לִּי אֶת הַחֵיל הַזֶּה" (דְּבָרִים ח, יז), שֶׁמִּשָּׁם בָּאָה הַרוּחַ סְעָרָה, שֶׁזֶהוּ כָּלֵל הַבְּלָבוּלִים, הַיְרִידוֹת וְהַהֲרַפְתָּקָאוֹת, כִּי עַקֵּר הָאֱמוּנָה תְלוּי בְכַח הַמְדַמָּה, כִּי בְמָה שֶׁהַשְּׂכָל מִבֵּין אֵין שֵׁיכַת אֱמוּנָה, וְעַקֵּר אֱמוּנָה הוּא רַק בְּמָקוֹם שֶׁהַשְּׂכָל נִפְסָק, וְאֵינוּ מִבֵּין הַדְּבָר בְּשְׂכָלוֹ — שָׁם צָרִיף אֱמוּנָה, וּכְשֶׁאֵינוּ מִבֵּין בְּשְׂכָלוֹ, אֲזִי נִשְׁאָר רַק בְּכַח הַמְדַמָּה, עַל-בֶּן שָׁם צָרִיכִים אֱמוּנָה, וְכָל זֶה זֹכִים עַל-יַדֵּי תּוֹרַת הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, וְעַל זֶה בִּקְשׁ מֹשֶׁה (בַּמִּדְבָּר כז, טז-יז): "יִפְקֹד ה' אֱלֹקֵי הַרוּחַת לְכָל בָּשָׂר אִישׁ עַל הַעֲדָה אֲשֶׁר יֵצֵא לְפָנֶיהֶם וְאֲשֶׁר יָבֵא לְפָנֶיהֶם, וְאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וְאֲשֶׁר יִבְיֵאֵם, וְלֹא תִהְיֶה עֲדַת ה' כִּצְאֵן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רָעָה", שֶׁבִּקְשׁ שֶׁתִּשָּׂאֵר מִמֶּנּוּ "הַהֲשָׂרָה" — הַלְמוּדִים שֶׁלְמַד עִם כָּלֵל יִשְׂרָאֵל דֶּרֶךְ הַהֲתַחַזְקוֹת שֶׁיְהִיוּ בְּקִיָּאִים בְּהִלְכָה (עֵין לְקוּשִׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ו), בְּקִי בְּרִצּוֹא וּבְקִי בְּשׁוֹב, כְּמוֹ שֶׁמוּבָא בְזִהַר הַקְדוּשׁ (נִיָּקָה ל ריג): זִכָּאָה מֵאֵן דַּעַל וְנִפְק, שֶׁיִּחְזַק עֲצָמוֹ בְּתַקְף הַיְרִידָה — בְּחִינַת "וְשׁוֹב", בְּחִינַת "יֵצֵא", וְאֵל יִתְיַאֵשׁ בְּשׁוּם אִפְּן רַק יִתְחִיל מַחְדָּשׁ, וְכֵן בְּעֲלִיָּה — בְּחִינַת "רִצּוֹא", בְּחִינַת "יְבוּא", יִהְיֶה חֲזֵק מְאֹד מְאֹד, לִידַע שֶׁעֲדִין אֵינוּ יוֹדַע כָּלֵל, וְצָרִיף לַעֲלוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר (עֵין לְקוּשִׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָנִים: ז, פג), כִּי מֹשֶׁה פָּתַח דֶּרֶךְ כְּבוֹשָׁה לִילֵף בָּהּ, מִצַּד אֶחָד שָׁם עֲצָמוֹ עִם כָּל הַיְרִידִים וְהַנְּפוּלִים — לְהַעֲלוֹתָם, לְחַזְקָם וּלְאַמְצָם, כִּי עֲדִין הַשָּׁם עִמָּם, אֲתָם וְאֶצְלָם, בְּחִינַת (תְּהִלִּים נג, ד): "כָּלוּ סֵג יַחְדּוֹ", שֶׁאֲפָלוֹ הוּא נְסוּג אַחֲוֹר לְגַמְרֵי מֵהַשָּׁם יִתְבַּרֵּךְ.

אני מקָשֶׁר עֲצָמֵי עֲמוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה אָנִי מַעֲלֶהוּ, כִּי גָלָה אֶלְקוּתוֹ בְּתִקְף־הַהֶסְתֶּרָה, אֶפְלוּ בַעֲשָׂרָה כְּתָרִין דְּמִסְאָבוּתָא, לְקַיִם "וּמְלָכוּתוֹ בְּכָל מַשְׁלָה" (שם קג, יט), וְכֵן קָשֶׁר עֲצָמוֹ עִם הַגְּבוּהִים בְּמַעֲלָה, לְגַלוּת לָהֶם, שְׁעָדִין אֵינָם יוֹדְעִים בִּידִיעוֹת כָּלֵל, כִּי לְפַעֲמִים כְּשֶׁכָּבַר בָּאִים לְמַדְרַגָּה עֲלִיוֹנָה, אִז גַּם-כֵּן יֵשׁ כַּמָּה וְכַמָּה יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת, לְפַעֲמִים נִדְמָה לוֹ שְׁכָבַר הַשִּׁיג אִיזוֹ דְרָגָה, וּכְבָר אֵינּוּ צָרִיף לְעֵלוֹת יוֹתֵר, וְלְפַעֲמִים מְרַבּוּי אֹר נּוֹפֵל לְגַמְרֵי, וְשׁוֹכַח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵף, חֵס וְשְׁלוֹם, כְּמוֹ שְׁמַצִּינוּ בְּאֵלִישַׁע אַחֵר (חֲגִיגָה יד:), שְׁעָלָה לְרַקִּיעַ עַל-יְדֵי שָׁם, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן כָּפַר בְּעֵקֶר, כִּי שָׁם יֵשׁ נְפִילוֹת אַחֲרוֹת, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית כו, א): "וַתִּכְהַיֵּן עֵינָיו מֵרֵאשִׁית", מַחֲמַת שְׁנִתְקַרַּב בְּיוֹתֵר אֶל אֹר הָאֶלְקוּת, אִזִּי הָאֹר מְכַהֵה עֵינָיו, וּמְזִיק לוֹ, כְּמִי שְׁמִסְתַּכֵּל בַּעֲצָם הַשָּׁמֶשׁ, אֹר הַשָּׁמֶשׁ מְזִיק לְעֵינָיו, וְזֶה שְׁפָרַשׁ רַש"י "אֶלְקֵי הָרוּחוֹת", שְׁאָמַר: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ, דַּעֲתוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְאֵינָן דּוֹמִין זֶה לְזֶה, עַל-כֵּן מִנָּה עֲלֵיהֶם מְנַהִיג, שְׁיֵהָא סוּבַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי דַעֲתוֹ (עֵין מִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא נְשֵׁא י') הֵינּוּ כַּנִּ"ל, כִּי הַצְּדִיק הָאֲמַת לּוֹמֵד תּוֹרָתוֹ עִם דְּרֵי מִטָּה הַקְּטַנִּים, הַמְּנַחֲחִים בְּשֵׁאוֹל תַּחֲתִיּוֹת וּמִתְחַתִּיו, וְעִם דְּרֵי מַעֲלָה הַגְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה מְפֹלְגָת, וּמְבָרַר אֲצֵלָם אֵת הַמְּדַמָּה כָּל אֶחָד לְפִי בְּחִינַתּוֹ וּמְדַרְגָּתוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה זֹכִים לְבְרוּר וְזַכּוּף הָאֲמוּנָה, כִּי בְּאֲמַת הָעֵקֶר וְהִסּוּד הוּא הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְכֵן כָּל הַנְּפִילוֹת הֵן שֶׁל הַדְּרֵי מִטָּה וְהֵן שֶׁל הַדְּרֵי מַעֲלָה הֵן רַק מַחֲמַת פָּגַם הָאֲמוּנָה, הֵינּוּ דְרֵי מִטָּה נְפִילְתָן הֵיא עַל-יְדֵי פָּגַם הָאֲמוּנָה, כִּי נִדְמָה לָהֶם, אֲשֶׁר בְּמָקוֹם שְׁנַפְלוּ אֵינן שׁוֹם אֶלְקוּת, כִּי הֵם נִמְנִים כְּבָר בַּעֲשָׂרָה כְּתָרִין דְּמִסְאָבוּתָא, וְנִסְתַּרְתּ מֵהֶם אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרֵף לְגַמְרֵי, חֵס וְשְׁלוֹם, וְכֵן דְרֵי מַעֲלָה עֵקֶר נְפִילְתָם, שְׁנִדְמָה לָהֶם שְׁכָבַר הַשִּׁיגוֹ אוֹתוֹ יִתְבָּרֵף, וּמִתְחִילִים לְהַשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַשֶּׁכֶל, וְעַל-יְדֵי-זֶה נּוֹפְלִים אַחֲרֵי-כֵן לְגַמְרֵי, נִמְצָא שְׁעַקֵּר הָרַחֲוִיק וְהַנְּפִילָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵף הוּא רַק מַחֲמַת פָּגַם הָאֲמוּנָה, שְׁבָא עַל-יְדֵי חֲטָאִים וְעוֹנוֹת, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְבַּלְבַּל הַמְּדַמָּה, וְעֵינן בְּסִפּוֹר הַמִּדּוֹת (אוֹת אֲמוּנָה, סִימָן כב): "הַפֶּשַׁע שֶׁל הָאָדָם מְכַנִּיס כְּפִירָה לְאָדָם", וּכְשׁוֹזְכָה לְשָׁקֵד עַל דְּלִתּוֹת הַצְּדִיק הָאֲמַת, אִז זֹכָה שְׁנִתְבָּרַר אֲצֵלוֹ

הַמְדַמָּה, וְזוֹכָה לְבְרוּר וְזִכּוּף הָאֱמוּנָה שֶׁהִיא חֲדוּשׁ הָעוֹלָם, כִּי בְּאֵמֶת אֵין בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְחַדֵּשׁ בְּכָל עֵת וְרִגַע אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת (עֵין בְּעֵץ חַיִּים, הֵיכַל אָדָם קְדָמוֹן, שְׁעַר א', עֲנָף ה'), וְהַכֹּל מִתְנַהֵג רַק עַל-יְדֵי הַשְּׂגָחָתוֹ הַפְּרָטִית, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ ו"ל (חֵלֶין ז:): אֵין אָדָם נוֹקֵף אֲצַבְעוֹ מִלְמַטָּה אֶלָּא אִם-כֵּן מְכַרִּיזִין עָלָיו מִלְמַעְלָה, וְצָרִיף לְחַקֵּק הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב יְדִיעָה זֹו בְּלִבּוֹ, כִּי הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאֵל תְּדַמָּה בְּנַפְשֶׁךָ, כִּי בְּכַחֲךָ וּבְחִרְיוֹתֶךָ תִּלְוִיָּה פְרִנְסָתֶךָ, חֵס וְשְׁלוֹם, שֶׁזֶהוּ עוֹן עֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ, כִּי צָרִיף לְבַטֵּל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִידַע כִּי הַכֹּל תְּלוּי רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין שׁוֹם טַבֵּעַ, כִּי גַם הַטַּבֵּעַ הוּא כִּסָּא לַהַשְּׂגָחָה, כִּי בְּזֶה הָאֶפֶן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְנַהֵג אֶת הָעוֹלָם, וְעַל-יְדֵי יְדִיעָה זֹו נַעֲשֶׂה הַיַּחֲוֹד בֵּין הַנִּי"ה אֱלֹקִים (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק א', סִימָנִים: ד, נד), שֶׁזֶו שְׁלֵמוֹת הַדַּעַת, וְזוֹהִי הָאֲרֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא הַשְּׂגָחָה, בְּחִינַת (דְּבָרִים יא, יב): "תִּמְיֵד עֵינֵי ה' אֱלֹקֶיךָ בָּה מִרְשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה".

וְנֹאנֵב יוֹכֵן בְּזֶה מָה שֶׁכָּתַב בְּעַל הַטּוֹרִים: "יִפְקֹד ה' אֱלֹקֵי הַרוּחֹת לְכָל בֶּשֶׂר" וְגו', בְּזֶה הַפְּסוּק יֵשׁ כ"ח תְּבוּת, וְזֶהוּ שֶׁאָמַר: "וְזָכַרְתָּ אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ, כִּי הוּא הַנוֹתֵן לָךְ כ"ח לַעֲשׂוֹת חֵיל" (דְּבָרִים ח, יח), עֵין שֵׁם. וְזוֹהִי בְּאֵמֶת פְּלִיאָה, מָה שֵׁיכּוֹת יֵשׁ לַהַדְרִיב? אִף עַל-פִּי הַנֵּ"ל יוֹכֵן הַיֵּטֵב, כִּי לְכָל עַקֵר יְדִיעָה זֹו — בְּרוּר וְזִכּוּף הָאֱמוּנָה, אֵי אֶפְשֶׁר לְהַגִּיעַ, כִּי אִם עַל-יְדֵי עֲצַת הַצַּדִּיק (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק א', סִימָן ז' וְדו"ק). וְכִשְׁזוֹכָה לִידִיעָה זֹו, אֲזוֹ נִגְאָל מִכָּל צְרוּתֵיו, כִּי כָל הַצְרוּת וְהַגְּלִיּוֹת הֵן רַק מִחֲמַת פָּגָם הָאֱמוּנָה, כִּי נְדָמָה לוֹ שֶׁתְּלוּי בְּכַחוֹ, וְכֹאֵלוֹ הוּא גָרַם לַעֲצָמוֹ שְׁלֵא תִהְיֶה לוֹ מִשְׁרָה זֹו שְׁחַפֵּץ בָּהּ, וּבְאֵמֶת הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּמוֹהֲרָנ"ת ו"ל אָמַר פְּעַם: דִּי וְוַעֲלֵט זָאגֵט דוּ טוּ אֵין הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְוַעֲט דִיר הָעֵלְפֵן, אִיף זָאג אֲזוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְוַעֲט דִיר הָעֵלְפֵן וְוַעֲסֵטוּ טוּיף,

(ב) זֶה לְזֶה.

(ג) בְּנֵי הָעוֹלָם אוֹמְרִים, אַתָּה עָשִׂה וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר, וְנֹאנֵי אוֹמַר, אִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר אֲזוֹ תַעֲשֶׂה.

וְדַבְרֵי פִי חֶכֶם חֵן. כִּי מִי שֵׁשׁ לוֹ עֵינַיִם, רוֹאֶה מַה שֶׁנֶּעֱשֶׂה
 עֲכָשׁוֹ בְּעוֹלָם, אֲשֶׁר עִם הַשְּׁתַדְלוֹת אֵין פּוֹעֲלִים כְּלוּם, אֲדַרְבֵּה כַּמָּה
 פְּעָמִים מְקַלְקְלִים יוֹתֵר, וְעַקֵּר הָעֵצָה רַק לְבַטֵּל עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ
 בְּתַפְּלָה, וּלְבַקֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ, שְׁיִוְלִיכֶהוּ בְּדַרְךְ הָאֱמֶת, וְעַל זֶה צְרִיכִים
 תְּפִלוֹת הַרְבֵּה, שְׁיִזְכֶּה לְבְּלִי לְהַטּוֹת עֲצָמוֹ, כַּמּוּבָא בְּלִקְוּטֵי-הַלְכוֹת
 (הוֹנָאָה, הַלְכָה ג'), עַל-פִּי מַה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (כְּתוּבוֹת צ ט): אֵין
 אוֹנָאָה לְקַרְקָעוֹת, כִּי הֵיִצֵּר הָרַע וְהִסְטָרָא אַחֲרָא הוּא בְּחִינַת הוֹנָאָה,
 שְׁמָאָנָה וּמְטָעָה אֶת הַבְּרִיּוֹת, כִּי אֵין עוֹד הוֹנָאָה גְּדוּלָה בְּעוֹלָם
 כְּמוֹ הַהוֹנָאָה שֶׁל הֵיִצֵּר הָרַע, שְׁמָאָנָה אֶת הַבְּרִיּוֹת לְהַחֲלִיף עוֹלָם
 עוֹמֵד בְּעוֹלָם עוֹבֵר, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, [וּמְחַלֵּף הַשְּׁגָחָה בְּטֻבֵּעַ, שְׁיִדְמָה
 בְּדַעְתּוֹ שֶׁהַכֹּל טֻבֵּעַ וְנִפְרָד מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, חֶסֶד וְשָׁלוֹם], וּמָאָנָה וּמְטָעָה
 אוֹתָם בְּכַמָּה מִיָּנִי רַמְאִיּוֹת וְעֵרַמְמִיּוֹת וּבְלִבּוּלִים, בְּכַמָּה מִיָּנִי הוֹנָאוֹת
 וְטַעֲוִיּוֹת בְּלִי שַׁעוֹר וְעֵרָף, כְּדִי לְמוֹנְעַם מִדְּבָקוֹת הַבוּרָא, שֶׁהוּא עַקֵּר
 הַחַיִּים הַנִּצְחָיִים, חַיִּים טוֹבִים וְאֲרָכִים, וְרוֹצֵה לְהוֹרִידָם וּלְהַפִּילָם
 לְשָׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, וְלַעֲקָרָם, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, מְשַׁנֵּי הָעוֹלָמוֹת
 — הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא, חָנָם עַל לֹא דְבָר, כִּי עַקֵּר הַטּוֹב
 וְהַנֶּעֱם — כְּשִׁזְכִּים לְקַשֵּׁר וּלְיַחַד הַשְּׁגָחָה בְּטֻבֵּעַ, הָעוֹלָם הַזֶּה
 בְּעוֹלָם הַבָּא, לִידַע, לְהוֹדִיעַ וּלְהוֹדֵעַ, כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ,
 מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין, וְאֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, וְזֶה
 עַקֵּר הָאוֹר וְהַמְתִּיקוֹת לְמִי שִׁזְכָּה לָזֶה, וּלְהַפִּיף, יְדוּעַ שְׁאֵין שׁוּם
 נַחַת מִכָּל תַּעֲנוּגֵי הָעוֹלָם הַזֶּה כָּלֵל — כְּשֶׁנִּפְרָד מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, חֶסֶד
 וְשָׁלוֹם, וְהוּא בְּרוּר וְיְדוּעַ לְמִי שֵׁשׁ לוֹ מַח בְּקַדְקָדוֹ, וּבְקִי קִצָּת
 בְּטִיב הָעוֹלָם הַזֶּה, תְּאוֹתָיו וְתַעֲנוּגָיו, כִּי מְעַרְבִים בְּכַעַס וּמְכַאוֹבִים
 וַיְגוֹנוֹת, וְאַחֲרֵיתוֹ מְרָה כְּלַעֲנָה, חֲדָה כְּחָרֵב פִּיפִיּוֹת גַּם בְּעוֹלָם
 הַזֶּה מְלַבֵּד אֲשֶׁר בְּעוֹלָם הַבָּא, שֶׁם בּוֹדָאֵי כָּל עֶסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה
 מְרִים מִכָּל מִיָּנִי מְרִירִיּוֹת וּמְכַל מִיָּנִי צְרוֹת וְיִסּוּרִין שְׁבַעֲעוֹלָם, כְּמוֹ
 שְׁמוּבָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ: זַכָּאָה מֵאֵן דִּלָּא אֶתְנַהֵי מִדִּילֵיהּ כְּלוּם^ד. נִמְצָא
 שֶׁהַבַּעַל-דְּבָר מְאָנָה וּמְטָעָה אֶת הָאָדָם מְאֹד, וְכִמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל
 (שִׁחוֹת-הַר"ן, סִימָן נא): הָעוֹלָם מְטָעָה אוֹתָנוּ מְאֹד, כִּי אֵין שׁוּם אָדָם

(ד) אֲשֶׁר מִי שֶׁלֹּא נִהְיָה מְשֻׁלּוֹ כְּלוּם.

שְׂיִהְיֶה לוֹ קֶזֶז וְסוּף טוֹב מִן הָעוֹלָם, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁהוֹכִיחַ הַנְּבִיא אֶת יִשְׂרָאֵל, קִרְאֵם "הָעִיר הַיּוֹנָה" (צְפַנְיָה ג, ב) — לְשׁוֹן הַוּנְאָה (כְּמוֹכָא בְּמִצְדַת צִיּוֹן שָׁם), עַל שֶׁהִנִּיחוּ עֲצָמָם לְהוֹנוֹת אֶת עֲצָמָן, וְלֹא הִשְׁתַּדְּלוּ לְהִנְצֵל מִהוֹנְאָתוֹ, וְעַל-כֵּן נִקְרָא הַסְטֵרָא אַחֲרָא וְהַעֲכוּ"ם — מוֹנִין, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (יִשְׁעִיָּה מֵט, כו): "וְהֶאֱכַלְתִּי אֶת מוֹנֵיךָ אֶת בְּשָׂרָם", וּפְרַשׁ רַש"י: לְשׁוֹן הַוּנְאָה, וְכֵן פֵּרַשׁ רַש"י בְּרִישׁ חֻקַּת (בְּמִדְבָר יט, ב): לְפִי שֶׁהִשְׁטֵן וְאֲמוֹת הָעוֹלָם מוֹנִין אֶת יִשְׂרָאֵל וְכוּ', שְׂרוּצִין לְהוֹנוֹת וּלְהִטְעוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל וְכוּ' (וְהוּא מִתְנַחֵחַמָּא שָׁם ז), לְהַרְחִיקָם מִהַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת וְכוּ', וְהִנֵּה קִרְקַעוֹת הֵם בְּחִינַת תְּפִלָּה, שֶׁהִיא בְּחִינַת אֲמוּנָה שְׁנִקְרָאת אֲרֶץ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים לו, ג): "שֶׁכֶּן אֲרֶץ וְרַעַה אֲמוּנָה", [כִּי הָאֲרֶץ הִיא בְּחִינַת מַלְכוּת, שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה — הָאֲמוּנָה, הַתְּפִלָּה, וְזֶה (יִשְׁעִיָּה סו, א): "הַשָּׁמַיִם כִּסְּאֵי וְהָאֲרֶץ הַדָּם רַגְלֵי", כִּי הָאֲמוּנָה הִיא בְּחִינַת רַגְלֵין (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פא), וְעַל יְדֵה דִיקָא נִכְנָסִים אֶל הַקִּרְשָׁה, כִּי אֲמוּנָה הוּא הַשַּׁעַר וְהַפֶּתַח לְכַנֵּס אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ שֶׁהִיא בְּחִינַת תְּפִלָּה, וְזֶה (תְּהִלִּים קטו, טו): "וְהָאֲרֶץ גִּתָּן לְבְנֵי-אָדָם", הֵינּוּ בְּחִינַת הָאֲמוּנָה — הַתְּפִלָּה נִמְסָרָה לְבְנֵי-אָדָם וְכוּ'], כִּי עֵקֶר הָעֲמִידָה וְהַסְמִיכָה בְּעוֹלָם הִיא תְּפִלָּה, שֶׁעֲלֶיהָ עוֹמֵד הַכֹּל, וְזֶה מָה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרַכּוֹת ו): אֵין עֲמִידָה אֶלָּא תְּפִלָּה, אֲשֶׁר הַמַּעֲמָד וְהַקִּיּוּם הוּא רַק הַתְּפִלָּה, וְזֶה בְּחִינַת (קֹהֶלֶת א, ד): "וְהָאֲרֶץ לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת", הֵינּוּ עַל-יְדֵי תְּפִלָּה שְׁנִקְרָאת אֲרֶץ, לְעוֹלָם תַּעֲמֹד עַל עַמְדָּה, וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (מִכּוֹת כד): עַד שֶׁבָּא חֲבִקוּק וְהִעֲמִידָן עַל אַחַת — "וְצַדִּיק בְּאֲמוּנָתוֹ יִחְיֶה", אֲמוּנָה — זֹהִי תְּפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת יז, יב): "וַיְהִי יָדָיו אֲמוּנָה", וְתַרְגוּמוֹ: פָּרִיסָן בְּצֵלוֹ, הֵינּוּ שֶׁהָאָדָם צָרִיף לְהִיּוֹת חֹזֵק וְאֲמִיץ מְאֹד בְּדַעְתּוֹ, שֶׁתְּמִיד יִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ שֶׁיִּקְרָבֵהוּ לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּאֵמַת יְהוָה אִיף שְׂיִהְיֶה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִנְצֵל מִכָּל מִינֵי טַעֲוִיּוֹת וּפְגִיּוֹת, וְגַם הַבְּעַל-דָּבָר, שֶׁהוּא הַמְדוּמָה וְהַיָּצָר הָרַע, לֹא יוּכַל לְהוֹנוֹתוֹ וּלְהִטְעוֹתוֹ עוֹד בְּשׁוּם אִפְן, שְׁזֶה: "אֵין אֲוֹנָה לְקִרְקַעוֹת", מִי שֶׁעוֹסֵק בְּתְּפִלָּה — בְּחִינַת קִרְקַעוֹת, בְּחִינַת אֲרֶץ כְּנָ"ל, עַל-יְדֵי-זֶה לֹא יוּכַלוּ לְהוֹנוֹתוֹ וּלְהִטְעוֹתוֹ וְכַנְ"ל,

וְכָל הַדַּעַת הַזֹּאת מְקַבְּלִים רַק עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, שֶׁעַל יָדוֹ נִפְתָּח פִּי לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ (עֵינִי לְקוּטֵי-מִוְהָרֵן, חֵלֶק א', סִימָן ט), כִּי הוּא הָאִישׁ אֲשֶׁר יוֹדֵעַ לְהִלָּךְ נֶגֶד רִחוּוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וּמִכְּנִיס בְּאָדָם עֲצוֹת אֵיפֹה לְהִתְחַזֵּק וּלְהִתְאַמֵּץ וּלְעֲמֹד עַל עַמּוּדוֹ, וְלִבְלִי לִפְלֵ בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל מִכָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בַּיָּמִים הַסּוֹעֵר דֶּהֱאִי עֲלָמָא, כִּי הוּא הַמְּגַלֵּה שְׂכִינְתּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם, וּמִקְּשֶׁר עֲלָמָא הַדִּין בְּעֲלָמָא דְאַתִּי (עֵינִי שָׁם, חֵלֶק ב', סִימָן ז), וְכוּלָּלָם יַחַד, שֶׁזֶּהוּ עֵקֶר הַיַּחֲוּד בֵּין הַרוּחַ דְּלַעֲיֵלָא וּבֵין הַרוּחַ דְּלַתְתָּא (שָׁם, חֵלֶק א', סִימָן טו), וְזוֹהִי כָּל עֲבוֹדַת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם בְּכָל עֲצוֹת הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, לְקַשֵּׁר וּלְיַחַד הַרוּחָא דְּלַעֲיֵלָא — אִוְרוֹ הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, עִם הַרוּחָא דְּלַתְתָּא, שֶׁהִיא נִשְׁמָתוֹ, שֶׁהִיא בְּעֲצָמָה חֵלֶק אֱלֹהִים מִמַּעַל, וְכָל מַה שֶׁהַצַּדִּיק עוֹלֶה בַּמְדֻרָּה יוֹתֵר גְּבוּהָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת הַסְּתַלְקוֹת הַמְדֻרָּה שֶׁעֲמֵד בָּהּ עַד עֲכָשׁוֹ, כֵּן נִתְאַחֲדִין וְנִתְיַחֲדִין בֵּין הַרוּחוֹת עֲלָמָא הַדִּין בְּעֲלָמָא דְאַתִּי, כִּי הַצַּדִּיקִים מְהַפְּכִין יֵשׁ לְאֵין, וְנִעֲשֶׂה הַכֹּל אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וּמִחֲמַת שְׂבִיחַת שְׁגָה זֶה אֵי אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת בְּקַבִּיעוֹת, כִּי הַהֲכָרַח לְשׁוֹב אֶל יִשׁוּתוֹ (עֵינִי שָׁם, חֵלֶק א', סִימָן ד), וְהַהֲכָרַח לְהַבְטִיל מִהַדְּבָקוֹת, כִּי לְפַעְמִים צָרִיף לְצִאֵת לַחוּץ וּלְעֶסֶק בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם (שָׁם, סִימָן טז), וְזֶה בְּחִינַת "רְצוּא וְשׁוֹב" "עֵיל וְנִפְיָק" וְכַנְ"ל, וְכַשְׁזוֹכָה לְבַטֵּל עֲצֻמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי תַפְלָה וְהִתְבוּדוֹת, וְנִתְיַחֲדִין שְׁנֵי הַרוּחוֹת, אַז אֵין לוֹ לְדַאג בְּעִבּוּר פְּרִנְסָתוֹ.

[וּבְזֶה יוֹבֵן הַמְּשַׁף דְּבָרֵי רַבְּנֵי ז"ל (בְּסִימָן טו), כִּי שְׁנֵי הַרוּחוֹת נִעֲשִׂין עַל-יְדֵי הַמְּתַקֵּת חֲרוֹן אַף, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּהְיֶה לוֹ פְּרִנְסָה, כִּי כַּעַס מִזִּיק לְפְרִנְסָה וְכוּ', עֵינִי שָׁם. כִּי בְּאֵמֶת צָרִיף לִידַע, כִּי אֵין בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שָׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם מִמַּשׁ, לִית אַתְר דְּפְגִיָּה מְגִיָּה, וְשׁוּם דְּבַר אֵינּוּ נִפְרָד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְזֶהוּ חֲמֵר עוֹן הַכַּעַס יוֹתֵר מִכָּל הָעֲבֵרוֹת, כַּמּוּבָן מִכְּתָבֵי הָאֲרִיז"ל, שֶׁמְסַלֵּק אֶת נִשְׁמָתוֹ לְגַמְרֵי, בְּסוּד (אִיּוֹב יח, ד): "טוֹרף נִפְשׁוֹ בְּאִפּוֹ", וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ

(ה) עוֹלָם הַזֶּה בְּעוֹלָם הַבָּא.

(ו) בֵּין הַרוּחַ שֶׁלְמַעְלָה וּבֵין הַרוּחַ שֶׁלְמַטָּה.

(ז) אֵין מְקוֹם פְּנוּי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ.

ו"ל (זהו בראשית כז): כל הפועס יהיה בעיניך כאלו עובד עבודה זרה; כי צריך לידע ולהאמין, אשר הכל בהשגחתו הפרטית פרטית, ואם אחד מצערו או מבזה אותו, בודאי הוא שליח הבורא, ואם יקפץ ויכעס עליו, בזה מוריד ממנו את צלם האלקים — נשמתו ואמונתו, כי נדמה לו שהוא מחמת עצמו רודפהו ומבזהו, ועל-פן צריך ליגע עצמו מאד מאד בעבור פרנסתו, מאחר שאין לו הדעת האמת אשר על ידה באה לו פרנסה בנקל (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נו), ועל-פן על-ידי המתקת החרון אף, על-ידי-זה נתקשרין שני רוחות, ותהיה לו פרנסה בנקל וכו', ודו"ק].

וכפי שפרשתי את תפלת ובקשת משה רבנו (במדרך כז, טז): "יפקד ה' אלקי הרוחות" וכנ"ל, מצאתי עכשו בלקוטי-הלכות (הכשר פלים, הלכה ד', אות מד), שמפרשו מוהר"ן ת"ז"ל, בענין אחר קצת, וכמעט שעולה בקנה אחד, וזו לשונו: "וזהו שבקש משה רבנו, 'יפקד ה' אלקי הרוחות איש על העדה וגו', כי השם יתברך הודיע לו שמכרח להסתלק, על-פן בקש משה שישאר ממנו תלמיד, שימשיך פיי-שנים, שהוא בחינת כלליות שני הרוחות, שזהו 'יפקד ה' אלקי הרוחות', 'הרוחות' דיקא תרתי משמע — רוחא דלעילא ורוחא דלתתא, כי עקר התקון לנצח הוא על-ידי פיי-שנים התקשרות שני הרוחות, דהינו על-ידי שהצדיק, בחינת משה, משתדל בעצם כחו בחייו להשאיר תלמידים, שאחר הסתלקותו ימשיכו ממנו בחינת פיי-שנים, שעל-ידי-זה הכל יתקנו לנצח", עד כאן לשונו.

ועוד לאלקי מלין במה שהשתמש משה בלשון: "ה' אלקי הרוחות" (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נד), כי ה' אלקים הוא שם מלא, בחינת עלמא דאתי, והוא עקר הדעת של עלמא דאתי (שם, סימן ד), ועל-פן כשבקש מהשם יתברך, שיתן מנהיג לישראל אשר יוכל לילך נגד רוחו של כל אחד ואחד, ולקשר אצלו שני הרוחות כנ"ל, על-פן הזכיר בתפלתו שמות אלו דיקא, שהם: ה' אלקי, כי שמות כאלו בעצמם מורים על יחוד שני הרוחות — העולם הזה והעולם

הַבּא וְדו"ק, וְזֶה אֲשֶׁר מְצִינּוּ בְּאֵלֵיהוּ הַנְּבִיא, שֶׁהוּא הָרַב הַמְּשִׁיף פִּי-שָׁנִים בַּתְּלִמִּיד (כַּמּוּבָא בְּפָנִים), בְּשַׁעַת שְׁגָלָה אֶלְקוּתוֹ יִתְבַּרֵךְ לְכָל יִשְׂרָאֵל, שֶׁזֶה בְּעֶצְמוֹ יַחּוּד בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה לְעוֹלָם הַבּא, קָשׁוּר בֵּין שְׁנֵי הָרוּחוֹת בְּנִ"ל, וְלִכֵּן צָעַק (מְלָכִים א יח, לט): "ה' הוּא הָאֱלֹקִים, ה' הוּא הָאֱלֹקִים" דִּיקָא, כִּי אֵלּוּ הַשָּׁמַיִם מוֹרִים עַל יַחּוּד שְׁנֵי רוּחוֹת וְכַנִּ"ל וְדו"ק. וְכַבֵּר כְּתַבְתִּי לָךְ לְמַעְלָה, אֲשֶׁר שְׁנֵי הָרוּחוֹת הֵם בְּחִינַת שְׁתֵּי הַבְּקִיאוֹת שְׁצַרְיָה לְאָדָם, בְּקִי בְּ"שׁוּב" וּבְקִי בְּ"רְצוּא", "עֵיל וְנִפְיָק", וְעַתָּה תִּרְאֶה נִפְלְאוֹת ה', אֲשֶׁר הִנֵּי "אֱלֹקִים", עוֹלָה מְסַפֵּר בְּקִי, כִּי צַרְיָה לְזֶה בְּקִיאוֹת גְּדוּלָה, אִיף שְׁיִזְכֶּה לְקָשֶׁר עֲלֵמָא הַדִּין בְּעֲלֵמָא דְאַתִּי, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן לֹא יִהְיֶה בְּחִינַת רַבּוּי אֹר לְמַעְלָה, וְכֵן לְמַטָּה כְּשֶׁמְפָסִיק מִהַדְּבָקוֹת — אֵל יִפְל, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, לְגַמְרִי, וְעַל-כֵּן עַקֵּר "דְּרָף" הַתְּשׁוּבָה — כְּשֵׁי שֶׁ לוֹ שְׁתֵּי בְּקִיאוֹת אֵלּוּ דִּיקָא (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ו), וְעַל-כֵּן שְׁתֵּי פְעָמִים "בְּקִי" עוֹלָה "דְּרָף", כִּי זֶהוּ עַקֵּר דְּרָף הַתְּשׁוּבָה, שְׁרָצָה אֵלֵיהוּ לְהַכְנִים בִּישְׂרָאֵל, וְעַל-כֵּן צָעַק שְׁתֵּי פְעָמִים: "ה' הוּא הָאֱלֹקִים" וְדו"ק, וְכִשְׂיֹדֵעַ יִדְעֶה זֶה, הֵינּוּ קָשׁוּר וַיַּחּוּד חֲמָה וְלִבְנָה, ה' אֱלֹקִים, אֲזַ נִצַּל מֵהַכֵּל. וְזֶהוּ (תְּהֵלִים פד, יב): "כִּי שָׁמַשׁ וּמַגֵּן ה' אֱלֹקִים" וְכַנִּ"ל, (וְעֵין הֵיטֵב בְּלְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן א), וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְפָּרֵשׁ גַּם הַמְּשִׁיף הַפְּסוּק: "חֵן" וְכַבּוּד יִתֵּן", כִּי עַל-יְדֵי קָשׁוּר וַיַּחּוּד הַשְּׁגָחָה וְטַבַּע, ה' אֱלֹקִים, חֲמָה וְלִבְנָה, עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְחֵן ה' "לֹא יִמְנַע טוֹב לְהוֹלְכִים בְּתַמִּים" (תְּהֵלִים שם), בְּחִינַת: "אֲשֶׁרִי תַמִּימֵי דְרָף" (תְּהֵלִים קִיט, א), כִּי לְזָכוֹת לְזֶה אֵי אֶפְשָׁר, כִּי אִם עַל-יְדֵי "וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם" (בְּרֵאשִׁית כה, כז) — עַל-יְדֵי תַמִּימוֹת, עֵינֵן שָׁם. וְעֵינֵן בְּדַבְרֵי רַבֵּי חַיִּים וַיִּטְאֵל ז'ל, בְּסִפְרוֹ "עֵץ הַדַּעַת טוֹב" עַל פְּסוּק זֶה, שֶׁמְגַלֶּה אִיף שָׁם אֱלֹקִים הוּא כְּפֹא לְשֵׁם הַנִּי"ה וּמְלַבִּישׁוֹ, כִּי אֱלֹקִים בְּמַלּוּי הַיּוֹדִי"ן עוֹלָה ש"י, וְכֵן הַנִּי"ה בְּא"ת בְּש"ט נִחְלָפֶת בְּמ"צ פ"ץ עוֹלָה ש' וְכוּ', עֵינֵן שָׁם דְּבָרִים עֲמֻקִּים.

(ח) הֵינּוּ כְּשֶׁכּוֹתְבִים "אֱלֹהִים" בְּך: אֶלֶף, לַמַּד, הֵי, יוֹד, מַם, זֶה בְּגִימְטְרִיָּה ש' — 300.
 (ט) כְּשֶׁמְסַדְרִים אֵת אוֹתֵי הָאֱלֹ"ף-בֵּי"ת הַפּוּדָה וַיִּשְׂרֵזֶה לְעַמַּת זֶה נִמְצָא הָאוֹת אֱל"ף עִם תֵּי, הָאוֹת בֵּי"ת עִם שִׁי"ן וְכוּ', וְאֲזַ שֵׁם הַנִּי"ה נִחְלָפֶת עִם מ"צ פ"ץ בְּגִימְטְרִיָּה ש' — 300.

אֲשֶׁר תֵּרַכְט בְּנַחֵל רְצָה

ולולא דמסתפינא^א הייתי מוסיף דְּבַר זֶה, לְפָרֵשׁ (שיר השירים ה, טו): "שוקיו עמודי שיש" וגו', ופרש התרגום וצדיקיא אינון עמודי עלמא^ב וכו', הינו הצדיקים אשר מיוחדים הוי"ה אלקיים (שעולה שיש), עלמא הדין בעלמא דאתי, הם המקימים את העולם. ואמרו חז"ל (תגינה יב): הארץ על מה עומדת וכו', רבי אלעזר בן שמוע אומר: על עמוד אחד וצדיק שמו, שנאמר (משלי י, כה): "וצדיק יסוד עולם", ופרש המהרש"א (בחדושי אגדות) שם, אשר העמוד של הצדיק הוא האמונה, כמו שכתוב (חבקוק ב, ד): "וצדיק באמונתו יחיה", ועל דרך זו אמר הכתוב (תהלים קיט, צ): "לדור ודור אמונתך כוננת ארץ ותעמד", הינו שעל ידי מצות אמונה — "כוננת ארץ", ועל ידה "תעמד" הארץ, פי האמונה היא עמוד אחד של כל העולם עד כאן, פי בזה שמגלה אשר מלא כל הארץ כבודו, ממלא כל עלמין וסוכב כל עלמין, ואין בלעדיו יתברך כלל, בזה בעצמו מקשר את העולם הזה, שהוא אלקים (הטבע), בעולם הבא, שהוא הוי"ה (השגחה), ודו"ק.

ועין בספר "מאור עינים" (בלקוטים שבסוף הספר): השמים והארץ הם שני הפכים, השמים הם רוחניות, והארץ — גשמיות בתכלית, וצריך ביניהם דבר ממצע, פי אי אפשר לקרב שני הפכים בלי אמצע, והצדיק הוא האמצעי, שנשמתו היא רוחניות מן העליונים, וגופו גשם מן התחתונים, כמאמר חכמינו ז"ל (עין דברים רבה יא, ד), והוא המקשר שמים וארץ, שהשמים ישפיעו לארץ, ולכן נקרא "כל" דאחיד בשמיא וארעא, שמאחד השמים והארץ, וזה (כבא בתרא עד): תא ואחוי לך היכא דנשקי ארעא ורקיע אהדדי וכו', עד כאן לשונו.

[ועין בלקוטי מוהר"ן (חלק א', סימן יד), שגלה רבנו ז"ל בשם רבה בר בר חנה בעצמו (כמוכא בחיי מוהר"ן, סימן ה', עין שם): דנשקי

(א) ולולא שהייתי ירא.

(ב) הצדיקים הם עמודי העולם.

(ג) בא ואראה לך היכן שהארץ והרקיע מתנשקים.

אֲרָעָא וְרָקִיעָא — זֶהוּ בְּחִינַת שְׁלוֹם בְּעֶצְמוֹ, אֲרָעָא — זֶה בְּחִינַת גּוּף, רָקִיעָא — זֶה בְּחִינַת נִשְׁמָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תהלים נ, ד): "יִקְרָא אֶל הַשָּׁמַיִם מֵעַל" — זו הַנִּשְׁמָה, "וְאֵל הָאָרֶץ" — זֶה הַגּוּף (סְנֵהֲדָרִין צא:), וְכַשֵּׁי שֶׁבִינְיָהֶם שְׁלוֹם, עַל-יְדֵי-זֶה עֲבָדֵי כְּנִי, עַל-יְדֵי-זֶה נִעֲשִׂית תְּפִלָּה, בְּחִינַת (דְּנִיאל ו, יא): "וְכַוִּינַן פְּתִיחַן לִיה בְּעֲלִיתָהּ" וְגו', וְכֵן לְהִפָּךְ — עַל-יְדֵי תְּפִלָּה נִעֲשֶׂה שְׁלוֹם בֵּין הַגּוּף לְנִשְׁמָה, כִּי עַל-יְדֵי תְּפִלָּה זוֹכֵה לְשְׁלוֹם הַכִּלְי הַיְנוּ שְׁלֵמוֹת הָעוֹלָמוֹת, כִּי עַל שֵׁם זֶה נִקְרָאת תְּפִלָּה קְרִבָּן, עֵינֵן שֵׁם, קְרוֹב הָעוֹלָם לְשְׁלֵמוֹתוֹ].

וְעַל-כֵּן עָקַר הַתְּכֵלִית שֶׁל הָאָדָם הוּא, שְׂיִרְבָּה בַתְּפִלָּה וּבִקְשָׁה וְשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּעֶצְמוֹ יִזְכֶּה לְהִמְשִׁיךְ עָלָיו אֹר הַגְּנוּז שֶׁל הַצַּדִּיק, וְיִתְקַשְּׂרוּ אֶצְלוֹ שְׁנֵי הָרוּחוֹת, הַיְנוּ הַנִּשְׁמָה עִם הַגּוּף, הַשְּׂגָחָה וְהַטָּבַע, וְתִתְגַּלֶּה לוֹ אַחֲדוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִתְבָּרַר וְתִזְדַּכֵּךְ חֻכְמָתוֹ, בֵּינָתוֹ וְדַעְתּוֹ, בְּאִפְסָן שְׂיִזְכֶּה לְהִבִּין וּלְהַשְׁכִּיל בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְכֵן לְהִפָּךְ — עַל-יְדֵי הַתְּמַדָּה רַבָּה בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, יִזְכֶּה שְׂתִתְקַבְּלֶנָה תְּפִלוֹתָיו (עֵינֵן לְקוּיטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן א), כִּי תּוֹרָה וְתְּפִלָּה תְלוּיִים זֶה בְּזֶה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֻכְמֵינוּ ז"ל (מְדַרְשׁ תַּנְחוּמָא אָמַר, סִימָן טז): בְּזִכּוֹת הַתּוֹרָה שְׂאֲתָם עוֹסְקִין בָּהּ, אֲנִי שׁוֹמֵעַ תְּפִלְתְּכֶם וְכו', וּבְמַדְרָשׁ (שַׁחַר טוֹב מְשַׁלֵּי כח) אֵיתָא: כָּל מִי שְׂאִין חֲבִיבִין עָלָיו דְּבָרֵי תּוֹרָה, גַּם תְּפִלְתּוֹ תוֹעֵבָה וְכו', וְכֵן אָמְרוּ (דְּבָרִים רַבָּה ז, ג): אָמַר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: אַתָּה שְׂמַעְתָּ לְמַצּוֹתַי, אֲף אֲנִי שׁוֹמֵעַ תְּפִלְתְּךָ וְכו', וּבַזְהַר הַקְּדוּשׁ מוֹבָא (זֶהַר שְׁמוֹת יב), וְכֵן רַבְּנוּ ז"ל הִרְבָּה לְדַבֵּר עִמָּנוּ מְאֹד מְאֹד מִמַּעַלְת הַזּוֹכֵה לְשִׁפְךָ שִׁיחוֹ וְנִפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְאִפְלוּ אִם כָּבַר נָפֵל וְהִדְרִדֵר בְּעִמְקַח הַחֲשֵׁךְ, וּמִנְחָ בְּשָׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת וּמִתַּחֲתָיו, גַּם-כֵּן אֵל יִתְיַאֲשׁ מִן הַצַּעֲקָה, וְאָמַר, שְׂאִפְלוּ אַחַד כְּשֶׁנּוֹפֵל בַּתּוֹךְ רֶפֶשׁ וְטִיט, צוֹעֵק וְצוֹעֵק עַד שֶׁמוֹצִיאִים אוֹתוֹ, כְּמוֹ-כֵן בְּרוּחָנִיּוֹת כָּל מַה שְׂיִרְבָּה בַתְּפִלָּה וּבִקְשָׁה, יִזְכֶּה לְצִאֵת

(ד) עוֹשִׂים חֲלוֹנוֹת.

(ה) וְחֲלוֹנוֹת פְּתוּחִים לוֹ בְּעֲלִיתוֹ.

אֲשֶׁר תֵּרַל בַּנַּחַל רְצוּ

מִגְשָׁמֵיּוֹתוֹ, וַיִּזְכֶּה לְהַתְּעֵלוֹת וּלְהַזְדַּבֵּר, וּלְהַתְּבַרְרוֹת מִחוּ וּדְעָתוֹ, וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו"ל (יומא כט): לְמָה נִמְשָׁלָה תְּפִלָּתְךָ שֶׁל צַדִּיקִים כְּאֵילָת? מָה אֵילָת זוֹ כָּל זְמַן שֶׁמִּגְדֵּלְתָּ — קַרְנֵיהָ מִפְּצִילוֹת, אֶף צַדִּיקִים כָּל זְמַן שֶׁמִּרְבִּין בְּתַפְלָה — תְּפִלָּתְךָ נִשְׁמַעַת וְכוּ', עֵינֵי שָׁם. וּמִמֶּשׁ אֵין עוֹד נְעִימוֹת בְּעוֹלָם, כְּמִי שֶׁמִּרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וּכְמֵאָמְרָם ו"ל בְּמִדְרָשׁ (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה ז, יב): "וּמָה נִעְמַתָּ" (שִׁיר הַשִּׁירִים ז, ז) — בְּתַפְלָה, וְזוֹכָה לְהִמְשִׁיךְ עָלָיו וְעַל כָּל הָעוֹלָם יְשׁוּעוֹת וְהִרְחָבוֹת וּמְחִילַת עֲוֹנוֹת. [וְעֵינֵי בִּילְקוּט תְּהִלִּים (רַמְז' תשסד): מִי שֶׁיִּוֹדַע שְׁחָטָא, וּמִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם עַל הַחָטָא, וְנוֹשֵׂא וְנוֹתֵן עִם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — מוֹחֵל לוֹ וְכוּ' (חֲסֵר)].

תֵּרַל.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר בְּמִדְרָבֵר ה'תשל"ב.

חַיִּים, חֵן וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ אֵל אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, הַבְּחוּר הַמְּפֻלָּג בְּתוֹרָה וַיִּרְאֵת שְׁמַיִם, הַחֲפִץ וּמִשְׁתוֹקֵק מְאֹד מְאֹד לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ עַל-פִּי דְרָף הָאֲמֵת שֶׁקִּבְּלָנוּ מִהַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מִקּוּר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּח.

מִכְתָּבְךָ קִבְּלָתִי בְּשָׁבוּעַ שְׁעָבֵר, וּמְאֹד שֶׁמְחַתִּי לְרְאוֹת אֶת תְּשׁוּקַת לִבְךָ לְהִתְקַרֵּב אֵל נִקְדַּת הָאֲמֵת. אֲשֶׁרֶיךָ וְאֲשֶׁרֶי חֲלֻקְךָ שְׁזִכִּיתָ לָזֶה, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם כָּל זְמַן שֶׁהָאָדָם מְלַבֵּשׁ בְּלָבוֹשׁ גְּשָׁמִי, אֵינּוּ יְכוּלִּים לְהִבִּין וּלְהִשִּׁיג מַעֲלַת הַזּוֹכָה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ.

וְאָמַר רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּשִׁי-מוֹהַר"ן, חֲלֻק ב', סִימָן קִיא): אִם הָיוּ נוֹתְנִים רְשׁוֹת לְמַת לְהַתְּפַלֵּל, בּוֹדֵאֵי הֵיְתָה תְּפִלָּתוֹ בְּהַתְּלַבְּבוֹת וּבְהַתְּעוֹרְרוֹת גְּדוֹלָה וְנִפְלְאוֹה עַד מְאֹד, כִּי כְּבָר רוֹאֶה מָה שֶׁנִּעְשָׂה מִזֶּה וְכוּ'. אֶף כְּבָר שָׁר הַמְּשׁוֹרֵר (תְּהִלִּים קטו, יז): "לֹא הִמְתִּים יְהִלְלוּ יְהוָה" וְגו',

על-פּן הַחֲפֵץ בְּאֵמֶת לַעֲזֹב אֶת דְּרָכָיו הַמְקַלְקְלוֹת וְאֵת מַעֲשָׂיו הַמְגַנְיִים וּמַחֲשׁבוֹתָיו הַפְּגוּמוֹת, עֲצָתוֹ — שְׂיִכְרַח לוֹ לְמָקוֹם מִיָּחָד שְׂאִין שָׁם בְּגִי-אָדָם, וְיִשְׁיַח וְיִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ אֶת כָּל לְבוֹ וְאֵת כָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלָיו בְּפִרְטֵי פִרְטוּיֹת, וְאִף שְׁבַתְחֻלָּה יִהְיֶה הַדְּבָר קָשָׁה וְכָבֵד עָלָיו מְאֹד מְאֹד, כִּי מֵרֵב פְּגָמָיו נִסְתַּר מִמֶּנּוּ אֹרֵךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, אִף אִם יִהְיֶה חֲזָק וְעֵקֶשׁן גְּדוֹל בְּזֶה מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּלִי שׁוּם טַעַם כְּדָרְךָ הַעֵקֶשׁן, שְׁעוֹשָׂה דְבָרוֹ אִף שְׂאִינוֹ מְבִינֵנוּ, אֲזִי סוּף כָּל סוּף יִגִּיעַ יוֹם יְשׁוּעָתוֹ, וְיִזְכֶּה לְהַכְנִס אֶל תּוֹךְ שְׁעָרֵי הַקְּדוּשָׁה, וְיִזְכֶּה לְהִתְעַנֵּג בְּזִיו שְׂכִינָתוֹ יִתְבַּרֵּךְ הַמְאִירָה בְּכָל הָעוֹלָם, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב (יְחִזְקֵאל מֵג, ב):

”וְהֶאֱרַץ הָאִירָה מִכְּבוֹדוֹ” וְגו’.

אָחִי הַיָּקָר! אֵל תִּטְעֶה אֶת עֲצָמְךָ, כִּי יִמְיָנוּ כְּצֵל עוֹבֵר, וְאֲנִי יוֹדֵעַ שְׂרָצוֹנְךָ חֲזָק עַד מְאֹד לְהַכְנִס אֶל תּוֹךְ שְׁעָרֵי הַקְּדוּשָׁה, וְאֵתָה רֹצֵה לְצֵאת מֵהַחֲשֵׁךְ שְׁנֹלְכַדָּת בּוֹ וְכו’, אִף אִין אֵתָה יוֹדֵעַ הַשְּׁעַר וְהַפֶּתַח לְכַנֵּס בּוֹ, כִּי עַל-יְדֵי רַבּוּי הַחֲטָאִים, הָעוֹנוֹת וְהַפְּשָׁעִים, נִתְקַיֵּם בְּעוֹלָם (בְּרֵאשִׁית יט, יא): ”וְאֵת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר פָּתַח הַבַּיִת הַכּוֹ בַּסַּנּוּרִים מִקֶּטֶן וְעַד גְּדוֹל וַיִּלְאוּ לְמִצַּא הַפֶּתַח” וְגו’, כִּי בְּאֵמֶת אִין בַּלְעָדָיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שָׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, כִּי הַכֵּל לְכָל עֵצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֵלְקוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, שְׁנִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשֵׁים כְּאֵלוֹ, (הֵינּוּ כָּלֵל הַבְּרִיאָה דוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר), אִף מַה שְׂאִין הָאָדָם זוֹכֵה לְרֵאוֹת ”זֹאת”, מִפְּנֵי שְׁמֵרֵב עוֹנוֹתָיו, הוּא מְסַבֵּב עִם קְלָפוֹת וְחֲשֵׁךְ גְּדוֹל וְכו’. וְכֵמוֹ שְׂאֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז”ל (סוֹטָה ג): בַּתְּחִלָּה קָדָם שְׁחָטָאוּ יִשְׂרָאֵל, הִיָּתָה שְׂכִינָה שׁוֹרָה עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, שְׂנֵאָמַר (דְּבָרִים כג, טו): ”כִּי ה’ אֵלְקֵינוּ מִתְהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מַחְנֵינוּ”, כִּיִּן שְׁחָטָאוּ נִסְתַּלְקָה שְׂכִינָה, כְּמוֹ שְׂנֵאָמַר (שִׁם): ”וְלֹא יִרְאֶה בְּךָ עֲרוֹת דְּבָר וְשָׁב מֵאֲחֵרֶיךָ”, וְכָל עֲבוֹדָתָנוּ הִיא לְהַחֲזִיר אֶת הַשְּׂכִינָה בְּיָנֵינוּ, הֵינּוּ שְׂיִזְכֶּה לְרֵאוֹת מְרֵאוֹת אֵלְקִים, כִּי בְּעוֹנוֹתֵינוּ הִרְבִּים, גָּרְמוּ הָעוֹנוֹת וְנַעֲשׂוּ יִשְׂרָאֵל עוֹרִים, לְפִיכָךְ נִסְתַּמּוּ עֵינֵיהֶם מִלְּרֵאוֹת הַשְּׂכִינָה (עֵין אֲגַדַּת בְּרֵאשִׁית, פֶּרֶשׁה טט), וְגִלָּה לָנוּ רַבְּנוּ ז”ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר”ן, חֶלֶק ב’, סִימָן פד), אֲשֶׁר הַשְּׁעַר וְהַפֶּתַח לְכַנֵּס אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְלִהְיוֹרִיד אֶת הַשְּׂכִינָה בְּעוֹלָם

אֲשֶׁר תרל בַּנְחַל רצט

הוא על-ידי תפלה והתבודדות, כי בזה שמדבר אליו יתברך, ומגלה לפניו את לבו, ומתודה בכל מה שעבר ופגם לפניו יתברך, וכל דבר — הן רוחני והן גשמי שצריך, הוא שואל ומבקש רק מלפניו יתברך, בזה בעצמו מגלה שאין בלעדיו יתברך.

ועל-כן אם יהיה חזק בעבודת התפלה וההתבודדות ימים ושנים בעקשנות גדולה, אז פד חם — שייכמרו רחמיו יתברך, ג'ב'ה' יתהפף — שתתהפף מדת הדין (קו שמאל בינה, ג'בורה, ה'וד) למדת הרחמים (עין שם, חלק א', סימן ב), פי עקר הדין הוא הסתרת אלקותו יתברך, ועקר הרחמים הוא התגלות אלקותו יתברך, פי אי אפשר לשער בשכל אנושי מעלת התפלה וההתבודדות, כי הקול הוא ה"סלם המצב ארצה וראשו מגיע השמימה" (בראשית כח, יב), והצדיקים עולים ויורדים בו, וכפי שזוכים לשקד מדי יום ביזמו בקביעות ובשיחה בינו לבין קונו, כף נזדכף מחו, והשמרים יורדים ומסתלקים למטה, ונתעלה ונתברר שכלו וכו', עד שזוכה להמשיך הארת השכינה אצלו, כי מעלת הדבורים והודוים אליו יתברך עולה עד אין סוף וכו', וכמובא (במדבר רבה כ, ג), שכל מי שחוטא ואומר חטאתי, אין רשות למלאך ליגע בו, וכן הוא בתורת כהנים (בחקתי כו): "והתודו את עוונם" (ויקרא כו, מ) — לצד התשובה הכתוב מדבר, שמיד שמתודים על עוונותיהם, מיד אני חוזר ומרחם עליהם. וכן אמרו בזהר הקדוש (בראשית נו): כל מאן דאודי על חטאיה קדשא בריך הוא שביק ליה ומחיל על חוביה, ועין בספר החנוף (מצוה סוד): "לפי שבהודאת העון בפה תתגלה מחשבת החוטא ודעתו שהוא מאמין באמת, כי גלוי וידוע לפני האל ברוך הוא כל מעשהו, ולא יעשה עין רואה כאינה רואה, גם מתוך הזכרת החטא בפרט, ובהתנחמו עליו יזהר ממנו יותר פעם אחרת, לבל יהיה נכשל בו אחר שיאמר בפיו: 'כזו וכזו עשיתי ונסבלתי במעשי', יהיה נגדר שלא ישוב לעשות כן, ומתוך כך ירצה

(א) כל מי שמתודה על חטאיו, הקדוש-ברוך-הוא עוזב לו ומוחל על חטאו.

לפני בוראו, והאל הטוב החפץ בטובת בריותיו, הדריכם בדרך זו יזכו בזה, עד כאן לשונו.

ועין ברמב"ם (פרק א' מהלכות תשובה, הלכה א): כל המצוות שבתורה בין עשה בין לא תעשה, אם עבר אדם על אחת מהן — בין בזדון בין בשגגה, כשיעשה תשובה וישוב מחטאו, חיב להתודות לפני האל ברוך הוא וכו', ודוי זו מצוות עשה וכו', וכל המרבה להתודות ומאריך בענין זה, הרי זה משבח וכו', עין שם. ועקר הדבורים, השיחות והודוים, התודה והודאה שצריך לדבר עמו בתורה, יהיה באמת ובתמימות ובפשיטות כפי מדרגתו, הינו שינגיל את עצמו לבקש רק מה שצריך, ושיזכה לצאת ממה שצריך לצאת, ואז פשיהו הדבורים עם אמת, הינו כפי מדרגתו שעומד בה, אז יאיר עליו אור השם בתורה, כי עקר האור הוא השם בתורה, כמו שכתוב (תהלים כז, טו): "ה' אורי וישעיי", והשם בתורה הוא עצם האמת, כמו שכתוב (ירמיה י, י): "וה' אלקים אמת", ועקר ההשתוקקות של השם בתורה אינה אלא האמת (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ט), על-כן כשמדבר אליו בתורה עם נקדת האמת, שמגלה לפניו בתורה את כל לבו וכל מה שעובר עליו, אזי השם בתורה ישרה עליה, ויאיר עליה אור השכינה, כי (תהלים קמה, יח): "קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראהו באמת", ואיתא (לקוטי הלכות, קריאת שמע שעל המטה, הלכה ב), כי הודוי שאומרים זה בחינת אמת, בחינת "ודבר אמת בלבבו" (תהלים טו, ב), כי עקר מעלת הודוי שחשוב בעיני השם בתורה שמתודין לפניו, הוא באמת, דהינו מה שהוא מודה על האמת, שזהו עקר לשון ודוי, מלשון מודה, שהוא מודה ומתודה שחטא ופגם נגדו בתורה, וכזאת וכזאת עשה, שזה יקר מאד מאד בעיניו בתורה, מאחר שעל-כל-פנים מכיר חטאו, ומכניע את עצמו לפניו בתורה, ומודה ומתודה על האמת, שכה וכה עשה נגדו בתורה, וכמו שכתוב (משלי כח, יג): "מכסה פשעיו לא יצליח ומודה ועוזב ירחם", דהינו מי שהוא שקרן ומכסה פשעיו — לא יצליח, אבל ההפוך — כשאינו שקרן ואינו מכסה פשעיו בשקר, רק מודה

אֲשֶׁר תרל בַּנְחַל שא

ומתנודה על האמת, ומפיר חטאיו ועוזב אותם — ירחם. ואמרו חז"ל (שבת נה.): חותמו של הקדוש-ברוך-הוא אמת, ומאחר שהוא מדבר לפניו יתברך, ומגלה אליו את כל לבו ואת כל מה שעבר, בזה אוהו במדת האמת, ועל-כן כל זמן שאין האדם אוהו בעבודת התפלה וההתבודדות, עדין אינו אוהו בתכלית מדרגת האמת, ואף שכל דרוך וכל דבר שבקדשה הוא בחינת אמת, אף בכל העבודות והדרכים שבעולם יכול להיות מערב איזה שקר או איזו פניה של גאות וכבוד, עד שגם הוא אינו יודע איך שהוא מלא פניות וכו', מה שאין כן כשאוחזים בדרוך האמת, בתפלה והתבודדות, שמיוחד לעצמו מקום פנוי שאין שם בנאי-אדם, ושופך שיחו אליו יתברך, ומספר לפניו את כל לבבו וכל מה שפגם בפירטי פרטיות, ואל יעלים דבר אחד וכו', אז יזכה שהשם באמת ישרה שכירתו עליו.

ועל-כן כל זמן שאין האדם זוכה להגיע אל נקדת האמת הזאת, עדין הולך נע ונד בארץ, כי אינו קבוע בקדשה, מה שאין כן כשפירגיל את עצמו בעבודת התפלה וההתבודדות, בכל מקום שרק יבוא, יתפלל וישיח עמו יתברך באשר ידבר איש עם רעהו, כי על-ידי התפלה ממשיך על עצמו נעם זיו שכירתו יתברך. ואמרו חז"ל במדרש (בראשית רבה פו, ח): בכל מקום שהצדיקים הולכים, השכינה הולכת עמהם וכו', ועל קטב זה סובבת "חסידות ברסלב" — לשפך נפשו אליו יתברך בכל יום ויום, ולשקד מאד מאד בלמוד שלחן ערוך מדי יום ביומו חק ולא יעבר (עין שיחות-הר"ן, סימן כט), ויעשה מתורה תפלה (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן כה), שכל מה שילמד, תכף-ומיד יעשה מזה תפלה, וישפך נפשו לפניו יתברך, שייזכה לקים בפירטי פרטיות מה שילמד, ולקיים כל דין והלכה בשלחן ערוך בתמימות ובפשיטות גמורה, כי כל היהדות תלויה בתמימות ובפשיטות בלי שום מחשבות, שקורין איבער גיטראכט^ב, ועקר ירידת ונפילת והתרחקות האדם מהקדשה הוא, על-ידי מחשבות יתרות וחרמות יתרות שממציא לו הבעל-דבר, כי

(ב) התלבטות לאחר מצשה.

הַיֵּצֵר הָרַע מִתְּלַבֵּשׁ בְּמַצּוֹת חֲדָשׁוֹת שְׂאִינָן מוֹכָאוֹת בְּשִׁלְחַן עָרוֹף, וְעַל-יַד־זֶה לְכַדּוֹ לְגַמְרֵי, עַד שְׁמֵהֶפֶךְ מֵהֶפֶךְ אֶל הֶהֱפֶךְ, וּמָה שְׂמוּכָא בְּשִׁלְחַן עָרוֹף אֵינוֹ מְקַיֵּם, רַק כְּפִי שְׁהַמְצִיא לְעַצְמוֹ הַנְּהָגוֹת מִדַּעְתּוֹ הַפְּגוּמָה וְהַמְקַלְקֵלֶת וְכוּ'. וּמִרְגְּלָא בְּפוּמִיָּה דְזַקְנֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, כְּשִׁשׁוּאָלִים אוֹתָם שְׂיֵאמְרוּ אִיזוֹ הַנְּהָגָה שְׁהַתְּנַהֵג רַבְּנוּ ז"ל, וּמְשִׁיבִים: פֶּתַח אֶת הַשִּׁלְחָן עָרוֹף וְתִרְאֶה אִיךָ שְׁהַתְּנַהֵג רַבְּנוּ ז"ל, וְדַבְּרֵי פִי חֲכָם חֵן, כִּי רַב הָעוֹלָם נִתְרַחֲקִים מִהַקְּדוּשָׁה דְיִקְא עַל-יַד־י תִּבְעֵרֶת הַלֵּב יוֹתֵר מִדָּאֵי (לְקוּשֵׁי-הַלְכוֹת, תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת, הַלְכָה ג), וְאֵינוֹ מִסְפִּיקָה לוֹ הַדְּרֵךְ הַמְּמַצֵּעַ שֶׁהוּא הַשִּׁלְחָן עָרוֹף, כִּי רַבִּים נִכְשְׁלוּ עַל-יַד־זֶה דְיִקְא, וְנִפְּלוּ לְגַמְרֵי עַל-יַד־י רַבּוּי הַתִּבְעָרָה חוּץ מִהַמְּדָה, כִּי זֶה שְׁנֹת־הַבַּיִת וּבּוֹעָרִים לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ חוּץ מִהַמְּדָה, זֶה בְּחִינַת רוּם לְבָב וְגִסּוֹת, שְׁעַל-יַד־זֶה יְכוּלִין לְהַפְּשֵׁל לְגַמְרֵי, חֵס וְשְׁלוֹם, וְלִהְתַּרְחֵק מִהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ וּלְפָרֵק עַל לְגַמְרֵי, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּחִינַת (דְּבָרִים ח, יח): "וְרָם לְבַבְךָ וְשִׁכַּחְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ", וְרַבָּא דְרַבָּא נִכְשְׁלִים וְנִתְרַחֲקִים דְיִקְא עַל-יַד־זֶה, כִּי בְּאַמַּת עַל-פִּי-רַב הָעֵקֶר מָה שְׂאִין בְּנֵי-אָדָם מִתְקַרְבִּים לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ וְאֵינָם חוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה, אַף-עַל-פִּי שְׁהַמְנִיעָה הִיא מִחֲמַת הַתְּגַבְּרוֹת תְּאוֹת הַגּוֹף, אֲבָל גַּם זֹהִי מְנִיעָה גְּדוֹלָה מִלְּהַתְקַרֵּב לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, הֵינּוּ רַבּוּי אֹר שְׁבוֹעֵר לְבוֹ לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ חוּץ מִהַמְּדָה, כִּי בְּוֹדָאֵי אִם נִתְפָּס אִיזָה אָדָם שֶׁהוּא בְּכָלֵל יִשְׂרָאֵל, שְׁלֹא נִזְרָקָה בּוֹ אֶפִּיקוֹרְסוֹת וּמִינּוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, אִם נִשְׂאֵל אוֹתוֹ אִם הוּא חֲפִץ בְּתִשׁוּבָה לְחֹזֵר לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, בְּוֹדָאֵי הַכֹּל יִשְׁיבּוּ פָּה אֶחָד, שְׁרוּצִים מְאֹד מְאֹד לְשׁוּב לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, וּמִתְגַּעְגַּעִים אֶל זֶה מְאֹד מְאֹד יָמִים וְשָׁנִים וְכוּ', וְאִם נִשְׂאֵל אוֹתוֹ אִם רוּצָה לַעֲשׂוֹת אִיזָה דְבָר בְּשִׁבִיל הֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, כְּדֵי לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כְּגוֹן: לְלַמַּד דָּף גְּמָרָא אוֹ פָּרֵק מִשְׁנִיּוֹת, אוֹ לִתֵּן פְּרוּטָה לְצַדִּיקָה אוֹ לִילָף לְמַקְוֶה אוֹ פִּיּוּצָא בְּזֶה דְבָרִים הַמְקַדְּשִׁים אֶת הָאָדָם, בְּוֹדָאֵי יִשְׁיב בְּפָה מְלֵא חֵן, כִּי "בְּוֹדָאֵי אֲנִי מְרַצָּה לַעֲשׂוֹת בְּכַפְּלִים מִכֹּל זֶה, וּבְלִבִּד שְׂיוֹעִיל לִי כִּי אֲנִי יוֹדֵעַ שְׁכָל זֶה אֵינוֹ מוֹעִיל לִי כְּבָר כָּלֵל", כִּי לְפִי עֵצָם הַפְּגָמִים וְהַחֲטָאִים שְׁחַטָּאֵי וּפְגַמְתֵּי נִגְדוּ יִתְבָּרֵךְ, אֲנִי צְרִיךְ לַעֲשׂוֹת עֲבוֹדוֹת וְתִשׁוּבוֹת גְּדוֹלוֹת וְעֲצוּמוֹת,

תַּעֲנִיּוֹת וְסִגּוּפִים וְכוּ', וּפְרִישׁוֹת בְּמִדְבְּרֵיּוֹת וּקְדָשׁוֹת עֲצוּמוֹת, וְלִהְשֵׁלִיף כָּל תַּאֲוֹת עוֹלָם הִזָּה אַחֲרֵי גֵוּ, וְגַם כָּל זֶה אֵינוֹ מִסְפִּיק לוֹ לְפִי עֶצֶם חֲטָאִיו וְעוֹנוֹתָיו וּפְשָׁעָיו וְכוּ', וּמַחֲמַת שְׁאִינוֹ יְכוּל לְהִתְגַּבֵּר עַל גּוֹפוֹ לַעֲשׂוֹת כָּל אֵלֶּה מֵה שְׁעָלָה בְּרוּחוֹ וְדַעְתּוֹ, מַחֲמַת זֶה אֵינוֹ עוֹשֶׂה כָּלֵל אֶפְלוֹ מֵה שְׁיִכּוֹל, וַיֵּשׁ שֶׁנֶּפְלוּ כָּל-כָּף בְּדַעְתָּם, עַד שְׁאִינָם יְכוּלִים לְלַמֵּד אֶפְלוֹ דָף גְּמָרָא אוֹ פָּרַק מִשְׁנֵיּוֹת, מַחֲמַת שְׁיִודְעִים שְׁצָרִיכִים לַעֲשׂוֹת הִרְבֵּה מְאֹד, וּמַחֲמַת זֶה אֵינָם עוֹשִׂים כָּלֵל, וְעַל זֶה כָּבֵר הַזֵּהִיר אוֹתָנוּ מְאֹד שְׁלֵמָה הַמְּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם (קִהְלַת ז, טז-יז): "אֵל תְּהִי צַדִּיק הִרְבֵּה" וְ"אֵל תִּרְשַׁע הִרְבֵּה", כִּי מַחֲמַת שְׁרוּצָה לְהִיּוֹת צַדִּיק הִרְבֵּה, וְלַעֲשׂוֹת עֲבוֹדוֹת קְדוּשׁוֹת הִרְבֵּה, וְרוּאָה שְׁאִין בִּיכְלָתוֹ, עַל-כֵּן הוּא רָשַׁע הִרְבֵּה, חַס וְשְׁלוֹם, שְׁפוּרַק עַל, וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה אֶפְלוֹ מֵה שְׁהִיָּה יְכוּל וְכוּ', וְכֵן כָּל הַמְרִירוֹת, הֶעֱצָבוֹת וְהַעֲקוּמוּמִיּוֹת שֵׁשׁ בָּלָב כָּל אֶחָד, הַפֵּל מַחֲמַת רַבּוּי אוֹר, כִּי בְּאֵמַת כָּל אֶחָד מְלֵא מִצְוֹת כְּרַמּוֹן, אֵף מֵרַב הַתְּלַהֲבוֹת לְבוֹ, נִדְמָה לוֹ שֶׁכֵּל זֶה מֵה שְׁעוֹשֶׂה וּמְקִיָּם אֵינוֹ שׁוֹה כָּלֵל, כִּי אֲנִי הֵייתִי צָרִיף לְקִיָּם כָּל מִצְוָה בְּשְׁלֵמוֹת הָעֲלִיּוֹנָה, וְכֵן כָּל תְּפִלָּה הֵייתָה צָרִיכָה לְהִיּוֹת בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, וּמֵרַב רוּם לְכַבּוֹ כָּל אֵלוֹ הַמִּצְוֹת וְהַנְּקֻדּוֹת הַטּוֹבוֹת שְׁחוּטֵף בְּכָל יוֹם אֵינָן שׁוֹת כָּלֵל, אֲדַרְבֵּה מוֹצֵא בְּהֵן כָּל מִינֵי חֲסְרוֹנוֹת וּפְצָעִים וְכוּ', עַד שְׁחִיּוֹ מְרוּרִים וְעֲצוּבִים מְאֹד מְאֹד, וְאֶפְלוֹ בְּשַׁעָה שְׁעוֹשֶׂה וּמְקִיָּם אֵת הַמִּצְוָה וּמִתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ, הוּא בְּעֶצְמוֹ מְעַקֵּם וּמְעַצֵּב מְאֹד מְאֹד, וְאֵינוֹ מוֹצֵא בָּהֶם שׁוּם חֵיּוֹת, וְהַפֵּל נִמְשָׁף מֵרַבּוּי אוֹר וְכוּ', וּבְאֵמַת הוּא לְהַפִּיף, כְּשִׁזּוּכָה לְקִיָּם אֵת הַתּוֹרָה בְּתַמִּיּוֹת וּבְפִשְׁיטוֹת בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת וְחֲמֵרוֹת יְתֵרוֹת כָּלֵל, אִזּוֹ הוּא תָּמִיד שֵׁשׁ וְשֵׁשׁ עַל נַעַם חֶלְקוֹ שְׁזָכָה לְהוֹלֵד מִזְרַע יִשְׂרָאֵל וּלְקִיָּם מִצְוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת, וְאָמַר הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ: מֵרַב עֲנוּתוֹתוֹ שֶׁל הָאָדָם, אֵינוֹ עוֹשֶׂה כָּלֵל, כִּי נִדְמָה לוֹ שֶׁכֵּל תּוֹרָתוֹ וּמִצְוֹתָיו וּתְפִלָּתוֹ אֵינָן שׁוֹת כָּלֵל, חַס וְשְׁלוֹם, וְעַל-כֵּן הוּא מִתְרַשֵּׁל מִעֲבוֹדָתוֹ יְתִבְרָף, וְאִם הִיָּה יוֹדֵעַ שְׁעַל-יְדֵי כָּל מִצְוָה וְעַל-יְדֵי כָּל תְּפִלָּה, וְעַל-יְדֵי כָּל לְמוֹד שֶׁכֵּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל עוֹשֶׂה וּמְקִיָּם, נִתְקַנֵּים וְנִבְנִים עוֹלְמוֹת חֲדָשִׁים, וְגוֹרָם שְׁעִשׂוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעְלָה, בְּוִדְאֵי

הָיָה מִזְדָּרְזוֹ לַעֲשׂוֹת כְּפָלִים, אַף הַסְטָרָא אַחֲרָא וְהַקְלָפוֹת מְכַנְיָסִים יֵאוּשׁ וְהַתְרַשְׁלוֹת בְּלֵב רַב הָעוֹלָם, שְׁכַל זֶה נִתְּהֵי מְרַבּוּי אוֹר, כִּי עֵקֶר אַחֲזִיתֶם הוּא מְשִׁבֵּר כְּלָיִם שְׁנֵתְהֵי מְרַבּוּי אוֹר כִּידוּעַ, עַד שְׁאֵפְלוּ בְשַׁעָה שְׁכָבֵר עוֹשִׁים וּמְקִימִים אֶת הַמְצָנָה, הִיא בְעֵצְבוֹת וּבְמַרְירוֹת גְּדוֹלָה, וּבְכַבְדוֹת עֲצוּמָה עַד מְאֹד מְאֹד, כִּידוּעַ דְּבָר זֶה לְבָקִי בְעוֹלָם, אַף אֵלוֹ הַזּוֹכִים לְהִיּוֹת מְקַרְבִּים אֶל הַצְדִּיק הָאֵמֶת, שֶׁהוּא בְּחִינַת (בַּמְדָּבָר כו, יח): אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ — שִׂיּוּדַע לְהִלְךְ נִגְדַּר רוּחוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כִּי (יִשְׁעִיָּה ל, כח) "וְרוּחוֹ 'בַּנְחַל' שׁוֹטֵף", וּפְרַשׁ הַתְּרַגּוּם: "וּמִימְרִיָּה", וְכֵן פָּרְשׁוּ הַמְּפָרְשִׁים בְּפֶרֶט הַמְצוּדוֹת, שֶׁהוּא הַדְּבָר, הֵינּוּ שְׁכַל כַּחוֹ יְהִיָּה הַתְּגִלוֹת הַדְּבָר, לְגִלוֹת לְעוֹלָם מַעֲלַת הַתְּפִלָּה, אֲשֶׁר עָלְיוֹ נֶאֱמַר (יִחְזַקְאֵל לו, כו): "וְנִתְּתִי לָכֶם לֵב חֲדָשׁ 'וְרוּחַ' חֲדָשָׁה אֲתֶן בְּקִרְבְּכֶם, וְהִסְרוּתִי אֶת לֵב הָאָבֶן מִבְּשַׂרְכֶם וְנִתְּתִי לָכֶם לֵב 'בִּשְׂר' (עֵינַי חֲיִי-מוֹהַר"ן, סִימָן שֶׁלֹט), וְאֵת 'רוּחִי' אֲתֶן בְּקִרְבְּכֶם וְעֲשִׂיתִי אֵת אֲשֶׁר בְּחֻקֵי תִלְכוּ וּמִשְׁפָּטֵי תִשְׁמְרוּ וְעֲשִׂיתֶם", אַז הַצְדִּיק הַזֶּה מְפִיחַ אֶת הָעֲפֻרוּרִיּוֹת שֶׁנִּפְלָה עַל לֵב כָּל אֶחָד, שֶׁזֶה מְבַעֵירוֹ לְהִתְלַהֵב יוֹתֵר מִכַּחוֹ וְהַשְׁגָּתוֹ, וּמְכַנְיָסָה בּוֹ עֲצָבוֹת (עֵינַי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ט), כִּי הַצְדִּיק מְצַמְצֵם אֶת זוֹ הַהִתְלַהֲבוֹת וּמְבַטֵּל אֶת הָעֲצָבוֹת, וְעֵינַי שָׁם (חֶלֶק א', סִימָן עו), שֶׁהַצְדִּיק מְכַנְיָס בְּאָדָם גְּבוּל וְזִמְן שִׁיְהִיָּה הַכֹּל בְּהַדְרָגָה וּבְמִדָּה מְצַמְצֵמָת, וְיִזְכֶּה לְשִׂמְחַת תְּמִיד עַל-יְדֵי כָּל נִקְדָּתוֹ שְׁזוֹכָה לְחֻטֵּי מִנְקֵדַת יְהוּדוּתוֹ, כִּי זֶה עֵקֶר הַקְּדָשָׁה — לְשִׂמְחַת בְּהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ (עֵינַי לְקוּטִי-הַלְכוֹת, נְפִילַת אִפִּים, הַלְכָה ד), כִּי מִי שִׁישׁ לוֹ אֲמוּנָה שְׁלֵמָה בְּהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ, בּוֹדָאֵי רְאוּי לוֹ לְשִׂמְחַת תְּמִיד בְּהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ, וְזֶה הַדְּבָר אֵי אֶפְשָׁר לְבָאֵר בְּכֹתֵב, כִּי הוּא לְכָל חֵד כְּפֹסֵם מֵהַ דְּמִשְׁעָר בְּלִבִּיהַ, כִּי עֵקֶר הַשְׂמִחָה הוּא שְׂמִחַת הַמְצָאוֹת, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (תְּהִלִּים יט, ט): "פִּקּוּדֵי ה' יִשְׂרָיִם מְשִׂמְחֵי לֵב", וּמִי שֶׁמֵּאֲמִין בְּהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ וּבַתּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת כְּמוֹ שְׁכַל יִשְׂרָאֵל מְאֲמִינִים, בּוֹדָאֵי אֵינִן שְׂמִיחָה בְּעוֹלָם כְּשִׂמְחַת עֲשִׂית הַמְצָאוֹת, שְׁאֵנּוּ זוֹכִים לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרָנוּ וּבוֹרְאָנוּ יִתְבָּרַךְ, וְאֵנּוּ קוֹנִים לָנוּ חֲיֵי עוֹלָם לְעוֹלָמֵי עַד וּלְנִצְחַת נְצָחִים עַל-יְדֵי חוּטֵי

הַצִּיצִית שְׁקוּנִים בְּעַד כַּמָּה מִטְבָּעוֹת, וְאָנוּ נִכְלָלִים עַל-יְדֵי-זֶה בְּאוֹר
הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, הִישׁ שְׂמִיחָה גְדוּלָה מִזֹּו?! כִּי זֶה כָּל אָדָם
יְכוּל לְהִבִּין, שְׂבַעוּלָם הִזָּה אֵין שׁוּם שְׂמִיחָה כָּלָל, כִּי "מָה יִתְרוֹן
לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ שְׂיַעֲמַל תַּחַת הַשָּׁמַשׁ" (קֹהֶלֶת א, ג), וְאִם יִצְבֹּר כְּעַפְרָה
כְּסָף וְזָהָב, סוֹף כָּל סוֹף מָה יִתְרוֹן לוֹ בְּכָל זֶה, כִּי לֹא כְּמוֹתוֹ יִקַּח
הַכֹּל, וְהַכֹּל יוֹדְעִים שְׁסוֹף אָדָם לְמוֹת וְיִמְיָנוּ כְּצֹל עוֹבֵר, וּמִי שְׂיִישׁ
לוֹ רַק אֵיזוֹ רְשִׁימָה בְּעֵלְמָא שֶׁל שְׂכָל אַמְתֵּי אֶפְלוּ נְכָרִי, יוּכַל לְהִבִּין
שְׂאֵין שׁוּם שְׂמִיחָה בְּזֶה הָעוֹלָם כָּלָל, כִּי אַחֲרִית שְׂמִיחָה תּוֹנָה, וְעַל
זֶה נֶאֱמַר: "וְלִשְׂמִיחָה מָה זֶה עוֹשֶׂה" (שֵׁם ב, ב), אִךְ כְּשִׁזְזָה לְהִתְיַשֵּׁב
בְּאַמְת, וּמִשְׁכִּיל וּמִתְבוּנָן בְּדַעַת הָאֲמֵת, הֲלֹא סוֹף כָּל סוֹף לֹא יִשְׂאֵר
מִמֶּנִּי כִּי אִם אֵלוֹ הַנִּקְדוֹת הַטּוֹבוֹת שְׂאֵנִי חוֹטֵף בְּכָל יוֹם — צִיצִית,
תְּפִלִּין, תְּפִלָּה, צְדָקָה וְכוּ', אֲזִי הוּא שֶׁשׁ וְשִׁמְחַ תְּמִיד, וְיִרְקֹד בְּכָל
יוֹם עַל נַעַם חֻלְקָנוּ. וְכָל זֶה תְּלוּי כְּפִי חֲזֵק אֲמוּנָתוֹ בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל
קִטְבֵּי זֶה חֲסִידֵי בְּרִסְלָב מְרַקְדִים בְּכָל יוֹם, כִּי כָּל עֲנִין הַהִתְגַּלּוֹת
שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל הוּא תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת בְּתַכְלִית הַפְּשִׁיטוֹת "פְּשִׁטוֹת
אִידִישְׁקֵיט", וְעַל-כֵּן כָּל מָה שְׂהָאָדָם רְחוּק מֵהָאֲמוּנָה, הֵינּוּ שְׂאֵין
בּוֹ עֶצֶם הַתְּגַלּוֹת אֲמוּנָה, כְּמוֹ-כֵן אֵינּוּ מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּתְּפִלָּה
וְהַתְּבוּדָדוֹת, וְכֵן אֵינּוּ מְרַקֵּד וְשִׁמְחַ עַל נִקְדַּת הַמְּצוּוֹת שְׂזוֹכָה לְחֻטֵּף
בְּכָל יוֹם, עַד שְׂהַבְּעַל-דְּבָר מְעַקֵּם אֶת לְבָבוֹ לְגַמְרֵי מֵהַהֶפֶץ אֶל הַהֶפֶץ,
וּמְכַנִּיס בּוֹ מְרִירוֹת, שְׂכָל תּוֹרָתוֹ וְתַפְלָתוֹ אֵינָן שְׁווֹת כָּלָל, חֵס וְשְׁלוֹם,
וְעַל-יְדֵי-זֶה מִתְרַשֵּׁל הָאָדָם לְגַמְרֵי מְעַבֹּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ כַּנ"ל, וְכָל
זֶה נִמְשָׁף מִחֻכְמוֹת שֶׁל הַכֹּל, אֲשֶׁר נִמְשָׁכוֹת מְרַבּוּי אוֹר, עַד שְׂיִישׁ
שְׂעַל-יְדֵי רַבּוּי הַחֻכְמוֹת, נִתְרַחֲקִים לְגַמְרֵי מֵהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, וּפּוֹרְקִים עַל
לְגַמְרֵי, חֵס וְשְׁלוֹם. וְכֵן הַדְּבָר בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר דְּבָר זֶה
יְדוּעַ, שְׂכָל בַּחוּר וְכָל אַבְרָף רְצוּנוֹ לְהִיּוֹת מִתְּמִיד גְּדוּל, וְלִזְכוֹת לְסִים
כָּל הַש"ס וְאַרְבַּעַת חֻלְקֵי שְׁלַחַן עֲרוּף וְכוּ' וְכוּ'. אִךְ עַקֵּר הַמְּנִיעָה הוּא
מְרַבּוּי חֻכְמוֹת, שְׂתַכְּף-וּמְיָד כְּשִׁפּוֹתַח אֶת הַגְּמְרָא, רוֹצֶה לִירֹד עַד
עֲמָקָה, וְלְהִבִּין עַל-פִּי כָּל דְּבָרֵי הָרֵאשׁוֹנִים וְכוּ', וּמִחֻמַּת שְׂעַל-פִּי-רַב
הַבַּחוּרִים עֲדִין אֵינָם מוֹכְנִים לִירֹד לְעֲמָקָה וְכוּ', כִּי עֲדִין לֹא הִשְׁתַּלְּמוּ
כָּלָל בְּבִקְיָאוֹת וְכוּ', וּבְפִרְטִיּוֹת בְּעֵתִים הַלְלוּ, שְׂעוֹבֵר עַל בַּחוּרִים

מה שְׁעוֹבֵר מֵרַבּוּי הַזְּהֵמָה שְׁנִתְפַּשְׁטָה בְּעוֹלָם וְכוּ', וְעַל-יְדִי-זֶה אֵין מַחֵם בְּשִׁלְמוֹת כָּלֵל לִירֵד לְעִמְקָה וְכוּ', וְעַל-כֵּן מֵאַחַר שְׁאִינֶם מְבִינִים תִּכְף-וּמִיד מַה שְּׁלוֹמֵדִים, בְּפִרְטוּיֹת עַל-פִּי שִׁטוֹת שֶׁל רֵאשׁוֹנִים וְכוּ', עַל-יְדִי-זֶה מִתְרַחֵקִים מִלְמוּד לְגַמְרִי, כִּי לוֹמְדִים מְעַט כְּאֵלוֹ כְּפֶאֱם שָׂד, מֵאִימַת הָרֵאשׁ יִשִּׁיבָה וְכוּ', אָבֵל עַל-פִּי-רֹב מִתְבַּטְּלִים לְגַמְרִי, כִּיְדוּעַ דְּבָר זֶה לְכָל בַּחּוּר הַמוֹדָה עַל הָאֱמֶת, וְכִבֵּר צְעָקוֹ עַל זֶה הַקְדָּמוֹנִים (עֵין בְּסֵפֶר "אַרְחוֹת צְדִיקִים" לְקַדְמוֹן אֶחָד, בְּשֵׁעַר כ"ז, מַעֲלַת הַתּוֹרָה), וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: בְּדוֹר הַזֶּה נִשְׁתַּכְּחָה הַתּוֹרָה, מִחֲמַת כִּי הַלוֹמְדִים הִלְלוּ סְבוּרִים לְעִשׂוֹת כְּמוֹ הָרֵאשׁוֹנִים, לְהַחְזִיק בְּפִלְפוּלִים, אֲף אִינֶם דוֹמִים לָהֶם כָּלֵל וְכָלֵל, כִּי לָהֶם הָיָה לָבֶם פְּתוּחַ כְּאוֹלָם, וְתוֹרָתָם הִיָּתְהָ אֲמֻנוֹתָם, וְהָיוּ מְמִיתִים עֲצָמָם עָלֶיהָ יוֹמָם וְלַיְלָה בְּהַתְמַדָּה רַבָּה, לְכֵן הַשִּׁיגוֹ וְיָדְעוּ בְּפִלְפוּלָם, אָבֵל עֲכָשׁוּ אִינוּ כֵן, אֶלָּא מְבַלְבְּלִים זֶה אֶת זֶה וּמְבַטְּלִים רַב הַיּוֹם, וְעוֹסְקִים בְּאוֹתוֹ לְמוּד כְּחֲצֵי יוֹם, וְהַלְמוּד שְׁלָהֶם עֲרָאֵי דְעֲרָאֵי, וְהַבְּטוּל קָבַע וְכוּ', וְכָל אֶחָד רוֹצֵה לְלַמֵּד תּוֹסְפוֹת וְכָל הַחֲדוּשִׁים וְהַחֲדוּשֵׁי דְחֲדוּשִׁים, "קָדָם שְׂיַדַע צוֹרֵת תְּלָמוּד", אִם-כֵּן אֵיךְ יִצְלִיחוּ?! כִּי כִבֵּר אָמְרוּ חַז"ל (עֲבוּדָה זֶרָה יט.): לְעוֹלָם לְגֵרֶס אֵינֶשׁ וְאֵף עַל גֵּב דְּמִשְׁכַּח, וְאֵף עַל גֵּב דְּלֵא יָדַע מֵאֵי קָאֵמֵר, וְכֵן אָמְרוּ חַז"ל (שַׁבָּת טג.): "מֵעַקְרָא לֵיגְמֵר אֵינֶשׁ וְהִדְר לֵיִסְבֵּר. וְכָל זֶה אִינֶם עוֹשִׂים עֲתָה, רַק תִּכְף-וּמִיד רוֹצִים לִירֵד לְעִמְקַ עִמְקַ הָעֵנָן וְכוּ', וְעַל-כֵּן מֵרַב טֵרַח הַלְמוּד, הָעִיוֹן וְהַפְּלָפוּל, רַבִּים פּוֹרְשִׁים מֵהַלְמוּד לְגַמְרִי וְכוּ', אֲף אִם הָיוּ מִרְגִּילִים אֶת עֲצָמָם בְּדִרְךָ שְׁהוּרוּ לָנוּ חֲכָמֵי הַתְּלָמוּד — לְחֹזֵר עַל מִשְׁנֵיּוֹת וּגְמָרָא בְּפִשְׁטוּת, וְלִסְיִם בְּכָל יוֹם כֶּף וְכֶף פְּרָקִים וְכוּ', אִז מֵרַב חֲזָרָה הָיוּ בְּקִיאִים בְּכָל הַתְּלָמוּד בְּזִמְן קֶצֶר, וְכֵן הָיָה נִכְנַס בְּהֶם חֲשֵׁק לְלַמֵּד וְהָיוּ מִתְאַוִּים לְלַמֵּד תָּמִיד, כִּי הָיָה לָהֶם לֵב לְהִבִּין בְּנִקְלָה, וְהָיָה כִּי אֶת הָאֲדָם לְלַמֵּד לְעוֹלָם, אֶפְלוּ נִים וְלֵא נִים תִּיר וְלֵא תִיר, וְהָיוּ מוֹסִיפִים בְּכֶף יִרְאֵת שָׁמַיִם שְׁלָמָה, וְגַם הָיוּ מִתְרַבִּים הַתְּלָמִידִים, וְהָיוּ עוֹסְקִים תָּמִיד בַּתּוֹרָה בְּשִׁקְיָהּ רַבָּה וְנִפְלְאָה, אָבֵל עֲתָה מֵרַב טֵרַח הַשְּׁמוּעוֹת, נַעֲשִׂית עֲלֵיהֶם הַהֲלָכָה כְּמִשְׁאָ כְּבֵד, וְלֵא יוֹכְלוּ עוֹד לְהַבִּיט בָּהּ, וּמִתוֹךְ כֶּף עוֹסְקִים בְּשִׁגְעוֹן

ובליצנות, ומבלבלים ומבטלים ועוסקים בכל מיני תחבולות לפטר את הזמן היקר, ומכל שכן שאין להם יראת שמים וכו', עי' שם.

וכל זה נכתב בספר לפני כמה מאות שנים, מכל שכן וכל שכן מה נאמר אנו בדורותינו אלה, אשר החשף נתפשט בעולם מאד מאד, והפריצות והתאוות הרעות עושות פרוצות בנשמות נערי ישראל, ונכשלים, בעוונותינו הרבים, כמה שנכשלים וכו', בודאי אינם מכשירים כלל תכף-ומיד בימי נערוותם לירד לעמק העיון, ומחמת זה הם מתרשלים מאד מאד מלמוד התורה הקדושה, כי הכל כבוד אצלם, עד שמבטלים את רב היום בפטפוטי דברים בטלים עם גמרא פתוחה, וכשמגיע סוף היום, בשעה שאריכים לעשות חשבון הנפש — "מה עשיתי ופעלתי בזה היום" וכו', על-פי-רב תמצא שאין בידם אפלו פרק משניות אחד ליום, ודף גמרא שלם ליום, וסימן אחד שלחן ערוך ליום וכו', וכל זה מרובי חכמות של רבוי אור — תכף-ומיד לירד לעמק העיון וכו', ובין כך עוברים הימים, החדשים והשנים של ימי הנעורים בהבל וריק וכו', ומכל שכן שאינם זוכים לסיים על-כל-פנים פעם אחת עד ימי חתנתם את הששה סדרי משנה וש"ס וארבעת חלקי שלחן ערוך וכו', ואדרבה אף לא עולה על דעתם, שיכולים להגיע לזה אם יתנהגו בדרך האמת וכו'.

והנה רבנו ז"ל גלה לנו (עי' שיחות-ה"ן, סימן עו), ודבר עמנו הרבה הרבה בענין זה, שטוב ללמד במהירות ולבלי לדקדק הרבה בלמודו, רק ללמד בפשיטות ובזריזות, ולבלי לבלבל דעתו הרבה בשעת הלמוד מענין לענין, רק יראה להבין הדבר בפשיטות במקומו, ואם לפעמים אינו יכול להבין דבר אחד, אל יעמד הרבה שם, ויניח אותו הענין, ויילמד יותר להלן, ועל-פי-ירב ידע אחר-כך ממילא מה שלא היה מבין בתחלה פשילמד כסדר בזריזות להלן יותר, ואמר שאין צריכים בלמוד רק האמירה לבד — לומר הדברים כסדר, וממילא יבין, ולא יבלבל דעתו בתחילת הלמודו שירצה להבין תכף,

ומחמת זה יקשה לו הרבה ולא יבין כלל, רק יכניס מחו בלמוד, ויאמר בסדר בנריות וממילא יבין, ואם לא יבין תכף, יבין אחר-כך, ואם ישארו דברים כלשהם שאף-על-פי-כן לא עמד על פונתם — מה בכך, כי מעלת רבוי הלמוד עולה על הכל. כמו שאמרו חז"ל (עבודה זרה יט.): ליגמר והדר ליסבר ואף על גב דלא ידע מה קאמר, שנאמר (תהלים קיט, כ): "גִּרְסָה נִפְשִׁי לְתַאֲבָה" וכו', כי על-ידי רבוי הלמוד שילמד בנריות ובמהירות, ויזכה ללמד הרבה בכל יום בתמימות ובפשטות, על-ידי-זה יזכה לעבר כמה פעמים באלו הספרים שלומד, ויזכה לגמרם ולחזור להתחיל ולגמרם פעם אחר פעם, ועל-ידי-זה ממילא יבין בפעם השניה והשלישית כל מה שלא היה מבין בתחלה וכו', ובאמת מי שיתפלל על האמת, יבין וידע, כי דרך זו היא עצה טובה מאד בסדר הלמוד, להתחיל את הספר מהתחלה, ויראה לסימו, ואז כשיזכה לסימו — יתחיל עוד פעם ועוד וכו', למשל יתחיל שעור במשניות, וילמד פרק אחר פרק, מסכת אחר מסכת, ואל יחזר עליה כי אם כשיזכה לסיים כל הששה סדרי משנה, ואז יתחיל עוד פעם ועוד פעם כל ימי חייו, וכן בשעור גמרא להתחיל מתחלת ברכות, וכשיזכה לסימה יתחיל שבת, וכן מסכת אחר מסכת, עד שיזכה לגמר כל הש"ס, ויתחיל עוד פעם, וכן בארבעת חלקי שלחן ערוך וכו', וכשירגיל את עצמו בדרך זו — לא לדקדק הרבה, רק לחזור למודו בלי שום דקדוקים, על-ידי-זה יזכה לסיים הרבה שעורים: מקרא, משנה, גמרא, מדרשים וזהר הקדוש וכו' וכו', כי רב בגי-אדם שפסקו מלמודם, היה מרב דקדוקם שבלבלו אותם, ועל-ידי-זה נתבטלו לגמרי, ומאומה לא נשאר בידם וכו', עיין שם.

ועל-כן, אחי, איעצך ויהיה ה' עמך, שמלבד השעור שיש לך בישיבה (כי את השעור הזה תקח לשעור עיון, ותחזר עליו פעמים אין מספר, וכל מה שקשה לך, שאל נא את ראש הישיבה והמשגיח וכו'), תקבע לעצמך שעור פשוט בלמוד משניות כסדרן, ותפתח את המשניות מתחלת ברכות וכו', ותתחיל לגרס בנריות פרק אחר

פֶּרֶק, מַסְכַּת אַחַר מַסְכַּת, וְאִי שְׁבַתְחֻלָּה יִקְשֶׁה עָלֶיךָ הַרְבֵּה דְּבָרִים, אֵל תִּסְתַּכַּל עַל זֶה כָּלֵל, רַק לְהַתְמִיד מְאֹד מְאֹד כְּסֻדְרָן, וְאִם תִּתְנַהֵג כֵּן, אִזּוּ בְּרִבּוֹת הַיָּמִים וְהַשָּׁנִים תִּהְיֶה בְּקִי בְּשֵׁשׁה סְדְרֵי מִשְׁנֵה, וְכֵן תִּקְבַּע לְעֲצָמְךָ שְׁעוֹר פָּשוּט בְּשׁ"ס, לְפִתּוֹחַ בְּמַסְכַּת בְּרִכּוֹת, וְתִתְחִיל לֹמַר בְּזִרְיוֹת דָּף אַחַר דָּף וְכוּ', עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְסִיּוֹם בְּרִכּוֹת וְתִתְחִיל שְׁבַת וְכוּ', עַד שֶׁבְּמִשְׁךָ הַזְּמַן תִּזְכֶּה לְסִיּוֹם כָּל הַשׁ"ס, וְכֵן בְּלִמּוּד שְׁלַחַן עֲרוּךְ וְכוּ', וְאִי שְׁבַתְחֻלָּה יִהְיֶה הַלְּמוּד עָלֶיךָ לְעַל כָּבֵד וּלְמִשְׁא, וּבְיוֹתֵר — שִׁיעֲשׂוּ מִמֶּךָ לִיצְנוּת וְכוּ', גַּם זֶה נִקְרָא לְמוֹד וְכוּ' וְכוּ', וְכַדוּמָה פְּתוּיִים שׁוֹנִים שֶׁהַבַּעַל־דְּבָר יָקִים עָלֶיךָ וְכוּ', אִתָּהּ, בְּנִי, חֲבִיבִי, אַחִי, חֲמֻדַּת לְבָבִי, אֲשֶׁר אֶהְבַּת עוֹלָם אֶהְבַּתִּיךָ, אֶהְבֵּה שְׂאִינָה תִּלְוֶיהָ בְּדָבָר בְּטֵל וְכוּ', חוּס עַל נִפְשֶׁךָ לְהַגּוֹת בַּתּוֹרָה יוֹמָם וְלַיְלָה בְּדַרְךָ זוֹ, וְאִזּוּ אֶפְלוּ שֶׁיָּבֹאוּ עָלֶיךָ טְרָדוֹת מְטָרְדוֹת שׁוֹנוֹת, הֵן עֲכָשׁוּ וְהֵן כְּשֶׁתִּזְכֶּה לְהֵיוֹת אָדָם הַשָּׁלֵם, וַיַּעֲבְרוּ עָלֶיךָ טְרָדוֹת מִשְׂא וּמִתָּן, גַּם־כֵּן לֹא תַעֲזֹב נִפְשֶׁךָ מִלְּמֹד שְׁעוּרִים קְבוּעִין לְהַשְׁבִּיעַ נִפְשֶׁךָ בְּמִזוֹן הַתּוֹרָה, וְלֹא תִפְרֹשׁ כָּל יָמֶיךָ מִמְּנָה וְלֹא תַעֲוֹל בְּכִסּוּפָא בְּעִלְמָא דְּאַתִּי, כִּי עַל־יְדֵי רַב רְגִילוֹת לְחֹזֵר מַסְכַּת אַחַר מַסְכַּת, תִּרְגֵּישׁ שֶׁהִיא חַיִּיךָ, חֵיוֹת שְׁלֶךָ מִמֶּשׁ, מְזוֹן שְׁלֶךָ מִמֶּשׁ, וְלֹא תִבְחַר לָךְ, בְּנִי, הַדְּרָךְ הַמְּרָה מִמּוֹת לְשׁוּם מְגֻמַת פְּנִיךָ, לְלַמֵּד בְּפִלְפוּל קָדָם שֶׁשְׂבָעָה נִפְשֶׁךָ בְּבִקְיָאוֹת הַשׁ"ס וּפּוֹסְקִים, וּבְפִרְט אִם תִּהְיֶה בּוֹנֵתךָ, חֲלִילָה, לְקַנְטֵר וּלְהַתְגַּאוֹת עַל זִוְלָתְךָ, אֲשֶׁר זֶהוּ סֵם הַמּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה מִמֶּשׁ, מְרִירוֹת הַמּוֹת, וְסוּף כָּל סוּף לֹא יִתְקַים בְּיָדְךָ כָּלֵל מְאוּמָה, וְתַעֲוֹל בְּבוֹשָׁה לְעִלְמָא דְּאַתִּי וְכוּ' (עֵינִי כָּל זֶה וַיּוֹתֵר מִזֶּה בְּנִתִּיב מִצְוֹתֶיךָ שֶׁבִּיל הַתּוֹרָה, פֶּרֶק א', סִימָן יא), כִּי עֲקָר עֵסֶק הַתּוֹרָה צָרִיךְ לְהֵיוֹת לְשֵׁם אֵל עוֹלָם, לְמוֹד לְשֵׁמָה, לְשֵׁם נִשְׁמָתוֹ, "בְּאוֹרְךָ נִרְאָה אוֹר" (תְּהִלִּים לו', י), וְכִמּוֹ שֶׁהִלְחָס הוּא מְזוֹן הַגּוּף, בֵּן מִמֶּשׁ "לְכוּ לְחַמּוּ בְּלַחְמֵי" (מִשְׁלֵי ט, ה) הַתּוֹרָה הִיא מְזוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא (עֵינִי לְקוּטֵי־מִוְהַרְ"ן, חֲלֵק ב', סִימָן ח), וְעַל־כֵּן, בְּנִי, חֲבִיבִי וְחֲבִרֵי יָקִירִי, לְמָה תִּיַּגַּע כָּל־כָּךְ כֹּחֶךָ עַל מְזוֹן גּוּפְךָ, וְלֹא תִתְיַגַּע עַל מְזוֹן נִשְׁמָתְךָ, חֵיוֹת נִפְשֶׁךָ, לְהַאֲרִיחַ בְּאוֹר הַחַיִּים, כִּי כָּל דְּבוּר שֶׁל תּוֹרָה הוּא מִמֶּשׁ מְזוֹן נִפְשֶׁךָ לְנִצּוּחַ נִצְחִים. וְעֵינִי בְּתַקּוּנֵי הַזֵּהר הַקְּדוּשׁ

(ד) וְלֹא תִכְנֵס בְּבוֹשָׁה לְעוֹלָם הַבָּא.

(בהקדמה דף יד.): כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק אֵית לִיה עוֹלָם בְּפָנָי עֲצָמוּ, וְכָל מֵאן דְּזָכָה לְהִלְכָה חַד יָרִית עֲלֵמָא חַד כָּל שְׁכָן מֵאן דְּזָכָה לְמִסְכָּתָא חַדָּא אוּ לְתַרִּין אוּ לְשִׁתִּין דְּאֲתָמַר בְּהוּ, (שיר השירים ו, ח): "שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת", דְּכָל מִסְכָּתָא מְטְרוֹנִיתָא אִיהִי בְּגִרְמָה, וְנִפְאָה אִיהוּ מֵאן דְּיָרִית לָהּ בְּהֵאִי עֲלֵמָא וְכוּי", עֵינֵן שָׁם. הֵינּוּ אֲשֶׁרִי מִי שְׁזוֹכָה לְסִיִּים מִסְכָּת אַחַת, שֶׁהוּא יוֹרֵשׁ עוֹלָם אַחַד, מִכָּל שְׁכָן כְּשֶׁזוֹכָה לְסִיִּים כָּל הַשִּׁתִּין מִסְכָּתוֹת, שְׁנֹכְלָל בְּשִׁכְיָנָה שֶׁהִיא הַמְּלָכוֹת וְכוּי. וּמִקְבָּל אֲצֵל אֲנִישֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּשֵׁם רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר "הַזּוֹכָה לְסִיִּים ש"ס, מִמְּשִׁיף עַל עֲצָמוּ צָלָם אֱלֹקִים".

אֲחִי הַיְקָר! זֶהוּ עֵקֶר הַשְּׂמִיחָה וְהַחֲדוּדָה שֶׁלָּךְ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת — כְּשֶׁתִּזְכָּה לְהַתְמִיד מְאֹד מְאֹד בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁיטוֹת בְּגִמְרָא וּפּוֹסְקִים וְכוּי, כִּי אֵינְךָ עוֹד שְׂמִיחָה גְדוֹלָה מְזוּ, כְּשֶׁזוֹכִים לְסִיִּים מִסְכָּת אַחַת, וְאָמַר אֲבִיִי (שְׁבַת קיח.): תַּחֲתִי לִי דְכִי חֲזִינָא צוֹרְכָא מְרַבְּנֵן דְּשָׁלִים מִסְכָּתִיהָ עֵבִידְנָא יוֹמָא טָבָא לְרַבְּנֵי, וְעֵינֵן בְּשִׁלְחֵן עָרוּף (יורה דעה, סימן רמו, סעיף כו) בְּדַבְרֵי הַרְמ"א, שְׁכַשְׁיִסִּים מִסְכָּתָא מְצוּהָ לְשִׁמְחָה וְלַעֲשׂוֹת סְעֵדָה, וְנִקְרָאת סְעֵדַת מְצוּהָ וְכוּי, וּמְקוּרוֹ בְּפִסְקֵתָא זוּטָא (צו), וְזוֹ לְשׁוֹנֵם: "כָּל הַמְּשָׁלִים מִסְכָּת צָרִיף לַעֲשׂוֹת יוֹם טוֹב", כִּי זֶהוּ עֵקֶר הַחֲדוּדָה וְהַנְעָם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא — כְּשֶׁזוֹכָה לְשִׁקְדָה עַל דְּלִתוֹת הַתּוֹרָה — גִּמְרָא וּפּוֹסְקִים בְּדָרְךָ וּבְסִדְרָה שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכָּה לְסִיִּים מִסְכָּת אַחַר מִסְכָּת, וְסִימָן שֶׁלְחֵן עָרוּף אַחַר סִימָן שֶׁלְחֵן עָרוּף, וְרַבְּנוּ ז"ל (הוֹבָא בְּשִׁיחוֹת-הַר"ן, סימן יז), הוֹכִיחַ אֶת אַחַד עַל הַתְּמַדַּת הַלְמוּד, וְאָמַר לוֹ: מַדּוּעַ לֹא תִלְמַד? מַה תִּפְסִיד בְּזוֹהַ? הֲלֹא תִקְבֵּל עוֹלָם הַבָּא עַל הַלְמוּד, וְאֵינְךָ צָרִיף לומר שְׁכַשְׁהַתּוֹרָה מִרְאָה אַהֲבָה לְאֶחָד, אֲזוֹ אֵינְךָ צָרִיף כָּלֵל עוֹלָם הַבָּא רַק אֶת הַתּוֹרָה בְּעֲצָמָה וְכוּי, עֵינֵן שָׁם, "עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ וְתוֹמְכֵיהָ מְאֹשֶׁר" (משלי ג, יח), וְדַרְשׁוּ חַז"ל (בְּרָכוֹת לב:): אֵינְךָ עֵץ חַיִּים אֲלֵא הַתּוֹרָה, כִּי

(ח) כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק יֵשׁ לוֹ עוֹלָם בְּפָנָי עֲצָמוּ, וְכָל מִי שְׁזָכָה לְהִלְכָה אַחַת, יוֹרֵשׁ עוֹלָם אַחַד, כָּל שְׁכָן מִי שְׁזָכָה לְמִסְכָּת אַחַת אוּ לְשִׁתִּים אוּ לְשִׁשִּׁים, שְׁעֲלֵיהֶם נֹאמַר: שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת, שְׁכָל מִסְכָּת הִיא אֲדוּנָה בְּפָנָי עֲצָמָה, אֲשֶׁרִי מִי שִׁיּוֹרֵשׁ אוֹתָהּ בְּעוֹלָם הַזֶּה.

(ו) תַּעֲמַד לִי הַזְכוּת, שְׁכַשְׂאֲנִי רוֹאֶה תִלְמִיד חָכֵם שְׂמִיִּים מִסְכָּת, אֲנִי עוֹשֶׂה יוֹם טוֹב לְחַכְמִים.

אֲשֶׁר תִּרְל בְּנַחֲל שִׂיא

עָלֶיהָ נֶאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ג, כד): "וְחֵי לְעוֹלָם", וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חַז"ל (אָבוֹת ו, ב): אֵין לָךְ בֶּן חוֹרִין אֶלָּא מִי שְׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, שְׁכַל מִי שְׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה מִתְעַלֶּה, וּבַמְדָּרֶשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה נא, ח) אָמְרוּ: מֵאֵי חֲרוּת? (שְׁמוֹת לב, טז) חֲרוּת מִן הַמְּלָכִיּוֹת, חֲרוּת מִמְּלֶאכֶיךָ הַמּוֹת, כִּי עַל-יְדֵי לַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה לְשִׁמָּה, לְשֵׁם אֵל עוֹלָם, הָרִי זֶה נִכְלָל בּוֹ יִתְבָּרֵךְ וְחֵי לְעוֹלָם, מֵה שְׂאִין בֶּן כְּשֵׁאִינוֹ לּוֹמַד לְשִׁמָּה — כְּדֵי שִׁיְהִי מְזוּן לְנִשְׁמָתוֹ בְּעֵלְמָא דְאַתִּי, עָלִיו נֶאֱמַר (שֵׁם): "וַיִּגְרַשׁ אֶת הָאָדָם וַיִּשְׁכַּן מִקֶּדֶם לְגַן-עֵדֶן אֶת הַכְּרוּבִים וְאֶת הַטְּהוֹרֵב הַחֲרִב הַמְּתַהַפֶּכֶת לְשִׁמּוֹר אֶת דְּרָךְ עֵץ הַחַיִּים", וְאָמְרוּ בַּזֶּהר הַקְּדוּשׁ (בְּרֵאשִׁית כז): "וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיִּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה" (שְׁמוֹת א, יד) — בְּקִשְׂיָא, "בְּחֻמְרָא" — בְּקַל וְחֻמְרָא, "וּבְלִבְנִים" — בְּלִבּוֹן הַלְּכָתָא, "וּבְכָל עֲבֹדָה בְּשֻׁדָּה" — דָּא בְּרִייתָא וְכוּ', כִּי מֵאַחַר שְׂאִינוֹ לּוֹמַד לְשִׁמָּה, מְכַל שְׁפֵן כְּשִׁלּוּמַד, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּכַלְפּוֹל שֶׁל הַבַּל, לְהַתִּיהַר וּלְקַנְטֵר, וּלְהִרְאוֹת גְּדֻלָּתוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, וְעַל-כֵּן רַב הָעוֹלָם הַמְּתַרְחֵקִים מִלְּמוֹד וְהַתְּמַדַּת תּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, הוּא רַק מְרַבּוּי חֻכְמוֹת, שְׁתַּכְּף-וּמְיָד רוּצָה לְהַבִּין עַל-פִּי כָּל הַשִּׁיטוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה מִתְרַשֵּׁל לְגַמְרִי, כִּידוּעַ דְּבַר זֶה לְכָל הַמּוֹדָה עַל הָאֱמֶת.

וַיֵּשׁ עוֹד לְהֶאֱרִיף בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, אִף אֵין הַפְּנָאִי מְסַפִּיק מְרַב טְרַדוּתִי מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּעֵסֵק הַרְבִּים כִּידוּעַ לָךְ, וְכַל זֶה אֲנִי כּוֹתֵב לָךְ בְּזִרְיוֹת נִפְלְאָה, אִף מְדֵי דְבָרֵי בְּעֵנִין הַתְּמַדַּת הַלְּמוּד, זְכוּר אֲזַכִּיר לָךְ עוֹד כָּלֵל גְּדוֹל, אֲשֶׁר מְכַרַח כָּל בַּחוּר וְאַבְרָךְ לִידַע, אֲשֶׁר עַל-פִּי-רַב מִחֻלְשַׁת מַחוֹ וְדַעַתוֹ, שׁוֹכַח מֵה שְׁלּוּמַד, עַל-כֵּן חוֹזֵר בְּכָל פְּעַם אֵל הַדָּף אוֹ הַפָּרֵק הָרֵאשׁוֹן, וּמְחַמַּת שְׁבָכֵל פְּעַם שׁוֹכַח, אֲזִי סוֹף כָּל סוֹף מִתְרַשֵּׁל לְגַמְרִי מֵהַלְּמוּד, וּבְקֶאֱמַת אֵינוֹ כֵּן, כִּי אֵיתָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן כו): דַּע שְׁלַעֲתִיד מְזַכִּירִין לְאָדָם כָּל מֵה שְׁלַמַּד, אִף אִם שְׁכַח, וּמְקוֹרוֹ הוּא בְּשַׁעַר הַמְּצוּוֹת לְהֶאֱרִיז"ל (וְאַתְחַנּוּן), וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: בְּעֵנִין הַשְּׁכַחָה אֲשֶׁר בְּאֲנָשִׁים, כִּי הִיא נוֹתַנַת עֲצָלוּת וְתַרְדֵּמָה לְהַמְנַע מִעֵסֵק הַתּוֹרָה, בְּאֲמָרָם כִּי הִנֵּה נִמְצְאִים יְגַעִים לְרִיק, חֵס וְשְׁלוֹם, יַעַן כִּי בְּעוֹלָם הָבָא וְלַעֲתִיד לְבוֹא יִזְכִּירוּ לוֹ כָּל מֵה שְׁשַׁכַּח וְכוּ', עֵינֵי שֵׁם.

שיב אֲשֶׁר תרל בְּנַחֵל

ובמדרש (קהלת רבה א, לד): זה שפוטטה של תורה, שאדם לומד תורה ולא שוכחה, הנה מתעסק בתורה שתיים ושלש שנים וחוזר ומתעסק במלאכתו, ולא הנה משגיח בה לעולם כל ימיו, אלא מתוך שאדם לומד תורה ושוכחה, אינו מזיז ואינו מזייע את עצמו מדברי תורה, עיין שם.

וספר רבנו ז"ל משל נאה על זה הענין, על הלומד ושוכח, ששכרו אנשים למלא חביות, והחביות היו נקובות, וכל מה שהיו שופכים לתוכן נשפף לחוץ, והטפשים אמרו: "הואיל וחוזר ונשפף לחוץ, למה לנו ליגע ולמלא, מאחר שאחר-כך נשפף", אבל החכם אמר: "מה לי בזה, הלא פורעין לי על היום, ושכרי לא יקפח מפל יום ויום, כי אני משכר לימים, ומה לי אם נשפף", פמו-כן אף-על-פי ששוכח למודו, שכרו לא יקפח מפל יום ויום. וצריך לידע אשר העקר — "סבלנות", לאט לאט, ואל יפל בדעתו שרואה שיש כל-כך הרבה ללמד — מקרא, משנה, גמרא, מדרשים ופוסקים וכו' וכו', ואם-כן מתי אופה לכל זה? אל תאמר זאת, בני, כי כבר אמרו חז"ל במדרש (ויקרא רבה יט, ב): מי שטפש אומר: מי יכול ללמד את התורה, נזיקין — ל' פְּרָקִים, פְּלִים — ל' פְּרָקִים, מי שפקח אומר: הריני שונה שתי הלכות היום, שתי הלכות למחר, עד שאני שונה את כל התורה כלה וכו', עיין שם. וכן הוא במדרש (במדבר רבה יב, יא): למה נמשלה תורה לתאנה? שרב האילנות הזית, הגפן, התמרה נלקטים פאחת, והתאנה נלקטת מעט מעט, וכך התורה, היום לומד מעט ולמחר הרבה, לפי שאינה מתלמדת לא בשנה ולא בשתיים וכו', עיין שם.

ועתה, אחי, חביבי, חברי, יקירי, אשר אהבת עולם אהבתיך, אחרי כל האמת והתמימות והפשיטות הזו, ברח לך מפל הדמיונות והפתויים שעוברים עליך, אל תוך דלתות התורה והתפלה, ואל תסתכל על שום ברנה שבעולם, ותראה לקבע לעצמך שעור קבוע במשניות, להיות רגיל בכל יום בכמה פרקים משניות, וכן לקבוע

לַעֲצֹמוֹ קְבִיעוֹת חֲזָקָה מְאֹד מְאֹד בְּלִמּוּד גְּמָרָא וְשִׁלְחָן עֲרוּף כְּסֻדְרָן וְכוּ', וְאִיךָ שְׁבִתְחִלָּה יְהִיָּה כְּבֹד עֲלֶיךָ דְּכַר זֶה מְאֹד, אִיךָ אִם תְּרַגְּלִי עֲצָמְךָ בְּזֶה, אִזּוֹ תְּרַגְּשֵׁי עוֹלָמְךָ בְּחַיִּיךָ, כִּי אֵין עוֹד נְעִימוֹת וְטוֹב בְּעוֹלָם מְלִמּוּד הַתּוֹרָה בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְּשִׁיטוֹת, לְשֵׁם אֵל עוֹלָם, וְאָמְרוּ חַז"ל (וְהָרַחֵם רַחֵם): אִם תִּזְכֶּה לְאֹרִיתָא, כָּל אוֹת וְאוֹת תְּהִיָּה מִלְּאִיךָ לְעֲזָרְךָ וְכוּ', וְאִיךָ שְׁנַטְמַאתָ כְּכָר בְּמָה שְׁנַטְמַאתָ, בְּפָגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטּוּלָה, רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ, אֵל תְּסַתְּפֵל עַל זֶה כָּלֵל, בְּנִי, כִּי רַבְּנוּ ז"ל אָמַר פְּעַם לְמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל: דוּ וְוִיסַט דְּעֵן דְּעַם כַּח פּוֹן דִּי תּוֹרָה, אוֹיֵב אֵ מְעַנְטֵשׁ וְוַעַט זִיךְ קוֹבַע זִיין יַעֲדַעַן טָאג צוּ לְעַרְנָעַן כְּךָ וְכָךְ, וְוַעַט דִּי תּוֹרָה אֵיְהִים אֵלֵיין אַרוֹיס שְׁלַעֲפֵן פּוֹן בְּלֵאטֵע וְכוּ' וְכוּ', וְכַמְּאֵר הַזֶּהרֶה הַקְּדוּשׁ (קְדוּשִׁים פ:): לֹא אֲתַדְּכִי בַר נֶשׁ לְעֲלָמִין אֲלֵא בְּמִלִּין דְּאֹרִיתָא בְּגִין כְּךָ מְלִי דְּאֹרִיתָא לֹא מְקַבְּלִין טְמֵאָה וְכוּ'. וְלִיךְ נָא וְרֵאָה מַה שְּׁאָמְרוּ חַז"ל (ירוּשְׁלַמִי, רֵאשׁ הַשָּׁנָה, פָּרָק ד', הַלְכָה ה'): כִּינּוּן שְׁקַבְּלָתֶם עֲלֵיכֶם עַל תּוֹרָה, מַעֲלָה אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאֵלוֹ לֹא חֲטֵאתֶם מִימֵיכֶם. וְאִיךָ זֹכֶה לְקַבֵּל עֲלָיו עַל תּוֹרָה? רַק אִם תִּלְיָךְ בְּדַרְךָ זֹ שְׁגִלָּה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, וְאִיךָ שְׁאִין אֲתָה מְבִינָה עֲדִין כָּל־כְּךָ, עַל־כָּל־פְּנִים תְּאָמִין לְרַבְּנוּ ז"ל, וְאִזּוֹ תְּרַצָּה לְהִיּוֹת כְּשׁוֹר לְעַל וְכַחֲמוֹר לְמִשְׁאֵא. וְכַמְּאֵרֶם ז"ל (עֲבוּדָה זְרָה ה:): לְעוֹלָם יִשִּׁים אָדָם עֲצָמוֹ עַל דְּכַרֵּי תּוֹרָה כְּשׁוֹר לְעַל וְכַחֲמוֹר לְמִשְׁאֵא.

וּמְסַפֵּר שְׁפַעַם עוֹרֵר מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל אֵת אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּזֶה סֻדְרֵי הַלִּמּוּד כְּאֲשֶׁר קִבְּלָנוּ מִרַבְּנוּ ז"ל, וְכֵא לְמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל וְאָמַר לוֹ: אֲנִי מְבִינּוּ בְּשִׁכְלִי כִּי טוֹב לְעֲשׂוֹת כֵּן, וְהִשִּׁיב לוֹ מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל: אִם תַּעֲשֶׂה מַחֲמַת אָמוּנָה בְּרַבְּנוּ ז"ל — תִּתְקַיֵּם כְּךָ, וְאִם לֹא — לֹא תִתְקַיֵּם כְּךָ, וְאַחֲר־כְּךָ בָּא וְחִזַּר לְמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, וְהוֹדָה לוֹ כִּי צְרִיכִין לְעֲשׂוֹת מַחֲמַת אָמוּנָה, כִּי עַל־פִּי הַשִּׁכָּל נִרְאָה לוֹ מִמֶּשׁ לְהַפְּךָ.

ז) הַאֲתָה יוֹדַע כַּחַת שֶׁל הַתּוֹרָה, הֲלֹא אִם הָאָדָם יִקְבַע לְעֲצָמוֹ לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם כְּךָ וְכָךְ, אֲזִי הַתּוֹרָה בְּעֲצָמָה תּוֹצִיאֵנוּ מֵהַבּוֹיֵן.

ח) לֹא נִטְהַר הָאָדָם לְעוֹלָמִים, אֲלֵא בְּדַרְכֵי תּוֹרָה, בְּגִלְל כְּךָ אֵין דְּכַרֵּי תּוֹרָה מְקַבְּלִים טְמֵאָה.

אחי היקר! אלו הן קצת דרכי חסידות בְּרִסְלָב שֶׁבְקִשְׁתָּ לְרַשֵּׁם לך על פני הכתב, להבינה למה רוקדים בכל יום וכנ"ל, כי, תהלה לאל, יש ניש לנו ישראל על מה לרקד, שנבראנו מזרע ישראל ולא עשנו גוי, חס ושלום, ואנו זוכים לחטף בכל יום מצוות רבות — ציצית, תפלין, מזוזה, צדקה, שבת וכו' וכו', אף כל זה תלוי באמונה, כפי שזוכה לאמונה מבררת ומזככת פי אין בלעדיו יתברך כלל, כן זוכה לרקד, וכן להבינה מנין שזוהי נקדת האמת מכל הדרכים שבעולם וכו' וכנ"ל, כי העקר והיסוד הוא תפלה והתבודדות, להיות רגיל לדבר עמו יתברך פֶּאֶשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו תִּכְפֹּר-וּמִיד יִדַּע אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרֵךְ הַכְּתֻבָּת הָרְאשׁוֹנָה לַפְּנוֹת, וְאִין מִי שֶׁיְכוֹל לַעֲזוֹר לוֹ כִּי אִם הוּא יִתְבָּרֵךְ, וְיִגְלֶה לַפְּנֵיו כָּל מַצְפוּנֵי לְבָבוֹ וּנְפִשׁוֹ, וְעַל-כֵּן כָּל זְמַן שֶׁאִינוֹ זוֹכֶה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, זֶה סִימָן שֶׁאִין אֲמוּנָתוֹ בְּשִׁלְמוֹת, וְאִף שֶׁיֵּשׁ דְּרָכִים וְחִסְדוֹת שְׁלוֹמִידִים מְאֻלְקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אִף כָּל זְמַן שֶׁאִינוֹ נִכְנָס בְּדַבּוּר, זֶה סִימָן שֶׁעוֹד לֹא נִכְנָסָה הַרְגָּשָׁת נַעַם אֻלְקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּתוֹךְ תוֹכֵי הָאָדָם, כִּי אִם יִזְכֶּה לְהִגִּיעַ אֶל זֶה, לִידַע אֲשֶׁר אִין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, בְּוִדְאֵי יִפְתַּח פִּיו וְיִדַּבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בָּהּ, וְזֶהוּ עֵקֶר הַהִתְקַרְבוּת אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן לְעֵתִיד בְּהִתְגַּלּוֹת מְשִׁיחַ צְדִקְנוֹ, יִקְרָא (ישעיה יא, ט): "כִּי מְלֶאכֶה הָאָרֶץ דַּעֲבָה אֶת ה' וגו', עַל-כֵּן יִקְרָא גַם (צפניה ג, ט): "כִּי אֶז אֶהַפֵּךְ אֶל עַמִּים שְׂפָה בְּרוּרָה לְקֹרֵא כָּלֵם בְּשֵׁם ה', לַעֲבֹדוֹ שְׂכָם אֶחָד", כִּי הַכֵּל יְדַבְּרוּ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ.

וכן במה ששאלת אם היא חסידות של תורה, כבר הארכתי לך קצת, ויותר מזה נדבר פנים אל פנים כשתבוא אלי, אם ירצה השם, וברוך השם, כל אלו הבחורים והאברכים מאנשי שלומנו אשר אינם מטעים את עצמם, ומסתכלים היטב היטב על אחריהם, הם מתנהגים בדרך זו, ואשרי עין ראתה כל אלה, כל חברינו היקרים, הבחורים והאברכים אשר נתקרבו, הם מסימים מסכת אחר מסכת, ושוקדים מאד בשלחן ערוך ובפרטי פרטיות בהתבודדות; אשריהם

ואשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו לידע מרבנו ז"ל, טוב להודות להשם ותברך על כל החסד חנם שעשה עמנו, ולבקש על להבא, שישמרנו מהיצר הרע, שחס ושלום, גם בעסק רבנו ז"ל יש איזו פוליטיקה, כאלו רבנו ז"ל מצמצם רק במקום אחד וכו', אל, בני, אל תחשב זאת, כי בכל מקום שיתקבצו קבוץ מאנשי שלומנו, שם רבנו ז"ל ממש ממש, עד שנזכה לעלות אל ציונו באומן, שרק שם נצטוונו ולא במקום אחר וכו', וכל זמן שאין אנו זוכים לזה, אזי בכל מקום שיתקבצו קבוץ אנשי שלומנו, שם רבנו ז"ל ממש ממש, ותחקק בדעתך, כי דבר רבנו ז"ל הוא רק תורה ועבודת השם בתמימות ובפשטות, בלי שום חכמות פלל.

יכבר גלה לנו רבנו ז"ל, והזהיר אותנו (שיחות-הר"ן, סימן נא): איהר זאלט אייך נישט לאזן נארן, די וועלט נארט אונז וכו', כי עוד מעט נצטרך לשוב אל ביתנו הנצחי, ומה יגן עלינו שם? רק אלו פרקי המשניות, דפי הגמרא, סימני השלחן ערוף ועצות רבנו ז"ל. וכמאמר ז"ל (סוטה כא.): תלה הפתוב את התורה באור, לומר לה, מה אור מגן לעולם, אף תורה מגנה לעולם, "בהתלהקה תנחה אותך" (משלי ו, כב) — זה העולם הזה, "ובשכבה תשמר עליך" — זו מיתה וכו'.

על-כן, אחי, "הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הפל הבל" (קהלת א, ב), ואמרו חז"ל במדרש (קהלת רבה ו, יג): הואיל והבל ימיו של אדם וכצל הם, מה הנאה יש לו בחיים? אלא תעסק בדברי תורה, שכלן חיים, ועין בספרי (פרשת עקב, סימן מג): הזהרו שלא יטעה אתכם יצר הרע, ותפרשו מן התורה, שכיון שאדם פורש מן התורה, הולך ומדבק לעבודה זרה וכו', ותראה להתנהג בסדר הלמוד שגלה רבנו ז"ל, תורה לשמה, לשם אל עולם, ואז תזכה להיות דבוק בו ותברך תמיד. ועין בתנא דבי אליהו (ווסא פרק א'): כיון שקרא אדם

(ט) שלא תטעו את עצמכם, העולם מטעה אותנו.

תורה, נביאים וכתובים, ושנה מדרש, הלכות ואגדות, ושנה הגמרא
ושנה הפלפול לשמה, מיד רוח-הקדש שורה עליו וכו', עין שם.

ההכרח לקצרה, ואף שקבר הארכתי, אף עדין מה שיש לכתב
עוד לא התחלתי, פי בזה העולם צריכים לדבורים רבים, אולי נזכה
להכניס בלבנו האמת "איינער עס וועט שוין זיין שפעט".

הדורש שלומך...

תרלא.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר קרח ה'תשל"ב.

אף טוב וחסד ירדפו אל אהובי, אחי ורעי היקר לי מאד מאד,
צמוד בפנימיות לבבי, שותה ממני הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו
יגן עלינו ... גרו ואיר.

הנה מכתבך היקר שכתבת לי קבלתי זה כמה שבועות, אף
אתה לבד יודע את גדל טרדותי מדי יום ביומו בעסק הרבים, על-כן
נדחף מיום ליום עד עכשו.

חמדת לבבי, כבר דברנו פנים אל פנים אף שצריכים להתחזק

י) לפני שיהיה כבר מאחר.

מדי יום ביומו מחדש, ובפרטיות מי שנפל ונכשל בפגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן, ועקר ההתחזקות הוא שמחה, לשמח את נפשו, שתהלה לאל איך שהוא אני רואה שהשם יתברך חפץ בי, מאחר שזכיתי להתנדע מהאור הגנוז הזה, אשר יכול לרפאותני לגמרי מכל תחלואי וכו'. והעקר אל תבלבל דעתך משום ברךה שבכולם בשום עסק פוליטיקה, חס ושלום, כי דבר רבנו ז"ל הוא רק "תורה ותפלה".

על-פן עכשו בקיץ הזה, שאתה זוכה להיות מחוץ לישוב, תראה לברח בכל פעם אליו יתברך בעקשנות גדולה, ולשפך נפשך אליו יתברך באשר ידבר איש עם רעהו, וכל מה שעובר עליך ברוחניות ובגשמיות, תראה לספר לפניו יתברך, ותשמר את עצמך מאד מאד מהמדה המגנה שהיא פעם וקפידות, ורק תשתדל להיות מאריך אפך על כל דבר, ותדם ותשתק למחרפך, ואל תכנס עמהם בנפוחים וכו', ואף שהוא דבר קשה מאד מאד, להרגיל את עצמו לבלי להשיב למחרפו, אף אם אתה רוצה להכניס את הרע' הבא עליך מהדמים (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן עב), הנמשכים מהחלל השמאלי (שם, סימן ו), ההכרח להפוך דים לד'ים, הינו עד עכשו הנה דם בפת"ח, בחינת (בראשית ד, ז): "לפ'ת'ח' חטאת רובץ", שפיו תמיד פתוח לצאת ולריב עם כל ברךה, שזה בעצמו בא מרתיחת הדמים (עין בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן עה), ועכשו יראה שיהיה ד'ים בח'ו'ל'ים, שידם וישתק למחרפהו ולמבזהו, ויקבל הכל באהבה, ועל-ידי-זה יהיה השם יתברך מלך מ'ו'ח'ל' וסולח, וימחלו לך כל עוונותיך ופשעיך.

והעקר זיך נישט לאזן נארן פון קיין שום ברךה אין דער וועלט

שיח אֲשֶׁר תרלא בַּנְחָל

קיינער קען מיר נישט גוטס טוהן אָדער, חס וְשָׁלוֹם, שְׁלֵעֲכָט'ס טוהן, ווייל אַלץ איז מִשְׁגָּח בַּהֲשַׁגְּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיוֹן ווי ער וויל אַזוי וועט זיין, און וואס מיר קענען טאהן איז נאר זיך אויס וויינען און אויס בעטן פאר איהם אַזוי ווי אַ קליין קינד וויינט און בעט זיין טאטן, און נאר דאס איז די איינציגע עצה צו אַלסדינג און דער וועלט, און אויב מיגיוויינט זיך צו דעם צו איז נישטא קיין בעסערס און קיין זיסערס פון דעם אין דער וועלט, ווארום עס איז נישטא קיין שום מציאות אן דעם בורא פֿל העולמים יתברך, דומם, צומח, חי, מדבר, איז אַלץ געטליכקייט ווייל ער איז ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין.

וּלְמַעַן הַשֵּׁם וּלְטוֹבָתָךְ הַנְּצַחִית, תִּרְאֶה לְהִתְמַיֵּד יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּשִׁלְחַן עֲרוּךְ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד שָׁם, אֲשֶׁרֶיךָ וְאֲשֶׁרֶי חֶלְקֶךָ, שְׂזֻכִּית לְהִתְחִיל מִהִתְחַלַּת הָאֲרֶח חַיִּים, וְאַתָּה אוֹחֵז עֲכָשׁוּ בְּהִלְכוֹת שְׁבֵת, בֵּן תִּרְאֶה לְשַׁקֵּד מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְסִיִּים כָּל הָאֲרֶח חַיִּים, אַז תִּתְחִיל שְׁעוֹר בְּיֹרֵה דְעָה וְכוּ'; אֲשֶׁרֶיךָ וְאֲשֶׁרֶינוּ שְׂזֻכִּינוּ לִידַע מַרְבֵּי אֲמַת בְּזָה, אֲשֶׁר מְזַכֶּה אוֹתָנוּ בְּכָל כֶּף טוֹב, וְכֵן תִּשְׁקֹד בְּשִׁקְדָה נִפְלְאָה בְּמִשְׁנֵיּוֹת, אֲשֶׁר הָאֲמִירָה בְּעֶלְמָא מוֹעִילָה מְאֹד מְאֹד לְנִשְׁמָה כְּיָדוּעַ.

וְהִגַּה בְּמָה שְׂאֲמַרְתָּ שְׁלִקְחָתָּ עַל עֲצָמְךָ מִסֶּכֶת מְכוֹת, וְאַתָּה חוֹזֵר

(א) וְהַעֲקָר לֹא לְהַנִּיחַ עֲצָמוֹ לְטֵעוֹת מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוֹלָם, אִף אֶחָד לֹא יְכוּל לַעֲשׂוֹת לִי הַטוֹב אוֹ הָרַע, חס וְשָׁלוֹם, כִּי הַכֹּל מִשְׁגָּח בַּהֲשַׁגְּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיוֹן, וְאִיךָ שֶׁהוּא רוֹצֵה כֶּף יְהִיָּה, יִמָּה שְׂאֲנוּ יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת זֶה רַק לְכַבּוֹת וּלְהַפְצִיר לְפָנָיו, כְּמוֹ שֶׁיִּלְד קָטָן מִפְצִיר וּבּוֹכָה לְאֲבִיו, וְזוֹ הָעֵצָה הַיְחִידָה לְכָל דָּבָר בְּעוֹלָם, וְאִם מִתְרַגְּלִים לָזֶה, אֵין טוֹב וּמִתְקַ מְזָה בְּעוֹלָם, כִּי אֵין שׁוּם מִצִּיאוֹת בְּלִי בּוֹרָא כָּל הָעוֹלָמִים יתברך, וְדוּמָם, צוּמָח, חַי, מְדַבֵּר, הַכֹּל אֲלֵקוֹת, כִּי הוּא מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין.

אָשֶׁר תרלב בנחל שיט

עליה, טוב ויפה הדבר הזה מאד, ותראה לסימה ותתחיל עוד פעם ועוד פעם — גמרא ורש"י, עד שתזכה ללמד עם התוספות, ואז אם כבר תהיה רגיל בגמרא, תתחיל שיעור כסדרן בש"ס, באשר הזהירנו רבנו ז"ל (עין שיחות הר"ן, סימן עו) וכן תשקד בשקידה נפלאה בספרי רבנו ז"ל, המחיים הרבה, ותעשה שיעור במשיבת נפש והשתפכות הנפש, ותאמר בכל יום תהלים ולקוטי תפלות, ותתן בכל יום כמה פרוטות צדקה, ואז טוב לך לגצח נצחים.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

והנה אם יהיה ברצונו יתברך, אז אראה לנסע בקיץ הזה אל הישיבה שלכם, ולדבר עמכם בעבודת השם יתברך, וגם אראה לשלח לך בכל פעם קונטרסים חדשים.

תרלב.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר קרח ה'תשל"ב.

חיים, חן וחסד ירדפו לאהובי, ידידי היקר, החפץ ומשתוקק לעבודת השם יתברך על-פי דרך האמת שקבלנו מהנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו... גרו יאיר ויזרח לגצח.

מכתבך היקר קבלתי מזה כמה שבועות, ובכל פעם היה בודעתי

לְהַשִּׁיבָךָ, אֶף מְרֹב טְרֵדוֹתַי בְּכָל יוֹם בְּעֶסֶק הַרְבִּים, זֶה נִדְחָה מִיּוֹם
אֶל יוֹם.

וְהִנֵּה מִצֵּד עֲצָמָךָ לֹא טוֹב שְׂאֵתָה עוֹד מִתְרַחֵק כָּל-כֶּף מִמֶּנִּי, הֵן
בְּכַתִּיבַת מִכְתָּבִים, וְהֵן לֹא לְטִלְפֵן, וְאִם מִסִּבַּת הַבּוֹשָׁה כָּבֵר אָמְרוּ
חַז"ל (בְּרֵכוֹת יב:): כָּל הָעוֹשֶׂה דְבַר עֲבָרָה וּמִתְבַּיֵּשׁ בּוֹ, מוֹחֲלִין לוֹ עַל
כָּל עֲוֹנוֹתָיו, וּבְכַפְרֻטִּיּוֹת שְׂאֵנִי רַק חֶבֶר טוֹב הַיְכוּל לְעוֹר לָךְ לְצֵאת
מִהַמָּקוֹם שְׁנִפְלֵת לְשָׁם, עַל-כֵּן בְּיָדַי אֵתָה צָרִיךְ לְשַׁקֵּד עַל דְּלִתוֹתַי,
וּמִמֶּנִּי אֵין אֵתָה צָרִיךְ לְהִתְבַּיֵּשׁ כָּלֵל, כִּי אֵין עוֹד בְּרִיָּה שְׁכַעוּלָם, אָשֶׁר
מִבְּחֻנַּת מְכֹאֲבֵי נַפְשֶׁךָ וּלְבָבֶךָ הַנִּשְׁכָּר כְּמוֹנִי, כִּי הִרְבֵּה בַּחֹרִים אָשֶׁר
עָבַר עֲלֵיהֶם כְּמוֹךָ — זְכִיתִי לְהוֹצִיאֵם, וְעַכְשָׁו הֵם חֲדוּשִׁים עֲצוּמִים
בְּתוֹרָה וְעַבּוֹדַת הַשֵּׁם.

וְהִנֵּה, אַחֵי הַיָּקָר, הָעֵקֶר תִּרְגֵּל אֶת עֲצָמָךָ בְּמִדַּת הַשְּׂכָחָה, לְשַׁכַּח
כָּל מָה שְׁעָבַר עֲלֶיךָ עַד עַכְשָׁו, וּלְהִתְחִיל בְּכָל שְׁעָה מִמַּשׁ הַתְּחִלָּה
חֲדָשָׁה, וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן כו): אֲצֵל הָעוֹלָם הַשְּׂכָחָה
הִיא חֲסָרוֹן גָּדוֹל, אֲבָל אֲצֵלִי הַשְּׂכָחָה הִיא מַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה, כִּי
בְּלַעֲדֵי הַשְּׂכָחָה לֹא הָיוּ יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת שׁוּם דְּבַר בְּעַבּוֹדַת הַשֵּׁם, כִּי
הָיוּ תְּמִיד זוֹכְרִים מָה שְׁעָשׂוּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה הָיוּ נוֹפְלִים בְּדַעְתָּם תְּמִיד
וְכוֹ, אֲבָל עַל-יְדֵי מִדַּת הַשְּׂכָחָה תִּכְף-וּמִיד מָה שְׁעָבַר עָלַי, אֲנִי שׁוֹכַח
וְאֲנִי מִתְחִיל הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה וְכוּ'.

אַחֵי הַיָּקָר! חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד כִּי הַשֵּׁם אֵתָה, עִמָּךְ וְאַצְלָךְ, רַק
בְּמִקּוּמָךְ רַבּוֹ הַלְּבוּשִׁים וְהַצְּמֻצוּמִים מְרַבּוּי הָעֲוֹנוֹת, וְעַל-כֵּן תִּרְאֶה
לִיחַד לְעֲצָמָךְ מְקוֹם מִיחַד שְׂאֵין שָׁם בְּגִי-אָדָם, וְשָׁם תִּשָּׁב וְתִשָּׁח
וְתִסַּפֵּר אֶת כָּל לְבָבֶךָ וְאֶת כָּל מָה שְׁעוֹבֵר עֲלֶיךָ בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת לְפָנָיו
יִתְבָּרֵךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְאֵף שְׁבִתְחִלָּה תִּהְיֶה הָעַבּוּדָה
הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת כְּבִדָּה אֲצֵלְךָ מְאֹד מְאֹד, מְרֹב הַהֲרִגָל שְׁנִתְרַגְּלָת בְּמַעֲשִׂים

אָשֶׁר תּרלג בַּנְּחָל שְׂכָא

מְכַעְרִים, אָבֵל אִם תְּהִיָּה עֶקֶשׁן גְּדוֹל עַל "הַתְּבוּדוֹת", אָז בְּרֹב הַזְּמַן
תְּתַהַפֵּף לְאִישׁ אַחַר לְגַמְרִי, וְתִזְכֶּה לְצֵאת מֵהַחֹשֶׁךְ וְכוּ'.

וְכֵן תִּרְאֶה לְהִתְמִיד בְּשִׁלְחַן עֲרוּף כְּאִשֶׁר כְּתַבְתִּי לָךְ בַּמְּכַתֵּב
הַרְאֵשׁוֹן, וּמַחֲמַת טְרִדוֹתַי אֶקְצֹר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

תְּכַתֵּב לִי בְּפָרְטִיּוֹת אֵיךְ אַתָּה מְתַחַזֵּק, וְכֵן אִם קִבַּלְתָּ אֶת
הַקּוֹנְטְרַסִּים, וְאִם אַתָּה רוֹצֵה עוֹד קוֹנְטְרַסִּים, גַּם תִּרְאֶה לְטַלֵּפֵן אֵלַי,
וְאֵל תַּחְבִּישׁ מִמֶּנִּי כָּלֵל.

עֲצֹבוֹת בְּאֶה מְקַנְאָה, שְׂמֻקְנָא תְּמִיד בְּחִבְרִיו, וְנִדְמָה לוֹ שֵׁשׁ לְהֵם
יוֹתֵר מִמֶּנּוּ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׂמִיּוֹת, וְעַל-יְדֵי שְׂמֻחָה מְבַטֵּל מִמֶּנּוּ מִדַּת
הַקְּנֵאָה, וְעַל-כֵּן צָרִיף לְעֵשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׂבַעוֹלָם לְהִיּוֹת תְּמִיד
בְּשִׁשׁוֹן וְשְׂמֻחָה, וְיִרְגִּיל עֲצָמוֹ לְשִׂמְחַ בְּחֻלְקוֹ תְּמִיד, אִף שְׂאִין לוֹ
כָּלוּם, אִף-עַל-פִּי-כֵן יַחֲיֶה אֶת עֲצָמוֹ עִם כָּל נִקְדָּה וְנִקְדָּה טוֹבָה שֵׁשׁ
בוֹ, וּבְזֶה יִסִּיר מִמֶּנּוּ כָּל מִינֵי קְנֵאָה וְשִׁנְאָה וְצָרוֹת עֵין, וְעַל-יְדֵי-זֶה
בְּעֲצָמוֹ יִזְכֶּה לְהַגִּיעַ לְכָל הַדְּרָגוֹת הַמֵּיַעְדוֹת לוֹ, וּכְמוֹ הַתָּם הַקְּדוֹשׁ
שְׁהִיָּה תְּמִיד שְׂמֻחַ בְּחֻלְקוֹ, וְלֹא הַסְתַּפֵּל עַל אַחֲרִים כָּלֵל, וְעַל-יְדֵי-זֶה
דִּיקָא נַעֲשֶׂה מִינִיסְטוֹר עַל כָּל הַמִּינִיסְטוֹרִין (עֵין סְפוּרֵי-מַעֲשִׂוֹת, מַעֲשֶׂה
ט', מַחֲכֵם וְתָם); אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכֶה לִילָף בְּדַרְכּוֹ הַקְּדוֹשָׁה.

תּרלג.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֵר קִרְח ה'תשל"ב.

שכב אָשֶׁר תרלג בַּנְחַל

אף טוב וחסד ירדפו אל אהובי, אחי ורעי היקר, אשר אהבת
עולם אהבתיך, הרוצה לשותת ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו
יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

הנה בכל פעם אני מתעורר לכתב לך, כי אני חפץ מאד מאד
להתועד עמך, אף גברו ועצמו המניעות בינינו וכו'.

אחי היקר! חזק ואמץ מאד מאד, ותשפח כל מה שעבר עליך
עד עכשו, וברח לך מדי יום ביומו למקום מיחד שאין שם בני-אדם,
ושם תפרש את כל שיחתך אליו ותברך באשר ידבר איש עם רעהו,
וכל מה שעובר עליך ברוחניות ובגשמיות הכל לכל תשיח ותספר
לפניו ותברך בלשון שאטה רגיל בה באידיש או באנגלית, ותהיה
על דבר זה עקשן גדול מאד מאד, ואף שיהיה לך על דבר זה כבדות
גדולה, אטה עשה את שלך מדי יום ביומו, לשית את כל לבך אליו
ותברך בעקשנות גדולה, כי רק דבר זה יוציאך מהחשך שולפדת
בו, ואין עצה אחרת, ועל-כן כל מי שנפל במקום שנפל באשר
יודע איש את מכאובי נפשו, אזי עצתו שירבה בתחלה בתפלה יותר
מלמוד, כי על ידי התפלה יודפך מחו, ויזכה שיתישב מחו עד
שיוכל ללמד תורה בישוב דעת אמתי. ותראה לשקד מדי יום ביומו
באמירת הרבה תהלים, ואם תזכה יום שלם בכל יום — אין למעלה
מזה, כי תהלים מסגל לתשובה, ופותח כל השערים הסתומים (עין
לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן עג), ומלבד אשר תהיה זהיר לומר בכל יום
את התקון הכללי שגלה רבנו ז"ל, שהוא תקון גמור לפגם הברית
(עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רה, ובחלק ב', סימן צב), ואז טוב לך לנצח
נצחים.

תראה להתועד עמי יחד ונדבר פנים אל פנים.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

אָסור להסיח דעתו ממנו יתברך כרגע ממש, רק תמיד להכניס
 בדעתו ידיעת אמתת מציאותו יתברך, איך שֶהוא ממלא כל עלמין
 וסובב כל עלמין ובתוך כל עלמין, ולית אֶתֶר דְפְנִיָה מְגִיָה, וְאֶפְלוּ
 אִם עַד רָגַע זֶה לֹא זָכִיתָ לָזֶה, עַל-כָּל-פְּנִיָם תַּעֲשֶׂה עֲכָשׁוּ הַתְּחִלָּה
 חֲדָשָׁה, לְהִיּוֹת "סור מרע ועשה טוב" (תהלים לד, טו), בנעם, זיו,
 ערבות ומתיקות דבקות הבורא יתברך, ותמשיך על עצמך אמונת
 אמן להפיל בו יתברך לגמרי, ויכולים להתחיל בכל רגע מחדש, כי
 אָצְלוּ יתברך מתחדשים כל העולמות בכל עת ורגע, ועל-כן יכולים
 לעשות בכל פעם התחלה חדשה לגמרי.

תרלד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יתברך, ליל ששי לסדר קנח ה'תשל"ב.

חיים, חן וחסד ירדפו אל אהובי, אחי ורעי היקר, האברך
 המשתוקק לעבודת השם יתברך באמת, על-פי דרך האמת שקבלנו
 מהנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך בתחלת השבוע קבלתי, ושמתתי מאד לשמע הטוב
 ממך, אך במה שאתה מתבלבל מאחרים, ואתה חפץ תמיד לדעת
 מה שעובר על אחרים וכו', זוהי טעות גדולה ובלבול דעת גדול
 מאד, כי על-ידי-זה אתה מבלה ימך בשטיות והבלים, ומאומה לא
 תשא בעמלך, ולבסוף גם אתה בעצמך תפל, חס ושלום, כמוכא
 בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן נט), כי הרע של אלו האנשים יתדבק
 בך ויורידו אותך, חס ושלום, וכבר ידוע לנו מה שאמר פעם
 רבנו ז"ל למוהר"ן ז"ל, שיראה לדבר עם בני-אדם בעבודת השם
 יתברך, ושאל אותו מוהר"ן ז"ל: איני יודע מה שעובר עליהם,
 "איך ווייס נישט וואס גייט מיט יענעם אפ"א, כאומר, ואיני יודע

(א) איני יודע מה שעובר על הלה.

שכד אֲשֶׁר תרלד בַּנְחָל

מה לדבר, והשיב לו רבנו ז"ל: וואס האט דאס צו דיר דו רעדט און דו וועסט בודאי פועלן^ב, הינו העקר לדבר בתמימות ובפשיטות דבורי התחזקות והתעוררות פאשר קבל מרבנו ז"ל, ויותר מזה אל יחקר אצל חברו כלל.

ועל כלם, אחי היקר, העקר שבכל העקרים, שתראה ליחד לעצמך מקום מיוחד, שאין שם בני-אדם, ותשב שם, ותשפך נפשך ולבך אליו יתברך, ותספר לפניו יתברך את כל לבך, ותשפט את עצמך היטב היטב, אולי מטעה אותך הבעל-דבר שהוא מתלבש במצוות, ובפרט בענינים פאלו, מי שעדין לבו ומחו ודעתו מטנפים עם תאוות רעות והרהורים רעים, ונופל בכל פעם בפעם בבור עמק יותר, איך יכול לחגור מתניו לתקן אחרים? כי אין שום ספק, אשר לא רק אשר שאתה גורם שחכךך יפל, אלא גם אתה בעצמך מתרשל בין כף ובין כף מתורה ותפלה, ומי יודע מה ילד יום. על-כן, אחי היקר, פלך מדרך זו מלחשב מאחרים יומם ולילה, ותתחיל להסתכל היטב היטב על עצמך, ותראה לבטל את עצמך לגמרי אליו יתברך בבטול גמור וכו', אשר זהו עקר שלמות העונה לבטל את עצמו בו יתברך לגמרי, וידע בידיעה ברורה אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, כי דומם, צומח, חי, מדבר, הפל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ומה לך להתבלבל מאחרים, כי מה אתה יודע מה שעובר על חכךך, אולי הוא יותר טוב ממך באלפים וברבבות מדרגות וכו', רק אם אחד בא אליך לדבר עמך מהתחזקות והתעוררות, תראה להרבות ארכות וקצרות עמו, כי בודאי מאת ה' היתה זאת, שאתה צריך לדבר עמו דיקא, אבל גם אז לא תעלה על לבך שום התפארות או גדלות, חס ושלום חס ושלום, כי אז לא יועיל דבורך כלל, רק עוד תגרום ששניכם תפלו, כי כבר אמרו חז"ל (תענית ז.): מה מים מניחין מקום גבוה והולכין למקום נמוך, אף דברי תורה אין מתקיימין אלא במי שידעתו שפלה עליו, כי בזה שתבטל את עצמך אליו יתברך בבטול גמור,

(ב) מה זה שיקך אליך, אתה דבר, ובודאי תפעל.

אֲשֶׁר תִּרְלַד בְּנַחֲל שְׂכָה

אז יהיה לך כח המושך להמשיך את כל העולם אצלו יתברך (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ע), כי באמת תכלית האדם שיבוא לתכלית הבטול באמת, עד שיהיה אין ממש, דהינו שיזכה לשבר הגדלות לגמרי, עד שיזכה לענוה אמתית של משה רבנו, המלבש בכל איבר ואיבר (עין שם, חלק ב', סימן כו), ואז זוכה לחיות חיים נצחיים, להיות נכלל בו יתברך, ולהתענג על ה' שהוא האשר המקנה, אשר עין לא ראתה וכו'. וזה סוד שד"י, שיש די באלקותו לכל בריה, הינו כשתזכה להיות דבוק בו יתברך, אז אינך צריך עוד לשום דבר שפעולם, רק די לך באלקותו יתברך, כי אינך צריך שיהיה לך שום תענוג ואחיזה באיזו גשמיות וישות, פאלו צריך לך עוד איזה דבר אחר חוץ מאלקותו יתברך, חס ושלום, חלילה לך מזה, כי יש לך די באלקותו, ואין צריך לך דבר אחר כלל, ולהפך מי שיש לו עדין איזו אחיזה באיזו גסות שהיא בחינת גשמיות וישות, שהוא רחוק מהשם יתברך, הוא מראה לדעת שאין די לו, חס ושלום, באלקותו יתברך, רק צריך לו איזה דבר אחר חוץ מאלקותו יתברך. על-כן באמת אמרו חז"ל (סוטה ד): כל המתגאה פאלו עובד עבודה זרה, כי הוא נצרך עדין לאיזו ישות וכבוד, שהוא דבר מפרד ממנו יתברך, ולהפך — ענוה אמתית, בטול אל האין סוף ברוך הוא ממש, שמבטל כל הרגשותיו לגמרי אליו יתברך, זהו עקר התענוג והחיות שלו, שיש לו די באלקותו יתברך (עין כל זה בלקוטי-הלכות, תפלין, הלכה ו', אות ח'), ועל-כן ממילא אז תמשכנה אליו כל נשמות ישראל, כי מאחר שהוא דבוק בו יתברך, ונשמות ישראל גם-כן כוספות מאד ברצונות חזקים ובכסופים גדולים לשוב אליו יתברך, אז יבואו אליו וכו'.

וזה בחינת (תהלים לד, ב): "בה' תתהלל נפשי ישמעו ענוים וישמחו", שדוד המלך, עליו השלום, התפאר "בה' תתהלל נפשי" — אין לי שום שבח והלל כי אם בה' לבד, וזהו "ישמעו ענוים וישמחו", כי לזה אין זוכים כי אם ענוים באמת, אשר בטלים לגמרי אליו יתברך, ועל-כן היה כחו רב מאד מאד, וזכה להמשיך

אֶת הַשְּׂכִינָה בֵּין יִשְׂרָאֵל, וְקָרַב כָּל-כֶּף נַפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, מֵאַחַר
 שֶׁהוּא זָכָה לְשִׁלְמוֹת הַבְּטוּל וְהַעֲנָוָה הָאֲמִתִּית, וְהַקְטִין אֶת עֲצֻמוֹ
 מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁדָּרָשׁוּ חַז"ל (מַגְלָה י"א) עַל הַפְּסוּק (שְׁמוּאֵל-א יז, יד): "וְדָוִד
 הוּא הַקְטָן", הוּא בְּקִטְנוּתוֹ מִתְחַלְתּוֹ וְעַד סוּפוֹ, כְּשֶׁם שֶׁבְּקִטְנוּתוֹ
 הַקְטִין אֶת עֲצֻמוֹ אֲצֵל מִי שֶׁגָּדוֹל מִמֶּנּוּ בַּתּוֹרָה, כִּי בְּמַלְכוּתוֹ הַקְטִין
 אֶת עֲצֻמוֹ אֲצֵל מִי שֶׁגָּדוֹל מִמֶּנּוּ בְּחֻכְמָה, וְעַל-כֵּן זָכָה לְקָרַב כָּל-כֶּף
 נַפְשׁוֹת לְהֵשֵׁם יִתְבַּרֵךְ, וְזָכְרוּ נִשְׁאָר לְנִצְחָה, כִּי כָּל מִי שֶׁהָאָדָם מְקַטֵּין
 אֶת עֲצֻמוֹ, וְלִבּוֹ שָׁבוּר מְאֹד מְאֹד, לוֹ יֵשׁ כַּח הַמוֹשֵׁף גָּדוֹל בְּיוֹתֵר
 לְהַמְשִׁיף בְּגִי-אָדָם אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ. וְעַיִן בְּתֵנָא דְבִי אֵלֵיהּ רַבָּה (פְּרָק
 ג'): דְּוִד הַמְּלִיךָ לֹא הָיָה יוֹשֵׁב לֹא עַל הַכּוּר וְלֹא עַל הַסְּפִסְלָה, אֲלֵא
 הָיָה יוֹשֵׁב עַל הָאָרֶץ וּמִלְמַד תּוֹרָה בְּרַבִּים לְשֵׁם שָׁמַיִם וְכוּ', וְכֵן
 הוּא (בְּרִכּוֹת ד'): כִּי אָמַר דְּוִד לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא... "וְאֲנִי יָדִי
 מְלַכְלָכוֹת בְּדָם, בְּשִׁפְיָר וּבְשִׁלְיָא, כְּדִי לְטַהֵר אִשָּׁה (כְּנִסֵּת יִשְׂרָאֵל)
 לְבַעֲלָהּ (קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא)", כִּי הוֹרִיד אֶת עֲצֻמוֹ מְאֹד מְאֹד אֶל כָּל
 הַנְּפִשׁוֹת הַיְרֻדוֹת וְהַפְּגוּמוֹת, וְלֹא הִסְתַּפֵּל עַל כְּבוֹדוֹ כָּלֵל "אִם הוּא
 נָאָה כֶּף", וְעַל-יְדֵי-זֶה זָכָה לְמַה שֶׁזָּכָה וְכוּ', כִּי כָּל שֶׁאָדָם זוֹכֵה
 לְהַגִּיעַ לְבְטוּל בְּאֲמִתּוֹ, כְּמוֹ-כֵן זוֹכֵה לְהַמְשִׁיף אֶלְקוּתוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּעוֹלָם,
 וּמִמִּילָא מִי שֶׁיִּצְטַרֵּף לְשׁוּב עַל יָדָּךְ, יָבֵא אֵלֶיךָ, וְיִתְדַבֵּר אֵלָיו דְּבוּרֵי
 הַתְּחִינּוֹת וְהַתְּעוּרָרוֹת, וְאִין אַתָּה צָרִיף לְהַתְּבַלְּבֵל מִזֶּה כָּלֵל, כִּי הֵן
 אֲמַת שֶׁצָּרִיכִים לְעֵסֶק בְּזֶה, וּמְחַיֵּב כָּל אֶחָד לְדַבֵּר עִם חֻבְרָיו בְּיִרְאֵת
 שָׁמַיִם (עַיִן לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ז), אִף אִם מִתְּבַלְּבֵל עַל-יְדֵי-זֶה
 כְּמוֹ שֶׁאַתָּה כּוֹתֵב, וּבְכָל פַּעַם אַתָּה מִתְּבַלְּבֵל וְכוּ', צָרִיף שֶׁתְּדַע, שֶׁזֶה
 מַעֲשֵׂה הַבַּעַל-דָּבָר, וְזֶה הָיָה פָּגַם קָרַח שֶׁחֶלַק עַל מֹשֶׁה, כִּי מֹשֶׁה
 רַבְּנוֹ, אֶחָז בַּתְּכֻלִּית מְדֻרְגֶת הַעֲנָוָה וְהַבְּטוּל אֶל הָאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא,
 כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּמִדְבָר יב, ג'): "וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנּוּ מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר
 עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה", עַל-כֵּן הָעֵלָה אֶת כָּלֵל יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְהוֹרִיד
 אֶת הַשְּׂכִינָה בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל בְּמִדְרָשׁ (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה ה,
 א): עֲמַד מֹשֶׁה וְהוֹרִיד אֶת הַשְּׂכִינָה לְאָרֶץ וְכוּ', וְקָרַח מִיֵּן הָיָה, וְעָשָׂה
 לְיִצְנָוִת מְכַל הַמְּצוּוֹת כְּמוֹכָא בְּיִלְקוּט (קָרַח רְמַזִּים: תש"נ, תשנ"ב,
 עַיִן שָׁם), וְהַתְּלוּצֵץ מִמֹּשֶׁה וְאַהֲרֹן [עַיִן בְּמִדְרָשׁ שַׁחַר טוֹב (תְּהִלִּים א')

אֲשֶׁר תרלה בנחל שכו

"ובמושב לצים" — זה קרח, שהיה מתלוצץ על משה ועל אהרן], ונדמה לו שמשה רבנו לכבוד עצמו הוא דורש, למען הרבות כבודו, ועל-כן התאנה גם-כן לגדלה (עין שם בילקוט קרח), ולא דעת ותבונה לו, כי משה רבנו היה בטל ומבטל באורו יתברך, שהיה בעלה דמטרוניתא, ועל-כן נמשכו אליו כלל ישראל, פי ישראל קדושים הם, ונמשכים אל אורו יתברך, ועל-כן נתרחק על-ידי-זה כל-כף, ונפל לשאול תחתיות ומתחתיו, השם יתברך יצילנו מפל זה, רק נזכה לבטל את עצמנו אליו יתברך בתפלה והתבודדות, בהתמדת התורה הקדושה ובקיום מצוותיו, לבטל את עצמנו נגד הצדיק האמת, נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, שהוא בחינת משה, ולא נבלבל דעתנו כלל משום דבר ומשם בריה שפעולם כלל, רק אם יבוא אחד לדבר אתנו מעבודת השם יתברך, נשיח ונדבר, ויותר לא נבלבל דעתנו כלל, כי השם יתברך לא ימנע הטוב מההולכים בתמימות.

ומחמת טרדותי עכשו — אקצור.

הדורש שלומך, ומבקש אותך שאל תבלבל את עצמך מאחרים...

תרלה.

בעזרת השם יתברך, יום ששי — ערב-שבת-קדש לסדר קרח ה'תשל"ב.

אף טוב וחסד ירדפו אל אהובי, אחי ורעי היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים, הבחור השותה ממי הנחל הנובע מקור החכמה העליונה וכו'... גרו יאיר ויזרח.

(א) בעל השרה, הינו השכינה.

מכתבך היקר אתמול קבלתי, וחשתי ולא התמהמהתי להשיבך, אף שטרדותי רבו מאד מדי יום ביומו כידוע לך.

והנה להשיבך דברי אמת והתחזקות כרצונך, הלא כל ספרי רבנו ז"ל בידך הפך בהם, כי אין לך טוב מהם, אף במה שאתה מבקבל את עצמך תמיד אודות אחרים, הן ברוחני והן בגשמי, זהו מעשה בעל-דבר הרוצה ללכתו ברשתו באפן פזה וכו', כי עקר התכלית פזה העולם, שיזכה להגיע על-ידי תורה וקיום המצוות, וביותר על-ידי תפלה והתבודדות לבטול פזה אליו יתברך, עד שלא ירצה רצון אחר, רק מה שהוא יתברך רוצה, וזה נקרא שלמות עלית המלכות לשרשה, כי הוא ממליך מלכותו יתברך עליו ועל כל העולם (עין לקוטי-מורה"ן, חלק א', סימן קעז), ורואה את השגחתו הפרטית מכל דבר, ועל-כן הוא דן תמיד את האחרים לכף זכות, ואינו מסתכל כלל על אחרים, כי מי יודע מאיזה עולם ומאיזו מדרגה הוא נמשך וכו', וכבר גלה לנו רבנו ז"ל על הפסוק (יחזקאל לג, כד): "אחד היה אברהם" — שאברהם אבינו עבד אותו יתברך בבחינת אחד, ולא התבלבל כלל מאחרים, הן ברוחני והן בגשמי, וכמעשה התם (ספורי-מעשיות, מעשה ט'), שהיה רגיל לומר: "דאס איז מיין זאף און דאס איז יענעמ'ס זאף", ולא התבלבל מאחרים כלל, ועל-ידי-זה זכה אחר-כך להגיע לתכלית המדרגה העליונה, לדבר עם מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא פנים אל פנים וכו', עין שם. וזוהי דרך והנהגה טובה מאד מאד, כי כל הירידות והנפילות של האדם הן רק כשסתכל על אחרים, הן, חס ושלום, כשיש לו חברים רעים שנמשך אחריהם, או להפך לפעמים נופל בדעתו כשרואה שחבריו כבר הגיעו לאיזו מדרגה, והוא עומד עדין בחוץ וכו', ומכל שכן כשעולה על דעתו דמיון לתקן אחרים, בשעה שהוא עדין רחוק מאד משלמותו, ונופל בכל פעם לעמק יותר, ולא די שאינו יכול לעזור לעצמו, מכל שכן איך יכול לעזור לאחרים? כי הלא יחליש את דעתם, ויגרום להם מה שיגרום וכו'. על-כן כלך מדרך זו, ורק תשפּיח

(א) זה מעשה שלי, וזה מעשה של אחר.

אֲשֶׁר תְּרַלָּה בְּנַחֲל שְׁכֵט

הַכֹּל מִדַּעְתְּךָ מֵה שְׁעֵבֶר עָלֶיךָ עַד עֲכָשׁוּ, וְתַעֲשֶׂה מִרְגַע זֶה הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה כְּאֵלוֹ נֹלְדָתָ עֲכָשׁוּ מִחֲדָשׁ, וְאֵינְךָ מִכִּיר אֶת שׁוֹם בְּרִיָּה, רַק אֶת מִי שְׁאָמַר וְהִיָּה עוֹלָם — הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ, וְתִיַחַד לְעֲצָמְךָ מְקוֹם מִיַּחַד שְׂאִין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם, וְשֵׁם תְּשִׁיחַ וְתִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל לְבָבְךָ וְאֶת כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפָרְטֵי פְּרִטִיּוֹת, וְתִרְחִיב בְּזֵה אֶת הַדְּבוּר מְאֹד מְאֹד, כְּאֲשֶׁר יִדְבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְכֹל אֲשֶׁר עִם לְבָבְךָ בְּפָרְטֵי פְּרִטִיּוֹת תְּשִׁיחַ וְתִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתִהְיֶה עֲקֻשָׁן גְּדוֹל עַל זֶה מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, כִּי רַק זֶהוּ עֵקֶר הָעֲצָה בְּזֵה הָעוֹלָם לְבָרַח וּלְהִנָּצֵל מִפְּגְעֵי הַזְּמַן — לְהִיּוֹת רְגִיל תְּמִיד לְהִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאֲשֶׁר עַל-יַדֵּי-זֶה מִמְּשִׁיף עַל עֲצָמוֹ הֵהָאֵרָה מִשְׁעַר נוֹ"ן, שְׁשֵׁם הוּא עֵקֶר הַחֲרוּת וְכוּ', וְנִמְחָלִים כָּל עֲוֹנוֹתָיו וְכוּ'.

וְכֵן תִּרְאֶה לְקַבֵּעַ עֲצָמְךָ בְּקִבְעוֹת חֲזָקָה בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה: "מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְּרָשׁ", וּבְפָרְטִיּוֹת שְׁעוֹר בְּשִׁלְחָן עָרוֹף מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ כְּאֲשֶׁר הוֹרְנוּ רַבְּנֵינוּ ז"ל (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן עו), לְלַמֵּד כְּסִדְרָן דִּיקָא וְלִבְלִי לְדַקְדַּק הַרְבֵּה, כִּי זֶהוּ מְזוֹנֵךְ וְחֻלְקֵךְ לְנִצְחָה נְצָחִים, וְכִמוֹ שְׂבַגְשָׁמִיּוֹת אֵין שׁוֹם בְּרִיָּה יְכוּלָה לְאָכֵל בְּעַד חֲכָרְתָּהּ, כְּמוֹ-כֵן בְּרוּחַנִיּוֹת "אוֹיֵב מְקוֹיִפֵט נִישָׁט אֲלֵיִן אֵיִין דִּי אֲמַתְעַ סְחוּרָה תּוֹרָה וְתַפְלָה וּמְצוּוֹת וּמְעֻשִׁים טוֹבִים, וְוַעֲט קִיִּנְעֵר נִישָׁט קַעֲנָעֵן פֶּאֶר דִּיר אֵיִין קוֹיִפֵן"^ב, וְכִבֵּר יְהִיָּה מְאַחֵר, וְזֶה עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁל הַצְּדִיק הָאֲמֵת, שְׁמַעוֹרֵר אֶת אֱלֹהֵי אֲנָשָׁיו מִהַשְּׁנָה (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֵק א', סִימָן ס), וְיִזְכְּרוּ אֶת תְּכֻלִּיתֶם הַנְּצָחִית בְּכֹל יוֹם וְיוֹם (שָׁם, סִימָן נא), כִּי בְּזֵה הָעוֹלָם קָעֵן מְעַן זִיף זִייעֵר נֶאֱרָן, כֹּל שְׂכָן כְּשֶׁהוֹלְכִים בְּלִיצָנוֹת וּבְחֻכְמוֹת שֶׁל הֶבֶל וּבְדַרְכֵים נְבוֹכוֹת וְכוּ', אֲזִי יְכוּלִים לְפַל, בְּנִפְלָה כְּזוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲשֶׁר לֹא תִהְיֶה לוֹ תְּקוּמָה נְצָחִית, כִּי עַל-יַדֵּי לִיצָנוֹת הוֹלֵךְ וְנוֹפֵל וְגַם בָּא לְמִדַּת שְׁקָר, וְנָע וְנָד מִמְּקוֹם לְמְקוֹם (סִפֵּר הַמִּדּוֹת, אוֹת לִיצָנוֹת, סִימָן ב), כִּי הָעֵקֶר וְהִיסוּד בְּעַבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ הוּא תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת, וּבְפָרְטִיּוֹת בְּהִתְבּוֹדְדוֹת הֵהָכֵרַח

ב) אם לא קונים בעצמו את הסחורה האמתית, אף אחד לא יוכל לקנות בשבילך.
ג) אפשר מאד להטעות את עצמו.

של אֲשֶׁר תרלה בַּנְחָל

להיות תמים ולילך בתמימות ובפשטות, כי ההתבודדות היא ההפך לגמרי מליצנות, וכל זמן שיש אצלו איזה מעט ומקצת מליצנות, כמו-כן נתרחק מהעבודה הקדושה הזו, ואף שנדמה לו שהוא כבר נקי לגמרי מהמדה המגנה הזו — ליצנות, אף בזאת תדע אם נקי אתה או לא, אם אתה מתבודד עמו ותברך ומפרש כל שיחתך אליו תברך, באשר ידבר איש עם רעהו, כי ההתבודדות היא הארת שער נוי, אשר תתגלה בקרוב על-ידי משיח צדקנו לכל העולם, כמו שכתוב (צפניה ג, ט): "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה'", שאז יאיר אור הבינה, כי תתעלה המלכות עד שם פידוע; ועין ב"קהלות יעקב" ערך ליצנות, אשר ליצנות היא מבחינת בינה דקלפה, קלפת לילית, המטמאת בפגם הברית, שהוא כנגד לאה וכו', עין שם; ומוכא באריכות בלקוטי-הלכות (ראש חדש, הלכה ה'), אשר "לאה" עלמא דאתכסיא היא סוד התפלה, בחינת ונשמע וכו' (המוכא בסימן כב), עין שם, ועל-כן הליצנות שהיא ההפוך לגמרי מהקדשה, כי היא שחוק הפסיל שנמשך על-ידי פגם הברית (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פג), ועל-כן כל מה שמרבה בליצנות, כמו-כן נתרחק משרשו שהוא בינה עלמא דאתי, וכו' ביותר לפגם הברית, רחמנא לצלן, וכן נתרחק מלמוד וקיום התורה הקדושה, כמו שאמרו חז"ל במדרש (שיר השירים רבה א, כא) על-פסוק (שיר השירים א, ג): "לריח שמניך טובים", מה השמן הזה כוס מלאה וכו', אף דברי תורה אין מזרזפים בדברי ליצנות, מה השמן הזה כוס מלאה בידך, ונפלה לתוכה טפה של מים, יוצאת כנגדה טפה של שמן, כך אם נכנס ללב דבר של ליצנות, יוצא כנגדו דבר של תורה וכו', עין שם, כי כל ענין ההתגלות של רבנו ז"ל הוא תמימות עמקה, "עמק עמק מי מצאנו" (קהלת ז, כד), וכמוכא מזה באריכות בלקוטי-הלכות (בית-הפנסת, הלכה ה') בסוד התקיעות, כל תרועה פשוטה לפניך ופשוטה לאחריה תרועה היא בחינת התורה, כי תרועה אותיות ע' תורה, בחינת העי"ן פנים לתורה, אי אפשר להגיע אל זה כי אם על-ידי גדל מדרגת הפשיטות בין לפניך ובין לאחריה, לידע בכל פעם שאין יודעים כלל, אשר זהו עקר השלמות, כמאמרם ז"ל (סוטה כא): אין התורה

אֲשֶׁר תרלה בנחל שלא

מתקיימת אלא במי שמשלים עצמו כאינו יודע, כי דיקא כשהולך בתמימות ובפשיטות, ואינו רוצה להחזיר אחרים, ואינו מבלבל את עצמו משום ברירה שבעולם, ויודע באמת מצבו, מעמדו ומדרגתו, אז דיקא זוכה להמשיך עליו מחין והארה עליונה מאוצר מתנת חנם שמשמש הצדיק בעת פשיטות, כי כל בלבולי המחשבות הרעות, ההרהורים הרעים, ההסתכליות הרעות והדמיונות הרעים שעוברים עליך, הם בחינת העקמומיות של הסטרא אחרא הרוצה ללכוד אותך יותר ויותר, כי לא די לך מצרות עצמך, עוד אתה הולך לבלבל עצמך מצרות אחרים.

על-פני אהובי, אחי, מכאן ולהבא תראה לרחם על עצמך היטב היטב, ותשפח מכל מה שעבר עליך עד רגע זה, ומכאן ולהבא תכניס היטב בלבך ותחקק בדעתך, שהמחשבה בידי האדם להטותה כרצונו בכל עת, כי אי אפשר שתהיינה שתי מחשבות ביחד בשום אופן, ואפלו אם מחמת ההרגל רגיל אצלו שתלך ותתעה מחשבתו ברעיונות רעים, רחמנא לצלן, ומחשבות מגנות, אף-על-פי-כן הבחירה ביך בכל עת לתפסה בעל פרוחה ולהטותה לדרך הישר, ולחשב תמיד מחשבות קדושות של תורה ואמונה, ובפרטיות אם יתמיד ברבוי התבודדות מדי יום ביומו, אז יפתחו לפניך האורות של הנקבא דפרדשקא (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ב'), שהם השמות של ארבעת העולמות: אצילות, בריאה, יצירה, עשיה, שהם: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, ותזכה ליחדם תמיד, כי מעלת היחודים עולה על הכל, וזהו עקר הבטול אליו יתברך, (ואין פאן מקומו להאריך בזה), וכך זמן שאינך זוכה לזה צדין, שיהיה מחך נקי כל-כך, שתיחד יחודים קדושים אף בשעה שאתה מדבר עם בני-אדם וכו', עקר העצה היא פשיטות ותמימות, שירגיל האדם עצמו לילך בתמימות גמורה עם העצות הקדושות של הצדיק, ויזהר מאד מאד לבלי לילך עם חכמות ולבלי לחשב שום מחשבות יתרות, רק יפשיט מחשבתו בתמימות ובפשיטות, ואל ירבה לחשב בשום דבר, שקורין איבער טראכטן בפרט בענין התאוה הרעה נאוף, רחמנא לצלן, הבוערת מאד מאד

שלב אֲשֶׁר תרלה בַּנְחָל

בעולם בעתים הללו, השם יתברך ירחם, עד שיש בני-אדם שיש להם חקירות ועיונים ורעיונות רעים מאד בענין המאוס המגנה הזה, כי נדבקה בהם רוח שטות ושגעון ממש במחשבתם, עד שחושבים תמיד מה שחושבים, כאשר הם יודעים זאת בעצמם, רחמנא לצלן, וכאים על-ידי-זה למה שבאים — פגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן, ונופלים יותר ויותר מדי יום ביומו בחושף וכבור עמק יותר, ונסתבכים בקלפות מזהמות, רחמנא לצלן, עד שיש שנפגמו כל-כף ועברו על נשג"ז, רחמנא לצלן, רחמנא לצלן, ורחמנא לישזכו, מהאי חשפא ומרירא^ד, וכל-כף נטמאו עד שאין להם שום כח ומח לצאת מזה, ובפרטיות אלו אשר נכשלו בהוצאת זרע לבטלה, הם מבלבלים מאד מאד בקטנות המחין נורא מאד, ומר להם מאד מאד.

ועקר העצה להנצל מזה, הוא רק על-ידי דרכי התמימות והפשטות של הצדיק היוצא משלש ראשונות דעתיק וכו', שהוא נחלא עמיקא וטמירא הנובע בו מקורא דחכמתא עילאה וכו', הינו להרגיל את עצמו תמיד לשיח עמו יתברך בלי שום חכמות, ולספור לפניו את כל אשר עם לבבו, ולצעק הרבה הרבה אליו יתברך, שיזכה לצאת מהחושף הזה, ואל יי'אש את עצמו מן הרחמים כלל, אף שבין כף יעברו עליך ימים וחדשים וכו', כי מי ששכר נתפס אל חושף המגנה הזה, אסור לי'אש עצמו כלל, רק לצעק תמיד אליו יתברך, ולשמר מאד מאד את מחשבתו לבלי לקרא עתונים או מאגזינים, רחמנא לצלן, ולקדש מאד מאד את עיניו לבלי להסתכל במקומות המטנפים והמזהמים, וביותר לשמר את עצמו לבלי לנבל פיו בנבול פה, חס ושלום, ואז סוף כל סוף יצא מזה, ויתהפכו כל העוונות לזכיות, ואלו כל צעקותינו בראש השנה ובעשרת ימי תשובה וביום כפור: "ממעמקים קראתיך ה'" (תהלים קל, א), ממעמקים דיקא, כי מכל מיני עמקים צריכים רק לקרא ולצעק להשם יתברך, כדי שיזכה להכנס אל דרכי התמימות והפשטות

(ד) השם מלטנו מהחושף והמרירות האלו.

אֲשֶׁר תרלה בַּנְחַל שלג

שֶׁל הַצְדִיק, כִּי יֵשׁ עֲשָׂרָה מִיְּמֵי עֲמָקִים כַּמּוֹכָא — עֲמָק טוֹב וְעֲמָק רַע וְכוּ', כִּי אֶפְלוּ מֵעֲמָק טוֹב צְרִיכִים לְצַעֵק לֵה', כִּי אֶפְלוּ מִחֲשָׁבוֹת טוֹבוֹת אֲסוּר לְהַעֲמִיק בָּהֶן יוֹתֵר מִדִּי כִּידוּעַ שְׁלֵא יֵצֵא לַחוּץ לְגַמְרֵי, חֵס וְשְׁלוֹם, וְאֶפְלוּ מִי שֶׁכָּבַר זוֹכָה לְמַחְשָׁבוֹת קְדוּשׁוֹת וְטוֹבוֹת, וְזוֹכָה לְהַעֲמִיק בָּהֶן כְּרָאוּי — לְחַדֵּשׁ חֲדוּשֵׁינָן עֲמָקִים וְלִיחַד וּלְצַרְף שְׁמוֹת הַקְּדוּשִׁים בְּיַחְוָדִים נוֹרָאִים, אֶף-עַל-פִּי-כֵן גַּם הוּא צָרִיף לְצַעֵק וְלִכְבוֹת וְלִהְתַּחַנֵּן אֵלָיו יְתִבְרַךְ תָּמִיד, שְׂיֻצִיא אוֹתוֹ הַשֵּׁם יְתִבְרַךְ מְזֵה, וְיַעֲלֶה מַעֲלָה מַעֲלָה מִדְּרָגָה אֶל דְּרָגָה גְּבוּהָ מַעַל גְּבוּהָ, כִּי עֲדִין אֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה שֶּׁסְּתוּם מִמֶּנּוּ, כִּי לְגַדְלָתוֹ אֵין חֶקֶר, וְלִזְהָ אֵין זוֹכִים, כִּי אִם עַל-יְדֵי הַתְּמִימוֹת שֶׁל הַצְדִיק, לִידַע תָּמִיד שְׂאֵינוֹ יוֹדֵעַ, אֶף שֶׁהוּא כָּבַר בַּעַל מְדֻרְגָה כְּזוֹ שֶׁמֵּיחַד יְחוּדִים קְדוּשִׁים, וְשׁוּם בְּרִיָּה אֵינָה יוֹדַעַת מְזֵה, עַל-כָּל-פְּנִיִם תִּבְכֶּה וְתִתְחַנֵּן אֵלָיו יְתִבְרַךְ, שְׁלֵא תִטְעֶה אֶת עֲצָמָךְ כִּי הִגַּעְתָּ לְמִדְּרָגָתְךָ וְכוּ', וּמִכָּל שְׁפָן וְכָל שְׁפָן מִי שֶׁעֲדִין בְּעֲמָק הָרַע מִמֶּשׁ, וְהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ שְׂאֵינוֹ יוֹדֵעַ מִמֶּשׁ, וְהוּא פָּגוּם מְאֹד מְאֹד — הֵן בְּמַחְשָׁבוֹת וְהֵרֵהוּרִים מְגַנִּים מְאֹד מְאֹד, וְהֵן שֶׁנִּטְמָא בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ', כַּמָּה וְכַמָּה הוּא צָרִיף לְצַעֵק מִמַּעֲמָקִים מִמַּעֲמָקֵי עֲמָקִים בְּכָל מִיְּמֵי קוּלוֹת וּבְכָל מִיְּמֵי צַעֲקוֹת, כְּדִי שְׂיִזְכֶּה לְצֵאת מֵעֲמָק הָרַע שֶׁנֶּפֶל לְשָׁם, וְאֵיךְ עוֹלָה עַל לְבוֹ אֵיזָה פָּגָם גְּאוֹת לְתַקֵּן אַחֲרֵים, בְּשַׁעֲהָ שֶׁהוּא עֲדִין מְלֵא עֲבוּיֹת וְגַשְׁמִיּוֹת, וְלֹא דֵי שְׂאֵינוֹ יָכוֹל לְהִנְהִיג אֶת עֲצָמוֹ (עֵין לְקוּטִי-מִוְהַר"ן, חֶלֶק א', סִמָּן סא), כִּי לְבוֹ מְלֵא טְנֶפֶת וְכוּ', וְאֵיךְ יִנְהִיג אַחֲרֵים?! אֲדַרְבֶּה בְּזֵה שְׂיִדְבֹר לְפָנֵיהֶם שְׁטִיּוֹת וּפְטָפוּטֵי דְבוּרִים בְּטָלִים, עוֹד יִפִּיל אוֹתָם, וְיִהְיֶה הַקּוֹלֵר תְּלוּי עַל צְוָאוֹ, וְעַל-כֵּן מִי שְׂיִוְדַע בְּאֵמֶת מַעֲמָדוֹ וּמַצְבוֹ, צָרִיף לְבָרוּחַ מִהַפֵּל, וְלִקְיָם בְּתְמִימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת (יוֹנָה ב, ג): "מִכֶּטֶן שְׂאוֹל שׁוֹעֲתִי", כִּי מֵאַחַר שֶׁהוּא יוֹדֵעַ בְּאֵמֶת מַעֲמָדוֹ וּמַצְבוֹ בְּחִינַת (אֵיכָה ג, נד): "צָפוּ מַיִם עַל רֹאשִׁי אֲמַרְתִּי נִגְזַרְתִּי", וְהַעֲצָה עַל זֶה: "קְרָאתִי שְׁמֶךָ ה' מְבוּרַת תְּחִתִּיּוֹת" (שֵׁם, פְּסוּק נה), בְּתְמִימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת בְּלִי שׁוּם לִיצְנוּת וְחֲכָמוֹת כָּלֵל, לִילִף לְמָקוֹם מֵיחַד שְׂאֵין שֵׁם בְּגִי-אָדָם וְלִכְבוֹת בְּדַמְעוֹת שְׁלִישׁ, וְלִבְקֵשׁ וְלִהְתַּחַנֵּן אֵלָיו יְתִבְרַךְ שְׁלֵא יִטְעֶה אוֹתוֹ הַבַּעַל-דְּבָר בְּשׁוּם אַפֵּן, וְשְׂיִזְכֶּה לְצֵאת מֵעֲמָק

שלד אָשֶׁר תרלה בַּנְחָל

החֲשֵׁף שְׁנֵפֶל לְשֵׁם, וּמְכַל שְׁכֵן שְׁלֵא יִחְפֹּץ בְּאִיזוֹ הַתְּנַשְׂאוֹת עַל זולתו, רק יִבְרַח אֶל מְקוֹם יִרְאִים וְשִׁלְמִים, אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים הָאֲמִתִּיִּים, תְּלַמִּידֵי הַצַּדִּיק, וַיִּתְאַבֵּק בְּעַפְרֵי רַגְלֵיהֶם, וַיִּשְׁתָּה בְּצִמָּא דְבְרֵיהֶם, וְהֵם יִחְזְקוּ וַיִּאֲמְצוּ אוֹתוֹ עַד שְׂיִזְכֶּה לְצֵאת מֵעִמְקֵי הַחֲשֵׁף וְהָרַע שְׁנֵלְכַד בְּהֵם, וְהָעֵקֶר בְּלִי לִיִּצְנוּת, אִף הַבְּעַל-דְּבַר מִהַפֶּךְ אֶל הַהִפּוּף לְגַמְרִי, כִּי לֹא דֵי שְׁהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר נִפְלוּ כְּבָר בְּעִמְקֵי רַע' כְּזֶה, אֵינָם בּוֹרְחִים אֶל אֲנָשִׁים נְאֻמָּנִים הַדְּבָקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֲשֶׁר הֵם יְכוּלִים לְעֹזֵר לָהֶם, עוֹד חוֹלְקִים עַל כְּשָׁרִים וַיִּרְאִים מֵהֶם, וְקוֹפְצִים בְּרֹאשׁ, וְכָל הַמַּדּוֹת וְהַתְּאֻוֹת הַרְעוֹת וְהַגְּאוֹת שֵׁישׁ בְּהֵם, הֵם רוֹאִים זֹאת בְּאֵלוֹ הָאֲנָשִׁים הַכְּשָׁרִים וְהַיִּרְאִים, תְּלַמִּידֵי הַצַּדִּיק, וְהֵם מְדַבְּרִים עֲלֵיהֶם סָרְה, וּכְאֵלוֹ הֵם כְּבָר יְכוּלִים לְתַקֵּן אַחֲרֵים, וְכָל זֶה הָיָה פָּגַם קִרְחַ וְעֵדְתוֹ שְׁחָלַק עַל מִשָּׁה, בְּחִינַת הַצַּדִּיק הָאֲמֵת: "רַב לָכֶם כִּי כָל הָעֵדָה כָּלֵם קְדָשִׁים וּבְתוֹכָם ה', וּמִדּוּעַ תְּתַנַּשְׂאוּ עַל קְהֵל ה'" (בַּמִּדְבָּר טו, ג), כְּאֵלוֹ שְׁהַצַּדִּיק הָאֲמֵת עוֹשֶׂה זֹאת מְעַצְמוֹ, וְלֹא דַעַת וְתִבּוּנָה לוֹ אֲשֶׁר מִשָּׁה הַצַּדִּיק הָאֲמֵת הוּא בְּבַחֲיִנַת מ"ה לְגַמְרִי, כִּי הוּא נְכַלָּל בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכַטּוֹל כָּל הַרְגֵּשׁוֹתָיו וְכוּ', וְרַק הוּא יְכוּל לְעֹזֵר לָךְ, וְכֵן מְעַט הַטּוֹב שְׂזָכִיתָ כְּבָר עַד עַכְשָׁו הָיָה רַק עַל יָדוֹ, שְׁהוֹרִיד אֶת עַצְמוֹ אֵלֶיךָ, וְדַבֵּר עִמָּךְ בְּלִבּוֹשִׁים וּבְצִמְצוּמִים שׁוֹנִים (עֵינֵי לְקוּטִי-מִוְהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן צא), וְאִיךָ תִּהְפֹּךְ מִהַפּוּף לְגַמְרִי, וְכָל מֵה שֵׁישׁ בָּךְ תֵּאֲמַר עַל הַצַּדִּיק, וְעַל-כֵּן דָּרְשׁוּ חַז"ל בְּמִדְרַשׁ שַׁחַר טוֹב (תְּהִלִּים א, א): "וּבְמוֹשֵׁב לְצִים לֹא יִשָּׁב", זֶה קִרְחַ שְׁהָיָה מְתַלְוֹצֵץ עַל מִשָּׁה וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וּמוֹכָא בְּלְקוּטִי-הַלְכוֹת (סִפְרָ תוֹרָה, הַלְכָה ג'), שְׁעָקֵר הַלִּיִּצְנוּת נְמִשְׁכַּת מַגְּאוֹת, כִּי עֲנוּה וְשִׁפְלוּת זֶה הַפֶּךְ הַלִּיִּצְנוּת, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (מִשְׁלֵי ג, לד): "אִם לְלִצִּים הוּא יִלְיֵץ וְלְעֲנוּיִם יִתֵּן חַן", כִּי עָקֵר הַלִּיִּצְנוּת הוּא מַחְמַת גְּאוֹת וְגִסּוֹת הַרוּחַ, שְׁהוּא גְּבַה לֵב וְגִדּוֹל בְּעֵינָיו עַצְמוֹ, עַד שְׁכָל בְּנֵי הָעוֹלָם הֵם כְּלֹא בְּעֵינָיו, וּמְתַלְוֹצֵץ מְכַל אֶחָד וְאֶחָד, כְּאֲשֶׁר נִמְצָא הַנִּגְעַת הָרַע הַזֶּה בְּכַמָּה בְּנֵי-אָדָם, שְׁמְתַלְוֹצְצִים מְכַל אֶחָד וְאֶחָד בְּפָרִט מִירְאִים וּכְשָׁרִים אֲמִתִּיִּים, עוֹבְדֵי ה' בְּאֲמֵת, הַדְּבָקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׁמוֹצְאִים בְּהֵם חֲסְרוֹנוֹת וּמוֹמִיִן, מְזֵה מְתַלְוֹצֵץ מְתַפְלָתוֹ, וּמְזֵה מְתַלְוֹצֵץ מְלַמּוּדוֹ

אֲשֶׁר תְּרַלָּה בְּנִחַל שְׁלָה

שְׁאִינוּ טוֹב, וּמִזֶּה מִתְלוֹצֵץ מִמִּשְׁאוֹ וּמִתְנוּ וְכוּ', וְכִיוֹצֵא בְּזֶה בְּשֵׁאֵר דְּבָרִים, וְכָל זֶה מִחֻמַּת גִּסּוּתוֹ, שְׁנִדְמָה לוֹ שְׁאִין חָכָם מִמֶּנּוּ, וְכָל הָעוֹלָם צָרִיכִים לְלַמֵּד מִמֶּנּוּ, וְאֵלּוּ הַלְצִים מִתְגַּבְּרִים בְּלִיצְנוּתָם, עַד שְׁמַחֲלִישִׁים דַּעְתָּם שֶׁל כָּמָה כְּשָׂרִים, שְׁמַפִּילִים אוֹתָם מֵעֲבוּדָתָם עַל-יְדֵי לִיצְנוּתָם הָרָעָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְכָל זֶה בָּא מִגִּסּוּתָם הָרָעָה, שֶׁהֵם מְלֵאִים עֲבֻרוֹת וְחֻטָּאִים, וּבְכַפְרֻתֵי שְׁנִטְמָאוֹ בְּפָגַם הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְעוֹד עוֹשִׂים לִיצְנוּת מִירָאִים וּכְשָׂרִים מֵהֵם, אוֹי לָהֶם וְאוֹי לְנַפְשָׁם, כִּי הֵם גּוֹרְמִים שְׁתַּתְּרַחֲקֵנָה נְפֻשׁוֹת מֵאֲבִינוּ שְׁבַשְׂמִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה מֵאֲרִיכִים אֶת הַגְּלוּת בְּיוֹתֵר וְכוּ', וְעַל-כֵּן צָרִיךְ לְבָרַח מִכָּל מִינֵי לִיצְנוּת, וּכְמֵאֵמֶר הַתָּם שֶׁהִיא רְגִיל לּוֹמֵר תָּמִיד: "נָאֵר אֵן לִיצְנוּת"^ה, וְזָכַר כָּלֵל זֶה מָה שְׁאָמְרוּ חַז"ל (הוֹבָא בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ זֹוּטָא ז): תַּחֲלַת עֲבָרָה — הִרְהוּר הַלֵּב, שְׁנִיָּה לָהּ — לִיצְנוּת וְכוּ', אִם אַתָּה רוֹאֵה שְׁאֶחָד עוֹשֶׂה לִיצְנוּת, אוֹ חֵס וְשְׁלוֹם, אַתָּה עוֹשֶׂה לִיצְנוּת, בְּיָדוּעַ לָךְ שְׁקָדָם לְזֶה הִרְהוּר בַּעֲבָרָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְגִלָּה לָנוּ ר' אַבְרָהָם בְּר' נַחֲמָן (עֵין שִׁיחוֹת וְסְפוּרִים, אוֹת כֵּא), אֲשֶׁר עָקַר כָּל הַצָּרוֹת וְהַגְּזוּרוֹת הָרָעוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, שֵׁישׁ עֲכָשׁוּ בַּעוֹלָם, הַכֹּל בְּשִׁבִיל קְלַפַּת הַלְצוֹן וְכוּ', עֵין שָׁם; וְכֵן מַעֲשֶׂה הַסֵּמ"ך-מ"ם הַצְּלִיחַ בְּזֶה שְׁפַעַל לְמַעְלָה (עֵין סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת בַּמַּעֲשֶׂה מִהַזְּכוּב וְהַעֲכָבִישׁ), אֲשֶׁר עַל הַצְּדִיק הָאֵמֶת אֲשֶׁר יָכוֹל לְתַקֵּן אֶת כָּל הָעוֹלָם, יִתְפַּשְׁטוּ כָּל מִינֵי הַסְּתָרוֹת, וַיַּעֲשׂוּ מִמֶּנּוּ כָּל מִינֵי לִיצְנוּת, עַד שִׁיְהִיָּה כָּל עַנְיָנוּ לְלַעַג וּלְקַלְס בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים וְכוּ', עֵין שָׁם.

עַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אַחִי, תִּתְיָשֵׁב הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב עֲכָשׁוּ בְּאִיזָה מַעֲמָד וּמַצָּב אַתָּה נִמְצָא, בְּאִפְּן שְׁתַּבְּטַל אֶת הַגְּאוּת וְהַפְּנִיּוֹת וְהַלִּיצְנוּת שֵׁישׁ בָּךְ, וְלָךְ נָא אֵל כְּשָׂרִים אֲמֵתִיִּים, אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, עוֹבְדֵי ה' הַדְּבֻקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֲשֶׁר הֵם צְדִיקֵי הָאֵמֶת שְׁבֻדוֹרְנוּ, כִּי הֵם תְּלַמִּידֵי הַצְּדִיק הָאֵמֶת, וְהֵם יְצִילוּ אוֹתָךְ, וַיֵּאִירוּ בָּךְ אֶת הָאֵמֶת וְהָאֲמוּנָה, וַיַּחֲזְקוּ אוֹתָךְ, וַיִּתְּנוּ לָךְ עֲצוֹת הַנוֹבְעוֹת מִמְּקוֹר הַחֲכָמָה הַקְּדוּמָה וְכוּ', אֲשֶׁר בְּשׁוּם מְקוֹם בַּעוֹלָם לֹא תִשְׁמַע דְּבוּרִים וְהַתְּחַזְּקִיּוֹת כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר אַתָּה

(ה) רַק בְּלִי לִיצְנוּת.

שלו אֲשֶׁר תרלה בַּנְחַל

רוֹאֵה וּמְבִין בְּעֶצְמָךְ כָּבֵר אֶת כָּל זֹאת, וְאֵז גַּם אֶתָּה תִזְכֶּה לְהַתְּעִלוֹת
 וְכוּ', כִּי אֲנִשִּׁי שְׁלוֹמְנוּ הָאֲמִתִּיִּים הַמְּקִימִים עֲצוּתֵי הַקְּדוּשׁוֹת, הֵם
 הֵם שְׁלִיחֵי הַצְּדִיק הָאֲמֵת (עֵינֵי לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, הַרְשָׁאָה, הַלְכָּה ה', אוֹת טו),
 שֶׁשָּׁלַח לְגִבּוֹת הַחוּבוֹת וְכוּ', כִּי מֵאַחַר שֶׁהָאָדָם עַל-יְדֵי רַבּוּי חֻטְאָיו
 רְחוּק מְאֹד מְאֹד מִהַצְּדִיק הָאֲמֵת, הֵהֱכִיחַ שֶׁיִּשְׁלַח שְׁלוּחָיו בְּכַתֵּב יָדוֹ,
 שֶׁהֵם הַתּוֹרָה וְהַחֲדוּשִׁים הַנִּפְלְאִים וְהַנּוֹרְאִים שֶׁיֵּשׁ בְּיַד שְׁלוּחָיו, שֶׁהֵם
 שׂוֹאֲבִים אֶת נִפְלְאוֹת הָעֲצוֹת שֶׁל הַצְּדִיק, וּמְכַנְּסִים אֶת זֶה בְּכָלִים
 מִכָּלִים שׁוֹנִים בְּאֶפֶן שֶׁיּוּכְלוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק הָאֲמֵת
 וְכוּ', כִּי הֵם מְסַדְּרִים וּמְקַרְבִּים דְּבָרֵי הַצְּדִיק הָאֲמֵת בְּיֹתֵר אֶל אֱלוֹ
 הַרְחוּקִים מְאֹד מִרַבּוּי עֲוֹנוֹתֵיהֶם וְחַטְאוֹתֵיהֶם וְכוּ', אִף צָרִיף שֶׁיָּבֹא
 בְּהַרְשָׁאָה, כִּי בְּלֹא הַרְשָׁאָה אֶף-עַל-פִּי שֶׁהוּא בְּאֲמַת שְׁלִיחַ שֶׁנִּשְׁלַח
 מִהַמְּלוּהָ לְגִבּוֹת חוּבוֹת, אֶף-עַל-פִּי-כֵן יָכוֹל הַלְוֵה לֹמַר לֹאוּ בְּעַל
 דְּבָרִים דִּידֵי אֶת וְכוּ', הֵינּוּ הַשְּׁלִיחַ צָרִיף שֶׁיָּבֹא עִם כַּח הַרְשָׁאָה
 מִהַצְּדִיק, שֶׁהוּא לְמוֹדוֹ הַטּוֹב, שֶׁיָּכוֹל לְדִין אֶת כָּל אֶחָד לְכַף זְכוּת,
 אִף אֶת הַחוּטָא וְהַפְּגוּם וְהַגְּרוּעַ שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי הוּא לְמַעַלָּה מִהַמְּקוֹם
 וְהַזְּמַן, וְאֵז מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ זֶה כַּח הַהַרְשָׁאָה, הֵינּוּ זֶה הַלְמוּד לְדוֹן אֶת
 כָּל אֶחָד לְכַף זְכוּת, לוֹ מִתֵּר לְדַבֵּר וּלְעוֹרֵר אֶת אַחֲרִים, מִה שְׂאִין בֵּן
 אִם אִין לוֹ כַּח הַרְשָׁאָה, אִף שֶׁהוּא שְׁלִיחַ מִהַמְּלוּהָ, יָכוֹל הַלְוֵה לֹמַר
 לוֹ לֹאוּ בְּעַל דְּבָרִים דִּידֵי אֶתָּה וְכוּ', עֵינֵי שֶׁם דְּבָרִים נִפְלְאִים וְנוֹרְאִים
 מְאֹד מְאֹד שֶׁנִּצְרָכִים לְכָל מְקַרֵּב לִידַע, אִף שֶׁהוּא גַם-בֶּן שְׁלִיחַ,
 אִף מֵאַחַר שְׂאִין לוֹ כַּח הַרְשָׁאָה שֶׁהוּא לְמוֹד זְכוּת וְסִבְלָנוֹת גְּדוּלָּה
 מִהַצְּדִיק הָאֲמֵת, אֲסוּר לוֹ לְדַבֵּר עִם אַחֲרִים, כִּי בְּוַדַּי יִפְּלֵם, חַס
 וְשָׁלוֹם, וַיְהִיָּה בְּבַחֲיַנַּת חוּטָא וּמַחְטִיא, כִּי לֹא דֵי שֶׁהוּא מְלֵא חוּבוֹת,
 עוֹד יִמְצֵא חוּבוֹת אֲצֵל אַחֲרִים, וַיַּחְלִישׁ אֶת דַּעְתָּם וּמַחֵם לְגַמְרֵי, חַס
 וְשָׁלוֹם, וְעַל-יְדֵי-זֶה יְהִיָּה הַקּוֹלֵר מִנְּחַ עַל צְנוּאָרוֹ, כִּי עֲלִינוּ לְלַכֵּת
 רַק בְּדַרְךְ הַצְּדִיק הָאֲמֵת, שֶׁהוּא הַרְחֻמָּן הָאֲמִתִּי (עֵינֵי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק
 ב', סִימָן ז), וְלִרְחֹם עַל כָּל אֶחָד בְּפִרְטֵי פִּרְטִיּוֹת יְהִיָּה אִיף שִׁיְהִיָּה,
 אֲפֹלוּ אִם הוּא פָּגוּם וְכוּ' מְאֹד מְאֹד, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, מִכֶּפֶךְ רִגְלֵי וְעַד
 קְדָקֵד רֵאשׁוֹ, עֲדִין גַּם לוֹ יֵשׁ תְּקוּהָ גְּדוּלָּה, וְאִם אֵי אֲפֹשֶׁר לָךְ לְהוֹרִיד
 אֶת עֶצְמָךְ אֵלָיו, אֵל תִּתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ, כִּי תִדַּע כִּי בְּנִפְשָׁךְ הוּא,

אֲשֶׁר תרלה בנחל שלו

כי מה אם ההורג נפש בגשמיות נקרא רוצח, מפל שפן ההרגו ברוחניות וכו', כי אלו העוסקים לקרב רחוקים, צריך שתהיה להם מדת הסבלנות של הלל, ואם לאו, אסור להם לדבר עם בני-אדם, כי צריך שיגיע שההכרח שיסבל בזיונות רבים ושפיכות דמים, ואף שמצד אחד יכלה עם בחורים ואברכים שעות וימים וחדשים, עד שיכניס בהם יראת שמים, אבל לבסוף יבעטו בו ויבזו אותו כאחד הרמזים, אף-על-פי-כן יקבלו באהבה, כמובא בזהר (תרומה קכח:): זכאה מאן דאחיד בידיה דחיקבא וכו', ואמרו חז"ל (שבת קד.): גימ"ל דל"ת גומל דלים מאי טעמא פשוטה פרעיה דגימ"ל לגבי דל"ת? שפן דרכו של גומל חסדים לרוץ אחר דלים, וכמובא בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן קו), על הפסוק (תהלים מא, ב): "אשרי משכיל אל דל", שמי שהוא בדלות וקטנות, מצוה לבעל השכל להשכילו ולהכניס בו דעת וכו', ולפי הגמרא הנ"ל משמע שצריך לרוץ אחר דלים, אשר הזהירנו רבנו ז"ל (עיין חיי-מוהר"ן, סימן תקמג), לנסע נסיעות בשביל לקרב רחוקים; ועיין בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן נג): הצדיקים מיגעים את עצמם ורודפים אחר בני-אדם לקרבם לעבודתו יתברך וכו', עיין שם; וכן יש לפרש המשך המאמר, ומאי טעמא פשוטה פרעיה דדל"ת לגבי גימ"ל דלימציה ליה נפשיה, על-כל-פנים צריכה להיות איזו אתעוררותא דלתתא שירצה לקבל דברו, כי אם אינו רוצה בשום אופן לקבל דברו, אינו מחיב לדבר עמו. ועיין בספר המדות (אות צדיק, סימן פז): צדיק שקרב את האדם, והאדם הזה לא רצה לקרב את עצמו, מתר לו לדחותו בידיים, ומאי טעמא מהדר אפיה דדל"ת מגימ"ל דלתתן ליה בצנעא, פי היכי דלא ליכסוף מיניה, הינו אפלו כשמדבר עמו דבורי יראת שמים

ו) אשרי מי שאוחז ביד החוטא להחזירו בתשובה.
 ז) הגמרא מביאה את הרמזים שאפשר ללמד מהאותיות ואומרת: גימ"ל דל"ת רמז לגומלי חסד עם הדלים, ומה הטעם פשוטה רגלה של הגימ"ל קדימה אל הדל"ת...
 ח) ומה הטעם שפשוטה רגל הדל"ת יותר לצד הגימ"ל (ולא לגבי ה"א שמושכה קצת לצד גימ"ל — רש"י), כדי שהעני ימציא את עצמו (ולא יטריחנו לבעל הבית לרוץ אחריו — רש"י).

שלח אשר תרלה בנחל

ומוסר, על-כל-פנים יכלל עצמו עמו, וידבר בדרך כלל, כי היכי דלא ליכסיף מיניה ט וכו'.

וזה עקר גודלתו של הצדיק האמת, שיכול להוריד את עצמו גם לבני-אדם הנמוכים והפגומים, לעסק עמם, להחזירם למוטב ולהעלותם, פי בזה מוציא מהכח אל הפעל את הבריאה, פי קטרוג המלאכים היה (עין סנהדרין לח:): "מה אנוש פי תזכרנו" (תהלים ח, ה), פי עתיד למחטיה קמף וכו', והשיב להם הקדוש-ברוך-הוא: וכי בחנם נקראתי רחום וחנון וכו' (עין זהר ח"ג רז:), פי המלאכים בשיטתם, פי אין כבודו יתברך להוריד את עצמו אל בני-אדם, גושי עפר וקרוצי חמר, ומלכלכים בחטאים ועוונות, וכן נמצא דבר זה בין גדולי הצדיקים, אף שהם במדרגה גבוהה מאד, אף נדמה להם שאינו כבוד למקום ברוך הוא לקרב שפלים ופגומים, וכל זה נמשך מקטרוג המלאכים ממש. ודבר זה נהוג בין אנשי שלומנו הקדושים, אשר באמת כל אחד ואחד זכה למה שזכה כפי עבודתו וכו', אף-על-פי-כן נמצאים הרבה גדולים מאנשי שלומנו, אשר אינם חפצים כלל לקרב רחוקים, עד שעל-פירב מסתירים עצמם מהעולם, ועושים כל מיני פסויים והסתרות על עצמם שיתרחקו מהם, ובאמת בדיקות נמשכת טעותם מקטרוג המלאכים, אשר גם מלאך אינו רוצה שיבלבלוהו ויבטלוהו מעבודתו, רק יהיה סגור ומסגר בחדר מיחד בלי שום ירידה, ועל-כן באמת לא תמצא בשום מקום שיהיו המלאכים נקראים בנים, כי הם רק צבאות המקום (שקורין חילים), וכל חיל עושה עבודתו, ואינו רוצה להתבלבל מעבודת חברו, מה שאין כן "בן", כל מגמתו וכל מחשבתו, רצונו וכסופיו הוא להרבות כבוד אביו, ורוצה לפרסם ביותר את אביו, ומפקיר את עצמו לגמרי בין ברוחני ובין בגשמי, העקר לגלות ולפרסם את אביו שבשמים, ולגלות לעוד בני-אדם דעת האמת מראש הצדיקים מיחידי הדורות, ואינו מסתפל על עצמו כלל,

(ט) ומה הטעם שהדלת מחזיר פניו מהגמ"ל, כי צריך לתת צדקה לדל בצניעא כדי שלא יחביש ממנו.

(א) עתיד לחטא לפניך.

אָשֶׁר תִּרְלוּ בְּנַחֵל שֶׁלֹּט

וְדִיקָא כְּאֵלוּ מוֹצָאִים מֵהַכַּח אֶל הַפְּעַל כְּנֻנַת הַבְּרִיאָה, וּמְקַרְבִּים אֶת הַגְּאֻלָּה.

עַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אָחִי הַיְקָר, חוֹק וְאִמֶּץ לְהַתְחִיל מִחֲדָשׁ, וְעֲשֵׂה מָה שֶׁתַּעֲשֶׂה לְגִלּוֹת וּלְפָרֶסֶם אֶת הַדַּעַת הָאֵמֶת בֵּין חֲבֵרֶיךָ וּמִיַּדְעֶיךָ וְכוּ', וְאִם אֵין אִתָּה בֵּר הַכִּי, אֵל תְּבַלְבֵּל אֶת דַּעְתְּךָ כָּלֵל בְּזָה, כְּדִי שְׁלֹא תִפֹּל, וְתִשְׁלַח אוֹתָם אֶל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים הַיְכוֹלִים לְדַבֵּר עִמָּהֶם. וּבְאֵמֶת יֵשׁ עוֹד הַרְבֵּה לְדַבֵּר, אֶף הַהֲכָרַח לְקַצֵּר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

תִּרְלוּ.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי-שִׁבְת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר קִרְח ה'תשל"ב.

שְׁלוֹם רַב לִידִיד נַפְשִׁי, נֵר לְצַדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּח נְצָחִים.

מְכַתְּבְּךָ מִיּוֹם שְׁלִישִׁי שָׁבוּעַ זֶה לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי, וְחִשְׁתִּי וְלֹא הִתְמַהֵמְהִתִּי לְהַשִּׁיבְךָ תְּכַף-וּמְיָד מְרַב אֶהְבֵּתִי אֵלֶיךָ, וְהִנֵּה בְּסַעֲדָה שְׁלִישִׁית לְמִדְנוּ אֶת הַתּוֹרָה ע"ח בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', וְשֵׁם מְבָאָר הַיֵּטֵב עֲנִינְךָ, אֲשֶׁר רַבְּנוּ ז"ל אוֹמְרֵי שֵׁם, כִּי הַתּוֹרָה מְצַמְצָמֶת אֶת הַהִתְלַהְבוּת שְׁלֹא תִבְעַר יוֹתֵר מִדָּאִי, הֵן לְמַעַלָּה וְהֵן לְמַטָּה, וְכֵן הַתְּפִלָּה מְצַמְצָמֶת אֶת הַהִתְלַהְבוּת הָאָדָם, הֵן כְּשִׁיּוֹרֵד לְמַטָּה, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּמִקּוּמוֹת הַמְטַנְפִּים, יְכוּל גַּם שֵׁם לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהֵן כְּשֶׁמִּתְלַהֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, גַּם אֲז עַל-יַדֵּי שְׁמִדְבָר דְּבוּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, מְצַמְצָם אֶת הָאוֹר בְּכֻלֵּי הַדְּבוּר, וְעַל-יַדֵּי-זֶה הוֹלֵךְ בְּמִזְג הַשְּׁוֹה, עֵינַי שֵׁם. וּפְרָשְׁנוּ בְּזֶה בְּאֵרִיכוֹת אֶת כָּל עֲנִינַי הַמְשָׁכֵן, שְׁנִבְנָה עַל-יַדֵּי בְּצִלָּל בֶּן אוּרִי בֶּן חוּר לְמַטָּה יְהוּדָה, וְעַל-יַדֵּי אֶהְלִיאָב בֶּן אַחִיסָמָר

שם אֲשֶׁר תרלו בַּנְחַל

למטה דן, ומוכא, אֲשֶׁר כָּל הַמְשָׁכָן וְכָל מַה שֶׁהִיָּה בּוֹ, מְרִמּוֹ עַל כָּל־ל
הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי כָּל הַמְצוּוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה הִיוּ בְּתוֹךְ הַמְשָׁכָן, וּמִלְכָּד
זֹאת לַיּוֹחֹת הָעֲדוּת שֶׁהֵם כָּל־לִיּוֹת הַתּוֹרָה הִיוּ שָׁם, וְכֵן עֲגִינֵי הַקְּרָבָנוֹת,
שֶׁהוּא עֲגִינֵי הַתְּפִלָּה הִיָּה שָׁם, נִמְצָא שֶׁהַמְשָׁכָן הוּא בְּחִינַת תּוֹרָה
וּתְפִלָּה, וְכֵן נִקְרָא מְשָׁכָן, עַל שֶׁכְּבִיכּוֹל הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ נִתְמַשְׁכָּן אֶצְלָנוּ,
שְׁעַל־יְדֵי־זֶה הוּא שׁוֹרָה בִּינֵינוּ, כַּמוֹכָא בְּמִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא (פְּרֻשַׁת פְּקוּדֵי,
סִימָן ה) עֵינֵי שָׁם, וְהִנֵּה אָמְרוּ חַז"ל (הוֹכָא בְּפִסְקֵתָא רַבְתֵּי פ"ו), כְּשֶׁנַּעֲשֶׂה
הַמְשָׁכָן, שְׁנֵי שְׂבָטִים הִיוּ שֶׁתְּפִים בְּמִלְאֲכָתוֹ, שְׂבָטוֹ שֶׁל דָּן וְשְׂבָטוֹ
שֶׁל יְהוּדָה וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְאִין לָךְ מַעְלָה בְּשְׂבָטִים כְּשֶׁבֵט יְהוּדָה
וְאִין לָךְ פָּחוֹת בְּשְׂבָטִים כְּשֶׁבֵט דָּן, וַיֵּשׁ לֹאמַר רְמֹז עַל הַנ"ל, כִּי
הַמְשָׁכָן, שֶׁהוּא כָּל־ל הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה, הוּא צְמֻצוּם, הֵן לְמַעְלָה —
שְׁלֵא יִבְעַר יוֹתֵר מִדָּאֵי, וְהֵן לְמַטָּה — שְׁלֵא יֵצֵא לַחוּץ, וְכַמוֹכָא
בְּלִקוּטֵי־מוֹהַר"ן (חֶלֶק ב', סִימָן ז), שֵׁישׁ בְּחִינַת "אִיָּה מְקוּם כְּבוֹדוֹ"
לְדַרְי מַעְלָה, ו"מִלָּא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ" לְדַרְי מַטָּה, בְּצִלְאֵל הוּא עַל
שֵׁם בְּצִל אֵל הוּא בְּעֵבֹר דְרֵי מַעְלָה, כִּי הוּא בֶן אוּרִי — שְׁמַאִיר
אוּרוֹ יִתְבַּרְךָ, בֶּן חוּר — שְׁפוּתַח אֶת הַפֶּתַח לְמַטָּה יְהוּדָה שֶׁהוּא
בְּחִינַת שֵׁם הַנְּי"ה, וְאֶהְיָאֵב הוּא עַל שֵׁם אֱלֹהֵי בְּעֵבֹר דְרֵי מַטָּה,
בֶּן אַחִיסָמָךְ — אֵלוֹ שְׁעֵדִין צְרִיכִים חֲזוּק וְסִמִּיכָה, בְּחִינַת "סוּמָךְ ה'
לְכָל הַנוֹפְלִים" (תְּהִלִּים קמ"ד, יד) לְמַטָּה דָּן, שֶׁהוּא בְּחִינַת שֵׁם אֲדֹנָי,
נִמְצָא שֶׁתּוֹרָה וְתְפִלָּה הֵם הַצְּמֻצוּם, שְׁלֵא יִבְעַר יוֹתֵר מִדָּאֵי לְהַשֵּׁם
יִתְבַּרְךָ, וְכֵן לְהַפּוֹךְ שְׁלֵא יִבְעַר יוֹתֵר מִדָּאֵי אֶל הַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה, עֵינֵי
שֵׁם בְּפָנִים הַתּוֹרָה.

וְעַתָּה אֶחָזֵר אֶל מַה שֶׁאֲמַתָּה כּוֹתֵב, שְׁעוֹבְרִים עֲלֶיךָ כָּל מִינֵי
יְרִידוֹת וְנִפְּלוֹת, סְפָקוֹת וּכְלָבוּלִים וְכוּ' וְכוּ', וּבְתוֹךְ כֶּךָ אֲמַתָּה שׁוֹאֵל,
אֵיךְ זְכִיתִי לְלַמֵּד כָּל־כֶּךָ הַרְבֵּה, הֲלֹא אֲמַתָּה הַתַּחֲלֵת כְּבָר כַּמָּה וְכַמָּה
פְּעָמִים וְנִפְּלַת וְכוּ'.

וְהִנֵּה אֲשִׁיב לָךְ קֶצֶת בְּקִצְרָה, חֲסָדֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, כְּשֶׁזְכִיתִי
לְהַתּוֹדֵעַ בְּפַעַם הָרֵאשׁוֹנָה מִרְבֵּנוּ ז"ל עַל־יְדֵי סֵפֶר קָטָן קְרוּעַ, וְזֶה

הִיָּה סֵפֶר "מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ", שֶׁהוּא לְקוּטֵי הַתְּחִזְקוֹת מִ"לְקוּטֵי-מוֹהָרִין" וּמִ"לְקוּטֵי-הֶלְכוֹת", שֶׁלְקָטָם הָרַב הַקְדוּשׁ מִטְשֶׁהֲרִין וְ"ל, וְסִדְרָם בְּסֵפֶר מִיַּחַד הָרַב הַחֲסִיד רַבִּי אֶלְתָּר טַעֲפֵלִיקֶעֶר וְ"ל, וְהִיָּה לִי הַסֵּפֶר הַזֶּה כְּמֵשִׁיב נֶפֶשׁ מִמֶּשׁ, כִּי מִיָּמֵי קִטְנוּתִי קָרָאתִי הַרְבֵּה סְפָרֵי צְדִיקִים מִכָּל הַדּוֹרוֹת, וְתָמִיד הִיָּה קֶשֶׁה לִי קֶשֶׁה חֲזָקָה אִיךָ וְלָמָּה זָכוּ אֵלֹו לָמָּה שָׁזָכוּ וְלֹא שָׁאָר נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְכִי יֵשׁ מִשָּׂא פָּנִים בְּדָבָר? וְכֵן מָה הֶעֱנִין שֶׁהַתְּדַבְּקוֹ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ וְעָלוּ לְשָׁמַיִם? אִיךָ שִׁיךָ דָּבָר זֶה כְּשֶׁאָדָם עֹדִין מְלַבֵּשׁ בְּלָבוֹשׁ גּוֹפְנֵי וְחִמְרֵי? וְלֹא הִיָּה לִי שׁוֹם מַעֲנָה וְתִשׁוּבָה בְּדָבָר, וְכֵן רַב יָמֵי נְעוּרַי הֵייתִי שׁוֹכֵב וְלֹא לְמִדְתִּי כָּלֵל, וְכֵן הִתְרַשַּׁלְתִּי בַתְּפִלָּה וְכוּ' וְכוּ', אַךְ כְּשֶׁזָכִיתִי לְמַצָּא אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה, וְשֵׁם רַבְּנוּ וְ"ל וּמוֹהֲרֵינֵי וְ"ל מְדַבְּרִים וּמְגַלִּים נוֹרָאוֹת נִפְלְאוֹת, אִיךָ שֶׁכָּל אֶחָד יָכוֹל לְהִתְקַרֵּב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְכוּ', וְכָל בֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל יָכוֹל לְהִתְעַלּוֹת בְּתַכְלִית הַעֲלִיָּה וְכוּ', אַךְ זֶה צָרִיךְ לְקַחַת יָמִים וְשָׁנִים, וְצָרִיכִים עַל זֶה הַתְּחִזְקוֹת עֲצוּמָה וְכוּ', וּמַעֲלַת הַצְּדִיקִים הֵיטָה הַעֲקָר שָׁזָכוּ לְחִזֵּק אֶת עֲצָמָם, כִּי גַם עֲלֵיהֶם עָבַר מָה שֶׁעָבַר — סִפְקוֹת וּמְבוֹכוֹת, וְשָׁבְרוּ אֶת הַכָּל וְכוּ', כָּל זֶה הִיָּה לִי לְמִשִּׁיבַת נֶפֶשׁ מִמֶּשׁ, וְכָבֵר הִיָּה לִי תְרוּץ מִסְפִּיק, וְאַחֲזִיתִי בְּסֵפֶר זֶה כְּכַבֵּת עֵינַי מִמֶּשׁ, וּבְאוֹתוֹ יוֹם גָּמַרְתִּי אֶת כָּל הַסֵּפֶר וְחִזְרְתִּי עָלָיו שְׁלֹשׁ פְּעָמִים, וְאַחֲרֵי כֵן קָנִיתִי סֵפֶר "שְׁבַח־הַרְ"ן" וְ"שִׁיחוֹת־הַרְ"ן", וְרָאִיתִי אֶת עֲבוֹדַת רַבְּנוּ וְ"ל מְקִטְנוּתוֹ, וּמָה שֶׁעָבַר עָלָיו יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת, הַשְּׁלֵכוֹת וְקִטְנוּת וְכוּ', וְאַף-עַל-פִּי-כֵן חִזַּק אֶת עֲצָמוֹ, וְסִימַתִּי אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה פְּעָמִים אֵין מִסֵּפֶר, וְאַמְרַתִּי לְנַפְשִׁי — יַעֲבֹר עָלַי מָה, אֲנִי מִכְרַח לְחִקוֹת (נֶאֱדָר מֵאֲכֵן) אֶת רַבְּנוּ וְ"ל, וְעַל-כֵּן בְּרָאשׁ וּבְרָאשׁוֹנָה הִתְחַלַּתִּי לְהִתְבַּדֵּד הַרְבֵּה, וְהָיוּ לִי מְקוֹמוֹת גִּסְתָּרִים טוֹבִים שֶׁאֵין בְּנֵי-אָדָם הוֹלְכִים שָׁם, וְכֵן עָשִׂיתִי כָּל מִיָּנִי פְּעֻלוֹת שְׁבַע עוֹלָם לְמַצָּא מְקוֹמוֹת מְחַבּוֹאִים כְּאֵלוֹ, חֲסִדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּלִיתִי שֵׁם הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד, וְכִמְאֹר הַחֶכֶם: אֵין לָךְ חֲזַק בְּחִסְדֵי דוֹת בְּתַחֲלָתָהּ, וְעַל-כֵּן הֵיטָה אֲזַ כָּל מְגַמְתִּי לְחִקוֹת (נֶאֱדָר מֵאֲכֵן) אֶת רַבְּנוּ וְ"ל, וּבְכָל פַּעַם שֶׁנִּכְנָסוּ וּבָאוּ אֵלָיו הַסִּפְקוֹת וְהַקְשָׁיוֹת, הִירִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת בְּעֵנִין הַתְּבַדְּדוֹת, לְקַחְתִּי אֶת הַ"שְׁבַח־הַרְ"ן", וְרָאִיתִי אֶת עֲבוֹדַת רַבְּנוּ וְ"ל וְהִתְחִזְקוֹתוֹ,

ועל-ידי-זה התחזקתי מאד מאד, ואחר כמה ימים שוב נפלתי, כי נדמה היה לי שאין מי ששומע לי וכו', וכן היה כמעט בכל יום או יומים, אף זה היה לי לחזוק גדול, כי ראיתי מה שעבר על רבנו ז"ל, ואף-על-פי-כן התחזק, וזה הועיל לי מאד מאד, ובתוך כך התמדתי מאד ב"שיחות-הר"ן" וב"חיי-מוהר"ן", ולאט לאט הרגלתי את עצמי בלמוד "לקוטי-הלכות", "לקוטי-מוהר"ן" ו"ספורי-מעשיות", והתמדתי בזה מאד, ורק זה היה כל למודי בימים ההם — או ספרי רבנו ז"ל או התבודדות, וכך בליתי משך כשנתיים, וכער בי אורו ז"ל בתבערה עצומה, עד שלא למדתי בשום ספר אחר, כי אם ספרי רבנו ז"ל, ואף שהיו לי בעבור זה מגיעות ומרירות עצומה, כי הייתי אז סך הכל בן שש עשרה שנים, והייתי משעבד לישיבה, אף מרב חשק, תבערה והתלהבות אל ספרי רבנו, לא יכלתי לקרר את צמאוני, והייתי שוקד בזה בכל מיני תחבולות ביום ובלילה, בישיבה ובדפוק, ובתוך כך התבודדתי הרבה, ואף-על-פי-כן עבר עלי הרבה הרבה, כי את השעור בישיבה לא ידעתי, כי לא למדתי כנ"ל, וכן בפית היו לי מגיעות הרבה כי אדוני, אבי מורי שליט"א, לא סבל זאת, שיומם ולילה אעין ואתמיד רק בספרי רבנו ז"ל, אף לא הועיל שום דבר, יומם ולילה עסקתי רק בזה, ואז הייתה תקופה של מעט יותר משנתיים וחצי, שסימתי בכל חדש את ה"לקוטי-הלכות", ושתייתי בצמאון גדול את ספרי רבנו ז"ל, אף הרבה צרות ובזיונות ושפיכות דמים סבלתי בעבור זה מבית ומבחוץ, כי אז למדו בישיבה אחר הצהרים גם לשונות עפ"ס"א, וכמוכן שלא רציתי ללמד, והיו לי מרירות רבות בשביל זה, וכן מתוך שהרגלתי עצמי להתבודדות, התחלתי להפרד לאט לאט מחברי, כי היה לי חבל על כל רגע ורגע וכו', וגם על-ידי-זה התחילה עלי הרבה מרירות מחברים וכו', עד שנתודע להם שאני לומד ספרי ברסלב, והתחיל ראש הישיבה לרדף אותי, אף מרב האור והחיות ומשיבת הנפש שהרגשתי בספרי רבנו ז"ל ובפרטיות ב"לקוטי-הלכות", פבר שום דבר לא היה יכול לעכבני או לרחקני.

וְעַקֵּר הַמְרֹר וְהַמְרִירוֹת הָיָה לִי מִכַּמָּה אֲנֹשִׁי שְׁלוֹמְנוּ דְכָאן, מְשַׁלְשָׁה זְקֵנִים [אֲשֶׁר בְּמִשְׁךָ הַשָּׁנִים כְּשִׁזְכִּיתִי לְהַדְפִּיס הַסְּפָרִים הַחֲדָשִׁים, חָלְקוּ עָלַי וְגִרְמוּ מֵה שֶׁגִּרְמוּ וְכוּ']. עַקֵּר הַמְנִיעוֹת הָיָה לִי מֵאֶחָד מֵהֶם, שֶׁפָּאֲשֶׁר דִּבְרַתִּי עִמּוֹ מְרַבְנוּ ז"ל וּמְתוֹרַתוֹ, רְאִיתִי שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ שׁוֹם דְּבַר, וְכִי בְּעַר מְאֹד מְאֹד אֹר רַבְנוּ ז"ל, וְהָיָה נִדְמָה לִי שְׁמִי שֶׁמְקַרֵּב כְּבָר עֶשֶׂר אוֹ עֶשְׂרִים שָׁנָה אֶל רַבְנוּ ז"ל, הוּא בְּקִי בְּכָל סְפָרֵי רַבְנוּ ז"ל, וְהֵנָּה אֲנִי מְדַבֵּר עִמּוֹ, וְאֲנִי רוֹאֶה שֶׁמִּמֶּשׁ אֵינוֹ יוֹדֵעַ לֹמַר לִי אֲפֹלוּ תוֹרָה אַחַת, וְהֵיטָה לִי חֲלִישוֹת הַדַּעַת גְּדוֹלָה מְזֵה. מֵהַשָּׁנִי הֵיטָה לִי חֲלִישוֹת הַדַּעַת גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, כִּי בְּמִקּוֹם לְחֹזֵק אוֹתִי וּלְדַבֵּר עִמִּי דְבוּרֵי חֲזוּק, אָמַר לִי דְבָרֵי עֶקֶץ (שְׁטֵעָף וְעוֹרְטֵלְעָף²) וּמוֹסֵר, אֲשֶׁר אֲנִי בְּעֶצְמִי רְאִיתִי שֶׁאֵין פִּיּוּ וְלָבוֹ שְׁוִין, כִּי הוּא בְּעֶצְמוֹ עֹדִין רְחוֹק מְכָל זֶה, וְלֹא דֵי שֶׁרְחוֹק וְכוּ' אֲלֵא תְּכַלִּית הַהַפּוּף, וְזֶה כָּאֵב לִי מְאֹד מְאֹד וְכוּ'. וְהַשְּׁלִישִׁי — דְּרָכּוֹ הֵיטָה לְדַבֵּר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, אִף אֲנִי בְּתַמִּי הִלְכָתִי, וְכִשְׁפָּאתִי בְּכָל פְּעַם לְשִׁמְעַ מִשְׁהוּ מֵהֶם, וְחֹזֵר וְנִשְׁנָה כִּנְ"ל, אֲזַ רְאִיתִי בְּעֵינַי וְהִכְנַתִּי הֵיטֵב, כִּי מֵה וְלָמָּה לִי לִילֵף אֲלֵיהֶם וְלִהְתְּקַרֵּר מֵהַתְּלַהֲבוֹת וְהַתְּבַעְרָה שֶׁבַעְרָה בִּי, וְכִבֵּר לֹא הִלְכָתִי אֲלֵיהֶם, רַק קִבְּלָתִי עַל עֶצְמִי, יַעֲבֹר עָלַי וְיֵהִי מֵה, אֲנִי אֶת סְפָרֵי רַבְנוּ ז"ל אֲחֻזִּיק, וְאֲתַמִּיד בָּהֶם וְאֲקִים אוֹתָם עַד הַסּוּף, וְחֲסָדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, מֵאֲזֻ שֶׁקִּבְּלָתִי עַל עֶצְמִי לֹא לְהַסְתוֹבֵב אֲצֵל לְצִים וְכוּ', עֶזֶר לִי הִרְבָּה מְאֹד מְאֹד, וּבֵינֵן כֶּף עֲבָרוּ כַּמָּה שָׁנִים, וְחֲסָדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַל-יְדֵי רַבּוּי הַתְּמִדָּה וְשִׁקִּידָה נִפְלְאָה בְּסְפָרֵי רַבְנוּ ז"ל, שׁוֹם בְּרִיָּה לֹא יְכוּלָה הֵיטָה לְמַנַּע וּלְעַכֵּב אוֹתִי אוֹ לְהַטְעוֹת אוֹתִי, וּבֵינֵן כֶּף וּבֵינֵן כֶּף בְּלִיתִי יָמִים שְׁלָמִים בְּהַתְּבוּדוֹת, וְחֲסָדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שֶׁלֹּא הָיָה לִי אֲזֻ מִי שֶׁיִּבְלָבֵל אוֹתִי — "זֶהוּ רְצוֹן רַבְנוּ ז"ל" ... "וְזֶה אֵינוֹ רְצוֹן רַבְנוּ ז"ל" ... "כֶּף דַּעַת רַבְנוּ ז"ל" ... "וְכֶף דַּעַת רַבְנוּ ז"ל" ... אֲנִי יוֹדַעְתִּי, כִּי דְבַר שֶׁכָּתוּב בְּסְפָרֵי רַבְנוּ ז"ל עָלַי לְקִיְמוֹ עַד הַסּוּף בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ הַכִּי גְּדוֹלָה בְּלִי שׁוֹם חֲכָמוֹת וְחֻקִּירוֹת שֶׁל הַבָּל.

והנה בין כף ובין כף על-ידי רבוי התבודדות התחיל להשתנות אצלי סדר התפללות שחרית, מנחה ומעריב שלי, ומחמת שלא רציתי להתפרסם, או לא רציתי שבגני-אדם ימנעוני מתפלה בצעקות ובקולות, כי לא היה לי מנין בזה, על-כן התפללתי על-פירוב ביחידות בבית-מדרש צנוע, ושם התפללתי שחרית, מנחה ומעריב בקולי קולות, וקדיש וקדשה וברכו הלכתי לשמע בבית-הכנסת אחר, וכך התנהגתי זמן רב, אבל את סדר תקון חצות הייתי מכרח לקיים בהצנע גדול שלא יתודע להורי, והייתי גם באמצע הלילה ואמרתי בלחש מאד, ובתחלה הייתי מדליק נר, אחר-כך נתודע, כי הגר היה מטפטרף על כל הרצפה, והיו לי מניעות רבות בעבור זה, והאיר לי השם עצה וקניתי פנס, ומאז הנח לי, אף-על-פי-כן היו לי מניעות רבות גם על זה, עד שאמרתי להם שיש לי פחד לישן לבד בחדר, ועל-כן אני רוצה שידלק אור קטן מחשמל, והסכימו, ומאז חסדי השם יתברך הנח לי, והייתי אומר בכל לילה חצות בקול דממה והרבה הרבה בכיתי לפניו יתברך בדמעות שלי, והנה מה דהנה וכו', ובין כף ובין כף כשפכר היו ספרי רבנו ז"ל שגורים על פי, נכנס בדעתי ללמד מחבר רמ"א, ותהלה לאל, התמדת בדבר זה מאד מאד, וזה הכניס בי טהרת הלב מאד מאד ויראת שמים, כי לפני-כן עוד אף פעם לא למדתי שלחן ערוך, ואחר-כך התחלתי ללמד עין יעקב, ולמדתי הרבה הרבה, ואחר-כך האיר השם יתברך ללמד בכל יום ח"י פרקים משניות, ותהלה לאל, מאז הרגשתי שנכנסתי בעולם אחר לגמרי, וכבר הייתי כל-כף רגיל בזה, עד שלא היה יום שלא סימתי את ח"י פרקים משניות, כי לא הלכתי לישן עד שגמרתי, ובכל חודש, תהלה לאל, סימתי ששה סדרי משנה, ולאט לאט נשתגתי מאד מאד, וכל זה היה בהצנע גדול, באתי לשיבה והייתי מתנכר לגמרי כאלו אין שום דבר, והייתי לפעמים מדבר עם חברי, וגם על-פירוב הם היו שוכבים, והייתי כמותם, אף בכל פעם כשרק היתה לי הזדמנות זכיתי להשתמט מהם, והלכתי אל מקום מחבואי שהיה לי, וכך עברו עלי כמה שנים רצופות, אף היו לי אלפים ורבות עליות וירידות, הן מעצמי, הן מחברי והן

מראש הישיבה, הן בפית והן מהרחוב, כי באמת לא היה לי חבר טוב שיחזקני באמת בדבורים פשוטים אלו: "אחי חזק", "אין שום תכלית אחרת בעולם רק תורה ותפלה, ועל-כן חזק ואמץ", "וכל מה שאתה חוטף נקדות טובות זהו חלקך לנצח", אדרבה במקום חזוק היה לי ההפוך ממש, והיה מר לי מאד מאד, אף מאז ימי נעורי ראיתי תכף-ומיד כי אין לי שום ברירה כי אם השם יתברך, ואף שהיה נדמה לי בכל פעם כי אין רוצים בי, אדרבה היו לי כל מיני ראיות ודמיונות שאין צריכים אותי, ואני לא אצליח וכו' וכו', וכדומה מחשבות ופתויים כאלו, אף-על-פי-כן איזה כח פנימי דחף אותי מאד מאד לא לחזר לאחורי, ומה גם שהיתה לי בקיאות עצומה בכל ספרי רבנו ז"ל, ובפרטיות בשיחות וב"לקוטי-הלכות", ועל-כן התקדמתי בכל יום ויום אבל העקר שהיה לי בעזרי — רבוי התפלה והתבודדות, שבליתי על זה שעות על גבי שעות בכל יום ויום, אחר-כך התחלתי ללמד גמרא וספרי הזהר הקדוש והתקונים, גם למדתי אז הרבה בקבלת הרמ"ק, הינו ספר ה"אלימה" וספר "פרדס רמונים" ו"אור נערכ" וכו', וכל זה היה עוד קדם חתונתי, והיה לי מר מאד מאד מהרבה בחינות, כי לא היה לי עם מי לדבר מעבודת השם יתברך, ובפרטיות שבער בי מאד מאד אור רבנו ז"ל, והתחלתי להפיץ ספרי רבנו ז"ל בישיבה שלי, ולדבר עם בחורים, וראש הישיבה בזה אותי כמה וכמה פעמים ברבים, וצעק עלי, עד שלאט לאט בדלו ממני כל חברי, ולבסוף היה שהלכתי משם ונכנסתי לישיבה אחרת, והיתה לי שם הרבה מרירות מצד אחד, והרבה נעימות מצד שני, ולספר לך מה שעבר עלי יקצרו המון יריעות, ובפרטיות כי גם מה שרשמתי עד עכשו הוא רק ראשי פרקים, ומכל שכן איך שזכני השם יתברך למצא את בת זוגי, ומה שעבר עלי אחר החתונה עניות ודחקות כזו, עד כדי חסרון לחם לאכל ממש, ושום ברירה לא ידעה מזה וכו', ומה שעבר עלי מהמשפחה, מכל זה יכולים לעשות ספר שלם, ומכל שכן מאז שהתחלתי לדבר עם בני הנעורים, ואת כל ההשתלשלות לזה ואיך

שְׁהַדְפִּסְתִּי אֶז שְׁמוֹנִים וְחַמְשָׁה אֲלֶף סְפָרִים בְּשָׁנָה אַחַת מִסְפָּרֵי רַבְנוּ
ו"ל, יִקְצְרוּ הַמוֹן יְרִיעוֹת, אֲקַנְהָ לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ שְׂיִרְשֵׁם בְּמִקּוֹם אַחֵר.

על-כָּל-פְּנִים לְמָה הַקְדַּמְתִּי לָךְ אֶת כָּל הַסְפּוֹר הַזֶּה, שְׁהִרִי אֵין
דִּרְפִי כִּף לְכַתֵּב דְּבָרִים כָּאֵלוֹ עַל פְּנֵי הַכְּתָב? כִּי לְפִי כּוֹאֵב לִי מְאֹד
מְאֹד עָלֶיךָ, כִּי אֲנִי מִפִּיר אוֹתָךְ עוֹד מִתְחַלֵּת הַהִתְקַרְבוֹת, וְאֶהְבְּתִי
אֲלֶיךָ כָּל הַזְּמַן אֵין לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר כָּלֵל, וְאֲנִי רוֹאֶה וּמְבִין מִכְּתָלִי
מִכְּתָבְךָ מַה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וּבִפְרִטִיּוֹת כּוֹאֵב לִי מְאֹד מְאֹד שְׁבוֹרֵן לְכָף,
וְלְמָה יֵשׁ לָךְ כָּל-כָּף בְּלְבוּלִים, עַל כָּל אֵלֶּה אֲמַרְתִּי קִדְּם לְהַקְדִּים לָךְ
אֶת הַסְפּוֹר הַנִּ"ל. (חֲסֹר הַשְּׂאֵר וְחֻבֵּל מְאֹד מְאֹד עָלָיו).

תרלז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר חֻקַּת ה'תשל"ב.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סְלָה אֶל מַעֲלַת יְדִיד נַפְשִׁי, שְׂאֵר בְּשָׂרִי,
הָאֲבָרָה הַיָּקָר הַמְּשֻׁתָּקֵק לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַל-פִּי דַעַת הָאֲמֵת
שְׁקַבְּלֵנוּ מִהַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֻכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נִרוּ יָאִיר
לְנַצַּח.

מִכְּתָבְךָ הַנֶּעֱמִים בְּשָׁבוּעַ שְׁעֵבֵר קִבְּלִתִּי, וְשִׁמְחִתִּי לְרֵאוֹת אֶת
תְּשׁוּקַת לְבָבְךָ אֶל הַתְּכֵלִית הַנֶּצְחִית.

אֲחִי הַיָּקָר! חֲזַק וְאַמֵץ, מְאֹד מְאֹד בְּכָל פַּעַם מִחֲדָשׁ, וְאֵל תִּירָא
וְאֵל תַּחַת, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אֲתָךְ, עִמָּךְ וְאַצְלָךְ, כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ
כְּבוֹדוֹ, וְאִיהוּ מְמִילָא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין וּבִתּוּךְ כָּל עֲלָמִין,
לִית שׁוּם אֲתֵר דְּפִנְיָהּ מְנִיָּה, וְדוּמָם, צוּמַח, חִי, מְדַבֵּר, הַכֵּל לְכָל עֵצָם
עֲצָמִיּוֹת חִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְתַדַּע הֵיטֵב וְתַחֲקֵק בְּדַעְתָּךְ, שְׁבִכָּל
תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֶׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְלֹא תִמְצָא שׁוּם פְּעֻלָּה קְטַנָּה

אֲשֶׁר תִּרְלוּ בְּנִחֹל שְׁמוֹ

או גְּדוּלָה בְּעוֹלָם שֶׁתְּהִיָּה בְּמִקְרָה, חֵס וְשְׁלוֹם, אֶלָּא הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחַתוֹ הַעֲלִיּוֹנָה יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי שְׁתַּכְנִיִּים יְדִיעָה זֹו הֵיטֵב הֵיטֵב בְּלִבְךָ וְדַעְתְּךָ, תִּזְכֶּה לְהִתְחַדְּשׁוֹת הַמַּחִין בְּכֹל פַּעַם מִחֲדָשׁ (עַיֵן לְקוּטִי-מֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן לה), וּבִפְרָט עֲכָשׁוּ שְׁאִתָּה עוֹד בְּשָׁנָה הַרְאֵשׁוֹנָה אַחֵר הַחֲתָנָה, אִתָּה יְכוֹל לְהִתְעַלּוֹת מְאֹד, אִם תִּשְׁקַד וְתִתְמַיֵּד בְּכֹל יוֹם בְּסִפְרֵי רַבְּנֵי ו"ל, הַמְּחִיִּים אֶת הַנֶּפֶשׁ וּמְלֵאִים עֲצוֹת וְהַדְּרָכוֹת וְהַנְּהִיגוֹת יִשְׁרוֹת לְכֹל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי שְׁרָשׁוּ בְּיָדוֹעַ, וְתִלְמַד בְּכֹל יוֹם תּוֹרָה מִ"לְקוּטִי-מֹהֲרָן", וְתֹאמַר עָלֶיךָ הַתְּפִלָּה מִ"לְקוּטִי-תְּפִלוֹת" הַשְּׂיִכַּת אֶל תּוֹרָה זֹאת, וְאִז תִּרְגִּישׁ חַיִּים אֲמִתִּיִּים, וְכִךָ תִּתְנַהֵג כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וּכְשֶׁתִּסֵּים תִּתְחִיל עוֹד פַּעַם.

וְתִפְרָשׁ לְעֲצָמְךָ אֶת הַתּוֹרוֹת כְּפִי מְדַרְגָּתְךָ, וְכֹל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ תִּמְצָא בְּתוֹךְ הַתּוֹרוֹת, וְתִחַדְּשׁ חֲדוּשִׁים עַל-פִּי הַהִקְדָּמוֹת שֶׁל רַבְּנֵי ו"ל.

וּמַעֲלַת לְמוֹד סִפְרֵי רַבְּנֵי ו"ל יְדוּעָה מְעַט מְשִׁיחוּתוֹ הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל רַבְּנֵי ו"ל בְּעֲצָמוֹ, שֶׁהִשְׁתַּוְּקַק מְאֹד שֶׁנִּשְׁקַד בְּסִפְרֵי שְׁלוֹ, עַד שֶׁנִּדְעַע אוֹתוֹ בְּעַל-פֶּה, וְאָמַר שֶׁיְכוּלִים לְהַעֲשׂוֹת בְּעַל מַח גְּדוּל עַל-יְדֵי סִפְרוֹ הַקְּדוּשׁ, וְגַם בְּעַל תְּשׁוּבָה גְּדוּל, כִּי הַסִּפֵּר יַעוֹרֵר אוֹתוֹ כָּל-כֶּף עַד שֶׁיִּפְתַּח קִשְׁיוֹת גִּידָיו (עַיֵן כֹּל זֶה בְּחַיִּי-מֹהֲרָן, אוֹת מַעֲלַת תּוֹרָתוֹ וּסְפָרָיו, סִימָנִים: שְׁמוֹ, שְׁמוֹ), אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקְנוּ שֶׁזְּכִינוּ לִידַע מְרַבֵּי אֲמַת כְּזֶה, אוֹר הָאוֹרוֹת, הַמְּאִיר לָנוּ בְּחִשְׁכוֹתֵנוּ, פְּלֵא יוֹעֵץ, בְּעֲצוּתוֹ הַנֶּפְלְאוֹת הַנִּמְשָׁכוֹת מֵעַתִּי"ק, שֶׁהוּא מְפִלָּא וּמְכֻסָּה מִהַכֹּל וְכוּ'; טוֹב לְהוֹדוֹת לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חֲנֻם שֶׁעָשָׂה עִם קְטָנִים וּשְׁפִלִּים כְּמוֹנוּ, לְהִתְקַרֵּב אֶל סִפְרֵי קְדוּשִׁים כְּאֵלוֹ וּלְלַמַּד בָּהֶם.

וְתִקְבַע לְעֲצָמְךָ שְׁעוּרִים קְבוּעִים בְּלְמוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שְׁעוֹר אֶחָד בְּשִׁלְחַן עֲרוּף, וְתִתְחִיל מִתְחִלַּת הָאֲרַח חַיִּים דִּיקָא, וְתִלְמַד בְּכֹל יוֹם מְעַט אוֹ הַרְבֵּה, עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְסִיִּים בְּמִשְׁךָ יְמִים וְשָׁנִים כָּל אַרְבָּעַת חֶלְקֵי שִׁלְחַן עֲרוּף, וְאִז תִּתְחִיל עוֹד הַפַּעַם, וְרַבְּנֵי ו"ל הִזְהִירוּנוּ עַל

שמה אשר תרלו בנחל

זה יותר מכל הלמודים, ושם לנו חק קבוע לכל יחסר לנו יום מבלי
 שלחן ערוף, ורצונו היה דיקא ללמד כסדרן (עין שיחות הר"ן, סימן
 עו), ושעור שני בגמרא תוספות ומפרשים, וגם בזה תתחיל ממסכת
 ברכות דיקא, וכשתסיים תתחיל מסכת שבת, וכן מסכת אחר מסכת,
 עד שתזכה במשך ימים ושנים לסיים את כל הש"ס, ואז תתחיל
 עוד פעם, וענין ועצה זו הוא נשגב מאד מאד אם תסתפל בעין
 האמת, כי תראה ותתבונן אשר רב בני הנעורים אחרי חתונתם הם
 מבבלבלים מאד מאד בענין הלמוד, מצד אחד בוער לבם מאד מאד
 לעבודת השם ותפורה, אף מצד השני אין להם שום סדר ודרך כלל,
 כי מתחילים מסכת זו והלכה זו בשלחן ערוף, ואחר כמה שבועות
 מדלג למסכת אחרת והלכה אחרת, עד שנתבלבל לגמרי ונעשה
 בטלן, ואינו לומד כלל וכו', אף אם יש לו סדר ללמד כסדר בשלחן
 ערוף סימן אחר סימן, וכן בגמרא דף אחר דף, אז בודאי במשך כמה
 שנים יזכה לסיים ויגיע למעלות נשגבות בלמוד התורה הקדושה,
 ודע לך שכל זה דברי רבנו ז"ל, ואם תצית אותו לא תתחרט כלל
 כל ימי חיך וכו'.

וענין בעלים לתרופה (מכתב ו'), מה שכתב מוהר"ן ת"ז ל לבנו
 רבי יצחק ז"ל תכף ומיד אחרי חתונתו, וזו לשונו שם: "גם אהובי,
 בני, לא טוב בעיני, אשר כתבת לי שקבעת לך שני שעורים בלמוד
 פוסקים בארץ חיים (הלכות שבת), וביורה דעה (הלכות מליחה) הלא
 היה לך להבין, כי לא חפצתי בדרך כזו, לפי דעתו בענינים רחוקים
 כאלה, וכי מה ענין מליחה להלכות שבת, הלא ידעת כי רצוני
 בסדר הלמוד הוא ללמד כסדר דיקא, דהינו שתגמר כל הארץ חיים,
 ואחר-כך תתחיל יורה דעה, וכן אכן העזר וחשן משפט כסדר
 דיקא, לא כמו שנוהגין בני הנעורים לחטף בכל פעם הלכה מיוחדת,
 לפעמים הלכות בשר וחלב, ולפעמים הלכות טוען ונטען, ופתאום
 מדלגין להלכות נדה וכיוצא בזה, ונשארים קרחים מפאן ומפאן,
 וזה וזה לא עלתה בידם, ומאומה לא ישאו בעמלם, כי פאשר יגדלו
 אינם יודעים שום דין והלכה אפלו במקום אחד, עין שם.

וְתִזְכֹּר מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל: "אֲבִיסָל אִיז אויף גוט", שֶׁתְּלַמֵּד
בְּכָל יוֹם קֶצֶת, וְאִם תּוּכַל הַרְבֵּה מַה טוֹב וּמַה נְעִים, עַל-כָּל-פָּנִים
לְבַל יִחְסַר לְךָ הַשְּׁעוּרִים הֵלְלוּ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, כִּי רַבֵּנוּ ז"ל כָּתַב
לְחַתָּנוּ רַבִּי יֶאֱסָקֶע ז"ל, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: "בְּקִשְׁתִּי מֵאֱהוּבִי, חַתָּנִי, שֶׁתְּלַמֵּד
בְּכָל יוֹם שְׁעוֹר גְּמֵרָא וּפּוֹסֵק, שְׁלֵא תַעֲשֶׂה, חֵס וְשְׁלוֹם, מִהֶעֱקָר טַפָּל,
רַק אֶת הָאֱלֹקִים יֵרָא וְכוּ' כִּי זֶה כָּל הָאָדָם".

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמֶךָ...

תרלח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר חֲקַת ה'תשל"ב.

אִךָ טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ אֶל אֱהוּבִי, יְדִידֵי הַיָּקָר, הָאֲבִירָה הַשׁוֹתֶה
מִמֵּי הַנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן עָלֵינוּ, רַבִּי ... גֵּרוֹ יֵאִיר
וַיִּזְרַח.

פְּלִיאָה נִשְׁגָּבָה בְּעֵינַי, כִּי זֶה עָבְרוּ כְּמַעַט יוֹתֵר מֵאַרְבָּעָה שְׁבוּעוֹת,
שֶׁכָּתַבְתִּי לְךָ מִכָּתָב, שֶׁתְּכַתֵּב לִי אֶל מִי שֶׁלַּחְתָּ אֶת הַרְשִׁימָה וְגַם
הַסְּפָרִים, וְלֹא קִבַּלְתִּי שׁוּם תְּשׁוּבָה, וְגַם אִם בְּרִצּוֹנְךָ לְשַׁלַּח וְכוּ'.

וְעַל-כֵּן אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ שֶׁתִּזְדָּרֵז תִּכְף-וּמִיד בְּקִבְלַתְךָ מִכָּתָבִי זֶה,
לְכַתֵּב לִי הַכָּל בְּאֵר הַיֵּטֵב, לְמִי שֶׁלַּחְתָּ הַרְשִׁימָה עֲבוּרִי, וְכֵן הַחֲבִילָה
עִם הַסְּפָרִים, [אֲנִי אֲשַׁלֵּם לְךָ דְּמֵי הַמִּכָּתָב], עַל-כֵּן אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ
שֶׁתִּזְדָּרֵז תִּכְף-וּמִיד וְתִשָּׁיֵב לִי תְּשׁוּבָה, כִּי אֲנִי מִכְּרַח לְדַעַת זֹאת, כִּי
הַסְּפָרִים נִצְרָכִים לִי מְאֹד, וְאִם לֹא אֶצְלָךְ אֲנִי מִכְּרַח לְקַנּוּתָם בְּמִקּוֹם
אַחֵר.

ומחמת טרדותי אני מכרח לקצור.

הדורש שלומך באהבה...

תרלט.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר חקת ה'תשל"ב.

אף טוב וחסד ירדפו לאהובי, ידידי, השותה מהנחל הנובע מקור
חקמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך היקר קדם השבת קבלתי, ועל אף רב בלבולי וטרדותי,
אף מחמת נחיצות הענין, אמרתי לרכז את המוח והדעת בתוך הכתב,
כי כן גלה לנו רבנו ז"ל (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סה), אשר
להקל היסורים ולהתנחם בהם, זה זוכים על-ידי התחדשות התורה,
שהם חדושים דאורייתא, ואמר מוהר"ן ז"ל (לקוטי-הלכות, נטילת ידים
שחרית, הלכה ד): מי שזוכה לזה בשלמות לחדש לחדושים אמתיים
בתורה, אשרי לו, כי בזה יתקרר ויגל ממנו היסורים, אף אפלו מי
שאינו זוכה לזה, על-כל-פנים יברח אל התורה בחיות ובחשק חדש,
שגם על-ידי-זה ימתיק ויקרר את היסורים, וכעין שאמרו חכמינו
ז"ל (ברכות ה.): כל העוסק בתורה, יסורים בדלין הימנו, כי פשיכניס
מחו ודעתו בתוך התורה הקדושה, אז ימתק ממנו הכל, כי אין לה
בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה (אבות ו), כי אותיות התורה
הקדושה הם פלים וצמצומים להשיג בהם אורו ותברך בהדרגה
ובמדה (עין לקוטי-הלכות, קריאת שמע, הלכה א'), כי בלי מדה וצמצום
באה, חס ושלום, השבירה פידוע, וכל הצרות והיסורים שעוברים
על האדם, הם רק מהשבירה, כי על-ידי קלקול מעשיו הרעים,
רחמנא לצלן, ובפרטיות פגם הברית, על-ידי-זה נשברים אצלו
הפלים, ואינו יכול לקבל בהם האור, ואז הוא לו רבוי אור שגורם

אָשֶׁר תּרמ בּנחל שנא

כּבוּי הַנֶּר לְגַמְרֵי, חס וְשָׁלוֹם, וּמוֹכָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל (עֵין עַץ חַיִּים, שַׁעַר ט', פֶּרֶק ב', וְעֵין בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סד, עֵין שָׁם), אֲשֶׁר עָקַר אַחִיזַת וְהַתְּהוּוּת הַקְּלָפוֹת נַעֲשֶׂה מִהַשְׁבִּירָה דִּיקָא, שְׁמֵהֶם כָּל הַקְּשִׁיּוֹת וְהַבְּלוּלִים, כִּי מֵאַחַר שֶׁנִּשְׁבְּרוּ כְּלֵי הַמַּחֲזִין שָׁלוֹ, וְאֵין לוֹ מְקוֹם לְאַחֲזוֹ וּלְקַבֵּל אוֹר הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וּמִרְבּוּי הָאוֹר וְהַשְׁכָּל הַזֶּה בָּאִים לְחַטָּאִים וְעוֹנוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, רַחֲמָנָא לְצִלָּן (עֵין לִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נה), כִּי אֵין לוֹ כְּלֵי לְהַכִּיל בּוֹ הַחֲכָמָה וְהַשְׁכָּל; וְהַתְּקוּן לְגַרְשׁ מִמֶּנּוּ אֶת אֱלוֹ הַקְּלָפוֹת, הוּא עַל-יְדֵי לְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּכַח גְּדוּל וּבְעֵינֵי הַיֵּטֵב (עֵין בְּשַׁעַר הַמַּצּוֹת וְאַתְחַנֵּן), כִּי הַתּוֹרָה בְּעֵינֵי וּבְכַח וּבְכּוֹנֵה מְשַׁבֵּרַת אֶת הַקְּלָפוֹת, כִּי הֵם כְּלִים לְקַבֵּל אֱלֻקוֹתוֹ בְּמַדְהָ וּבְצִמְצוּם (עֵין לִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נו) (חֶסֶד).

תרמ.

בְּעֵזֶרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹר לְיוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר חֻקַּת ה'תשל"ב.

אֶף טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, יְדִידֵי הַיָּקָר, הָאֲבָרָךְ הַשׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, ר' ... שִׁיחִיָּה נֶצַח.

הִנֵּה לְפָנַי שְׁעָה דְּבִרְתֵי עִם אַחִידָה, רַבִּי ... נִרוֹ יָאִיר, וְאָמַר לִי בְּשִׁמְךָ שֶׁשְׁלַחְתָּ אֵלַי כָּל הַסְּפָרִים, עַל-כֵּן נִתְעוֹרַרְתִּי עֲכָשׁוּ לְכָתֵב לְךָ שֶׁתִּרְאֶה לְכָתֵב לִי עַל-כָּל-פָּנִים, וְכֵן לְשַׁלַּח לִי הַרְשִׁימָה, וְתַכְּף-וּמִידָה בְּשִׁאֲשָׁמַע מִמֶּךָ אֶמְסֹר אֶת הַמַּעוֹת בְּשִׁבִילְךָ כְּאֲשֶׁר דִּבְרַנּוּ.

עַל-כֵּן אֲבַקֵּשׁ מִמֶּךָ, שֶׁתִּזְדַּרְזוּ בְּכָל הָעֲנִינִים, כִּי הוּא לְטוֹבַתְךָ, כִּי יִצְמַח לְךָ מִהַעֶסֶק הַזֶּה כְּמָה אֲלָפִים בְּלֵי שׁוּם גְּזֵמָה כָּלֵל, כִּי נִצְרָכִים לִי כָּל הַסְּפָרִים וְעוֹד אִם תִּשְׁלַח לִי הַרְשִׁימָה.

וּמַחֲמַת טְרֵדוֹתַי עֲכָשׁוּ — אֶקְצֹר.

הַכֶּפֶל הַדְּבָר, תִּשְׁלַח מִכְתָּב תַּכְף-וּמְיָד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָה...

אָחִי הַיָּקָר! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ —
 תּוֹרָה וְתַפְלָה, כְּאֲשֶׁר קִבְּלָנוּ מִרַבְּנוּ ז"ל, וּבִכְפָּרְטִיּוֹת לְהִיּוֹת חֲזַק עַל
 עִבּוּדַת הַתַּפְלָה וְהַתְּבוּדָּה וְשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, וְזֶה בְּחִינַת:
 "וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה" (בְּרֵאשִׁית מֵד, יח), שֶׁהוּא הַתְּקַרְבוֹת אִישׁ יְהוּדִי אֶל
 יוֹסֵף שֶׁהוּא הַצַּדִּיק, כִּי עָקַר פְּתִיחַת פֶּה לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, זֶה זוֹכִים
 עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק (עֵין לְקוּטִי-מוֹהָר"ן, סִימָן ט), עַל-פִּי מְשַׁנֵּת: "סֶתֶם חֲרָשׁ,
 שְׂאִינוֹ שׁוֹמֵעַ וְאִינוֹ מְדַבֵּר" (תְּרוּמוֹת א, ב), וְיִדְוַע אֲשֶׁר יְהוּדָה הוּא
 סוּד הַדְּבוּר, עֵין בְּחֶסֶד לְאַבְרָהָם (מַעֲנֵן ד', נֶהַר י"ג), סְגֻלַת הַדְּבוּר הוּא
 לִיהוּדָה וְכוּ', עֵין שָׁם, כִּי כָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל מְלֵא דְבוּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ
 כִּי נִפְשׁוּ מִשְׁתוֹקֵקת תְּמִיד לְשׁוֹב וּלְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אִךְ נִסְתָּם וְנִסְתָּר
 הַדְּבוּר בְּתוֹךְ הָאָדָם, עַד שְׁזוֹכָה לְהַתְּקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק בְּחִינַת יוֹסֵף,
 אֲזוּ יוֹצֵא הַדְּבוּר אֶצְלוֹ בְּכַח גְּדוּל כְּאֲשֶׁר רֹאִים בְּחוּשׁ, כִּי תַכְף-וּמְיָד
 כְּשֶׁמְתַקְרָבִים אֶל רַבְּנוּ ז"ל נִפְתָּח פִּיו לְדַבֵּר וּלְשִׁיחַ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ...
 חֲזַק, חֲזַק בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, וְעַל-יְדֵי כָּל תַּפְלָה וְשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ
 מִמְּשִׁיכִים אֹרֹךְ שֶׁל מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ בְּעוֹלָם, וְדוּחִים הַרְבֵּה מִן הַחֲשָׁף,
 אֲשֶׁר לֹא יֵאֱמָן כִּי יִסְפֵּר, וְנִתְקַרְבַת הַגְּאֻלָּה, וְיִתְגַּלֶּה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ
 אֹרֹךְ יִתְבָּרַךְ, וְיִדְעַ כָּל פְּעוּל כִּי אֵתָּה פְּעַלְתּוֹ, וְיִבִּין כָּל יְצוּר, כִּי אֵתָּה
 יְצַרְתּוֹ, וַיֹּאמֶר כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאֶפֶס ה' אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל מְלֶךְ, וּמְלִכּוֹתוֹ
 בְּכָל מְשָׁלָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָה...

תַּרְמָא.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסִדֵּר חֲקַת הַיִּתְשַׁל"ב.

חיים ושלום, בְּרָכָה וישועה יִרְדְּפוּ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי הַיָּקָר, הַבְּחוּר
הַנְּחֻמָּד, שׁוֹתֵה מִמֵּי הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ...
נֵרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ בְּאֵרֵיכוֹת גְּדוּלָּה אֶתְמוּל קִבְּלָתִי, וְהִנֵּה לְהַשִּׁיבְךָ עַל כָּל
פְּרָט וּפְרָט יֵאָרְכוּ הַמוֹן יְרִיעוֹת, וְזִמְנֵי מְצַמְצָם מְאֹד מְרֻבּוּי תִּלְאוֹתֵי
וּבִלְבוּלֵי בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֶמְרָתִי וַיְהִי מָה, אֲרוּצָה
דְּבָרֵי אֵלֶיךָ, כְּאֲשֶׁר הִזְהִירְנוּ עַל זֶה בְּיוֹתֵר רַבְּנוּ ז"ל.

אַחֵי הַיָּקָר! הִרְאֵנוּהָ בְּקִיּוֹם הָאָדָם בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחַנִיּוֹת הַיָּא
"הַתְּחִזְקוֹת", לְחִזֵּק אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד מְאֹד, וְלִכְלִי לִפְל בְּדַעְתּוֹ מִשׁוּם
דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם יִהְיֶה מָה שִׁיְהִיָּה וַיְהִיָּה אִיךָ שִׁיְהִיָּה, בֵּין שִׁיעֲלָה
לְאִיזוֹ עֲלֶיהָ, אֵל יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ שְׂאִינוֹ יָכוֹל לַעֲלוֹת יוֹתֵר, וּמִכָּל שֶׁכֵּן
כְּשֶׁנוֹפֵל לְמִקְוֹמוֹת הַמְּטַנְּפִים, אֵל יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ שְׂאִינוֹ יָכוֹל לַעֲלוֹת וְכוּ',
(וְהִיָּה הַהֲכָרַח לְהֵאָרִיךָ פֶּה מְאֹד, עַל-כֵּן תִּלְמַד כָּל אוֹת 'הַתְּחִזְקוֹת'
מִלְּקוּטֵי-עֲצוֹת הַמְּשַׁלֵּשׁ), שְׁכָל זֶה הוּא סֵפֶר "מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ", אֲשֶׁר
עַל-יְדֵי סֵפֶר זֶה זְכִיתִי לְהִתְקַרֵּב בְּהִיוֹתִי בְּגִיל שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה, וּמֵאֵז וְעַד
עַתָּה אֲנִי מַחֲיָה אֶת עֲצָמֵי בְּדְבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְהֵם נֵר לְרַגְלִי, וְחִסְדֵי
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׂזָכִיתִי לְהַשְׁתַּנּוֹת לְטוֹבָה מֵאֵז שְׂזָכִיתִי לְהִתְנַדֵּעַ מִרַבְּנוּ
ז"ל, וְעַל-כֵּן רָאָה גַם אֶתָּה לְחֹזֵר הַרְבֵּה בְּאוֹת 'הַתְּחִזְקוֹת' הַנֵּל,
שֶׁהוּא הַסֵּפֶר "מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ", וְשֵׁם תִּמְצָא תְּמִיד דְּבוּרִים יְפִים כְּדֵי
שֶׁתְּחִזֵּק מִעַמָּד.

וְהַעֲקָר הוּא תִּפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר
אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְתַעֲשֶׂה לְעֲצָמְךָ חֲשִׁבוֹן צָדֵק, מִי יֵשׁ לְךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה,
מִי מִבֵּין אוֹתָךְ, מִי רוּצָה לְעֹזֵר לְךָ, וְאֵז עַל-יְדֵי יֵשׁוּב הַדַּעַת הַזֶּה,
תִּרְאֶה וְתִשְׁכִּיל, כִּי אֵין לְךָ רַק הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֲצָמוֹ, וְזֶה כָּל הַלְמוּד
שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וּכְשֶׁאָדָם חוֹקֵק בְּדַעְתּוֹ הַלְמוּד הַזֶּה, הוּא כְּבָר אֵינוֹ

שנד אָשׁר תרמב בנחל

נְשָׁבַר מְשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, כִּי מָה לִּי וְלוֹ, אֵינִן לִי רַק הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, רַק עַל דְּבַר זֶה בְּעֶצְמוֹ צְרִיכִים הִתְחַזְּקוּת, כִּי לְהַגִּיעַ אֶל מִדְּרָגָה זוֹ לְהִיּוֹת דְּבוּק רַק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, עַל זֶה מִתְגַּבֵּר וּמִתְפַּשֵּׁט הַסֵּם "ד-מ"ם מְאֹד מְאֹד, וְצְרִיכִים הִתְחַזְּקוּת עֲצוּמָה, וְעַל-כֵּן טוֹב לְלַמֵּד בְּכָל פְּעַם בְּאוֹת הִתְחַזְּקוּת שֶׁהוּא הַסֵּפֶר "מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ".

הַהֲכָרַח לְקַצֵּר בְּמָקוֹם שְׁאֵמְרוּ לְהֶאָרִיף.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמֵךְ בְּאַהֲבָה...

תרמב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, לֵיל שְׁשֵׁי לְסֹדֵר חֶקֶת ה'תשל"ב.

אִךְ טוֹב וְחֹסֵד יִרְדְּפוּ אֶל אָהוּבֵי, יְקִירֵי, הַבְּחוּר הַיְנִיק וְחַפִּים, נְחָמֵד מְאֹד, הַרוּצָה לְשִׁתּוֹת מִמֵּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנֶצַח.

אָחִי הַיְקָר! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם, צְרִיכִים לְהִתְחַזְּקוּת עֲצוּמָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד לְהִשָּׂאֵר קִיָּם בְּמַעַט מְקַצֵּת עֲבוּדָתוֹ, כִּי הַבְּעַל-דְּבַר מִתְפַּשֵּׁט מְאֹד מְאֹד עַל כָּל הַבָּא לְהַכְנִיס אֶל הַקְּדוּשָׁה, וּכְבֹר אֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ ז"ל (סְפָה נב.): כָּל הַגְּדוֹל מִחֲבָרוֹ יִצְרוּ גְדוֹל הַיְמָנוּ, כִּי עַל-יְדֵי שְׁרוּצָה לְהִתְעַלּוֹת וְלְהִתְגַּדֵּל בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹתֵר מִתְגַּבֵּר עָלָיו הַבְּעַל-דְּבַר בְּתַאוּת רְעוּת וּבְמַדוּת רְעוּת וּבְכַרְט בְּהִרְהוּרִים רְעִים, רַחֲמָנָא לְצַלֵן, וְצָרִיף הִתְחַזְּקוּת גְּדוּלָה מְאֹד עַל-כָּל-פָּנִים לְצַמְצֵם עֲצָמוֹ לְאִיזוֹ שְׁעָה, שְׂיִזְכֶּה לִישֵׁב עֲצָמוֹ הֵיכֵן הוּא בְּעוֹלָם, וְלִבְרַח אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּתַפְלָה וְהִתְבּוֹדְדוּת; וְאֲמָרוֹ חז"ל (סְנֵהדְרִין מד.), כָּל הַמְּאֵמֵץ עֲצָמוֹ בְּתַפְלָה מְלִמְטָה אֵינִן לוֹ צָרִים מְלִמְעָלָה, כִּי אֵינִן שׁוֹם עֲצָה אַחֲרַת אֵיף לְהַצִּיל אֶת עֲצָמוֹ, רַק עַל-יְדֵי רַבּוּי תַפְלָה

והתבודדות, והשם יתברך האב הרחמן, ישמע תפלתך וימחל לך, כי אמרו חז"ל (מדרש תנחומא, וישלח): אין הקדוש-ברוך-הוא חפץ לחיב בריה אלא מבקש שיתפללו בריות לפניו ויקבלם. ונדע לך אם היית יודע מעלת תפלתך וגדל השעשועים שאתה גורם למעלה בעולמות העליונים, היית מתחזק בזה בכל יום בעקשנות גדולה, וזה עקר הבחירה, שלא יראה ולא יבין האדם את אשר לפניו, ואדרבה ידמה בדעתו, חס ושלום, תכלית ההפוך, כאלו הוא בטול זמן, ואמרו חז"ל (ברכות ו:): מאי דכתיב: "פרם זלת לבני-אדם" (תהלים יב, ט) — אלו דברים העומדים ברומו של עולם, ובני-אדם מזלזלים בהם, ומאי ניהו? תפלה, ורבנו ז"ל הרבה לדבר עמנו להיות חזק ואמיץ בעבודת התפלה, אשר היא השער והפתח להכנס אליו יתברך (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פד); ולמען השם, אל תפל בדעתך משום בריה שבעולם, כי השם יתברך אתך, עמך ואצלך, כי מלא כל הארץ כבודו, ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ובתוך כל עלמין, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם.

הדורש שלומך...

תראה לכתב לי איך, אתה מתחזק והיכן אתה אוהז בשעורים שלך.

תרמג.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בלק ה'תשל"ב.

אך טוב וחסד ירדפו אל אהובי, אחי ורעי, האברך היקר לי מאד, רבי ... גרו יאיר ויזרח, השוטה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו.

מִכְתָּבְךָ הַיְקָר בְּשָׁבוּעַ שְׁעֵבֶר קִבְּלָתִי, וּכְבָר כְּתִבְתִּי לָךְ תְּשׁוּבָה
עַל מִכְתָּבְךָ מִיּוֹם א' שְׁמוֹת.

חֲמֻדַת לְבָבִי, בְּזֶה הָעוֹלָם צָרִיכִים לְהִתְחַזְּקוֹת וְהִתְחַדְּשׁוֹת חֲדָשָׁה
בְּכָל יוֹם מִמָּשׁ, וְאִפְלוּ בְּכָל שְׁעָה וְשְׁעָה כְּפִי רַבּוּי הַהִרְפָּתָקָאוֹת
וְהַבְּלִבּוּלִים שְׁעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וּבִפְרָטִיּוֹת עַל אַבְרָהָ,
וּבִפְרָטִי פְּרָטִיּוֹת מִי שְׁרוּצָה לְהִפְגֵּס אֶל תּוֹךְ שְׁעָרֵי הַקְּדוּשָׁה, לְקַדֵּשׁ
וּלְטַהֵר הַשְּׁבָעָה גְרוֹת: הָעֵינַיִם, הָאֲזֵנַיִם, הַחֻטָּם וְהַפֶּה, שֶׁהֵם עֵקֶר
הָאָדָם, וְרוּצָה לְדַבֵּק עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבַרְךָ עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, עָלָיו
מִתְגַּבֵּר הַבַּעַל-דְּבָר יוֹתֵר מִכָּל־מִי, וְכַעֲיֵן שְׁאֵמְרוּ חַז"ל (סֵפֶה נב): הַיֵּצֵר
הָרַע מְנִיחַ אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְאֵינּוּ מִתְגַּרֵּה אֶלָּא בְּיִשְׂרָאֵל, וּמְנִיחַ אֶת
יִשְׂרָאֵל וְאֵינּוּ מִתְגַּרֵּה אֶלָּא בְּתַלְמִידֵי חֻכְמַיִם וְכוּ', כִּי בְּכָל מְקוֹם שֵׁישׁ
קְדוּשָׁה גְבוּהָה, דִּיקָא שָׁם הֵם כְּרוּכִים וּמִתְגַּבְּרִים וּמִתְפַּשְׁטִים מְאֹד
מְאֹד, וְעַל-כֵּן כְּשֵׁרוּאָה אָדָם אֲשֶׁר עָלָיו מִתְגַּבְּרִים בְּיוֹתֵר הַמְּחַשְׁבוֹת
הַזְּרוֹת וְהַהִרְוּרִים רְעִים, וּמִתְפַּשְׁטִים עָלָיו כָּל מִינֵי כְּבוֹדוֹת וְחִלְשׁוֹת
הַדַּעַת וְעַקְמוּמִיּוֹת הַלֵּב, אֵל יַחֲשֹׁב, חֵס וְשְׁלוֹם, לְבָרַח, "מֵאַחַר שְׁאֵנִי
רוּאָה שְׁאֵין רוּצִים בִּי כָּל־ל", חֵס וְשְׁלוֹם, אַדְרָבָה יִתְחַזֵּק שָׁם
דִּיקָא, וַיֵּדַע וַיִּבִּין כִּי נִשְׁמָתוֹ גְבוּהָה מְאֹד מְאֹד, וְהַשְּׁבִיל וְהַשְּׁרֵשׁ
הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא בָּא מִשָּׁם, הוּא עֲלִיּוֹן וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד, עַל-כֵּן עָלָיו
דִּיקָא מִתְגַּבְּרוֹת כָּל-כְּפֵה הַקְּלָפוֹת, וְאִם יִזְכֶּה לְבָלִי לְהִסְתַּפֵּל עַל כָּל זֶה,
רַק לְבָרַח אֵלָיו יִתְבַרְךָ, אֲזוֹ סוּף כָּל סוּף יִכְנִיעֵם; וּכְבָר אָמְרוּ בְּסִפְרֵים
הַקְּדוּשִׁים, מְשַׁל נֶאֱדָה עַל זֶה: "כָּל־ל זֶה נִקְט בְּיָדְךָ, כִּי אֵין הַלִּיִסְטִים
וְהָאוֹרְבִים מִתְנַפְּלִים עַל עֲגָלָה הַמְּלֵאָה זָבֹל, רַק עַל עֲגָלָה הַמְּלֵאָה
אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת, כְּסָף וְזָהָב" וְכוּ' וְדו"ק; וְאִף שְׁגַם זֶה
בְּעֲצָמוֹ — לְבֹא אֵלָיו יִתְבַרְךָ בְּתְּפִלָּה, קִשָּׁה וְכָבֵד מְאֹד מְאֹד, מֵאַחַר
שְׁחָטָא וּפְגָם כָּל-כְּפֵה כָּל-כְּפֵה, וּכְבָר נִדְמָה לוֹ שְׁאֵבֵד תְּקוּתוֹ לְנִצְחָ, כִּי
עָבַר וּפְגָם עַל דְּתָה שֶׁל תּוֹרָה, אִף-עַל-פִּי-כֵן הַצְּדִיק הָאָמֵת מִיַּחֲדֵי
הַדּוֹרוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְרֻדְכִי, מִיֵּרָא דְכִיָּא, מְכַנֵּס רֵיחַ טוֹב בְּשׁוֹמְעִים
תּוֹכְחָתוֹ (עֵינ לְקוּיִטִּי-מוֹהֵר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ח), וּמְעוֹרֵר וּמְחַזֵּק אוֹתָנוּ יִהְיֶה
אִיף שִׁיְהִיָּה, אִיף שֶׁהֵמֵן עֲמֵלֵק מִתְגַּבֵּר עָלֵינוּ בְּסִפְקוֹת וְעַקְמוּמִיּוֹת

וחלישות הדעת, ורוצה להשמידנו לגמרי ברוחניות, נבוא אל המלך — מלכו של עולם, להתחנן לו ולבקש מלפניו עלינו, ואף שלא נקראתי לבוא אל המלך — מלכו של עולם זה כמה, אף-על-פי-כן אבוא אל המלך מלכו של עולם, אשר לא כדת, ודרשו חז"ל, שלא כדת של תורה, הינו כי אני יודע בכרור, כי על-פי התורה, על-ידי חטאים ועוונות כאלו שעשיתי ופגמתי, איני ראוי לבוא אל המלך — מלכו של עולם, אף-על-פי-כן אין לי שום עצה לברח מכל מרירות לבי וצרות נפשי כי אם אליו יתברך, ואבוא אליו שלא כדת של התורה, וכאשר אבדתי אבדתי, הינו אם, חס ושלום, אינו לרצון תפלותי והתבודדותי עתה לפניו יתברך, מרובי קלקולי ופגמי ומחשבותי הפגומות ומעשי המגנים, וכמעט שנאבדתי כבר לגמרי, על-כל-פנים איך שהוא אבדתי — אהיה אבוד אצלו יתברך, ויעשה עמי מה שיירצה, אני תמיד איחל ואצעק להשם יתברך, אולי ירחם (עין כל זה לקוטי-הלכות, בכור בהמה טהורה, הלכה ד), כי באמת עובר על כל אחד בכל יום ויום מה שעובר, ונדמה לו שאבד תקותו ותוחלתו, ואבד כבר את העולם הזה והעולם הבא, ועל-ידי-זה, רחמנא לצלן, יכול לפל לגמרי וכו', על-כן עצתו רק תפלה והתבודדות, ליחד לעצמו מקום מיחד שאין שם בני-אדם, ויפרש כל שיחתו וכל מה שעובר עליו לפניו יתברך כאשר ידבר איש עם רעהו, ויצעק ויתחנן אליו יתברך בצעקות ובקולות, בדבורים ובפיוסים, כאשר יצעק וידבר ויפייס הבן את אביו, ואז אם יהיה חזק בזה "ימים ושנים ממש", בעקשנות גדולה, אז יחמל עליו השם יתברך, ויושיט לו המלך — מלכו של עולם, את שרביט הזהב אשר בידו, שהיא הארה נוראה ונפלאה מתכלית המדרגה העליונה משלש ראשונות דעתיק, וימתקו מפנו כל הדינים והצמצומים, וכל הירידות והקטנות ותהפכו לעליות גדולות וכו' (חסר).

תרמד.

אף טוב וחסד ירדפו לאהובי, אחי ורעי היקר לי מאד, הבחור ... נרו יאיר, הרוצה להתקרב אל הקדשה על-פי דרך האמת שקבלנו מהנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו.

מכתבך היקר היום קבלתי, ושמחתי פעל כל הון, שתהלה לאל נתעורר לבכך להתקרב אל מקור החכמה העליונה.

ואת אשר בקשתי לכתב לך ברכי החכמה, הלא כל ספרי רבנו ז"ל בדרך, הפך בהם ושם תמצא מרגוע לנפשך, הן בהתחזקות לעמד על עמדו בשעת שתיתו ממעין החכמה, והן הדרכים איה להגיע אל הפלים שיקבל בהם החכמה וכו', אף כבר אמרו חז"ל (תגיגה ג): אי אפשר לבית המדרש בלי חדוש, ובפרט בית מדרשו של רבנו ז"ל, אי אפשר שיהיה בלי חדוש, כי בכל עת ורגע מחדש חדושים, כי כל ענין רבנו ז"ל הוא התחדשות נפלאה ונוראה מאד מאד, כי מצד עצמו ז"ל הוא תכלית המדרגה העליונה משלש ראשונות דעתיק, ששם הוא למעלה מנפשין, ויחזין ונשמתי (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כד), כי שם נתבטל הזמן והצמצום לגמרי (שם, חלק ב', סימן סא), שהיא בחינת הזכרון של בעטליר העור (עין בספורי מעשיות, מעשה יג), שאמר: און איה געדענק גארנישט^א וכו', כי הוא נכלל באין סוף ברוך הוא (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כב), ועל-כן משם דיקא יוצאת התחדשות נפלאה ונוראה מאד מאד (עין לקוטי הלכות, בשר בחלב, הלכה ב'), שעל-ידי-זה בעצמו נתהפכין כל העוונות לזכיות וכל הירידות לעליות גדולות, בחינת (ירמיה נ, כ): "ביום ההוא יבקש את עון ישראל ואיננו", כי נכלל באין וכו', כי באמת אין בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, והכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, כי דומם, צומח, חי, מדבר, הכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך ממש,

(א) ואני זוכר לא כלום.

אֲשֶׁר תרמה בַּנְחַל שנט

ועל־כֵּן מִכָּל הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת יְכוּל לְצֹאת, כִּי כָּל מִה שֶׁעֵבֶר עָלָיו, אֲלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם וַרְצוֹנוֹ יִתְבַּרֵךְ הִיָּה שָׁם, שְׁזָה מִה שֶׁאָנוּ מִתְנַדְּדִים: "אֲשַׁמְנוּ, בְּגַדְנוּ, גְּזַלְנוּ" וְכוּ', כִּי אִם לֹא הִיָּתָה שָׁם מְצִיאוֹת הַשָּׁם יִתְבַּרֵךְ, לֹא הִיָּה חוּטֵא, וְעַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לָנוּ פָּנִים לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְזֶה בְּחִינַת הַנְּקֻדָּה הַטּוֹבָה שֶׁצָּרִיךְ לְמַצֵּא בְּעֶצְמוֹ, וְלִדוֹן אֶת עֶצְמוֹ לְכַף זְכוּת (עֵין לְקוּטִי־מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רפכ), וְהַנְּקֻדָּה הַזֹּאת הִיא עֵצֶם עֶצְמִיּוֹת חַיִּית אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, כִּי צָרִיךְ לִידַע שֶׁכָּפוּ סִבּוֹ עִמּוֹ, בְּדַרְךָ וּבִיְרִידָה זֹו דִּיקָא, וְאִפְלוּ אִם עֵבֶר כָּבֵר, חֵס וְשְׁלוֹם, עַל כָּל הַעֲבֹרוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה, עֲדִין לֹא יִתְיַאֵשׁ, רַק יִחֹזֵר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וַיַּעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה בְּיָדָיו בְּאֲרִיכוּת, כַּמוֹכָא בְּרַמְבַּ"ם בְּהַלְכוֹת תְּשׁוּבָה (פֶּרֶק שְׁנֵי הַלָּכָה ב), אֲשֶׁר עָקַר הַתְּשׁוּבָה הוּא וְדוּי, כִּי אִפְלוּ שָׁב וְלֹא הִתְנַדְּדָה, כִּי לֹא שָׁב לְגַמְרֵי, כִּי מִכָּל מַה (חֶסֶד).

תרמה.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר בְּלֶק ה'תשל"ב.

אִף טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי הַיָּקָר, חֲמֻדַּת לְבָבִי, הַאֲבָרָה הַשּׁוֹתָה מִמֵּי הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, ר' ... נְרוֹ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר בְּשָׁבוֹעַ שֶׁעֵבֶר קִבְּלָתִי, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד לְקִרְאָת הַחֲדוּשִׁים הַיָּקָרִים שֶׁלָּךְ, כֵּן תִּתְחַזַּק לְחֲדָשׁ בְּכָל יוֹם חֲדוּשִׁים חֲדָשִׁים כְּרִצּוֹן רַבָּנוּ וְ"ל. וּמוֹכָא בְּלֻקוּטִי־מוֹהֲר"ן, (חֶלֶק א', סִימָן סה): כְּשֶׁאָדָם שָׁב מִהַבְּטוּל, אֲזוּ יִרְאֶה לְחֲדָשׁ חֲדוּשִׁים דְּאוּרִיתָא, וּבְזֶה יִקְרַר אֶת הַיְסוּרִים וְהַבְּלָבוּלִים אֲשֶׁר דָּרְכָם לְהַתְּעוֹרֵר אַחַר הַבְּטוּל דִּיקָא, וְהַבְּטוּל הוּא בְּשַׁעַת הַתְּבוּדָה, עַל־כֵּן מִה טוֹב וְנֹעִים לְחֲדָשׁ אַחַר הַתְּבוּדָה, שֶׁאֲזוּ הַחֲדוּשִׁים שֶׁלוֹ בְּחִינַת רוּח־הַקֹּדֶשׁ (עֵין לְקוּטִי־מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קנו), מִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁנִּתְחַדַּשׁ לוֹ אֵיזָה דְּכָר בְּשַׁעַת הַתְּבוּדָה,

בְּיָדָי צָרִיף לְכַתְּבוּ עַל הַסֵּפֶר, וְעַקֵּר הַחֲדוּשִׁים צָרִיף לְהִיּוֹת בְּאֶפֶן
וּבְדֶרֶךְ שִׁיזְכֶּה לְהִתְחַזֵּק בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְהַחֲדוּשִׁים יִקְרְבוּ אֵלָיו
יִתְבָּרֵךְ, כִּי מְלַבֵּד זֹאת הַכֹּל הַבֵּל, כִּי מֵה יֵצֵא לָךְ אִם הַפְּסוּק יִתְפָּרֵשׁ
הַיֵּטֵב, וְאִין אַתָּה מִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ וְכוּ'.

אָחִי, אָחִי! חֲזוּק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד יְהִיֶה אִיךָ שִׁיְהִיָּה, וְאֵל תִּפְּל
כָּל-כֶּף בְּדַעְתָּךְ, כִּי אִין בְּלַעְדֵּיךָ יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, רַק בְּרַח לָךְ אֵל מְקוֹם
מִיחָד, וְשֵׁם תְּשִׁיחַ וְתִסְפָּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ,
וְזֶה עֵקֶר הַתְּכָלִית בְּזֶה הָעוֹלָם, שִׁיזְכֶּה לְהַפִּירוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ שְׂמוּבָא
בְּזֶהר הַקְּדוּשׁ (בא מב.): בְּגִין דִּישְׁתַּמּוּדְעוֹן לִיהֵא, וְכִמוֹ שְׂבַגְשְׂמִיּוֹת,
יְלֵד אֲשֶׁר אִינוּ מוֹצֵא אֶת אָבִיו וְאִין לוֹ מְקוֹם לְהַפְּגִס, עָלָיו הִרְחַמְנוּת
נִוְרָאָה מְאֹד, כְּמוֹ-כֵן בְּרוּחַנִיּוֹת, אִם אִינוּ מוֹצֵא אֶת אָבִיו, וְאִין לוֹ
מְקוֹם לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַדִּין יוֹשֵׁב בְּחוּץ — מְחוּץ לְאַמוּנָה,
רְחֻמָּא לְצִלּוֹ, עָלָיו הִרְחַמְנוּת גְּדוּלָה, וְעַקֵּר הַתְּכָלִית — שִׁיְהִיָּה לוֹ
בֵּית לְהַפְּגִס בּוֹ [שֶׁהִיא הָאַמוּנָה הַקְּדוּשָׁה], וְיִזְכֶּה לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ
כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ.

וְהַעֲקֵר חֲזוּק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד לְשַׁקֵּד בְּדַבְּרֵי מוֹהֲרֵי תַּ"ל, כִּי
"הַזְּכִיחַ לְהַתְּמִיד בְּכָל יוֹם בְּלִקְוִטֵי-הַלְּכוֹת", אֲזַל לְעוֹלָם לֹא יִפְּל
בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל, כִּי דְבָרָיו יִחְזְקוּ וַיֵּאֱמָצוּ וַיַּחֲיוּ אוֹתָךְ לְנֶצַח", "וְדַע לָךְ
שֶׁעַקֵּר הַמְּרִירוֹת שְׁעוֹבֶרֶת עַל כָּל הָעוֹלָם וּבְפָרְטֵי פְּרָטִיּוֹת עַל אַנְשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ הִיא, שְׂאִינָם לוֹמְדִים 'לִקְוִטֵי-הַלְּכוֹת'".

וּמוּבָא בְּלִקְוִטֵי-מוֹהֲרֵי"ן (חֶלֶק א', סִימָן סא), אֲשֶׁר עֵקֶר הַבְּלָבוּלִים
שְׁעוֹבֶרִים עַל הָאָדָם, שְׁעוֹלִים הַעֲשָׂנִים הַסְּרוּחִים לְמַחוּ, הוּא מְפָאֵת
פְּגַם אַמוּנַת חֻכְמִים, שְׂאִינוּ מְאַמֵּין בְּדַבְּרֵי הַחֻכְמִים, וְנִחְשָׁבִים דְּבָרֵיהֶם
אֶף לְמוֹתֵר, וְעַל-כֵּן גְּדוֹן בְּמוֹתֵרוֹת, שְׁעוֹלִים הַמוֹתֵרוֹת וְהַעֲשָׂנִים
הַסְּרוּחִים לְמַחוּ, וּמְסַבְּבִים וּמְבַלְבְּלִים אוֹתוֹ, עַד שְׂאִינוּ יְכוּלִים לְהוֹצִיא
לְעִצְמוֹ שׁוֹם עֲצָה וְהַנְּהִיגָה יִשְׂרָה, כִּי הוּא תְּמִיד מְבַהֵל וּמְבַלְבֵּל,

(א) כְּדֵי שִׁפְיָרוֹ אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ.

רחמנא לצלן, ועקר פגם אמונת חכמים יש על ספרי ה"לקוטי-הלכות", כי נחשבים אף למותר, חס ושלום, בעיני העולם, כי על ה"לקוטי-מוהר"ן" בעצמו גם רב המתנגדים אינם חולקים, כי אם על ספרי "לקוטי-הלכות", עליהם חורקים שנים, כְּאֲשֶׁר ידוע דְּבַר זֶה, ומזה בא, רחמנא לצלן, מה שְׂבָא על כל אחד ואחד, כי באמת אין עוד שום ספר בעולם שיכול לחזק ולאמץ ולהחיות כמו ה"לקוטי-הלכות", אֲשֶׁר הוא בית מרקחת (אפטייק) עם כל מיני רפואות וסגלות על כל מיני חלאים שיש בעולם — בין ברוחני ובין בגשמי, כי שמעתי בשם ר' אברהם בר' נחמן (ונדפס כבר ב"באור הלקוטים", סימן ע), אֲשֶׁר אם ילמד האדם כל דברי מוהרנ"ת ז"ל המדברים מענינו מה שעובר עליו גם בגשמיות, אז יראה נפלאות ממש והמתקת הדינים, מלבד מה שפרוהניות ימצא עצה על כל פרט ופרט מפרטי פרטיות ההרפתקאות העוברות עליו בזו העת.

אחי היקר! לא יבין את כל זאת, כי אם מי שמתמיד מדי יום ביומו ב"לקוטי-הלכות" כסדרן, הלכה אחר הלכה, רק הוא מבין את כל מה שפתבתי לך, ולא בחנם אמר מוהרנ"ת ז"ל על ה"לקוטי-הלכות" שלו: "דאס איז השם יתברוך'ס גן-עדן"^ב, כי באמת מי שרגיל בדבריו הקדושים, יושב בגן-ערן, הינו שנמשך עליו עדן עלאה אל תוף זה העולם הנקרא גן, (והארכתי מענין גן ועדן במכתב אחר). ואתמול בלילה קדם השנה היו לי בלבולים רבים מכמה מיני עגמת נפש שהיו לי, שנגרמה לי מחמת עוונותי הרבים, רחמנא לצלן, בעוונותינו הרבים, וכמעט שלא היה ביכולתי להתחזק, ו"לולא תורתך שעשעי, אז אבדתי בעניי" (תהלים קיט, צב), כי פתחתי את ה"לקוטי-הלכות" ללמד במקום שאני עומד, ונפתח: ראשית מושך את עצמו מרע אל הטוב רק כחוט השערה, הוא יקר מאד מאד בעיני השם יתברוך (חסר).

(ב) זה הגן-עדן של השם יתברוך.

תִּרְמוּ.

“עֲזַרְתָּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִבְעֵי לְסֹדֵר בְּלֶק הַתְּשֵׁל”ב.

אָךְ טוֹב וְחֹסֵד יִרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי הַיָּקָר, חֲמֵדַת לְבָבִי, ר' ... נִרוּ יְאִיר וְיִזְרַח, הַשְׁוֹתָה מִמִּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר קִבַּלְתִּי בְּתַחֲלַת הַשָּׁבוּעַ, וְהִנֵּה לְהַשִּׁיבְךָ דְבָרֵי אֱמֶת כְּרָצוֹנְךָ, הֲלֹא סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּיַדְךָ הִפְּךָ בָּהֶם, כִּי שָׁם תִּמְצָא מְרֻגוּעַ לְנַפְשֶׁךָ, וּבְכַרְטִיּוֹת לְהַתְמִיד בְּלִקוּטֵי-הַלְכוּת, אֲשֶׁר דְּבָרֵי מוֹהֲרַנ"ף ז"ל לֹא יִנְיָחוּ אוֹתְךָ לְפַל, וְאֲנִי רְגִיל לומר בְּכָל פַּעַם, שֶׁהַעֲקָר מֵהַ שְׁעוֹבֵר עַל בְּנֵי-אָדָם מֵהַ שְׁעוֹבֵר, וְכֵן מֵהַ שְׁעוֹבֵר עַל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הַכֹּל — כִּי אֵינָם מִתְמַיִדִים בְּדְבָרֵי מוֹהֲרַנ"ף ז"ל, כִּי אֵינוּ נִחְשָׁב אֲצֵלָם כָּל-כָּף, וּמֵאַחַר שֵׁישׁ אֵיזָה פָּגַם בְּאַמוּנַת חֲכָמִים, עַל-יְדֵי-זֶה עוֹלָיִם עֲשָׂנִים סְרוּחִים לְמַחוּ וְדַעְתּוֹ וּמְבַלְבְּלִים אוֹתוֹ (עֵינ לְקוּטֵי-מוֹהֲרַנ"ן, חֲלֶק א', סִימָן סא), אֲבָל אִם יִתְחַזַּק בְּאַמוּנַת חֲכָמִים בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת, "אִזּוּ דָּאֵס אִיזוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גִּן-עֲדוֹן"א, הִיָּה זוֹכָה בְּאַמֶּת לְהַרְגִישׁ גִּן-עֲדוֹן בְּזֶה הָעוֹלָם.

אַחֵי הַיָּקָר! אֵיךְ שֶׁהוּא, תִּדַע שֶׁבְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים הַתְּחַזְּקוֹת גְּדוֹלָה וְנוֹרָאָה בְּכָל יוֹם וְיוֹם מִחֲדָשׁ, וּבְכַרְטִיּוֹת אֵלּוּ אֲשֶׁר כָּבֵר נִכְנָסוּ בְּעֵבֵי הַקּוֹרָה, וּכְבֹר עֲסָקוּ זֶה כַּמָּה שָׁנִים בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, וְכַמְעַט שֶׁכְּבֹר נִטַל מְעִינֵיהֶם חִיזוּ דְהֵאֵי עֲלָמָא, וְאֵינן לָהֶם כָּבֵר כָּל-כָּף עֲסָק לְמַטָּה, אֲבָל בְּקִדְשָׁה הָעֲלִיוֹנָה עֲדִין לֹא נִכְנָסוּ, וּמִכָּל שְׁכֵן אֵלּוּ שְׁעֲדִין יֵשׁ עֲלֵיהֶם נוֹסֵף עַל צְרוּתֵיהֶם דְּאֶגוֹת וְטְרִדוֹת פְּרֻנְסָה, הֵם צְרִיכִים לְהִיּוֹת חֲזָקִים וְאִמְצִים מְאֹד מְאֹד לְבָלִי לְהַנִּיחַ חֲשָׁקָם וְרָצוֹנָם אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם, וְאֵף שֶׁהַמְרִירוֹת מִתְּגַבְּרֶת בְּכָל יוֹם וְיוֹם וּבְכָל שַׁעָה וְשַׁעָה, תִּקְבַּל אֶת כָּל זֹאת בְּאַהֲבָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִנְכוּ מְעוֹנוֹתֶיךָ.

(א) שִׁנָּה הַגִּין-עֲדוֹן שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

והעקר לשמח עצמך עם כל נקדה ונקדה שיש בך, כי העקר הרחבת הדעת הוא שמחה (עין שם, חלק ב', סימן י'), ושמחה היא הכלי לקבל כל הקדשות וכל האורות העליונים (עין לקוטי-הלכות, נפילת אפים, הלכה ד), וצריכים לעשות כל הפעולות שבְּעוֹלָם לזכות לשמחה ולפנים שוחקות, וירקד בינו לבין עצמו וקודים רבים, באפן שיתחזק להגיע למדת השמחה, שהיא דבר גדול ועקר בעבודת השם יתברך, וכן לברח תמיד אל התורה הקדושה בחיות ובחשק חדש, ויחדש הרבה חדושים, שעל-ידי-זה מתנחמים מהיסורים (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סה), ועל כלם לשמר את הדבור מאד מאד, כי כל האדם תלוי בדבור פיו, ובזה ששוחק מגלה שהשכינה שורה עליו, ולהפוך כשפסקיר דבורו, בידוע שהשכינה רחוקה ממנו מאד, חס ושלום, וכל הדינים שורים עליו, ואף שהוא דבר קשה מאד מאד לבלי לדבר, אף-על-פי-כן הרוצה לקבל על עצמו על מלכות שמים, ולזכות לקשר העולם הזה בעולם הבא, ולגלות ולפרסם אלקותו יתברך, בהכרח שירגיל עצמו לשמירת הדבור, וכן הזהיר האריז"ל: תנאי הראשון בהשגת החכמה העליונה — שמירת הדבור, כי אין עוד דבר בעולם שמבלבל כל-כף את האדם כמו פגם הדבור, וכמו שפרש רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לח): "רוח סערה עשה דברו" (תהלים קמח, ח), שעל-ידי פגם הדבור באה רוח סערה במחו ונדעתו, ועוד איתא בסימן כ"ט, שם: על-ידי פגם הדבור הדמים לוחצים את מחו, ובא על-ידי-זה לחלי הנפילה, רחמנא לצלן, הן בגשמי — שכל איבריו רועשים עליו, וכן ברוחני — שנופל ממדרגתו, רחמנא לצלן, וזה הדבר הקשה ביותר לאדם — להרגיל את עצמו בשמירת הדבור, כי האדם מרגל בזה מנעוריו: "גדר גדול לשמירת הדבור — שלעולם אל יתחיל לדבר עם שום ברֵיה שבעולם", ואל תפחד משום דבר שבעולם, כי השם הוא האלקים, כי הוא המנהיג עולמו בחסד וברחמים בהשגחה פרטי פרטית, אף שפעמים נדמה לנו שיש, חס ושלום, איזה דבר נגד רצונו, יבטל את עצמו לגמרי אליו יתברך, ועל-ידי-זה בעצמו יזכה

שְׂיִמְתְּקוּ מִמֶּנּוּ כָּל הַדִּינִים וַיִּמְשֶׁךְ מִמֶּנּוּ לְמַאֲ"ה (עֵין שָׁם, סִימָן ד),
הֵינּוּ שְׂיִכְנִיס א' — אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם בְּמֶ"ה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְמַלֵּא
מַאֲ"ה, שְׁזֶה סוּד הַהִשְׁפָּעָה כִּידוּעַ בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, וְהַמַּגִּיד ו"ל
פֶּרֶשׁ (אֲבוֹת, פָּרָק ה'): וְחֲלוּפֵיהֶם בְּגֶלֶם — הֵינּוּ בְּעוֹד שֶׁהִדְבָּר הוּא
בְּחִינַת גְּלָמֵי שְׁנֵת־בִּטּוּל אֶל אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, אֲזַי כּוֹלִים לְהַפְּךְ אֶת
הַצְּרוּפִים, שְׁזֶהוּ "אֵין הַדִּין נִמְתָּק אֶלָּא בְּשִׁשּׁוֹ"; וְעַל-כֵּן לְמַה לָּךְ
לְהַתְּבַלְּבֵל מֵאַחַר שֶׁמָּא יִקַּח מִמֶּךָ פְּרִנְסָתְךָ, אַתָּה בְּרַח אֲלִיו יִתְבַּרֵּךְ
בְּתַפְּלָה וְהַתְּבוּדוֹת ו"הִשְׁלַךְ עַל ה' יְהִבֶךָ וְהוּא יְכַלְכְּלֶךָ" (תְּהִלִּים נה,
כג), וְאַפְלוּ אַתָּה רוֹאֶה שֶׁאַחַד לּוֹקַח דְּבָר שֶׁנִּדְמָה שֶׁהוּא שְׁלֶךָ, אֵל
תַּפֵּל בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל, כִּי כָּבֵר אָמְרוּ חז"ל (יוֹמָא לח): אֵין אָדָם נוֹגֵעַ
בְּמָה שְׁמוּכָן לְחִבְרוֹ, וְאִם-כֵּן אִם נִטְלוּ, בְּיָדָאֵי לֹא הִיָּה מוּכָן לְפָנֶיךָ,
וְאִם הִיָּה מוּכָן, אֲזַי יִחְזְרוּ הַמַּעוֹת אֵלֶיךָ.

וְדַע לָךְ, אִם הָאָדָם חַי בְּדִרְךָ זֶה, הֵינּוּ בְּאִמּוּנַת הַהִשְׁגָּחָה, אֲזַי זוֹכֶה
לְחַיִּים נְצִחִיִּים גַּם בְּזֶה הָעוֹלָם, וְכִמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ו"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן,
סִימָן לב): מִי שֵׁישׁ לוֹ אִמּוּנָה — חַיִּיו חַיִּים.

גַּם צְרִיף לִידַע שֶׁבְּהַכְּרַח לְפַל בְּכָל פַּעַם, כִּי אֵי אֶפְשֶׁר לְעַמֵּד עַל
מְדַרְגָּה אַחַת, וְאֲזַי כְּשֶׁנוֹפֵל אֲזַי הוּא בְּסַכְּנָה גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד (חֶסֶר).

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

* * *

בְּרִיף רַחֲמָנָא, שְׂזַכְנוּ לְסִיִּים אֶת כָּל הַחֲבוּר הַנִּפְלֵא הַזֶּה, וְהוּא כְּרִף
רַבִּיעִי, יִזְכְּנוּ הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ לְסִדּוֹר עֲכָשׁוּ לְדַפּוּס אֶת הַכְּרִף הַשְּׂשִׁי
לְהַגְדִּיל תּוֹרָה וּלְהַאֲדִירָהּ.

אָנָּא ה' הוֹשִׁיעָה נָא, אָנָּא ה' הַצְּלִיחָה נָא.

תַּכּוֹן הָעֵינָיִים

חֵלֶק ה'

ג	פְּתַח דְּבָר
ה	הַקְדָּמָה
יא	תַּקְסוּז

יעוֹרֵר עַל לְמוּד בְּסִפְרֵי רַבְנֵי ז"ל, וַיַּחְזֵק לְמִצָּא בְּעֵצְמוֹ הַנְּקֻדּוֹת הַטּוֹבוֹת, וְלִהְיוֹת עֲלֵיהֶן בְּשִׁמְחָה וְרִקְוֵדִים, וַיַּעֲוֹרֵר לְאַחֵז בְּשִׁיחוֹת וְעֲצוֹת רַבְנֵי ז"ל, וְלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מֵאַחֲרֵים, וַיִּסְפֹּר מֵהוֹתוֹ שֶׁל רַבִּי נַחֲמָן טוּלִטְשֵׁינְעֵר שֶׁכְּשֶׁהִתְקַרֵּב לֹא הָיָה בֶּן תּוֹרָה, וְעַל-יְדֵי עֲצַת מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל שִׁיתַּחֲמִיל לְלַמֵּד בְּפִשְׁטוּת, זָכָה לְמַעְלוֹת גְּדוּלוֹת, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה גְּדוּל מֵאֵד, וַיַּעֲוֹרֵר אַחַד שְׁלֹא לְמַד בְּנִעוּרָיו שִׁיתַּחֲמִיל לְלַמֵּד בְּפִשְׁטוּת, וַיִּזְכֵּיר לוֹ דְּבָרֵי מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, שֶׁכְּשֶׁאֶחָד רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת הַרְבֵּה לְבִסוּף אֵינוֹ עוֹשֶׂה כְּלוּם, וַיַּחְזִקוּ לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל, וַיּוֹרֶה לוֹ מֵה שֶׁכָּתַב לְאַחַר בְּדִרְךָ הַלְמוּד בְּתוֹרָה וְכו', וַיְדַבֵּר מִמַּעַלְת הַלְמוּד בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה, וַיִּרְאֶה דְרָךְ פְּשׁוּטָה אִיף יוֹכֵל לַעֲבֹר בִּימֵי חַיָּיו בְּכָל סִפְרֵי הַחֲסִידוֹת וּמוֹסֵר וְכֵן הַש"ס וּמִפְרָשָׁיו, וְהַשְּׁלֵחַן עָרוּף וְהַפּוֹסְקִים, וַיַּעֲוֹרֵרוּ עַל הַתְּבוּדוֹת בְּעֵקֶשְׁנוֹת גְּדוּלָה, וְעַל הַתְּפִלוֹת הַקְּבוּעוֹת בְּכוֹנֶה עֲצוּמָה, וַיְדַבֵּר מֵהַזְכָּרַת שְׁמוֹ יְתִבְרַךְ אִיף צָרִיךְ לְאָמְרוֹ, וּמִזְכוּךְ הַשְּׁבָעָה גְּרוֹת, וּמֵאֲרָבַעַת הַיְחוּדִים: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, שְׁזוֹכִים עַל-יְדֵי-זֶה, וַיְדַבֵּר בְּפִרְטוּת מִכָּל הַשְּׁבָעָה גְּרוֹת, וַיַּעֲוֹרֵר עַל קְדָשְׁתָּם, וּמֵה יִזְכֶּה עַל-יְדֵי-זֶה, שִׁיּוּרוֹ לוֹ בְּאִפְסָן רְאִיתוֹ אֵלֵינוּ הַשְּׁמוֹת שֶׁצָּרִיךְ לְתַקֵּן, וַיְדַבֵּר מִלְמוּד נְגִלָה וְנִסְתָּר, וַיִּגְלֶה שֶׁהַעֲקָר בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא לַעֲסֹק בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה, וְעִבּוּדָה עַל נְקֻדַּת הָאֱמוּנָה (תְּסַר).

יט	תַּקְסוּח

יְדַבֵּר מִמֵּה שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, וַיַּעֲמִיק מֵאֲמַר הַזֶּה, שֶׁמְגַלֶּה שְׁפָל הַיְסוּרִים שֶׁעוֹבְרִים בְּכָל יוֹם, הַכֹּל לְעוֹרְרוֹ וּלְקַרְבוֹ אֵלָיו יְתִבְרַךְ, וְאִם אֵין לוֹ דַּעַת אֱמֵתִית מִתְרַחֵק יוֹתֵר עַל-יְדֵי-זֶה, אִף עַל-יְדֵי הַצְּדִיק מִיְחִידֵי הַדּוֹרוֹת זוֹכִים לְהִתְחַזֵּק וְלִהְיוֹת אֲמִץ לִידַע שֶׁהַכֹּל סְבוּבִים לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יְתִבְרַךְ, וַיִּגְלֶה שֶׁהַדַּעַת הַזֶּה הִיא הָאֶרֶת מְשִׁיחַ,

תִּכְן הָעֲנִינִים

הָאֵרַת שְׁעַר הַנּוֹן, וַיִּגְלֶה הַצְּרוּף תִּבְתּ "נוֹן" עַל-פִּי הַתּוֹרוֹת: א', ג' שְׁבַלְקוּטִי-מוֹהֵרֵן, וְשַׁעַל-יִדֵי-זֶה מִתְּפָרֵשׁ הַפְּסוּק "לֶךְ-לֶךְ".

כא תִּקְסֵט

יִחְזַק מְאֹד לִהְיוֹת עֹקֵשׁן גָּדוֹל לֹא לִפְל בְּדַעְתּוֹ מִפְתּוּיֵי הַבַּעַל-דְּבָר, שְׂאוֹמֵר לוֹ שְׁזָה כָּכֵר יָמִים וְשָׁנִים שְׁנִמְצָא בֵּין הַיָּרְאִים, וְלֹא פָעַל כְּלוּם, וַיִּגְלֶה שֶׁהַפֶּל אַחֲיוֹת עֵינַיִם, וַיִּכְאַר שְׁדִיקָא הַנְּשָׁמוֹת הַגְּבוּהוֹת, עֲלֵיהֶן מִתְגַּבֵּר הַבַּעַל-דְּבָר בְּיוֹתֵר לְטַנְפֵן וְכוּ', וַיִּחְזַק לְהַכְנִס בַּעֲבוּדַת ה' בְּיָמֵי הַנְּעוּרִים דִּיקָא, וַיִּגְלֶה מַעֲלַת הַתְּפִלָּה וְהַהֲתַבּוּדוֹת שֶׁתְּצִילוֹ מֵעוֹלָם הַתְּהוֹ, וַיִּדְבֵר מִחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת שֵׁישׁ עַל כָּף, וַיִּחְזַק לְדַבֵּר וּלְסַפֵּר הַפֶּל לְהַשֵּׁם יְתִבְרַךְ בְּפָרְטִיּוֹת, וַיִּפְרֵשׁ הַפְּסוּק: "וַיִּרְא אֱלֹהֵי ה' בְּאַלוֹנֵי מִמְרָא" וְכוּ', שְׂאֵף שֶׁהַבַּעַל-דְּבָר בּוֹעֵר בְּחַם הַתְּאֻוֹת, אַף-עַל-פִּי-כֵן אִם רוֹצֵה שְׂתִתְרָאָה אֱלֹהֵי ה' בְּאֵילָן הָעֲלִיּוֹן, שֵׁישֵׁב בְּפֶתַח הַתְּפִלָּה וְכוּ', וַיִּדְבֵר מֵעַנְיֵן אֲבָרְהָם אֲבִינוֹ שֶׁפָּרְסָם אֲמוֹנָתוֹ בְּעוֹלָם, וּמַהֲתַבּוּדוֹתוֹ וְתְפִלָּתוֹ כַּמּוֹכֵן מִחוּ"ל, וּמֵעַנְיֵן יִצְחָק אֲבִינוֹ, שְׁגַם-כֵּן אֲחִז בְּזָה, שֶׁגְּלָה לְכֻלָּם שְׂאֵי אֲפָשׁר לְהַנְצִיל בְּזָה הָעוֹלָם רַק עַל-יְדֵי תְפִלָּה, וּמֵעַנְיֵן רֹאשׁ הַשְּׁנָה שְׁנִלְמַד מִבְּחִינַת יִצְחָק, וּמַגְדִּילַת רֹאשׁ הַשְּׁנָה שֶׁל רַבְּנֵי (חֲסֵר).

כב תִּקְע

- א. יִחְזַק מְאֹד עַל יְשׁוּב הַדַּעַת, וְלִכְרַח אֱלֹהֵי יְתִבְרַךְ תְּמִיד.
- ב. יִגְלֶה שַׁעַל-יְדֵי דַעַת הַשֵּׁם יְתִבְרַךְ, זוֹכִים לְאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל בְּכֻלָּל וְאַנְשֵׁי הַצְּדִיק בְּפָרְט, שֵׁישׁ בְּהֵם נִקְדָּה מֵהַצְּדִיק וְלִהֲתַבְּטֵל נִגְדָם.
- ג. יִדְבֵר מִגְּנוּת הַהֲשִׁתְרָרוֹת עַל זוּלְתוֹ וַיִּרְדִּיפַת כְּבוֹד, וּמֵעַנְיֵן בּוֹשָׁה שְׂבָאָה לְתַנְיֵן עַל שְׂבִישׁ חֲבָרוֹ.
- ד. יִדְבֵר מִהֲתַגְלוֹת מְלָךְ הַכְּבוֹד שֶׁאֵין זוֹכִים לָזֶה כִּי אִם כְּשֶׁמִּמְעַט כְּכַבּוֹד עֲצָמוֹ, שְׁזָה עֹקֵר הַתְּשׁוּבָה, וְזוֹכָה לְהַתְּעַלּוֹת וְלִגְאֹל אֶת עֲצָמוֹ.
- ה. יִדְבֵר מִהֲסִתְרַת פְּנִים שֶׁקָּדָם הַתְּשׁוּבָה, וּמִקְלַפַּת נִגְהָ שֶׁל הַשְּׁתְרָרוֹת עַל זוּלְתוֹ.
- ו. וַיִּגְלֶה שְׁזוֹ סִבָּה לְבִזְיוֹנוֹת הָעוֹבְרִים עָלָיו, וְהַפֶּל מִהֲסִתְרַת שֵׁם אֲקִי"ק שְׁעוֹלָה דָם, וַיִּזְכִּיר שִׁיחַת הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב עַל מַה בָּאִים בִּזְיוֹנוֹת לְאָדָם.
- ז. וַיַּעֲוֵר עַל שְׂתִיקָה עַל הַבִּזְיוֹנוֹת, שְׁזָה תְקוּן עַל הַמַּעֲשִׂים, וְעַל-יְדֵי הַשְּׂתִיקָה זוֹכָה לְהַפְּלֵל בַּתְּחִלַּת הַמַּחֲשָׁבָה.

תִּכּוֹן הָעֲנֻנִים

ח. וְעַתִּיק דְּבָרֵי חַז"ל הַמְסַפְּרִים עַל מִשָּׁה רַבֵּנוּ, שְׂרָאָה אֶת ה' קוֹשֵׁר כְּתָרִים לְאוֹתִיּוֹת וְכוּ', וּמַעֲנִין מַעֲלַת רַבִּי עֲקִיבָא וְכוּ', וּיְמָה שְׂאֵמֵר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: "שִׁתַּק כֶּף עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה".

ט. וְעַתִּיק דְּבָרֵי מוֹהֲרַנ"ת ז"ל שְׂאֵמֵר מַעֲנִין מִדַּת הַדִּין שְׂמַתְנַהֵג הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עִם הַצְּדִיקִים, וְעַתִּיק מְדַרְשׁ חַז"ל הַמְדַּבֵּר מַעֲנִין זָה.

י. יִגְלֶה מַעֲנִין הַיְסוּרִים שְׂמַטְרָתָם לְהַגְדִּיל וּלְהַאִיר אֶת הַנֶּפֶשׁ, וְהַעֲקֵר כְּשִׁשׁוֹתָק.

יא. וְדַבֵּר מִמְדַּרְגַּת הַנְּעֻלְבִין וְאִינָן עוֹלְבִין וּמַמְעֲלַת מִדַּת הָעֲנוּהָ.

יב. וְזָפִיר מִדְּבָרֵי הַחִיד"א, לָמָּה בְּגָלַל עֲנוּהָ שְׁהִיְתָה בְּתַלְמִידֵי הַלֵּל, זְכוּ שְׁהִלְכָה תְהִיָּה כְּמוֹתָם, וְיִדְבֵּר מִמְדַּרְגַּת מִשָּׁה רַבֵּנוּ מִדְּבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל וְהַר"שׁ מְאוֹסְטְרוֹפּוֹלִי, וּמִדְּבָרֵי חַז"ל.

יג. וְדַבֵּר מִהַשְּׁפָלוּת שְׁהַמְשִׁיף מִשָּׁה בְּמַעֲמַד הַר סִינַי לְכָל יְהוּדֵי בְּקִיּוּם מַצּוֹת תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ דִּיקָא.

יד. וְעוֹרֵר לְקַיִם כָּל הַנִּי"ל לְעַבְדָּהּ, וְלִשְׁתַּק עַל כָּל הָעוֹבֵר, וְשַׁעַל-יְדֵי-זָה וְזָפָה שְׂיֵאִיר עָלָיו אֹרֹךְ יִתְבָּרַךְ וְכוּ' (חֲסֵר).

תקעא לט

וְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הַלְמוּד בְּסִפּוֹר "לְקוּטִי-מוֹהֲרַן", וְלַחֲזוֹר הַרְבֵּה עַל תּוֹרַת רַבֵּנוּ ז"ל, וְיַעֲזוֹר לֹא לְהַטְעוֹת אֶת עַצְמוֹ, וְיִסְבִּיר שְׁהִזְהַרְתָּ רַבֵּנוּ ז"ל סוֹבְכַת עַל מִי שְׁחָטָא וְחוֹשֵׁב שְׁכָפָר לֹא יוֹכַל לַחֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה, וְעַצְתוֹ לְהַתְעַקֵּשׁ עַל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, וְיִלְמַד לְקַח מִהַמְעַשֶּׂה הָרֹאשׁוֹן בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, וְיַעֲזוֹר עַל וְדוּי דְּבָרִים לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל כָּל דְּבָר, וְעַל קְבִיעַת שְׁעוּרֵי תוֹרָה.

תקעב מב

חֲזוֹק וְיֵאמָר מֵאֵד לֹא לִפְלֵ בְדַעְתּוֹ, וְיִדְבֵּר מֵאֲמוּנָה וּמַעֲנִין הַשִּׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ שְׂמַבִּיאָה לְאֲמוּנָה.

תקעג מד

וְעוֹרֵר אֶת אֶחָד שְׂרוּצָה לְקַרֵּב אַחֲרִים, שְׁיִלְמַד הַתּוֹרָה נ"ט בְּלְקוּטִי-מוֹהֲרַן, חֲלַק א', וְיוֹרֶה לוֹ הַדְּרָךְ לְדַבֵּר רַק מִירְאַת שָׁמַיִם, וְלֹא לְהַכְנִס

תִּכְוֵן הָעֲנֻנִים

לְכֹחוּחִים שָׂרָק דּוֹחִים אָנָשִׁים, וַיִּזְכִּיר לוֹ דְבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל עַל הַפְּסוּק: "וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי אֲדָמַת עֶפֶר יִקְיָצוּ" וכו', וַיִּסְפֹּר סְפוּר מֵאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ אִיךָ שֶׁקָּרַב מִתְּנַגְדִּים עַל-יְדֵי זְהִירוֹתוֹ מוֹכּוּחֵי סָרֵק, וַיִּדְבֹּר מִבְּגֵי-הַנְּעוּרִים שֶׁל הַדּוֹר הַזֶּה, שֶׁצָּרִיךְ לְקַרְבָּם רַק לְדַעַת הָאָמֶת, בְּלִי שְׂדָעוֹ מֵהֵיכָן נּוֹבְעִים הַדְּבוּרִים, וְהַעֲקָר זְהִירוֹ שֶׁהוּא לֹא יִתְבַּלְּבַל, וּלְכַתְּחֻלָּה שְׁלֹא יְרוּץ אַחֲרֵי אָנָשִׁים רַק אִם בָּאִים וְכוּ', וַיַּעֲוֹרר בְּעֲנֻן הַדְּפֹסֶת הַסְּפָרִים וְהַפְּצָתָם.

מז תְּקַעַד

יְדַבֵּר מִדַּעַת רַבְּנוּ, דַּעַת הָאָמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁתִּתְנַגְּלָה לְכָל בְּעַת בֵּיאַת מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ, וַיִּתְאַר אֶת גְּדֻלַּת הָאָמוּנָה שֶׁתִּשְׁפַּע אָז, שֶׁכָּל אֶחָד יְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וַיִּדְבֹּר מֵעֲנֵן אַבְרָהָם אֲבִינוּ (חֶסֶר).

מט תְּקַעָה

יְדַבֵּר מֵהַתּוֹרָה ס"ג שֶׁבְּלִקּוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', וַיִּחְזֹר עַל הַדְּבוּרִים שֶׁדִּבְרוּ בְּבֵית-הַמִּדְרָשׁ עַל-פִּי תוֹרָה זוֹ בְּסַעֲדָה שְׁלִישִׁית, וַיִּזְכִּיר עֲנֵן קְדָשַׁת הַבְּרִית הַתְּלוּיָה בְּקְדָשַׁת הַדְּבוּר, וּמֵעֲנֵן יְדִיעַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, וּמִשְׁמֵי בְּקִאִיּוֹת הַמְּכַרְחוֹת בֵּין בְּעֲלִיָּה וּבֵין בִּירִידָה וְכוּ', וַיֹּאדְרֵךְ מֵאֵד בְּשִׁגְבֵי רוּם מַעְלַת קְדָשַׁת הַדְּבוּר וַיְכִיֵּא דְבָרֵי חַז"ל, וּפְרוּשׁ וּמִשְׁלַל נֶאֱמַר עַל זֶה מֵהַחֶפֶץ חַיִּים, וַיִּזְכִּיר בְּעֲנֵן זֶה מִדְּבָרֵי הָאֱלֹשִׁיף הַקְּדוּשׁ, וַיַּעֲוֹרר מֵאֵד עַל מַעְלַת הַשְּׁתִיקָה, וּבִפְרָט לְהַזְהִיר מִלְּדַבֵּר עִם מִי שְׂאִינוּ רוֹצֵה לְקַבֵּל, וְלִכְרֹחַ מִלְּצִים, וַיִּתְאַר גְּנוּת הַמִּתְנַגְּדִים הַיְדוּעִים שֶׁשָּׂרְפוּ אֶז סִפְרֵי רַבְּנוּ, שֶׁהֵם בְּעֲלֵי עֲבָרָה וְכוּ'.

נה תְּקַעוּ

יְחַזֵּק לְבָרַח תְּמִיד אֶל תּוֹף הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וַיִּזְכִּיר שִׁיחַת מוֹהַר"ן תּוֹרָה ז"ל עִם רַבְּנוּ ז"ל עַל מִי שֶׁנִּשְׁשַׁקַּע בְּעֲבָרוֹת — שְׁמֵי שְׁלוֹמֵד תּוֹרָה מוֹצִיאָתוֹ מֵהַמְּקוֹם שֶׁנִּלְכַּד, וַיִּדְבֹּר בְּפִרְטוּיּוֹת מִמַּעְלַת לְמוֹד הַגְּמָרָא, שֶׁהַבְּעַל-דְּבָר מִתְּפַשֵּׁט עַל זֶה יוֹתֵר מֵהַכָּל.

נו תְּקַעוּ

יְדַבֵּר מִמַּעְלַת הַמוֹצִיא אֶת הַרְצוֹנוֹת וְהַכְּסוּפִים מִפִּי דִיקָא, וּמִמַּעְלַת הַשִּׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, וַיִּזְכִּיר הַהִתְבּוֹדְדוֹת שֶׁל ר' אַבְרָהָם בֶּר' נַחֲמָן, וְעֲנֵן הַקְּרִיאַת שְׁמַע לְזִכְרֵי מִמְּנוּ יִתְבַּרְךָ, וַיַּעֲוֹרר עַל הַתְּקַרְבוֹת לְרַב וְקִיּוּם הַשְּׁלֵשׁ נְקֻדּוֹת: עֲצָמוֹ, הַחֶבֶר וְהַרְבֵּי, וְזֶה עַקֵּר הַהִתְקַרְבוֹת, וְאֵלּוֹ שֶׁדִּבְרוּ לֹא הִתְחַזְּקוּ מֵעַמֵּד, וַיְכִיֵּא עֲבָדָה מִמוֹהַר"ן תּוֹרָה ז"ל עַל זֶה וְכֵן

תָּכֵן הָעֲנִינִים

שסט

שיחה ממנו בשם הרב הקדוש מקוריץ, וידבר מענין הנקדה שיש בכל אחד, ולכן אסור לזלזל באף אחד, אף אם לא מקבלים התחזקות ממנו, כי גם לו יש את נקדתו ועבודתו וכו'.

ס תקעח

יחזק מאד מאד לא לפל בדעתו, חס ושלום, ויעורר על נקדת האמונה והתפלה, ויזכיר מה ששמע מאחד מאנשי שלומנו על התבודדותו של ר' אברהם בר' נחמן, ושיחת מוהרנ"ת ז"ל שהסביר, שבצבור שקידתו הולכת לו העבודה כסדר.

סג תקעט

ידבר מגדל הזכות שמדברים מרבנו ז"ל שהוא אורו של משיח, ובשמים תורתו היא ענין אחר לגמרי, וכשמדברים ממנו יש עמו שיכות בעלמא דאתי, ויזהיר מאד לשמר על הבריאות ומדברי הרמב"ם על זה, וידבר שאסור להסתכל על אחרים בזה, ובפרט בענין השנה, ויגלה אל מה יכולים לזכות על ידי תפלה והתבודדות, ואין צריך לסגופים, וידבר ממעלת אנשי שלומנו, שהם צדיקי הדור הזה, ויספר ספור נפלא על תחלת ההתקרבות של ר' ישראל קארדונער, שבא לר' משה ברסלבר והוכיחו על ההתקרבות האמתית לאנשי שלומנו, והלמוד מפרעה שהכיר בצדקת יוסף הצדיק.

סו תקפ

ידבר מענין ההתחזקות המכרחת בזה העולם, וימשילה לאדם שעומד על סלע בלב ים, וכו', ויעורר לזכור את דבורי ההתחזקות, כי יצטרך לזה כל חייו, ויגלה שאלו הנשמות שנפגמו בפגם הברית, זה סימן שהן גבוהות מאד פידוע וכו'.

סח תקפא

יחזק מאד על מדת השמחה ולברוח מדאגה ועצבות, וידבר מענין התפלה וההתבודדות, ולמה זוכים על ידי שמחה.

ע תקפב

ידבר ממעלת מדת האחדות הנצרכת מאד, ומכתיבת מכתבים זה לזה, ומהתחזקות הנצרכת מאד, ויעורר על התבודדות ושיחה בינו לבין קונו, ושעורים קבועים בגמרא ובשלחן ערוך.

תכך העננינר

תקפג עב

ידבר מהמניעות והבלבולים העוכרים על האדם, שהכל לפי כחו, וילעולם אין הקדוש-ברוך-הוא בא בטרוניה עם האדם, ויחזק באמונה להאמין שהכל ממנו יתברך — מקומו של עולם, ויעורר לברח אל למעלה מהזמן, עולם החרות, על-ידי התחזקות בתורה ותפלה והתבודדות במקום מיוחד.

תקפד עד

יעורר ויחזק מאד על קדשת שבעת הגרות ועל מדת השמחה.

תקפה עה

ידבר מענין קדשת הדבור המביאה לאמונה שהיא התפלה והגאולה, וידבר מתפלה והתבודדות ומפגם הדבור, ויפרש על-פי זה פסוק ראשון של פרשת ויצא.

תקפו עו

ידבר מענין המכתב שישלח לו וכו', ומחספריס חדשים שרוצה, ויבאר שעל-ידי תקון הברית זוכה לזיווג ולפרנסה, וידבר מענין התבטלות להשם יתברך על-ידי תפלה והתבודדות שמסגל מאד לעננינים הנ"ל.

תקפז עט

ידבר משמירת שעות היום, ויעורר לחטף כל מיני נקדות טובות בזמן היקר החולף, ומענין להחיות את עצמו בכל נקדה טובה.

תקפח פ

יחזק מאד מאד בחור שאינו מבין את השעור בשיבה, וכתוצאה מזה הוא נופל לעצבות ולירידות וכו', ויורה לו לשמח מאד שעל-כל-פנים התקדם מאד בדרך בקיאות, ויגלה לו שאפילו אם אחד לא יכול ללמד כלל, אסור לו להתיאש וכו', ויעוררו מאד מאד על ענין סדר דרך הלמוד של רבנו ז"ל, ויביא מובאות מחז"ל ומחספריס הקדושים על ענין נשגב זה, ויחזקו לאחזו בשניהם — לחזר על שעור הישיבה ולהתמיד בחזרת גמרא בסדרן, ויפרש בדרך נפלאה את דברי רבנו ז"ל, שלמוד בלי עיון נקרא 'צחק' — 'דינים', ותמציתו שעקר התקון למי שהמשיך על עצמו דינים ואבד סוד הבינה, שילמד בתחלה בפשיטות וכו', וירבה לדבר ממעלת למוד התורה, ויקשה ממאמר חז"ל "אם פגע בד מנוול זה" וכו' למאמר "לעולם ירגיז אדם

תִּכְנֵן הָעֲנִינִים

שעא

יְצַר טוֹב, שְׂרֹאִים מִשָּׁם שְׁלֹא תָמִיד מוֹעִיל לְגַמְרֵי הַלְמוּד, וַיָּבִיא גַם אֶת קִשְׁיַת מוֹהַרְנָת ז"ל עַל הַמְאָמֵר הָאֲחֵרוֹן בְּעֶצְמוֹ וְכוּ', וְהַתְמַצִּית מִכָּל אַרְיכוֹת הַתְּשׁוּבָה הַיָּא, שֶׁהִזְכֵּרְתָּ יוֹם הַמִּיתָה תָּבִיא אוֹתוֹ לְלִמּוּד הַתּוֹרָה בִּיּוֹדְעוֹ שְׂאָסוּר לוֹ לְהַתְּבַלְּבֵל מְאֻחָרִים הַצּוֹחֲקִים מִמֶּנּוּ וּמִשְׂאָר מְנִיעוֹת, כִּי עוֹד יָבֹא יוֹם שִׁיִּצְטָרֵף לְעֹזֵב וְכוּ'.

תקפט פח

יְחִזֵּק עַל עֲנִיֵּן הַתְּבוֹדָדוֹת.

תקצ פח

יְחִזֵּק עַל מִדַּת הָאֱמוּנָה וְהַשְׂמִיחָה וְהַתְמַדָּה בְּסִפְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל.

תקצא פט

יְגַלֶּה שְׁעַקֵּר הַטּוֹבָה בְּחִדוּשֵׁי דְאוּרִיתָא הוּא רַק כְּשִׁזְכִּים לְעֲשׂוֹת טוֹבָה לְבַעַל בְּחִירָה, לְקַרְבוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ וְלִהְיוֹצִיאוֹ מִמְּצוּקָתוֹ, וְאִין שׁוּם עֲנִיֵּן בְּחִדוּשִׁים וּפְרַפְרָאוֹת שֶׁל סֵתֵם, וַיְדַבֵּר מִמְּעַלַּת חִדוּשֵׁי הַתּוֹרָה שֶׁהֵם תְּקוּן גְּדוֹל, וְהַעֲקָר כְּשִׁזָּה מְבִיא לְהַתְּעוֹרְרוֹת בְּעִבּוּדַת הַשָּׁם.

תקצב צא

יְדַבֵּר מִהָעֲנִיֵּן שֶׁכָּל אֶחָד דַּעְתּוֹ שׁוֹנֶה מִשָּׁל חֲבֵרוֹ, וְכֵן הִיָּה אֲצֵל הַצַּדִּיקִים הַקְּדוּמוֹנִים אֲף שֶׁקִּבְּלוּ אֲצֵל רַב אֶחָד, וַיְגַלֶּה שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל מִהַצַּדִּיק — הַשֶּׁכֶּל הַכּוֹלֵל, רַק כְּשִׂאִין מְחַלֵּק עִם חֲבֵרוֹ הַמְקַבֵּל גַּם-כֵּן מֵאוֹתוֹ רַב, וַיְדַבֵּר מִזָּה שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג בְּדַבּוּר הַצַּדִּיק, כִּי אִם מִי שֶׁמִּתְקַן לְגַמְרֵי, וְאִין בְּמַחוֹ מוֹתְרוֹת, וַיְגַלֶּה מִעֲנֵן הַמַּיִם הַמְּטַהְרִים אֶת אֵלוֹ הַמּוֹתְרוֹת, וַיְדַבֵּר נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת בְּמַעַלַּת הַטְּבִילָה בְּמַיִם בְּפִשְׁטוֹת בְּמַקְוֵה וְכוּ'.

תקצג צה

יְדַבֵּר מִמְּלַחְמַת הַגּוֹף — הַנְּשִׁמְיוֹת, עִם הַנְּשִׁמָּה — הַרוּחָנִיּוֹת, וַיְגַלֶּה שֶׁעַל-יְדֵי תּוֹרָה וְתַפְלָה וְשִׂמְחָה, מְגַבִּירִים כַּח הַנְּשִׁמָּה.

תקצד צו

יְדַבֵּר מִהִזְכּוֹת הַנוֹרָאָה שְׁזוֹכִים לְדַבֵּר מִרַבְּנֵנוּ ז"ל עַל-פִּי שִׁיחַת מוֹהַרְנָת ז"ל, וְכָל שָׂפָן כְּשִׁזְכִּים לְהַפְּךָ בְּתוֹרָתוֹ שְׁנַמְשֶׁכֶת מִמְּקוֹם גְּבוּהָ מְאֹד, וַיְדַבֵּר מֵאוּרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, שִׁזָּה אוֹר הַצַּדִּיקִים הַמְּתַקְּנִים וּמְחַזְּקִים כָּל אֶחָד, וּבִפְרָט אֵלוֹ הַשְּׂבוּרִים מְגִנּוֹת מְעַשִּׂיהֶם, וּמַעֲנִין תְּשׁוּבָה, וּמִהֶשֶׁטֶן שֶׁמְטַמֵּא אֶת בְּנֵי-אָדָם בְּפָגַם הַבְּרִית, וְהַצַּדִּיק מְאִיר בָּהֶם נִקְוֶה חֲדָשָׁה,

וְהַסְמֵךְ-מִמֶּנּוּ מִפְּחַד מְאֹד בְּעִבּוּר זֶה מִנְשֵׁמַת הַצַּדִּיק וְכוּ'.

תקצה צט

יְחִזֵּק וְיִאֲמֵץ מְאֹד עַל עֲנִין הַהִתְחַזְּקוֹת בְּעֲצָמָה הַנּוֹצֵרֶת בְּכָל פְּסִיעָה מִחֶדֶשׁ, וְיִגְלֶה שְׁעָרָה הַעֲזוֹר שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נֶגֶד הַיָּצוֹר הֵם הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, וְיַעֲזֹר עַל הַתְּקַרְבוֹת לַצַּדִּיק הָאֲמִתִּי, כִּי עָקַר הָאוֹר אֶצְלוֹ, וּבִפְרָט מִי שֶׁנִּפְגַּם בְּפָגַם הַבְּרִית, וְיִגְלֶה עֲנִין סֵם הַחַיִּים וְסֵם הַמּוֹת שֶׁיֵּשׁ בַּתּוֹרָה, וְשַׁעַל-יְדֵי הַצַּדִּיק זוֹכֶה לִידַע שֶׁכּוֹנֵן הַתּוֹרָה לְקָרֵב וְלֹא לְרַחֵק, וְיַעֲתִיק בְּעֲנִין זֶה מִ"לְקוֹטֵי-הַלְכוֹת" וְקָטַע מִרִשְׁשֵׁי בְּפִרְשַׁת וַיֵּשֶׁב, שְׁמַעֲט מִן הָאוֹר דּוֹחָה הַרְבֵּה מִן הַחֲשֵׁךְ, וַיִּסְבִּיר אֶת הַרִשְׁשֵׁי הַנִּזְכָּר עַל-פִּי לְקוֹטֵי-מוֹהַרִ"ן, חֶלֶק א', סִימָן א', שִׁיעָקֵב וַיּוֹסֵף זֶה בְּחִינָה שֶׁל הַמְּסַתְּפֵל בְּשֶׁכָּל שָׁל כָּל דְּבָר, וְהַעֲנִין שִׁיעָקֵב חִזָּה אֶת אֱלוֹפֵי עֲשׂוֹ שֶׁיִּגְבִּירוּ הַטֹּבַע בְּעוֹלָם, וְחֲשׂוּבַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁנִּצְוּן אֶחָד יוֹצֵא מִיּוֹסֵף שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֲמִתִּי — רַבְּנוּ ז"ל, מְכַלֶּה אֶת כָּל הַכְּפִירוֹת וְהַחֲכָמוֹת הַרְעוּת, וַיְדַבֵּר מִסְפָּרֵי רַבְּנוּ ז"ל, שַׁעַל-יְדֵי שֶׁהוֹגֶה בָּהֶם, נִפְתָּח הַפֶּה לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וַיְדַבֵּר כַּמָּה מַעֲלוֹת גְּדוּלוֹת מַעֲנֵן הַתְּפִלָּה, וְיַעֲזֹר עַל לַמּוֹד הַתּוֹרָה, שֶׁלְחַן עֲרוּף וּגְמָרָא, וַיְדַבֵּר הַרְבֵּה מְגֵדֵל עֲנִין לַמּוֹד הַגְּמָרָא בְּפִרְטִיּוֹת, וּמֵהָאֲרַת חֲנֻכָּה שֶׁהִיא הַתְּגִלוֹת הָאוֹר הַגְּנוּז, שְׂאִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיגוֹ כִּי אִם עַל-יְדֵי הַתְּבוּדוֹת, וְיַעֲזֹר מְאֹד מְאֹד לְקַיֵּם עֲנִין זֶה, שַׁעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִים לְאוֹר מְשִׁיחַ, וַיְדַבֵּר מֵהַשִּׁבְחַת הַנְּפִלָּא לְעֵסֶק בְּזֶה, וּמַעֲנֵן ל'א'ה' שֶׁהִיא עוֹלָם הַבִּינָה, שַׁעַל-יְדֵי רֵאשִׁי תְּבוּת: א'וֹר הַגְּנוּז לְצַדִּיקִים, וּמִבְּכִית לְאֵה שֶׁלֹּא תִּפֹּל בְּחֶלְקוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ, שֶׁזֶה צְרִיכָה לְהִיּוֹת הַעֲבוּדָה שֶׁל כָּל אֶחָד, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְהַשִּׁיג אֶת הַנְּסִתְרוֹת ל'ה' אֱלֹקֵינוּ, וַיְדַבֵּר מֵהַל"ו שַׁעַל-יְדֵי שֶׁהוּא אֹר הַגְּנוּז, וּכְנֻגָּד זֶה יֵשׁ ל'וֹ נְרוֹת חֲנֻכָּה, וְהֵם כְּנֻגָּד ל'וֹ מִסְכָּתוֹת הַשֵּׁם, וְיַעֲזֹר וַיִּחַזֵּק עַל עֲנִין סִיּוֹם הַשֵּׁם — ל'וֹ מִסְכָּתוֹת, שְׁמַמְשִׁיף עַל אָדָם צָלֵם אֱלֹקִים אַחֲרֵי שְׁנוּשֵׂא אִשָּׁה, וְיִגְלֶה טַעַם מֵהַשִּׁבְחָה בְּסִפְרֵים, שְׁמַשִּׁיחַ רֵאשִׁי תְּבוּת: מ'זוֹנָה ז'מִין חֲנֻכָּה ש'מֵאֵל, שֶׁשְׁנֵי עֲנִינִים אֵלוֹ — מְזוֹנָה וְחֲנֻכָּה, רוֹמְזִים עַל הָאֲרַת דַּעְתוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, לְגִלוֹת הַקְּדוּשָׁה לְמִקְוֹמוֹת הַנְּמוּכִים וְלֵאלוֹ שֶׁהֵם בְּחוּץ, וַיְדַבֵּר מַעֲנֵן תּוֹרָה וְתְּפִלָּה, שֶׁתּוֹרָה הִיא "רַחֵל" וְתְּפִלָּה הִיא "לְאָה", וְיַעֲזֹר עַל-פִּי זֶה עַל לַמּוֹד שֶׁלְחַן עֲרוּף וְתְּפִלָּה, וּמַעֲנֵן "אֵל אֱלֹקִים הַנִּוְה", שֶׁהֵם בְּחִינַת תּוֹרָה וְתְּפִלָּה וְשְׂדוּכִים, כַּמְבָּאָר בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (חֶסֶר).

תֵּכֵן הָעֲנִינִים

שעג

תקצו

קיא

יְדַבֵּר דְּבָרֵי הַתְּחִינּוֹת נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים בְּמַעֲלַת הַהִתְחַדְּשׁוֹת וְחֻטִּיפַת הַנִּקְדוּת הַטּוֹבוֹת עֲכָשׁוּ דִיקָא, וּמַעֲנִין הַשְּׁמוֹת "חַיִּי-מוֹהַר"ן ו"ימִי מוֹהַר"ן"ת" לְמָה נִשְׁתַּנּוּ, וּמִשְׁמִירַת הַזְּמַן שֶׁל רַבִּי נֵתַן לְפִי הַשְּׁעוֹן, וַיַּעֲוֶר לְרֵאוֹת שְׂאִין לְפָנֵי הָאָדָם רַק אוֹתָהּ הַשְּׁעָה, וַיִּזְהֵר מֵעֲנִין דְּחִיקַת הַשְּׁעָה, וַיַּעֲתִיק מֵאֲמַר חַז"ל מֵעֲנִין שְׁלֵא דְחִקוּ אֲבוֹתֵינוּ אֵת הַשְּׁעָה, וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין מִדַּת הַנִּצְחוֹן, שְׁצָרִיף לְחֻכּוֹת וְאִז מִמִּילָא יוֹצֵאת הַקְּדוּשָׁה לְאוֹר, וּמַעֲנִין הַשׁוֹנָאִים שְׁצָרִיף לְשִׁתְּק לְהֵם, וַיִּזְהֵר לְבָרַח מִמַּחֲלָקַת שְׁשִׁיכָת לְנִצּוּצֵי קֶרַח וְעֵדְתוֹ, וַיֵּאָרִיף בְּמוֹבָאוֹת חַז"ל מִגְּנוּת הַמַּחֲלָקַת, וַיִּסְפֹּר מִהַמַּחֲלָקַת הַמְּרָה שְׁעָבְרָה עַל רַבִּי נֵתַן וְעַל כָּל אֱלוֹ שְׁחָגְרוּ מִתְּנֵם לְגַלוּת אֵת רַבְּנוּ ו"ל בְּיוֹתֵר, וַיִּזְהֵר לְבָרַח מִהַמְּצוּה' שֶׁל מַחֲלָקַת.

תקצז

קיז

יְגַלֶּה נִפְלְאוֹת מִמַּעֲלַת הַעֲקֻשְׁנוֹת בְּעִבּוּדָה, וּמַגְדִּילַת מִדַּת הַשְּׁמִחָה, וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין הַשִּׁירוֹת וְהַשְּׁבָחוֹת, הַתְּפִלָּה בְּשִׁמְחָה וְהַרְחַקָה מִמְּרָה שְׁחוּרָה, וַיְבַאֵר עֲנִין הַשְּׁמִיעָה מִמְּנִיגָן בְּשֵׁר הַמוּבָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ג', שְׁזָה הָעֲנִין שֶׁל שְׁמִיעָה בְּקוֹל הַצְּדִיק הַאֲמֵת וְכו'.

תקצח

קכ

יַחֲזִק אֵת אֶחָד שְׁיַחֲזִיק בְּשַׁעוֹר עִם הַמְּקַרְבִּים שֶׁהִתְחִיל לְקַרְבֵם, וַיְדַבֵּר מִשִּׁיחַת רַבְּנוּ ו"ל, שְׁעֵץ קָטָן יָכוֹל לְהַדְלִיק גְּדוֹל, וַיְגַלֶּה שְׁרָשָׁה בְּדְבָרֵי רַבְּנוּ ו"ל וַיַּעֲוֶר עַל עֲנִין הַתְּחַבְּרוֹת הַנִּפְשׁוֹת, וַיִּפְרֹשׁ מִשְׁנֵה בְּאֲבוֹת עַל עֲנִין לְמוֹד זְכוּת שְׁצָרִיכִים הַמְּקַרְבִּים זֶה עַל זֶה, וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין הַקְּבִיעוֹת שַׁעוֹר בְּחִסְדוֹת שֶׁהִיָּתָה לוֹ, שְׂאִין צָרִיף לִילֵף לְשֵׁם אַחֲרֵי שְׁקָבַע בְּסַפְרֵי רַבְּנוּ ו"ל, וַיִּסְבִּיר מִדּוּעַ אָנוּ אוֹמְרִים שְׁעֲנִין רַבְּנוּ ו"ל עוֹלָה עַל הַכֹּל, כִּי עֲנִינוּ נִמְשָׁף מִכְּתֵר וְכו', וַיְדַבֵּר מִדַּעַת הַאֲמֵת שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל, וְאֵף שְׁכָל הַדְּרָכִים אֲמֵת, מִכָּל מְקוֹם אַחֲרֵי שְׁנוּדַע לוֹ אֵיף לְהַגִּיעַ לְשִׁבִּיל שֶׁל הַמַּגְדֵּל, לְמָה צָרִיף לְחַפֵּשׁ דְּרָכִים שׁוֹנוֹת, וַיְדַבֵּר מִהַשְּׁלֵמוֹת שֵׁשׁ אֲצֵל רַבְּנוּ ו"ל יוֹתֵר מִמְּקוֹם אַחֵר וְכו', וּמַעֲנִין הַתְּפִלָּה וְכו', וּמַעֲנִין סוּד הַמַּגְדֵּל הַזֶּה עַל-פִּי הַפְּסוּק בְּמִשְׁלֵי, וַיֵּאָרִיף עַל כָּל זֶה בְּמַעֲלַת הַתְּפִלָּה וְהַשִּׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ מִכָּל מִיָּנֵי מְרָאֵי מְקוֹמוֹת מַחֲזו"ל וּפְסוּקֵי תוֹרָה, וַיְגַלֶּה שְׁבִזְכוּת הַתְּפִלָּה יֵשׁ לְאָדָם מִחֶסֶה מִהַכֹּל, כְּמִי שֶׁגָּר בְּמַגְדֵּל חֲזַק, וַיַּחֲזִק עַל-פִּי דְּבָרֵי מוֹהַר"ן"ת ו"ל לִיקַר וְלִכְבֹּד אֵת כָּל הַדְּרָכִים, וַיַּעֲוֶר לְהַתְּחַבֵּר לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וְכו'.

תקצט קל

וידבר מענין התחזקות ולבלי לפל בדעתו, מעבודת השם בשמחה ודיקא וממעלת מדת השמחה, ויביא את דברי מוהרנ"ת ז"ל המפרשים מדרש נעלם תמוה מאד, ותמציתם שעל-ידי התפלה בשמחה זוכה לדבקות גדולה בהשם יתברך, וידבר ממצלת אמירת תהלים, ויעתיק דברי בעל הטורים, ויוציא מזה רמז על ענין אמירת התהלים שמתקנת פגם הברית, ויעורר מאד לומר התקון הפללי שגלה רבנו ז"ל בעבור תקון הברית.

תר קלז

יתאר את גדל עצם טרדותיו, ובפרטיות איך שעוסק עם הצעירים לקרבם וכו', וידבר מגדלת התורה ג' "אקרוקתא", וידבר מרוח הקדש והאורות שהיו נשפעים בזמן קיום בית המקדש, ויתאר את אשר קרה בהחרבו, שנעשה פרוד בין הכרובים וכו', וקדם היה יחוד קדשא בריף היא ושכינתיה וכו', וידבר מפגם חטא לשון הרע שהחריב את בית המקדש, ויאריך בחמר החטא הנורא הזה ותקונו על-ידי תורה, וענין תורה שבעל-פה, שנעשה על-ידי יחוד בין שתי הצפירים, והעקר כשמקשר לצדיק האמת, וידבר מענין תורה לשמה והפוכה, חס ושלום, ומדעת הצדיק האמת שמגלה שאין שום יאוש, וכשמתקרבים אליו אז זוכים לתורה ותפלה, המבטלים הקלפה הידועה, וידבר מהפעטליר עקם הצואר המזכר בספורי מעשיות, מעשה י"ג, משתי הצפירים, ומענין גלות השכינה שמגרשת ממקומה, ואיך שנתענו בגלות שאין אנו מכירים את קול הכרוז דלעילא, ומענין דבורי הצדיק שמלביש את דברי התעוררותו בספורי דברים, שעל-ידי-זה עושה היחוד וכו', ויאריך בענין זה, ומענין קשור התפלה לצדיק, שיכול להשליך כל הקולות אליו יתברך, ומעורר את כלם לתפלה, ועל-ידי-זה נבנית השכינה וכו', ויאריך בנוראות דבוריו למה נזפה בעת בא משיח צדקנו במהרה, ואת כל התגלות הנבואה במהרה בימינו, אמן.

תרא קמז

יבאר באור חדש ונפלא הפסוק "כתב זאת זכרון בספר ושם באזני יהושע" וכו', שתמציתו מעלת כתיבת דברי התעוררות וחזוק לתלמיד שהוא בכחינת יהושע, שלא יתרחק על-ידי קלפת עמלק, חס ושלום, ויזהירו לברח מליצנות, ויעוררו להיות נכלל בו יתברך

תֵּכֵן הָעֵינַיִם

שעה

בְּדַבְּרוֹת אֲמִתִּית — כָּל הַחוּשִׁים, שְׂזוּכִים לָזֶה עַל־יְדֵי קִדְשָׁת שְׂבַעַת הַנְּרוֹת, וַיִּדְבֵּר בְּאֲרִיכוֹת וּבַפְּרָטִיּוֹת מֵעֵינַיִן קִדְשָׁת וּפְגַם הַדְּבוּר, וּמֵה זוּכִים עַל־יְדֵי נִצּוּלוֹ בַּקִּדְשָׁה, וְיִלְהַפֵּךְ הַהֶפְסֵד, חֵס וְשְׁלוֹם, וְכֵן יֵאָרֶיךָ בַּפְּרָטִיּוֹת בְּנֵר הַשְּׂנִי שֶׁהוּא הַחֹטֵם, וַיִּזְהֵר עַל מִדַּת הַכֶּעַס הַתְּלוּיָה בּוֹ, שְׂחִמּוּרָה מְאֹד וְכוּ', וְיִקְדָּשׁ אֲזַנְיֹ לְשִׁמְעַ רַק בְּקוֹל הַתּוֹרָה וְהַצְדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, וְלִכְרַח מִלְּהַשְׁמִיעַ לְאֲזַנְיֹ כָּל מִינֵי דְבָרִים, וַיִּדְבֵּר עַל שְׂמִירַת קִדְשָׁת הָעֵינַיִם וְיִלְהַפֵּךְ, חֵס וְשְׁלוֹם, וַיִּגְלֶה מֵה זוּכִים עַל־יְדֵי הַקִּדְשָׁת הָאֵלּוּ, וַיַּעֲוֹר עַל הַתְּבוּדוֹת וְתַפְלוֹת לְזָכוֹת לְקִדְשׁ שְׂעָרֵי הַמַּח אִף אִם נָפַל, חֵס וְשְׁלוֹם, לְמָקוֹם שְׁנַפְל, וְהַחֲרִיב בֵּית הַמַּחֲזִין שְׁנַמְשֵׁךְ מִחֲרַבֵּן־בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וְעַל־יְדֵי תַפְלָה וּבִקְשָׁה זוּכִים לְתַקֵּן, וַיַּחֲזֵק לֹא לְהַתְיָאֵשׁ אִם כָּבֵר פָּגַם, רַק לִילֵךְ בְּדֶרֶךְ שֶׁל הַתְּחַדְשׁוֹת מֵרַגַע זֶה, לְהַתְחִיל לְאֵט לְאֵט, אֲפִלוּ פָּגַם אֶחָד פְּחוֹת גַּם־כֵּן טוֹב וְכוּ', וַיֵּאָרֶיךָ לְתַאֵר רוּם שְׂגָב מַעֲלַת הַהַתְּבוּדוֹת וְהַקְּנוֹת עַל חֲרַבֵּן בֵּית־הַמַּחֲזִין דִּיקָא בְּחִצּוֹת הַלְּלָה, מִדְּבָרֵי ר' אַבְרָהָם בֵּר' נַחֲמָן וּמְדַבְּרֵי הַזֶּהֱר, אִיךָ שְׂמַקְבֵּלַת הַתַּפְלָה וְהַהַתְּבוּדוֹת בְּשַׁעַת חִצּוֹת, שְׂזֶה עָקֵר עֵינַיִן אֲמִירַת חִצּוֹת, לְאָמְרוֹ עַל עֲצָמוֹ וְכוּ', וְגוֹרֵם שְׂעִשׁוּעִים גְּדוּלִים וְנוֹרָאִים, וַיִּדְבֵּר מֵעֲבוֹדַת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ אֲזוֹ, וּמֵהַתְּמַרְמוֹת רַבִּי נִתָּן בְּפִסּוּק מִסִּים, וַיִּגְלֶה מְדַרְגָּתוֹ וְהַהַתְּנוּצָאוֹת אֲלֵקוֹת שְׂזָכָה לָהּ עַל־יְדֵי קִדְשָׁת שְׂבַעַת הַנְּרוֹת שְׁלוֹ וְכוּ', וַיַּחֲזֵק מְאֹד לֹא לומר שֶׁהַדְּבָרִים גְּדוּלִים מֵהַשְּׂגָתוֹ, וַיְבִיא דְגָמָא מִתַּלְמִיד מוֹהֲרָנִ"ת ז"ל, שֶׁסָּפַר מֵה שֶׁשָּׁמַע מִמֶּנּוּ בַּעַת לְמַדוּ בְּ"לְקוּטִי־מוֹהֲרָנִ"ן", שֶׁעָקֵר הָעֲצָלוֹת בָּאָה כְּשִׂאוֹמְרִים שְׂאִין אֲנוּ יְכוּלִים לְזָכוֹת וְכוּ', וַיַּעֲוֹר לְדַבֵּר אֵלָיו תְּבַרֵךְ בְּכָל הַזְּמַנּוֹת וּבְכָל מַצָּב, וְעַל לְמוֹד "לְקוּטִי־הַלְּכוֹת".

תרכ קנח

יַחֲזֵק וַיֵּאמֶן מִי שְׂזָכָה לְהַסְתוֹפֵף בְּצִלוֹ הַקְּדוּשׁ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁיִּשְׂאָר קָיָם עַל עַמּוֹדוֹ, וַיְבָרַח מֵהַיֵּצֵר הָרַע שְׂמַתְגָּרָה בְּכַשְׂרִים דִּיקָא, וַיַּעֲוֹר עַל תַּפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, וְשִׁיחָה בֵּינּוּ לְבִין קוֹנוֹ, וַיַּעֲוֹר מְאֹד עַל לְמוֹד הַתּוֹרָה שְׂעוּרִים קְבוּעִים כְּרָצוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וַיַּעֲמִיק דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּסִימָן א', בְּלִשׁוֹן אֲרַמִּית וּבְדְבָרֵי הַתְּעוּרוֹרוֹת.

תרג קס

וַיִּדְבֵּר מֵעֵינַיִן דְּבוּק וְדְקָדוּק חֲבָרִים, וַיֵּאָרֶיךָ מְאֹד בְּמַעֲלַת הַחֲבֵר טוֹב לְעַבְדָּת ה', וַיַּעֲוֹר עַל אֲהַבַת חֲבָרִים וַיִּשְׂרָאֵל, מִדְּבָרֵי חַז"ל, מִהָאֲרִיז"ל, מֵהַזֶּהֱר הַקְּדוּשׁ וּמִסָּפֵר הַתּוֹלְדוֹת, וַיְבִיא אֶת דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל,

תָּכֵן הָעֲנִינִים

שְׁעַל-יָדַי שְׁמַדְבָּרִים עַל אַחַר אוֹכַד הַחֶשֶׁק לְלַמֵּד, וַיַּעֲזֹר לְחַזֵּק בְּחוֹר אָחַד, וַעֲקַר הַתְּחִזְקוֹת צָרִיף עַל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, וַיֵּאָרִיף בְּדְרוֹשׁ נוֹרָא וְנִפְלָא עַל עֲנִין הָאֲבָדָה וּמִצּוֹת הַשְּׁבֵת אֲבָדָה עַל דְּרָף הַמוּסַר וְעִבּוּדַת הַשֵּׁם, וַיִּדְבֵּר מֵעֲנִין לְחֹזֵר בְּעַל-פֶּה וּכְדַאי מְאֹד בְּ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן וְכו'.

תַּרְד קֶסֶח

יִדְבֵּר לְאַחַד שְׁשַׁלַּח לוֹ קוֹיְנֵטְרַס עַל הַתְּמַדַּת הַלְמוּד, וַיִּגְלֶה שְׂאָף שְׁכַל הַסְּפָרִים מְחִזְקִים וְכו', מְכַל מְקוֹם הַפְּלִי אֲמָנוּת נִמְצָא אֲצֵל הַצְּדִיק הָאֲמֵת, שְׁדִיִּקָּא הוּא מְבִין מַה עוֹבֵר עַל בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וַיֵּאָרִיף בְּדְבָרִים חוֹצְבִים לְהַבּוֹת אִישׁ מִמֶּה שְׁעוֹבֵר הַיּוֹם עַל הַנְּעוּרִים שְׁנִכְשְׁלִים בְּפָגַם הַבְּרִית, וְאִין מִי שְׁיַחֲזֵק אֶת הַנְּשֻׁמוֹת הָאֱלוֹי אֲלֵא הַצְּדִיק הָאֲמֵת, וַיִּדְבֵּר מֵעֲנִין הַהִתְקַרְבוֹת אֶל הַצְּדִיק הָאֲמֵת וּלְבָרוּחַ מְכַל מִינֵי קְשִׁיּוֹת וּסְפָקוֹת וְכו', וַיַּעֲזֹר עַל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת וְעַל אֲהַבַת תּוֹרָה וְכו'.

תַּרְה קַעֲד

יִדְבֵּר מִמְּדַת הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה שְׁאֶפְשֵׁר לְהַגִּיעַ אֵלֶיהָ רַק עַל-יָדַי תְּפִלָּה, וַיַּעֲזֹר לְהַסְתַּכֵּל עַל עֲצָמוֹ, וְלֹא לְחַפֵּשׁ לְקָרֵב אַחֲרַיִם, וַיִּבִּיא אֶת דְּבָרֵי מוֹהַרְנ"ת ז"ל עַל מֵאֲמָרָם ז"ל: אִין הָאִשָּׁה מְתַקְדָּשֶׁת אֲלֵא מִדְּעַתָּה, שְׂאִי אֶפְשֵׁר לְקָרֵב אֶת נִמְשְׁכֵי הַטְּבַע אֲלֵא כְּשִׁמְתְּעוֹרְרִים מֵעֲצָמָם, וַיִּדְבֵּר מִמְּדַת הַתְּמִימוֹת שֶׁל הַתָּם מ"סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת", וּמַגְדֵּל עֲנִינָהּ וּמַעֲלָתָהּ, וַיַּעֲזֹר עַל שְׂמִחָה וְרִקוּדִים, וְעַל קְרֻשַׁת הַמַּחְשָׁבָה וּקְדֻשַׁת שְׁבֻעַת הַגְּרוֹת.

תַּרו קַעֲט

יִדְבֵּר מִהַהִתְחִזְקוֹת הַמְּכַרְחַת בְּכָל יוֹם, וְכָל מַה שְׁרוּאִים, הַכֹּל מִמְּנוֹ תְּבַרְךָ, וְצָרִיף לְהֵאֱמִין אֶף שְׁלֹא מְכִינִים, כְּשְׁרוּאִים שְׁהַרְשָׁעִים עוֹשִׂים פְּרוֹת וּמְצַלִּיחִים וְכו', וַיַּעֲזֹר לְהַפִּיק מוּסַר מֵאַבְרָהָם שְׁהִיָּה מֵאֲמִין בְּאֲמֵת, וְדִיִּקָּא עֲלֵיו עֲבְרוּ כָּל הַצְּרוֹת, וּבְכָל זֹאת הַתְּחִזְק בְּאֲמוּנָה, וַיִּדְבֵּר מֵעֲנִין אֲמוּנָה וּקְדֻשַׁת שְׁבֻעַת הַגְּרוֹת, וַיַּעֲזֹר לְקַחַת רְמֹז מְכַל מַה שְׁנִשְׁמַע בְּכַח לְאֲזִי הָאָדָם, וַיְסַפֵּר מִהַנְּסִיעָה שְׁהִיָּתָה לוֹ בְּבִקְרָא, וּמְכַרְךָ שְׁהַתְּקוּטֵט אַחַד הַנוֹסְעִים עִם הַנְּהַג הַגּוֹי, וַיִּגְלֶה אֵילוֹי רְמִזִּים נִפְלָאִים הוֹצִיא מְקַטְטָתָם, וַיִּבִּיא מִדְּבָרֵי רַבְּנוֹ ז"ל עַל מִצִּיאַת הַרְמִזִּים מְכַל שִׁיחוֹת הָעוֹלָם, וַיִּגְלֶה חֲדוּשִׁים גָּאִים עַל הַפְּסוּק: "כִּי לִי כִנִּי יִשְׂרָאֵל

תָּכֵן הָעֲנִינִים

שעז

עֲבָדִים, עֲנִין עֲבָד וְעֲנִין שְׁמִיעַת הַקּוֹל הַפְּנִימִי שֶׁל הַשְּׂכִינָה, וּבִפְרָט הַרְמָזִים שֶׁאֶפְשָׁר לְמַצֵּא בְּכָל הַסְּפָרִים שֶׁבְּעוֹלָם, וּלְקַשֵּׁר דְּבָרֵיהֶם אֶל רַבְּנוּ ז"ל, וְהַעֲקֹר לְמַצֵּא עֲצָמוּ בְּכָל סֵפֶר, וַיְגַלֶּה רַמְזוֹ וְחִדּוּשׁ נוֹרָא וְנִפְלְאָא עַל עֲנִין רְצִיעַת אֲזִן הָעֲבָד שֶׁקֵּנָה אָדוֹן לְעַצְמוֹ, שֶׁפָּגְמוּ הָיָה שְׁלֵא הִבִּין עֲצוֹת מְכַל דְּבַר שֶׁשָּׁמַע בְּאָזְנוֹ, שֶׁזֶה תַּפְקִיד הָעֲבָדוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּזֶה הָעוֹלָם, וַיַּעֲוֹרֵר לְשָׂקֵד מְאֹד בְּתוֹרָתוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל שֶׁהִיא שֶׁרֵשׁ הַתּוֹרָה.

תרוז קפד

יְדַבֵּר מִמֵּדַת הַהִתְחַדְּשׁוֹת בְּכָל פַּעַם מִתְּדַשׁ, וַיְגַלֶּה שֶׁעָקֹר הִירִידָה כְּשֶׁחֹשֵׁב שֶׁכָּבֵר הַתְּחִיל, וְצָרִיף לִידַע שֶׁעֲדִין לֹא הִתְחִיל כְּלָל, וַיַּעֲוֹרֵר עַל פֶּתַח הַהִתְחַלָּה שֶׁהִיא הַתְּפִלָּה, וְצָרִיף עֲקֻשְׁנוֹת גְּדוּלָּה עַל זֶה, וַיְדַבֵּר מִהֶסְתֵּרָה הַגְּדוּלָּה שֵׁישׁ עַל זֶה, וְהַתְּפִלָּה הוֹפֵכֶת אֶת הַהִסְתֵּרָה הַזֶּה, וְנִצּוֹל מִכַּח הַמְּדַמָּה וּמִהַיָּצֵר הָרַע, וְהִיא מִהַדְּבָרִים שֶׁצָּרִיכִים חֲזוּק, וַיְבִיא מוֹבָאוֹת מִחוּץ לַהֲקָדוּשִׁים, שֶׁעָקֹר מֵהַשְּׁקֵדוּשׁ-בְּרוּף-הוּא פּוֹנָה לְאָדָם רַק עַל-יְדֵי תְּפִלָּתוֹ, וְתִשׁוּבָתוֹ גַּם הִיא עַל-יְדֵי תְּפִלָּה שְׁעוֹשָׂה עֲלֵיהָ לַשְּׂכִינָה, וַיִּפְרֹשׁ פְּרוּשׁ נִפְלְאָא עַל הַפְּסוּק "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכָם", וַיְדַבֵּר מִהַדְּבָקוֹת וְקִרְבַת אֱלֹקִים שְׁזוּכִים עַל-יְדֵי תְּפִלָּה, וּמִיּוֹם הַמִּיתָה, וְשֶׁצָּרִיף לֵילֵף בְּתַמִּימוֹת וּלְקַיֵּם הַכָּל וּלְבָרַח מִלְּיַצְנוֹת, וְרַק לְחַטֵּף תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּדוֹת, שֶׁאֵין אָנוּ יוֹדְעִים מֵהַנַּעֲשֶׂה מִזֶּה, אֲשֶׁר זֶה עָקֹר הַבְּחִירָה.

תרח קצ

יְדַבֵּר מִהַתּוֹדָה וְהוֹדָאָה שֶׁצָּרִיכִין לַתֵּן עַל הַתְּקַרְבוּתָנוּ לְרַבְּנוּ ז"ל, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה לָנוּ תַּמְרִיץ לְבַקֵּשׁ עַל לְהַבֵּא, וַיַּעֲוֹרֵר עַל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּדוֹת, וַיְדַבֵּר מִמֵּדַת הַבְּטָחוֹן וּמִמֵּדַת הַשְּׂתִיקָה וְקִבְלַת הַיְסוּרִים וְהַבְּזִיוּנוֹת בְּאַהֲבָה, וַיִּאֲרִיף מְאֹד בְּמַעֲלַת מֵדַת הַשְּׁלוֹם בֵּין אָדָם לְחֵבְרוֹ וּבֵין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ בְּמוֹבָאוֹת חוּץ לַהֲקָדוּשִׁים וּבְדַבְּרוּרִים קָרִים מִמַּעֲלַת מִי שְׁזוּכָה לָזֶה.

תרט קצה

יְחִזֵּק וַיֵּאמֶץ לְהַתְּכַוֵּן לְקִרְאוֹת יְמֵי הַפּוּרִים הַקְּדוּשִׁים מִתּוֹךְ שְׂמֻחָה רַבָּה, וַיְגַלֶּה עַל תַּבַּת "וְעַכְשָׁיו" שֶׁל שְׁתֵּי הַפְּעָמִים בְּ"לְקוּטִי-מִוְהָרִ"ן, שֵׁישׁ לָהֶן קָשֶׁר אַחַד, שֶׁעַל-יְדֵי רַבְּנוּ ז"ל אָנוּ יְכוּלִים לְשַׂמַּח עֲצָמָנוּ בְּנִקְדוּת הַטּוֹבוֹת, וַיַּעֲוֹרֵר עַל עֲנִין הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּדוֹת, וַיִּסְפֹּר מִתְּהַלְּקָה

תִּכְן הָעֲנִינִים

חֲלַשְׁתּוּ, וְאִיךָ שִׁחֲזַק בְּחֹר אֶחָד שֶׁנִּפְגַּם מְאֹד וְכוּ', עַל־פִּי דַעַת רַבְּנֵינוּ וְז"ל, וַיִּגְלֶה מַעֲלַת בַּעֲלֵי הַתְּשׁוּבָה עַל־פִּי מֶשֶׁל שֶׁסָּפַר רַבְּנֵינוּ וְז"ל בְּסוּף "שִׁבְחֵי־הַר"ו', וַיְדַבֵּר מֵעֲנֵן הַתְּקַרְבוֹת בְּחֹרִים חֲדָשִׁים וְכוּ'.

תרי קצט

יִחְזַק וַיֵּאמֶן מְאֹד לֹא לִפְלִי בְּדַעַתוֹ רַק לְהַתְּחַזֵּק בְּכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וַיִּפְרֹשׂ הַפְּסוּק: "וַיִּקְחוּ אֵלָיךְ שָׁמֶן זַיִת" וְגו', שֶׁעָקַר מָה שֶׁזּוֹכִים לְקַבֵּל מִדַּעַת הַצַּדִּיק הָאֵמֶת הוּא עַל־יְדֵי שֶׁעוֹבֵר מָה שֶׁעוֹבֵר, וַיֵּאָרֶיךָ מְאֹד בְּעֲנֵן קִבְּלַת הַיְסוּרִים בְּאֶהְבָּה וְלִבְרַח מִהִסְתַּת הַבַּעַל־דָּבָר שֶׁשׁוֹבֵר עַל הָעֲבֵרוֹת, וַיֵּאָרֶיךָ בְּעֲנֵן עֲצַת הַבַּעַל־דָּבָר לְהַחֲטִיא וְאֶחֱרָףְךָ לְשׁוֹבֵר, שֶׁצָּרִיךְ לְהַתְּחַזֵּק כְּנֶגְדּוֹ, וַיֵּאָרֶיךָ מְאֹד בְּדַבּוּרִים הַנִּל, וַיִּצְטַט מִמוּכָאוֹת וְכוּ', וַיַּעֲזֹר עַל מִדַּת הַשְּׂמִחָה וְלִבְטַח בְּכַחוֹ שֶׁל רַבְּנֵינוּ וְז"ל.

תריא רד

יְדַבֵּר דַּבּוּרִים מִהַתְּכָלִית הַנִּצְחִית שֶׁדָּבָר עִם אֵיזָה אֲבִרָה, שֶׁלֹּא נִשְׁאַר לָנוּ מִכָּל הַיָּמִים שֶׁעָבְרוּ רַק אֵלּוּ הַלְמוּדִים שֶׁחֲטַפְּנוּ, וַיִּסְפֹּר עַל בְּחֹר אֶחָד שֶׁלָּמַד בְּאוּנִיבֵרְסִיטָה וְרָצָה לְהַתְּקַרֵּב אֶל הַקְּדוּשָׁה, וְהִלֵּךְ לִישִׁיבָה, וְהוּא שָׁבוֹר עַל הַיָּמִים שֶׁבָּלָה בְּרִיק, וַיִּסְפֹּר אֵיךְ בָּלָה עָלָיו זְמַן רַב לְקַרְבוֹ לְדַעַת רַבְּנֵינוּ וְז"ל, וַיַּעֲזֹר אֶת מְקַבֵּל הַמַּכְתָּב לְלַמֵּד הַתּוֹרָה שֶׁל שְׂדוּכִים וְהַתְּפִלָּה אַחֲרֶיהָ, וַיִּזְרְזוּ לִבְרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

תריב רח

יְדַבֵּר מִהַקְּרִירוֹת שֶׁמְכַנִּים הַבַּעַל־דָּבָר, וְאוֹמֵר שֶׁכֵּדָאֵי לְחֹזֵר לְאַחֲרָיו, וַיִּגְלֶה שֶׁדִּיקָא מִי שֶׁפָּחוֹת בְּמִדְרָגָה, מַעֲלָה שֶׁעֲשׂוּעִים גְּדוּלִים בְּיוֹתֵר בְּהַתְּקַרְבוֹתוֹ לְקְדוּשָׁה, וַיַּעֲזֹר עַל הַתְּבוּדוֹת וְעַל לְמוּד בְּסָפַר "הַשְּׂתַפְכוֹת הַנֶּפֶשׁ" הַמְּדַבֵּר מֵעֲנִינִים אֵלּוּ.

תריג רי

יְדַבֵּר מִיְרִידַת נְשֵׁמַת רַבְּנֵינוּ וְז"ל לְעוֹלָם, שֶׁהִיא הַתְּנוּצָצוֹת הַגְּאֻלָּה, וַיַּעֲזֹר לֹא לְהַטְעוֹת אֶת עַצְמוֹ רַק לְהַסְתַּפֵּל בְּשִׁכְלֵי דָּבָר וְלַחֲזוֹק עַצְמוֹ בְּאֵמוּנָה בְּהַשְּׁגָחַה פְּרֻטִית, וַיַּעֲזֹר עַל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, וַיִּגְלֶה מַעֲלַת הַתְּפִלָּה שֶׁבָּאָה מִהַנְּמוּכִים דִּיקָא, וְאִיךָ עוֹשֶׂה שֶׁעֲשׂוּעִים גְּדוּלִים אֲצִלוּ יִתְבָּרַךְ, וַיִּחְזַק לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה.

תריד ריג

יִגְלֶה לְאֶחָד רְצוֹנוֹ הַגְּדוֹל לְהַתְּנוּעַד עִמוֹ וְלְדַבֵּר מִרַבְּנֵינוּ וְז"ל, וַיִּזְהִירוּ לֹא

תָּכֵן הָעֲנִינִים

שעט

להתרחק מדעתו ו"ל, ויגלה לו אשר משיח צדקנו יגלה את אור רבנו ו"ל לכל העולם כלו, וכל הגלות היא מחסרון אמונה שתתמלא בבוא הגואל צדק, ויעורר לקיים אזהרת רבנו ו"ל בענין התבודדות ולמוד שלחן ערוך.

תרטו רטו

ידבר מגדל הפלגת מעלת נקדת החבר, כאשר התבטא רבנו ו"ל על עצמו, ויביע התפעלותו מאנשי שלומנו שפגשם בסעדה שלישית איך שהם אור גדול, ויעורר לקיים דברי מוהרנ"ת ו"ל להתועד בכל יום עם אחד מאנשי שלומנו, ויספר מהרב מטשהרין מה שעשה בראש השנה וכו', ויזכיר דברי רבנו ו"ל, שמי ששומע התעוררות החכם ואינו חרש, על-ידי זה יכול לדבר אליו תברך, וידבר מתורה קל"ה שדברו בבית-המדרש, על ענין אהבת הצדיק, ושעקר קדשת יום טוב מקבלים מהצדיקים, שמגלים את טוב היום על-ידי העלאת המלכות מבין העכו"ם על-ידי שמעוררין על תפלה והתבודדות, ויגנה את המפרסמים שמדברים נגד הענין של התבודדות, ויגלה שזה שני לכל אחד לא רק לגדולי הצדיקים, ויתרץ לו מה שהקשה, איך אנשי שלומנו מבינים יותר ממפרסם וכו', ויעתיק על זה קטע מ"היכל הברכה", המגלה מקצתם של המפרסמים של היום על-פי הפסוק בפרשת ואתחנן, ולהפך מעלת המנהיג האמתי, ויגלה שכל זה שני בדבר רבנו ו"ל, שיש לועגים מתפלה ומשיחה ע"ו וכו', ויעוררו לעסוק בתפלה והתבודדות, ולקבל הבזיונות באהבה, וסוף הכבוד לבוא.

תרטז רכא

יעורר על בקשה ממנו יתברך ובפרט קדם חג הפסח, לבטל החמץ מהלב ולזכות למחין קדושים וכו', ויבאר מקרא קדש (במדבר ד, טז) על-פי ההקדמות כדלקמן למצא בכל מאורעותיו השגחת השם יתברך, שזו שלמות השלום והשגת הדעת האמת להיות תמיד בשמחה, ולקדש כלי המחין וכו'.

תריז רכג

יביע שמחתו מאחד שעשו דבוריו פעלה לטובה אצלו, ויעורר על הענין לדבר עם חברו ביראת שמים, ויחזק להיות בשמחה על ההתקרבות לרבנו ו"ל, וללמד ב"לקוטי-עצות" קדם הפסח את עניני הפסח, ולעשות תפלה על זה.

תִּכְוֵן הָעֲנִינִים

תריח רכה

יְדַבֵּר מִמַּעַלְת הַרְצוֹן, וַיִּגְלֶה מַה נַּעֲשֶׂה עַל-יְדֵי עֲבוּדַת הַתְּחַתּוּנִים
וְהַשְּׁפָעוֹת שֶׁנַּעֲשׂוֹת עַל יָדָם, וַיְדַבֵּר מִיַּחַד הַיּוֹנִי"ה אֲדָנִי, וַיִּמְעַנֵּן
יְצִיאַת מִצְרַיִם (חֶסֶר).

תריט רכו

יְחִזֵּק מְאֹד מְאֹד עַל מִדַּת הַהִתְחַזְקוֹת בְּעֶצְמָה, וַיִּגְלֶה אִיךָ צְרִיכִים לָהּ
בְּכָל יוֹם כְּפִי הַתְּגַבְרוֹת הַיֵּצֵר לְהַעֲצִיב אֶת הָאָדָם, וּבִפְרָטִיּוֹת הַכְּשָׁרִים
הַרוֹצִים לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יְתַבְרֶךְ, וַיַּעֲוֹרֵר לְלַמֵּד הַתּוֹרָה רַפ"ב מִחֶלֶק א'
בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, הַמְדַבְּרֵת מִמְּצִיאַת הַנְּקֻדּוֹת הַטּוֹבוֹת, וַיּוֹרֶה בִּפְרָטִיּוֹת
לְקִימָה, וַיִּתְּבַל בְּתַאוּר הַנְּקֻדּוֹת הַטּוֹבוֹת שֶׁאֲנִי חוֹטְפִים מְכַל יוֹם, וַיְחִזֵּק
לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה עַל זֶה, וַיּוֹרֶה לְהַפְיֵק לְקַח מְשִׁיחַת מוֹהַרְנ"ף ו"ל עַל
מִי שֶׁלֹּא זָכָה לְהִתְפַּלֵּל בְּיוֹם הַכְּפוּרִים בְּכּוֹנֵה — מַה יַּעֲשֶׂה וְכו'.

תרכ רלד

יִגְלֶה שְׁעָקֵר הַקִּיּוּם בְּדַבְּקוֹת הַבוּרָא הוּא עַל-יְדֵי הַצְּדִיק הָאֲמֵת, שֶׁהוּא
רַבְּנוּ ו"ל, וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא מִתְּגַבֵּר עַל מְקַרְבֵּיו בְּיוֹתֵר, וְעַל זֶה הֵם
צְרִיכִים יוֹתֵר לְהִתְחַזֵּק וְכו', וַיַּעֲוֹרֵר לְלַמֵּד הַתּוֹרָה רַפ"ב עִם הַשִּׁיף
לָהּ, וְלְהִתְחַזֵּק לְקַיֵּם הַנְּאָמֵר שֶׁם, לְמַצֵּא הַנְּקֻדּוֹת טּוֹבוֹת שָׁבוּ, אִף
שֶׁהַבְּעַל-דְּבָר מְזַכֵּיר רַק אֶת הָעֲבֻרוֹת וְכו', וַיְדַבֵּר מִזֶּה שֶׁאִם מַחְסִירִים
יוֹם וְכו' מֵהַשְּׁעוּרִים, לֹא לְהַשְׁבֵּר מִזֶּה, רַק לְהַמְשִׁיךְ הַלְּאָה כְּשִׂיחַת
רַבְּנוּ ו"ל לְמוֹהַרְנ"ף ו"ל.

תרכא רלז

יְדַבֵּר מִחֻקֵּי הַיְדִיעָה שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יְתַבְרֶךְ בְּהַשְׁנָחָה נִפְלְאָה, וְעַל-
יְדֵי-זֶה יוּכַל לְחַדֵּשׁ אֶת עֲצָמוֹ, וַיִּגְלֶה מַעַלְת הַשְּׂכָחָה עַל-פִּי דַעַת רַבְּנוּ
ו"ל, וַיַּעֲתִיק דְּבָרֵי מוֹהַרְנ"ף ו"ל הַמְּבִיא בְּשֵׁם הָאֲרִיז"ל עֲנִינֵי הַשְּׁתַּנּוּת
הָעוֹלָמוֹת בְּכָל עֵת וְרַגַע, וַיְדַבֵּר מֵאֲמוֹנַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם, מִעֲבוּדַת
הַהִתְבוּדוֹת וַיִּמְעַנֵּן שֶׁל שְׂתִיקָה וְהִתְבוּנָה וְחֻשְׁבוֹן הַנְּפֶשׁ לְפָנֶיהָ
שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה זּוֹכִים לְהִתְפַּלֵּל, וַיְדַבֵּר מִעֲנֵן חֲשָׁמ"ל, וְכַמּוֹה עֲנִינִים
מִכְתְּבֵי הָאֲרִיז"ל וּמִסְפִּירַת הָעֵמֶר וְכו', וַיְזַכֵּיר דְּבָרֵי מוֹהַרְנ"ף ו"ל,
שֶׁעַל-פִּי דְּבָרֵי רַבְּנוּ ו"ל אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת דְּרָף לְהַבִּין בְּפִתְתִים (חֶסֶר
הַהֶמְשָׁף).

תרכב רמב

יַעֲוֹרֵר בַּחוּר אֶחָד לְשֹׁמֵר מְאֹד עַל הַזְּמַן-קִיץ הַנִּכְנָס, וַיְחִזֵּקוּ לְהִתְחַלֵּל

תָּכֵן הָעֲנִינִים

שפא

לְלַמֵּד בְּסֵדֶר דְּרָךְ הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנֵי ו'ל, וּלְטִיל בֵּין הָעֹשִׁים
בְּהַתְּבוּדוֹת, וַיְגַלֶּה מַעֲלַת עֲבוּדַת הַתְּפִלָּה שְׁעוּלָה עַל הַכֹּל —
מִמַּאֲמְרֵי חז"ל, וַיְסַפֵּר דְּבָרֵי אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּצֵאתוֹ מִמְּעֵרַת הַלֵּל
בְּמִירוֹן אַחֲרֵי הַתְּבוּדוֹת, וַיְסַפֵּר מָה אָמַר רַבְּנֵי ו'ל לְמוֹהַרְנֵ"ת ו'ל אֶת
אֲשֶׁר הִרְגִישׁ אַחֲרֵי הַתְּבוּדוֹת בִּימֵי נְעוּרָיו, וַיַּעֲתִיק קָטַע מֵעֵץ חַיִּים
עַל גְּדֵל עֲנִיֵן הַתְּפִלָּה, וַיְדַבֵּר מִמֵּדַת הַצְּמִצּוּם הַנִּלְמַדַּת מִמֵּיתַת בְּנֵי
אֶהֱרֹן שֶׁהָיוּ חֹסְרִים זֹאת, וְעֲנִיֵן הַצְּמִצּוּם הוּא הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת,
שְׁעַל-יָדָם יְכוּלִים לְקַבֵּל כָּל הָאוֹרוֹת בְּהַדְרָגָה וּבְמִדָּה בְּלֵי רַבּוּי אוֹר,
וַיְגַלֶּה שֶׁכָּל אֵלּוּ שִׁנְתַּרְחֲקוּ וְנִתְקַרְרוּ מֵהַתְּלַהּבוֹתָם, הַכֹּל כִּי לֹא אָחֲזוּ
בְּמֵדַת הַתְּפִלָּה, וַיֹּאמְרוּ בְּדִרוּשׁ נִפְלֵא מִפְּסוּקֵי תוֹרָה עַל-פִּי דְּבָרֵי חז"ל
עַל עֲנִיֵן הַתְּפִלָּה הַמְּקַשְׁרֶת בְּאֱמוּנָה, עַל-פִּי תַבַּת "זֹאת" הַרוֹמְזֶת עַל
אֱמוּנָה, וַיְבִיא הִרְבֵּה מוֹבָאוֹת מִפְּסוּקֵי הַמְּקַרָּא הַמְּזַכְּרִים תַּבַּת "זֹאת"
וַיְקַשְׂרֵם לְעֲנִינֵנוּ.

תרכג רנג

וַיְדַבֵּר מִמַּעֲלַת מֵדַת הַהִתְחַדְּשׁוֹת בְּכֹל פַּעַם מִחֻדָּשׁ, וּמַעֲצַת הַצְּדִיקִים
— עֲצַת ה', וַיְגַנֶּה מֵדַת הַגְּסוֹת וְהַגְּאוֹת, לְחֻשָּׁב כְּאֵלּוּ כָּבֹר הַגִּיעַ לְאִיזוֹ
מִדְרָגָה, וַיַּעֲוֹרֵר לִידַע, שֶׁהַכֹּל רַק מִמְּנוּ יִתְבָּרֵךְ, וְהַכֹּל רַק חֹסֵד ה' וְכו',
וַיְדַבֵּר מִמֵּדַת הָאֱמוּנָה שֶׁהִיא כְּלִיּוֹת כָּל הַתּוֹרָה, וּמַעֲצוֹת רַבְּנֵי ו'ל
שֶׁהַמְּכַנִּים עֲצָמוֹ בְּהֵן מְרַגִּישׁ כָּל מִינֵי עֲרֻבוֹת בְּחַיָּיו, וַיְדַבֵּר הַדְּבוּרִים
שֶׁדִּבְרוּ בְּשִׁבְתַּת הַחֻדָּשׁ עַל-פִּי הַתּוֹרָה ל"ז, שֶׁעָקַר הַתְּכִלִּית מִבְּרִיאַת
הָאָדָם לְהַפְּרִיזוֹ יִתְבָּרֵךְ, וַיְדַבֵּר מִחֻכְמָה, וּמִזְכוּף אַרְבַּעַת הַיְסוּדוֹת
לְהַכְנִיעֵם לְצַד הַקְּדוּשָׁה, וּמַעֲנִיֵן מְקַרְבִּים חֻדָּשִׁים, וְאֵף שֶׁאֲחֵר-כֶּף
בוֹעֲטִים וְכו', אֵינן זֶה אֲכַפֵּת לוֹ, אֲדַרְבֵּה יִמְשִׁיף וְכו', וַיַּעֲוֹרֵר לְלַמֵּד
סְפָרֵי הַרַמ"ק אַחַר שְׁסִיִּים אֶת סְפָרֵי רַבְּנֵי ו'ל, וַיְסַפֵּר מַעֲצָמוֹ מִימֵי
בְּחֵרוֹתוֹ, שֶׁגַּם-כֵּן כֶּף עָשָׂה, וַיְסַפֵּר הַתְּלָאוֹת שֶׁעָבְרוּ עָלָיו בְּגִיֵן הַדְּפַסֵּת
סְפָרֵי רַבְּנֵי ו'ל, וַיְדַבֵּר קִצַּת מִסְדֵּר יוֹמוֹ הָעֵמוּס לְצָרְכֵי הַרְבִּים בְּדַבֵּר
רַבְּנֵי ו'ל, וַיְסַפֵּר שֶׁאֵין לָנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי אִם לְבָטַח ב'זֹאת' שֶׁהִיא
הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וַיֹּאמֶר מִלִּים יְקוּרוֹת בְּשִׁבְחַת לְמוֹד הַקְּבִלָּה וְהַחֹב
לְהַסְתִּירוֹ, וְהַעֲקָר לְהַשְׁתַּוְּקַק לְפִשְׁטוֹת, וּמֵהַחֲלוּק בֵּין הַרַמ"ק לְאֵרִיז"ל,
וַיַּעֲוֹרֵר גַּם עַל לְמוֹד אֲגָדוֹת וְהַמְּדַרְשִׁים, וַיַּחֲזֹר עַל דְּבוּרִים שֶׁדִּבְרַת מִפְּכָר
עַל עֲנִיֵן הַתְּחַזְּקוֹת, וְשֶׁאֲסוּר לְפַל בְּדַעְתּוֹ וְעַל שְׁמִירַת הַזְּמַן וְעַל דְּבָקוֹת
בְּדַעַת רַבְּנֵי ו'ל, וַיְגַלֶּה שֶׁיֵּשׁ אֲצֵלוֹ סְפוּרִים מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ מֵהַדוֹר
הַקָּדָם, וְשֶׁכָּל אֶחָד הוּא בְּעֲצָמוֹ סְפוּר וְכו'.

תרכד רסא

יחזק ויאמץ מאד בחור אחד, שהתקרב מכפר, על התחברות מחדש, ויזכיחו לא להתרשל, רק להיות קבוע בהתקרבות וכו'.

תרכה רסג

ידבר מהחטא החמור של הוצאת זרע לבטלה, ויגלה גדל חמרתו, ומהתשובה שהקדים הקדוש-ברוך-הוא קדם בריאת העולם, ומגדלת נשמת רבנו ז"ל שנמסר בידו לתקן זה החטא, ויעתיק פרק י"ב בישעיה עם הדבורים הנפלאים שמוסיף שם התרגום, ומהמעשה של הזבוב והעפכיש ונצצת הסמ"ך-מ"ם למנע את דבר רבנו ז"ל, שפל כחו למנע את הנפשות הוא מסבת הנפשות בעצמן, וכל הכח לעמד נגדו הוא רק על-ידי מסירות נפש, ויחזק מאד לעמד נגד המריבות וההסתות נגד הצדיק, ויגלה מעלת ענין פה-סח, שהוא התבודדות, שעל-ידי-זה זוכים לצאת ממצרים ולקבל התורה, ויעורר מאד לעסק בזה, ויגלה מעלת הפלגת ענין נורא זה כשמקיימים זאת בתמימות ובכפשיטות, ויזכיר מה שספר רבנו ז"ל על עצמו, שפל מה שהגיע למה שהגיע היה על-ידי תמימות, וידבר מההתרחקות שמראים בתחלה, ומההנהגה שצנה רבנו ז"ל את אנשי שלומנו ללמד שלחן ערוך, ויורה דרך איך להתחיל לקיים זאת, ויעורר להסתיר בתחלה את כל ענין ההתקרבות.

תרכו ערב

יעורר מאד לשמר על הזמן היקר, וידבר נוראות נפלאות ממעלת למוד המשניות מכמה ספרים קדושים, ומקבלת אנשי שלומנו בדברי רבנו ז"ל על ענין למוד ואמירת ח"י פרקים משניות בכל יום, ויעורר על למוד שלחן ערוך כרצון רבנו ז"ל, ויגלה סוד נפלא בספירת אותו היום כ' לעומר — יסוד שבתפארת, שצריך לכונן "שמחו - שמרם", שעל-ידי שמחה נשמרים מפגם הברית, גם צריך לזה התבודדות וכו'.

תרכז רעו

ידבר לאחד שבקשו חדושים על התורה ל"א, דבורים נוראים ונפלאים בעמקות תורת רבנו ז"ל, ויביא דגמא מהרב הקדוש מטשהרין, אף שחבר חבורים נפלאים על תורה מרבנו ז"ל או על ענין אחד וכו', העיד על עצמו שלא השיג עדין, ויגלה שעקר החדוש צריך להביא

תָּכֵן הַעֲנִינִים

שפג

להתחזקות, וזה לא רק מתר, אלא אף מצוה וכו', ויכתב כל זאת בהקדמה למה שירצה לחדש, אף חסר השאָר.

תרכח רעח

יחזק ויאמץ מאד להיות בשמחה שמצלת מהקלפה המחטיאה את האדם בפגם הברית, ויגלה שאלו הנשמות שנפגמו, אם הן באות בתפלה ובתחנונים אליו יתברך, זוכות להכנס להיכן שמאיר שם שע"ה אורות, והמלאך עזריאל בונה מתפלתן חדרים בהיכל הזה, ויארץ מאד במעלת המכניס עצמו בעבודת התפלה, ומציל את עצמו מהיאוש שהשחת פורשת לרגליו, ומתמיד בשע"ה התבודדות, וידבר מעקר המלחמה שהיא בין היצר הטוב לרע שרוצה ליאשו ולרחקו וכו', וידבר ממצלת השפל והשבור שדיקא תפלתו חשוכה לפני ה', ויזכיר הנהגת אנשי שלומנו, שהיו רגילים לומר על השע"ה התבודדות שדומה להלכות מליחה, שסגי בדיעבד עשרים דקות, ונוהגים לחלק את השעה לשלש פעמים, ויעורר על אמירת התקון הכללי, שאף שדבר קל הוא לאמרו בכל זאת זה קשה מחמת התגברות היצר הרע ביותר, ויזכיר שיחת רבי לוי יצחק על התקון, ויגלה נפלאות ממדת הנצח מדתו של רבנו ז"ל, עם צרופים מפסוקי תנ"ך המזכירים תבת נצח, ויעורר על פרסום התקון הכללי בכל מיני דרכים, בפרט למי שפגם.

תרכט רפה

ידבר מגדל ההתחזקות שמקבלים מהצדיק האמת שדומה למנהיג הספינה ברוח סערה, ומכניע את הרוח שטות, וזוכה לתקון וברור המדמה, שהוא האמונה הקדושה, וידבר מבקשת משה רבנו שתשארה השארה לדורות, ומענין בקי ברצוא ובקי בשוב, וידבר מגדלת מנהיגות משה, שהיה סובל כל אחד לפי דעתו — הגדולים במעלה והירודים וכו', דרי מטה ומעלה, ששני הסוגים הנ"ל נפילתם על-ידי פגם האמונה, ויגלה מעלת מי שחוקק בדעתו שהכל ממנו יתברך, ויבאר את בעל הטורים על הפסוק: "יפקד ה' אלהי הרוחות" וכו', ויעורר על מדת הבטחון בצרוף שיחת מוהרנ"ת ז"ל, ויזכיר דבריו בלקוטי-הלכות, לגבי "אין אונאה לקרקעות", שהבעל-דבר מאנה את האדם להחליף עולם נצחי בעולם עובר, ועל-ידי תפלה שהיא אמונה, בחינת ארץ — קרקעות, אין אונאה וכו', וידבר מענין קשור הרוח דלעילא ודלתתא המובאת בסימן ס"ו, שזה בחינת רצוא ושוב שזוכים

תכּן הענניּים

לזה על-ידי בטול בהתבודדות, ויִסביר עוד מה שִנאמר שם, שְכעס מזיק לפרנסה, ושתי הרוחות הנ"ל נעשות על-ידי המתקת חרון-אף, ויזכיר את דברי מוהרנ"ת ז"ל ובאורו על הפסוק הנ"ל, וידבר מענין השמות "ה' אלקי" המוזכרים בפסוק הנ"ל, ויגלה שזה ענין שתי הרוחות, ויאריך בדבורים ודרושים נפלאים בענין זה, ויחדש על-פי דברי רבי חיים ויטאל מענין הצדיק, שהוא עמוד העולם, ויעתיק מדברי המאור עינים, ויקשרם אל דברי רבנו ז"ל, ויעורר מאד לעסק בהתמדת התורה, בתפלה ודווי להקדוש-ברוך-הוא (חסר).

תרל רצו

ידבר ממעלת ענין התפלה על-פי מה שאומר רבנו ז"ל על מת, שאם היה מקבל רשות להתפלל, ויאריך בדבורים נעימים, שעקר מה שזוכים לצאת מהחשך הוא על-ידי התבודדות, ויבאר מה שאומר רבנו ז"ל: "כד חס גבה תהפך", על-ידי החזקה בעבודת התפלה תהפך מדת הדין, ויגלה מעלת הודוי דברים באריכות מספר החנוך ומדברי הרמב"ם, ויגלה שהדבורים של ודוי צריכים להיות באמת לפי מדרגתו, ויאריך במעלת ענין הדבור באמת, וכל זמן שאינו קבוע באמת הוא הולך נע ונד, ויעורר על למוד שלחן ערוך, ולעשות תפלה מהתורה שלומד שיזכה לקימה, ויזכיר שיחת זקני אנשי שלומנו, שמצוים למי שרוצה הנהגות שיפתח את השלחן ערוך, ויגלה מעקר המניעה לעבודת השם, שהיא הרבוי אור חוץ מהמדה כמבאר אצל מוהרנ"ת ז"ל, שאם ישאלו אדם אם רוצה לעשות משהו בשביל השם יתברך בנדאי יאשר, אף אינו מאמין שכל דבר חשוב אצל השם יתברך, כי מרב ענוה של שקר שאינו שנה כלום וכו', מתבטל לגמרי ואינו עושה כלום, ועל-ידי הצדיק זוכים לצמצום ולשמח על כל נקדה טובה, כי זה עקר השמחה, שעל-ידי דבר קטן מאד יכולים להפלל באורו יתברך, ויגלה למה חסידי ברסלב רוקדים תמיד ועל מהות השמחה, ויאריך מאד מאד בענין סדר דרך הלמוד ברבוי דבורים ארכים במובאות רבות ובהתעוררות גדולה.

תרלא שטז

ידבר מענין ההתחזקות המכרחת למי שפגם, והעקר הוא שמחה, ויגלה שדבר רבנו ז"ל הוא רק תורה ותפלה, ויעורר לברח בכל פעם אליו יתברך, ויגנה את מדת הפעס, וידבר ממעלת הזוכה לשתק למחורפים, ויעורר לא להטעות את עצמו משום בריה, כי הפל אלקות,

תָּכֵן הָעֲנִינִים

שפה

ועל קביעת שעורים בסדרן, וישבחו על מה שפבר זכה.

תרלב שיט

יעורר את אחד שלא יתביש ממנו, כי אין צריך וכו', ויחזקו להתרגל במדת השכחה דקדושה, ועל התבודדות בעקשנות, וידבר ממת העצבות שבאה מקנאה בחבריו, ויחזקו לילך במדת התם הקדוש שהגיע למה שהגיע הודות לך שהיה שמח בחלקו תמיד.

תרלג שכא

יחזק ויאמץ לשפח את כל העובר עליו, ולהיות רגיל בתפלה בכל לשון שהיא, ויגלה שאין עצה אחרת חוץ מזו — לצאת מהחשך, ויעורר על אמירת תהלים ותקון הפללי, ולא להסיח דעת ממנו יתברך, ויכולים לעשות על זה התחלה חדשה בכל פעם.

תרלד שכג

יוכיח אחד שתמיד מבלבל מחמת שרוצה לידע העובר על זולתו, ויעורר לדבר רק בעבודת ה' מפלי לחקר וכו', ויחזקו לילך להתבודדות, ולא ידמה לתקן אחרים כל זמן שהוא בעצמו וכו', וידבר משלמות הענוה שהיא בטול אליו יתברך, ויגלה שאם בא אחד לדבר בהתחזקות — מתר, אף להזהר מגאוה ויאריך מאד בגנותה, ובמעלת הענוה, ויגלה מה זוכים על-ידי ענוה, ובפרט שזוכים להמשיך לבב השומעים אליו יתברך, וידבר מדוד שמרב ענוה שהיתה בו זכה לזה בשלמות, וידבר מענין פגם קרח שהיה לך במחלקתו על משה רבנו, ומשה היה ענו ובטל אליו יתברך, ועל-כך נמשכו נשמות ישראל אליו.

תרלה שכז

יעורר לא להתבלבל מאחרים, רק לזכות על-ידי התבודדות לבטול ושללא ירצה שום רצון רק רצונו יתברך, ויחזק להתחדש בתפלה, ויעורר על שעורים בסדרן, ויגנה את הליצנות, ויחזק על תמימות ופשיטות, ויאריך מאד מה גורמת הליצנות ופגמה הגדול, וידבר מסוד התקיעות, ומבלבולי הסטרא אחרא שזוכים לבטלן, על-ידי האוצר מתנת חנם שממשיך הצדיק בפשיטותו, וידבר מקדשת המחשבה באריכות, ומאלו שפגמו בברית, שקטנות מחם נוראה מאד, ועל-ידי תמימות ופשיטות של הצדיק לצעק אליו יתברך תמיד ולשמר על עיניו ופיו, נצולים מהכל, וגם נצולים מהמבוכות שיש במחשבות

תִּכְוֵן הָעֲנִינִים

טובות וכו', ויגלה שצריך לבכות על זה שלא יטעה את עצמו שפכר הגיע למדרגתו, ובפרט כשפאמת לא הגיע לכלום, איך יחפץ לתקן אחרים, אדרבה צריך לבכות הרבה אליו יתברך ולברח להסתובב בין יראים, וידבר מהגדלה של אנשי שלומנו הכשרים, ויעתיק דברי מוהרנ"ת ז"ל מענין הרשאה, שתלמידי הצדיק שהולכים לגבות חובות מבני־אדם צריכים כתב הרשאה שהם למודיו הטובים של הצדיק, ואז יכול לדון את פלם לכף זכות, ואם אין בו מדת הסבלנות והלמוד זכות מהצדיק מוטב לא לדבר עם אחרים, כי זה כלל גדול כשמקרבם אנשים, שצריך להיות סבלן כשיבטעו בו אחר־כך, ויבאר מאמר חכמינו בשבת על הרמזים שלומדים מהאל"ף-בי"ת וכו', שהאיש הכשר ורדף אחרי השבורים לקרבם, אף צריך איזו התעוררות מלמטה, וגם צריך שיכלל עצמו עמהם, כדי לא לביישם, ויגלה שזו עבודת הצדיק — להוריד עצמו, מה שאין פן המלאכים שהם צבאות כחיילים, שאין אחד מתבלבל מחברו, ומה שאין פן עבודתנו שונה משלהם, כי אנו נקראים בני שרוצים להרבות כבוד אביהם, ויחזק לא להתבלבל אם אחד לא מסגל לזה.

תּרּלוּ שּׁלּט

ידבר ממה שלמדו אז בסעדה שלישית מהתורה ע"ח בלקויטי-מוהר"ן, חלק א', מהתורה שמצמצמת ההתלהבות, וכן התפלה וכו', הן למעלה והן למטה, חס ושלום, ויגלה איך פרש כל ענין המשכן שהוא כלל התורה והתפלה וכו', ויענה לו על מה שהקשה איך זכה ללמד כל-כך הרבה, ועליו עברו ספקות רבים ונופל בכל פעם, ויקדים לו בספור על עצמו, איך התחיל בתחלת התקרבותו ועל-ידי מה התקרב, ומה הקשה לו, שעל-ידי־זה לקח את ענין רבנו ז"ל כל-כך ברצינות, ואת ההתחזקות הגדולה שהיתה לו, וענין למוד בספרי רבנו ז"ל ברבוי עצום, והמניעות הגדולות שהיו לו על זה, ורבוי התבודדות ותפלות שלקח על עצמו מדברי רבנו ז"ל, ומהתעוררותו בשקידתם, והמרירות הגדולה שעברה עליו מכמה זקנים ליצינים וריקים שקררוהו, אף שנקראו מאנשי שלומנו, וסדר התפלות הקבועות איך התפללו אז, וסדר אמירתו תקון חצות והמניעות שהיו לו על זה, וסדר פניסתו ללמוד התורה, ואיך ובמה התחיל, וסדר למודו בספרי הרמ"ק, והבזיונות שהיו לו מראש הישיבה, ומה שעבר עליו אחר החתונה, וכל זה כתב כהקדמה למה שרצה לחזק את מקבל המכתב, אף חסר

הַשָּׂאָר וְחָבַל עַל דְּאֲבָדִין.

תרלז שמו

יְחִזֵּק וַיֵּאֱמַן בְּאֲמוּנַת הַשְּׁגָחָה פְּרִטִית, וַיַּעֲוֹרֵר עַל לְמוּד לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן וְלְקוּטֵי-הַלְכוֹת, בְּפֶרֶט לְאַבְרָהָם בְּשָׁנָה רִאשׁוֹנָה, וַיִּגְלֶה מַעֲלַת מִי שְׁלוֹמֵד הַלְמוּדִים הַנ"ל, וַיַּעֲוֹרֵר לְקַבֵּעַ שְׁעוּרִים בְּשִׁלְחֵן עֲרוּף וּגְמֵרָא כְּסֻדְרָן, וַיְדַבֵּר מִחֶסְרוֹן הַבְּלָבוּל שֶׁל הַצְּעִירִים שְׂאִינָם יוֹדְעִים אִיךָ לְלַמֵּד וְכו', וַיַּעֲמִיק דְבָרֵי מוֹהַר"ן ז"ל לְבָנוּ עַל זֶה, וְכֵן מֵה שֶׁכָּתַב רַבְּנוּ ז"ל לְחַתָּנוּ, וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין 'מַעֲט' שְׁגָם-כֵּן טוֹב.

תרלח שמט

יְדַבֵּר מֵעֲנִין סְפָרִים שְׂרוּצָה שִׁישְׁלָחוּ לוֹ.

תרלט שנ

יְדַבֵּר מֵעֲנִין חֲדוּשֵׁי תוֹרָה וּמַעֲלַת הַזּוֹכָה לָהֶם, שְׂזוֹכָה לְהַפְטֵר מֵהִיסוּרִים, וַיְדַבֵּר מִקְּלוּל הַכֹּלִים הַנִּצְעָשִׁים עַל-יְדֵי פָּגַם הַבְּרִית, וַיִּגְלֶה שֶׁהִתְקוּן — לְלַמֵּד תוֹרָה בְּעֵינֵי כַּמוּכָא מֵהָאֲרִיז"ל (תּוֹסֵר).

תרמ שנא

יְדַבֵּר מֵעֲנִין שְׁלִיחַת הַסְּפָרִים, וַיִּגְלֶה חֲדוּשׁ נָאָה עַל פְּסוּק: "וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה", שֶׁהוּא הַתְּקַרְבוֹת אִישׁ יְהוּדִי אֶל הַצַּדִּיק, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִפְתַּח פִּיו לְדַבֵּר אֵלָיו יְתַבְרֵךְ, וַיַּעֲוֹרֵר לְהַתְחַזֵּק בְּזֶה.

תרמא שנב

יְדַבֵּר נוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹת מִמַּעֲלַת מִדַּת הַהִתְחַזְּקוֹת, מִי שְׂזוֹכָה לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ יְהִיֶּה אִיךָ שִׁיְהִיֶּה, וַיַּעֲוֹרֵר לְלַמֵּד אוֹת "הַתְּחַזְּקוֹת" בְּלְקוּטֵי-עֲצוֹת הַמְּשַׁלֵּשׁ, וַיְדַבֵּר מִמַּעֲלַת סֶפֶר "מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" שֶׁעַל יְדוֹ הַתְּקַרְב, וַיַּעֲוֹרֵר מְאֹד עַל הַתְּבוּדוֹת.

תרמב שנד

יְדַבֵּר דְּבוּרִים נוֹרְאִים וְנִפְלְאִים מִמַּעֲלַת מִי שֶׁמְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם, וּבְפֶרֶט בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, וַיֵּאֲרִיךְ בְּמַעֲלַת הַזּוֹכָה לְעִבּוּדָה קְדוּשָׁה זוֹ.

תרמג שנה

יְדַבֵּר מֵהַהִתְחַזְּקוֹת וְהַהִתְחַדְּשוֹת הַמְּכַרְחַת בְּכָל יוֹם כְּנֶגֶד גְּרוֹי הַיָּצֵר הַמְּתַגַּבֵּר בְּפֶרֶט נֶגֶד הַרוּצִים לְהַתְּקַרֵּב לְקַדְשָׁה וּלְקַדֵּשׁ גְּרוּתֵיהֶם, וַיַּעֲוֹרֵר

תִּכְוֵן הָעֲנִינִים

מָאד עַל עֲנִין הַתְּקַרְבוֹת לְהֵשֵׁם יְתַבְרֶךְ, אִף שְׁנִרְאָה שְׁדוּחִים אוֹתוֹ, וַיִּפְרֹשׁ עַל-פִּי זֶה אֶת דְּבָרֵי מוֹהֲרַנִּית וְ"ל עַל עֲנִין אֶסְתֵּר שְׂבָאָה אֶל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹא כִדַּת.

תרמד שֵׁנז
יְדַבֵּר מֵעֲנִין שְׂאֵי אֶפְשֵׁר לְבֵית מְדַרְשׁוֹ שֶׁל רַבְנּוּ וְ"ל בְּלֹא חֲדוּשׁ, וּמְמַעֲלַת מֵדַת הַהִתְחַדְּשׁוֹת וּמוֹדוּי דְּבָרִים וְחִיּוּכָם.

תרמה שֵׁנז
יְדַבֵּר מִחֲדוּשֵׁי תוֹרָה וַיְגַלֶּה שְׁטוּב לְחֲדָשָׁם, וּבְמִיָּחַד אַחֲרֵי שֵׁישׁ לוֹ הַתְּבוּדוֹת, וְעַקֵּר מֵעֲלֵתָם שְׂמֻקְרָבִים לְהֵשֵׁם יְתַבְרֶךְ, וַיְגַלֶּה וַיִּתְאַר מֵעֲלַת סְפָרֵי לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, וְזִכּוֹת הַהוֹגָה בָּהֶם וְהַהֶפְסֵד שֶׁל מִי שְׂאִינוֹ מִתְמִיד בָּהֶם.

תרמו שֵׁסֵא
יְדַבֵּר מֵמְעֲלַת סְפָרֵי לְקוּטֵי-הַלְכוֹת וְהַהוֹגָה בָּהֶם, וַיְדַבֵּר מִמֵּדַת הַהִתְחַזְּקוֹת הַמְּכַרְחַת מָאד מָאד וּמִמֵּדַת הַשְּׂמִחָה, וּמִקְדָּשַׁת הַדְּבֹר וּמִמְעֲלָתוֹ וּמִהַשְּׂגָחָה פְּרִטִית וּמֵאֲמוּנָה.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות
להצלחה ולישועה **לאליאב בן לאה**

להצלחת **משפחת כהן אהרון ואילנה** לבריאות הנפש והגוף ולנישואים
מאושרים ומוצלחים.

ולהצלחת הילדים **אליעזר שלמה בן אילנה, ומלכה בת אילנה**

שיהיו צדיקים שמחים ובריאים, ויצליחו בכל מעשי ידיהם כל החיים.

לחזרה בתשובה ולרפואת **גאולה בת אורה, ברוך בן שרה**

להצלחה ולחזרה בתשובה **אלון בן גאולה ובני משפחתו**

ושירלי בת גאולה ובני משפחתה

לרפואת **מתתיהו בן יפה, יפה בת פיבי, שרה בת גמרא**

להצלחה ולכל הישועות **ללאה בת רחל** לרפואה שלמה ולאריכות ימים

ולמוריס בן דדה לכלל הישועות ולאריכות ימים.

לחזרה בתשובה ולזיווג הגון **לסיגלית בת לאה וילדיה** וכל הישועות

ויעל בת לאה וילדיה וכל הישועות

לחזרה בתשובה **לחיים בן לאה ובני משפחתו,**

ולהצלחת **עוזי בן לאה ובני משפחתו, ורחל בת לאה ומשפחתה.**

לרפואת **דוד אבזרהם בן עדינה** וכל הישועות לו ולמשפחתו

לפרנסה טובה וכל הישועות **לאיתמר בן גאולה** ובני משפחתם

לרפואת **חביב בן רחל** וכל הישועות

הספר הקדוש הזה נדפס
לעילוי נשמת

רחל בת פרחה

עזר בן לאה

חיוטה בת ברכה

עמוס בן שרה

אורה בת זכייה

מתתיהו בכור בן מלכה

ת.נ.צ.ב.ה

